

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 22

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

16 වන ග්‍රන්ථය

අධ්‍යුක්තකරනිකාය

පඤ්චම භාගය

අට්ඨක - නවක නිපාත

ලඬකා චෛත්‍යමණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්
ත්‍රිපිටක පරිවෘත්ත සංස්කාරක සභාවෙහි
අධ්‍යුක්තකරනිකාය සංගොධක මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද
සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්තයි.

මු: ව: 2550

මු: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 22

The Sixteenth Book in the
Suttanta-Pitaka

16

ANGUTTARANIKĀYA (V)

With the Sinhala translation by

**The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පට්භනඤාණචාරස්ස දසබ්බධරස්ස
චතුර්වේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තුත්තමස්ස ධම්මිස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමිස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබ්බධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ව විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්වාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිළයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුකා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතවන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

**“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදන්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”**

අප භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැඟීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සළකා හිදිත් ද ? චතුර්වේශාරදත්ව සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සර්වඥ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුළ ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුණු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධ විත්තං
පුරිසස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, විරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුළ
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධම්ම දේශණාමය සහ ධම්ම සවනාමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහභූ පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළේවා !
බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී චිරස්ථිතික වේවා !
ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමතං දදෝ ව සෝ භෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"
(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමතය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ තිමිර විධිවංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සච්ඡෙදා ඥානයට ද මහා කරුණා ගුණයට ද
පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාද්ධිකාමී,
සමීන්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සුභානන්දපිටකේ

අභිගුණනර්තිකායෝ

පඤ්චමෝ භාගෝ

සුත්‍රානන්දපිටකයෙහි

අභිගුණනර්තිකාය

පඤ්චන භාගය

**“තරාගතපසුවේදිනො හිකඩවෙ ධම්මවිනයො විවටො විරොවති,
නො පට්ඨනෙනා.”**

**“මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද ධර්ම
හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(අභ්‍යුත්තරනිකාය, තිකතිපාත - හරණ්‍යවග්ග, 9 සූත්‍රය)

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුළුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:14 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

ප මු න

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	xi
ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලය	xv
පාළි භෝධිය	xvii
සංකේත නිරූපණය	xix
විසය සූචි	xxi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	2-573
භාෆාදිපාදනුක්කමණිකා	575-576
යඤ්ඤාමානුක්කමණිකා	577-579
විෂයයපදනුක්කමණිකා	580-590

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලායෙහි අභිගුණකර මහානිකාය කාණ්ඩ සයකින් පරිමිත ව මුද්‍රණය සඳහා පිළියෙළ කරන ලද්දේ විය. එහි ප්‍රථම භාගය 1960 දී පළවිය. ඊට පසු සතරවැනි කාණ්ඩය තෙක් වරින් වර පළවී ඇත. අවසාන - නවක නිපාත දෙකින් සමන්විත වූ මෙම පඤ්චම-භාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලායෙහි දෙවිසිවන ග්‍රන්ථය වශයෙන් සමූහ ව ඇත.

අභිගුණකරනිකාය පඤ්චමභාගයේ සිංහල පරිවර්තනය භාරව සිටි සංවිරයන් වහන්සේ විසින් යථෝචිත ව සාධකය පරිවර්තනය සංස්කාරක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් නොකළ හෙයින් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ අනුමණ්ඩලයකින් මෙම පඤ්චමභාගයේ සිංහල පරිවර්තනය නිමහම් කරන ලද්දේය. එහිදී යම් යම් බලිතසාරා ඇති බව පෙනීගිය හෙයින් වර්තමාන සම්පාදකමණ්ඩලයේ සමූහය පරිදි එය මුද්‍රණයට උචිත වනාන්තර පිළියෙළ කිරීම සඳහා කොහුවල 'විජයවංශලාංචා'යිපති සඳුම් කීර්ති ශ්‍රී වාග්ගොරාචාර්ය මතුපදුවේ ශ්‍රී පියරත්නාභිධාන නායකසංවිරයන් වහන්සේ වෙත පවරන ලද විය. උන්වහන්සේ මෙන් පරිශ්‍රමයකින් සාධකයක සිදුකළ බව කෘතඥතා පූර්වක වූ පවසමින. මුද්‍රණ අවසානවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයේ භාණ්ඩාගාරාධිපති මහතෙරවරුන් ධර්මගාරවය හා අභ්‍යවබෝධය ද ඇතිවන සේ සිංහල භාෂාවේ සාධකය ද ආරක්ෂාවන පරිදි මෙම පරිවර්තන නිමහම් කිරීමට හැම ප්‍රයත්නයක් ම දරන ලද බව ද කිව යුතු ව ඇත.

තවද පාඨශෝධනයට පැමිණ මාතුල ජනපදයෙහි වූ ආලෝක විහාරස්ථානයෙහි වැඩහිඳ ලලබනසභා සභාව කළ මහාභක්ෂන් ලියානැවූ දිවයිනකුලාභින කෙරෙහි අගනන් පත් අනුරුද්ධ මහරහතුන් වහන්සේගේ අනවැසි පරපුරෙන් රක්ෂිත වූ අභිගුණකරණකයන්ගේ වාචනාමාලියෙහි පැවැති අභිගුණකරනිකායපාළිය යථාස්ථානයෙහි තබාලීමට අපගේ වැයම විය. මෙහිලා විමසක සුධින් හමුයෙහි තැබිය යුතු කැනුණු ඇත; අධ්‍යක්ෂනිපාත - පඨමපණ්ණාස සතරවැනි වර්ෂයේ දෙවැනි සූත්‍රය (150 පිට) "සඤ්ඤා හිරියං කුසලක්ඛ දනං" යනාදී එක් මෑ භාෂායෙන් යුක්ත යැ, අධ්‍යක්ෂක සංග්‍රහ ලත් නිපාතය වනුයෙන් මේ සූත්‍රයෙහි ද කරුණු අටක් තුබූව මනා යැ, එහෙත් 'සඤ්ඤා හිරි කුසල' යන තුන්පදය විනා වෙනත් කරුණෙක් කුන්ට නැත, එහෙයින් මෙහි කිසි පද කෙනෙක් ගිලිහීගොස් ඇද්ද නැත හොත් අන් නැතෙක සංග්‍රහ විය යුතු සූත්‍රයෙක් දැයි එක් වරට මැ සිතෙයි. මෙහි අටුවා බලත් මෑ එය දනවර්ෂයෙහි දෙවැනි සූත්‍රය වශයෙන්

ගෙන ඒ භාර්යයෙහි පද මතුයෙන් ම වර්ණනා කොට ඇත. චිකායෙහි මේ සුත්‍රද්විවාව උක්තනාරී යයි පවසා කිසිවක් සඳහන් කොට නැත. එහෙයින් අද්විව චිකා ඇදුරනට ද අප ඉදිරියෙහි ඇති අභිගුණකර පෙළ මෑ හමුද්විව නිසැක යැ.

‘කාරණධව’ සුත්‍රයෙහි (36 පිට) සදෙස-විදෙස සියලු සංස්කරණයන්හි “තමෙනං සාමිකා සමුප්පන්නං ගහෙතො” යනු එයි. ඇතැම් කෙනෙක් “සමුප්පන්නං ගහෙතො-මුස්ත ගෙන” යි අරුත් පවසති. ධාන්‍යශොධන-සාරාංශයක් ගෙන වදළ තැන් හෙයින් ‘සමුප්පන්නං - මුස්ත’ යනු ප්‍රාසංගික නොවනුයෙන් “අපසමුප්පන්නසංඛාතෙන වාතගාහිනා සුසොන” යන අද්විව බලා අප විසින් ශුද්ධපාඨය “අපසමුප්පන්නං” යි ද ‘සුළංකුල්ල’ යන අරුත ද යොදන ලද්දේය.

ව්‍යාකරණ - උප්පය සුත්‍ර දෙකේ මෑ (238, 246 පිටු) සමජීවිකාව වදරන තැන “උදුබ්බර්වාදිකං වා’යං කුලපුතො හොගෙ බාදනී” යි ද, “අප්ප්ලමාරිකං වා’යං කුලපුතො මරියනී” යි ද වදරනලද්දේය. බුරුමරට ජට්ඨසභිගීතිකාරකයන්ගේ ශෝධනයෙහි ‘උදුබ්බර්වාදිකං’ යනු ‘උදුබ්බර්වාදී’ යි ද, ‘අප්ප්ලමාරිකං’ යනු ‘පපෙළමරණං’ යි ද ශුද්ධ කොට පෙළ හෙළා ඇත. එහෙත් මේ දෙකරුණ බුදුරදුන් “සස හවන්ථී වක්ඛාරො” (ඔහුට සියන්තෝ වෙති) යි එකල දඹදිවැ මිනිසුන්ගේ කථාව්‍යවහාරය ගෙන වදළබව පෙනේ. එයින් මෙහි ලා බුරුම ශොධනය අපට අනම්මත යැ. තවද ‘අප්ප්ල’ යනු ‘අප්ප්ලව්‍යා’ යන්නෙහි මාගධප්‍රාකෘතරූපය වියැහෙයි.

‘නඤ්ඤ’ සුත්‍රයෙහි (384 පිට) “අද්ධා අයමායසමා පතො වා පච්ඡති වා” යන තැන්හි ‘පච්ඡති’ යනු ජට්ඨසංගීති ශොධනයෙහි ‘පජ්ඡති’ යි ද, තායාක්ෂර මුද්‍රණයෙහි ‘ගච්ඡති’ යි ද එයි, එහෙත් ගම්නාඤ්ඤ අනාගත ආත්මානරූපය තුබු වනා වනුයෙන් ‘ගෙච්ඡති, ජෙච්ඡති’ යනාදී රූපයන් මෙන් සාධුත්වය සලකා ‘පච්ඡති’ යන රූපය පෙළෙහි යොදැමුම.

නවකනිපාතයේ ප්‍රථමවර්ගයේ සන්වැනි ‘සුඛවාපරිබ්බාජක’ සුත්‍රයේ (396-98 පිටු) හා අටවැනි ‘සජ්ඣපරිබ්බාජක’ සුත්‍රයෙහි (400 පිට) ද රහතුන් වහන්සේ පිළිබඳ කොට දක්වන අභවාසාරාංග නවයෙක් වෙයි. දෙසුතෙහි මෑ මුලින් දක්වන කරුණු පස සාධාරණවන අතර පසුව එන කරුණු සතර වෙනස්ව ඇත. මේ වෙනස දක්වන බුද්ධසොඝ්‍යාවාරිභූ: “බුද්ධං පච්චක්ඛාතුන්ති: න බුද්ධො අයන්ථී ඵං පටික්ඛිපිතුං, ධම්මාදිසුපි එසෙව නයො. එවං තාව අට්ඨකථාය ආගතං, පාළියං පන ඉමස්මිං සුතො අග්ගිගෙනාති කථිතාති. අට්ඨමෙ බුද්ධාදීනං පච්චක්ඛානං කථිතං.” යි. ‘බුද්ධං පච්චක්ඛාතුං’ යනාදී පදයනට අසී දක්වා අසීකථායෙහි මෙසේ ආයේ යැ, එතෙකුදුවත් පාළියෙහි මේ (සන්වැනි සුඛවා) සුත්‍රයෙහි

අගතිගමන කියනලද්දී ද, අවවැනි (සජ්ඣ)සුත්‍රයෙහි බුද්ධාදී ප්‍රත්‍යාබ්‍යානාය කියනලද්දී ද දක්වුණ. මෙහි දී හෙළිවන වැදගත් කරුණෙක් ඇත: බුදුගොස් ඇදුරන් පවසන අවස්ථාව නම්: ලක්දිව මිහිදු පරපුරෙහි සිංහල මහතෙරවරුන් ලියාතැබූ මහාවිහාරීය හෙළවුවාව යැ, පාළිය නම්: දඹදිව දී සිය ඇදුරුපාණන් වෙත උගත් තෙවළා බුදුවදන යැ. හෙළවුවා ලියන ලද්දේ මහමිහිදු තෙරණුවන් ගෙනඑනලද වාවනාමාරියෙහි වූ පාළියට බවද පිළිගතයුතු ය. මෙය සසඳා බලත් මැ බුදුගොස් ඇදුරන් අවුටායෙහි ඇතැයි කිනිය මැ මහාවිහාරීය අභිගුණතරනිකායපාළියෙහි ද එසේ මැ දක්නට ඇත. එහෙත් බුරුමරට අභිගුණතරනිකායපාළිය බුදුගොස් හිමියන් කී පාළිය හා සැසඳෙනබව දක්නට ලැබේ.

තවද අවස්ථාවන - ලෝකවිජය සුත්‍රයෙහි (210 - 12 - 14 පිටු) “අයං’සා ලොකො, පර’සා ලොකො’ යන පාඨ ඇතැම් සංස්කරණයෙක “අයං ලොකො, අයං ස ලොකො, පරලොකො’ යනු විසින් එයි. එහෙත් ‘අයං’සා, පරො’සා’ යන රූපයන්ගේ සංහිතා හෙයින් ‘අයං’සා, පරසා’ යනු අප විසින් ආදාන විය. අභිගුණරාගමවරය පිළිබඳ කොට වෙනත් කියැයුතු දෑ අවසානභාගයෙහි ලා පවසමහ.

බුද්ධජයනභී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථයන් යුතු වැ පළකරවාලීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ප්‍රයත්නයෙක යෙදෙන ගරු සංස්කෘතික ඇමතිතුමාණන් ප්‍රමුඛ එම අමාත්‍යාංශයෙහි හා සංස්කෘතික අධිකාරියෙහි සියලු පිනැතියනට ද, දෙතිවල ‘කිසර’ මුද්‍රණාලයාධිකාරීතුමන් ඇතුළු එම කායබ්‍රිමණ්ඩලයට ද, මෙම සත්ත්‍රියායෙහි උපකාමන වන හැම සජ්ජනයනටද අපගේ කෘතඥතා පූර්වක ආශංසනය වන්නේය. හැම ලෝවැසියෝ දුකින් මිදෙත්වා.

මේවගට—ශාසනොදයකාරී

ලබුගම ලබ්‍යානතු සංවිර
ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමාදාන

2521
1977—අප්‍රියෙල් මස 30 වැනි දින

‘ප්‍රවචනොදය’ පිරිවෙන
මොල්ලිගොඩ
දාද්දුව.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

මහරගම විටයවත්තපාර-ශ්‍රී චන්ද්‍රශෙඛරාරාමාධිපති අග්‍රාමහාපණ්ඩිත බ්‍රහ්මන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහාසථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධර්මපියසෙති (හික්කු වික්‍රමවිද්‍යාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාගිඤ්චාරාචාර්ය, රාජකීය පණ්ඩිත කෝදගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණ ලබ්‍ඤායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රවචනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාරාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාගිඤ්ච, විමලකීර්ති ශ්‍රී රාජකීය පණ්ඩිත, ලබ්‍ඤාම ලබ්‍ඤානන්ද ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රිධර්ම මහාසභ්‍යසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

කිරුළපන පූර්වාරාම, නාරාහේන්පිට අභයාරාම යන විහාරදායාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ පිරි පඤ්ඤාලෝක ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රිධර්ම මහාසභ්‍යසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ගෙරළියාවල, සුද්ධිනාරාමාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වෙඳරුවෙ පිරි අනොමදස්සි බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ පිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ නිශ්චිත්තයායේ අශෝකාරාමාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත කරදන පඤ්ඤාලබ්‍ඤාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවෙ පිරි ධර්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසභ්‍යනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

සී - සීහළකඛරනාලපණ්ණ පොතක.

සීවු - සීහළකඛරවුද්දින පොතක.

ඡසං - මරමම ඡන්දසංසිතී-සොධිත පොතක.

සයා - සයාම-තායසකඛරවුද්දින පොතක.

චු - චුළලච්ඡාසාළි.

PTS—Pali Text Society, Anguttaranikaya.

අධ්‍යාපන නීතියේ පසුබිමට හාගො

අවධානයට - විෂය සූචි

අවධානයට	2 - 365
පසුබිමට පැහැදිලි කිරීම	2 - 219

1. මෙතෙක්වගො 2 - 39

විෂයානි	පිටුවක
1. මෙතෙක්වගො	2— 5
2. ආදිබුද්ධිවර්ධකය	4—13
3. පසුබිම	12—13
4. දුනිය පිය	14—15
5. පසුබිම ලොකඩම	14—17
6. දුනිය ලොකඩම	16—21
7. දෙවදනාච්ඡන්ද	20—25
8. උත්තර	24—31
9. නඤ්ඤ	32—35
10. කාරණව	34—39

2. මෙතෙක්වගො 40 - 99

1. වෙරළ	40—51
2. සිහසෙනාපති	50—67
3. ආර්ථික	66—69
4. බලධන	70—77
5. මල	76—79
6. දුනිය	78—79
7. පුරිසබන්ධන	80—81
8. ඉන්ද්‍රියබන්ධන	80—81
9. පහාරාද	82—93
10. උපාසක	92—99

අට්ඨකනිසාහ විසයසූචි

3. ගහපතිවග්ගො 100 - 149

විසයානි	පිට්ඨකං
1. වෙසාලිකඋග්ග සුභ්භං	100—107
2. හස්සිගාමක උග්ග ,,	106—113
3. හස්සකාලවක ,,	114—117
4. හස්සකාලවක සඛ්භවත්ථු සුභ්භං	116—119
5. මහානාම සුභ්භං	120—123
6. ජිවක ,,	122—125
7. බල ,,	124—125
8. ඩිණ්ණසවබල ,,	126—129
9. අකඛණ්ණ ,,	128—135
10. අනුරුඳ්ධි ,,	134—149

4. ද්වාවග්ගො 150 - 173

1. පඨමද්වන සුභ්භං	150—151
2. දුතියද්වන ,,	150—151
3. ද්වාවත්ථු ,,	150—151
4. ඛෙතතුපම ,,	152—155
5. දුනුප්පාකිති ,,	156—159
6. පුඤ්ඤකිරියවත්ථු ,,	158—163
7. සප්පරිසද්ධන ,,	164—165
8. සප්පරිස ,,	164—167
9. පුඤ්ඤභිසන්ධි ,,	166—171
10. අපායසංවර්තනික ,,	170—173

5. උපොසථවග්ගො 174 - 219

1. සඛ්භික්ඛාඅට්ඨකපොසථ සුභ්භං	174—179
2. විසත්තඅට්ඨකපොසථ ,,	178—185
3. විසාබ්බපොසථ ,,	186—191
4. වාසෙබ්බපොසථ ,,	190—193
5. බොජ්ඣනපොසථ ,,	192—199
6. අනුරුඳ්ධිමනාපකායික ,,	198—205
7. විසාඛාමනාපකායික ,,	206—207
8. නකුලමාතුමනාපකායික ,,	208—211
9. පඨමලොකචීරය ,,	210—215
10. දුතියලොකචීරය ,,	214—219

අශ්වකතිසාත වියසසුචි

දුතියො පණණාසකො 220 - 361

6. ගොතමිවගො 220 - 257

වියයානි				පිට්ඨකා
1. ගොතමි	සුඤ්ඤා	220—231
2. භික්ඛුනොවාදක	"	230—233
3. සංඛින්නගොතමියොවාද	"	232—235
4. ව්‍යග්ගපජ්ජ	"	234—243
5. උජ්ජය	"	242—251
6. කාමාධිවචන	"	250—253
7. පටිමඤ්ඤානෙය්‍යභික්ඛු	"	252—253
8. දුතියඤ්ඤානෙය්‍යභික්ඛු	"	254—255
9. පටිමඤ්ඤානෙය්‍ය	"	254—255
10. දුතියඤ්ඤානෙය්‍ය	"	256—257

7. වාසාලවගො 258 - 297

1. ලාභිච්ඡා	සුඤ්ඤා	258—263
2. අලං	"	262—269
3. සංඛින්නදෙසිත	"	268—275
4. අධිදෙවකාණ්ඩක	"	274—279
5. අභිභායන	"	278—281
6. විමොක්ඛ	"	280—283
7. අනරියවොහාර	"	282—285
8. අරියවොහාර	"	284—285
9. පරිස	"	284—285
10. භූමිවාල	"	286—297

8. යමකවගො 298 - 339

1. පටිමසංඛින්නපාසාදික	සුඤ්ඤා	298—301
2. දුතියසංඛින්නපාසාදික	"	300—303
3. පටිමමරණසති	"	302—309
4. දුතියමරණසති	"	310—315
5. පටිමසංඛින්න	"	314—315
6. දුතියසංඛින්න	"	316—321
7. ඉච්ඡා	"	320—325
8. අලං	"	326—331
9. සෙවසරිභානිය	"	330—331
10. කුසිනාරමෙවසු	"	332—339

අට්ඨකන්තිපාත විසයසූචි

9. සතිවග්ගො 340 - 359

විසයානි				පිටුවකො
1. සතිසමපරිකෘත	සුත්තං	340—343
2. පුණ්ණිය	„	342—343
3. කිංචුලක	„	344—345
4. මහාචාරඛය	„	346—347
5. තථාගනාධිවචන	„	346—349
6. නාගින	„	348—355
7. පඤ්ඤානුජ්ජන	„	354—357
8. අපරසාද	„	356—357
9. පටිසාරණියකමම	„	358—359
10. තසසපාපියයධිකාසමචාචිත්තන සුත්තං		...		358—359

10. සාමසුද්දවග්ගො 360 - 361

1—27. 'චොජ්ඣා' උපාසිකාදීනං නාමෙන සත්ථවිසති සුත්තානි,	360—361
--	---------

11. රාගාදිපෙය්‍යාලං 362—365

1. අට්ඨමග්ගඛය	සුත්තං	362—363
2. අට්ඨ අභිභායකන	„	362—363
3. අට්ඨවිමොක්ඛ	„	364—365
4.—510. පෙය්‍යසුත්තානි		364—365

නවකතීපාතො 366 - 573

1. සමෙබ්බවග්ගො 366 -401

විසයානි	පිට්ඨකො
1. සමෙබ්බවග්ගො සුත්තං ...	366—371
2. නිසසංසම්පන්නං ,, ...	370—373
3. මෙඝියං ,, ...	372—379
4. නන්දකං ,, ...	378—385
5. බලසංගහවන්තං ,, ...	386—389
6. සෙවිතඛොසෙවිතඛං ,, ...	390—395
7. සුත්තවාට්ඨකාජකං ,, ...	396—399
8. සජ්ඣාපරිබ්බාජකං ,, ...	398—401
9. පුග්ගලං ,, ...	400—401
10. ආභුතොයං පුග්ගලං ,, ...	400—401

2. සිහනාදවග්ගො 402—439.

1. සාරිපුත්ත සිහනාද සුත්තං ...	402—439
2. සොපාදිසයං ,, ...	410—415
3. මහාංකාධිසිං ,, ...	416—421
4. සමුද්ධිං ,, ...	422—425
5. ගණ්ඨාපමං ,, ...	424—427
6. සංකුං ,, ...	426—427
7. කුලොපගමනං ,, ...	426—429
8. නවධගුප්පාසං ,, ...	428—431
9. දෙවතාං ,, ...	432—435
10. වේලාමං ,, ...	434—439

3. සත්තවාසවග්ගො 440—465

1. ඨානං සුත්තං ...	440—441
2. බ්ලුඛං ,, ...	440—447
3. නණ්ඤාමුලකං ,, ...	448—449
4. සත්තවාසං ,, ...	448—451
5. පඤ්ඤාපරිචිතං ,, ...	450—453
6. සිලායුපොපමං ,, ...	452—457
7. පඤ්ඤා වේරහයං ,, ...	456—461
8. දුතිය වේරහයං ,, ...	460—463
9. ආසානවන්තං ,, ...	462—463
10. ආසානපරිචිතයං ,, ...	462—463
11. අනුප්පිකානිරොධං ,, ...	464—465

නවකතිපාත විසයසූචි

4. මහාවග්ගො 466—531

විසයානි	පිටුවකයා
1. අනුපුබ්බ විහාර සුත්තං ...	466—467
2. අනුපුබ්බවිහාරයමාපකති,, ...	468—475
3. නිබ්බානසුඛ ,, ...	476—481
4. ගාථි උපමා ,, ...	480—487
5. කුමාරනිසංස ,, ...	488—493
6. ආනන්ද ,, ...	494—497
7. ලොකායතිකව්‍යාභමණ ,, ...	496—503
8. දෙවාසුරසංඛාම ,, ...	502—507
9. ආරක්‍ෂකනාගොපම ,, ...	506—511
10. තප්පසගහපති ,, ...	512—531

5. සාමසුඤ්චග්ගො 532—545

1. සමාධි සුත්තං ...	532—537
2. කායසකථි ,, ...	536—539
3. පඤ්ඤවිමුක්ත ,, ...	538—541
4. උභතොභාගවිමුක්ත ,, ...	540—543
5. සංදිට්ඨිකධම්මෙ ,, ...	542—543
6. සංදිට්ඨිකනිබ්බාන ,, ...	542—543
7. නිබ්බාන ,, ...	544—545
8. පටිනිබ්බාන ,, ...	,, ,,
9. තදබ්බනිබ්බාන ,, ...	,, ,,
10. දිට්ඨධම්මනිබ්බාන ,, ...	,, ,,

දුතියො පණ්ණාසකො 546—573

1. ඛෙමවග්ගො 546—551

1. ඛෙම සුත්තං ...	546—547
2. ඛෙමපසත්ත ,, ...	,, ,,
3. අමත ,, ...	,, ,,
4. අමතපසත්ත ,, ...	,, ,,
5. අභය ,, ...	548—549
6. අභයපසත්ත ,, ...	,, ,,
7. පසංදධි ,, ...	,, ,,
8. අනුපුබ්බපසංදධි ,, ...	,, ,,
9. නිරෝධ ,, ...	,, ,,
10. අනුපුබ්බනිරෝධ ,, ...	548—551
11. අරහත්තඛබ්බාහබ්බධම්ම ,, ...	550—551

නවකතිපාන විසයසූචි

2. සතිපට්ඨානවග්ගො 552-561

විසයානි			පිටුවකො
1. සික්ඛාද්වෛලාසනිපට්ඨාන සුත්තං	552—553
2. නිවරණසතිපට්ඨාන	„	...	„ „
3. කාමගුණ සතිපට්ඨාන	„	...	554—555
4. උපාදනකඛ්ඤාසතිපට්ඨාන	„	...	„ „
5. ඔරමිභාගියසතිපට්ඨාන	„	...	„ „
6. ගතිසතිපට්ඨාන	„	...	556—557
7. මච්ඡරිය සතිපට්ඨාන	„	...	„ „
8. උදධමිභාගියසතිපට්ඨාන	„	...	„ „
9. චේතනාබිලසතිපට්ඨාන	„	...	558—559
10. විනිබ්බසතිපට්ඨාන	„	...	560—561

3. සම්මපප්පධානවග්ගො 562-565

1. සික්ඛාද්වෛලාසම්මපප්පධාන සුත්තං	562—563
2-9 නිවරණාදි සුත්තානි	„ „
10. විනිබ්බසම්මපප්පධාන සුත්තං	564—565

4. ඉද්ධිපාදවග්ගො 566-569

1. සික්ඛාද්වෛලාස ඉද්ධිපාද සුත්තං	566—567
2-9 ඉද්ධිපාදාදි සුත්තානි	„ „
10. විනිබ්බස ඉද්ධිපාද	„	...	568—569

5. රාගාදිපෙය්‍යාලං 570-573

1. නවසඤ්ඤා සුත්තං	570—571
2. කුමාරසමාපත්ති	„	...	„ „
3-340. රාගාදිපෙය්‍යාල සුත්තානි	570—573
ගාථාදීපාදනුක්කමණිකා	575—576
සඤ්ඤානාමානුක්කමණිකා	577—579
විමසසප්පනුක්කමණිකා	580—590

සුභගතනිවේදක

අභිගුණවර්තිකාසෝ

පඤ්චමෝ භාගෝ

සුභතනාපිටකෙ අටගුණාරතියෝ

පඤ්චමෝ භාගෝ

අටස්කන්ධපාතෝ

පඨමෝ පණ්ණාසකෝ

1. මෙත්තාවගෙගා

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

8. 1. 1. 1

මෙත්තානිසංස සුත්තං

ඵට්ඨං මෙ සුත්තං: ඵංසං සමයං භගවා සාවිඤ්ඤං චිහරති ජෙතවනෙ අනාරාමිණිකස්ස ආරාමෙ. තත්ත්වං චො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්ස භික්ඛවොති. හදනෙතති නෙ භික්ඛු භගවතෝ පට්ඨමෙත්තාසුං. භගවා ඵතදවොච:

මෙත්තාස භික්ඛවෙ චෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාස භාවිතාස බහුලී කතාස යානීකතාස¹ චක්ඛුකතාස අනුච්ඡිතාස පරිච්ඡිතාස සුසමාරඤ්ඤාස අට්ඨානිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ අට්ඨ:

සුඛං සුපතී, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පසසති, මනුස්සානං පියො හොති, අමනුස්සානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛන්තී, නායස්ස අග්ගි වා වීසං වා සසං වා කමති, උත්තරිං අසප්චිට්ඨිතෙත්තා බ්‍රහ්ම-ලොකුපගො හොති.

මෙත්තාස භික්ඛවෙ චෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාස භාවිතාස බහුලී-කතාස යානීකතාස¹ චක්ඛුකතාස අනුච්ඡිතාස පරිච්ඡිතාස සුසමාරඤ්ඤාස ඉමෙ අට්ඨානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

1. යානීකමයං-මජ්ඣං.

සූත්‍රාන්ත පිටකයෙහි අබ්ගුත්තර සඟ්ග

පඤ්චම භාගය

අට්ඨකනිපාතය

ප්‍රථම පණ්ණාසකය

1. මෙහ්නාවගීය

භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

8. 1. 1. 1

මෙත්තානිසංය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු මහසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හික්මුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, අදර්ශ් සෙට්ඨනා ලද, වඩනා ලද, බහුල වශයෙන් (නැවත නැවත) කරන ලද යානාවක් බඳු කරන ලද, ප්‍රතිෂ්ඨානාර්ථයෙන් වස්තුවක් මෙන් කරන ලද, එළඹ සිටී පුරුදු කරන ලද, මොනොවට පටන් ගන්නා ලද මෛත්‍රීවික්ෂවිමුක්තියෙහි අට අනුස්ථ කෙනෙක් කැමැති විය යුත්තාහ. කවර අට දෙනෙක යන්:

සුවසේ නිදයි, සුවසේ පිබිඳෙයි, ලමු සිහින නො දක්නේ ය, මිනිස්නට ප්‍රිය වෙයි, අමනුෂ්‍යයනට ප්‍රිය වෙයි, දෙවියෝ රක්තාහ, ඔහට හිනි වෙවයි වීෂ වෙවයි අවි වෙවයි නො වදනේ ය, මතුයෙහි මහපල නො පිළිවිදුනේ බඹලොව යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, අදර්ශ් සෙට්ඨනා ලද, වඩනා ලද, බහුල වශයෙන් කරන ලද යානාවක් වැනි කරන ලද, වක්කුවක් මෙන් කරන ලද, එළඹ සිටී, පුරුදු කරන ලද, මොනොවට පටන් ගන්නා ලද මෛත්‍රීවික්ෂවිමුක්තියෙහි මේ අට අනුස්ථ කැමැති විය යුතු ය යි.

1. යො ව චෙක්කං භාවයති, අපමාණං පතිස්සතො¹
තනු² සංයොජනා භොතති, පසසතො උපටිකකියං.
2. එකමි චෙ පාණමද්ධවිකො, චෙක්කායති කුසලී තෙන භොති,
සඤ්ඤව³ පාණ මනසානුකමි, පහුතමරියො පකරොති දුශ්ඤං.
3. යෙ සක්කසණ්ඨං පඨවිං ජිනිඤා,⁴ රාජියො⁵ යජමානානුපරියගා⁶,
සසසමෙධං⁷ දුරියමෙධං, සමමාපාසං වාචපෙය්‍යං⁸ නිරක්කළං.
4. චෙක්කසා චික්කසා සුභාවිතසා,
කලමි තෙ නානුභවිතති සොළසි,
වඤ්ඤා තාරගණං ව සඤ්ඤ,
යජා න අගසනති කලමි සොළසි.
5. යො න භන්ති න සාතෙති, න ජිනාති න ජාපයෙ,
චෙක්කං මයා සඤ්ඤානං, වෙරං තස්ස න කොට්ඨිති.

8. 1. 1. 2

ආදිබ්‍රහ්මවරියපඤ්ඤා සුත්තං

[සාවස්ථිතිදානං]

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, හෙතු අට්ඨ පච්චයා ආදිබ්‍රහ්මවරියධිකාය පඤ්ඤාය අපට්ඨෙතියං පටිලාභාය, පටිලෙතියං භියොගාභාවාය චෙදුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තනති. කතමෙ අවසි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්ධාරං උපනික්කාය විහරති, අඤ්ඤාතරං වා ගරුට්ඨානියං සමුභවාරිං යත්තං තිබ්බං භිජොග්ගසං පච්චපට්ඨිතං භොති පෙමඤ්ඤා භාරවො ව, අයං භික්ඛවෙ, පඨමො හෙතු පඨමො පච්චයො ආදිබ්‍රහ්මවරියධිකාය පඤ්ඤාය අපට්ඨෙතියං පටිලාභාය පටිලෙතියං භියොගාභාවාය චෙදුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තනති.

1. පරියසතො-මජ්ඣං.

2. තනු - සිද්ධි.

3. සඤ්ඤ ව - මජ්ඣං.

4. ජිනිඤා - මජ්ඣං.

5. රාජියො-මජ්ඣං.

6. යජමානා අනුපරියගා - මජ්ඣං.

7. අගසනෙධං - සිද්ධි.

8. වාචපෙය්‍යං - සත්‍ය, සිද්ධි.

1. එළඹ සිටි සිහි ඇති යමෙක් (පැතිරීම වීසින්) අප්‍රමාණ වූ මෙන්-
සිත වඩනේ නම්, ක්ලෙශෝපධිනගේ ක්ෂය (ක්ෂාණ ඔහුගේ සංශෝචනයෝ
තුනි වෙත්).

2. දූදින් එක ද සත්ත්වයකු කෙරෙහි දුෂ්ට නොවූ සිතැතියේ මෙන්
වඩා නම්, ඒ හේතුයෙන් කුසල් ඇත්තෙක් (කුසල් කරන්නෙක්) වෙයි.
සවිසතුන් කෙරෙහි සිතින් අනුකම්පා කරන ආයථි තෙමේ බොහෝ පින්
කෙරෙයි.

3. යම් රාජර්ෂි කෙනෙක් (සාම්පදාන දහුම් රජකෙනෙක්) සත්-
කැලන්ගෙන් ගැවසි පොළොන්නල දනා (ගෙදර තිරගුරු කළ හෙයින්)
නිරාශල නම් වූ සංයාමධි ය පුරිසමෙධි ය සම්මාපාස ය වාචපෙයා ය
යන සිවුසහරාවතීන් යාග කරමින් (දන් දෙමින්) භිසුරුනාහු වෙත් ද,

4. ඒ යාගයෝ පුභාවිත ජෛත්‍රීසහගතවික්කයාගේ (විපාකමහත්තව-
යෙන්) සොළොස්වන කලාව ද පවා නො අගිත්. සද්පහන හැම තුරුකැල
මඩනාක් මෙනි.

5. යමෙක් නො නසා ද, නො නස්වා ද, හානි නො කෙරේ ද, හානි
නො කරවා ද, හැම සතුන් කෙරෙහි ජෛත්‍රීහාග ව සිටුවනේ වේ ද,
කිසිවකුදු හා ඔහුගේ ජෛරයෙක් නැත්තේ යි.

8. 1. 1. 2

ආදිබ්‍රහ්මවරියපඤ්ඤා සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, නො ලැබූ මාභිබ්‍රහ්මවයථියට ආදිභූත වීදිභිනා ප්‍රඥව
ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥව පිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලාය පිණිස වඩනු
පිණිස පරිපූර්ණාවය පිණිස හේතුහු අවදෙනෙක් ප්‍රත්‍යයායෝ අවදෙනෙක්
පවත්නාහ. කවර අවදෙනෙක් යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශාක්‍යාන් වහන්සේ ඇසිරු කොට
වෙසේ, යමකු කෙරෙහි ඔහුගේ බහල භිරිමතප එළඹ සිටියේ වේද,
සෙනෙහස හා ගෞරවත් එළඹ සිටියේ වේද, එබඳු ගුරුසායනයට නිසි
අන්‍යාකර සමුච්ඡාරකු හෝ ඇසිරි කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පළමු
හේතුව පළමු ප්‍රත්‍යයය නොලැබූ මාභිබ්‍රහ්මවයථියට ආදිභූත වීදිභිනා ප්‍රඥව
ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥව පිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලාය පිණිස
වඩනු පිණිස පරිපූර්ණාවය පිණිස පවත්නේ ය.

2. යො තං සඤ්ඤාං උපනිසාය විහරති¹ අඤ්ඤාතරං වා ගරුට්ඨානියං සමුභවං, යඤ්ඤා නිබ්බං භිරොක්ඛණං පච්චුප්පිතං හොති. පෙට්ඨො ගාරවො ව, තෙ කාලෙන කාලං උපසංඝමිත්වා පරිපුච්ඡති, පරිපඤ්ඤාති: ඉදං භනෙත, කපං? ඉමස්ස ඤාතොති? තස්ස තෙ ආයස්මිනො අවිච්චං වෙච්චි වීරහති. අනුක්ඛානිකං ව උක්ඛානිකරොහති. අනෙක විභිනෙසු² කම්බායානියෙසු ධම්මෙසු කම්බං පටිච්චනාදෙනති. අයං භික්ඛවෙ, දුතියො හෙතු දුතියො පච්චයො ආදිබ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලකාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

3. යො තං ධම්මං සුඤ්ඤා ආයෙන වූපකාසෙන සම්පාදෙති, කාය-වූපකාසෙන ව වික්ඛවූපකාසෙන ව. අයං භික්ඛවෙ, තතියො හෙතු තතියො පච්චයො ආදිබ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලකාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

4. සීලවා ව හොති පාතිමොක්ඛසංවරයං වූපනා විහරති, ආචාරගොචර සම්පන්නො අනුමනෙසු විජ්ජෙසු භයදස්සාවි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං භික්ඛවෙ, චතුස්සො හෙතු චතුස්සො පච්චයො ආදි-බ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලකාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

5. බහුසසුතො හොති සුඤ්ඤා සුඤ්ඤායො, යෙ තෙ ධම්මා ආදි-කල්පාණං මජ්ඣිකල්පාණං පරියොසානකල්පාණං සාඤ්ඤා සංවරාද්දන්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤා බ්බවර්ධිකාය අභිවදන්ති, තථාඋපසං ධම්මං බහුසසුතො හොති. ධර්මා වච්ඡා පරිච්ඡා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුඤ්ඤාට්ඨිකා. අයං භික්ඛවෙ, පඤ්ඤායො හෙතු පඤ්ඤායො පච්චයො ආදිබ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලකාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

6. ආරද්ධවරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසංඝය පාමවා දුක්ඛපරික්ඛණො අනික්ඛින්නධරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. අයං භික්ඛවෙ, ජලොයා හෙතු ජලොයා පච්චයො ආදිබ්බවර්ධිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨිකාය පටිලාභාය පටිලකාය භියොභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

1. විහරන්තො - මජ්ඣං.

2. තො අනෙකො - මජ්ඣං.

3. අනෙකවිභිනෙසු ව - මජ්ඣං.

4. ධර්මා - මජ්ඣං.

2. හෙතෙමේ ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේ ඇසිරූ කොට වෙසේ. යම්කු කෙරෙහි ඔහුගේ බහල වූ හිරිහිතප් එළැඹ සිටියේ වේ ද, සෙනෙහස හා ගෞරවත් එළැඹ සිටියේ වේ ද, එබඳු ඥායානායට නිසි අන්‍යාතරසමුච්ඡාරකු හෝ ඇසිරී කොට වෙසේ. කලින් කල ඔවුන් වෙත එළැඹ වහන්ස, මේ කෙසේ ද? මේ පෙළඳාමකින් අතීත කවරේ දැයි පරිපූර්ණ කෙරෙයි. ප්‍රශ්න කෙරෙයි. ඔහුට ඒ ආයුෂ්මත්හු අවිවාහ දායත් විවරණ කෙරෙහි, අප්‍රකට දායත් ප්‍රකට කෙරෙහි, නන් වැදූරුම් සැක කරනට නිසි දහමිහි සැක දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ දෙවන හේතුව දෙවන ප්‍රත්‍යයය නොලැබූ මාර්ගිකත්වයට ආදිබ්‍රහ්මචරියාප්‍රඥා ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාපිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලයා පිණිස වඩනු පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස පවත්නේ ය.

3. හේ එ දහම අසා කායච්චේක්‍ෂයෙන්ද චිත්තච්චේක්‍ෂයෙන් දැයි දෙවැදූරුම් ච්චේක්‍ෂයෙන් සපයයි. මහණෙනි, මේ තෙවන හේතුව තෙවන ප්‍රත්‍යයය නොලැබූ මාර්ගිකත්වයට ආදිබ්‍රහ්මචරියාප්‍රඥා ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාපිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලයා පිණිස වඩනු පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස පවත්නේ ය.

4. සිල්වත් ද වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂසංචරයෙන් සංචාරව වෙසෙයි. ආචාරගොචරසම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වූ වරදෙහින් බිය දක්නා පුළු වූයේ සමාදාන කොට සිකපදයෙහිද භික්ෂමෙයි. මහණෙනි, නො ලැබූ මාර්ගිකත්වයට ආදිබ්‍රහ්මචරියාප්‍රඥා ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාපිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලයා පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස මේ සිවුවන හේතුව සිවුවන ප්‍රත්‍යය පවත්නේ ය.

5. බහුශ්‍රාත වූයේ ශ්‍රාතධර වූයේ මුළු කොට හත් හඳුළ පෙළ-අරුත් ඇතියේ වෙයි. ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පශ්චාත්තකල්‍යාණ වූ යම් දහමිහු සාන්ධ-සංචාරයෙන් කොට කේවලපරිපූර්ණ-පරිපුර්ණ බ්‍රහ්මත්වයට පවසන් ද, එබඳු දහමිහු ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු වෙත්. ධර්ම ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු සිතින් සුන සුනා බලන ලද්දහු දෘෂ්ටියෙන් පිළිවිදනා ලද්දහු වෙත්. මහණෙනි, නො ලැබූ මාර්ගිකත්වයට ආදිබ්‍රහ්මචරියාප්‍රඥා ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාපිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලයා පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස මේ පස්වන හේතුව පස්වන ප්‍රත්‍යය පවත්නේ ය.

6. අකුශලධර්මයන් ප්‍රභාණ කරනු පිණිස කුශලධර්මයන් වඩනු පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ බල ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල් දහමිහි නො හළ වෙර ඇතියේ වෙසෙයි. මහණෙනි, නො ලැබූ මාර්ගිකත්වයට ආදිබ්‍රහ්මචරියාප්‍රඥා ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාපිළිබඳ භූයස්ත්වය පිණිස වෛපුලයා පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස මේ සවන හේතුව සවන ප්‍රත්‍යය පවත්නේ ය.

7. සමෘග්ගො ඛො පන අනානාකරීතො හොති, අතිරවජානකරීතො හොති, සාමං වා ධම්මං භාසති, පරං වා අපේක්ඛසති, අරියං වා තුණ්ඤ්ඤාං නාතිමඤ්ඤති. අයං භික්ඛවෙ, සත්තමො හෙතු සත්තමො පට්ඨයො ආදිබ්බුහවරිඨිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨඥාය පටිලාභාය පටිලඤාය භියෙතාභාවාය වෙසුලුඥාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

8. පඤ්ඤා සමා පන උපාදානකිංකරස්ස උදයබ්බයානුපසයි විහරති “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො¹, ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො¹; ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉතිසංඛාරා-පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති. අයං භික්ඛවෙ, අට්ඨමො හෙතු අට්ඨමො පට්ඨයො ආදිබ්බුහවරිඨිකාය පඤ්ඤාය අප්පට්ඨඥාය පටිලාභාය පටිලඤාය භියෙතාභාවාය වෙසුලුඥාය භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තති.

තමෙනං සමුහමචාරී එවං සමනාවයනති²: “අයං ඛො ආයස්මා සත්ථාරං උපනිස්සාය විහරති, අඤ්ඤාතරං වා ගරුට්ඨානියං සමුහමචාරීං, යත්ඪස්ස තිබ්බං භිරොක්ඛප්පං පච්චුප්පිතං හොති පෙමඤ්ඤා ගාරවො ව. අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසසති”ති. අයමපි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

“තං ඛො පනායමායස්මා සත්ථාරං උපනිස්සාය විහරෙත්තො අඤ්ඤාතරං වා ගරුට්ඨානියං සමුහමචාරීං යත්ඪස්ස තිබ්බං භිරොක්ඛප්පං පච්චුප්පිතං හොති පෙමඤ්ඤා ගාරවො ව, තෙ³ කාලෙන කාලං උපසංඝස්මිත්වා පරිසුද්ධති පරිපඤ්ඤති: ඉදං භතෙන කපං? ඉමස්ස කවත්තං⁴?”

තස්ස ථෙ ආයස්මිත්තො අවිච්චං වෙච්ච විචරනති, අනුත්තානිකතඤ්ඤා උත්තානිකරොහති. අනෙකච්චිතෙසු ච කම්බාදානියෙසු ධම්මෙසු කම්බං පටිච්චිනොදෙත්ති අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසසති. අයමපි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

1. අත්ථගමො - මජ්ඣං.

2. සමනාවෙනි - මජ්ඣං.

3. යො - පිටු.

4. කො අත්ථ-මජ්ඣං.

7. සභමාදට ගියේ නානා කියුම් නැතිගේ වෙයි, තිරිසන් කපායෙහි නො යෙදුනේ වෙයි, තෙමේ හෝ දහම් දෙසයි, මෙරමා හෝ අධ්‍යාපණා කෙරෙයි, ආයතීන්ද්‍රියමභාවය හෝ ඉක්ම නො සිතයි. මහණෙනි, නො ලැබූ මාර්ගබ්‍රහ්මචරියයට ආදිහුන් විදගීනාප්‍රඥාව ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාව පිළිබඳ භයස්කය පිණිස වෛපුලය පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණාවය පිණිස මේ සත්වන හේතුව සත්වන ප්‍රත්‍යය පවත්නේය.

8. පඤ්ඤා උපාදාස්කන්ධයෙහි රූපය මෙසේ ය. රූපසමුදය මෙසේ ය. රූපයාගේ අඤ්ඤාමය මෙසේ ය. වේදනා මෙසේ ය. වේදනාසමුදය මෙසේ ය. වේදනාවගේ අඤ්ඤාමය මෙසේ ය. සංඥ මෙසේ ය. ... සංස්කාර මෙසේ ය. ... විඤ්ඤා මෙසේ ය. ... විඤ්ඤාසමුදය මෙසේ ය. විඤ්ඤායාගේ අඤ්ඤාමය මෙසේ යයි උද - විය දක්නා සුලු වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, නො ලැබූ මාර්ගබ්‍රහ්මචරියයට ආදිහුන් විදගීනාප්‍රඥාව ලබනු පිණිස ලත් ප්‍රඥාව පිළිබඳ භයස්කය පිණිස වෛපුලය පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණාවය පිණිස මේ අටවැනිහේතුව අටවැනි ප්‍රත්‍යය පවත්නේය.

සමුම්සරහු තෙල මහණහු මෙසේ සමභාවනා කෙරෙත්: "මේ ආයුෂ්මත් වනාහි ශාක්‍යාන්වහන්සේ ඇසුරු කොට වෙසෙයි, ගුරුස්ථානයට නිසි යමකු කෙරෙහි නිවු නිරිඤ්ඤා ඵලබ්‍ධි සිටුනේ වේ ද, සෙනෙහස හා ගෞරව ඵලබ්‍ධි සිටුනේ වේ ද, එබඳු අන්‍යතර සමුම්සරකු හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙයි; වැලිත් මේ ආයුෂ්මත් දතයුත්ත දන්තේය, දක්ක යුත්ත දක්තේ ය"යි. මේ ධර්මය ද ප්‍රිය භාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව හෝ සමභාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ ධර්මය පිණිස තෛරහ්‍යර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් ඒ ශාක්‍යාහු ඇසුරු කොට වසන්නේ වෙයි. යමකු කෙරෙහි නිවු නිරිඤ්ඤා ඵලබ්‍ධි සිටුනේ වේ ද, සෙනෙහස හා ගෞරවය ඵලබ්‍ධි සිටුනේ වේ ද, එබඳු ගුරුස්ථානයට නිසි එක්තරා සමුම්සරකු හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙන්නේ වෙයි. කලින් කල ඔවුන් වෙතැ ඵලබ්‍ධිට වහන්ස, මේ දහම් කෙසේ ද? මේ දහම්හුගේ අක්ඛි කවරේ ද?යි (අක්ඛි-පාලි-අනුසංකි-පුච්චාර විසින්) පරිපාව්‍යා කෙරෙයි, පරිපුශ්න නභයි

"මේ ආයුෂ්මත් එකැතින් දතයුත්ත දන්තේය, දක්ක යුත්ත දක්තේ යයි." ඔහුට ඒ ආයුෂ්මත්හු අවිච්ඡාද දය විචරණ කෙරෙහි, නො පාළ දය ද පාළ කෙරෙහි, සැක කටයුතු නන්වැදුරුම් දහමෙහි සැක හැර පියත්, මේ දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස, ගුරුභාවය පිණිස, භාවනාව හෝ සමභාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ ධර්මය පිණිස තෛරහ්‍යර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

“තං ටො පනායමායස්මා ධම්මං සුඛා ආයෙන වූපකාසෙන සමාපදෙති, කායවූපකාසෙන ච වීක්ඛවූපකාසෙන ච: අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසාති”ති. අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

“සිලවා ටො පන අයමායස්මා පාතීමාසකසංවරසංවුත්තො විහරති. ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමකොසු චජ්ජසු හයදසාථී සමාදය සිකුති සිකුපදෙසු. අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසාති”ති. අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

“බුද්ධස්ස ටො පන අයමායස්මා සුතධරො සුතසන්ථිවයා යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාසං සබ්බඤ්ඤං තෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්තී, තථා රූපාසං ධම්මා බුද්ධස්සා භොන්තී. ධනා! චට්ඨා පරිචිතා මනසානු-පෙකඤ්ඤා දිට්ඨිං සුපට්ඨිද්ධා, අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති, පසං පසාති”ති. අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

“ආරද්ධවිරියො ටො පන අයමායස්මා විහරති. අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උප්පම්භදය, ථාමවා දළං-පරක්කමො අනිකම්මතවුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසාති”ති. අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

“සධ්‍යගතො ටො පන අයමායස්මා අනානාකම්මො භොති අතිරිද්ධානකම්මො, සාමං වා ධම්මං භාසති, පරං වා අජෙතිසති, අරියං වා තුණ්හිභාවං නාතිමඤ්ඤති. අද්ධා අයමායස්මා ජානං ජානාති පසං පසාති”ති. අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

මේ ආයුෂ්මත් ඒ දහම් අයා කායවිවේකයෙන් හා චිත්තවිවේකයෙන් දැයි යම් විවේකයෙකින් සපයා ද, වැලිත් මේ ආයුෂ්මත් දහයුත්ත දන්නේ ය, දක්කයුත්ත දන්නේ යයි. මේ ධර්මය ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස, ගුණසම්භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස, තේරෙනකයකීය පිණිස පවත්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් සිල්වත් වූයේ ප්‍රාතිමොක්ෂ ධීලයාවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගොචර සම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වරදෙහි බිය දන්නා සුලු වැ වෙසෙයි, සමාදාන කොට සිකපෙදෙහි භික්ෂෙයි, එකැතින් මේ ආයුෂ්මත් දහයුත්ත දන්නේ ය; දක්කයුත්ත දන්නේ යයි. මේ ධර්මය ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව හෝ සම්භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස, තේරෙනකයකීය පිණිස පවත්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් වනාහි බහුශ්‍රාත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ප්‍රථම කොටගත් ඇසු දැ ඇතියේ වෙයි, ආදිකල්‍යාණ වූ ධ්‍යානකල්‍යාණ වූ පයඝාවසාන-කල්‍යාණ වූ යම් දහම්හු සාක්ෂි සමායුක්ත කොට කෙටිල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මවයකි පවසන් ද, එබඳු දහම්හු කුලුත් වීසින් බෙහෙවින් අසන ලද වෙත්. ධරණ ලද වෙත්. වචනයෙන් හසළ වෙත්. සිතීන් වීමසා බලන ලද වෙත්. නුවණින් පිළිවිදින ලද වෙත්. වැලි මේ ආයුෂ්මත් දහයුත්ත දන්නේ ය. දක්කයුත්ත දන්නේ යයි. මේ දහම් ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස ගුණ සම්භාවනාව හෝ සම්භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස තේරෙනකයකීය පිණිස පවත්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් වනාහි අකුශලධර්ම ප්‍රභාණය පිණිස කුශලධර්ම වඩනු පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි. බල ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල්දහම්හි නොහළ ධුර ඇතියේ වෙයි. එකතින් මේ ආයුෂ්මත් දහයුත්ත දන්නේ ය, දක්කයුත්ත දන්නේ යයි. මේ ධර්මය ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව හෝ සම්භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස තේරෙනකයකීය පිණිස පවත්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් වනාහි සහ මැදට ගියේ නන්වැදූරුම් හිස් කියුම් නැතිගේ තීරණවිත කපා නැතිගේ තෙමේ හෝ දහම් දෙසයි, මෙරමා හෝ අධ්‍යාපණ කෙරෙයි, ආයාසි කුණ්ණිමභාවය හෝ නො පැනැසෙයි. එකතින් මේ ආයුෂ්මත් දහයුත්ත දන්නේ ය. දක්කයුත්ත දන්නේ යයි. මේ ධර්මය ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව හෝ සම්භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස තේරෙනකයකීය පිණිස පවත්නේ ය.

“පඤ්චස්ථ ඛො පන අයමායස්මා උපාදනකමඤ්ඤස්ථ උදයබ්බයානුපඤ්චි
විහරති: ඉති රූපං, ඉති රූපසංසර්ගදයො, ඉති රූපසංසර්ගභවතො, ඉති
වේදනා -පෙ- ඉති සංකර්ම -පෙ- ඉති සංකර්මා -පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං,
ඉති විඤ්ඤාණසංසර්ගදයො, ඉති විඤ්ඤාණසංසර්ගභවතොති, අද්ධා
අයමායස්මා ජානං ජානාති, පසංසර්ගතං පසංසර්ගතං”ති. අයමෙති ධම්මො පියත්තාය
ගරුත්තාය භාවනාය සාමසාදනාය එකීභාවාය සංවත්තතිති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ භෙතු අට්ඨ පට්ඨයා ආදිබ්බවර්ධනාය
පඤ්ඤාය අපට්ඨලද්ධාය පට්ඨලාභාය පට්ඨලද්ධාය භියොගාභාවාය වෙසුප්පාය
භාවනාය පාරිසුරියා සංවත්තතිති.

8. 1. 1. 3

පට්ඨමපිය සුත්තං

[භාවතීතිදනං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු සමුඤ්චාරිතං
අපට්ඨයො ව භොති, අමනාපො ව අගරු ව අභාවතියො ව. කතමෙති
අට්ඨති:

අට්ඨ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපට්ඨපසංසි ව භොති. පියගරු ව ලාභකාමො ව
සක්කාරකාමො ව අභිරිතො ව අනොක්කප්පි ව පාපිඤ්ඤා ව ජීවිතාදිව්ධි ව.
ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු සමුඤ්චාරිතං
අපට්ඨයො ව භොති අමනාපො ව අගරු ව අභාවතියො ව.

අට්ඨති භික්ඛවෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු සමුඤ්චාරිතං
පියො ව භොති මනාපො ව ගරු ව භාවතියො ව. කතමෙති අට්ඨති:

අට්ඨ භික්ඛවෙ භික්ඛු න අපට්ඨපසංසි ව භොති න පියගරු ව න
ලාභකාමො ව න සක්කාරකාමො ව, භිරිතො ව භොති ඛණ්ණප්පි ව
අපට්ඨව්ධි ව සමාදිව්ධි ව. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධම්මෙති
සමන්තාගතො භික්ඛු සමුඤ්චාරිතං පියො ව භොති, මනාපො ව ගරු ව
භාවතියො වාති.

මේ ආයුෂ්මත් වනාහි රූපය මෙසේ ය, රූපයමුදය මෙසේ ය, රූපයාගේ අක්කකමය මෙසේ ය, වේදනා මෙසේ ය ... සංඥ මෙසේ ය ... සංස්කාර මෙසේ ය ... විඤ්ඤාණය මෙසේ ය, විඤ්ඤාණ සමුදය මෙසේ ය, විඤ්ඤාණයාගේ අක්කකමය මෙසේ ය යි පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධයෙහි උද-විය දක්නේ වෙසෙයි, එකකින් මේ ආයුෂ්මත් දත යුක්ත දන්තේ ය, දක්ක යුක්ත දක්තේ ය යි. මේ ධර්මය ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව හෝ සමභාවනාව පිණිස ශ්‍රමණධර්මය පිණිස නෛරතකයාය පිණිස පවත්නේ යයි.

මහණෙනි, නොලැබූ මාර්ගිකත්වයකට ආදිභූත විවසුන් නුවණ ලබනු පිණිස ලත් නුවණ පිළිබඳ භයස්කන්ධය පිණිස වෛපුලාය පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණභාවය පිණිස මේ අභව හෙතෙම අභව ප්‍රත්‍යයයෝ පවතින් යයි.

8. 1. 1. 3

පළමුවැනි පියසූත්‍රය

[සැවැත්වූන යි]

මහණෙනි, කරුණු අටෙකින් සමන්විත මහණ සමුම්භරුනට අප්‍රිය ද වෙයි, අමනාප ද වෙයි, අගරු ද අභාවනීය ද වෙයි. කවර අටෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අප්‍රියයන් පසස්තා සුලු ද වෙයි, ප්‍රියයන් ගරහන සුලු ද වෙයි, ලාභ කැමැතියේ ද වෙයි, සත්කාර කැමැතියේ ද වෙයි, ලජ්ජා නැතියේ ද වෙයි, ඔතස් නැතියේ ද වෙයි, ලමු ඉව්සා ඇතියේ ද වෙයි, මිසදිටු ඇතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්විත මහණ සමුම්භරුනට අප්‍රිය ද වෙයි, අමනාප ද වෙයි, ගරුතන් නැතියේ ද වෙයි, ගුණසම්භාවනා නැතියේ ද වෙයි.

මහණෙනි, අට කරුණකින් සමන්විත මහණ සමුම්භරුනට ප්‍රිය ද වෙයි, මනාප ද වෙයි, ගරුතන් ඇතියේ ද වෙයි, ගුණසම්භාවනාවට හිසි ද වෙයි. කවර අට කරුණකින් යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අප්‍රියයන් නොපසස්තා සුලු ද වෙයි, ප්‍රියයන් නොගරහන සුලු ද වෙයි, ලාභ කැමැතියේ ද නොවෙයි, සත්කාර කැමැතියේ ද නොවෙයි, ලජ්ජා ඇතියේ ද වෙයි, පවට බාන සුලු ද වෙයි. අල්පෙව්ස ද වෙයි, සම්පිටු ඇතියේ ද වෙයි, මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්විත මහණ සමුම්භරුනට ප්‍රිය ද වෙයි, මනාප ද වෙයි, ගරුතන් ඇතියේ ද වෙයි, සම්භාවනීය ද වෙයි.

8. 1. 1. 4

දුතියපිය සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ, ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමුභම්චාරීනං අපටියො ච භොති අමනාපො ච අගරු ච අභාවනීයො ච, කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ලාභකාමො ච භොති. සක්කාරකාමො ච අනවඤ්ඤානිකාමො ච කාලඤ්ඤා ච අමනාඤ්ඤා ච අසුචි ච ඛණ්ඩාණි ච අකෙතාසකපරිභාසකො ච සමුභම්චාරීනං.

ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමුභම්චාරීනං අපටියො ච භොති අමනාපො ච අගරු ච අභාවනීයො ච.

අට්ඨති භික්ඛවෙ, ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමුභම්චාරීනං පියො ච භොති මනාපො ච ගරු ච භාවනීයො ච. කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු න ලාභකාමො ච භොති. න සක්කාරකාමො ච න අනවඤ්ඤානිකාමො ච කාලඤ්ඤා ච මනාඤ්ඤා ච සුචි ච න ඛණ්ඩාණි ච න අකෙතාසකපරිභාසකො ච සමුභම්චාරීනං.

ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමුභම්චාරීනං පියො ච භොති. මනාපො ච ගරු ච භාවනීයො චාති.

8. 1. 1. 5

පට්ඨලොකධම්ම සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ලොක ධම්මා ලොකං අනුපරිචක්ඛන්ති, ලොකො ච අට්ඨලොකධම්මෙ අනුපරිචක්ඛති. කතමෙ අට්ඨ:

ලාභො ච අලාභො ච අශ්මො ච යසො ච නිශ්ශං ච පසංසා ච සුඛං ච දුක්ඛං ච, ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ අට්ඨලොකධම්මෙ ලොකං අනුපරිචක්ඛන්ති, ලොකො ච ඉමෙ අට්ඨලොකධම්මෙ අනුපරිචක්ඛති.

8. 1. 1. 4 දෙවැනි පියසූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, කරුණු අටෙකින් සමන්වාගත මහණ සමුච්ඡාරුනට අප්‍රිය ද වෙයි, අමනාප ද වෙයි, අගරු ද වෙයි, අභාවනීය ද වේ. කවර අට කරුණින් යත්:

මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ලාභ කැමැතියේ ද වෙයි, සත්කාර කැමැතියේ ද වෙයි, අවඤ්ඤා නොකැමැතියේ ද වෙයි, අකාලඤ්ඤා වෙයි, අමාත්‍රඤ්ඤා වෙයි, අපචිත්‍ර කායකර්මාදිය ඇතියේ ද වෙයි, බහුභාණී ද වෙයි, සමුච්ඡාරුනට ආක්‍රොශ පරිභව කරනුයේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්වාගත මහණ සමුච්ඡාරුනට අප්‍රිය ද වෙයි, අමනාප ද වෙයි, අගරු ද වෙයි, අභාවනීය ද වේ.

මහණෙනි, අට කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ මහණ සමුච්ඡාරුනට ප්‍රිය ද වෙයි, මනාප ද වෙයි, ගරු ද වෙයි, භාවනීය ද වේ. කවර අට කරුණින් යත්:

මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ලාභ කැමැතියේ ද නො වෙයි, සත්කාර කැමැතියේ ද නො වෙයි, අවඤ්ඤා බව කැමැතියේ ද නො වෙයි, කාලඤ්ඤා වෙයි, මාත්‍රඤ්ඤා වෙයි, පචිත්‍රකායකර්මාදිය ඇතියේ ද වෙයි, බහුභාණී ද නො වෙයි. සමුච්ඡාරුනට ආක්‍රොශපරිභව නො කරනුයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්වාගත මහණ සමුච්ඡාරුනට ප්‍රිය ද වෙයි, මනාප ද වෙයි, ගරු ද වෙයි, භාවනීය ද වේ යයි.

8. 1. 1. 5 පළමුවැනි ලෝකධම්ම සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ අට ලෝකධර්මයෝ ලොව අනුව පෙරළෙත් ලෝකය ද අටලෝකධර්මයන් අනුව පෙරළෙයි. කවර අටදෙනෙක යත්:

ලාභය ද අලාභය ද අයස ද යස ද නික්‍රව ද ප්‍රශංසාව ද සුඛය ද දුඃඛය ද යන මේ යි. මහණෙනි, මේ අටලෝකධර්ම ලොව අනුව පෙරළෙති, ලොව ද මේ අටලෝකධර්ම අනුව පෙරළේ යයි.

1. ලාහො අලාහො *අයසො යසො ච
නිඤා පසංයා ච සුඛං ච දුක්ඛං,
එතෙ අනිච්චා මනුජේසු ධම්මා
අසක්කා චිපරිනාමධම්මා.
2. එතෙ ච ඤාතො සතිමා සුමෙධො
අවෙක්ඛතී චිපරිනාමධම්මො,
ඉට්ඨස්ස ධම්මා න මථෙත්ථි වික්ඛා
අනිච්චතො නො පටිසාතමෙති.
3. තස්සානුරොධා අථවා විරොධා
විධුසිතා අත්ථගතා න සත්ථි,
පඤ්ඤා ඤාතො චිපරි අසොකං
සමුත්ථප්පානාති භවස්ස පාරගුති.

8. 1. 1. 6

දුතියලොකධම්ම සුත්තං

[සාවච්ඡිදිතං]

අටුකතී භික්ඛවෙ, ලොකධම්මා ලොකං අනුපරිවක්ඛන්ති, ලොකො ච
අට්ඨ ලොකධම්මෙ අනුපරිවක්ඛති. කතමෙ අටුක:

ලාහො ච අලාහො ච යසො ච අයසො ච නිඤා ච පසංයා ච
සුඛං ච දුක්ඛං ච, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨලොකධම්මා ලොකං
අනුපරිවක්ඛන්ති. ලොකො ච ඉමෙ අට්ඨලොකධම්මෙ අනුපරිවක්ඛති.

අසසුතවතො භික්ඛවෙ, පුටුඤ්ඤාසං උප්පජ්ඣති ලාහොසි අලාහොසි
යසොසි අයසොසි නිඤාසි පසංයාසි සුඛමසි දුක්ඛමසි.

සුතවතොසි ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාධකස්ස උප්පජ්ඣති ලාහොසි
අලාහොසි, යසොසි අයසොසි නිඤාසි පසංයාසි සුඛමසි දුක්ඛමසි.

තත්ථ භික්ඛවෙ, කො විසෙසො කො අධිප්පයාසො¹ කිං නානාකරණං²
සුතවතො අරියසාධකස්ස අසුතවතා පුටුඤ්ඤානොනාති:

භගවත්ථිලකා නො භග්ගා ධම්මා, භගවත්තෙත්ථිකා, භගවත්ථිසරණා,
සාධු චත භග්ගා, භගවත්තාසෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අසො,
භගවතො සුඤ්ඤා ධාරෙස්සන්තීති.

1. අධිප්පයාසො - P.T.S., සිඞ්. මණ්ඩ.
අධිප්පයාසො - සො.

2. නානා කරණං - සිඞ්.
* යසායසො ච - මණ්ඩ.

1. ලාභ ය, අලාභ ය, අයසය, යස ය, නිශ්‍ය ය, පසංසා ය සුඛ ය දුක්ඛ ය යන අනිත්‍ය වූ අශාස්වත වූ මේ ධර්මයෝ මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි පෙරළෙන ස්වභාව ඇතිවේ.

2. කොත්මත් වූ පණ්ඩිත තෙමේ තෙල විපරිණාමධර්මයන් දැන(නුවණින්) බලයි. ඉන් වූ (ලාභාදී) ධර්මයෝ ඔහුගේ සිත නො මඬනාහ. අනිවු දහමින් (නොහොත් අනිවු දහම වියයෙහි) හෙ ප්‍රතිසාතයට නො පැමිණෙයි.

3. ඔහුගේ අනුරෝධයෝ නොහොත් විරෝධයෝ වනාහන ලද්දු අස්තයට ගියාහු නො ම ඇතියහ. රජස් නැති ශෝක නැති නිවාණපදය ද දැන හවයාගේ පරතෙරට ගියේ (එබව) මොනවට දන්නේ යි.

8. 1. 1. 6

දෙවැනි ලෝකධර්ම සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

1. මහණෙනි, මේ ලෝකධර්මයෝ අවදෙනෙක් ලෝකය අනුව පෙරළෙත්. ලෝකය ද අභිලෝකධර්මයන් අනුව පෙරළෙයි. කවර අවදෙනෙක යත්: ලාභ යැ අලාභ යැ අයස යැ යස යැ නිශ්‍ය යැ පසංසා යැ සුඛ යැ දුක්ඛ යැ යන අව යි. මහණෙනි, මේ අව ලෝකමිත්‍ර ලෝකය අනුව පෙරළෙත්. ලෝකය ද මේ අවලෝකමි අනුව පෙරළෙයි.

මහණෙනි, අග්‍රාකවත් පාරම්පර්‍යයාහට ලාභයත් උපදියි. අලාභයත් උපදියි, අයසත් උපදියි, යසත් උපදියි, නිශ්‍යත් උපදියි, පසංසාත් උපදියි. සුඛත් උපදියි, දුක්ඛත් උපදියි.

මහණෙනි, ග්‍රාකවත් ආයාච්ඡාවකයාහට ද ලාභත් උපදනේ ය, අලාභත් උපදනේ යි. යසත් උපදනේ ය, අයසත් උපදනේ ය, නිශ්‍යත් උපදනේ ය, ප්‍රශංසාත් උපදනේ ය, සුඛත් උපදනේ ය, දුක්ඛත් උපදනේ යි.

2. මහණෙනි, එහිලා අග්‍රාකවත් පාරම්පර්‍යයාට විධා ග්‍රාකවත් ආයාච්ඡාවකයාගේ වෙසෙස කවර, අධික ප්‍රයෝගය කවර, නානාකරණය කවරද?

වහන්ස, ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රභව කොට පවත්නාහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නේතෘ කොට ගෙන පවත්නාහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ගෙන පවත්නාහ. වහන්ස, එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අත්තිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේ නම් මැනවි. හින්සු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙන් අසා දරන්නාහ යි.

තෙන හි භික්ඛවෙ, සුඤ්ඤාං සාධුකං මනසි කරොථ, භාසියාමිති.

එවං භණ්ණති ඛො තෙ භික්ඛු ගගවංකා පච්චසෙයාසුං. ගගවා එතදුවොව:

3. අසුත්තවතො භික්ඛවෙ, පුට්ඨජනස්ස උපපජ්ඣති ලාභො, සො න ඉති පටිසංඝට්ඨිකංති: උපපන්නො ඛො මෙ අයං ලාභො, සො ච ඛො අනිච්චො දුක්ඛො විපරිනාමධම්මොති, යථාභූතං නප්පජානාති. උපපජ්ඣති අලාභො -පෙ- උපපජ්ඣති යසො -පෙ- උපපජ්ඣති අයසො -පෙ- උපපජ්ඣති නිද්දා -පෙ- උපපජ්ඣති පසංසා -පෙ- උපපජ්ඣති සුඛං -පෙ- උපපජ්ඣති දුක්ඛං, සො න ඉති පටිසංඝට්ඨිකංති උපපන්නං ඛො මෙ ඉදං දුක්ඛං තං ච ඛො අනිච්චං දුක්ඛං විපරිනාමධම්මොති, යථාභූතං නප්පජානාති.

තස්ස ලාභොපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, අලාභො පි විතං පරියාදය තිට්ඨති, යසොපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, අයසොපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, නිද්දාපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, පසංසාපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, සුඛමපි විතං පරියාදය තිට්ඨති, දුක්ඛමපි විතං පරියාදය තිට්ඨති. සො උපපන්නං ලාභං අනුරුජ්ඣති, අලාභෙ පටිච්චරුජ්ඣති. උපපන්නං යසං අනුරුජ්ඣති, අයසෙ පටිච්චරුජ්ඣති. උපපන්නං පසංසං අනුරුජ්ඣති, නිද්දාය පටිච්චරුජ්ඣති. උපපන්නං සුඛං අනුරුජ්ඣති, දුක්ඛෙ පටිච්චරුජ්ඣති. සො එවං අනුරොධවීරොධසමාපන්නො න පරිමුච්චති, ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනසෙහි උපායාසෙහි, න පරිමුච්චති දුක්ඛසමාති වදාමි.

4. සුත්තවතො ච ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස උපපජ්ඣති ලාභො, සො ඉති පටිසංඝට්ඨිකංති: උපපන්නො ඛො මෙ අයං ලාභො, සො ච ඛො අනිච්චො දුක්ඛො විපරිනාමධම්මොති යථාභූතං නප්පජානාති. උපපජ්ඣති අලාභො -පෙ- උපපජ්ඣති යසො -පෙ- උපපජ්ඣති අයසො -පෙ- උපපජ්ඣති නිද්දා -පෙ- උපපජ්ඣති පසංසා -පෙ- උපපජ්ඣති සුඛං -පෙ- උපපජ්ඣති දුක්ඛං. සො ඉති පටිසංඝට්ඨිකංති:

මහණෙනි, එසේනම් අයුරු මොනවාද මෙතෙක් කීවා, කියන්නෙමි යි.

‘විභවය, එසේය’ යි ඒ මහණෙනි භාග්‍යවතුන් විභවයේට පිළිවදන් දැක්වූහ. භාග්‍යවතුන් විභවයේ කෙල වදන සේක:

3. මහණෙනි, අශ්‍රැතවත් පුහුණුවට ලාභයක් උපදනේ ය. හේ මෙසේ නුවණින් නොදන්නේය: “මට මේ ලාභයක් උපත, හෙ ද වනාහි අනිය යැ, දුක යැ පෙරළෙන සැහැටි යැ” යි මෙසේ ඇතිසැටියෙන් නොදන්නේ ය. අලාභයක් උපදනේ ය - පෙ - යශසක් උපදනේ ය ... අයශසක් උපදනේ ය ... නිත්‍යයක් උපදනේ ය ... ප්‍රශංසාවක් උපදනේ ය ... සුඛයක් උපදනේ ය ... දුකක් උපදනේ ය මෙසේ හේ නුවණින් නො දන්නේය: “මට මේ දුකක් උපත, හෙ ද වනාහි අනිය යැ, දුක යැ, පෙරළෙන සැහැටි යැ” යි ඇති සැටි නො දන්නේ ය. ලාභයක් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, අලාභයක් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, යශසක් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, අයශසක් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, නිත්‍යවත් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, ප්‍රශංසාවත් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, සුඛයත් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ ය, දුකත් සිහි මැඩගෙන සිටුවනේ යි.

හේ උපන් ලාභය නිමිති කොට ඇලෙයි, අලාභය නිමිති කොට විරෝධ කෙරෙයි. උපන් යශස් නිමිති කොට ඇලෙයි, අයශස් නිමිති කොට විරෝධ කෙරෙයි. උපන් ප්‍රශංසාව නිමිති කොට ඇලෙයි, නින්දාව නිමිති කොට විරෝධ කෙරෙයි. උපන් සුව නිමිති කොට ඇලෙයි. දුක් නිමිති කොට විරෝධ කෙරෙයි. හේ මෙසේ අනුරෝධ විරෝධයට වැදුනේ ජාතියෙනු, ජරායෙනු, මරණෙනු, ශොකයෙනු, පරිදෙවයෙනු, දුකිනු, දෙමනසිනු, උපායාසයෙනු නො මිඳෙයි. වර්තමානයෙන් නො මිඳෙන්නේ යි කියමි.

4. මහණෙනි, ශ්‍රැතවත් අරිසවුහට ද ලාභයක් උපදියි. හේ මෙසේ සලකයි: මට මේ ලාභයක් උපත, එ ද වනාහි අනිත්‍යය, දුඃඛය, පෙරළෙන සැහැටි ඇතැ යි යථාභූතව දන්නේ ය. අලාභයක් උපදනේ ය ... යශසක් උපදනේ ය ... අයශසක් උපදනේ ය ... ප්‍රශංසාවක් උපදනේ ය ... නින්දයක් උපදනේ ය ... සුඛයක් උපදනේ ය ... දුඃඛයක් උපදනේ ය. හේ මෙසේ සලකයි:

උපතො ඛො මෙ ඉදං දුක්ඛං, තඤ්ච ඛො අනිච්චං දුක්ඛං විපරිනාම-
ධම්මනි යථාභූතං පජානාති. තස්ස ලාභොපි විතො න පරියාදය
තිබ්බති. අලාභොපි විතො න පරියාදය තිබ්බති, යසො¹පි විතො න
පරියාදය තිබ්බති, අයසොපි විතො න පරියාදය තිබ්බති, නිඤ්චි විතො න
පරියාදය තිබ්බති, පසංසාපි විතො න පරියාදය තිබ්බති, සුඛමපි විතො න
පරියාදය තිබ්බති, දුක්ඛමපි විතො න පරියාදය තිබ්බති. සො උපතො
ලාභං නානුරුඤ්ඤති, අලාභෙ නපට්ඨිරුඤ්ඤති. උපතො යසං
නානුරුඤ්ඤති. අයසෙ නපට්ඨිරුඤ්ඤති. උපතො පසංසං නානුරුඤ්ඤති,
නිඤ්ඤාය නපට්ඨිරුඤ්ඤති. උපතො සුඛං නානුරුඤ්ඤති. දුක්ඛෙ
නපට්ඨිරුඤ්ඤති. සො එවං අනුරොධවිරොධවිපභීතො පරිමුච්ඡති
ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති
උපායාසෙති. පරිමුච්ඡති දුක්ඛස්මාති වද්මි.

අයං ඛො භික්ඛවෙ, විසෙසො අයං අධිප්පයාසො¹ ඉදං නානාකරණං²
සුතවතො අරියසාවකස්ස අසසුතවතා පුට්ඨජනෙනාති.

1. “ලාභො අලාභො අයසො යසො ච
නිඤ්ඤා පසංසා ච සුඛඤ්ච³ දුක්ඛං,
එතෙ අනිච්චා මනුජේසු ධම්මා
අසක්ඛා විපරිනාමධම්මා.
2. එතෙ ච ඤාතො සත්ථා සුමෙධො
අවෙක්ඛති විපරිනාමධම්මෙ
ඉවුකස්ස ධම්මා න මරෙතති විතො
අනිවුකතො නො පටිසාතමෙති.
3. තස්සානුරොධා අපචා විරොධා
විබුදිතා අසගතා න සංඝේ,
පදඤ්ච ඤාතො විරජං අසොකං
සමුපපජානාති හවස්සපාරගුති.

8. 1. 1. 7

දෙවදත්තවිපත්ති සුත්තං

එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ශිෂ්ඤාකුටෙ පබ්බතෙ
අවිරජ්ජකෘත්තා දෙවදත්තො. තත්ථ ඛො හගවා දෙවදත්තං ආරබ්භා භික්ඛු
ආමනෙත්ති:

1. අධිප්පයාසො - සත්තං.

2. නානාකරණං - සිමු.

3. සුඛං දුඛං - මත්තං.

5. මට මේ දුකෙක් උපත, එ ද වතාහි අනිත්‍ය ය, දුඃඛ ය, පෙරළෙන සැහැවි ඇතැ යි යථාභූත කොට දන්තේය. ලාභය ද ඔහු සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. අලාභය ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. යශස් ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. අයශස් ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. නින්දාව ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි, ප්‍රශංසාව ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි, සුඛය ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. දුඃඛය ද සිත මැඩගෙන නො සිටීයි. හේ උපන් ලාභය නිමිති කොට නො ඇලෙයි, අලාභය නිමිති කොට විරෝධ නො කෙරෙයි. උපන් යශස් නිමිති කොට නො ඇලෙයි, අයශස් නිමිති කොට විරෝධ නො කෙරෙයි, උපන් ප්‍රශංසා නිමිති කොට නො ඇලෙයි. නින්දාව නිමිති කොට විරෝධ නො කෙරෙයි, උපන් සුඛය නිමිති කොට නො ඇලෙයි. දුඃඛය නිමිති කොට විරෝධ නො කෙරෙයි. හේ මෙසේ අනුරෝධ විරෝධ නැතිවේ. ජාතියෙනුයු ජරායෙනුයු මරණෙනුයු සොකයෙනුයු පරිදෙවයෙනුයු දුකෙනුයු දෙමනසිනුයු උපායාසයෙනුයු මිදෙයි. වර්තදුඃඛයෙන් මිදෙන්නේ යයි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රැතවත් පාඨත්ථනයා හා මේ විශේෂය යි, මේ අධිකප්‍රයෝගය යි, මේ වෙනස යි.

1. ලාභය හා අලාභය ද අයශස් හා යශස් ද නින්දා හා ප්‍රශංසා ද සුඛය හා දුඃඛය දැයි මිනිසුන් කෙරෙහි වැටෙන තෙල දහම්හු අනිත්‍යයහ, අශාඤ්ඤයහ, පෙරළෙන සැහැවි ඇතියහ.

2. සමාසිමත් වූයේ සුඤ්ජ ප්‍රඥ ඇතියේ තෙල පෙරළෙන සැහැවි දහමුත් දන ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නේ ය. ඉටු දහම්හු ඔහු සිත නො මඩනාහ. අනිටු දහමින් (සිත) ගැටීමට නො එයි.

3. අනුරෝධ වෙන්වයි වැලිත් විරෝධ වෙන්වයි නසන ලද අසාඛක දහම්හු ඔහුට නො වෙත්. හවයාගේ පාරයට ගියේ රාගාදී රජස් නැති නිශ්ශොක වූ නිව්ඤ්ජන දන (පාරඛකතභාවය) මොනොවට දන්නේ යි.

8. 1. 1. 7

දෙවදන්තවිපක්ති සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. දෙවදන් තෙරුන් (සඟුන් බිඳ නික්ම) ගිය නොබෝ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවදතුන් අරභයා මහණුන් ඇමතු සේක:

සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තවිපක්ඛිං පච්චවෙක්ඛිතා හොති, සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං පරවිපක්ඛිං පච්චවෙක්ඛිතා හොති; සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තසම්පක්ඛිං පච්චවෙක්ඛිතා හොති, සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං පරසම්පක්ඛිං පච්චවෙක්ඛිතා හොති, අට්ඨති භික්ඛවෙ, අසද්ධිමෙවෙති අභිභූතො පරියාදින්නවිතො දෙවදත්තො ආපායිකො තෙරයිකො කප්පවේදා අනෙකිවෙජා. කතමෙති අට්ඨති:

ලාභෙන භික්ඛවෙ, අභිභූතො පරියාදින්නවිතො දෙවදත්තො ආපායිකො තෙරයිකො කප්පවේදා අනෙකිවෙජා. අලාභෙන භික්ඛවෙ -පෙ- යසෙන භික්ඛවෙ. -පෙ- අයසෙන භික්ඛවෙ -පෙ- සක්කාරොග භික්ඛවෙ -පෙ- අසක්කාරොග භික්ඛවෙ -පෙ- පාපිච්ඡතාය භික්ඛවෙ -පෙ- පාපමික්ඛතාය භික්ඛවෙ' අභිභූතො පරියාදින්නවිතො දෙවදත්තො ආපායිකො තෙරයිකො කප්පවේදා අනෙකිවෙජා.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති අසද්ධිමෙවෙති අභිභූතො පරියාදින්නවිතො දෙවදත්තො ආපායිකො තෙරයිකො කප්පවේදා, අනෙකිවෙජා.

සාධු භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං ලාභං අභිභූයා අභිභූයා විහරෙය්‍ය උප්පන්නං අලාභං -පෙ- උප්පන්නං යසං -පෙ- උප්පන්නං අයසං -පෙ- උප්පන්නං සක්කාරං -පෙ- උප්පන්නං අසක්කාරං -පෙ- උප්පන්නං පාපිච්ඡතං -පෙ- උප්පන්නං පාපමික්ඛතං අභිභූයා අභිභූයා විහරෙය්‍ය.

කිංච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්ථවසං පච්චි උප්පන්නං ලාභං අභිභූයා අභිභූයා විහරෙය්‍ය, යං භික්ඛ භික්ඛවෙ උප්පන්නං ලාභං අනභිභූයා විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විසාතපරිළාභා. උප්පන්නං ලාභං අභිභූයා විහරතො ඵලං තෙ ආසවා විසාතපරිළාභා න භොග්‍හි.

යං භික්ඛ භික්ඛවෙ, උප්පන්නං අලාභං -පෙ- උප්පන්නං යසං -පෙ- උප්පන්නං අයසං -පෙ- උප්පන්නං සක්කාරං -පෙ- උප්පන්නං අසක්කාරං -පෙ- උප්පන්නං පාපිච්ඡතං -පෙ- උප්පන්නං පාපමික්ඛතං අනභිභූයා විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විසාතපරිළාභා. උප්පන්නං පාපමික්ඛතං අභිභූයා විහරතො ඵලං තෙ ආසවා විසාතපරිළාභා න භොග්‍හි.

මහණෙනි, මහණ කලින් කල ආත්මචිත්ත සලකන්නේ නම් මැනව; මහණෙනි, මහණ කලින් කල පරවිපත් සලකන්නේ නම් මැනව; මහණෙනි, මහණ කලින් කල ආත්මසම්පත් සලකන්නේ නම් මැනව; මහණෙනි, මහණ කලින් කල පරසම්පත් සලකන්නේ නම් මැනව; මහණෙනි, අක්ඛණ්ණධර්මයෙකින් මැඩ සිටි වටාගත් සිත් ඇති දෙවදන් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පඝාතී වූයේ පිළියම් නැතියේ වෙයි. කවර අපේක්ෂා යත්:

මහණෙනි, ලාභයෙන් මධනා ලද භාත්පයින් ගන්නා ලද සිත් ඇති දෙවදන් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පඝාතී වූයේ පිළියම් නැතියේ වෙයි. මහණෙනි, අලාභයෙන් ... මහණෙනි, යශයින් ... මහණෙනි, අයශයින් ... මහණෙනි, සත්කාරයෙන් ... මහණෙනි, අසත්කාරයෙන් ... මහණෙනි, පාපෙච්ඡතායෙන් ... මහණෙනි, පාපමිත්‍රතායෙන් මධනා ලද වතුරුවා ගත් සිත් ඇති දෙවදන් අපායට නිසි වූයේ, නිරයට නිසි වූයේ කල්පඝාතී වූයේ පිළියම් නැතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ අක්ඛණ්ණධර්මයෙන් මධනා ලද වතුරුවාගත් සිත් ඇති දෙවදන් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පඝාතී වූයේ පිළියම් නැතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ උපත් ලාභය පුන පුනා මැඩ ගෙන වසන්නේ නම් මැනව. උපත් අලාභය ... උපත් යශස් ... උපත් අයශස් ... උපත් සත්කාර ... උපත් අසත්කාර ... උපත් පාපෙච්ඡතා ... උපත් පාපමිත්‍රතා පුන පුනා මැඩ ගෙන වසන්නේ නම් මැනව.

මහණෙනි, මහණ කිනම් අභියක් පිණිස උපත් ලාභ පුන පුනා මැඩ ගෙන වසන්නේ වේද මහණෙනි, උපත් ලාභ නො මැඩ ගෙන වසන ඔහුට යම් හෙයකින් විඝාතපරිද්ධකරවූ ආසුචියෝ උපදනාහු ද, උපත් ලාභ මැඩ ගෙන වසන ඔහුට විඝාතපරිද්ධකරවූ ඒ ආසුචියෝ මෙසේ නොවෙති.

මහණෙනි, යම්හෙයකින් උපත් අලාභ ... උපත් යශස් ... උපත් අයශස් ... උපත් සත්කාර ... උපත් අසත්කාර ... උපත් පාපෙච්ඡතා ... උපත් පාපමිත්‍රතා නො මැඩ ගෙන වසන්නහුට විඝාතපරිද්ධ කරන ආසුචියෝ උපදනාහු ද, උපත් පාපමිත්‍රතාව මැඩ ගෙන වසන ඔහුට විඝාතපරිද්ධ කරන ඒ ආසුචියෝ මෙසේ නො වෙත්.

ඉදං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්ථවසං පට්ඨව උප්පන්නං ලාභං අභිභුය්‍ය
 අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය, උප්පන්නං අලාභං -පෙ- උප්පන්නං යසං -පෙ- උප්පන්නං
 අයසං -පෙ- උප්පන්නං සකකාරං -පෙ- උප්පන්නං අසකකාරං -පෙ- උප්පන්නං
 පාපිට්ඨතං -පෙ- උප්පන්නං පාපමිත්තතං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය
 විහරෙය්‍ය, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං; උප්පන්නං ලාභං
 අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරිස්සාමි උප්පන්නං අලාභං -පෙ- උප්පන්නං යසං
 -පෙ- උප්පන්නං අයසං -පෙ- උප්පන්නං සකකාරං -පෙ- උප්පන්නං
 අසකකාරං -පෙ- උප්පන්නං පාපිට්ඨතං -පෙ- උප්පන්නං පාපමිත්තතං
 අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය උත්තරිස්සාමාති. එවං භි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්හි.

8. 1. 1. 8

උත්තර සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා උත්තරො මහිසවත්ථුස්මිං විහරති සංඛ්ඛියා-
 කෙ පබ්බතෙ ධවජාලිකායං¹ තත්ථ ඛො ආයස්මා උත්තරො භික්ඛු
 ආමනෙකස්මි -පෙ-

සාධාට්ඨසො භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තථිපත්තිං පච්චවෙකඛිතා
 හොති, සාධාට්ඨසො භික්ඛු කාලෙන කාලං පරථිපත්තිං පච්චවෙකඛිතා
 හොති, සාධාට්ඨසො භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තස්මපත්තිං පච්චවෙකඛිතා
 හොති, සාධාට්ඨසො භික්ඛු කාලෙන කාලං පරස්මපත්තිං පච්චවෙකඛිතා
 හොතිති.

කෙන ඛො පන සමයෙන වෙසසවණො මහාරාජා උත්තරාය දිසාය
 දක්ඛණං දිසං ගච්ඡති කෙනථි දෙව කරණියෙන. අපෙසසාසි ඛො
 වෙසසවණො මහාරාජා ආයස්මතො උත්තරස්ම මහිසවත්ථුස්මිං සංඛ්ඛියාකෙ
 පබ්බතෙ ධවජාලිකායං භික්ඛුනා. එවං ධම්මං දෙසෙන්නස්ස, ‘සාධාට්ඨසො
 භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තථිපත්තිං පච්චවෙකඛිතා හොති, සාධාට්ඨසො
 භික්ඛු කාලෙන කාලං පරථිපත්තිං පච්චවෙකඛිතා හොති, සාධාට්ඨසො
 භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තස්මපත්තිං පච්චවෙකඛිතා හොති, සාධාට්ඨසො
 භික්ඛු කාලෙන කාලං පරස්මපත්තිං පච්චවෙකඛිතා හොති’ති.

අථ ඛො වෙසසවණො මහාරාජා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො
 සමිඤ්ඤ්ඤං² වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤ්ඤාය,
 එවමෙව මහිසවත්ථුස්මිං සංඛ්ඛියාකෙ පබ්බතෙ ධවජාලිකායං¹ අත්තර-
 හිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු සාතුරහොස්මි.

1. ධවජාලිකාය - සා, ධවජාලිකායං - මණ්ඩ.

2. සමිඤ්ඤ්ඤං - මණ්ඩ.

මහණෙනි, මහණ මෙ කරුණ පිණිස උපන් ලාභය පුත පුතා මැඩ ගෙන වෙසෙන්නේ ය. උපන් අලාභය ... උපන් යසස ... උපන් අයස ... උපන් සත්කාරය ... උපන් අසත්කාරය ... උපන් පාපෙව්‍යතාව ... උපන් පාපමිත්‍රතාව පුතපුතා මැඩ ගෙන වෙසෙන්නේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙ කරුණෙහි ලා මෙසේ හික්මිය යුතුයි: උපන් ලාභය පුත පුතා මැඩ ගෙන වෙසෙන්නෙමු කියායි. උපන් අලාභය ... උපන් යසස ... උපන් අයසස ... උපන් සත්කාරය ... උපන් අසත්කාරය ... උපන් පාපෙව්‍යතාව ... උපන් පාපමිත්‍රතාව පුත පුතා මැඩ ගෙන වෙසෙන්නෙමු යි කියායි. මහණෙනි, කොප වීසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

8. 1. 1. 8

උත්තර සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් උත්තර තෙරහු මහිසවත්තු සමීපයෙහි සබ්බෙයාක පථිතයෙහි වූ ධවජාලිකා නම් වෙහෙරෙහි වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් උක්තර තෙරහු හික්මුන් ඇමතුන. ...

ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල ආත්මචීරත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින්කල පරචීරත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ, කලින්කල ආත්මසමීපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල පරසමීපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැයි.

එ සමයෙහි වනාහි වෙසවුණු මහරජ යම් මැ කටයුත්තෙකින් උතුරු-දිගින් දකුණුදිගට යන්නේ ය. වෙසවුණු මහරජ මහිසවත්තු සමීපයෙහි සබ්බෙයාක පථිතයෙහි වූ ධවජාලිකාවෙහෙරෙහි ආයුෂ්මත් උක්තර තෙරුන් සහනට මෙසේ දහම් දෙසනු ඇයි: ඇවැත්නි, මහණ කලින්කල ආත්ම චීරත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින්කල පරචීරත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල ආත්මසමීපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල පරසමීපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ කියා යි.

ඉක්බිති වෙසවුණු මහරජ බලවත් පුරුෂයෙක් වක්කළ අතක් යම් සේ දික් කරන්නේ හෝ වේ ද, දික් කළ අතක් යම් සේ වක් කරන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් මහිසවත්තුයෙහි සබ්බෙයාක පථිතයෙහි වූ ධවජාලිකා වෙහෙරෙහි අතුරුදහන් වූයේ තවකියා දෙවියන් අතරෙහි පහළවිය.

අට්ඨකභිජානනා වෙසසවණො මහාරාජා යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිතා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවොච, 'යථෙස මාරිස, ඡාන්තයාසි, එසො ආයස්මා උත්තරො මහිසවජ්ඣස්මි. සඤ්ඤායානෙ පඤ්ඤායෙ ධට්ඨාලිකායං භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙති: 'සාධාච්ඡයො භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තවිපතති. පච්චවේක්ඛිතා හොති, සාධාච්ඡයො භික්ඛු කාලෙන කාලං පරවිපතති. -පෙ- අත්තසමපතති. -පෙ- පරසමපතති. පච්චවේක්ඛිතා හොති'ති.

අට්ඨකභිජානනා දෙවානම්ඤ්ඤ සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරියො සමිඤ්ඤානං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤාය්‍ය, එවමෙව දෙවෙසු තාවති. පසු අත්තරහිතො මහිසවජ්ඣස්මි. සඤ්ඤායානෙ පඤ්ඤායෙ ධට්ඨාලිකායං ආයස්මානො උත්තරස්ස පමුච්ච¹ පාතුරහොසි: අට්ඨකභිජානනා දෙවානම්ඤ්ඤ යෙනායස්මා උත්තරො තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිතා ආයස්මානො උත්තරං අභිවාදෙතා එකමතං අට්ඨාසි. එකමතං ධීතො ධො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ආයස්මානො උත්තරං එතද-වොච:

සච්චං කිර හතෙන, ආයස්මා උත්තරො භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙසි: සාධාච්ඡයො භික්ඛු කාලෙන කාලං අත්තවිපතති. පච්චවේක්ඛිතා හොති. සාධාච්ඡයො භික්ඛු කාලෙන කාලං පරවිපතති. -පෙ- අත්තසමපතති. -පෙ- පරසමපතති. පච්චවේක්ඛිතා හොති'ති?

එවං දෙවානම්ඤ්ඤාමි.

කිං පථිදං² හතෙන, ආයස්මානො උත්තරස්ස සකං පටිභානං, උද්භි තස්ස හභවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධසකාති?

තෙන හි දෙවානම්ඤ්ඤ උපමං තෙ කරියාමි, උපමායපි ඉධෙකතෙව³ විඤ්ඤා පුරියා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි දෙවානම්ඤ්ඤ, ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ මහාධකඤ්ඤාරාසි, තතො මහාජනකායො ධකඤ්ඤං ආහරෙය්‍ය කාපෙභිසි පිටකෙභිසි උච්ඡඤ්ඤෙභිසි අඤ්ඤාලිභිසි. සො භු ධො දෙවානම්ඤ්ඤ තං මහාජනකායං උපසඤ්ඤාමිතා එවං පුට්ඨෙය්‍ය: කුතො ඉමං ධකඤ්ඤං ආහරංතී? කථං තං ව්‍යාකරමානො⁴ භු ධො දෙවානම්ඤ්ඤ, යො මහාජනකායො සමමා ව්‍යාකරමානො ව්‍යාකරෙය්‍යාති?

1. සමිඤ්ඤාමි - මජ්ඣ.

2. කිං පත - ස්‍යා.

3. උපමාය මධෙකතෙව - මජ්ඣ.

4. කථං ව්‍යාකරමානො - මජ්ඣ.

ඉක්බිති වෙසවුණු මහරජ සක්දෙව්දු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සක්දෙව්දු හට තෙල සැලකාළේ ය: කිදුකාණෙහි, දන්නෙහි: “තෙල ආයුෂ්මත් උකාර තෙරණු මගිසවනු සම්ප්‍රදායෙහි සංකීර්ණයක පව්තයෙහි වූ ධවජාලිකා වෙහෙරෙහි සහනට මෙසේ දම් දෙසති: “ඇවැත්නි, මහණ කලින්කල ආත්මචිපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ, ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල පරචිපත් ... ආත්මසම්පත් ... පරසම්පත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ නම් මැනවැ”යි.

ඉක්බිති සක්දෙව්දු යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක්කළ අතක් දික් කරන්නේ හෝ වේ ද, දික්කළ අතක් වක් කරන්නේ හෝ වේද, එසේය. යිත් ම තව්තිසා දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් වූයේ මගිසවණු සම්ප්‍රදායෙහි වූ සංකීර්ණයක පව්තයෙහි ධවජාලිකා වෙහෙරෙහි ආයුෂ්මත් උකාර තෙරුන් හමුයෙහි පහළ වී ය. ඉක්බිති සක්දෙව්දු ආයුෂ්මත් උත්තර තෙරුන් වෙත එළඹියේය. එළඹ ආයුෂ්මත් උකාර තෙරුන් වැද එකත්පස් වැ සිටියේය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙව්දු ආයුෂ්මත් උකාරතෙරුන්ට තෙල සැලකළේය:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් උකාර තෙරණුවෝ “ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල ආත්ම චිපත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැ. ඇවැත්නි, මහණ කලින් කල පරචිපත්...ආත්මසම්පත්... පරසම්පත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ වේ නම් මැනවැ”යි මෙසේ සහනට දහම් දෙසුවාහු සැබවෙක් දැයි?

එසේ යැ දෙවෙන්ද්‍රය,

කීම වහන්ස, මේ ආයුෂ්මත් උකාරයන්ගේ ස්වයං ප්‍රතිභානායෙක් වේ ද? නොහොත් ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ බසෙක් වේ ද? යි.

එසේ වී නම් දේවෙන්ද්‍රය, තොපට උපමාවක් කරමි. මේ ලොවහි ඇතැම් විභූ පුරුෂයෝ උපමායෙකුහු භාෂිතයාගේ අතීය දූතගන්තාහසී. යම්සේ දේවෙන්ද්‍රය, ගමකට වේවයි නියම ගමකට වේවයි නුදුරෙහි මහා-ධාන්‍යරාශියෙක් වේ නම් එයින් මහාජනසමූහයා කසිනුදු පේළායෙකුදු ඇකයෙකුදු ඇදිලියෙකුදු ධාන්‍ය ගෙන එන්නේ ය. දෙවෙන්ද්‍රය, යමෙක් ඒ මහාජනසමූහයා වෙත එළඹ කොසින් මේ ධාන්‍ය ගෙනෙවුද යි මෙසේ පුළුවන්ගේ නම් දේවෙන්ද්‍රය, එය විවරණ කරනුයේ ඒ මහාජනකාය කෙසේ නම් මොනොවට විවරණ කරන්නේ වේ ද?

අට්ඨමා ධර්මාරාසිමිතා ආභරාමාති ඛො භගනා, යො මහාජන-
කායො සම්මො ව්‍යාකරමානො ව්‍යාකරෙය්‍යාති.

උච්චෙව ඛො දෙව්‍යනම්ඤ, යං කිංඤ්චි සුභාසිතං සංඛං තං තස්ස
භගවතො වචනං අරභතො සමමාසම්ප්පාදිතං, තතො උපාද්‍යුපාද්‍ය
මයඤ්චිකොඤ්ඤ ව භණාමාති,

අචජරියං භගන, අබ්භුතං භගන, යාව සුභාසිතම්ඤ¹ භගන,
ආයසමනා උත්තරෙන යං කිංඤ්චි සුභාසිතං සංඛං තං තස්ස භගවතො
වචනං අරභතො සමමාසම්ප්පාදිතං, තතො උපාද්‍යුපාද්‍ය මයඤ්චිකොඤ්ඤ ව
භණාමාති,

එකම්ඤ භගන, උත්තර, සමයං භගවා රාජගහෙ වීහරති ගිජ්ඣිකුටෙ
පඛිනෙ අවීරපකකතො දෙවදත්තං. කත්‍ර ඛො භගවා දෙවදත්තං ආරඛ්‍ය
භික්ඛු ආමනෙති:

සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං අනුච්ඡන්ති. පච්චටෙකඤ්ඤා
භොති, සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු කාලෙන කාලං උරවීජන්ති. පච්චටෙකඤ්ඤා
භොති -ඉප- අත්තසම්පන්නං -ඉප- පරසම්පන්නං. පච්චටෙකඤ්ඤා
භොතිති.

අට්ඨති භික්ඛවෙ, අසඤ්චිකෙති අභිභුතො පරියාදින්නවිතො දෙව-
දත්තො ආපායිතො තොරයිතො කප්පට්ඨො අතෙකිට්ඨො, කතමෙති අභිති:

ලාභෙන² භික්ඛවෙ අභිභුතො -ඉප- අලාභෙන භික්ඛවෙ -ඉප-
යසෙන භික්ඛවෙ -ඉප- අයසෙන භික්ඛවෙ -ඉප- සකකාරෙන
භික්ඛවෙ -ඉප- අසකකාරෙන භික්ඛවෙ -ඉප- පාපිච්ඡත්තාය භික්ඛවෙ
-ඉප- පාපමිත්තත්තාය භික්ඛවෙ අභිභුතො පරියාදින්නවිතො දෙව-
දත්තො ආපායිතො තොරයිතො කප්පට්ඨො අතෙකිට්ඨො. ඉමෙති
ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති අසඤ්චිකෙති අභිභුතො පරියාදින්නවිතො දෙව-
දත්තො ආපායිතො තොරයිතො කප්පට්ඨො අතෙකිට්ඨො.

සාධු භික්ඛවෙ, භික්ඛු උප්පන්නං ලාභං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය වීහරෙය්‍ය,
උප්පන්නං අලාභං -ඉප- උප්පන්නං යසං -ඉප- උප්පන්නං අයසං -ඉප-
උප්පන්නං සකකාරං -ඉප- උප්පන්නං අසකකාරං -ඉප- උප්පන්නං
පාපිච්ඡත්තං -ඉප- උප්පන්නං පාපමිත්තත්තං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය වීහරෙය්‍ය.

1. යාව සුභාසිතං වීදං - මජ්ඣ.

2. ලාභෙන ඤ - මජ්ඣ.

වහන්ස, අයෝ මහාධාන්‍යරාශියෙන් ගෙන එන්නෙමුයි මොනොවට විවරණ කරන ඒ මහාජනසමූහයා කියන්නේ ය යි.

දේවේන්ද්‍රය, එසෙයින් ම යම් සුභාෂිතයෙක් වේ නම් එ හැම බස ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුද්ධාණන් වහන්සේගේ ය. එයින් පුනපුනා ගෙන අපිදු අනුනට බණම්හ”යි.

වහන්ස, ආශ්වයා ය. වහන්ස, අද්දා ය. වහන්ස, ‘යම්කිසි සුභාෂිතයෙක් වේ නම් එ හැම අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය. එයින් පුන පුනා ගෙන අපිදු අනුනට බණම්හ යන මේ ආයුෂ්මත් උකහර තෙරණුවන් විසින් අත්‍යන්තරයෙන් සුභාෂිතයි.

වහන්ස, උකහරතෙරණුවනි, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දතුන් (සඟුන් බිඳ හික්ම) ගිය නොබෝ කල්හි, රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ ගිජුකුළුවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දතුන් අරභයා මහණුන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මහණ කලින් කල ආත්මචිපත් සලකන්නේ වේ නම් මැනවැ. මහණෙනි, මහණ කලින් කල පරචිපත් ... ආත්මසම්පත් ... පරසම්පත් සලකන්නේ වේ නම් මැනවි.

මහණෙනි, අෂ්ටඅසඳ්වර්ණයකින් අභිභූත වූ දැඩිකොට ගත් සිතැති දෙව්දත් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පසාරායි වූයේ පිළියම් නැතිකේ වෙයි. කච්ඡ අටෙකින යත්:

මහණෙනි, ලාභයෙන් අභිභූත වූ ... මහණෙනි, අලාභයෙන් ... මහණෙනි, යසයින් ... මහණෙනි, අයසයින් මහණෙනි, සත්කාරයෙන් ... මහණෙනි, අසත්කාරයෙන් ... මහණෙනි, පාපෙව්ජනයෙන් ... මහණෙනි, පාපමිත්‍රනයෙන් අභිභූත වූ නිමග්ග කොට ගත් සිතැති දෙව්දත් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පසාරායි වූයේ පිළියම් නැතිකේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අටඅසත්ථකමින් මැඩුණු නිමග්ග කොට ගත් සිතැති දෙව්දත් අපායට නිසි වූයේ නිරයට නිසි වූයේ කල්පසාරායි වූයේ පිළියම් නැතිකේ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ උපන් ලාභය පුනපුනා මැඩ ගෙන වසන්නේ නම් මැනවැ. උපන් අලාභය ... උපන් යසස් ... උපන් අයසස් ... උපන් සත්කාර ... උපන් අසත්කාර ... උපන් පාපෙව්ජනා ... උපන් පාපමිත්‍රනා පුනපුනා මැඩ ගෙන වසන්නේ නම් මැනවි.

කිංචි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අස්වසං පට්ඨ උපනතං ලාභං අභිභුයා
අභිභුයා විහරෙය්‍යා, උපනතං අලාභං -පෙ- උපනතං යසං -පෙ-
උපනතං අයසං -පෙ- උපනතං සකකාරං -පෙ- උපනතං අසකකාරං
-පෙ- උපනතං පාපිව්ඡතං -පෙ- උපනතං පාපමිත්තතං අභිභුයා
අභිභුයා විහරෙය්‍යා.

යං භික්ඛ භික්ඛවෙ, උපනතං ලාභං අනභිභුයා විහරතො
උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා, උපනතං ලාභං අභිභුයා
විහරතො එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. යං භික්ඛ
භික්ඛවෙ, උපනතං අලාභං -පෙ- උපනතං යසං -පෙ- උපනතං අයසං
-පෙ- උපනතං සකකාරං -පෙ- උපනතං අසකකාරං -පෙ- උපනතං
පාපිව්ඡතං -පෙ- උපනතං පාපමිත්තතං අනභිභුයා විහරතො උපපජ්ජෙය්‍යං
ආසවා විසාතපරිලාභා, උපනතං පාපමිත්තතං අභිභුයා විහරතො එවංස
තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉදං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු
අස්වසං පට්ඨ උපනතං ලාභං අභිභුයා අභිභුයා විහරෙය්‍යා. උපනතං
අලාභං -පෙ- උපනතං යසං -පෙ- උපනතං අයසං -පෙ- උපනතං
සකකාරං -පෙ- උපනතං අසකකාරං -පෙ- උපනතං පාපිව්ඡතං -පෙ-
උපනතං පාපමිත්තතං අභිභුයා අභිභුයා විහරෙය්‍යා.

කුසමානිභ භික්ඛවෙ, එවං සිකඛිතබ්බං උපනතං ලාභං අභිභුයා
අභිභුයා විහරිසාම, උපනතං අලාභං -පෙ- උපනතං යසං -පෙ- උපනතං
අයසං -පෙ- උපනතං සකකාරං -පෙ- උපනතං අසකකාරං -පෙ-
උපනතං පාපිව්ඡතං -පෙ- උපනතං පාපමිත්තතං අභිභුයා අභිභුයා
විහරිසාමාති. එවං හි වෙ, භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බානි.

එක්ඛාචිතා හතෙන උතර, මිත්‍රසෙසු චතසෙසා පරිසා භික්ඛු
භික්ඛුග්‍රිහයො උපාසකා උපාසිකායො. නායං ධම්මපරියායො කිංචිකේ
පතිවසීතො.¹ උග්ගණ්ඨානු හතෙන, ආයසමා උග්ගරො ඉඨං ධම්ම
පරියායං, පරියාදුණකු හතෙන, ආයසමා උග්ගරො ඉමං ධම්මපරියායං
ධාරෙතු හතෙන, ආයසමා උග්ගරො ඉමං ධම්මපරියායං, අස්වසංගිතො
අයං හතෙන, ධම්මපරියායො ආදිබ්‍රහ්මවරියකොති.

1. උපවසීතො - මෙසං.

මහණෙනි, මහණ කිනම් කරුණක් පිණිස උපන් ලාභ පුත පුතා මැඩගෙන වසන්නේ වේද, උපන් අලාභ ... උපන් යශස් ... උපන් අයශස් ... උපන් සත්කාර ... උපන් අසත්කාර ... උපන් පාපෙච්ඡතා ... උපන් පාපමිත්‍රතා පුත පුතා මැඩ ගෙන වසන්නේ වේද,

මහණෙනි, යම් හෙයකින් උපන් ලාභ නොමැඩගෙන වසන ඔහුට විභාන පරිදහ ඇති කරන ආසුවයෝ උපදනාහු නම් උපන් ලාභ මැඩ ගෙන වසන ඔහුට මෙසේ විභාන පරිදහ ඇති කරන ඒ ආසුවයෝ නොවෙත්. මහණෙනි, යම් හෙයකින් උපන් අලාභ...උපන් යශස්...උපන් අයශස්...උපන් සත්කාර...උපන් අසත්කාර...උපන් පාපෙච්ඡතා...උපන් පාපමිත්‍රතා නොමැඩ ගෙන වසන ඔහුට මෙසේ විභාන පරිදහ ඇති කරන ඒ ආසුවයෝ උපදනාහු නම් උපන් පාපමිත්‍රතාව මැඩ ගෙන වසන ඔහුට මෙසේ විභාන පරිදහ ඇති කරන ඒ ආසුවයෝ නොවෙත්. මහණෙනි, මහණ මේ කරුණ පිණිස උපන් ලාභ පුතපුතා මැඩ ගෙන වසන්නේ නම් උපන් අලාභ ... උපන් යශස් ... උපන් අයශස් ... උපන් සත්කාර ... උපන් අසත්කාර ... උපන් පාපෙච්ඡතා ... උපන් පාපමිත්‍රතා පුත පුතා මැඩ ගෙන වසන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය: උපන් ලාභ පුත පුතා මැඩ වසන්නම්හයි උපන් අලාභ ... උපන් යශස් ... උපන් අයශස් ... උපන් සත්කාර ... උපන් අසත්කාර ... උපන් පාපමිත්‍රතා ... පුත පුතා මැඩගෙන වසන්නම්හයි. මහණෙනි, මෙසේම තොප වීසින් භික්ෂිය යුතුයි.

වහන්ස, උතාර තෙරණුවනි, මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි මහණ ය මෙහෙණය උවසු ය උවැසි ය යන සිවුපිරිස් මෙතෙක් ම ය. ඔවුන් කිසිවකු කෙරෙහියු මේ ධර්මපයඨාය නොපිහිටියේ ය. වහන්ස, ආයුෂ්මත් උතාර තෙරහු මේ ධර්මපයඨාය උගනිත්වා! වහන්ස, ආයුෂ්මත් උතාර තෙරහු මේ ධර්මපයඨාය පුරුදු කෙරෙත්වා! වහන්ස, ආයුෂ්මත් උතාර තෙරහු මේ ධර්මපයඨාය ධරත්වා! වහන්ස, මේ ධර්මපයඨාය අකීසංභිත වෙයි. ශාසන ප්‍රභවයඨායට ආදිභූත වූයේ වේ යයි.

8. 1. 1. 9

නන්ද සුත්තං

[සාවකවිනිදනං]

කුලපුතො'ති භික්ඛවෙ, නන්දං සමමාච්ඡමානො වදෙය්‍යා;
බලවාති භික්ඛවෙ, නන්දං සමමා වදමානො වදෙය්‍යා; පාසාදිකොති
භික්ඛවෙ, නන්දං සමමා වදමානො වදෙය්‍යා; කිංකරාගොති භික්ඛවෙ,
නන්දං සමමාච්ඡමානො වදෙය්‍යා.

කිම්ඤ්ඤානු භික්ඛවෙ, නන්දො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහ්‍යආරාමො භොජනෙසු
මහ්‍යඤ්ඤා ජාගරියං අනුපුතො සතිසම්පජ්ජෙය්‍යන සමන්තාගතො.
යෙහි නන්දෙ සකෙකාති පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං වරිත්තුං:

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ, නන්දස්‍ය ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහ්‍යආරාමාය භොති: සචෙ
භික්ඛවෙ, නන්දස්‍ය පුරස්මිමා දිසා ආලොකෙතඛං භොති, සබ්බං චේතසා
සමන්තාගරිත්වා නන්දො පුරස්මිමා දිසං ආලොකෙති, 'එවං මෙ පුරස්මිමා
දිසං ආලොකයතො න අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා
අභාසස්මිංසනී'ති, ඉතිහ තත් සම්පජානො භොති. සචෙ භික්ඛවෙ,
නන්දස්‍ය පච්ඡමා දිසා ආලොකෙතඛං භොති -පෙ- උත්තරා දිසා
ආලොකෙතඛං භොති -පෙ- දක්ඛිණා දිසා ආලොකෙතඛං භොති:
-පෙ- උඤ්ඤං උලොකෙතඛං භොති -පෙ- අධො ඔලොකෙතඛං
භොති. -පෙ- අනුදිසා අනුච්චලොකෙතඛං භොති, සබ්බං චේතසා
සමන්තාගරිත්වා නන්දො අනුදිසං අනුච්චලොකෙති. 'එවමෙව අනුදිසං
අනුච්චලොකයතො නාභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා
අභාසස්මිංසනී. ඉතිහ තත් සම්පජානො, ඉදං ඛො භික්ඛවෙ,
නන්දස්‍ය ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහ්‍යආරාමාය භොති.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ, නන්දස්‍ය භොජනෙ මහ්‍යඤ්ඤාය භොති: ඉධ
භික්ඛවෙ නන්දො පටිසම්ඛායොනියො ආහාරං ආහාරෙති: නෙව දවාය
න මදය න මණ්ඩනය න විභුසනය, යාවදෙව ඉමස්‍ය කායස්‍ය ධිතියා
යාපනය විනිසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහය, ඉති පුරාණඤ්ඤා චේදනං
පටිපඤ්ඤාමි, නවඤ්ඤා චේදනං න උපපාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ හට්ඨස්‍යති,
අනවජ්ජනා ව එසුට්ඨානො වාති. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ, නන්දස්‍ය භොජනෙ
මහ්‍යඤ්ඤාය භොති.

[සැවත්තිදන සි]

මහණෙනි, මොනොවට කියනුයෙක් නතුරු ගෙන ජාතිකුලපුත්‍රය හ සි කියන්නේ ය. මහණෙනි, මොනොවට කියන්නෙක් නතුරුත් බලවත්හ සි බණන්නේ ය. මහණෙනි, මනාකොට බණන්නෙක් නතුරුත් ප්‍රසාදජනකයහ සි බණන්නේ ය. මහණෙනි, මනාකොට බණන්නෙක් නතුරුත් තිව්‍රාග ඇතියහ සි බණන්නේ ය.

මහණෙනි, අන් කරුණින් කිම? නතුරු පරිපුණ්ණ වූ උරිභුද්ධ වූ බ්‍රහ්මචර්යාය පුරත්තට යමෙකින් හැකි වේද එබඳු වූ ඉන්ද්‍රිය විෂයෙහි ගොපනය කළ දෙර ඇතියේ ය. භෝජනයෙහි මාත්‍රභූ ය. නිදිවැරීමෙහි ඔයදුනේ ය. සමානි සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමත්වෘගන සි.

මහණෙනි, එහි ලා නතුරුගේ ඉන්ද්‍රියයන්හි ඉප්පදාරතා මේ වෙයි: මහණෙනි, ඉදින් නතුරුගේ විසින් පෙරදිග බැලියයුතු වේ නම් නතුරුගේ හැම සිතින් සමනා පෙරදිග බලනි. 'මෙසේ පෙරදිග බලන මට අභිධ්‍යාදොම්නසා සභිකාක අකුශලධර්මයෝ උහු නො බඳනාහු ය' කියා සි. එහි නුවණින් යුතුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් නතුරුගේ විසින් පස්විම දිශාව බැලියයුතු වේ නම් ... උත්තර දිශාව බැලිය යුතු වේ නම් ... දක්ෂිණදිශාව බැලිය යුතු වේ නම් ... උඩ බැලිය යුතු වේ නම් ... යට බැලිය යුතු වේ නම් ... අනුදිශා බැලියයුතු වේ නම් නතුරුගේ හැම සිතින් සමනා අනුදිශා බලනි. 'මෙසේ අනුදික් බලන මට අභිධ්‍යාදොම්නසා සභිකාක ලාමක අකුශලධර්මයෝ රැස් නොවන්නාහු ය' කියා සි. මෙසේ එහි නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි නතුරුගේ ඉන්ද්‍රියයන්හි ඉප්පදාරතා වෙයි.

මහණෙනි, එහිලා නතුරුගේ භෝජනයෙහි මාත්‍රභූතා මේ වෙයි: මහණෙනි, නතුරුගේ නුවණින් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට ආහාර වළඳකි: දව පිණිස නො වෙයි, මද පිණිස නො වෙයි, මණ්ඩන පිණිස නො වෙයි, භූෂණ පිණිස නො වෙයි, මේ ආහාරය මේ ශරීරයාගේ සජීවීය පිණිස ම යැපීම පිණිස ම විභිංසා නස්නා පිණිස ම බ්‍රහ්මචර්යායට අනුග්‍රහ පිණිස ම වෙයි. මෙසේ නො වැළඳීමෙන් වූ පුරාණ වේදනා ද නසන්නෙමි, අභිනව වේදනා ද නුපදවන්නෙමි, මාගේ ජීවිත යාත්‍රා ද වෙයි, අනවදානාව හා එවැනි භරණය ද වේ ය කියා සි. මහණෙනි, මේ නතුරුගේ භෝජනයෙහි මාත්‍රභූතාව වෙයි.

තවද, භික්ෂුව, නන්දයා ජාගරියානුයොගං¹ හොති. ඉධ භික්ෂුව,
නන්දයා දිවසං වඩ්ඪමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං
පරිසොධෙති. රත්තියා පඨමං යාමං වඩ්ඪමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙහි
ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති රත්තියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛිණෙන
පසෙසන සිභසෙයං කපෙති. පාදෙ පාදං අව්වාධාය සතො
සමපජානො උට්ඨානසංඝං මනසිකරිත්වා. රත්තියා පඤ්ඤමං
යාමං පච්චුට්ඨාය වඩ්ඪමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං
පරිසොධෙති. ඉදං ඛො භික්ෂුව, නන්දයා ජාගරියානුයොගං² හොති.

තවද, භික්ෂුව, නන්දයා සතිසමපඤ්ඤං³ හොති: ඉධ භික්ෂුව,
නන්දයා විදිතා වේදනා උපපජ්ජති, විදිතා උපට්ඨන්ති, විදිතා අබ්භතං
ගච්ඡන්ති, විදිතා සංඝෙය්‍ය උපපජ්ජන්ති, -පෙ-විදිතා විතක්කා උපපජ්ජන්ති,
විදිතා උපට්ඨානන්ති, විදිතා අබ්භතං ගච්ඡන්ති. ඉදං ඛො භික්ෂුව,
නන්දයා සතිසමපඤ්ඤං⁴ හොති.

කිමඤ්ඤත්‍ර භික්ෂුව, නන්ද ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණාද්වයොරං භොජනෙ
මත්තඤ්ඤා ජාගරියං අනුසුතො සතිසමපඤ්ඤෙන සමනතාගතො
යෙහි නන්දො සකෙකාති පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුන්ති.

8. 1. 1. 10

කාරණධම්ම සූතකං

එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගගගරාය පොකුරණියා
කීරේ. තෙන ඛො පන සමයෙන භික්ඛු භික්ඛුං ආපත්තියා වොදෙත්ති.
යො භික්ඛු භික්ඛුහි ආපත්තියා වොදියමානො අභෙදනඤ්ඤං¹ පටිවරති,
බහිද්ධා කපං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චියඤ්ඤා
පාතුකරොති. අරං ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි. නිද්ධමප්පතං භික්ඛුවෙ
පුග්ගලං, නිද්ධමප්පතං භික්ඛුවෙ, පුග්ගලං, අපනෙයොගෙයං භික්ඛුවෙ
පුග්ගලො, කිං වො පරපුග්ගො විහෙදියති.²

ඉධ භික්ෂුව, එකවර්තය පුග්ගලෙය තදිසං යෙව් හොති. අභික්කතං
පටික්කතං ආලොකිතං විලොකිතං සමඤ්ඤිතං පසාරිතං සංසාරිපතන
විවරධාරණං. සෙයංථාපි අභෙදනං හඳුනානං භික්ඛුනං යාවස්ස භික්ඛු
ආපත්තිං න පසන්නති, යතො ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ආපත්තිං පසන්නති තමෙනං
එවං ජානන්ති. සමඤ්ඤා වායං සමඤ්ඤාප්‍රාපො සමඤ්ඤාකාරණිකාවොති.
තමෙනං ඉති විදිත්වා බහිද්ධා නාමෙත්ති. තං කියා හෙතු: මා අභෙදන
හඳුනෙ භික්ඛු දුසෙදිති.

1. අභෙදනඤ්ඤං - සත්‍ය.

2. කිං වො තෙන පරපුග්ගො විහෙදියති - මජ්ඣං,
කිං වො පරපුග්ගො විහෙදියති - 778.

මහණෙනි, එහිලා මේ නැසයන්ගේ නිදිවැටීමෙහි යෙදීම වෙයි: මහණෙනි, නැසයෝ දවල සක්මනින් හිඳීමෙන් ආවරණය කරන ධර්මයන් සිත පිරිසිදු කෙරෙහි, ඊ පළමුයම සක්මනින් හිඳීමෙන් ආවරණය කරන ධර්මයන් සිත පිරිසිදු කෙරෙහි, ඊ මැදිමයම පා මත පා හයා තබා සිහි නුවණින් යුතු වූ උත්තරාසංඥාව මෙතෙතිකොට දකුණුලයෙන් සිංහයෙකු කෙරෙහි, ඊ පැසුළුයම නැති සිට සක්මනින් හිඳීමෙන් ආවරණය කරන ධර්මයන් සිත පිරිසිදු කෙරෙහි, මහණෙනි, මේ නැසයන්ගේ නිදිවැටීමෙහි යෙදීම වෙයි.

මහණෙනි, එහි මේ නැසයන්ගේ සමානීයමිථ්‍යාත්වය වේ: මහණෙනි, නැසයන් දන්තා ලද වූ ම මේදනාවෝ උපදිත්. දන්තා ලද වූ ම මේදනාවෝ වටහත්. දන්තා ලද වූ ම මේදනාවෝ අඤායට යෙත්. දන්තා ලද වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්... දන්තා ලද වූ ම විතර්කයෝ උපදිත්. දන්තා ලද වූ ම විතර්කයෝ වටහත්. දන්තා ලද වූ ම විතර්කයෝ අඤායට යෙත්. මහණෙනි, මේ නැසයන්ගේ සමානීයමිථ්‍යාත්වය වෙයි.

මහණෙනි, අන් කරුණෙකින් කිම? යමෙකින් නැසයෝ පරිපූර්ණ පරිපූර්ණ බ්‍රහ්මවිද්‍යාත්මක පුරුෂත්වය හැකිවෙත් ද, එබඳු ඉන්ද්‍රියයෙහි ඉපිදීම, ආරාධනා ඇතිවීම, භෝජනයෙහි පමණ දන්තාත්, නිදි වැටීමෙහි යෙදුණාත්. සමානීයමිථ්‍යාත්වයෙන් සමන්විතයෙකි.

8. 1. 1. 10

කාරණය වූ සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පා නුවර සමීපයෙහි ගමගරා පොකුණු තෙර වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි මහණහු මහණක් හට ඇවිත් චෝදනා කෙරෙහි, ඒ මහණ මහණින් විසින් ඇවිත් චෝදනා කරනු ලබනුයේ අන් වචනයකින් අන්වචනය වෙයි. බැහැරින් අන් අමුතු කථාවක් බවයි, කෝපය හා දෝෂය හා නොසතුට හා පහළ කෙරෙයි. එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණින් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඒ පුද්ගලා නෙරව. මහණෙනි, එ පුද්ගලා නෙරව. මහණෙනි, ඒ පුද්ගලා නෙරියයුත්තෙක. කොප විසින් පරපුත්‍රයක් කුමට පෙළනු ලැබේ ද?

මහණෙනි, මහණහු යම්කාක් ඔහුගේ ඇවැත් නො දක්නාහුද, ඒ තාක් අන්‍යා හද වූ මහණින්ගේ ඉදිරි බලා යාම හා පෙරළා ඊම හා දිවි බැලීම හා ඔබ මොබ බැලීම හා අන් පා හැකිලීම් විහිදීම් හා සහළපැයිවුරුදර්ම යම්යේ වෙද, එසේයින් ඇතැම් පුද්ගලයන්ගේ එබඳු ම ඉරියව් වෙයි. යම් කලෙක මහණහු ඔහුගේ ඇවැත් දක්නාහුද එකල ඔහු මෙසේ දනිනි: මේ ශ්‍රමණදුෂ්කයෙක, ශ්‍රමණපුලායයෙක, මහණ කසළෙකැයි. මෙසේ ඔහු හඳුනා බැහැර නෙරත්. ඒ කවර හෙයින්: අන්‍යාහද හික්මුත් නහමක් දුෂ්කය කෙරෙහි කියා යි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවො, සමිපනෙත යවකරණෙ යදිද්ධි ජායෙථ, යව-
පලාපො යවකාරණඛවොති. තස්ස තාදිසංයෙව මුලං හොති සෙය්‍යාථාපි
අඤ්ඤාසං හද්දකානං යව්‍යානං, තාදිසංයෙව නාලං හොති සෙය්‍යාථාපි
අඤ්ඤාසං හද්දකානං යව්‍යානං, තාදිසංයෙව පක්ඛං හොති සෙය්‍යාථාපි
අඤ්ඤාසං හද්දකානං යව්‍යානං, යවස්ස සිසං න නිබ්බත්තති, යතො ව
බ්වාසා¹ සිසං නිබ්බත්තති. තමෙන ඵලං ජානන්ති: යදිද්ධි වායං යව-
පලාපො යවකාරණඛවොති. තමෙන ඉති විදිත්වා සමුලං උප්පාදෙත්වා
බ්බිද්ධා යවකරණස්ස ජමෙධිත්ති. තං කිසං හෙතු: මා අඤ්ඤා
හද්දකෙ යවෙ දුසෙසිති.

ඵලමෙව ඛො භික්ඛවො, ඉමෙකවට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසංයෙව
හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොචිතං විලොචිතං සමමිඤ්ජිතං
පසාරිතං සඛ්ඛාට්ඨපක්ඛට්ඨරධාරණං. සෙය්‍යාථාපි අඤ්ඤාසං හද්දකානං
භික්ඛුනං යවස්ස භික්ඛු ආපන්නිං න පස්සන්ති. යතො ව බ්වාසං
භික්ඛු ආපන්නිං පස්සන්ති. තමෙන ඵලං ජානන්ති: සමණද්ධි
වායං සමණපලාපො සමණකාරණඛවොති. තමෙන ඉති
විදිත්වා බ්බිද්ධා නායෙත්ති. තං කිසං හෙතු: මා අඤ්ඤා හද්දකෙ
භික්ඛු දුසෙසිති.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවො, මහතො ධණ්ණුරාසිස්ස පුයමානස්ස² තත්ථ යාති
ධණ්ණෙති දමුහාති සාරවත්තනාති. තාති එකමන්තං පුඤ්ජං හොති, යාති
පන තාති ධණ්ණෙති දුබ්බලාති පලාපාති තාති වාතො උකමන්තං
අපකස්සති. තමෙන සාමිකා[අප]සම්පන්නිං ගතෙත්වා භිකෂො සොමත්තාය
අපසම්පන්නි. තං කිසං හෙතු: මා අඤ්ඤා හද්දකෙ ධණ්ණෙ
දුසෙසිති.

ඵලමෙව ඛො භික්ඛවො, ඉමෙකවට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසංයෙව හොති
අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොචිතං විලොචිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං
සඛ්ඛාට්ඨපක්ඛට්ඨරධාරණං. සෙය්‍යාථාපි තාම අඤ්ඤාසං හද්දකානං භික්ඛුනං
යතො ව බ්වාසං භික්ඛු ආපන්නිං පස්සන්ති, තමෙන ඵලං ජානන්ති: සමණද්ධි
වායං සමණපලාපො සමණකාරණඛවොති. තමෙන ඉති
විදිත්වා බ්බිද්ධා නායෙත්ති. තං කිසං හෙතු: මා අඤ්ඤා හද්දකෙ
භික්ඛු දුසෙසිති.

1. යවස්ස - සිද්ධි.

2. පුයමානස්ස - සිද්ධි. පුයමානස්ස - මජ්ඣ. පුයමානස්ස - සාය.

මහණෙනි, යම් සේ සමාඛි වූ යවක්ෂේත්‍රයක යවදුෂණ යවප්‍රලාප යවකසළ උපදනේ වේද, අන්‍යභද්‍ර යවයන්ගේ මුල් යම් සේ වේ නම් ඒ යව කසළභ්‍රාගේ එබදු වූ ම මුල් වෙයි. අන්‍ය භද්‍ර යවයන්ගේ නළ යම්සේ වේ නම් එබදු වූ ම නළ වෙයි. අන්‍ය භද්‍ර යවයන්ගේ පත් යම්සේ වේ නම් එබදු වූ ම පත්වැටී වෙයි. යම් තාක් ඒ යවකසළයාගේ ශසාගිෂීය නො උපදනේ ද, ඒ තාක් ම ය. යම් කලෙක ඒ යවකසළයාගේ ශසාගිෂීය උපදනේ ද, එකල ඒ යවය මෙසේ හදුනන්: මේ යවදුෂණ ය, යවප්‍රලාප ය, යවකසළ ය කියා යි. ඒ යවකසළය මෙසේ හදුනා සහමුලින් උපුටා යවක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැර ලත්. ඒ කවර හෙයින්: අන්‍ය භද්‍රයවයන් නහමක් දුෂණය කෙරේවා කියා යි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මේ සස්තෙහි කිසි පුභුලක්භට අන්‍ය භද්‍ර භික්ෂූන් භට යම්සේ වේ නම් එබදු වූ ම ඉදිරිගමන් හා පෙරළා ගමන් හා ඉදිරිබැලීම් හා ඔබ්බොබ බැලීම් හා අත් පා හැකිළීම විහිදීම හා සහළපාසිවුරුබැරීම හා වෙයි. මහණහු යම්තාක් ඔහුගේ ඇවැත් නො දක්නාහු ද, ඒ තාක් ම ය. යම් දවසෙක මහණහු ඔහුගේ ඇවැත් දක්නාහු ද, එ දවස් ඔහු මෙසේ හදුනන්: මේ ශ්‍රමණ දුෂකයෙක, මේ ශ්‍රමණප්‍රලාපයෙක, මේ මහණකසළෙක කියා යි. මෙසේ ඔහු හදුනා බැහැර තෙරන්. ඒ කවර හෙයින්: අන්‍ය භද්‍ර භික්ෂූන් නහමක් දුෂණය කෙරේවා කියා යි.

මහණෙනි, යම්පරිදි පොළනු ලබන මහත් ධාන්‍ය රාශියක්හුගේ සාරවත් දාස්ඨාන්‍යයෝ ඇද්ද, ඒ ධාන්‍ය එක්පසෙක ගොඩ වෙයි. බොල් වූ දුබල වූ යම් ඒ ධාන්‍යයෝ ඇද්ද, වාතය ඒ ධාන්‍ය එක්පසෙක ඇද දමයි. කෙත් හිමියෝ සුළංකුල්ල ගෙන ඒ බොල් ධාන්‍ය බෙහෙවින් ම බැහැර කරන්. ඒ කවර හෙයින්: අන්‍ය භද්‍රධාන්‍ය නහමක් දුෂණය කෙරේවා කියා යි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුභුලක්භට අන්‍යභද්‍ර භික්ෂූන් භට යම් බදු වේ ද, එබදු වූ ඉදිරි යාම් හා පෙරළා ඊම් හා ඉදිරි බැලීම් හා ඔබ්බොබ බැලීම් හා අත් පා හැකිළීම විහිදීම හා සහළපාසිවුරු-බැරීම හා වෙයි. යම් කලෙක මහණහු ඔහුගේ ඇවැත් දක්නාහු ද, එ තෙක් ම ය. එකල ඔහු මෙසේ හදුනා ගනී: මේ ශ්‍රමණදුෂකයෙක. ශ්‍රමණප්‍රලාපයෙක, මහණ කසළෙක කියා යි. මෙසේ ඔහු හදුනා බැහැර තෙරන්. ඒ කවර හෙයින්: අන්‍ය භද්‍ර භික්ෂූන් නහමක් දුෂණය කෙරේවා කියා යි.

සෙය්‍යාදාපි භික්ඛාදි පුරිසො උද්දානපණ්ණාලියා අත්ථිකො කිණං කුයාරිං ආදය වනං පච්ඡෙය්‍යා, සො තං තදෙව¹ රුක්ඛං කුයාරිපාසෙන ආකොටෙති. තත්ථ යාති තාති රුක්ඛාති දුග්ගාති සාරවතතාති කුයාරි-පාසෙන ආකොටිතාති සංකුලං පටිනදනති, යාති තාති රුක්ඛාති අනෙකාසුජිති අවස්සනාති කසලබ්බජාතාති තාති කුයාරිපාසෙන ආකොටි-තාති දග්ගරං පටිනදනති. තමොං මුදල ජිකුති, මුදල ඡෙත්වා අග්ගෙ-ජිකුති, අග්ගෙ ඡෙත්වා අනෙකා සුච්ඡෙය්‍යාදිකං විසොටෙති, අනෙකා සුච්ඡෙය්‍යාදිකං විසොටෙත්වා උද්දානපණ්ණාලියා යොජෙති.

උච්චෙව ටො භික්ඛාදි ඉමෙකවට්ඨස පුග්ගාලස්ස තාදිසං යෙව හොති අභික්කතං පටික්කතං ආලොකිතං විලොකිතං සමිඤ්ඤිතං පසාරිතං සංඛ්‍යාටිපත්තවිචරමාරණං, සෙය්‍යාදාපි නාම අනෙකස්ස භගුකානං භික්ඛානං යාවස්ස භික්ඛු ආපත්තිං න පස්සති. යොතො ව ඛොස්ස භික්ඛු ආපත්තිං පස්සන්ති, තමෙනං ඵලං ජානන්ති: සමිඤ්ඤි වායං සමණ-පලාපා සමණකාරණවටොති. තමෙනං ඉති විදිත්වා ඛෙදධා නාසෙත්ති. තං කිස්ස හෙතු: ටො අනෙකස්ස භගුකෙ භික්ඛු දුටෙසිති.

1. සංවාසා'යං² විජානාම, පාපිවෙණ කොටෙනා ඉති, මක්ඛි උමති පලාසි ව, ඉක්ඛති මව්ථරී සංඛං.
2. සත්තවාටො ජනවති, සමිඤ්ඤා වීය භාසති, රතො කමරාති කට්ඨං³ උපදිට්ඨි අනාදරො.
3. සංසප්පි ව මුසාවාදී, තං විදිත්වා යොතො, සමඛි සමග්ගා හුත්වාන, අභිතිබ්බජ්ජයාම⁴ නං.
4. කාරණධවං නිදධමම, කසමබ්බඤ්ඤාපකස්සම⁵ තතො පලාපෙ වාගෙම, අසමමණෙ සමණමානිතො.
5. නිදධමිත්වාන පාපිවෙණ, පාපකාරිණරගොවරෙ, සුද්ධාසුදෙධි සංවාසං, කප්පයටො පතිස්සතා තතො සමග්ගා නිපකා, දුක්ඛස්සතං කපිස්සමාති.

මෙතනාවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වදානං-

මෙතො පඤ්ඤා ව දෙව පියො, දෙව ලොකො දෙව විපකිසො,
දෙවදග්ගො ව උත්තරො, නන්දො කාරණධවෙන වාසී.

1. සංයදෙව - මජ්ඣ.

2. සංවාසාය - පිඤ්ඤා.

3. කාරණං - මජ්ඣ.

4. අභිතිබ්බජ්ජයෙම - කප්පි.

5. කසමබ්බඤ්ඤාපකස්සම - කප්පි.

භෙණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ළිං පිහිල්ලෙකින් දර්ශී වූයේ නිපුණ පොරොවක් ගෙන විනයට වදනේවේද, හේ ඒ ඒ රූකක් ම පොරො ගිසින් කොටත්තේ වේ ද, එහි සාරවත් වූ දාය වූ යම් වෘක්ෂයෝ කෙටෙරි පස්වටුයෙන් කෙටුණාහු කැකුර කොට නද දෙත් ද, ඇතුළත කුණු වූ තෙත් වූ හටගත් කසළ ඇති යම් වෘක්ෂයෝ ඇද්ද, ඒ වෘක්ෂයෝ කෙටෙරි පස්වටුයෙන් කෙටුණාහු දුරු හඬ නඟන් ද, ඒ ගස මුලෙහි ලා සිටුනේ ය. මුල සිද අගෙහි ලා සිටුනේ ය. අග සිද ඇතුළත මොනොවට ඉඳි කොට ළිං පිහිල්ලෙහි යොදනේ ය.

භෙණෙනි, එ පරිදි ම මේ සස්තෙහි ඇතැම් දුගුලක් හට අනාගත දුඃඤ්ඤාත් හට යම් සේ වේ ද එබඳු වූ ම ඉදිරි යාම හා පෙරළා ඊම හා ඉදිරි බැලීම හා ඔබමොබ බැලීම හා අත් පා හැකිළීම විර්දීම හා සහළොසිවුරු-බැරීම හා වෙයි. භෙණෙනි යම්තාක් ඔහුගේ ඇවැත් නො දක්නාහු ද, එතෙක් ම ය. යම් කලෙක භෙණෙනි ඔහුගේ ඇවැත් දක්නාහු ද, එකල මෙයේ ඔහු හඳුනා ගනිත්: මේ ශ්‍රමණ දුෂ්කරයෙක. මේ ශ්‍රමණ ප්‍රලාපයෙක. මේ භෙණකසලෙක කියා යි. මෙයේ ඔහු හඳුනා නොරසියහි. ඒ කවර හෙයින්: අනාගත දුඃඤ්ඤාත් නඟමක් දුෂ්කරය කෙරේවා කියා යි.

1. මේ තෙම ලවු ඉළිණ ඇතියේය, කිපෙන සුදු ය, ගුණමකු ය, දඩ් සිතැතියේ ය, සුග්‍රාහලක්ෂණ පලාස ඇතියේ ය, ඊෂ්ඨා කරන සුදු ය, මසුරු ය, කෙසරාවක ය යනු සංවාසයෙන් දන ගනුව.

2. සාපදාණ්ඩ ඇතියේ ගික්ෂායෙහි අදර නැතියේ ජනයා මධ්‍යයෙහි මොළොක්බස් ඇතියේ මහණකු යෙයින් බෙණේ. රහසෙහි පව කරයි.

3. සැලෙනුයේ ද මුසවා බණනුයේ ද වෙයි. තකු සේ ඔහු හැඳින හැම සමඟ ව ඔහු නෙරව.

4. ශ්‍රමණ කාරණවවයා නෙරව, මහණ කසළහු දුරුව, අශ්‍රමණ වූ ශ්‍රමණමානී වූ ශ්‍රමණ ප්‍රලාපයන් බැහැර ලවු.

5. පාප ආචාර ගෝචර ඇති පාර්ශ්වයන් නෙරවියා එළඹ සිටී සිහි ඇත්තාහු ඉඳි වුවාහු පිරිසුදු සතුන් හා සමඟ වාස කරව. ඉක්බිති සමඟ වුවාහු තීරණප්‍රඥ ඇතියාහු දුක් කෙළවර කරන්නාහු ය.

පළමුවැනි මෙක්කාවර්ග යි.

එහි උද්දනාය:

මෙකො සුත්‍ර ය, පඤ්ඤා සුත්‍ර ය, පිය සුත්‍ර දෙක ය, ලොකඋපක්ඛි (ධම්ම) සුත්‍ර දෙක ය, දෙවදකො සුත්‍ර ය, උකාර සුත්‍ර ය, නඤ්ඤා සුත්‍ර ය, කාරණවව සුත්‍රය හා දග සුත්‍ර යි.

2. මහාවග්ගො

8. 1. 2. 1

වේරඤ්ඤා සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං භගවා වේරඤ්ඤායාං විහරති නලෙ-
රුද්ධවිමුඤ්ඤායාං අපි මො වේරඤ්ඤායාං ප්‍රාභුතියං යෙන භගවා තෙනුප-
සංඛාතී, උපසංඛාතීන්වා භගවතා සඤ්ඤාං සමමාදිං සමමාදනීයං කරා-
සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තා නිසීදි, එකමන්තා නිසිකෙත්වා මො
වේරඤ්ඤායාං ප්‍රාභුතියං භගවතං එකදවොව:

සුත්තං මෙතං භො ගොතම, න සමමාදනියං ගොතමො ප්‍රාභුතියං ඵලෙණං
වුද්ධං මහජාතෙ අභිගතෙ විශොඤ්ඤාසංකෙත අභිවිදෙති වා පච්චුදෙධති
වා ආසන්නා වා නිමග්ගන්ති නිසීදං භො ගොතම, තථෙව, නහි භවං
ගොතමො ප්‍රාභුතියං ඵලෙණං වුද්ධං මහජාතෙ අදධගෙත විශො-
ඤ්ඤාසංකෙත අභිවිදෙති වා පච්චුදෙධති වා ආසන්නා වා නිමග්ගන්ති,
නිසීදං භො ගොතම න සමසන්නමොති.

නාහං තං ප්‍රාභුතියං, පසංඛාතී සදෙවනෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුභුතෙ සසමමාදනප්‍රාභුතියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යමං අභිවි-
දෙය්‍යං වා පච්චුදෙධය්‍යං වා ආසන්නා වා නිමග්ගන්තය්‍යං. යං හි ප්‍රාභුතියං,
තරාගතො අභිවිදෙය්‍යං වා පච්චුදෙධෙය්‍යං වා ආසන්නා වා නිමග්ගන්තය්‍යං
මුද්ධාපි තස්ස විපතය්‍යාති.

1. අරසරුපො භවං ගොතමොති.

අඤ්ඤා මෙව ස ප්‍රාභුතියං, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමිඛා වදාමානො
වදෙය්‍යං 'අරසරුපො සමමාදනියං ගොතමො'ති. යෙ තෙ ප්‍රාභුතියං, රුපරසා
සඤ්ඤා ගඤ්ඤා රසරසා පොච්ඡිකරසා තෙ තරාගතස්ස පභිනා,
උච්ඡිකරමුලා කාලාවඤ්ඤා කතා¹ අනාභාවකතා² ආයති. අනුප්පාදධම්මො, අයං
මො ප්‍රාභුතියං පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමිඛා වදාමානො වදෙය්‍යං
අරසරුපො සමමාදනියං ගොතමොති, නො ව මො යං තං සන්ධිය වදෙසි.

1. කාලවිඤ්ඤා - කතා

2. අනාභාවකතා - මග්ග

2. මහාවග්ගිය

8. 1. 2. 1

වේරඤ්ඤ සුත්තය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වේරඤ්ඤ නම් නගරයෙහි නලෙරු නම් (යකකු අරක්ගත් හෙයින් එනම් වූ) කොසඹ රුක් මුල්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි වේරඤ්ඤ නම් බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සම්මොදනයට නිසි වූ සිහිකටයුතු කරාව කොට නිමවා එකක් පසෙක හිත. එකක් පසෙක හුන් වේරඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, 'මහණ ගොයුම්හු ජරාචර්ණ වූ වයොවෘද්ධ වූ ජාතිමහල්ලක වූ තුන් වයස් ඉක්ම වූ තුන්වන වියට පත් බමුණන් නො වදනාහ සි ද දක හුනස්නෙන් නො නැඟී සිටුනාහ සි ද අස්ගෙන් හෝ නිමන්ත්‍රණ නො කරන්නාහ සි ද' යන තෙල කරුණ මා විසින් අසන ලද. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ එසේ ම ය. භවත් ගෞතමයෝ ජරාචර්ණ වූ වෘද්ධ වූ මහලු වූ තුන්වයස් ඉක්ම ගිය අවසන් වියට පත් බමුණන් නො වදනාහ. දක ද හුනස්නෙන් නැඟී නො සිටුනාහ. අස්නෙන් හෝ නො ද පවරන්නාහ. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො නිසි මැයි.

බ්‍රාහ්මණය, මම යම්කු වදනෙම හෝ දක හුනස්නෙන් නැඟී සිටුනෙම හෝ අස්නෙන් පවරන්නෙම නම් හෝ එබන්දකු මරාත් සහිත, බඩුන් සහිත, සදෙව් ලොවහි මහණ බමුණන් සහිත, දෙව් මිනිසුන් සහිත සත්ත්වයා ප්‍රජායෙහිලා නො දක්මි. බ්‍රාහ්මණය, තරාගත තෙම යම් ම පුභලකු වදිසි නම් හෝ දක හුනස්නෙන් නැඟී සිටි නම් හෝ අස්නෙන් පවරයි නම් හෝ ඔහු මුද්‍රන ද ගිලිහෙන්නේ ය.

1. භවත් ගෞතමයෝ අරසරුප (සමහර සැහැටි නැති) යහ සි.

බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට කියනුයෙක් යම් කරුණෙන් 'ග්‍රමණ භවත් අරසරුපයෙකැ'යි මට කියා නම්, මේ එ කරුණයි බ්‍රාහ්මණය, යම් (කාම සුඛාසවාද සංඛ්‍යාත) රුප රස කෙනෙක්, ගන්ධ රස කෙනෙක්, ගන්ධරස කෙනෙක්, රස රස කෙනෙක්, ස්ප්‍රෂ්ට්‍ය රස කෙනෙක් වෙත් නම්, තරාගතයනට ඔහු ප්‍රභිණයහ, උසුන් මුල් ඇතියහ, තාලාවස්තු කෘතයහ, අනභාව කරන ලදහ, මත්තෙහි නූඋදනා සැහැටි ඇතියහ. බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණකින් මොනවට කියනුයෙක් 'ග්‍රමණ භවත් ගෞතම අරසරුපයෙකැ'යි මා ගෙන කියා නම් මේ එ පයඨය වෙයි. යම් කරුණක් සදහා හෝ කියති නම් එය නො වෙයි මැයි.

2. නිබ්බානාගො හවං ගොතමොති.

අපී ඛෙවස ප්‍රාභමණ, පරියායො, යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය- නිබ්බානාගො සමමණා ගොතමො'ති. යෙ තෙ ප්‍රාභමණ, රූපභොගා සංඝභොගා ගඤ්භොගා රසභොගා පොඨඨබ්බභොගා තෙ තථාගතස්ස පභිනා උච්ඡින්නවුලා තාලාවන්ඤ්ඤා¹ අනභාවකතා² අංයතිං අනුසාදධමො, අයං ඛො ප්‍රාභමණ පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය නිබ්බානාගො සමමණා ගොතමොති, නො ච ඛො යං නිං සන්ධිය වදෙසි.

3. අකිරියවාදෙ හවං ගොතමොති.

අපී ඛෙවස ප්‍රාභමණ පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, අකිරියවාදෙ සමමණා ගොතමො'ති. අහං හි ප්‍රාභමණ, අකිරියං වදමි කායද්‍රවරිතස්ස වර්ද්ධවරිතස්ස මනොද්‍රවරිතස්ස, අනෙකච්ඡිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදමි. අයං ඛො ප්‍රාභමණ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අකිරියවාදෙ සමමණා ගොතමොති, නො ච ඛො යං නිං සන්ධිය වදෙසි.

4. උචේතදවාදෙ හවං ගොතමොති.

අපී ඛෙවස ප්‍රාභමණ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය උචේතදවාදෙ සමමණා ගොතමො'ති. අහං හි ප්‍රාභමණ, උචේතදං වදමි රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස, අනෙකච්ඡිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං උචේතදං වදමි. අයං ඛො ප්‍රාභමණ, පරියායො, යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය උචේතදවාදෙ සමමණා ගොතමො'ති, නො ච ඛො යං නිං සන්ධිය වදෙසි.

1. තාලවිකල්පකා - කප්පි.

2. අනභාවකතා - මර්ග.

2. හවිත් ගෞතමයෝ නිච්ඡායසහ. (සාමග්‍රිපරිභෝග නැත්තා)

බ්‍රාහ්මණය, යම් පයඨායයෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් 'ග්‍රමණ හවිත් ගෞතමයෝ නිච්ඡායසහ' යි මා ගෙන කියන්නේ නම් තෙල කරුණ ඇත් මැයි. බ්‍රාහ්මණය, යම් (ඡන්ද්‍රාගපරිභෝග සංවිධාන) රූපභෝග කෙතෙක්, ශබ්ද භෝග කෙතෙක්, ගන්ධභෝග කෙතෙක්, රසභෝග කෙතෙක්, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යභෝග කෙතෙක් වන්නාහු නම් ඔහු තරාගතයනට ප්‍රථිණයහ, උසුන් මුල් ඇතියහ, තාලාවස්තු කාතයහ, අනභාවකාතයහ, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියහ. බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් 'ග්‍රමණ හවිත් ගෞතමයෝ නිර්භෝගයහ' යි මා ගෙන කියන්නේ නම් මේ ඒ කරුණයි. යම් කරුණක් සඳහා තෝ කියති නම් ඒ නො වේ.

3. හවිත් ගෞතමයෝ අක්‍රිය වාදයහ. (කුලසමුද්ධාර කම් නො කරන්නෙක)

බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට බණනුයෙක් 'ග්‍රමණ හවිත් ගෞතමයෝ අක්‍රියවාද ඇතියහ' යි මා ගෙන කියන්නේ නම් තෙල පයඨාය ද ඇත. බ්‍රාහ්මණය, මම් වනාහි කායදුශ්චරිතය වාක් දුශ්චරිතය මනෝ දුශ්චරිතය නො කටයුතු යයි කියමි. නොයෙක් අයුරින් කරනු ලබන ලමු අකුසල දහම් නොකටයුතු යයි කියමි. බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට බණනුයෙක් 'ග්‍රමණ හවිත් ගෞතමයෝ අක්‍රියවාදයහ' යි මා ගෙන කියන්නේ නම් මේ ඒ පයඨාය යි. තෝ යමක් සඳහා කියනෙහි නම් එය නොවේ.

4. හවිත් ගෞතමයෝ උච්ඡේදවාද (ලොකසුචේතිය මුලසුන් කරන වාද) ඇතියහ.

බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට කියනුයෙක් යම් කරුණෙකින් ග්‍රමණ හවිත් ගෞතම උච්ඡේදවාද ඇත්තෙකැයි මා ගෙන කියා නම්, තෙල කරුණ ඇත් මැයි. බ්‍රාහ්මණය, මම් වනාහි රාගයාගේ දොෂයාගේ මෝහයාගේ උච්ඡේදය කියමි නත්වැදැරුම් වූ ලමු අකුසල් දහමුන්ගේ උච්ඡේදය කියමි. බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් 'ග්‍රමණ හවිත් ගෞතමයෝ උච්ඡේදවාද ඇතියහ' යි මා ගෙන කියා නම්, මේ ඒ පයඨාය වෙයි. යම් කරුණක් සඳහා තෝ කියති නම් එය නො වේ මැයි.

5. ජෙගුච්ඡි හවං ගොතමොති,

අඤ්ඤා ධර්මය ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා, යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං
වදාමානො වදෙය්‍ය 'ජෙගුච්ඡි සමමෙකං ගොතමො'ති, අහං හි ප්‍රාග්බුද්ධි,
ජිගුච්ඡාච්ඡි කායදුච්චරිතෙන වර්දුච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන, අනෙකච්ඡි-
කානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපකඤ්ඤා ජිගුච්ඡාච්ඡි, අයං මො
ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං වදාමානො වදෙය්‍ය,
'ජෙගුච්ඡි සමමෙකං ගොතමො'ති, නො ව මො යං ඤං සන්ධිය වදෙයි,

6. චෙනාසිකො හවං ගොතමොති,

අඤ්ඤා ධර්මය ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා, යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං
වදාමානො වදෙය්‍ය 'චෙනාසිකො සමමෙකං ගොතමො'ති, අහං හි ප්‍රාග්බුද්ධි
චිත්තයා ධම්මං දෙසෙථි රාගස්ස දෝසස්ස මොහස්ස, අනෙකච්ඡිකානං
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං චිත්තයා ධම්මං දෙසෙථි, අයං මො
ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං වදාමානො වදෙය්‍ය
'චෙනාසිකො සමමෙකං ගොතමො'ති, නො ව මො යං ඤං සන්ධිය වදෙයි.

7. තපස්සි හවං ගොතමොති.

අඤ්ඤා ධර්මය ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං
වදාමානො වදෙය්‍ය 'තපස්සි සමමෙකං ගොතමො'ති, තපනීයානං ප්‍රාග්බුද්ධි,
පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ වදාමි කායදුච්චරිතං වර්දුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං,
යස්ස මො ප්‍රාග්බුද්ධි, තපනීයා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිතා උච්ඡිකානුලා
කාලාවස්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුපාදධම්මා, තමහං තපස්සිති වදාමි,
තපාගතස්ස මො ප්‍රාග්බුද්ධි, තපනීයා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිතා
උච්ඡිකානුලා කාලාවස්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුපාදධම්මා, අයං මො
ප්‍රාග්බුද්ධි, පරිසාරයා යෙන මං පරිසාරයෙන සම්මානං වදාමානො වදෙය්‍ය 'තපස්සි
සමමෙකං ගොතමො'ති, නො ව මො යං ඤං සන්ධිය වදෙයි.

5. හවත් ගෞතමයෝ පුගුල්සා (කුලපමුද්ධාරකම් පිළිබඳ පිළිකුල) ඇතිය.

බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට කියනුයෙක් යම් කරුණකින් 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ පුගුල්සා ඇතිය'යි කියා නම්, තෙල කරුණ ඇත් මැයි. බ්‍රාහ්මණය, මම විනාහි කායදුශ්චරිතය වාග්දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය පිළිකුල් කරමි. නන් වැදෑරුම් ලමු අකුසල දහම් සම්වැදුම පිළිකුල් කරමි. බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට බණන්තෙක් යම් කරුණකින් මා ගෙන 'ග්‍රමණ ගෞතමයෝ පුගුල්සා ඇතිය'යි කියනේ නම් මේ එ කරුණයි. යමක් සඳහා තෝ කියති නම් එය නොවේ.

6. හවත් ගෞතමයෝ වෙනයිකයහ. (විනයනය කටයුත්තෙක)

බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට කියනුයෙක් මා ගෙන යම් කරුණකින් 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ වෙනයිකයහ'යි කියා නම්, තෙල කරුණ දීඝාමානාවේ මැයි. බ්‍රාහ්මණය, මම විනාහි රාගයාගේ දොෂයාගේ මෝහයාගේ විනය පිණිස දහම් දෙසමි. නන් වැදෑරුම් ලමු දාමුත්තේ විනය පිණිස දහම් දෙසමි. බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට බණනුයෙක් යම් කරුණකින් මා ගෙන 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ වෙනයිකයහ'යි බණනේ නම් මේ ඒ කරුණය, තෝ යම් කරුණක් සඳහා කියති නම් එය නොවේ.

7. හවත් ගෞතමයෝ තපස්විහ. (සත්පුරුෂා වාරවීරහිත දිළින්දෙක)

බ්‍රාහ්මණය, මොනොවට කියනුයෙක් මාගෙන 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ තපස්විහ'යි කියා නම් තෙල කරුණ ඇත්මැයි. බ්‍රාහ්මණය, මම කාය දුශ්චරිත වාග්දුශ්චරිත මනෝදුශ්චරිත යන ලමු අකුසල් දහම් සපතිය (තැවිය යුතුය'යි)යි කියමි. බ්‍රාහ්මණය, යමක්හු හට සපතිය වූ ලමු අකුසල දහම්හු ප්‍රතීණ වෙත් නම් උසුන් මුල් ඇත්තාහු වෙත් නම්, තාලාවස්තු කෘත වෙත් නම්, අනභාවකෘත වෙත් නම්, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇතියහු කරන ලද්දහු වෙත් නම්, ඔහු මම තපස්වී යයි කියමි. බ්‍රාහ්මණය, තරාගතයන්ගේ සපතිය ලාමක අකුසල ධර්මයෝ ප්‍රතීණ වෙත්, උච්ඡින්න මුල වෙත්, තාලාවස්තු කෘත වෙත්, අනභාවකෘත වෙත්, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇතියහ. බ්‍රාහ්මණය, යම් පයායෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මාගෙන 'ග්‍රමණ ගෞතමයෝ තපස්විහ'යි කියන්නේ නම් මේ ඒ කරුණයි. තෝ යම් කරුණක් සඳහා කියනෙහි නම් එය නොවේ.

8. අපගබෙතා හවං ගොතමාති.

අපී බෙව්ස බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙ යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙයා; 'අපගබෙතා සමණො ගොතමො'ති. යස්ස ටො බ්‍රාහ්මණ, ආයතීං ගබ්ගසෙය්‍යා පුනබ්ගවාහිතිධිකත්ති. පභීනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවත්ථිකතා අනභාව කතා ආයතීං අනුසාදා ධම්මා, තමහං අපගබෙතාති වදමි තථාගතස්ස ටො බ්‍රාහ්මණ, ආයතීං ගබ්ගසෙය්‍යා පුනබ්ගවාහිතිධිකත්ති පභීනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවත්ථිකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුසාදාධම්මා, අයං ටො බ්‍රාහ්මණ පරියායො යෙන මං පරියායෙන, සමමා වදමානො වදෙයා 'අපගබෙතා සමණො ගොතමො'ති නො ව ටො යං ත්වං සන්ධියා වදෙසි.

සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, කුක්කුටියා අණ්ඩාති අට්ඨ වා දස වා ද්වාදස වා, තානස්ස කුක්කුටියා සමමං අධිසංකාති සමමං දුර්භෙදිතාති සමමා පරිභාචිතාති, යො නු ටො තෙසං කුක්කුටිජාපයානං පඨමතරං පාදනට්ඨිධිය වා මුඛකුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදලෙකා සොත්ථිනා අතිතිබ්භිජෙජයා, කිනති ස්වාසා වට්ඨිතො ජෙට්ඨො වා කණ්ටෙට්ඨො වාති?

ජෙට්ඨොතිස්ස හො ගොතම, වට්ඨිතො, සො හි තෙසං ජෙට්ඨො හොතිති.

එවමෙව ටො අහං බ්‍රාහ්මණ, අච්ඡාගතාය පජාය අණ්ඩභුතාය, පරියොනද්ධාය අච්ඡාණ්ඩකොසං පදලෙකා එකොව ලොකෙ අනුත්තරං සමමාසමෙකාධිං අභිසම්බුද්ධො, අහං හි බ්‍රාහ්මණ ජෙට්ඨො සෙට්ඨො ලොකස්ස.

ආරඬං ටො පන මෙ බ්‍රාහ්මණ, ඒරියං¹ අහංසි අසලඝීනං උපට්ඨිතා පති අසමමුට්ඨා.² පසංද්ධා කායො අසාරඥො; සමාහිතං චිත්තං එකස්සං. සො ටො අහං බ්‍රාහ්මණ, විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතස්සං සච්චාරං විවෙකජං උත්තමං පඨමං ඝාතං උපසම්පජ්ජ චිහරාමි,

චිතස්සච්චාරානං මුපසමා අජ්ඣත්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අචිතස්සං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං ඝාතං උපසම්පජ්ජ චිහරාමි,

1. ඒරියං - මජ්ඣං.

2. අසමමුට්ඨා - මජ්ඣං. පිඤ්ඤා.

8. හවත් ගෞතමයෝ අපගභියහ (භික්ෂුගේ ඇතියහ)

බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මා ගෙන 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අපගභියහ'යි කියා නම් තෙල කරුණ වීද්‍යාමාන වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, යමකුගේ මතුයෙහි ගඬයයා ව පුනර්වයෙහි අභිනිවිෂ්ටිය ප්‍රභිණ ද, උච්ඡින්නමුල ද, කාලාවස්තුකෘත ද, අනභාවකෘත ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ ද, ඔහු මම අපගභියයි කියමි. බ්‍රාහ්මණය, තපාගතයන්ගේ අනාගතයෙහි මාතෘගඬීයයා ව පුනර් හවයෙහි අභිනිවිෂ්ටිය ප්‍රභිණ ය, උසුන් මුල් ඇතියේ ය, කාලාවස්තු කෘත ය, අනභාවකෘත ය, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ ය. බ්‍රාහ්මණය, යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මා ගෙන 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අපගභියහ'යි කියා නම් මේ ඒ කරුණයි. යම් කරුණක් සඳහා තෝ කිය'හි නම්, එය නොවේ.

බ්‍රාහ්මණය, යම් පරිදි කිකිළියගේ බිජුවට අටෙන් හෝ දසයක් හෝ දෙළසෙක් හෝ ඇත් ද, ඒ බිජුවටහු කිකිළිය විසින් මොනොවට අධිශයිත වුව:හු මොනොවට උණුසුම් ගන්වන ලද්දහු මොනොවට පරිභාවිත වෙති. ඒ කුකුළු පැටවුන් අතුරෙන් යමෙක් ම පළමු ම පානිය සිළින් හෝ මුවකුඩින් හෝ අණ්ඩ කෝෂය පළාගෙන සුවයේ නික්මෙනුයේ නම්, හේ දෙටයි හෝ කනිටු යයි හෝ කිමැයි කිවයුතු වන්නේ ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, හේ දෙටුයයි කියයුතු වන්නේ ය, හේ ම ඔවුනතුරෙහි දෙටු වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, එපරිද්දෙන් මම අවිද්‍යාගත වූ (අවිද්‍යා) බිජුවටෙහි උපන් අවිද්‍යායෙන් වැළඳුණු සත්ත්වයා ප්‍රජායෙහි අවිදු බිජුවට පළායෙන ලෙව්හි අද්විතීය වූයෙමි අනුත්තර සමාක් සම්බෝධිය පිළිවිදියෙමි වෙමි. බ්‍රාහ්මණය, මම ම ලොවට ජොෂ්ඨයෙමි, ශ්‍රෙෂ්ඨයෙමි.

බ්‍රාහ්මණය, මා විසින් අරඹන ලද (සිවුරහ) වැර අසල්ලිත විය, (අරමුණට අභි මුඛව) එළඹ සිටී සිහිය මුළාවට පත් නො විය. කය (කායචිත්තපස්සද්ධි වසයෙන්) සන්තුනුයේ ම පහවූ දරට ඇතියේ විය. සමාධිගත වූ සිත අවල විය. බ්‍රාහ්මණය, මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ලමු දහමුත් ගෙන් වෙන් ව ම සවිකර්ම වූ සවිචාර වූ විචේක්‍ෂයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙමි.

විකර්කවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපශමයෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය ඇති විත්තයාගේ එකෝදිභාවය ඇති විකර්කරහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙමි.

පිතියා ව වරාගා උපෙක්කමො' ව විහරාමි. සතො ව සමපජානො
සුඛස්ස කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති. 'උපෙක්කමො
සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතියං කුමානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොදිනස්සදෙමනස්සා-
නං අත්ථමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්කමාසතිපාරිසුද්ධිං. චතුස්සං කුමානං
උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සො ඵලං සමාහිතෙ වීතෙහ පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණ්ණ
විගතුපක්කිලොපෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙස්සප්පකෙහ පුබ්බෙ-
තිදාසානුස්සතිස්සාය වීතං අභිනින්නාමෙසිං.

සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිදාසං අනුස්සරාමි සෙයාපීදං:
එකමි ජාතිං දෙමි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දයං අනෙක-
විහිතං පුබ්බෙතිදාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රත්තියා පටමෙ
යාමෙ පටමා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා තමො
විහතො ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමිත්තස්ස ආනාපිතො පති-
තත්තස්ස විහරතො. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ, පටමා අභිනිබ්බිද අහොසි
කුකකුට්ඨජාපකසෙධෙ අණ්ඩකොසමො,

සො ඵලං සමාහිතෙ වීතෙහ පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණ්ණ
විගතුපක්කිලොපෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙස්සප්පකෙහ සත්තාගං
චුතුපපාතස්සාය වීතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙන වසඤ්ජා විසුද්ධින
අතික්කන්තවානුසංසන්න සත්තෙ පස්සාමි චට්ඨානෙ උප්පජ්ජමානෙ හිතෙ
පණ්ණෙ සුච්ඡේශ්ණ දුබ්බේශ්ණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සතෙහ
පජානාමි -පෙ- අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ, රත්තියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා
විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො
ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමිත්තස්ස ආනාපිතො පතිතත්තස්ස
විහරතො, අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ, දුතියා අභිනිබ්බිද අහොසි. කුකකුට්-
ඨජාපකසෙධෙ අණ්ඩකොසමො.

ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ඇතියෙම වෙසෙමි, යම් දහැනක් සඳහා 'උපේක්ෂා ඇතියේ ස්මෘතිමත් වූයේ සුඛවිහාරී'යයි ආයතියෝ කියත් නම්, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු ම සොම්නස් දෙමනවුන් ගේ අස්තගමනයෙන් නිද්‍රාවූ නො සුවවූ උපේක්ෂා හා ස්මෘතියෙන් පිරිසිදු වූ චතුත්ථ ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

ගේ මම මෙසෙයින් සිත සමාධිගත වූ කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි පයථාවදන වූ කල්හි අඛණ්ණ රහිත වූ කල්හි පහවූ කෙලෙස් ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මණ්‍ය කල්හි ස්ථිත කල්හි සමීරණාවයට ගිය කල්හි පූජේ නිවාසානුස්මෘතිඥනය පිණිස සිත වෙසෙයින් නැමිමි.

එ මම අනේකවිධ වූ පෙරවිසූ කඳ පිළිවෙළ සිහිකරමි. කෙසේ ය යත්: එක් ජාතියකුදු ජාතියෙකුදු ... මෙසේ සාකාර වූ උදෙසා සහිත වූ අනේකවිධ වූ සුචිතිවාසය සිහිකරනෙමි වෙමි. බ්‍රාහ්මණය, ඌ පළමු යමහි මා විසින් මේ ප්‍රථම විද්‍යා තොමෝ ලබන ලදු, අවිදු නසන ලදු, විද්‍යාව උපන, මොහානිකාරය පහව ගියේ ය. ප්‍රඥලෝකය උපන, (ස්මෘතිහුගේ අවිප්‍රවාසයෙන්) අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවනවැර ඇති (කාය ජීවිතදෙක්හි නිරපෙක්ෂක ව) නිවන් කෙරේ මෙහෙයූ සිත් ඇතියකුහට යම් සේ වේ නම් එසේ ය. බ්‍රාහ්මණය, බිජුවටින් කුකුළු පැටවකුගේ (උපත) බදු මාගේ මේ පළමු (ආයතියාති සංඛ්‍යාත) අභිනිවෘතිය විය.

එ මම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි පයථාවදන කල්හි කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපක්කේය ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි සමීර වූ කල්හි සතභියන්ගේ වුතුපසාතඥනය පිණිස සිත නැමුයෙමි. එ මම වෙසෙයින් පිරිසිදු වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවැසින් චුතවන්තා වූ ද උපද්‍යා වූ ද හීන වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවර්ණ වූ ද දුර්ණ වූ ද මනාගති ඇත්තා වූ ද දුර්ති ඇත්තා වූ ද සතභියන් දක්මි, කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්මි ... බ්‍රාහ්මණය, ඌ මැදුම් යමහි මේ දෙවන විද්‍යාව මා විසින් ලබන ලදු, අවිදු නසන ලදු, විද්‍යාව උපන; මොහානිකාරය නසන ලදී. ප්‍රඥලෝකය උපන, අප්‍රමත්තව කෙලෙස් තවනවැර ඇතිව නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වාස කරන්නහුට යම් සේ නම් එසේයි. බ්‍රාහ්මණය, කුකුළු පැටවකුගේ බිජුවටින් (නික්මීම) සෙයින් මාගේ මේ දෙවන අභිනිවෘතිය විය. **මෙව්**

සො ඵචං සමාහිතෙ විකේන පටිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛතණේ විගතපකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කමඤ්ඤියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජපහතෙ ආසවානං බසංකාණං විතං අභිනිත්තාමෙයිං, සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං දුක්ඛ නිරොධොති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං, දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදාති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං.

ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං, අයං ආසවනිරොධගාමීති පටිපදාති යථාභූතං අබ්භාසකුසුමිං.

තස්ස මෙ ඵචං ජානතො ඵචං පසංකො කාමාසවාපි විතං විමුච්ඡිත්ථ, භවාසවාපි විතං විමුච්ඡිත්ථ, දිට්ඨාසවාපි විතං විමුච්ඡිත්ථ, අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්ඡිත්ථ. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති සංකාණං අහොසි. ථිණා ජාති, ප්‍රියං, බ්‍රහ්මචරියං, නිත්තං කරණියං, නාපරං ඉත්තනායාති අබ්භාසකුසුමිං. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ, රක්ඛියා පටිජිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො යථාංතං අප්පම්ඤ්ඤානං ආනාපිනො පභිත්තකස්ස විහරන්තො. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ, තතියා අභිනිබ්බිද්ද අහොසි කුක්කුටචජාපකසෙය්ව අණ්ඩකොසමානාති.

ඵචං වුක්ඛෙ වෙරසෙ ඤ්ජා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොට්ඨ: ජෙට්ඨො භවං ගොතමො, සෙට්ඨො භවං ගොතමො, අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතස්සෙ පාණ්ඩපෙතං සරණං ගතනාති.

8. 1. 2. 2

සීහසෙනාපති සුත්තං

ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං, තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡති සන්තාගාරෙ සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසනාති. ධම්මස්ස වණණං භාසනාති, සම්මස්ස වණණං භාසනාති.

ඒ මම මෙසේ සිත සමාහිත වූ කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි පයථිවදන කල්හි කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි උපක්ලෙශයන් ගෙන් පහ වූ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වූ කල්හි ස්විති ප්‍රාප්ත කල්හි නිශ්චල භාවයට පත් කල්හි ආසුවක්ෂයඤනය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි. ඒ මම 'මේ (පස්කඳු) දුකැ'යි ඇතිසැටි මැනැවින් දැනගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාව) දුඃඛ සමුදය යි මැනැවින් ඇතිසැටි දැන ගනිමි. මේ (නිර්වාණය) දුඃඛ නිරොධය යි ඇතිසැටි මැනැවින් දැන ගනිමි. මේ (අරි අටහි මහ) දුඃඛ නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපද ය යි ඇතිසැටි මැනැවින් දක්මි.

මොහු ආසුවයහයි යථාභූතය මැනැවින් දක්මි, මේ ආසුව සමුදය යි යථාභූතය මැනැවින් දක්මි, මේ ආසුව නිරොධය යි යථාභූතය මැනැවින් දක්මි, මේ ආසුව නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපද ය යි යථාභූතය මැනැවින් දක්මි.

මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ ඒ මාගේ සිත කාමාසුවයෙහි මිදුනේ ය, භවාසුවයෙහි සිත මිදුනේ ය, දෘෂ්ට්‍යාසුවයෙහි සිත මිදුනේ ය, අවිද්‍යාසුවයෙහි සිත මිදුනේ ය. විමුක්ත වූ කල්හි මිදුනේ ය යි (ප්‍රත්‍යාවක්ෂා) ඤනය විය, ජාතිය ක්ෂණ විය, මහබ්බසර වැය නිමවන ලදි, සිවුමහ කටයුතු කොට නිමවන ලදි, මේ අභිත්තිය පිණිස අත්කරණි නැතැයි දක්මි. බ්‍රාහ්මණය, රෑ පැසුළු යමිහි මා විසින් මේ තෙවන (අර්හත්මාභිඤන සංඛ්‍යාත) විද්‍යාව ලබන ලදි, (සිවුසස් ප්‍රවිහ කරන) අවිද්‍යාව නසන ලදි, විද්‍යාව උපන, (මොහ සංඛ්‍යාත) තමය නසන ලදි, ආලෝකය උපන. අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තනුට යමි සේ වෙනම එසේ යි. බ්‍රාහ්මණය, බිජුවටින් (තික්මෙන), කුකුළු පැටවකුගේ මෙන් මාගේ මේ තෙවන අභිනිවෘතිය වී.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙරඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ තෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මො සැලකෙළේ ය: "හවත් ගෞතමයෝ ජොෂ්ඨයහ, හවත් ගෞතමයෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ. හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්තවෙයි, හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත වෙයි... හවත් ගෞතමයෝ අද පටන් මා දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උච්ඡුවකු කොට ධරක්ව"යි.

8. 1. 2. 2

සීහසෙනාපති සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහවෙහෙරි කුටාගාර ශාලාවෙහි වසන සේක. එ සමයෙහි ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ඡවීහු සන්ථාගාර ශාලාවෙහි රැස්ව හුන්නාහු තන් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ වනාහි, ධර්මයාගේ ගුණ වනාහි, සංඛ්‍යායාගේ ගුණ වනාහි.

තෙත බෝ සන සමයෙන් සිහො සෙනාපති නිගණ්ඨාපකො කසං පරිසායං නිසින්නො හොති. අප් බෝ සිහසං සෙනාපතියං එතදහොසි; නිසංසයං බෝ සො හගවා අරහං සමමාසමබ්බුදො හවිසන්ති. තථා හි මෙ සමබ්බුලා අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්ඡවී සන්ධාගාරෙ සනතිසින්නා සනතිපතිනා අනෙකපරියායෙන බුද්ධසං වණණං භාසන්ති. ධම්මසං වණණං භාසන්ති, සබ්බසං වණණං භාසන්ති. යනුනුනාහං නං හගවන්තං දසසනාය උපසංඝායමයං අරහන්තං සමමාසමබ්බුදානති.

අප් බෝ සිහො සෙනාපති යෙන නිගණ්ඨා නානපුකො එතනුප-
සංඝමි. උපසංඝමිතො නිගණ්ඨං නානපුකං එතදවොච: ඉවජාමහං
හතෙන, සමණං ගොතමං දසසනාය උපසංඝමිතුනති.

කිං පන කිං සිහ, කිරියවාදෙ සමානො අකිරියවාදං සමණං ගොතමං
දසසනාය උපසංඝමියංසි. සමණො හි සිහ, ගොතමො අකිරියවාදෙ
අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

අප් බෝ සිහසං සෙනාපතියං යො අහොසි ගමියාතිසංඛාරො.¹
හගවන්තං දසසනාය, සො පටිපස්සමිති.

දුතියමි බෝ සමබ්බුලා අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්ඡවී සන්ධාගාරෙ
සනතිසින්නා සනතිපතිනා අනෙකපරියායෙන බුද්ධසං වණණං භාසන්ති,
ධම්මසං වණණං භාසන්ති, සබ්බසං වණණං භාසන්ති.

දුතියමි බෝ සිහසං සෙනාපතියං එතදහොසි; නිසංසයං බෝ සො
හගවා අරහං සමමාසමබ්බුදො හවිසන්ති. තථා හි මෙ සමබ්බුලා අභිඤ්ඤා
අභිඤ්ඤා ලිච්ඡවී සන්ධාගාරෙ සනතිසින්නා සනතිපතිනා අනෙකපරියා-
යෙන බුද්ධසං වණණං භාසන්ති, ධම්මසං වණණං භාසන්ති, සබ්බසං
වණණං භාසන්ති. යනුනුනාහං නං හගවන්තං දසසනාය උපසංඝායමයං
අරහන්තං සමමාසමබ්බුදානති.

අප් බෝ සිහො සෙනාපති යෙන නිගණ්ඨා නානපුකො එතනුප-
සංඝමි. උපසංඝමිතො නිගණ්ඨං නානපුකං එතදවොච: ඉවජාමහං
හතෙන, සමණං ගොතමං දසසනාය උපසංඝමිතුනති.

කිං පන කිං සිහ, කිරියවාදෙ සමානො අකිරියවාදං සමණං ගොත-
මං දසසනාය උපසංඝමියංසි, සමණො හි සිහ, ගොතමො අකිරියවාදෙ
අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

1. ගමියාතිසංඛාරො, පිඉ.

එ සමයෙහි නුවට සවු සිංහ සේනාපති එ පිරිස්හි හුන්නෝ වෙයි. එ කල්හි සිංහ සේනාපතිහට තෙල සිත විය: “නියැකින් ම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වන්නාහ. එහෙයින් ම මේ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ වූ ලිච්ඡවීහු සන්තරාගාරයෙහි රැස්ව හුන්නාහු නන් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ වනත්, ධර්මයාගේ ගුණ වනත්, සංඝයාගේ ගුණ වනත්. මම ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් දක්නා පිණිස එළඹෙමි නම් මනා මැනු”යි.

ඉක්බිති සිංහසේනාපති නුවට නානපුත් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ කිහිණියනාන පුක්කහට මෙය කීය: “වහන්ස, මම මහණ ගොයුම්හු දක්නා පිණිස එළඹෙමු කැමැත්තෙමි”යි.

සිහය, තෝ ක්‍රියාවාද ඇත්තෙහි ම කවර හෙයකින් අක්‍රියවාද ඇති මහණ ගොයුම්හු දක්නා පිණිස එළඹෙනුයෙහි ද? සිහය, අක්‍රියවාද ඇත්තේ ම මහණ ගොයුම් අක්‍රියාව පිණිස දම් දෙසන්නේ ය. එයින් සවිචන් භික්ෂු වන්නේ ද වෙයි.

එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්ම පිණිස සිංහ සේනාපතිහුගේ යම් ගමන සඳහා කරන පියෝ වී නම්, එය සන්නිත.

දෙවන වට ද බොහෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ වූ ලිච්ඡවීහු සන්තරාගාරයෙහි රැස්ව හුන්නාහු නන් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ වනත්, ධර්මයාගේ ගුණ වනත්, සංඝයාගේ ගුණ වනත්.

දෙවන වට ද සිංහ සේනාපති හට තෙල සිත විය: නියැකින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වන්නාහ. එහෙයින් ම මේ බොහෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ ලිච්ඡවීහු සන්තරාගාරයෙහි රැස්ව හුන්නාහු නන් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ වනත්, ධර්මයාගේ ගුණ වනත්, සංඝයාගේ ගුණ වනත්. මම ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් දක්නා පිණිස එළඹෙමි නම් මනා මැනුයි.

ඉක්බිති සිංහසේනාපති තෙම නුවට නානපුත්ත වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නුවට නානපුත්තහට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, මම මහණ ගොයුම්හු දක්නා පිණිස එළඹෙමු කැමැත්තෙමි”යි.

සිහය, තෝ කිරියවාද ඇතියෙහි ම අකිරියවාද ඇති මහණ ගොයුම් දක්නට කවර හෙයින් එළඹෙන්නෙහි ද? සිහය, මහණ ගොයුම් වනාහි අකිරියවාද ඇත්තේ ම අක්‍රිය පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන් භික්ෂු වන්නේ ද වෙයි.

දුතියමයි බො සිහසු සෙනාපතියා යො අගොසි ගමියාහිසඛාරො හගවතං දසසනාය, යො පටිපසසමභි.

තතියමයි බො සමභුලා අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්ඡි සන්තාගාරෙ සනතිසිත්තා සනතිපතීතා අනෙකපරියායෙන බුද්ධසා වණණං භාසනති, ධම්මසා වණණං භාසනති, සඛසා වණණං භාසනති.

තතියමයි බො සිහසු සෙනාපතියා එතදගොසි: කියංසයං බො යො හගවා අරතං සමුපසමබුද්ධො භවිසසති. තථා තිමෙ සමභුලා අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා ලිච්ඡි සන්තාගාරෙ සනතිසිත්තා සනතිපතීතා අනෙකපරියායෙන බුද්ධසා වණණං භාසනති, ධම්මසා වණණං භාසනති, සඛසා වණණං භාසනති. කිං තිමෙ කරුණන්ති නිගණ්ඨා අපලොකිතා වා අනපලොකිතා වා, යනුනාහං අනපලොකිතාව නිගණ්ඨං තං හගවතං දසසනාය උපසඛිතමෙයං අරහතං සමුපසමබුද්ධන්ති.

අප් බො සිහො සෙනාපති පඤ්චකෙනහි රථසතෙහි දිවාදිවසා වෙසාලියා නියායි හගවතං දසසනාය. යාවතිකා යානංසා භූමි, යානෙත ගතවා යානා පට්ඨාරොහිත්වා පනතිකොච ආරාමං පාවිසි. අප් බො සිහො සෙනාපති යෙන හගවා තෙත්තපසඛිතමි, උපසඛිතමිත්වා හගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතං. කිසිදි, එකමතං. කිසිකෙනා බො සිහො සෙනාපති හගවතං එතදවොච:

සුතං මෙ'තං හතෙන, අකිරියවාදෙ සමණො ගොතමො අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති. යෙ තෙ හතෙන, එවමාහංසු: අකිරියවාදෙ සමණො ගොතමො අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති. කච්චි තෙ හතෙන, චුත්තවාදිනො? න ව හගවතං. අභුතෙන අබ්භාවිකකති, ධම්මසා වානුධම්මං ව්‍යාකරොන්ති, න ව කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරයහං යානං ආගච්ඡති? අනබ්භාසකානුකාමාහි මයං හතෙන, හගවතංසනති.

1. අකී සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමිච්චා වදමානො වදෙයා අකිරියවාදෙ සමණො ගොතමො අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති.

2. අකී සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමිච්චා වදමානො වදෙයා, කිරියවාදෙ සමණො ගොතමො කිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති.

දෙවනවට ද සිංහසෙනාපතිහුගේ භාග්‍යවත්හු දැකීම පිණිස යම් බදු ගමන සඳහා කරන පියොවෙක් වී නම් එය සත්හිත.

තෙවනවටත් අතිප්‍රසිද්ධ ලිච්ඡවිහු සන්ථාගාරයෙහි රැස්ව හුන්නාහු නත් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ බණත්, දහමුණුගේ ගුණ බණත්, සඟුන් ගුණ බණත්, තෙවනවටත් සිංහසෙනාපතිහට තෙල සිත විය.

භික්ෂුකීන් ම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්භත් සමාසක් සම්බුද්ධ වන්නාහ. එ හෙයින් ම මේ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ ලිච්ඡවිහු සන්ථාගාරයෙහි රැස්ව හුන්නාහු නත් අයුරින් බුදුන්ගේ ගුණ බණත්, දහමුණුගේ ගුණ බණත්, සඟුන් ගුණ බණත්. කළ ආපුරිත ඇතියාහු වෙන්වයි, කළ ආපුරිත නැතියාහු වෙන්වයි මේ නුවරට මට කුමක් නම් කරන්ද? මම නුවරින් ආපුරිත නොනොට ම ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාසක් සම්බුද්ධයන් දක්නා පිණිස එළඹෙන්නෙමි නම් මහා මැනු යි.

එ කල්හි සිංහසෙනාපති තෙම පන්සියක් පමණැති රියෙන් දෙවෙන් දවල් භාග්‍යවතුන් දක්නට විසල්පුරින් නික්ම ගියේ ය. යානයට බිම යම්තාක් ද එතෙක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනෙහි යෙදුනේ ම ආරාමයට පිවිසියේ ය. ඉක්බිති සිංහසෙනාපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් සිංහසෙනාපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය:

වහන්ස, 'අක්‍රියවාද ඇති මහණ ගොයුම් අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් ම සවිචන් භික්ෂුවන්ගේ ය, යන තෙල කරුණ මා විසින් අසන ලද. වහන්ස, යම් බදු ඔහු අක්‍රියවාද ඇති මහණ ගොයුම් අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය: එයින් ම සවිචන් භික්ෂුවන්ගේ යයි මෙසේ කියත් නම් වහන්ස, කිම ඔහු හඟවන්නට කියුවා කියනු වෙන්ද? හඟවන්නට අතුකයෙන් අභ්‍යාධ්‍යාන නො කෙරෙන්නේද? (භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ) ධර්මයට අනුකාරණයක් කියන්නේද? කිසි සහධාර්මික වූ වාදනුවාදයෙකුත් ගැරඹිය යුතු කරුණට නො ඒ ද? වහන්ස, අපි වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාධ්‍යාන (අතුකයෙන්) කියනු කැමැත්තමෝ නොවමිහ) නො කරනු කැමැත්තමිහ'යි.

1. සිහය, 'මහණ ගොයුම් අක්‍රියවාද ඇතියේ අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් ම සවිචන් භික්ෂුවන්ගේ ය යම් අයුරෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මා ගෙන කියන්නේ නම් ඒ කරුණ ඇත.

2. සිහය, 'මහණ ගොයුම් අක්‍රියවාද ඇත්තේ අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය: එයින් සවිචන් ද භික්ෂු වන්නේ ය'යි යම් අයුරෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

3. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය උචෙත්ථවාදෙ සමණො ගොතමො, උචෙත්ථය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

4. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ජෙගුච්ඡි සමණො ගොතමො ජෙගුච්ඡිත්‍යාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

5. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, චේනාසිකො සමණො ගොතමො වින්‍යාය ධම්මං දෙසෙති. තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

6. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය තපස්සි සමණො ගොතමො තපස්සිත්‍යාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

7. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, අපගබ්බො සමණො ගොතමො අපගබ්බත්‍යාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

8. අත්ථි සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අස්සාසකො¹ සමණො ගොතමො අස්සාසාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

1. කතමො ව සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අකිරියවාදෙ සමණො ගොතමො අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති: අහං හි සිහ, අකිරියං වදමි කායදුච්චිත්තස්ස වච්ඡිච්චිත්තස්ස මනොදුච්චිත්තස්ස, අනෙකච්චිත්තානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදමි. අයං ඛො සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අකිරියවාදෙ සමණො ගොතමො අකිරියාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

2. කතමො ව සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය කිරියවාදෙ සමණො ගොතමො කිරියාය ධම්මං දෙසෙති. තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති: අහං හි සිහ, කිරියං වදමි. කායසුච්චිත්තස්ස වච්ඡිච්චිත්තස්ස මනොසුච්චිත්තස්ස, අනෙකච්චිත්තානං කුසලානං ධම්මානං කිරියං වදමි. අයං ඛො සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙය්‍ය කිරියවාදෙ සමණො ගොතමො කිරියාය ධම්මං දෙසෙති. තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

1. අස්සාසකො - සිඳු.

3. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම උච්ඡේදවාද ඇත්තේ උච්ඡේදය පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් ශ්‍රාවකයන්ද භික්ෂු වන්නේ යයි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

4. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම පුද්ගලයා කරන සුදු වූයේ පුද්ගලයාට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

5. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම චෙනයික වූයේ විනය පිණිස දම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

6. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තපස්වී වූයේ තපස්වීතාවට දම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

7. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අපගභී වූයේ අපගභීතාවට දම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

8. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ආශ්වාසක වූයේ ආශ්වාසය පිණිස දම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියන්නේ නම් එ කරුණ ඇත.

1. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අක්‍රියවාද ඇත්තේ අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ යයි මොනොවට කියන්නෙක් යම් කරුණෙකින් මට කියන්නේ නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම වනාහි කායශ්චරිතයාගේ වාග්ශ්චරිතයාගේ මනෝශ්චරිතයාගේ අක්‍රියාව කියන්නෙමි, නන් වැදෑරුම් වූ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ අක්‍රියාව කියන්නෙමි. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අක්‍රියවාද ඇත්තේ අක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය; එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි මොනොවට කියන්නෙක් යම් කරුණෙකින් මට කියන්නේ නම් මේ එ කරුණ යි.

2. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම කෙම ක්‍රියාවාද ඇත්තේ ක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ යයි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියන්නේ නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම වනාහි කාය සුචරිතයාගේ වාක් සුචරිතයාගේ මනස්සුචරිතයාගේ ක්‍රියාව කියමි, නන් වැදෑරුම් කුසල්දහමුන්ගේ ක්‍රියාව කියමි. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ක්‍රියාවාද ඇත්තේ ක්‍රියාවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍ර භික්ෂුවන්ගේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් මේ එ කරුණ යි.

3. කතමො ව සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය උචෙජ්ඣාදෙ සමණො ගොතමො, උචෙජ්ඣාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති. අහං හි සීහ, උචෙජ්ඣං වදමී රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස, අනෙකවිභික්ඛානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං උචෙජ්ඣං වදමී. අයං ඛො සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය උචෙජ්ඣාදෙ සමණො ගොතමො උචෙජ්ඣාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

4. කතමො ව සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය ජෙගුච්ඡි සමණො ගොතමො, ජෙගුච්ඡිත්තාය ධම්මං දෙසෙති තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති. අහං හි සීහ, ජිගුච්ඡාමි. කායදුච්චරිතෙන වච්ඡුච්චරිතෙන මනො දුච්චරිතෙන, අනෙකවිභික්ඛානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තිං ජිගුච්ඡාමි. අයං ඛො සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය ජෙගුච්ඡි සමණො ගොතමො ජෙගුච්ඡිත්තාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

5. කතමො ව සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය: වෙනසිකො සමණො ගොතමො. විනයාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති. අහං හි සීහ, විනයාය ධම්මං දෙසෙමි රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස, අනෙකවිභික්ඛානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං විනයාය ධම්මං දෙසෙමි. අයං ඛො සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය වෙනසිකො සමණො ගොතමො, විනයාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

6. කතමො ව සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය: තපස්සි සමණො ගොතමො තපස්සිත්තාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති. තපනීයාහං සීහ, පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ වදමී කායදුච්චරිතං වච්ඡුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං, යස්ස ඛො සීහ, තපනීයා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිතා උච්ඡින්නාමුලා නාලාවක්ඛිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදාමි. තමහං තපස්සිති වදමී. තපාගතස්ස ඛො සීහ, තපනීයා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිතා උච්ඡින්නාමුලා නාලාවක්ඛිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදාමි. අයං ඛො සීහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය තපස්සි සමණො ගොතමො තපස්සිත්තාය ධම්මං දෙසෙති. තෙන ව සාවකෙ විනෙතිති.

3. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම උච්ඡේද වාද ඇත්තේ උච්ඡේදයට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම වනාහි රාගයාගේ දොෂයාගේ මෝහයාගේ උච්ඡේදය කියන්නෙමි, අනේක විනිත වූ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ උච්ඡේදය කියන්නෙමි. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙම උච්ඡේද වාද ඇතියේ උච්ඡේදය පිණිස දම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයේ මට කියන්නේ නම් මේ එ කරුණ යි.

4. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙම පුගුල්පා කරන සුලු වූයේ පුගුල්පා කරන සුලු බවට ධර්මය දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම වනාහි කාය දුශ්චරිතයට වාග් දුශ්චරිතයට මනෝ දුශ්චරිතයට පුගුල්පා කරමි, අනේක විනිත වූ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ට සම්පූර්ණව පුගුල්පා කරමි. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ පුගුල්පා කරන සුලු වූයේ පුගුල්පා කරන සුලු බවට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් මේ එ කරුණ වෙයි.

5. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙනයික වූයේ විනය පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයේ මට කියා නම් එ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම වනාහි රාගයාගේ දොෂයාගේ මෝහයාගේ විනය පිණිස දහම් දෙසමි, අනේකවිධ වූ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ විනය පිණිස දහම් දෙසමි. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙනයික වූයේ විනය පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂුවන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයේ මට කියා නම් මේ එ කරුණ වෙයි.

6. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තපස්වී වූයේ තපස්වී භාවයට ධර්මය දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂු වන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මට කියන්නේ නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, මම කායදුශ්චරිතය, වාග් දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය යන ලාමක අකුශල ධර්ම තපනීය යි කියමි. සිහස, යමකුගේ තපනීය ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභිණ වූවාහු උසුන් මුල් ඇත්තාහු තාලාවස්තුකාන වූවාහු අනභාවකාන වූවාහු මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තාහු වෙත් නම්, මම ඔහු තපස්වී යයි කියමි. සිහස; තපාගතයන්හට වනාහි තපනීය වූ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභිණයහ, උච්චින්න මූලයහ, තාලාවස්තුකානයහ, අනභාවකානයහ, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතිහ. සිහස, 'ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ තපස්වී වූයේ තපස්වී භාවයට දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සවිචන්ද්‍ර භික්ෂු වන්නේ ය'යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයේ මට කියා නම්, මේ එ කරුණ වෙයි.

7. කතමො ව සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙයා අපගබ්බො සමණො ගොතමො අපගබ්බතාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති. යසං ඛො සිහ, ආයතිං ගබ්බසෙයා පුනබ්බා වාභිතිබ්බෙති පභීනා, උච්ඡින්නමුලා කාලාවස්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තමහං අපගබ්බොති වදමි. තරංගතසං ඛො සිහ, ආයතිං ගබ්බසෙයා පුනබ්බවාභිතිබ්බෙති පභීනා උච්ඡින්නමුලා කාලාවස්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. අයං ඛො සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙයා අපගබ්බො සමණො ගොතමො අපගබ්බතාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති.

8. කතමො ව සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙයා අසසාසකො සමණො ගොතමො අසසාසාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති. අහං හි සිහ, අසසාසකො පරමෙන අසසාසක, අසසාසාය ව ධම්මං දෙසෙමි, තෙන ව සාවකෙ වීනෙමි. අයං ඛො සිහ, පරියායො යෙන මං පරියායෙන සමමා වදමානො වදෙයා අසසාසකො සමණො ගොතමො අසසාසාය ධම්මං දෙසෙති, තෙන ව සාවකෙ වීනෙතිති.

එවං වුතෙන සීහො සෙනාපති ගගවිතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හංතෙ, අභික්ඛන්තං හංතෙ, --පෙ- උපාසකං මං හන්තෙ, හගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්දපෙතං සරණං ගතන්ති,

අනුච්චිකාරං ඛො සිහ, කරොති, අනුච්චිකාරො තුම්භාදීසානං ඤාතමත්තසානං සාධු හොතිති.

ඉථිනා පහං හන්තෙ ගගවිතො භියොසොමන්තාය අත්තමනො අභිරද්ධො, යං මං හගවා එවමහ: අනුච්චිකාරං ඛො සිහ, කුරොති, අනුච්චිකාරො තුම්භාදීසානං ඤාතමත්තසානං සාධු හොතිති,

7. සිහස, “ශ්‍රමණ ගෞතම අපගම් වූයේ අපගම්තාව පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍රිකා භික්ෂුවන්ගේ ය”යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියා නම් ඒ කරුණ කවර යත්: සිහස, යමක්නුගේ මතුයෙහි මාතෘගම්භයාට පුතභිවාහිනිවෘත්තිය ප්‍රභිණ ද, උච්ඡින්නමුල ද, තාලාවස්තුකෘත ද, අනභාවකෘත ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇත්තී ද, ඔම ඔහු අපගර්භය යි කියමි. සිහස, තථාගතයන්ගේ මතුයෙහි ගම්භයාට පුතර්භවාහිනිර්වෘත්තිය ප්‍රභිණ ය, උච්ඡින්නමුල ය, තාලාවස්තුකෘත ය, අනභාවකෘත ය, මතුයෙහි නූපදනා සූප්‍ර ය, සිහස, ශ්‍රමණ ගෞතම කෙමෙ අපගම් වූයේ අපගම්තාව පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍රිකා භික්ෂුවන්ගේ ය”යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් මේ එ කරුණ යි.

8. සිහස, ‘ශ්‍රමණ ගෞතම ආශ්වාසකවූයේ ආශ්වාසය සඳහා දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍රිකා භික්ෂුවන්ගේ ය”යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියන්නෙක් මට කියා නම් ඒ කරුණ කවරයත්: සිහස, මම වනාහි (වතුමාර් - එල සඬ්ඛ්‍යාත) උත්තම ආශ්වාසයෙන් ආශ්වාසක වූයෙමි ආශ්වාසය පිණිස දහම් දෙසමි, එයින් සච්චන්ද්‍රිකා භික්ෂුවහි. සිහස, ‘ශ්‍රමණ ගෞතම ආශ්වාසක වූයේ ආශ්වාසය පිණිස දහම් දෙසන්නේ ය, එයින් සච්චන්ද්‍රිකා භික්ෂුවන්ගේ ය යි යම් කරුණෙකින් මොනොවට කියනුයෙක් මට කියා නම් මේ එ කරුණ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි සිහසෙනාපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පෙල සැළ කෙළේ ය: ‘වහන්ස, ඉතා කාන්ත ය, වහන්ස, ඉතා කාන්ත ය... වහන්ස, අද පටන් දිවි හිම කොට සරණ ගිය උච්චතකු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා දරන සේක්වා’යි.

සිහස, අනුවර්තනය කොට (සිතා පිරික්සා) කටයුතු කරව, කා බදු ප්‍රසිද්ධ මනුෂ්‍යයනට අනුවර්තන ක්‍රියාව ම මනා වෙයි.

වහන්ස, මේ කරුණෙහුත් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් සතුටු සිතන්නෙමි ඇළුනෙමි වෙමි. යම් කරුණෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘සිහස, අනුවර්තන ක්‍රියා කරව, අනුවර්තන ක්‍රියාව ම තොප බදු ප්‍රසිද්ධ මනුෂ්‍යයනට මනා වෙ යයි මට මෙසේ වදළසේක් නම් එහෙයිනි.

මම හි හතෙන, අක්කැතිසියා සාවකං ලභිතො කෙවලකපං වෙසා-
ලිං පටාකං පරිභරෙය්‍යං; සීහො අමාකං සෙනාපති සාවකතං උපගතොති.
අප් ව පන මං හගවා එවමාහ: අනුච්චිකාරං ටො සීහ, කරොති. අනුච්චි-
කාරො තුමාදිසානං ඤාතමනුසානං සාධු හොතිති. එසාහං හතෙන,
දුතියමෙ හගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මෙකං භික්ඛුසංඝකං, උපාසකං මං
හතෙන, හගවා ධාරෙතු අප්පතග්ගෙ පාණ්දපෙතං සරණං ගතනාති.

දීපරතනං ටො තෙ සිහ, කිගණ්ඨානං ඔපානභූතං කුලං යෙන තෙසං.
උපගතානං පිණ්ඩකං දහබ්බං මණ්ඩපයායාසිති.

ඉඒනාපහං හනෙන, හගවනො භීයොතොයොමකොය අකමනො අභි-
රඤ්ඤා යං මං හගවා ඵවමාන: දිගරත්තං ඛො තෙ සීහ, ගිගණ්ඨානං ඔපා-
නභුතං කුලං යෙන තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දන්ඛං මණ්ණෙය්‍යාසිති.

සුතං මෙ තං භතෙන, සමිඤ්ඤා ගොතමො එවිමාහ: මයහමෙව දුතං දුතබ්බං න අඤ්ඤාසං දුතං දාතබ්බං, මයහමෙව සාවකානං දාතං දුතබ්බං න අඤ්ඤාසං සාවකානං දුතං දුතබ්බං, මයහමෙව දින්නං මහපථලං, න අඤ්ඤාසං දින්නං මහපථලං, මයහමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං නාඤ්ඤාසං සාවකානං දින්නං මහපථලන්ති. අර ව පන මං භගවා නිගණ්ඨ සුපි දුතෙ සමාදපෙති. අපි ව භතෙන, මයමෙක්ඛකාලං ජාතිය්සාම. එසාහං භතෙන තතියමි භගවතං යරණං ගව්හාමි. ධම්මඤ්ඤි භික්ඛුසඛිකඤ්ඤි උපාසකං මං භතෙන, භගවා ධාරෙත්තු අජ්ජතඤ්ඤෙ පාණ්දපෙතං සරණං ගතන්ති.

අර වෛ භගවා සිත්ත පොතාපතිස්ස ආනුසුඛිකරං¹ කපෙසි.
සෙය්‍යාට්ඨං:- දුතකරං සිලකරං සග්ගකරං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං
සඤ්ඤායං නෙත්තිලෙච ආතිස්සං පකාසෙසි.

1. අනුප්‍රබන්ධකරණ - මිෂය - අනුප්‍රබන්ධකරණය

වහන්ස, මා බදු සච්චතු ලැබ අත්තොටුවෝ හැම වියල්පුර 'සිංහ සේනාපති අපගේ සවු බවට පැමිණියේ ය'යි කෙහෙළි නගන්නාහ. වැලික් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'සීහය, අනුවර්තන ක්‍රියා කරව, කොප බදු ප්‍රසිද්ධ මනුෂ්‍යයාට අනුවර්තන ක්‍රියාව ම මනාවන්නේ ය'යි මට මෙසේ වදන සේක. වහන්ස, තෙල මම දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මයත් බික්සභුන්ත් සරණ යෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිම කොට සරණ ගිය උවසු කොට දරන සේක්ව යි.

සීහය, යම් හෙයෙකින් තාගේ නිවෙස බොහෝ කල් පටන් නුවවුනට (පිළියෙළකළ) උදපානයක් (ළිඳක්) බදු වී ද (එහෙයින්) එළඹුණු භිවුනට පිඩු දිය යුතු කොට හඟවයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්බදු මට 'සීහය, යම් හෙයෙකින් දිගු කලෙක පටන් තාගේ නිවෙස අත්තොටුවනට පිළියෙළ කළ ළිඳක් බදු වී ද, එහෙයින් වෙත පැමිණි උනට පිඩුවා දිය යුතු කොට හඟව'යි මෙසේ වදන සේක් නම්, මෙ කරුණින් ද මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් සතුටු සිතැතියෙමි ඇලුනෙමි වෙමි.

වහන්ස, 'මහණ ගොයුම් මෙසේ කියති'යි යන තෙල කරුණ මා විසින් අසන ලදී. 'මාහට ම දන් දියයුතු වෙයි, අන්හට දන් දිය යුතු නොවෙයි, මාගේ සවුවනට ම දන් දිය යුතු වෙයි: අත්සච්චනට දන් දිය යුතු නොවෙයි, මාහට දෙන ලද්ද ම මහත් ඵල වෙයි, අන්හට දෙන ලද්ද මහත් ඵල නොවෙයි: මාගේ සච්චනට ම දන් දෑ මහත් ඵල වෙයි, අත් සච්චනට දන් දෑ මහත් ඵල නොවෙයි' කියායි. වැලිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා නුවවුන් කෙරෙහිදී දීමෙහි සමාදන් කරවන්නාහ. වැලිදු වහන්ස, මෙ කරුණෙහි ලා අපි කල් දන්නාමු. වහන්ස, තෙල මම තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දහමත් බික්සභනත් සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, අද පටන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උවසු කොට ධරන සේක්වයි.

ඉක්බිති සිංහ සේනාපතිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුපිළිවෙළ කථාව වදළ සේක. එනම්: දනකථාය සීලකථාය සත්තකථාය කාමියන්ගේ අයුණු හා ලමු බව හා සකිලිවිය හා පැවිද්දෙහි අනුසස් ද පැවසූ සේක.

යද හඟවා අඟුණකි සිහි. සොනපති. කලලවිතන. මුද්‍රවිතන. විනිවරණ-
විතන. උද්‍යානවිතන. පසනවිතන, අප් යා බුද්ධාන. සාමුකකංඝිකා
ධම්මදෙසනා නං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං, සෙය්‍යථාසි
නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාළකං සම්මදේව රජනං පනිගණෙහයා,
එවමෙව සිහසං සෙනාපතීසං තඤ්ඤං යෙව ආසනෙ විරජං චිත්තමලං
ධම්මවත්තං උද්‍යාදි යං කිංකරී සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මෙනි.

අප් ඛො සිහො සෙනාපති දිට්ඨධම්මො පක්ඛධම්මො විදිතධම්මො
පරියොගාලාධම්මො නිණ්ණවිකිට්ඨො විගතකප්ඛයො වෙසාරජ්ජ--
සංකො අපරසව්වයො සන්ත්ථිසාසනෙ හඟවන්තං එතදවොච:

අධිවාසෙතු මෙ හතෙන, හඟවා ස්වාතන්‍යය හතං. සද්ධිං භික්ඛු
සංකොනාති. අධිවාසෙසි හඟවා තුණ්හිභාවෙන.

අප් ඛො සිහො සෙනාපති හඟවන්තො අධිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා
හඟවන්තං අභිවාදෙතො පදකම්මං කතො පක්ඛාමි.

අප් ඛො සිහො සෙනාපති අඤ්ඤානරං පුරිසං ආමනෙතසි: ගච්ඡ ත්වං
අමෙහා පුරිසං පවත්තමංසං ජානාහිති. අප් ඛො සිහො සෙනාපති තස්සා
රක්ඛිතා අච්චයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ණං බාදනියං භොජනියං පටියා
දුපෙතො හඟවන්තො කාලං ආරොවාපෙසි. කාලො හතෙන, නිට්ඨිතං
හතනනි.

අප් ඛො හඟවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පක්ඛවිවරමාදය යෙන
සිහසං සෙනාපතීසං නිවෙසනං තෙත්ථපසංඛිතමි, උපසංඛිතමිතො පඤ්ඤානෙ
ආසනෙ නිසිදි සංඝං භික්ඛුසංකොන.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා නිගණ්ඨො වෙසාලියං රජකාය
රජිකං¹ සිංහාටකෙන සිංහාටකං බාහා පග්ගයහ ආඤ්ඤති. අජ්ජ සිහෙන
සෙනාපතීනා උල්ලං පසුං වධිතො සමණස්ස ගොඨමස්ස හතං කතං. තං
සමණො ගොතමො ජාතං උද්දිසකථං මංසං පරිභුංඤ්ති පටිච්ච
කම්මනනි.

1. රජකාය රජය. - සිඳු.

යම් වීරෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිංහ සේනාපති අපරාග සිත් ඇතියහු, මාදු වික්‍රම වූවු නිවරණින් තොර සිත් ඇතියහු මදපත් සිතැතියහු පහන් සිතැතියහු දත් සේක් ද, එවිට දූෂ සමුදය නිරෝධ මාර්ග යන දුෂ්චරිතයන්ගේ යම් සාමුදායික ධර්මදෝෂනාශයක් (තමා විසින් ම දත් අත්‍යයනට අසාධාරණ (හම් දෙසුමක්) වේ නම් එය පාළු කළ යේක. යම් පරිදි ඉවත්කළ කථලප ඇති සුදු ව්‍යක් මොනොවට රදන් පිළිගන්නේ ද, එපරිදිම සිංහ සේනාපතිහට එම අස්තෙහි පහවූ රාගාදී රජස් ඇති පහවූ රාගාදී මල ඇති යම්කිසි සමුදය සංඛ්‍යාවයක් ඇත්නම්, එ හැම ගිරුද්ධවන සුලුයයි (සූරානාපත්ති මාර්ග සංඛ්‍යාත) ධර්ම වක්සුස උපත.

ඉක්බිති සිංහ සේනාපති දුටු (අරියස්) දම් ඇතියේ (සොවන් මහ පල නමැති) පන්දම් ඇතියේ පසක් කළ (නිවන්) දම් ඇතියේ බැසගත් දහම් ඇතියේ කරණය කළ විවිකිත්සා ඇතියේ පහවූ කථචක්‍රා දැතියේ වෙසරද බවට පැමිණියේ (ශාස්තෘ ශාසනයෙහි) පරප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැළ කෙළේය.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සඟුන් සමඟ සෙට දවස් පිණිස මාගේ බත ඉවසා වදරන සේක්වයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිකාව යෙන් ඉවසූ සේක.

ඉක්බිති සිංහ සේනාපති භාග්‍යවත්තුගේ අයිවාසනය දැන හුනස්නෙන් නැති භාග්‍යවතුන් වැද පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ ය.

ඉක්බිති සිංහ සේනාපති 'එම්බා පුරුෂය, යව, ප්‍රවාක්‍ත මාංගයක් දනුව'යි අනාගත පුරුෂයකු ඇමිනී ය. ඉන්පසු සිංහසෙනාපති එ රැ ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්හි ප්‍රණීත වූ කැසුතු බුදිය සුතු දැ පිළියෙළ කරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, බතට කල් වෙයි. බක් (සපයා) නිමැවිණැයි කල් දන්වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු සමයෙහි හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සිංහ සේනාපතිහුගේ නිවෙසට වැඩිසේක, වැඩ බික්සඟුන් සමඟ පැනවූ අස්තෙහි වැඩ හුන්හ.

එකල්හි බොහෝ ක්‍රවිටෝ වියල්පුර වීරියෙන් වීරියෙහි සිවුමංසලින් සිවුමංසල දෙයක් බැඳ "අද සිංහ සේනාපතිහු විසින් මහසිරුරැති සිවුපාවකු මරා මහණ ගොයුම්හට බතක් කරන ලදී. මහණ ගොයුම් උදෙසා කළ ප්‍රතිත්‍යකම් (කම්ප්‍රභූය ඇති නොහොත් තමා පිණිස කළ නොහොත් නිමිත්‍යකම්) වූ එ මස දන්නේ ම වළඳ කෙරේය යි හඬගා කියත්.

අථ ඛො අඤ්ඤානරො පුරිසො යෙන සීහො සෙනාපති තෙනුපසඩකමී, උපසඩකමීත්වා සීහස්ස සෙනාපතීස්ස උපකමිමිකෙ ආරොචෙයි. යගෙස හතෙත, ජාතොයායි: එතෙ සමධුලා නිගණ්ඨා චෙසාලියං රජිකාය රජිකං¹ සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං බාහා පඤ්ඤා කඤ්ඤාති. අජස් සීහෙන සෙනාපතීනා පුලුං පසුං චධිත්වා සමණස්ස ගොතමස්ස හත්තං කතං, තං සමණො ගොතමො ජාතං උද්දිස්සකටං මංසං පටිභුඤ්ජති පටිච්චකමිතෙති.

අලං අයොගා දීඝරත්තමිති තෙ ආයසමනො අවණණකාමා බුද්ධස්ස, අවණණකාමා ධම්මස්ස, අවණණකාමා සඛස්ස න ච පනෙතෙ ආයසමනො ජීරන්ති තං හගවන්තං අසනා කුච්ඡා මුසා අභූතෙන අඛ්ඛාවික්ඛින්නා, න ච මයං ජීවිතහෙතුපි සඤ්චිචි පාණං ජීවිතා වොරොපෙය්‍යාමාති.

අථ ඛො සීහො සෙනාපති බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසඛං පණිතෙන ඛාදතියෙන භොජනියෙන සහස්සා සත්තපෙයි. සමපවාරෙයි. අථ ඛො සීහො සෙනාපති හගවන්තං භුක්තං ධීනිතපක්ඛං පාණිං එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිතං ඛො සීහං සෙනාපති හගවා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙස්සවා සමාදෙස්සවා සමුක්ඛෙජෙස්සවා සමහං සෙස්සවා උච්ඛායාසනා පක්ඛාමීති.

8. 1. 2. 3

ආජඤ්ඤා සුත්තං

[සාවස්ථි නිදානං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ, අඛෙති සමන්තාගතො රඤ්ඤා හද්දො අසා ජාතියො රාජාරහො හොති රාජහොස්සො රඤ්ඤා අඛෙතොච සඛිං ගච්ජති, කතමෙති අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ, රඤ්ඤා හද්දො අසාජාතියො උභතො සුජාතො හොති. මානිතො ච පිතිතො ච¹ යසං දිසායං අඤ්ඤාපි හද්දා අසාජාතියා ජායන්ති තස්සා දිසායං ජාතො හොති, යං ඛො පනක්ඛ භොජනං දෙත්ති අලුං වා දුක්ඛං වා, තං සක්කම්ච යෙව පටිභුඤ්ජති අවිකිරතො, ජෙගුච්ඡි හොති උච්චාරං වා පය්‍යාවං වා අභිනිසිදිතුං වා අභිනිපජ්ජිතුං වා, සොරතො හොති සුඛසංචාරො, න අඤ්ඤා අසෙස උඛෙඛජෙත්තං, යාති ඛො පනස්ස භොන්ති සාමෙයහාති කුටෙය්‍යාති ජිමෙය්‍යාති වංචෙය්‍යාති තාති යටාතුත්තං සාරථීස්ස ආචිකන්තො හොති.

1. රජයා-රජයං. ඔවු.

එකල්හි අන්‍යාතර පුරුෂයෙක් සිංහ සේනාපතිහු යම් තැනෙක ද, එහි එළැඹියේය, වෙත අවුත් කන්වුල්හි කොඳුරා සැල කෙළේ: 'වහන්ස, තෙල කරුණ දන්නහු ද? තෙල බොහෝ තුවටහු විසල් පුර විරියෙන් විරියෙහි සිවුමංසලින් සිවුමංසලෙහි දෙයක් බැඳ අද සිංහ සේනාපතිහු විසින් තර සිවුපාවකු මරා මහණ ගොයුම්හට බතක් කරනලදී, මහණ ගොයුම් දන්නේ ම උදෙසාකළ ප්‍රතිත්‍යක්ෂී වූ එ මස වළඳ කරනේය යි හඬ නගා කියති'යි.

"ආයඨය, (ඉන්) කම් නැත, බොහෝ කලක් ම ඒ ආයුෂ්මත්හු බුදුන්ට අයුණු කැමැත්තාහුය, දහමට අයුණු කැමැතියහ. සහනට අයුණු කැමැතියහ. තෙල ආයුෂ්මත්හු ඒ භාග්‍යවතුන් අසත්‍ය වූ තුවාල වූ මුසා වූ අහුතයෙන් අභ්‍යාධ්‍යාන කරන්නාහු (අයුණු කියුම්හි) නිමාවට ද නො යන්නාහ, අපිදු ජීවිත හේතුයෙනුත් දූතදූතසතකු දිවි තොරනොකරමහ"යි.

ඉක්බිති සිංහසේනාපති බුදුපාමොක් බික්සහුන් පිණි වූ කැ යුතුයෙන් හා බුදිය යුතුයෙන් සියතින් සතපාලී ය, පවරාලී ය. ඉක්බිති සිංහ සේනාපති වැළඳු පාත්‍රයෙන් ඉවතගත් අත් ඇති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ එකත් පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් සිංහ සේනාපතිහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනුම් කරායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තෙද ගන්වා පහන් කරවා හුනස්නෙන් නැඟී වැඩී සේකි.

8. 1. 2. 3

ආජන්ඤ සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රජහුගේ හඳු වූ අශ්වාචාර්‍යයයා අංග අටෙකින් සමන්විත වූයේ රාජාර්ථ වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රාජාඛග්‍යකැයි ම සංඛ්‍යාවට යෙයි. කවර අටෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ ලොව්හි රජුගේ හඳු වූ ආචාර්‍යය අශ්ව කෙමේ මවගෙන් හා පියාගෙන් හා දෙපසින් සුජාත වෙයි. යම් දිගෙක අන්‍ය හඳු වූ ආචාර්‍යය අශ්වයෝ උපදිත් නම් එ දික්හි උපනේ වෙයි. ඔහට අමු වේවයි වියැළි වේවයි යම් ම හෝජනයක් දෙත් නම් එය නො වීසුරුවමින් සකසා ම බුද්ධි. මලෙහි හෝ මුයෙහි හෝ හිඳිනට හෝ හෝනට හෝ පිළිකුල් කරන සුලු වෙයි. සුබසංවාස ඇතියේ සොරත වෙයි. අන් අසුන් නො තැකි ගන්වන්නේ වෙයි. ඔහුගේ යම් ශයබැව්හු කුරබැව්හු ඇදබැව්හු වක්බැව්හු වෙත් නම් එ හැම අශ්සාරිහට ඇති සැටියෙන් පළ කරන්නේ වෙයි.

තෙසමසා සාරථී අභිනිමිදනාය වායමති, වාහි බො පන හොති කාමසෙක්ඤ්ඤ අසා වහනතු වා මා වා අභමෙසු චිහිසාමිති චිත්තං උපාදෙති, ගව්ස්තෙතො බො පන උපුමග්ගෙනෙව ගව්ස්ති, ථාමවා හොති යාච ජීවිතමරණපරිසාදනා ථාමං උපදංසෙතො, ඉමෙහි බො හිසබවෙ, අටුහි අමෙහි සමනාගතො රසෙක්ඤ්ඤ හද්වා අසාසානියො රාජාරහො හොති රාජහොග්ගො, රසෙක්ඤ්ඤ අබ්බතුවෙ සඤ්ඤා ගව්ස්ති.

එවමෙව බො හිසබවෙ අටුහි ධමමෙහි සමනාගතො හිසබු ආනුනෙයො හොති. -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙසබ්බං ලොකස්ස, කත මෙහි අටුහි:

ඉධ හිසබවෙ, හිසබු සීලවා හොති. පාතිමොකබසංවරසංවුතො විහරති. අවාරගාවරසමපනතො අනුමග්ගස්ස චජෙස්ස හයදසාවි සමාදය සිකබ්බි පිකාපදෙස්ස, යං බො පනස්ස හොජනං දෙනති දුඛං වා පඤ්ඤං වා තං සක්කවිංසෙව පරිභුක්ඤ්ඤාති අවිහංඤ්ඤාමානො, ජෙඤ්ඤි හොති කායදුච්චරිතෙන චච්චිච්චරිතෙන මනොදුච්චරිතෙන ජෙඤ්ඤි හොති අනෙකං- විහිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපතියා, සොරතො හොති සුඛ සංවාරසා, න අසෙක්ඤ්ඤ හිසබු උබ්බජෙතො. යාති බො පනස්ස හොති සායංයොති කුට්ටොති ජිමෙහයොති චලෙකයොති තාති යථාභූතං ආවිතන්තො ගොති සත්ථි වා විඤ්ඤාස්ස වා සබ්බභවාරිස්ස, තෙසමසා සත්ථා වා විඤ්ඤ වා සබ්බභවාරි අභිනිමිදනාය වායමති. සිකබ්බා බො පන හොති, කාමසෙක්ඤ්ඤ හිසබු සිකබ්බා වා මා වා අභමෙසු චිහිසාමිති චිත්තං උපාදෙති. ගව්ස්තෙතො බො පන උපුමග්ගෙනෙව ගව්ස්ති. තත්තාං උපු- මග්ගො සෙයාරථිදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමොධි, ආරද්ධවිරියො විහ- රතිකාමං තචො ව නහාරු ව අටුහි ව අටුසිසාතු සරිරෙ උපසුසාතු මංසලොහිතං, යත්තං පුරිසථාමන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පහතබ්බං, න තං අපාපුඤ්ඤා විරියස්ස සත්ථානං හවිස්සතිති. ඉමෙහි බො හිසබවෙ, අටුහි ධමමෙහි සමනාගතො හිසබු ආනුනෙයො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙසබ්බං ලොකස්සාති.

ඔහුගේ එ හැම මඩනට අස්සැරි වැයම් කෙරෙයි. වහන සැහැවී (බර උසුලන බව, දුන් ඔවා පිළිපදින බව) ඇතියේ වෙයි. එකැතින් අන් අස්සු උසුලන්වයි නො උසුලන්වයි මෙහිලා මම උසුලන්නෙමැයි සිත් දනවයි. යන්නේ ද ඉදු මහින් ම යන්නේ වෙයි. ස්වාමවත් වෙයි. ජීවිතයාගේ මරණයෙන් කෙළවර කෙස් ස්වාමය (ශක්තිය) පවත්වනුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, රජුගේ හදවු ආජාණේය අශ්වයා මේ අටහින් සුක්ත වූයේ රාජාර්භ වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජහුගේ අංගයෙකැයි ම සඟ්ඛ්‍යාවට යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ගුණදම් අටෙකින් සමන්වාගත වූ මහණ ආහුනාර්භ වෙයි... ලෝකයාට අනුභව්‍ය දුශ්ඤාත්මක වේ. කවර අටෙකින් යන්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘතව වාස කෙරෙයි. ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුලු වූයේ සිකාද සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ඔහට රථ වේවයි පිණි වේවයි යම් ම බොජුන් දෙත් නම් (කණ්ණාපාන දිව්වි වීසින්) නො ගැටෙමින් සකසා (අමාවක් මෙන් සලකා) දිලද කෙරෙයි. කාය දුශ්චරිතය වාග් දුශ්චරිතය මනෝ දුශ්චරිතය පිළිකුල් කරන සුලුවෙයි. අනේකවිධ වූ ලාමක වූ අකුශලධර්මයන්ගේ සමාපතියට පිළිකුල් කරන සුලු වෙයි. සුඛසංවාස ඇතියේ සුරත දණ ඇතියේ වෙයි. අන් මහණුන් නො කැති ගන්වනුයේ වෙයි. ඔහුගේ යම් ශබ් බැව්හු කුච්චැව්හු ඇද බැව්හු වක් බැව්හු වෙන් නම් එ හැම ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුම්සරුන් කෙරෙහි හෝ ඇති සැටියෙන් පළ කරන්නේ වෙයි. ශාස්තෘන් වහන්සේ වේවයි නුවණැති සමුම්සරහු වේවයි ඔහුගේ එ හැම මැඩුම් සඳහා වැයම් කෙරෙයි. හික්මෙනුයේ ම වෙයි. එකැතින් අන් මහණහු හික්මෙත්වා හෝ නොහික්මෙත්වා හෝ යි මම මෙහිලා හික්මෙන්නෙමැයි සිත උපදවයි. යන්නේ ද ඉදු මහින් ම යෙයි. එහිලා මේ සාත්‍ර මාර්ග වේ: එනම්, සමාක් දෘෂ්ටිය ... සමාක්සමාධිය යි. ඇරැඹූ වැර ඇතියේ වෙයි, නියතින් සිරුරෙහි සම දනහර ද දැට ද ශෛ වේවා, මස් ලෙහෙ වියැළේවා. පුරුෂ ස්වාමයෙන් (පුරුෂඥාබලයෙන්) පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු යමෙක් වේ නම් එයට (නිවනට) නොපැමිණ වීර්යයාගේ පසුබැස්මෙක් නො වන්නේය කියා යි. මහණෙනි, මේ අටදහමින් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය වෙයි...ලොවට අනුකූල පින්කෙත් වෙයි.

8. 1. 2. 4

බලවික සුතතං.

[සාවතී නිදනං]

අට්ඨ ව භික්ඛවෙ අසංඛලුච්ඤා දෙසිංසාමි අට්ඨ ව අසංදෙසෙ,
අට්ඨ ව දුරිඝබලුච්ඤා අට්ඨ ව පුරිසදෙසෙ, තං සුඤ්ඤාප සාධුතං මනයි
කරොප භාසිංසාමිති. එවං හතෙනති ධො තෙ භික්ඛු භගවතො පඨම-
සෙසාසුං. භගවා ඵතදවොච:

1. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, අට්ඨ අසංඛලුච්ඤා අට්ඨ ව අසංදෙසා: ඉධ
භික්ඛවෙ, ඵකවෙවා අසංඛලුච්ඤා 'පෙභී'ති වුතො වීදෙධා සමානො
චොදිතො සාරථිනා පච්ඡතො පටිසංකාති¹ පිට්ඨිතො රථං පටිවතොති²
එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා හොති. අයං භික්ඛවෙ,
පඨමො අසංදෙසො.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා 'පෙභී'ති වුතො
වීදෙධා සමානො චොදිතො සාරථිනා පච්ඡා ලංසති³ කුබ්බරං හන්ති.
තිදණ්ඩං හඤ්ඤති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා
හොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො අසංදෙසො.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා 'පෙභී'ති වුතො
වීදෙධා සමානො චොදිතො සාරථිනා රථිසාය සන්ථි⁴ උසස්සන්ති⁴ රථිසා-
යෙව අපෙක්ඛාමග්ගති, එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා
හොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො අසංදෙසො.

4. පුනචපරං භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා 'පෙභී'ති වුතො
වීදෙධා සමානො චොදිතො සාරථිනා උම්මිණං ගණ්ඨාති, උබ්බවුමං රථං
කරොති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා හොති.
අයං භික්ඛවෙ චතුසො අසංදෙසො.

5. පුනචපරං භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා 'පෙභී'ති වුතො
වීදෙධා සමානො චොදිතො සාරථිනා ලඛ්ඛති පුරිමං කායං, පණ්ණානාති
පුරිමෙ පාදෙ. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා අසංඛලුච්ඤා හොති
අයං භික්ඛවෙ, පඤ්චමො අසංදෙසො.

1. පටිසංකමති - මජ්ඣ.

2. පටිවතාති හන්ති

3. පච්ඡාලංසිතති - කා.

4. උසස්සන්ති - පිඪ.

බලධන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, අඤ්චෝතකයන් අට දෙනෙකුත් ද අඤ්චදෙණ අටක් ද පුරුෂබලධනයන් හෙවත් අස්කුණ්ඩයන් බඳු පුරුෂයන්) අට දෙනෙකුත් ද පුරිස්දෙස් අටක් ද දෙසන්නෙමි. ඒ අසවු. මොනොවට මෙතෙහි කරවු, කියන්නොමැ යි. එසේ ය වහන්සැයි ඒ භෙණ්ණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

1. මහණෙනි, අඤ්චබලධනයන් අට දෙන ද අස්දෙස් අට ද කවරහ යත්: භෙණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් අඤ්චබලධනයෙක් රියසැරිහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්ටෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පිටුපසට ඇදෙයි. පිටින් රිය පෙරළයි (කඳවින් විය උපා පසුපසින් රිය පෙරළමින් පසු බසී යූ සේ යි) මහණෙනි, මෙලොවහි මෙ බඳු වූත් ඇතැම් අඤ්චෝතකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමු අඤ්චදෙණ යි.

2. මහණෙනි, තවද මෙ ලොවහි අඤ්චෝතකයෙක් සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්ටෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පසු දෙපා ඔසවා පහර දෙයි. (රියෙහි) කිඹුල්ලුව (පිටුපා ඔසවා පහරදී) බිඳීය. (රිය ඉදිපිපස වූ) දඩුතුන බිඳීය. මහණෙනි, මෙලොවහි මෙ බඳු වූත් ඇතැම් අස්කුණ්ඩයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ දෙවන අඤ්චදෙණ යි.

3. තවද මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැම් බලධනාඤ්චයෙක් රිය සැරිහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්ටෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ රියතිපසි කලවා සටා රියහිස ම මඩිමින් සිටීයි. (හිස නමා රිය බිම හෙළා කලවයෙන් රියහිසට පහර දී පෙර දෙපසින් රියහිස මඩිමින් සිටීයි යූ සේ යි) මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බඳු වූත් ඇතැම් අස් පොව්වෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ තෙවන අඤ්චදෙණ යි.

4. මහණෙනි, තවද, මෙලොවහි ඇතැම් අඤ්චබලධනයෙක් රියසැරිහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්ටෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ නො මහ ගන්ධි (ගොඩට හෝ කටුළුහැබකට හෝ නංවා) රිය නො මහ ගන්නා ලද්දක් කරයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බඳු වූත් ඇතැම් අස්කුණ්ඩයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවුවන අඤ්චදෙණ යි.

5. මහණෙනි, තවද මෙ ලොවහි ඇතැම් අස්පොව්වෙක් සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්ටෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පෙරකය නහයි. පෙරපා කර කොට ගනියි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බඳු වූත් ඇතැම් අඤ්චබලධනයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පස් වන අඤ්චදෙණ යි.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා 'පෙභී'ති වුනො වීදෙධා සමානො වොදිනො සාරථිනා අනාදිධිනා සාරථිං අනාදිධිනා පතොදා,¹ දනෙතති² මුඛාධානං වීදංසිනා³ යෙන කාමං පකකමති, එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා හොති. අයං භික්ඛවෙ, ජට්ඨො අසාදෙය්‍යා.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා 'පෙභී'ති වුනො වීදෙධා සමානො වොදිනො සාරථිනා, නෙව අභික්කමති, නො පටික්කමති, තඤ්ච ධීලට්ඨාසි ධීනො හොති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා හොති. අයං භික්ඛවෙ, සත්තමො, අසාදෙය්‍යා.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා 'පෙභී'ති වුනො වීදෙධා සමානො වොදිනො සාරථිනා පුරිමෙ ව පාදෙ සංහරිතා පඤ්ඤමෙ ව පාදෙ සංහරිතා තඤ්ච උක්කාරො පාදෙ අභිනිදිදති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා අසාඛලුචෙය්‍යා හොති. අයං භික්ඛවෙ, අට්ඨමො අසාදොය්‍යා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ අසාඛලුචෙය්‍යා අට්ඨ ව අසාදොය්‍යා.

1. කතමෙ ව භික්ඛවෙ අට්ඨ ව පුරිසඛලුචෙය්‍යා, අට්ඨ ව පුරිසදොය්‍යා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු භික්ඛු ආපත්තියා වොදෙන්නී. සො භික්ඛු භික්ඛුභි ආපත්තියා වොදියමානො න සරාමීති අසනියා ව නිබ්බෙධෙති. සෙය්‍යරාපි සො භික්ඛවෙ, අසාඛලුචෙය්‍යා පෙභීති වුනො වීදෙධා සමානො වොදිනො සාරථිනා පඤ්ඤො පටිසංකකති පිට්ඨිනො රථං පටිවිනෙන්නී. තපුපමාහං භික්ඛවෙ, ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුචෙය්‍යා හොති. අයං භික්ඛවෙ, පට්ඨමො පුරිසදොය්‍යා.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු භික්ඛු ආපත්තියා වොදෙන්නී සො භික්ඛු භික්ඛුභි ආපත්තියා වොදියමානො වොදකං යෙව පටිපථරති. කිං නුඛො ඥානං බාලස්ස අබ්‍යාකාස්ස භණ්ඩෙන නාම භණ්ඩබ්බං මඤ්ඤයිති. සෙය්‍යරාපි සො භික්ඛවෙ අසාඛලුචෙය්‍යා පෙභීති වුනො වීදෙධා සමානො වොදිනො සාරථිනා පඤ්ඤංසති, කුඛරං හන්ති, තිදණ්ඩං හඤ්ඤති. තපුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුචෙය්‍යා හොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො පුරිසදොය්‍යා.

1. පතොදලට්ඨං - මජ්ඣ.

2. පතොදදනෙතති - සීඝ්‍ර.

3. වීදංසිනා - සීඝ්‍ර.

6. තවද මහණෙනි මෙ ලොවහි ඇතැම් අභ්‍යන්තරිකයෙක් සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්වෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ සාරථීහු නො මෙනෙහි කොට කැව්ව ද නො මෙනෙහි කොට දතින් මුට වළලු (කටකපියාව) ධූතාගෙන කැමැතියේ යම් තෙනකට යයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් අස්සොච්චෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ සවන අභ්‍යන්තරිකයෙකි.

7. තවද මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් අභ්‍යන්තරිකයෙක් සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්වෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ ඉදිරියට නො ම යෙයි. පසුපසට ද ගමන් නො කෙරෙයි. එ තන්හි ම කිලසොයි ව (සතරපා උළුයේ පිහිටුවා ගෙන නිශ්චල ව) සිටියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් අස්සොච්චෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ සත් වන අභ්‍යන්තරිකයෙකි.

8. මහණෙනි, තවද, මෙ ලොවහි ඇතැම් අභ්‍යන්තරිකයෙක් වියසාරිහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්වෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පෙරපා හකුළුවා පසු පාත් හකුළුවා එහි ම සතර පා මැඩ ගෙන හිඳියි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් බලවික්ෂාභ්‍යන්තරිකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ අටවැනි අභ්‍යන්තරිකයෙකි. මහණෙනි, මේ අභ්‍යන්තරිකයෙක් අට දෙන ද අභ්‍යන්තරිකයෙක් අට ද වෙත්.

1. මහණෙනි, පුරුෂ බලවික්ෂාභ්‍යන්තරිකයෙක් අට දෙනත් පුරුෂයෙක් අටත් කවරහු ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහු මහණක්හු ඇවිතින් වෝදනා කෙරෙත්, ඒ මහණ මහණුන් විසින් ඇවිතින් වෝදනා කරනු ලබන්නේ නො සිහියෙන් ම නො සමරෙයි නිවේශන කරයි (ලිහයි.) මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අභ්‍යන්තරිකයෙකු තෙමේ වියසාරිහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්වෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පසු පසට ඇදේද, පිටින් විය පෙරළා ද, මහණෙනි, මම එබදු උපමා ඇත්තකු කොට මේ පුභුලා කියමි. මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් බලවික්ෂාභ්‍යන්තරිකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ පළමු පුරුෂ දෙක යි.

2. තවද මහණෙනි, මහණහු මහණක්හු ඇවිතින් වෝදනා කෙරෙත්. එ මහණ මහණුන් විසින් ඇවිතින් වෝදනා කරනු ලබන්නේ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ කාගේ බිණුමෙන් කවර නම් ප්‍රයෝජනයක් ද? තෝත් බිණිය යුක්තකු කොට හඟනෙහි දැයි වෝදකයාට ම ප්‍රතිචර්ථා ව සිටියි. මහණෙනි, ඒ බලවික්ෂාභ්‍යන්තරිකයෙක් යවයි කියන ලද්දේ (කැව්වෙන්) වීද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ යම්යේ පසු දෙපා ඔසවා පහර දේද, (වියෙහි) කිඹුල්ලුට බිඳී ද, තෙදවු බිඳී ද මහණෙනි, මම මේ පුභුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් පුරුෂ බලවික්ෂාභ්‍යන්තරිකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ දෙවන පුරුෂ දෙක යි.

3. පුනරවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු භික්ඛුං ආපත්තියා වොදෙහති. යො භික්ඛු භික්ඛුහි ආපත්තියා වොදියමානො වොදකසෙව පව්චාරොපෙති නිමසි ඛොසි ඉක්ඛනාමං ආපත්තං ආපනෙතා නිං නාව පයමං පටිකරොහීති. සෙය්‍යථාපි යො භික්ඛවෙ, අසංඛලුභිකා පෙහීති වුතො වීදෙධා සමානො වොදිතො සාරථිනා රථියාය සත්ථිං උසංඝිතො රථියං යෙව අප්පකාමිඤ්ඤි. තප්පමාහං භික්ඛවෙ, ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුභිකා හොති. අයං භික්ඛවෙ, තතියො පුරිසදෙසො.

4. පුනරවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු භික්ඛුං ආපත්තිත්තියා වොදෙහති. යො භික්ඛු භික්ඛුහි ආපත්තියා වොදියමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති, ඛහිදධා කථං අප්පනාමෙති, කොපඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ අප්පව්වයං ව පාතුකරොති. සෙය්‍යථාපි යො භික්ඛවෙ, අසංඛලුභිකා පෙහීති වුතො වීදෙධා සමානො වොදිතො සාරථිනා උම්මිග්ගං ගණිතාති, උඤ්ඤමං රථං කරොති. තප්පමාහං භික්ඛවෙ, ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුභිකා හොති. අයං භික්ඛවෙ, චතුසො පුරිසදෙසො.

5. පුනරවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු භික්ඛුං ආපත්තියා වොදෙහති. යො භික්ඛු භික්ඛුහි ආපත්තියා වොදියමානො සංඛ්‍යමාප්තං බාහා විකෙඛපං හණති. සෙය්‍යථාපි යො භික්ඛවෙ අසංඛලුභිකා පෙහීති වුතො වීදෙධා සමානො වොදිතො සාරථිනා ලබ්භති පුරිමං කායං, පග්ගණිතාති පුරිමෙ පාදෙ, තප්පමාහං භික්ඛවෙ, ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුභිකා හොති. අයං භික්ඛවෙ, පඤ්ඤමො පුරිසදෙසො.

6. පුනරවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු භික්ඛුං ආපත්තියා වොදෙහති. යො භික්ඛු භික්ඛුහි ආපත්තියා වොදියමානො අනාදිධිකා සංඛං අනාදිධිකා වොදකං සාපත්තිකොව යෙන කාමං පක්කමෙති. සෙය්‍යථාපි යො භික්ඛවෙ, අසංඛලුභිකා පෙහීති වුතො වීදෙධා සමානො වොදිතො සාරථිනා අනාදිධිකා සාරථිං අනාදිධිකා පනොදං දනෙතති මුඛාධානං වීදාධිකා¹ යෙන කාමං පක්කමෙති. තප්පමාහං භික්ඛවෙ, ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පුරිසඛලුභිකා හොති. අයං භික්ඛවෙ, ඡට්ඨො පුරිසදෙසො.

1. වීදාධිකා - ස. මු.

3. මහණෙනි, තවද මහණහු මහණක්හු ඇවැත්ත වෝදනා කෙරෙත්. එ මහණ මහණුන් විසින් ඇවැත්ත වෝදනා කරනු ලබන්නේ තොද මෙ නම් ඇවැතට පැමිණියේ ටෙහි, තෝ පළමු කොට පිළියම් කරට යි වෝදකයාට ම පෙරළා වෝදනා නඟයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අශ්ව බලවකයා රිය සැරිහු විසින් යව යි කියන ලද්දේ (කැවිටෙන්) විදුනා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ රියහිසෙහි කලවා සටා රියහිස ම මඩිමින් සිටී ද මහණෙනි, මම මේ පුඟුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් පුරුෂ බලවකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ තෙවන පුරුෂ දෙය යි.

4. තවද මහණෙනි, මහණහු මහණක්හු ආපකතියෙන් වෝදනා කෙරෙත්, එ මහණ මහණුන් විසින් ඇවැත්ත වෝදනා කරනු ලබන්නේ අනෙකෙකින් අනෙකක් (හෙවත් අත් කරුණෙකින් අත් කරුණක් හෝ අත් චචනයෙකින් අත් චචනයක් හෝ) වසයි, කරාව පිටතට හෙළයි, කෝපයද දෙවිෂය ද නො සතුට ද පහළ කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි එ අශ්ව බලවක තෙමේ රියසැරිහු විසින් යව යි කියන ලද්දේ (කැවිටෙන්) විදුනා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ නො මහ ගනී ද, රිය නො මහ ගන්නා ලද්දක් කෙරේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුඟුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් පුරුෂ බලවකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ සිවුවන පුරුෂ දෙය යි.

5. මහණෙනි, තවද මහණහු මහණක්හු ඇවැත්ත වෝදනා කෙරෙත්. එ මහණ මහණුන් විසින් ඇවැත්ත වෝදනා කරනු ලබන්නේ සහමැද බාහුවක්ෂෙපය (අත් සැලීම) කරමින් බෙණෙයි. මහණෙනි, ඒ බලවකයාට යම් සේ රියසැරිහු විසින් යව යි කියන ලද්දේ (කැවිටෙන්) විදුනා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පෙරකය නඟා ද, පෙරපා තරකොට ගනීද, මහණෙනි, මම මේ පුඟුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් පුරුෂ බලවකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ පස්වන පුරුෂ දෙය යි.

6. මහණෙනි, තවද මහණහු මහණක්හු ඇවැත්ත වෝදනා කෙරෙත්. එ මහණ මහණුන් විසින් ඇවැත්ත වෝදනා කරනු ලබන්නේ සබ්බකයා නො මෙනෙහි කොට වෝදකයා නො මෙනෙහි කොට ඇවැත් සහිත වූයේ ම කැමැති සේ යම් තෙතකට යෙයි. මහණෙනි, එ අශ්ව බලවකයා සාරවිහු විසින් යව යි කියන ලද්දේ (කැවිටෙන්) විදුනා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ යථෙය් සාරවිහු නො මෙනෙහි කොට කැවිට නො මෙනෙහි කොට දතිත් මුවවළලු දැහැගෙන කැමැති සේ යම් තෙතකට යේද, මහණෙනි, මම මේ පුඟුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මෙ බදු වූත් ඇතැම් පුරුෂ බලවකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙ සවන පුරුෂ දෙය යි.

7. පුනාවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු භික්ඛු ආපත්තියා වොදෙත්තී. සො භික්ඛු භික්ඛුභි ආපත්තියා වොදියමානො නෙවාහං ආපත්තොමහි න පනාහං ආපත්තොමහිති තුණ්හිභාවෙන සඬ්ඝං විභෙසෙති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ, අසංඛලුචෙය්‍යා පෙහිති චුත්තො විදේශා සමානො වොදිතො සාරථිනා නෙව අභික්ඛමති, නො පටික්ඛමති, තඤ්ච ධ්විත්‍රධ්‍යාධි ධීතො භොති. තප්පපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එව රූපොපි භික්ඛවෙ, ඉධෙකචෙට්ඨා පුරිසඛලුචෙය්‍යා භොති. අයං භික්ඛවෙ, සත්තමො පුරිසදෙසො.

පුනාවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු භික්ඛු ආපත්තියා වොදෙත්තී. සො භික්ඛු භික්ඛුභි ආපත්තියා වොදියමානො එවමාහ; කිං නුචො තුමොආයඤ්ඤානො අතිධාමුහං මධි බ්‍යාවට්ඨ, ඉදනාහං සික්ඛං පට්ටකඛාය භිනායා-වතඤ්ඤාමිති, සො සික්ඛං පට්ටකඛාය භිනායාවතඤ්ඤා එවමාහ: දදති චො තුමො ආයඤ්ඤානො අත්තමනා භොථා'ති, සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ අසංඛලුචෙය්‍යා පෙහිති චුත්තො විදේශා සමානො වොදිතො සාරථිනා පුරිමෙ ව පාදෙ සංහරිත්වා පඤ්ඤමෙ ව පාදෙ සංහරිත්වා තඤ්ච වසනාරො පාදෙ අභිනිසීදති. තප්පපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එව රූපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙට්ඨා පුරිසඛලුචෙය්‍යා භොති. අයං භික්ඛවෙ අට්ඨමො පුරිසදෙසො. ඉමෙ චො භික්ඛවෙ අට්ඨ පුරිසඛලුචෙය්‍යා අට්ඨ ව පුරිසදෙසාති.

8. 1. 2. 5

මල සුත්තං

[සාවස්ථි නිදනං]

අට්ඨමානි භික්ඛවෙ මලානි කතමානි අට්ඨ.

අසර්ඤ්ඤාය මලා භික්ඛවෙ මනසා, අනුට්ඨානමලා භික්ඛවෙ සරා, මලං භික්ඛවෙ වණ්ණසා කොසජ්ජං, පමාදෙ භික්ඛවෙ රක්ඛතො මලං, ලලං භික්ඛවෙ ඉක්ඛියා දුරු රිතං, මචෙජරං භික්ඛවෙ දැනො මලං. මලා භික්ඛවෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අසම්මා ලොකෙ පරමහි ව. තතො භික්ඛවෙ මලා මලතරං අච්ඡා පරමං මලං. ඉමානි චො භික්ඛවෙ අට්ඨ මලානිති.

7. තවද මහණෙනි, මහණහු මහණක්හු ඇවිත් විමසනු ලබන්නේ මම (ඇවිත් අවන්තෙම නො වෙමි ම ය, ඒකාන්තයෙන් මම අවන්තෙම නො වෙමැයි තුෂ්ඨිමාචයෙන් සකියා වෙහෙසයි. මහණෙනි, යම් යේ ඒ අශ්ව බලුක තෙමේ සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කාවිටෙන්) විද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පෙරපසට නො ම යෙයි ද, පසුපසටත් නො ම යෙයි ද, එතත්හි ම කීලසායි ව සිටියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුභුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මේ සසුන්හි මෙ බදු වූත් ඇතැම පුරුෂබලුකයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්වන පුරුෂ දෙස යි.

8. මහණෙනි, තවද මහණහු මහණක්හු ඇවිත් විමසනු ලබන්නේ මම (ඇවිත් අවන්තෙම නො වෙමි ම ය, ඒකාන්තයෙන් මම අවන්තෙම නො වෙමැයි තුෂ්ඨිමාචයෙන් සකියා වෙහෙසයි. මහණෙනි, යම් යේ ඒ අශ්ව බලුක තෙමේ සාරථීහු විසින් යවයි කියන ලද්දේ (කාවිටෙන්) විද්‍යා ලද්දේ ම මෙහෙයන ලද්දේ පෙරපසට නො ම යෙයි ද, පසුපසටත් නො ම යෙයි ද, එතත්හි ම කීලසායි ව සිටියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුභුලා එබදු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහණෙනි, මේ සසුන්හි මෙ බදු වූත් ඇතැම පුරුෂබලුකයෙක් (බලුක අශ්ව බදු පුරුෂයෙක්) වෙයි. මහණෙනි, මේ අවටැති පුරුෂ දෙස යයි. මහණෙනි, මොහු වනාහි අභිපුරුෂබලුකයෝ ද අභිපුරුෂදෙසයෝ ද වෙතැයි.

8. 1. 2. 5

මල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ මල අටෙකි. කවර අටෙක යත්:

මහණෙනි, මත්ත්‍ර (ශාස්ත්‍ර) යෝනො හැදෑරීම මල කොට ඇත්තාහ. මහණෙනි, ගෘහයෝ උත්තානවිශායාගේ අභාවය මල කොට ඇතියහ. මහණෙනි, සිරුරු පැහැයට කුසිතභාවය මලෙකි. මහණෙනි, (යම්-අයත් දයක්) රක්තහුට ප්‍රමාදය මලෙකි. මහණෙනි, මාගමිහට දුෂිරික් මලෙකි. මහණෙනි, දයකයාහට මසුරු බව මලෙකි. මහණෙනි, ලමු දහම් හු මෙලෝ පරලෝ දෙකෙහි ම මල වෙත්. මහණෙනි, ඒ මලයනට වැඩි මල තරය නම් (අට තත්හි නො දැනීම වූ) අවිද්‍යා නමැති පරම මල යි. මහණෙනි, මොහු මල අට වෙත්.

1. අසජ්ඣාය මලා මනස අනුට්ඨානමලා සරා,
මලං ච ඡෛෂ්ඨස කොසජ්ජං පමාදෙ රක්ඛිතො මලං.
2. මලිඤ්ඤා දුඛරිතං මට්ඨෙරං දදතො මලං,
මලා චෙ පාපකා ධම්මා අසමිං ලොකෙ පරමි ච
තතො මලා මලතරං අවිජ්ජා පරමං මලනති.

8. 1. 2. 6

දූතෙය්‍ය සුතං.

[සාවතී නිදනං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු දූතෙය්‍යං ගතතු-
මරහති. කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනා ච හොති සාවෙනා ච, උග්ගහෙනා ච,
ධාරෙනා ච, වීඤ්ඤානා ච වීඤ්ඤපෙනා ච, කුසලො ච සතිතාසතිතසා,
තො ච කල්හකාරතො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධම්මෙහි
සමන්තාගතො භික්ඛු දූතෙය්‍යං ගතතුමරහති.

අට්ඨති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො සාරිපුකො දූතෙය්‍යං
ගතතුමරහති. කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ සාරිපුකො සොනා ච හොති සාවෙනා ච, උග්ගහෙනා ච,
ධාරෙනා ච, වීඤ්ඤානා ච, වීඤ්ඤපෙනා ච, කුසලො ච සතිතාසතිතසා,
තො ච කල්හකාරතො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨති ධම්මෙහි
සමන්තාගතො සාරිපුකො දූතෙය්‍යං ගතතුමරහති.

1. යො චෙ නවෙධනි¹ පඤ්ඤා පරිසං උග්ගවාදිනි²,
න ච භාපෙති වචනං න ච ඡාදෙති සාසනං,
2. අසජ්ජිධංකරා හන්ති පුඤ්ඤතො න ච කුසලා,
ස චෙ තාදිසකා භික්ඛු දූතෙය්‍යං ගතතුමරහති.

1. වෘත්තී - මජ්ඣිම, සා.

2. උග්ගවාදිනං - සීඝ්‍ර.

1. මත්ත්‍රයෝ නො පිරිවැහීම මල කොට ඇතියහ. ගෘහයෝ අනුක්‍රාන්තය මල කොට ඇතියහ, ශරීර වණයට කුසිත භාවය මල වේ. වසා රක්තනුට ප්‍රමාදය මල වේ.

2. මාග්‍ගිකට දුෂිරිත මල යි. දෙනුවහට මසුරු බව මල යි. මෙලොවහිත් පරලොවහිත් ලමු දහම්හු එකැතියෙන් මල වෙත්. ඒ මලයනට වැඩි මලතර වූයේ අවිද්‍යා නමැති මහාමල වෙයි.

8: 1. 2. 6

දුතෙය්‍ය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, කරුණු අටෙකින් සමන්වාගත මහණ දුතකර්මයට යාමට සුදුසු වේ. කවර අට කරුණුන් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අසත්‍රයෙන් අස්වනුයෙන් වෙයි, උගන්නෙන් ධරන්නෙන් වෙයි. විඤ්චුයෙන් (අකාන්තකියෙහි අරුත් දන්නෙන්) විඤ්චනය කරනුයෙන් වෙයි. සහිත අසහිත දෙකේ කුශල වූයෙන් වෙයි. කලහ කරනුයේ ද නො වේ. මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්වාගත වූ මහණ දුතකර්මයට යාමට සුදුසු වෙයි.

මහණෙනි, කරුණු අටෙකින් සමන්වාගත ශාරීපුත්‍ර දුතකර්මයට යාමට යොග්‍ය වෙයි. කවර අට කරුණුන් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි සැරියුත් අසත්‍රයෙන් අස්වනුයෙන් වෙයි, උගනුයෙන් දරනුයෙන් වෙයි, විජානන කරනුයෙන් විඤ්චන කරනුයෙන් වෙයි, සහිත අසහිතයෙහි කුශලවූයෙන් වෙයි. කලහකාරක ද නො වේ. මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්වාගත වූ ශාරීපුත්‍ර දුතමෙහෙවරට යාමට යොග්‍ය වේ.

1. යමෙක් උග්‍රවාදී වූ පිරිසට පැමිණ නො සැලේ ද, වදන් නො නසනුයේ ද, ශාසනයන් නො සහවයි ද,

2. නිස්සක කොට කියා ද, පුළුවන්තා ලද්දේ නො කීපේ ද, එබඳු එ මහණ එකාන්තයෙන් දුත මෙහෙවරට යාමට සුදුසු වේ.

8. 1. 2. 7

පුරිසබ්බධන සුත්තං

[සාවස්ථි නිදානං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ ආකාමරෙහි ඉත්ථි පුරිසං බ්බති, කතමෙහි අට්ඨති: රුපෙන භික්ඛවෙ, ඉත්ථි පුරිසං බ්බති, හසිතෙන භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. හණිතෙන භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. ගීතෙන භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. රුණ්ණෙන¹ භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති, ආකපෙන භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. ව්‍යාභංගිකා භික්ඛවෙ, ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. ඵලසාන භික්ඛවෙ ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. ඉමෙහි චො භික්ඛවෙ අට්ඨති ආකාමරෙහි ඉත්ථි පුරිසං බ්බති. තෙ භික්ඛවෙ සත්ථා සුබ්බා යෙ² ඵලසාන බ්බති.^{3*}

8. 1. 2. 8

ඉත්ථිබ්බධන සුත්තං

[සාවස්ථි නිදානං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ ආකාමරෙහි පුරිසො ඉත්ථි බ්බති, කතමෙහි අට්ඨති:

රුපෙන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති, හසිතෙන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. හණිතෙන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. ගීතෙන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. රුණ්ණෙන¹ භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. ආකපෙන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. ව්‍යාභංගිකා භික්ඛවෙ, පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. ඵලසාන භික්ඛවෙ පුරිසො ඉත්ථි බ්බති. ඉමෙහි චො භික්ඛවෙ අට්ඨති ආකාමරෙහි පුරිසො ඉත්ථි බ්බති, තෙ භික්ඛවෙ සත්ථා සුබ්බා යෙ² ඵලසාන බ්බති.^{3*}

1. රුණ්ණෙන - පිඬු.

2. සුබ්බා - පිඬු, සත්ථා.

3. බ්බති - පිඬු - සත්ථා.

* මිත්තං, පොත්තෙ ඉමානි දෙව පුත්තානි අඤ්ඤාදා දිසන්තී,

8. 1. 2. 7

පුරිසබන්ධන සූත්‍රය

[සැවැත්විදන යි]

මහණෙනි, අට අයුරකින් මාගම පුරුෂයා බඳියි. කවර අටෙකින් යත්:

මහණෙනි, රූපයෙන් මාගම පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, හසිතයෙන් (සිතායෙන්) මාගම පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, බිණ්ණමෙන් මාගම පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, ගීතයෙන් මාගම පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, මාගම රොදනයෙන් (හැඩුමෙන්) පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, මාගම ආකල්පයෙන් (හැඳුම් පෙරවුම් ඇවිදියෙන්) පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, මාගම චන්තනමයෙන් (චනයෙන් ගෙනා මල්පල ඇතුළු පඩුරින්) පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, පහසින් මාගම පුරුෂයා බඳියි. මහණෙනි, මේ අට අයුරින් මාගම පුරුෂයා බඳි. මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පහසින් බැඳුණාහු වෙත් නම් ඔහු මොනොවට (තරව) බැඳුණාහු වෙති යි.

8. 1. 2. 8

ඉත්තිබන්ධන සූත්‍රය

[සැවැත්විදන යි]

මහණෙනි, අට අයුරකින් පුරුෂයා මාගම බඳියි. කවර අටකින් යත්:

මහණෙනි, රූපයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, හසිතයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, හණිතයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, ගීතයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, රොදනයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, ආකල්පයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, චන්තනමයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, ස්පර්ශයෙන් පුරුෂයා මාගම බඳි. මහණෙනි, මේ අට අයුරින් පුරුෂයා මාගම බඳියි. මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පහසින් බඳනා ලද්දෙකු ද ඔහු මොනොවට බැඳුණාහු වෙති යි.

පහාරාද සුතතං

එකං සමයං භගවා චේරුණ්දාසං විහරති නාළුරු පුට්ඨිකු මූලේ. අප්චො පහාරාදෙ අසුරිකු යෙන භගවා තෙත්තපසධ්මා. උපසධ්මාමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ධීතං චො පහාරාදං අසුරිකුං භගවා එතදවොච: අපි පන පහාරාද, අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

අභිරමන්ති භනෙන, අසුරා මහාසමුද්දෙති:

කති පන පහාරාද, මහාසමුද්දෙ අච්ඡරියා අබ්බතා ධම්මා යෙ දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

අට්ඨ භනෙන, මහාසමුද්දෙ අච්ඡරියා. අබ්බතා ධම්මා යෙ දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති කපමෙ අට්ඨ?:

1. මහාසමුද්දො භනෙන, අනුපුබ්බනිතො අනුපුබ්බපොණො අනුපුබ්බපබ්බාදො න ආයතකෙනෙව පපාතො. යමපි භනෙන, මහාසමුද්දො අනුපුබ්බනිතො අනුපුබ්බපොණො අනුපුබ්බපබ්බාදො න ආයතකෙනෙව පපාතො, අයං භනෙන, මහාසමුද්දෙ පට්ඨො අච්ඡරියා අබ්බතො ධම්මා යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

2. පුනචපරං භනෙන, මහාසමුද්දො ධීතධම්මො චෙලං නාතිවත්තති. යමපි භනෙන, මහා සමුද්දො ධීතධම්මො චෙලං නාතිවත්තති, අයං භනෙන, මහාසමුද්දෙ දුතියො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

3. පුනචපරං භනෙන, මහාසමුද්දො න මනෙන කුණපෙන සංවසති, යං හොති මහාසමුද්දෙ මනං කුණපං නං බ්බංගෙව¹ තීරං වාහෙති, ඵලං උසාදෙති², යමපි භනෙන, මහාසමුද්දො න මනෙන කුණපෙන සංවසති, යං හොති මහාසමුද්දෙ මනං කුණපං නං බ්බංගෙව තීරං වාහෙති, ඵලං උසාදෙති³. අයං භනෙන, මහාසමුද්දෙ තතියො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

1. බ්බංගෙව - මජ්ඣං.

2. උසාදෙති - මජ්ඣං.

8. 1. 2. 9

පහාරාද සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙරක්ඛස් නගරයෙහි නලෙරු නම් (යක්ෂාධිශාහිත) කොහොඹ රුක් මුල්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පහාරාද නම් අසුරෙන්නද්‍රයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි පහාරාද අසුරෙන්නද්‍රයාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. පහාරාදය, අසුරයෝ මුහුදෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් දැයි?

වහන්ස, අසුරයෝ මහසයුරෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් යි.

පහාරාද, යම් ආශ්වයා කෙනකුන් දක්වීන් අසුරයෝ මහා සමුද්‍රයෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් නම් ඒ ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ කෙනෙක් දැයි?

වහන්ස, යම් ආශ්වයා කෙනකුන් පුනපුනා දක අසුරයෝ මහා සමුද්‍රයෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් නම් එබඳු ආශ්වයා අද්භූතධර්මයෝ අවදෙනෙක් වෙත්. කවර අවදෙනෙක යත්:

1. වහන්ස, මහසයුර අනුසූර්ව නිමින යි, (පිළිවෙළින් ගැඹුරු වූයේ වෙයි), අනුසූර්වප්‍රවණ යි (පිළිවෙළින් නැමුනේ වෙයි), අනුසූර්ව ප්‍රාග්භාර යි (පිළිවෙළින් ඉදිරියට බරවූයේ වෙයි), ආදියෙහි ම ගැඹුරු නො වෙයි. වහන්ස, යම්හෙයෙකින් මහසයුර අනුසූර්වනිමින වේ ද, අනුසූර්වප්‍රවණ වේ ද, අනුසූර්වප්‍රාග්භාර වේ ද, ආදියෙහි ම නො ගැඹුරු වේ ද, වහන්ස, යම් හෙයෙකින් යමක් පුනපුනා දක්මින් මහසයුරෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් නම් මේ මහසයුරෙහි ප්‍රථම ආශ්වයා අද්භූතධර්මය වෙයි.

2. තවද වහන්ස, පිහිටි සැහැවි ඇති මහසයුර වෙරළ නො ඉක්මවයි. වහන්ස, යම්හෙයෙකින් පිහිටි සැහැවි ඇති මහසයුර වෙරළ නො ඉක්මවා නම් වහන්ස, යමක් පුනපුනා දක්මින් අසුරයෝ මහසයුරෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් ද, මේ මහසයුරෙහි දෙවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

3. තවද වහන්ස, මහසයුර මළකුණු හා නො වෙසෙයි. මහසයුරෙහි යම් බඳු මළකුණපයක් වේ නම් එය වහා ම තෙරට පමුණුවයි. (රළ පහරින්) ගොඩ නංවයි. වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මහසයුර මළකුණපයක් හා නො වෙසේ ද, මහසයුරෙහි යම්බඳු මළකුණපයක් වේ නම් ඒ වහා ම තෙරට පමුණුවා ද, ගොඩ නංවා ද, වහන්ස, අසුරයෝ මහමුහුදෙහි යමක් පුනපුනා දක සිත් අලවා වෙසෙත් නම් මේ මහසයුරෙහි තෙවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

4. පුනවපරං හතෙත, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යාථිදං: ගඛා, යමුනා, අචිරවතී, සරහු, මහී, තා මහා සමුද්‍රං පඤ්චා ජහන්ති පුරිමානි නාමගොක්කානි, මහාසමුද්‍රොක්කෙව සංඛං ගච්ඡන්ති. යමපි හතෙත, යා කාචි මහා නදියො, සෙය්‍යාථිදං: ගඛා යමුනා අචිරවතී සරහු මහී තා මහාසමුද්‍රං පඤ්චා ජහන්ති පුරිමානි නාමගොක්කානි, මහාසමුද්‍රොක්කෙව සංඛං ගච්ඡන්ති. අයං හතෙත මහාසමුද්‍රො වතුක්කො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො, යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්‍රො අභිරමන්ති.

5. පුනවපරං හතෙත, යා ව¹ ලොකෙ සවින්නියො මහාසමුද්‍රං අපොභන්ති, යා ව අත්තලික්ඛා ධාරා පපතන්ති, න තෙන මහාසමුද්‍රස්ස උනාත්තං වා පුරත්තං වා පඤ්ඤායති, යමපි හතෙත, යා ව ලොකෙ සවින්නියො මහාසමුද්‍රං අපොභන්ති, යා ව අත්තලික්ඛා ධාරා පපතන්ති, න තෙන මහාසමුද්‍රස්ස උනාත්තං වා පුරත්තං වා පඤ්ඤායති, අයං හතෙත, මහාසමුද්‍රො පඤ්චමො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්‍රො අභිරමන්ති.

6. පුනවපරං හතෙත, මහාසමුද්‍රො ඵකරයො ලොඤ්ඤො, යමපි හතෙත, මහාසමුද්‍රො ඵකරයො ලොඤ්ඤො, අයං හතෙත, මහාසමුද්‍රො ජට්ඨො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්‍රො අභිරමන්ති.

7. පුනවපරං හතෙත, මහාසමුද්‍රො ඛණ්ඩකො අනෙකරතනො². තත්ත්වානි රතනානි, සෙය්‍යාථිදං: මුක්ඛා, මණි, වෙළුරියො, සංඛා, සිලා, පවාළං, රජතං, ජාතරූපං, ලොභිතඛෙය්‍යා, මසාරගල්පං, යමපි හතෙත, මහාසමුද්‍රො ඛණ්ඩකො අනෙකරතනො. තත්ත්වානි රතනානි, සෙය්‍යාථිදං: මුක්ඛා, මණි, වෙළුරියො, සංඛා, සිලා, පවාළං, රජතං, ජාතරූපං, ලොභිතඛෙය්‍යා, මසාරගල්පං, අයං හතෙත, මහාසමුද්‍රො සත්තමො අච්ඡරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්‍රො අභිරමන්ති.

8. පුනවපරං හතෙත, මහාසමුද්‍රො මහතං භූතානං ආවාසො. තත්ත්වම භූතා: කිම් කිම් ඛෙලා කිම් රපිඛෙලා³, අසුරා, නාගා, ගන්ධබ්බා, සන්තී මහාසමුද්‍රො යොජනසතිකාපි අත්තභාවා, දවියොජනසතිකාපි අත්තභාවා, ත්‍රියොජනසතිකාපි අත්තභාවා, චතුරියොජනසතිකාපි අත්තභාවා, පඤ්චයොජනසතිකාපි අත්තභාවා.

1. යා කාචි P T S

2. ඛණ්ඩකො - මජ්ඣං

3. කිම්ඛෙලා - කිම් රපිඛෙලා - මජ්ඣං

4. තවද වහන්ස, යම් කිසි මහානදීහු වෙන්ද, උනම්: ගඬයා ය, යමුනා ය, අවිරවතී ය, සරහු ය, මහී ය කියායි. ඔහු මහසයුරට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හැරලත්. මහාසමුද්‍රය යි ම සභිකාවට යෙති. වහන්ස, යම් හෙයෙකින් ගඬයා ය, යමුනා ය, අවිරවතී ය, සරහු ය, මහී ය යන යම්බඳු මහානදීහු වෙන් නම් ඔහු මහසයුරට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හැරලත් ද, මහාසමුද්‍රයයි ම සභිකාවට යෙත් ද, වහන්ස, යම් හෙයෙකින් අසුරයෝ යමක් පුනපුනා දක්මින් මහාසමුද්‍රයෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ සිවුවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

5. තවද වහන්ස, ලොවහි යම්බඳු(කුසුමහත්)නදීහු මහමුහුදට වැද ගනිත්ද, අගසින් යම්බඳු වාෂට්ඨාරාවෝ වැටෙත්ද, ඉන් මහසයුරෙහි උනුබවෙක් වේවයි පිරුණුබවෙක් වේවයි නො පැනේ. වහන්ස, යම් හෙයෙකින් ලොවහි යම්බඳු කුසුමහත් නදීහු මහමුහුදට වැදගනිත් නම් අගසින් යම්බඳු වාෂට්ඨාරාවෝ හෙත් නම් ඉන් මහසයුරුහුගේ උනුබවෙක් වේවයි පිරුණු බවෙක් වේවයි නො පැනේ ද, වහන්ස, යමක් පුනපුනා දක අසුරයෝ මහමුහුදෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහසයුරෙහි මේ පස්වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

6. තවද වහන්ස, මහසයුර එක ම රස ඇතියේ සුණුරස ඇතියේ වෙයි. වහන්ස, යම් හෙයෙකින් එකරස වූ මහසයුර සුණුරස ඇතියේ වේද, වහන්ස, අසුරයෝ යමක් පුනපුනා දක මහසයුරෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහසයුරෙහි මේ සවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

7. තවද වහන්ස, මහාසමුද්‍රය බොහෝ රුවන් ඇතියේ නන් රුවන් ඇතියේ වෙයි. එහිලා මේ රත්නයෝ යි. එනම්: මුතු ය, මිණි ය, වෙරළමිණි ය, සක් ය, ශීලා ය, පබළු ය, පිදී ය, රන් ය, පියුම්රා ය, මැසිරිගල් ය යන මොහු යි. වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මහා සමුද්‍රය බහුරත්න වූයේ අනෙකැයි රත්න ඇතිවේද, එහිලා මේ රත්නයෝ යි. එනම්: මුතු ය, මිණි ය, වෙරළ ය, සක් ය, ශීලා ය, පබළු ය, පිදී ය, රුවන් ය, පියුම්රා ය, මැසිරිගල් ය යන මොහු යි. වහන්ස, යමක් පුනපුනා දක අසුරයෝ මහමුහුදෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ සත්වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

8. තවද වහන්ස, මහමුහුද මහසත්තට ආවාස වෙයි. එහි මේ සත්ත්‍රය: කිම්බ, කිම්බල ය, කිම්බල ය, අසුරයෝ ය, නාගයෝ ය, ගන්ධර්වයෝ ය යන මොහු යි. මහමුහුදෙහි සියක් යොදුන් ඇති ආත්මභාවයෝ ද දෙයිය යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද තෙසිය යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද සිවුසිය යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද පන්සිය යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද වෙති.

යමපි භනෙන, මහාසමුද්දො මහතං භුතානං ආවාසො. තත්ත්මෙ භුතා: නිමි, නිමිඛාලා නිමිරපිඛාලා, අසුරා, නාගා ගන්ධබ්බා, සත්ති මහා සමුද්දො යොජනසතිකාපි. අත්තභාවා, දවියොජන-පෙ-නියොජන-පෙ-චතුරියොජන-පෙ - පඤ්ඤියොජන සතිකාපි අත්තභාවා, අයං භනෙන, මහා සමුද්දො අට්ඨමො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දො අභිරමනති.

ඉමෙ ඛො භනෙන, මහාසමුද්දො අට්ඨ අච්ඡරියා අබ්භුතා ධම්මා යෙ දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දො අභිරමනති.

අපි පන භනෙන, භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අභිරමනති ?

අභිරමනති පහාරාද, භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙති.

කති පන භනෙන, ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අච්ඡරියා අබ්භුතා ධම්මා යෙ දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අභිරමනති, ?

අට්ඨ පහාරාද ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අච්ඡරියා අබ්භුතා ධම්මා යෙ දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අභිරමනති. කතමෙ අට්ඨ:

1. සෙය්‍යථාපි පහාරාද මහාසමුද්දො අනුපුබ්බනිකෙනා අනුපුබ්බ-පොණො අනුපුබ්බපබ්භාරො න ආයත කෙතෙව් පසානො. එවදෙව ඛො පහාරාද ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අනුපුබ්බසිකො අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපට්ඨපද.

න ආයතකෙනෙව් අඤ්ඤපට්ඨෙවො. යමපි පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අනුපුබ්බසිකො අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපට්ඨපද න ආයතකෙනෙව් අඤ්ඤපට්ඨෙවො. අයං පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ පට්ඨමො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අභිරමනති.

2. සෙය්‍යථාපි පහාරාද, මහාසමුද්දො ධීනධම්මො වෙලං නාතිවතනති, එවදෙව ඛො පහාරාද, යං මයා සාවකානං සිකධාපදං පඤ්ඤානං තං මම සාවකා ජීවිතගෙතුපි නාතිකකමනා. යමපි පහාරාද, මයා සාවකානං සිකධාපදං පඤ්ඤානං තං මම සාවකා ජීවිතගෙතුපි නාතිකකමනා. අයං පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ දුතියො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා, භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ අභිරමනති.

වහන්ස, යම්හෙයෙකින් මහමුහුද මහත් වූ සන්නට ආවාස වේ නම් - එහි ලාභීත්වය කිසිකලෙකුටත් නොමැතිව, ජම්බුද්වීපය අසුරයා නාගයා ගඤ්චයා යන මේ සත්ත්තු වෙති. මහමුහුදෙහි සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝද දෙසිය යොදුන් ... තෙසිය යොදුන් ... සිව්විය යොදුන් ... පන්සිය යොදුන් ආත්මභාවයෝද වෙත්. වහන්ස, අසුරයෝ යම්ක් පුන පුනා දැක මහමුහුදෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ අටවැනි ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

වහන්ස, අසුරයෝ මහමුහුදෙහි යම් කිසිවකුත් පුන පුනා දැක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ අෂ්ට ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ වෙති.

වහන්ස, භික්ෂුහු මේ ධර්මවිනයෙහි සිත් අලවා වෙසෙත්දැයි?

පහාරාදය, භික්ෂුහු මේ ධර්මවිනයෙහි සිත් අලවා වෙසෙතියි.

වහන්ස, යම් ආශ්වයා කෙනකුත් පුන පුනා දැක භික්ෂුහු මේ ධර්මවිනයෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් ඒ ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ කෙනෙක් දැයි?

පහාරාදය, යම් ආශ්වයා කෙනකුත් පුන පුනා දැක මේ ධර්මවිනයෙහි භික්ෂුහු අභිරමණය කෙරෙත් නම් ඒ ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ කෙනෙක් මේ ධර්මවිනයෙහි වෙති. කවර අවෙක යත්:

1. පහාරාදය, යම්යෙ මහසයුර අනුසුර්වජිම්න ද, අනුසුර්වජ්චණ ද, අනුසුර්වප්‍රාශ්භාර ද, ආදියෙහි ම නො ගැඹුරු වේ ද, පහාරාදය, එසෙයින් ම මේ ධර්මවිනයෙහි අනුසුර්වශික්ෂා වෙයි. අනුසුර්වක්‍රියා වෙයි. අනුසුර්ව ප්‍රතිපත් වෙයි. ආදියෙහි ම අර්හත්ථ ප්‍රතිවේධය නො වේ. පහාරාදය, යම් හෙයෙකින් මේ ධර්මවිනයෙහි අනුසුර්වශික්ෂා වේ ද, අනුසුර්වක්‍රියා වේ ද, අනුසුර්ව ප්‍රතිපත් වේ ද, ආදියෙහි ම අර්හත්ථ ප්‍රතිවේධ නො වේ ද, පහාරාදය, මේ ධර්මවිනයෙහි භික්ෂුහු යම්ක් පුන පුනා දැක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මවිනයෙහි මේ පළමු වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

2. පහාරාදය, යම්පරිදි මහසමුද්‍රය සමීන ධර්ම වූයේ වෙලානික්‍රම නො කෙරේ ද, පහාරාදය, උපරිදි ම ම විසින් සච්චන්ට යම් සිකපදයක් පනවන ලද නම් එය මාගේ සච්චෝ දිවි හෙයින් නො ඉක්මවත්. පහාරාදය, යම් හෙයෙකින් මා විසින් පනවන ලද ඒ සිකපදය මාගේ සච්චෝ දිවි හෙයින් නො ඉක්මවත් නම් පහාරාදය, යම් ආශ්වයා යක් පුන පුනා දැක භික්ෂුහු මේ ධර්මවිනයෙහි අභිරමණය කෙරෙත් ද, මේ ධර්මවිනයෙහි මේ දෙවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

3. සෙය්‍යරාපි පහාරාද මහාසම්මද්‍යාන මතෙන කුණ්ණපෙත සංවසති. යං හොති මහාසම්මද්‍යාන මතං කුණ්ණං තං විප්පකොද්ධං¹ කීරං වාහෙති, උලං උක්කාදෙති.² ඵලිචෙව ටො පහාරාද, යො යො පුග්ගාදො දුස්සීලො පාප ධම්මො අසුචිසංකසාරසමාචාරො පටිච්ඡන්තකම්මනො අසංමණො සමණපටිකොද්ධො අමුග්ගචාරි භුග්ගචාරිපටිකොද්ධො, අනෙකාපුති අවස්සනො කසම්මුජානො, න තෙන සංඛ්‍යා සංවසති. අථ ටො නං විප්පකොද්ධං³ සංග්ගිපතිතා උක්කාදෙති. කිංචාපි යො හොති මජ්ඣෙ භික්ඛුසංඝස්ස නිසිනෙතො.⁴ අථ ටො යො ආරකාව සංඝායා සංඛ්‍යා ව තෙන. “මෙ පහාරාද යොසො පුග්ගාදො දුස්සීලො පාපධම්මො අසුචි සංකසාරසමාචාරො පටිච්ඡන්තකම්මනො අසංමණො සමණපටිකොද්ධො අමුග්ගචාරි භුග්ගචාරිපටිකොද්ධො, අනෙකාපුති අවස්සනො කසම්මුජානො, න තෙන සංඛ්‍යා සංවසති. අථ ටො නං විප්පකොද්ධං සංග්ගිපතිතා උක්කාදෙති. කිංචාපි යො හොති මජ්ඣෙ භික්ඛුසංඝස්ස නිසිනෙතො⁴ අථ ටො යො ආරකාව සංඝායා සංඛ්‍යා ව තෙන. අයං පහාරාද ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ තතියො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරම්භති.

4. සෙය්‍යරාපි පහාරාද, යා කාචි මහා නදියො, සෙය්‍යරීදං; ගඬො යමුතා අචිරට්ඨි සරග්ග මඬි, තා මහාසම්මද්‍යාන පඤ්ඤා ජහන්ති පුරිමාති නාමගොඤ්ඤාති, මහාසම්මද්‍යානෙව සංඛිං ගච්ඡන්ති ඵලිචෙව ටො පහාරාද, වාහාරොමෙ වණ්ණො, ධනස්සා මුග්ගණං වෙසසා පුද්දා, තෙ තරාගතසංඝෙවදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා ජහන්ති පුරිමාති නාමගොඤ්ඤාති, ‘සමණා සත්ථාපුත්තයා’ තෙව සංඛිං ගච්ඡන්ති, යමෙ පහාරාද, වාහාරොමෙ වණ්ණො, ධනස්සා මුග්ගණං වෙසසා පුද්දා, තෙ තරාගතසංඝෙවදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා ජහන්ති පුරිමාති නාමගොඤ්ඤාති, ‘සමණා සත්ථාපුත්තයා’ තෙව සංඛිං ගච්ඡන්ති, අයං පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ වතුසො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරම්භති.

1. විප්පකොද්ධං - මජ්ඣං.

3. විප්පකොද්ධං තං - මජ්ඣං.

2. උක්කාදෙති - මජ්ඣං.

4. සංග්ගිපතො - මජ්ඣං.

3. පභාරාදය, යම්පරිදි මහමුහුද මළකුණු හා නො වෙසේද, මහමුහුදෙහි යම් මළකුණපයෙක් වේ නම් එය වහා ම තෙරට පමුණුවා ද, ගොඩ නංවාද, එපරිදි ම පභාරාදය, යම් මේ පුභලෙක් දුශ්ශීල වූයේ ලමු දහම් ඇතියේ අපවිත්‍ර කායකර්මාදියෙන් යුක්ත වූයේ සැකකටයුතු හැසිරීම් ඇතියේ පිළියන් කම් ඇතියේ අශ්‍රමණ වූයේ ශ්‍රමණයෙක්ම යන පිළිණ ඇතියේ අබ්‍රමසර ඇතියේ බ්‍රහ්මචාරියෙක් මැයි ප්‍රතිභ ඇතියේ ඇතුළත කුණ වූයේ කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් මඩ ඇතියේ වේ නම් ඔහු හා සඬ තෙමේ සංවාස නො කරයි. වැලිත් වහා ම ඔහු රැස් ව උත්ක්ෂේප (බසවාද්දීම) කෙරෙයි. හේ ඛික්සභන් මැද හුන්තේ නමුදු වැලිත් හේ සභන්ගෙන් දුරු වූයේ ම වෙයි. සඬ තෙමේ ද ඔහු කෙරෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පභාරාදය, යම් හෙයෙකින් යම් ඒ පුභලෙක් දුශ්ශීල වූයේ ලමු දහම් ඇතියේ අශ්‍රමණයෙන් යුතු වූයේ සැක කටයුතු හැසිරීම් ඇතියේ පිළියන් කම් ඇතියේ අශ්‍රමණ වූයේ ශ්‍රමණයෙක්ම යන ප්‍රතිභ ඇතියේ අබ්‍රමසාරී වූයේ බබ්බසාරී යන පිළිණ ඇතියේ ඇතුළත කුණ වූයේ කෙලෙසුන්ගෙන් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් මඩ ඇතියේ වේ ද, සඬ තෙමේ ඔහු හා සංවාස නො කෙරෙයි. වැලිත් වහා රැස් ව ඔහු උත්ක්ෂේප කෙරෙයි. හේ ඛික්සභන් මැද හුන්තේ නමුදු වැලිත් හේ සභන් කෙරෙන් දුරු වූයේ ම වෙයි. සඬ තෙමේ ද ඔහුගෙන් දුරු වූයේ වේ. පභාරාදය යම් ආශ්වයාසක් පුනපුනා දක භික්ෂුහු මේ ධර්මවිනයෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මවිනයෙහි මෙ තෙවන ආශ්වයාස අද්භූත ධර්මය යි.

4. පභාරාදය, යම් පරිදි යම් කිසි මහානදිහු වෙද්ද, එනම්: ගඬයා ය, යවුනා ය, අවිරවනී ය, සරහු ය, මහී ය යන මොහු යි. ඔහු මහමුහුදට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හරිත් ද, මහමුහුදෙහි කියා ම සඬ්ඛ්‍යාවට යෙත් ද, පභාරාදය, එපරිදි ම ක්ෂත්‍රියයහ, බ්‍රාහ්මණයහ, ථෙව්ඥායහ, ඥායහ යි මේ වතුර්වණියෝ වෙත් නම් ඔහු තරාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනාගාරියඛටට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හැරලත්. ශ්‍රමණශාක්‍යාපුත්‍රියහ යන සඬ්ඛ්‍යාවට ම යෙත්. පභාරාදය, යම් හෙයෙකින් ක්ෂත්‍රියහ, බ්‍රාහ්මණයහ, ථෙව්ඥායහ, ඥායහ යි මේ වතුර්වණියෝ වෙත් නම් ඔහු තරාගත ප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනාගාරියභාවයට පැමිණ පළමු නම් ගොත් හැරලත් ද ශ්‍රමණ ශාක්‍යපුත්‍රියහ යි කියා ම සඬ්ඛ්‍යාවට යෙත් ද, පභාරාදය, භික්ෂුහු යම් ආශ්වයාසක් පුනපුනා දක මේ ධර්මවිනයෙහි අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මවිනයෙහි මෙ සිවුවන ආශ්වයාස අද්භූත ධර්මය යි.

5. සෙය්‍යථාපි පහාරාද, යා ව ලොකෙ සංවිතීයො මහාසම්මානං අපෙක්ඛාති යා ව අනන්තකාමා ධාරා පපතන්ති. න තෙන මහාසම්මානං උනන්තං වා පුරන්තං වා පඤ්ඤයති එවමෙව ඛො පහාරාද, ඛු වෙපි භික්ඛු අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පටිනිබ්බායන්ති. න තෙන නිබ්බාන ධාතුයා උනන්තං වා පුරන්තං වා පඤ්ඤයති. යමපි පහාරාද, ඛු වෙපි භික්ඛු අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පටිනිබ්බායන්ති, න තෙන නිබ්බානධාතුයා උනන්තං වා පුරන්තං වා පඤ්ඤයති. අයං පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ පඤ්ඤාමො අවජරියො අබ්බතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරම්භති.

6. සෙය්‍යථාපි පහාරාද, මහාසම්මානං උත්තරසො ලොකරසො, එවමෙව ඛො පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො උත්තරසො විමුක්ඛරසො, යමපි පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො උත්තරසො විමුක්ඛරසො, අයං පහාරාද ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ ඡට්ඨො අවජරියො අබ්බතො ධම්මො, යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරම්භති.

7. සෙය්‍යථාපි පහාරාද, මහාසම්මානං බහුරත්තො අනෙකරත්තො, තත්ත්වානි රත්තානි, සෙය්‍යථිදං, මුත්තා මහි වෙචරියො සංඛො සිලා ජවාළං රජතං ජාතරූපං ලොභිතඛො මසාරභ්‍යං. එවමෙව ඛො පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො බහුරත්තො අනෙක රත්තො, තත්ත්වානි රත්තානි: සෙය්‍යථිදං, වත්තාරො සත්තපට්ඨානා, වත්තාරො සම්මසාධානා වත්තාරො ඉද්ධිපාද පඤ්ඤියානි පඤ්ඤා බලානි සත්ත බොජ්ඣංගා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. යමපි පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො බහුරත්තො අනෙකරත්තො, තත්ත්වානි රත්තානි සෙය්‍යථිදං: වත්තාරො සත්තපට්ඨානා වත්තාරො සම්මසාධානා වත්තාරො ඉද්ධිපාද පඤ්ඤියානි පඤ්ඤා බලානි සත්ත බොජ්ඣංගා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. අයං පහාරාද, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ සත්තමො අවජරියො අබ්බතො ධම්මො, යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරම්භති.

8. සෙය්‍යථාපි පහාරාද මහාසම්මානං මහතං භුක්තං ආවාසො, කත්තිම භුක්තා: කිම් කිම්ඛොලා කිම්චරිඛොලා අසුරා නාගා ගඤ්ඤා, සත්ථි මහා සම්මානං යොජනසතිකාපි අක්කාභාවා, දවියොජන සතිකාපි අක්කාභාවා, තියොජනසතිකාපි අක්කාභාවා, වතුයොජනසතිකාපි අක්කාභාවා, පඤ්ඤා යොජනසතිකාපි අක්කාභාවා.

5. පහාරාදය, යම් පරිදි ලොවිහි යම් නදී කෙනෙක් මහසයුරට වැදගනිත් ද, යම් වෘෂ්ටිධාරාකෙනෙක් අහසින් ඇද හැලෙත් ද, එයින් මහසයුරුහුගේ උනුබවෙක් වේවයි පිරුණුබවෙක් වේවයි නො පැනේ ද. පහාරාදය, එපරිදි ම බොහෝ භික්ෂූහු අනුපාදියෙහි නිවාණධාතුයෙන් පිරිනිවෙත් නමුදු එයින් නිවාණධාතුහුගේ උනුබවෙක් වේවයි පිරුණුබවෙක් වේවයි නො පැනේ. පහාරාදය, යම් කරුණකින් බොහෝ වූත් භික්ෂූහු අනුපාදියෙහි නිවාණධාතුයෙන් පිරිනිවෙත් නමුදු එයින් නිවාණ ධාතුහුගේ උනුබවෙක් වේවයි පිරුණුබවෙක් වේවයි නො පැනේ ද, පහාරාදය, මේ ධර්මචිත්තයෙහි භික්ෂූහු යම් ආශ්වයායක් සුනසුනා දක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මෙ පස් වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

6. පහාරාදය, යම් පරිදි ඒකරස වූ මහසමුද්‍රය උණු රස ඇතියේ ද එපරිදි ම පහාරාදය, ඒකරස වූ මේ ධර්මචිත්තය විමුක්තිරස ඇතියේ වෙයි. පහාරාදය, යම් හෙයෙකින් ඒකරස වූ මේ ධර්මචිත්තය විමුක්තිරස ඇතියේ වේ ද, පහාරාදය, මේ ධර්මචිත්තයෙහි භික්ෂූහු යම් ආශ්වයායක් සුනසුනා දක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මෙ සවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

7. පහාරාදය, යම් පරිදි මහමුහුද බහුරත්න වූයේ නත් රුවන් ඇතියේ වේ ද, එහි මේ රත්නයෝ වෙති. එනම්: මුතු ය, මිණි ය, වෙරළමිණි ය, සක් ය, ශිලා ය, පබළු ය, රිදී ය, රත් ය, පිපුළු මිණි ය, මැයිපිඤ්ඤා ය, යන මොහු යි. පහාරාදය, එපරිදි ම මේ ධර්මචිත්තය බහුරත්න වූයේ නත් රුවන් ඇතියේ ය. එහි මේ රත්නයෝ වෙති; එනම්: සතර සතිපට්ඨානා ය, සතර සමාක්ඛ්‍යානා ය, සතර සාද්ධිපාදා ය, පඤ්ඤාචර්‍යා ය, පඤ්ඤා බලා ය, සප්ත බොධාඛ්‍යා ය, අරීඤ්චිමගා යි. පහාරාදය, යම් හෙයෙකින් මේ ධර්මචිත්තය බහුරත්න වූයේ නත් රුවන් ඇතියේ වේ නම් එහි මේ රත්නයෝ වෙති: එනම්: සතර සතිපට්ඨානා ය, සතර සමාක්ඛ්‍යානා ය, සතර සාද්ධිපාදා ය, පඤ්ඤාචර්‍යා ය, පඤ්ඤා බලා ය, සප්ත බොධාඛ්‍යා ය, අරීඤ්චිමගා යි. පහාරාදය, මේ ධර්මචිත්තයෙහි යම් ආශ්වයායක් සුනසුනා දක භික්ෂූහු අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මෙ සත්වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය යි.

8. පහාරාදය, යම් පරිදි මහමුහුද මහත් වූ සත්තව ආවාය වේ ද, එහි නිම් ය, නිම්බාල ය, නිම්බාල ය, අසුර ය, නාග ය, ගන්ධර්ව ය යන මේ මහසත්තු වෙති. මහසමුද්‍රයෙහි සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද දෙසියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද තෙසියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද, සිවුසියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද පන්සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද වෙති.

එවිමෙව් ටො පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො මහතං භුතානං ආචාසො තත්ත්වෙ භුතා: සොතාපනතො, සොතාපනති ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, සකදගාමී, සකදගාමී ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, අනාගාමී, අනාගාමී ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, අරහා, අරහත්තාය පටිපනෙනා. යමි පහාරාද, අයං ධම්මචිතයො මහතං භුතානං ආචාසො, තත්ත්වෙ භුතා, සොතාපනතො, සොතාපනති ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, සකදගාමී, සකදගාමී ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, අනාගාමී, අනාගාමී ඵලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනෙනා, අරහා, අරහත්තාය පටිපනෙනා, අයං පහාරාද ඉමසමි ධම්මචිතයො අට්ඨමො අවුරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමසමි ධම්මචිතයො අභිරමහති.

ඉම ටො පහාරාද, ඉමසමි ධම්මචිතයො අට්ඨ අවුරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමසමි ධම්මචිතයො අභිරමහති.

8. 1. 2. 10

උපොසථ සුතං.

එකං යමං හඟවා යාමසීයං. චිත්තං සුඛාරාමෙ ජීඨාරමාතු පාසාදෙ තෙන ටො පන සමයෙන හඟවා තදුහුපොසථෙ භික්ඛුසංඝ පරිවුතොතිසිංහෙනා ගොති. අප් ටො ආයස්මා ආනන්දෙ අභික්ඛානතාය රතනියා නික්ඛන්තෙ පඨමෙ යාමෙ උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසංඝං කරිත්වා යෙන හඟවා තෙන ඤජි. පණාමෙත්වා හඟවන්තං එතදවොච:

අභික්ඛානතා හන්තෙ රතනි නික්ඛන්තා පඨමො යාමො වීරනිසිංහෙනා භික්ඛුසංඝො, උද්ධිතා හන්තෙ හඟවා භික්ඛුනං පානිමොක්ඛන්තී. එවං දුන්නෙ හඟවා තුණ්හි අහොයි. දුතියමි ටො ආයස්මා ආනන්දෙ අභික්ඛානතාය රතනියා නික්ඛන්තෙ චජ්ඣමෙ යාමෙ උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසංඝං කරිත්වා යෙන හඟවා තෙන ඤජි. පණාමෙත්වා හඟවන්තං එතදවොච:

පහාරාදය, එපරිදි ම මේ ධර්මචිත්තය මහත් වූ භූතයන්ගේ ආවාසයෙක. එහි මේ භූතයෝ වෙති: සෝචන් ය, සෝචන් ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය. සකදගාමී ය, සකදගාමී ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය. අනාගාමී ය, අනාගාමී ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය. අරහත් ය, අරහත්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය කියායි. පහාරාදය, යම් භෙයෙකින් මේ ධර්මචිත්තය මහත් වූ භූතයන්ට ආවාස වේ නම් එහි සෝචන් ය. සෝචන් ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය, සකදගාමී ය සකදගාමීඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය. අනාගාමී ය, අනාගාමීඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය. අරහත් ය, අරහත්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තෝ ය යි මේ භූතයෝ වෙති. පහාරාදය, මේ ධර්මචිත්තයෙහි යම් ආශ්වයාසීයක් පුනපුනා දැක හික්ෂුහු අභිරුච්ඡය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මේ අටවැනි ආශ්වයාසී අද්භූත ධර්මය යි.

පහාරාදය, හික්ෂුහු යම් ධර්ම කෙනකුත් දැක දැක මේ ශාසනයෙහි සිත් අලවා වෙසෙත් නම්, මේ ශාසනයෙහි මේ අටවැදෑරුම් ආශ්වයාසී අද්භූත ධර්මයෝ වෙත් යයි.

8. 1. 2. 10

උපොසථ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යැවත්තුවර පූර්වාරාම නම් මූවරමාපායෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි වනයාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝ ලත් එ දවස බික්සහුන් පිරිවරා වැඩ හුන්නාහු වෙති, එ කල ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවීර තෙමේ ඉකුත් බොහෝ කල් ඇති රාත්‍රියෙහි පළමු යම ඉකුත් කල්හි හුනස්නෙන් නැඟී උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය:

වහන්ස, ඔ ඉක්ම ගිය බොහෝ කල් ඇත, පළමු යම නික්ම ගියේ ය, බික්සහහු හුන් බොහෝ කල් ඇත්තාහු වෙති. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන්ට පාමොක් උදෙසන සේක්ව යි. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමාන වූ සේක. දෙවන වටක් ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවීර තෙමේ ඉක්ම ගිය බොහෝ කල් ඇති රාත්‍රියෙහි මැදුම් යම ඉකුත් කල්හි හුනස්නෙන් නැඟී උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ හඟවතුන් හට මෙය සැලකෙළේ ය:

අභික්කන්තා හතෙත, රත්ති නික්ඛන්තො මජ්ඣමො යාමො, වීරහිසින්නො භික්ඛුසංඛො, උද්දිසතු හතෙත, හගවා භික්ඛුනං 'පාති-මොක්ඛන්ති, දුතියමපි ඛො හගවා තුණ්හි අහොසි, තතියමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ අභික්කන්තාය රත්තියා නික්ඛන්තො පච්ඡිමො යාමො උද්ධස්සො අරුණො නන්දිවුටියා රත්තියා උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසංඛො කට්ඨො යෙන හගවා තෙනනුජ්ඣං පණාමෙත්වා හගවන්තං එතදවොච: "අභික්කන්තා හතෙත, රත්ති, නික්ඛන්තො පච්ඡිමො යාමො උද්ධස්සො අරුණං නන්දිවුටී රත්ති, වීරහිසින්නො භික්ඛුසංඛො, උද්දිසතු හතෙත, හගවා භික්ඛුනං පාතිමොක්ඛන්ති,

අපරිපුද්ධා ආනන්ද පරිසාති. අප් ඛො ආයස්මො මොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: කං නු ඛො හගවා පුග්ගලං සන්ධාය එවමාන: 'අපරිපුද්ධා ආනන්ද පරිසා'ති. අප් ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සංඛ්ඛාවන්තං භික්ඛුසංඛං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනායාකාසි.

අද්දසා ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තං පුග්ගලං දුස්සිලං පාප-ධම්මං අසුචිං සංඛ්ඛාසංසරසමාචාරං පටිච්ඡන්තකම්මන්තං අසංමණං සමණ-පටිඤ්ඤං අබ්‍රහ්මචාරීං බ්‍රහ්මචාරීපටිඤ්ඤං අනෙතාපුත්තිං අවසසුතං කසම්බු-ජාතං මජ්ඣෙ භික්ඛුසංඛාස්ස නිසිත්තං, දිස්වාන උට්ඨායාසනා යෙන සො පුග්ගලො තෙනුජසංඛම්. උපසංඛාජිත්වා තං පුග්ගලං එතදවොච: උට්ඨෙති ආවුසො¹ දිට්ඨෙයි හගවතා, නත්තී තෙ භික්ඛුති සද්ධිං සංවාසොති.

එවං වුත්තෙ සො පුග්ගලො තුණ්හි අහොසි. දුතියමපි ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තං පුග්ගලං එතදවොච: උට්ඨෙති ආවුසො,¹ දිට්ඨෙයි හගවතා, නත්තී තෙ භික්ඛුති සද්ධිං සංවාසොති. දුතියමපි ඛො සො පුග්ගලො තුණ්හි අහොසි. තතියමපි ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තං පුග්ගලං එතදවොච: උට්ඨෙති ආවුසො, දිට්ඨෙයි හගවතා, නත්තී තෙ භික්ඛුති සද්ධිං සංවාසොති, තතියමපි ඛො සො පුග්ගලො තුණ්හි අහොසි.

අප් ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තං පුග්ගලං බාහායං ගහෙත්වා බතිද්ධාරකොට්ඨං නික්ඛාමෙත්වා සුචිංසිකං දත්වා යෙන හගවා තෙනුජසංඛම් උපසංඛාජිත්වා හගවන්තං එතදවොච:

1. උට්ඨෙති ආවුසො - මජ්ඣ.

වහන්ස, රැඳුණු බොහෝ කල් ඇත, මැදුම් යම් නික්ම ගියේ ය, බික්සහහු හුන් බොහෝ කල් ඇත්තාහු වෙති, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන්ට පාමොක් උදෙසන සේක්වා යි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවන වටත් තුෂ්ණිමාන වූ සේක. තෙවන වට ද ඇවත් ආනන්ද තෙර ඉකුත් බොහෝ කල් ඇති රැයෙහි පැසුරු යම් ඉක්ම ගිය කල්හි අරුණ නැගී කල්හි රැය පහන්වූ කල්හි හුනස්නෙන් නැගී උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ වහන්ස, රාත්‍රි කොමෝ ඉකුත් බොහෝ කල් ඇත්තී ය. පැසුරු යම් ඉක්ම ගියේ ය. අරුණ නැගේ ය. රාත්‍රි කොමෝ නැඳිවුම් වෙයි, බික්සහහු හුන් බොහෝ කල් ඇත්තා හ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන්ට පාමොක් උදෙසන සේක්වා යි, මෙය සැලකෙළේ ය,

ආනන්දය, පිරිස අපිරිසුදු යයි (වදළහ.) එ කල්හි ආයුෂ්මත් මහ මුගලන් තෙරුනට මේ සිත විය: කවර නම් පුභුලකු සඳහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආනන්දය, පිරිස ‘අපිරිසිදු යයි මෙසේ වදළ සේක් දැයි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ සිය සිත්ත හැම බික්සහුන් සිත්ත සිත පිරිසිදු බලා මෙනෙහි කළහ.

ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ දුසිල් වූ ලමු දහම් ඇති අසව්‍ර කම් ඇති සැකයෙන් සිහි කටයුතු හැසිරීම් ඇති පිළිසත්කම් ඇති අශ්‍රමණ වූ ශ්‍රමණයෙහි සිටි කරන ප්‍රතිඥ ඇති අමුම්සැරි වූ බබ්බැරිම් සන පිළිණ ඇති ඇතුළත කුණු වූ කෙලෙසින් තෙත් වූ උපන් කෙලෙස් මඩ ඇති බික්සහුන් මැද හුන් ඒ පුභුලා දුටහ. දක හුනස්නෙන් නැගී ඒ පුභුල් වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ පුභුල්හට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, නැගී සිටුව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා ලද්දෙහි, තට මහණුන් හා සංවාසයෙක් නැතැ”යි.

මෙසේ කී කල්හි ඒ පුද්ගල තුෂ්ණිමාන විය, දෙවන වටත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ එ පුභුල්හට මෙය කීහ. “ඇවැත්නි, නැගී සිටුව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා ලද්දෙහි, තට මහණුන් හා සංවාසයෙක් නැතැ”යි දෙවන වටත් එ පුභුල් තුෂ්ණිමාන විය. තෙවන වටත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ එ පුභුල් හට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, නැගී සිටුව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා ලද්දෙහි”. තට මහණුන් හා සංවාසයෙක් නැතැයි. තෙවන වටත් එ පුභුල් තුෂ්ණිමාන විය.

එකල ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ එ පුභුල්හු බාහුයෙහි ගෙන බිහිදෙර කොටුවෙන් නෙරා දෙරගුළු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ, එළඹ භාග්‍යවතුනට මෙය සැළකළහ:

භික්ඛාචිතො යො හතෙන පුග්ගලො චයා, පරිසුද්ධා පරියා, උද්දියතු
හතෙන හගවා භික්ඛුනං පාත්මොක්ඛන්ති.

අවජ්ජයං මොග්ගලාන, අබ්බුතං මොග්ගලාන, යාව ඛාහා ගහණාපි
නාම යො මොසපුරියො ආගමෙක්ඛන්ති¹ අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙති
තුමෙතවද්දති භික්ඛවෙ, උපොසථං,² කරෙය්‍යාථ. පාතිමොක්ඛං උද්දියෙය්‍යාථ.
නද්දාහං භික්ඛවෙ, අජ්ජතග්ගෙ උපොසථං කරිය්‍යාමි. පාතිමොක්ඛං
උද්දියෙය්‍යාමි. අට්ඨානාමිතං භික්ඛවෙ, අනවකාසො යං තථාගතො අපරි-
සුද්ධාය පරියාය³ උපොසථං කරෙය්‍ය පාතිමොක්ඛං උද්දියෙය්‍යා.

අවසීරෙ භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ අවජ්ජයා අබ්බුතා ධම්මා යෙ දිස්වා
දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති. කතමෙ අට්ඨ:

මහාසමුද්දෙ භික්ඛවෙ, අනුපුබ්බතිනෙතා අනුපුබ්බපොණො අනුපුබ්බ
පබ්බාරො න ආයතකෙනෙව පපාතො. යමපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ අනු-
පුබ්බතිනෙතා අනුපුබ්බපොණො අනුපුබ්බපබ්බාරො න ආයතකෙනෙව
පපාතො. අයං භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ පඨමො අවජ්ජයො අබ්බුතො ධම්මො
යං දිස්වා දිස්වා අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති -පෙ-

සුත ව පරං භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දො මහතං භූතානං ආවාසො තත්ත්වමෙ
භූතා, තිමි නිමිඛලා නිමිරපිඛලා⁴ අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා, සන්ති මහාසමුද්දෙ
යොජනසතිකාපි, අත්තභාවා -පෙ- පඤ්චයොජනසතිකාපි අත්තභාවා, යමපි
භික්ඛවෙ, මහා සමුද්දෙ මහතං භූතානං ආවාසො. තත්ත්වමෙ භූතා, තිමි
නිමිඛලා නිමිරපිඛලා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා⁵ සන්ති මහාසමුද්දෙ
යොජනසතිකාපි අත්තභාවා -පෙ- පඤ්චයොජනසතිකාපි අත්තභාවා අයං
භික්ඛවෙ මහාසමුද්දෙ අට්ඨමො අවජ්ජයො අබ්බුතො ධම්මො යං දිස්වා
දිස්වා අසුරා මහා සමුද්දෙ අභිරමන්ති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ අට්ඨ අවජ්ජයා අබ්බුතා ධම්මා යෙ
දිස්වා දිස්වා⁶ අසුරා මහාසමුද්දෙ අභිරමන්ති.

1. ආගමෙක්ඛන්ති - සිමු

2. භික්ඛවෙ ඉතො පරං උපොසථං - වූ

3. උපොසථං කරෙය්‍යා - මජ්ඣං උතං

4. තිමි නිමිඛලා නිමිරපිඛලො - මජ්ඣං

5. වසන්ති මහාසමුද්දෙ - මජ්ඣං

6. , භං දිස්වා දිස්වා - මජ්ඣං

“වහන්ස, මා විසින් එ පුතුල් තෙම නෙරන ලද්දේ වෙයි. පිරිස් පිරිසිදු ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන්ට පාමොක් උදෙසන සේක්වා”යි.

“මුගලන, ආශ්වයානී ය. මුගලන, අද්දහන. බාහුයෙන් ගන්නාතාක් ම ඒ මෝසපුරුෂ හුන්නේ” යයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේ: “මහණෙනි, දැන් තෙපි ම පොහෝ කරවු. පාමොක් උදෙසවු, මහණෙනි, අද පටන් කොට මම පොහෝ නො කරන්නෙමි, පාමොක් නො උදෙසන්නෙමි. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් කපාගතයෝ අපිරිසිදු පිරිස්හි පොහෝ කරන්නාහ. පාමොක් උදෙසන්නාහ, යන තෙල කරුණ අසථාන වෙයි. අවිකාශ රහිත වේ.

මහණෙනි, යම් ආශ්වයානී කෙනකුන් පුන පුනා දක අසුරයෝ අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ අට ආශ්වයානී අද්දහන ධර්ම කෙනෙක් වෙති. කවර අටදෙනෙකයන්:

මහණෙනි, මහසසුර අනුසුර්ව නිමින යි, අනුසුර්වප්‍රවණ යි, අනුසුර්ව-ප්‍රාග්භාර යි. ආදියෙහි ම ගැඹුරු නො වේ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහසසුර අනුසුර්වනිමින වේ ද, අනුසුර්වප්‍රවණ වේ ද, අනුසුර්ව ප්‍රාග්භාර වේ ද, ආදියෙහි ම ගැඹුරු නො වේ ද, මහණෙනි, මහමුහුදෙහි යම් ආශ්වයානීයක් පුනපුනා දක අසුරයෝ අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ පළමු වන ආශ්වයානී අද්දහන ධර්මය යි ...

තවද මහණෙනි, මහසසුර මහත් වූ සත්තට ආවාස වෙයි. එහි තිම් ය නිම්බිගලය, තිම්පිබිගලය, අසුරය, නාගය, ගන්ධර්ව ය යන මොහු මහසත්ත වෙති. මහමුහුදෙහි සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද... පන්සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝ ද වෙති. මහණෙනි යම් භෙයෙකින් මහමුහුද මහසත්තට ආවාස වේ ද, එහි තිම් ය නිම්බිගලය තිම්පිබිගලය අසුරය නාගය ගන්ධර්ව ය යන මේ මහසත්ත වෙත් ද, මහමුහුදෙහි සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝත් ... පන්සියක් යොදුන් ආත්මභාවයෝත් වෙත් ද, මහණෙනි, මහමුහුදෙහි අසුරයෝ යම් ආශ්වයානීයක් පුනපුනා දක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ අට වැනි ආශ්වයානී අද්දහන ධර්මය යි.

මහණෙනි, මහමුහුදෙහි යම් බදු ආශ්වයානීයන් පුනපුනා දක අසුරයෝ අභිරමණය කෙරෙත් නම් මහමුහුදෙහි මේ අටදෙන ආශ්වයානී අද්දහන ධර්මයෝ වෙති.

එවමෙව ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අවජරියා අබ්භුතා ධම්මා, යෙ දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්ම චිතයෙ අභිරමන්ති.

කතමෙ අට්ඨ:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දො අනුපුබ්බනීතොනා අනුපුබ්බ-පොණො අනුපුබ්බපබ්භාරො න ආයතනෙනෙව පපාතො. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බ-පට්ඨද න ආයතනෙනෙව අඤ්ඤපට්ඨෙවො. යමි භික්ඛවෙ, ඉමස්මිං ධම්ම-චිතයෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා. අනුපුබ්බපට්ඨද න ආයතනෙනෙව අඤ්ඤපට්ඨෙවො. අයං භික්ඛවෙ, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ පයමො අවජරි-යො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරමන්ති -පෙ-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දො මහතං භුක්කානං ආචාසො කත්‍රිමෙ භුක්කා, 'තිමි තිමිබ්බලො තිමිරපිබ්බලො අසුරා නාගා ගජධිබ්බා, ඥනී' මහාසමුද්දො යොජනසතිකාපි අක්ඛණාදිං -පෙ- පඤ්ඤායො-ජනසතිකාපි අක්ඛණාචා. එව මෙව ටො භික්ඛවෙ, අයං ධම්ම-චිතයො මහතං භුක්කානං ආචාසො, කත්‍රිමෙ භුක්කා, සොත්තාපනො, සොත්තාපනති ඵලසච්ඡිකිරියාය පට්ඨනො. -පෙ- අරහා, අරහත්තාය පට්ඨනො. යමි භික්ඛවෙ, අයං ධම්ම චිතයො මහතං භුක්කානං ආචාසො, කත්‍රිමෙ භුක්කා, සොත්තාපනො සොත්තාපනති ඵලසච්ඡිකිරියාය පට්ඨනො -පෙ- අරහා අරහත්තාය පට්ඨනො. අයං භික්ඛවෙ, 'ඉමස්මිං ධම්ම-චිතයෙ අට්ඨමො අවජරියො අබ්භුතො ධම්මො යං දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්ම-චිතයෙ අභිරමන්ති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අට්ඨ අවජරියා අබ්භුතා ධම්මො යෙ දිස්වා දිස්වා භික්ඛු ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අභිරමන්ති.

මහාවග්ගො දුතියො.

කත්‍රුද්දො:

චෙරසෙඤ්ජාසීමො ආජඤ්ඤා - බලුබෙය්‍යන මලානි ව
දුතෙය්‍යං ඤෙච ව බන්ධනා පහාරාදෙ උපොසමොති,

1. තිමි තිමිබ්බලො තිමිරපිබ්බලො - මජ්ඣං.

2. වසනති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එපරිදිම මේ ධර්මචිත්තයෙහි භික්ෂුහු යම් ආශ්වයාහි කෙනාකුත් පුත පුතා දැක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි අශ්ව ආශ්වයාහි අද්භූත ධර්මකෙනෙක් වෙති.

කවර අවදානනක යත්:

මහණෙනි, යම්පරිදි මහමුහුද අනුසූර්ව නිමිත වේ ද, අනුසූර්වප්‍රවණ වේ ද, අනුසූර්වප්‍රාග්භාරවේ ද, ආදියෙහි ම ගැඹුරු නො වේ ද, මහණෙනි, එපරිදිම මේ ධර්මචිත්තයෙහි අනුසූර්වශික්ෂා වෙයි, අනුසූර්ව ක්‍රියා වෙයි, අනුසූර්ව ප්‍රතිපත්ති වෙයි. ආදියෙහි ම අර්හත්ඤ්‍යවේදිය නො වේ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මේ ධර්මචිත්තයෙහි අනුසූර්වශික්ෂා වේ ද අනුසූර්වක්‍රියා වේ ද, අනුසූර්වප්‍රතිපත්ති වේ ද, ආදියෙහි ම අර්හත්ඤ්‍යවේදිය නො වේ ද, මහණෙනි, මේ ධර්මචිත්තයෙහි යම් ආශ්වයාහියක් පුතපුතා දැක භික්ෂුහු සිත් අලවා වෙසෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මේ පළමුවන ආශ්වයාහි අද්භූත ධර්මය වෙයි ...

මහණෙනි, යම්පරිදි මහමුහුද මහත් යත්නට ආවාය වේ ද, එහි නිම් ය නිම්බිගලය නිම්බි පිඬිගලය අසුර ය නාග ය ගන්ධර්වය යන මේ මහසත්තු වෙත්. මහමුහුදෙහි සියක් යොදුන් අත්බැව් ද ... පන්සියක් යොදුන් අත්බැව් ද වෙත්. මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ධර්මචිත්තය මහසත්තට ආවාය වෙයි. යෝවන් ය, යොවන්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය, ... අර්හත්ය, අර්හත්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේය යන මේ මහසත්තු වෙති. මහණෙනි, යම්භෙයෙකින් මේ ධර්මචිත්තය මහසත්තට ආවාය වේ ද, එහි යෝවන් ය, යෝවන්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය ... රහත්ය, රහත් බවට පිළිපත්තේය යන මේ මහසත්තු වෙත් ද, මහණෙනි, මේ ධර්මචිත්තයෙහි භික්ෂුහු යම් ආශ්වයාහියක් පුතපුතා දැක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මේ ධර්මචිත්තයෙහි මේ අටවැනි ආශ්වයාහි අද්භූත ධර්මය යි. මහණෙනි, මේ ධර්මචිත්තයෙහි භික්ෂුහු යම් ආශ්වයාහි කෙනකුත් පුතපුතා දැක අභිරමණය කෙරෙත් නම් මොහු මේ ධර්මචිත්තයෙහි අශ්ව ආශ්වයාහි අද්භූත ධර්මයෝ යි.

දෙවැනි මහාවර්ග යි.

එහි උද්දනාය:

වෙරඤ්ජසූත්‍රය, සීහ (සෙනාපති) සූත්‍රය, ආරඤ්ඤ සූත්‍රය, බලුභික්ෂු සූත්‍රය, මල සූත්‍රය, දුතෙය්‍ය සූත්‍රය යන ඉක්කිත්තන සූත්‍රය, පුරුසබන්ධන සූත්‍රය, පහාරාද සූත්‍රය, උපොසථසූත්‍රය ද යන දශය යි.

3. ගහපතිවගෙහා

8. 1. 3. 1

වෙසාලිකඋගහ සුත්තං

එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලයං.
තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙය්‍යස්ස භික්ඛුවාති. හදනෙති තෙ භික්ඛු
හගවතො පට්ටසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

අට්ඨති භික්ඛවෙ, අවුත්ථෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං උග්ගං
ගහපතිං වෙසාලිකං ධාරෙථාති. ඉදමවොච හගවා, ඉදං චිත්තානා සුගතො
උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසී. අප් ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු උබ්බන්තසමයං
නිවාසෙත්වා පත්තවිට්ඨමාදය යෙන උග්ගස්ස ගහපතීනො වෙසාලිකස්ස
නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි.

උපසඤ්ඤාමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසිදි. අප් ඛො උග්ගො ගහපති
වෙසාලිකො යෙන යො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා තං භික්ඛුං
අභිවාදෙය්‍යා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො උග්ගං ගහපතිං
වෙසාලිකං සො භික්ඛු එතදවොච:

අට්ඨති ඛො ත්වං ගහපති, අවුත්ථෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තා
ගතො හගවතා ව්‍යාකතො. කතමෙ තෙ ගහපති, අට්ඨ අවුත්ථෙහි අබ්බුතා
ධම්මා යෙහි ත්වං සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකරොති.

න ඛො අහං හනෙන, ජානාමි කතමෙහි අට්ඨති අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි
සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතො. අපි ච හනෙන, යෙ මෙ අට්ඨ අවුත්ථෙහි
අබ්බුතා ධම්මා සංවිජ්ජන්තී තෙ සුභාති, සාධුකං මනසිකරොති,
භාසිසාමිති.

එවං ගහපතීති ඛො සො භික්ඛු උග්ගස්ස ගහපතීනො වෙසාලිකස්ස
පට්ටසෙසාසි. උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො එතදවොච:

3. ගහපති වගීය

8. 1. 3. 1

වෙසාලික උග්‍රාසුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලානුවර සමීපයෙහි වූ මහවෙනෙහි කුටාගාරසාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන්වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, විසල්පුර වැසි උග්‍රගහපති ආඥායා අද්දහන ධර්ම අපේක්ෂා කොට දරවුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක, සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති එක්කරා මහණෙක් පෙරවැරයෙහි හැඳ පෙරෙව් පායිවුරු ගෙන විසල්පුර වැසි උග්‍ර ගැහැවිහුගේ නිවෙස්න යම් කෙනෙක්හි ද, එහි එළැඹී යේ ය, එළඹ පැනවූ අස්නෙහි හින. එකල්හි විසල්පුරවැසි උග්‍රගහපති ඒ මහණෙහු වෙත එළැඹීයේ ය. එළැඹ ඒ මහණෙහු වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් විසල්පුර වැසි උග්‍රගහපති හට ඒ මහණ මෙය කී ය:

ගෘහපතිය, තෙපි ආඥායා අද්දහන ධර්ම අපේක්ෂා කොට සමන්වාගත වූ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දහු, ගෘහපතිය, තෙපි යම් ධර්ම අපේක්ෂා කොට සමන්වාගත වූ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දහු ද, ඒ ආශ්වර්ෂ අද්දහන ධර්මයෝ අපදෙන කවරහු ද?

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මම කවර අයිරි අබුතු දහම් අපේක්ෂා කොට සමන්වාගත ය යි ප්‍රකාශිතයෙමි දැයි නො දනිමි. එහෙත් වහන්ස, මාගේ යම් මේ අප අයිරි අබුතු දහම් කෙනෙක් ඇත් ද ඔවුන් අසව. මැනවින් මෙනෙහි කරව, පවසන්නෙමි යි.

ඒ මහණ තෙමේ 'එසේ ය ගෘහපතිය'යි විසල්පුරවැසි උග්‍රගහපති හට පිළිවදන් ඇස්වී ය. විසල් පුරවැසි උග්‍රගහපති තෙමේ මෙය කී ය:

1. යදහං හනෙන, හගවිත්තං පඨමං දුරතොව අග්ගසං සහදසානෙනොව මෙ හනෙන හගවිත්තො වීරතං පසිදි. අයං ටො මෙ හනෙන පඨමො අව්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

2. සො ටො අහං හනෙන, පසන්නවීරතො හගවිත්තං පසිරුපාසිං. තස්ස මෙ හගවා ආනුසුබිකරං කපෙයි, සෙයාථීදං දුතකරං සිලකරං සත්තකරං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සබ්බිලෙසං නෙකානුමිති ව ආනිසංසං සකංසෙයි. යද මං හගවා අඤ්ඤායි කථුචිත්තං මුදුචිත්තං චිතිවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්නචිත්තං, අරං යා බුද්ධානං සාමුක්කංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාපසයි, දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං. සෙයාථාපි නාම දුඛං වත්ථං අපගාතාප්පකං සම්මදෙව රජනං පතීගණකං, එවමෙව ටො මෙ කස්මිං යෙව ආසනෙ වීරජං වීරමලං ධම්මවිකල්පං උදපාදි, යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං තං නිරෝධධම්මෙත්ති.

සො ටො අහං හනෙන, දිට්ඨධම්මො පග්ගධම්මො වීදිතධම්මො පරියොගාලාභධම්මො තිණ්ණදිව්ඪිකේවා විගතකරංකරො වෙසාරජ්ජංසංසො අපරසව්වයො සත්ථ සාසනෙ තපෙව බුද්ධඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා සබ්බඤ්ඤා සරණං අගමාසි. බ්‍රහ්මචරියපඤ්ඤාමානී සික්ඛාපදානි සමාදිසිං. අයං ටො මෙ හනෙන, දුතියො අව්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

3. තස්ස මග්ගං හනෙන, විගතෙසා කොමාරියො පජාපතියො අගෙසුං. අරං ධරාහං හනෙන, යෙන තා පජාපතියො නොනුපසඛිකම්. උපසඛිකච්ඡා තා පජාපතියො එතදවොචං මයා ටො හගිතියො බ්‍රහ්මචරියපඤ්ඤාමානී සික්ඛාපදානි සමාදික්කාති. යා ඉවත්ති සා ඉධෙව හොගෙව භුඤ්ඤා! පුඤ්ඤාති ව කරොනා! සකාති වා සංකිතුලාති ගව්ඡදා! හොති වා පන පුරිසාධිසංයා, තස්ස වො දම්මිති. එවං වුක්කො සා හනෙන ජෙට්ඨා පජාපතී මං එතදවොචං ඉත්ථංනාමස්ස මං අයාපුක්කා පුරිසස්ස දෙහිති.

අරං ධරාහං හනෙන, තං පුරිසං පකෙකාසාපෙත්වා වාමෙන හත්ථො පජාපතීං ගගෙත්වා දක්ඛිණෙන හත්ථො භික්ඛාරං ගගෙත්වා තස්ස පුරිසස්ස ඔනොජෙයි. කොමාරී ටො පනාහං හනෙන, දුරං පරිව්ඡින්නො නාභිජානාමී වීක්කසා අඤ්ඤාදිත්තං. අයං ටො මෙ හනෙන, තතියො අව්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

1. වහන්ස, මම යම් කාලයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළමු කොට දුරදීම දුටුයෙමි ද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනය හා සමග ම මාගේ සිත පහන් වී ය. වහන්ස, මාගේ මේ පළමු ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ඇත්තේ ය.

2. වහන්ස, ඒ මම පහන්සිත් ඇතියෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යන්ත පාසනය (වෙත එළැඹ ඇසුරු කිරීම) කෙළෙමි. එ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුපිළිවෙළ කථාව දෙසූයේක. එ නම්: දුනකපා ද සීලකපා ද සභනපා ද කාමයන්ගේ ආදීනව ලබුව කිලිට්ඨව ද නෛෂ්ත්‍රමාදයෙහි අනුසස් ද දළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කලෙකිහි අරොගසිත් ඇති මොළොක් සිත් ඇති නිවරණ රහිත සිත් ඇති ඔදවැඩි සිත් ඇති පහන් සිත් ඇති මා දත් සේක් ද, එකල්හි බුදුවරයින්ගේ සාමුක්කංසික වූ (තමන් විසින් ම කිසිවකුගේ වහලක් නැති ව නශාගත්) යම් ධර්මදේශනාවක් වේ ද, දුඛය, සමුදය ය, නිරොධය ය, මාර්ගය ය යන ඒ (වතුසසකාර) ධර්මය ප්‍රකාශ කළ සේක. යම්සේ පහ වූ කළ ඇති ඉද්ධි වස්ත්‍රයක් මොනොවට රදන් ගන්නේ වේ ද, එසෙයින් ම මට එ හුන් අස්නෙහි මැ, සමුදය, සංඝාව ඇති යමක් ඇත් ද, ඒ හැම නිරොධ සංඝාව ඇතැයි විරජ වූ චිත්තමල වූ ධර්මක්ෂය පහළ වී.

වහන්ස, ඒ මම වනාහි දුටුදහම ඇතියෙමි පුකට කොට දත් දහම ඇතියෙමි බැසගත් දහම ඇතියෙමි ඉක්මවූ විවික්ච්ඡා භූතියෙමි. පහ වූ කපචකපා (කෙසේ ද කෙසේදැයි කරන සැක) ඇතියෙමි වෙසරද බවට පැමිණියෙමි ශාක්‍ෂාශාසනයෙහි (ධර්මාවබෝධයට) අත් ප්‍රත්‍යයක් (පිහිටක්) නැත්තෙමි එදිදි ම ඒ බුදුන් ද දහම ද සඟුන් ද සරණ කොට ගියෙමි. බබ්බර පස් වනු කොට ඇති සිකපද (බ්‍රහ්මවරිය පඤ්චකශීලය) සමාදන් වීමි. වහන්ස, මේ මාගේ දෙවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ඇත.

3. වහන්ස, ඒ මට තරුණ භායාචාරී සිටුදෙනෙක් වූහ. වහන්ස, ඉක්බික්කන් මම ඒ භායාචාරී යම් තෙනෙක්හි වූ ද, එතන්හි එළැඹියෙමි. එළැඹ ඒ භායාචාරීන්ට තෙල කීම්: සොහොවරියනි, මා විසින් බබ්බර පස් වනු කොට ඇති සිකපදයෝ සමාදන්ව ගන්නා ලදහු ය. යම් ස්ත්‍රියක් කැමැති වේ නම් ඕනෙමෝ අමිහි මං (හිඳ) හොඟයන් ද අනුභව කෙරේවා! සිය නෑකුලයන් කරා හෝ යේවා! පුරුෂයන් පිළිබඳ අදහස් ඇති හෝ වේ නම් කවරක් හට තොප දෙමි දැයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි දෙවූ භායාචාරී තොමෝ මට මෙය කී: ආයාපුත්‍රය, මා මේ නම් ඇති පුරුෂයාට දෙවි යි.

වහන්ස, එකල මම ඒ පුරුෂයා කැඳවා වමනින් භායාචාරී අල්ලාගෙන දකුණතින් කෙණ්ඩිය ගෙන ඒ පුරුෂයාට අත පැත් වඩා දිනිමි. වහන්ස, තරුණ භායාචාරී හරතෙමි මම සිතෙහි වෙනස් බවක් නො දනිමි. වහන්ස, මාගේ මේ තෙවන අයිරි අබ්‍රකු දහම ඇත.

4. සංවිජ්ජන්ති ඛො පන මෙ භනෙත, කුලෙ භොගා. තෙ ච ඛො අසච්චිභනා සිලවනෙති කල්‍යාණධම්මෙති. අයං ඛො මෙ භනෙත, චතුස්සො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

5. යං ඛො පන අහං භනෙත, භික්ඛුං පඨිරුපාසාමී, සක්කවංශෙව පඨිරුපාසාමී නො අසක්කවං. අයං ඛො මෙ භනෙත, පඤ්චමො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

6. සො චෙ' මෙ භනෙත, ආයස්මා ධම්මං දෙසෙති සක්කවං. යෙව සුඤ්ඤාමී, නො අසක්කවං. නො චෙ මෙ සො ආයස්මා ධම්මං දෙසෙති අභමස්ස ධම්මං දෙසෙමී. අයං ඛො මෙ භනෙත, ඡට්ඨො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

7. අනච්ඡරියං ඛො පන මං භනෙත, දෙවතා උපසඤ්ජන්ති ආරො-
චෙතති: ස්වාක්ඛාතො ගහපති, හගවතා ධම්මොති. එවං වුද්ධො අහං
භනෙත, තා දෙවතා එවං වදාමී: වදෙය්‍යාථ වා එවං ඛො තුමේත දෙවතා
නො වා වදෙය්‍යාථ, අථ ඛො ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මොති, න ඛො
පනාහං භනෙත, අභිජානාමී තතොතිදන්තං වික්කස්ස උණ්ණංති, ඔං වා
දෙවතා උපසඤ්ජන්ති අහං වා දෙවතාහි සප්ප්‍රපාමීති. අයං ඛො මෙ
භනෙත, සක්කමො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

8. යානිමානී භනෙත, හගවතා දෙසිතානි පඤ්ඤාරම්භාගියානි
සංයොජනානි, නාහං තෙසං කිංඤ්ඤි අත්තනි අපභිනං සමනුපස්සාමීති. අයං
ඛො මෙ භනෙත, අට්ඨමො අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

ඉමෙ ඛො භනෙත, අධික අච්ඡරියො අබ්භූතො ධම්මො සංවිජ්ජන්ති. නො
ච ඛො අහං ජානාමී. කතමෙහිපහං අට්ඨති අච්ඡරියෙහි අබ්භූතෙහි ධම්මෙහි
සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතොති.

අථ ඛො සො භික්ඛු උග්ගස්ස ගහපතීනො වෙසාලිකස්ස නිවෙසනෙ
පිණ්ඩුපාතං ගුහෙතො උට්ඨායාසනා පක්කාමී.

4. වහන්ස, මාගේ කුලයෙහි හොඟයෝ ඇත්තාහ. ඒ හෝගයෝ ද කලණදහම් ඇති සිල්වතුන් සමග (මෙනෙක් දෙමි මෙනෙක් නොදෙමි මෙය දෙමි මෙය නො දෙමි යි සිතක් නැතිව සාධාරණ බෙදුම් ඇති-යෙන්) අප්‍රතිවිභක්තයහ. වහන්ස, මාගේ මේ සිවුවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ද ඇත්තේ ය.

5. වහන්ස, මම යම් මහණක්හු පර්යසුපාසන කෙරෙමි ද, සකසා ම පර්යසුපාසන කරමි. නො සකසා පර්යසුපාසන නො කරමි. වහන්ස, මාගේ මේ පස් වන අසිරි අබ්‍රු දහම ද ඇත්තේ ය.

6. වහන්ස, ඉදින් ඒ ආයුෂ්මත් මට දහම් දෙසා නම් සකසා ම අසමි, නො සකසා නො අසමි. ඒ ආයුෂ්මත් ඉදින් මට දහම් නො දෙසා නම් මම ඔබට දහම් දෙසමි. වහන්ස, මාගේ මේ සවන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ද ඇත.

7. වහන්ස, දෙවියෝ මා කරා එළැඹ 'ගෘහපතිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද්දේ ය' යි සැළ කෙරෙති. (එය) ආශ්වයායෙක් නො වේ. එසේ කී කල්හි වහන්ස, මම ඒ දෙවියනට මෙසේ කියමි: දේවතාවෙහි, කෙපි මෙසේ කියානු දු නො කියානු දු ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනවට දෙසන ලද්දේ ම ය. වහන්ස, දෙවියෝ මා කරා එළැඹෙති යි හෝ මම දෙවියන් හා සමග සාකච්ඡා කෙරෙමි යි හෝ ඒ හේතු කොට ගෙන උනන්දියක් (සිතෙහි උසස් වීමක්) මම නො දනිමි ම ය. වහන්ස, මාගේ මේ සත් වන අසිරි අබ්‍රු දහම ද ඇත.

8. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඔරමභාගියහ යි යම් සංයෝජන පසෙක් දෙසන ලඟ්‍ර ද, ඉන් ප්‍රතිණ නො වූ කිසිවක් මම තමා කෙරෙහි නො දකිමි. වහන්ස, මාගේ මෙම අට වැනි ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ද ඇත්තේ ය.

වහන්ස, මේ අෂ්ට ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ ඇත්තාහ. කවර අසිරි අබ්‍රු දහම් අපෙකින් මම සමන්වාගතය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දේ වෙමිද යි මම නො දනිමි.

ඉක්බිති ඒ මහණ විසල්පුරවැසි උග්‍රගෘහපතිහුගේ නිවසෙහි පිණ්ඩපාතය පිළිගෙන, හුනස්නෙන් නැගී ගියේ ය.

අප්‍රේමයෙන් සොයාගන්නා භික්ෂු පව්ශාසනය පිණිස පානපටිකකතො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්චි. උපසඤ්චිතො භගවතො අභිවාදෙත්වා එකමනා නිසීදි. එකමනා නිසින්නා ටො සො භික්ෂු යාවකතො අහොසි උග්ගෙන ගහපතිනා වෙසාලිකෙන සද්ධිං කරාසප්පාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙයි.

සාධු සාධු භික්ෂු, යථා තං උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො සඤ්චා ව්‍යාකරමානො ව්‍යාකරෙය්‍ය ඉමෙහෙව භික්ෂු, අට්ඨති අවජරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො මයා ඛ්‍යාතො.

ඉමෙහි ව පන භික්ෂු, අවජරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං උග්ගං ගහපතිං වෙසාලිකං ධාරෙතාති.

8.1.3.2

හස්තියාමක උග්ග පුත්තං.

එකං සමයං භගවා වජ්ඣේසු විහරති හස්තියාමෙ. තත්‍ර ටො භගවා භික්ෂු ආමනෙකයි -පෙ-

අට්ඨති භික්ෂුව, අවජරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං උග්ගං ගහපතිං. හස්තියාමකං ධාරෙතාති. ඉදම්චොච භගවා. ඉදං වත්වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

අප්‍රේමයෙන් සොයාගන්නා භික්ෂු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවීර-මාදය යෙන උග්ගසක ගහපතිනො හස්තියාමකසක නිවෙසනං තෙනුප-සඤ්චි. උපසඤ්චිතො පක්ඛගෙත ආසන්න නිසීදි. අප්‍රේමයෙන් උග්ගො ගහපති හස්තියාමකො යෙන සො භික්ෂු තෙනුපසඤ්චි. උපසඤ්චිතො තං භික්ෂු අභිවාදෙත්වා එකමනා නිසීදි. එකමනා නිසින්නා ටො උග්ගං ගහපතිං හස්තියාමකං සො භික්ෂු එතදචොච:-

අට්ඨති ටො භික්ෂු, අවජරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො ගහවතා ව්‍යාකරෙය්‍ය. කතමෙ තෙ ගහපති, අට්ඨ අවජරියා අබ්බුතා ධම්මා යෙහි භික්ෂු සමන්තාගතො ගහවතා ව්‍යාකරෙය්‍යාති?

ඉක්බිති ඒ මහණ පිණිසානායකයන් වැළැක්වුණේ පැසුරුබත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලාභියෙය් ය. ඵලාභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හින, එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණ විසල්පුර වැසි ඒ උග්‍රගෘහපති හා සමග යම් පමණ වූ කරා සප්‍රාපයෙන් වී නම් ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය.

මහණ, මොනවට පවසන විසල් පුර වැසි උග්‍ර ගෘහපති තෙමේ කොපට යම්සේ පවසන්නේද, එ ඉතා මැනවි. භික්‍ෂු, විසල් පුර වැසි උග්‍ර ගෘහ පති මේ අෂ්ට ආශ්වයා අද්දහික ධර්මයන්ගෙන් ම සමන්විතය යි මා විසින් දුකාග කරන ලද්දේ ය.

මහණ, විසල්පුර වැසි උග්‍ර ගෘහපති මේ ආශ්වයා අද්දහික ධර්මයන් ගෙන් සමන්විත යි දරව යි.

8. 1. 3. 2

හස්තියාමක උග්ග සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදැනටිවෙති හස්ති ග්‍රාමයෙහි වැඩ වසනාසේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක.....

‘මහණෙනි, ඇත්ගම් වැසි උග්‍ර ගෘහපති අෂ්ට ආශ්වයා අද්දහික ධර්මයන් ගෙන් සමන්විත ය යි දරවු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක, සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා භුතස්මනන් නැඟී විහාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති එක්කරා මහණෙක් පෙරවරුයෙහි හැද පෙරව පා සිවුරු ගෙන ඇත්ගම්වැසි උග්‍ර ගෘහපති හුන්ගේ නිවසට ඵලාභියෙය් ය. ඵලාභි පැනවූ අස්තෙහි හුන්නේ ය. ඉක්බිති ඇත්ගම් වැසි උග්‍ර ගෘහපති තෙමේ එ මහණහු වෙත ඵලාභියෙය් ය. ඵලාභි එ මහණහු වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ඇත්ගම් වැසි උග්‍ර ගෘහපතිට එ මහණ මෙය කීය:

ගෘහ්‍යය, තෙපි අෂ්ට ආශ්වයා අද්දහික ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරණ ලද්දහු ය. ගෘහපතිය, යම් ධර්ම අටෙකින් තෙපි සමන්විත හ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දහු ද, ඒ අෂ්ට ආශ්වයා අද්දහික ධර්මයන් කවර හුද?

න ටො අභං භනෙත, ජානාථී කතමෙතිපභං අට්ඨති අට්ඨරියෙති අබ්බුතති ධම්මෙති සමන්තාගතො භගවතා ව්‍යාකතො. අපිව භනෙත, යෙ මෙ අට්ඨ අට්ඨරියා අබ්බුතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති තෙ සුඤ්ඤාති සාධුකං මනසිකරොති භාසිස්සාමිති. එවං ගහපතීති සො භික්ඛු උග්ගසා ගහපතීනො භක්ඛිගාමිකසා පට්ටසෙසාසි. උග්ගො ගහපතී භක්ඛිගාමිකො එතදවොච:

1. යදභං භනෙත, නාගවනො පරිවාරෙනො භගවන්තං පට්ඨං දුරතොව අද්දසං. සහදස්සනෙනොව මෙ භනෙත, භගවතො වීරං. පසිදි. සුරාමදෙව පභිසි. අයං ටො මෙ භනෙත, පට්ටො අට්ඨරියො අබ්බුතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

2. සො ටො අභං භනෙත, පසන්නවිසෙසා භගවන්තං. පට්ටපාසි. තස්ස මෙ භගවා ආනුසංඛිකපං කපෙසි. සෙයැට්ඨා: දනකපං. සීලකපං. සග්ගකපං. කාමානං. ආදීනවං. ඔකාරං. සධිකිලෙසං. නෙක්ඛමෙව ව ආනිසංසං. පකාපෙසි. යද මං භගවා අඤ්ඤාසි කල්ලවික්ඛං. මුද්දවික්ඛං. චිනිවරණවික්ඛං. උදග්ගවික්ඛං. පසන්නවික්ඛං. අප්පං යා බුද්ධානං. සාමුක්ඛං. සිකා ධම්මදෙසනානං. පකාපෙසි. දුක්ඛං. සමුදයං. නිරොධං. මග්ගං. සෙයාරොපි නාම සුද්ධං. වත්ථං. අපගතභාලකං. සම්මදෙව රජනං. උක්ඛගණ්ඨයානං එවමෙව ටො භක්ඛී. යෙව ආසනෙ චිරජං. චිතමලං. ධම්මවත්තුං. උදපාදි, යංකිඤ්ඤි සමුදයධම්මං. සඛ්ඛං. තං. නිරොධධම්මෙත්ති.

සො ටො අභං භනෙත, දිට්ඨධම්මො පහ්ඨධම්මො චිදිතධම්මො පරියොගාශ්‍රමධම්මො කීර්ණදිව්ඪිකිවෙජා විමතකපංකපො වෙසාරජ්ජංසකො. අපරසැම්චියො සත්ථුසාසනෙ තෙසුව බුද්ධං ව ධම්මං ව සභ්භං ව සරණං අගමාසි. බ්‍රහ්මචරියපඤ්චමානී ව සික්ඛාපදනී සමාදිසි. අයං ටො මෙ භනෙත, දුතියො අට්ඨරියො අබ්බුතො ධම්මො. සිසංඝී.ස

වහන්ස, මම කවර නම් අශ්ව ආශ්වයා අදහන ධර්මයන් ගෙන් සමන්විත ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේද, එය මම නොදනිමි ම ය. වහන්ස එතතුණු වුවත් මාගේ යම් අශ්ව ආශ්වයා අදහන ධර්මකෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි යි. එසේ ය ගහපතිය යි එ මහණ ඇත්ගම්වැසි උග්‍ර ගහපති හට පිළිවදන් ඇස් විය. ඇත්ගම් වැසි උග්‍ර ගහපති මෙය කීය:

1. වහන්ස, යම් කලෙක මම නාගවන නම් උයනෙහි ඉදුරන් පිනවමින් හැසිරෙන්නෙමි පළමු කොට දුරදී ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිව්වි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දැකීම හා සමග ම මාගේ සිත පහත් විය. සුරාමදය ද පහ විය. වහන්ස, මාගේ මේ ප්‍රථම ආශ්වයා අදහන ධර්මය ඇත්තේ ය.

2. වහන්ස, පහන්සිත් ඇති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹ ඇසිමි කෙළෙමි. ඒ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුපිළිවෙළ කථාව වදළ සේක. එනම්: දනකථාව ද සිලකථාව ද සඤ්ඤාකථාව ද කාමයන් ගේ ආදිනව ය ලාමක බව කිළිටි බව ද නෛෂ්ක්‍රමායෙහි අනුසස් ද ප්‍රකාශ කළ සේක. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අරොග සිත් ඇති මොළොක් සිත් ඇති නිවරණ රහිත සිත් ඇති ඔද වැඩි සිත් ඇති පහන් සිත් ඇති මා දන් සේක් ද, එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කාංසික ධර්ම-දේශනාවක් වේ ද, දුක්ඛ ය සමුදය ය නිරෝධ ය මාර්ගය යන එ (වතුසසත්‍ය) ධර්මය වදළසේක. යම්සේ පහ වූ කථ බව (කිළිටි) ඇති සුදු වෛකේ මොනවට රදන් පිළිගන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම ඒ අසුනෙහි ම සමුදය සංභාව ඇති යමක් ඇත් ද, එ හැම නිරෝධ සංභාව ඇතැයි පහවූ (රාගාදී) රජස් ඇති පහ වූ (රාගාදී) කිළිටි ඇති දහම් ඇස (අනගැමි මහ) පහළ විය.

වහන්ස, ඒ මම දක්නා ලද (ආයාසසත්‍ය) ධර්ම ඇත්තෙමි පැමිණි දහම් ඇත්තෙමි බැසගත් දහම් ඇත්තෙමි තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇත්තෙමි පහවූ කප්ඤ්ජරා (සැක) ඇත්තෙමි විසාරද බවට පැමිණියෙමි ශාස්තෘශාසන යෙහි (අනෙකක්සු හැදෑරීමෙන් පැවැත්මක් නැතිවෙත්) පරප්‍රත්‍යය රහිතයෙමි එහිදී ම බුදුන් ද දහම් ද සඟුන් ද සරණ කොට ගියෙමි. බබ්බර පස්වනු කොට ඇති සිකපදයන් (බ්‍රහ්මවරිය පක්ඛමකශීලය) සමාදන් කොට ගනිමි. වහන්ස, මාගේ මේ දෙවන ආශ්වයා අදහන ධර්මය ද ඇත්තේ ය.

3. තසය මග්ගං හතෙන, විතසෙසා කොමාරියො පජාපතියො අහෙසුං, අර ධර්මං හතෙන, යෙන තා පජාපතියො තෙනුපසංඛිතං. උපසංඛිතං තා පජාපතියො එතදවොච: මයා ටො භගිනියො, බ්‍රහ්මචරියපඤ්චමානි සිසංඛාපදනි සමාදිනන්තී. යා ඉච්ඡති සාඉධෙව භොගෙ ව භුක්ඛතු! පුඤ්ඤනි ව කරොතු. සකානි වා ඤාතිතුලානි ගව්ඡතු! හොති වා පන පුරිසාධිප්පායා කසය වො දමිති. එවං වුතෙත සා හතෙන, ජෙට්ඨා පජාපතී මං එතදවොච: ඉත්තකම්මස මං අයාපුසත, පුරිසසය දෙහිති. අර ධර්මං හතෙන, තං පුරිසං පකෙකායාපෙඤා වාමෙන හතොන පජාපතී. ගහෙඤා දකඛ්ඤෙන හතොන භික්ඛාරං ගහෙඤා තසා පුරිසසය ඔනොපෙසිං. කොමාරිං ටොපනාහං හතෙන, දුරං පරිච්ඡරතො නාභිජානාමි විතසස අඤ්ඤාදානං අයං ටො මෙ හතෙන, තතියො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

4. සංචිජ්ජනී ටො පන මෙ හතෙන, කුලෙ භොගා තෙ ව ටො අපථවිභ්ගතා සිලවතෙති කල්‍යාණධම්මෙහි. අයං ටො මෙ හතෙන වතුපො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

5. යං ටො පනාහං හතෙන, භික්ඛුං පඨිරුපාසාමි සක්කච්චං යෙව පඨිරුපාසාමි නො අසක්කච්චං, යො වෙ මෙ හතෙන, ආයස්මා ධම්මං දෙසෙති, සක්කච්චංයෙව පුණ්ණමි, නො අසක්කච්චං. නො වෙ මෙ යො ආයස්මා ධම්මං දෙසෙති, අහමස්ස ධම්මං දෙසෙමි. අයං ටො මෙ හතෙන, පඤ්චමො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

6. අනච්ඡරියං ටො පන මෙ හතෙන, සංඛ්ඤ නිමිත්තීතෙ දෙවතා උපසංඛිතං තා ආරොචෙතී: අසුකො ගහපතී, භික්ඛු උහතොහංගං විමුක්තො, අසුකො පඤ්ඤවිමුක්තො, අසුකො කායසකං, අසුකො දිට්ඨිප්පකො, අසුකො සඤ්චාරිකො, අසුකො සඤ්චාරු, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සිලවා කල්‍යාණධම්මො, අසුකො දුස්සිලො පාපධම්මොති. සංඛං ටො පනාහං හතෙන, පරිච්ඡරතො නාභිජානාමි. එවං විතං උප්පාදෙතා: ඉමස්ස වා රොකං දෙමි ඉමස්ස වා බ්‍රහ්මකන්ති. අර ධර්මං හතෙන, සමවික්කොව දෙමි. අයං ටො මෙ හතෙන, ජට්ඨො අච්ඡරියො අබ්භුතො ධම්මො සංචිජ්ජති.

3. වහන්ස, ඒ මට තරුණ භායාසාවෝ සතරදෙනෙක් වූහ. එකල වහන්ස, මම ඒ භායාසාවන් වෙත එළඹියෙමි. එළඹි ඒ භායාසාවන්ට මෙය කීමි: සොහොවිරියෙනි, “මව්පින් බඹසර පස්වැනි කොට ඇති සිකපද සමාදන්වන ලදි, යම් ස්ත්‍රියක් කැමති නම් හි මෙහි මහෝගයන් දවළදාවා! පින් දකෙරේ වා! සිය නැකුලයන් වෙත හෝ යේ වා! පුරුෂයකු පිළිබඳ අදහස් ඇති හෝ වේ නම් කවරකුහට තොප දෙමි දැයි, මෙසේ කී කල්හි වහන්ස, ඒ දෙවු බිරිඳ මෙසේ කිවු: ආයථසූත්‍රය, මේ නම් ඇති පුරුෂයා හට මා දෙව් යි, ඉක්බිති වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා කැඳවා වමනින් බිරිඳ අල්වා ගෙන දකුණතින් කෙණ්ඩිය ගෙන ඒ පුරුෂයා හට අතපැන් වඩා පවරා දුනිමි. වහන්ස, මම තරුණ වූ බිරිඳ හරනෙමි සිතේ වෙනස් බවක් නොදනිමි. වහන්ස, මාගේ මේ තෙවෙනි ආශ්වයා අදහන ධර්මය ඇත්තේ ය.

4. වහන්ස, මාගේ කුලයෙහි හෝගයෝ ඇත්තාහු ම ය, ඒ හෝගයෝ කලණදහම් ඇති සිල්වතුන් හා (මෙතෙක් දිය යුතුය මෙතෙක් නො දිය යුතුය යනාදීන්) නො බෙදන ලද්දහු ම ය. වහන්ස, මාගේ මේ සිවුවන ආශ්වයා අදහන ධර්මය ඇත්තේ ය.

5. වහන්ස, මම යම් මහණකු ඇසුරු කෙරෙමි දසකසාම ඵලැබි ඇසුරු කරමි. නො සකසා ඵලැබි ඇසුරු නො කරමි. වහන්ස, ඉදින් ඒ ආයුෂ් මත් මට දහම් දෙසා නම් සකසා ම අසමි. නො සකසා නො අසමි. ඉදින් ඒ ආයුෂ් මත් මට දහම් නො දෙසා නම් මම ඔබට දහම් දෙසමි. වහන්ස, මාගේ මේ පස්වන ආශ්වයා අදහන ධර්මය ඇත්තේ ය.

6. වහන්ස, සඤ්ඤා බතින් පැවරු කල්හි දෙවියෝ මා වෙත ඵලබ්භි ගැහවිය, අසුවල් මහණ උහතොභාගවිමුක්ත ය. අසුවල් මහණ ප්‍රඥා-විමුක්ත ය. අසුවල් මහණ කායසාක්ෂි ය. අසුවල් මහණ දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත ය. අසුවල් මහණ ශ්‍රද්ධාවිමුක්ත ය, අසුවල් මහණ ශ්‍රද්ධානු-සාරි ය. අසුවල් මහණ ධර්මානුසාරි ය. අසුවල් මහණ කලණ දම් ඇති සිල්වතෙක. අසුවල් මහණ ලමුදම් ඇති දුශ්ශීලයෙකැ යි සැළ කෙරෙත්. ඒය ආශ්වයායෙක් නො වේ යි. වහන්ස, මම සඤ්ඤා වළඳවන්නෙමි මොහුට හෝ මඳක් දෙමි. මොහුට හෝ බොහෝ කොට දෙමැයි යන මේ බදු සිතක් ඉපදවූ බව නො මැ දනිමි. වහන්ස, වැළිදු සම සිත් ඇත්තේ ම දෙමි වහන්ස, මාගේ මේ සවන ආශ්වයා අදහන ධර්මය ඇත්තේ ය.

7. අච්ඡරියං ඛො පන මෙ භනෙන, දෙවතා උපසංඛම්භවා ආරො චෙත්ති: 'සවාක්ඛානො ගහපති හගවතා ධම්මො'ති. එවං වුද්ධො අභංභනෙන, තා දෙවතා එවං වද්වී. 'වදෙය්‍යාරං වා ඵලං ඛො තුමෙහ දෙවතා නො වා වදෙය්‍යාරං, අපං ඛො සවාක්ඛානො හගවතා ධම්මො'ති. න ඛො පජාභංභනෙන, අභිජානාමී තතොනිදන් උත්තං උත්තං. මං වා දෙවතා උපසංඛම්භන්ති. අභං වා දෙවතාහි සප්ප්‍රපාමීති. අයං ඛො මෙ භනෙන, සත්තමො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

8. සථෙ ඛො පජාභංභනෙන, හගවතො පඨමන්තරං කාලඛ්‍යරෙය්‍යං අනච්ඡරියං ඛො පනෙතං යං මං හගවා එවං ව්‍යාකරෙය්‍ය; නත්ති තං සංයොජනං යෙන සංයොජනෙන සංයුතො උග්ගො ගහපති හත්ථිගාමකො පුන ඉමං ලොකං ආගඤ්ඡෙය්‍යාති. අයං ඛො මෙ භනෙන, අච්ඡරියො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො සංවිජ්ජති.

ඉමෙ ඛො භනෙන, අට්ඨ අච්ඡරියා අබ්බුතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති. නො ව ඛො අභං ජානාමී කතමෙහිපභං අට්ඨති අච්ඡරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතොති.

අපං ඛො දො භික්ඛු උග්ගස්ස ගහපතීනො හත්ථිගාමකස්ස නිවෙසනෙ පිණ්ඩපාතං ගහෙතවා උච්ඡායාසනා පක්කාමී. අපං ඛො සො භික්ඛු පච්ඡාභංගං පිණ්ඩපාතපටික්කකතො යෙන හගවා තෙනුපසංඛම්භම්භවා හගවතං අභිවාදෙතවා එකමන්තං තිස්සිදි. එකමන්තං නිසිතො ඛො සො භික්ඛු යාවතකො අභොසි උග්ගෙන ගහපතීනා හත්ථිගාමකෙන සද්ධිං කරාසප්ප්‍රපොතං තං සබ්බං හගවතො ආරොචෙසි.

සාධු සාධු භික්ඛු, යථා තං උග්ගො ගහපති හත්ථිගාමකො සම්මො ව්‍යාකරොතො ව්‍යාකරෙය්‍ය ඉමෙහෙව ඛො භික්ඛු අට්ඨති අච්ඡරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො උග්ගො ගහපති හත්ථිගාමකො මයා ව්‍යාකතො. ඉමෙහි ව පන භික්ඛු අට්ඨති අච්ඡරියෙහි අබ්බුතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං උග්ගං ගහපති. හත්ථිගාමකං ධාරෙතාති.

7. වහන්ස දෙවියෝ එළැඹි ගැහැරිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මැනවින් ප්‍රකාශකරන ලද්දේ ය යි සැළ කෙරෙත්. එය ආශ්වයා-යෙක් නො වෙයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ දෙවියනට මම මෙසේ කියමි: 'දෙවතාවෙනි, තෙපි මෙසේ කියනු ද නො කියනු ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මැනවින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ම' ය යි. වහන්ස, මම ඒ හේතු කොට ගෙන දෙවියෝ හෝ මා වෙත එළඹෙත්. මම හෝ දෙවියන් හා කථා කෙරෙමැයි සිතෙහි නැඟීමක් නො ම දැනිමි. වහන්ස, මාගේ මෙ සත්වන ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ඇත්තේ ය.

8. වහන්ස, ඉදින් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පෙරාතුව ම කල්‍යාණ කරන්නෙමි නම්, ඇත්ගම්වැසි උග්ගාගහපති යම් සංයෝජනයකින් බැඳුනේ යළි මෙ ලොවට එන්නේ නම් ඒ සංයෝජනය (ඔහුට) නැතැ'යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා උදෙසා යමක් ප්‍රකාශකරණ සේක් ද, එය ආශ්-වයායෙක් නො වේ. වහන්ස, මේ මාගේ අණ්ටම් ආශ්වයා අද්භූත ධර්මය ඇත්තේ ය.

වහන්ස, මේ අණ්ට ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයෝ ඇත්තාහ. මම කවර නම් අණ්ට ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයන් ගෙන් සමන්විත ය යි භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දෙමි දැයි මම නො දනිමි ම ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ ඇත්ගම්වැසි උග්ගාගහපතිහුගේ පිණ්ඩසාතය ගෙන හුනාස්නෙන් නැගී ගියේ ය. ඉක්බිති ඒ මහණ පිණ්ඩසාතයෙන් වැළැකුණේ පසු බස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක්පසෙක හින. එකක්පසෙක හුන් එ මහණ ඇත්ගම්වැසි උග්ගාගහපති හා සමඟ යම් පමණ වූ කථාසල්පාසයෙක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය.

මහණ, ඉතා මැනව, ඇත්ගම් වැසි උග්ගාගහපති යථේය කොපට මනා කොට පවසන්නේ කියා ද, මහණ මේ අණ්ට ආශ්වයා අද්භූත ධර්මයන් ගෙන් ම ඇත්ගම් වැසි උග්ගාගහපති සමන්විත ය යි මා විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ ය. මහණ ඇත් ගම් වැසි උග්ගාගහපති මේ ආශ්වයා අද්භූත ධර්ම යන් ගෙන් සමන්විත ය යි ධර්ම යි.

හත්තකාලවක සුත්තං

එකං සමං හගවා ආලවියං විහරති අග්ගාලවෙ චෙතියෙ තත්ත
බො හගවා භික්ඛු ආමානසි: -පෙ-

සත්තං භික්ඛවෙ, අච්ඡරියෙහි අබ්භූතෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතං
හත්තං ආලවකං ධාරෙරං. කතමෙහි සත්තති:

සද්ධො භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො. සීලවා භික්ඛවෙ, හත්තකො
ආලවකො, හිරිමා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො, ඔක්කප්පි භික්ඛවෙ,
හත්තකො ආලවකො. බහුසසුතො භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො. වාගවා
භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො. පඤ්ඤවා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො.
ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ; සත්තති අච්ඡරියෙහි අබ්භූතෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතං
හත්තං ආලවකං ධාරෙරංති, ඉදමචොචි හගවා. ඉදං වඩා සුගතො උච්ඡා-
යාසනා විහාරං පාට්ඨි.

අප් බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවිටර-
මාද්දය යෙන හත්තකසං ආලවකසං නිවෙසනං තෙනුපසංඛතී.
උපසංඛතීත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. අප් බො හත්තකො ආලවකො
යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතීත්වා තං භික්ඛුං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීදනං බො හත්තකං ආලවකං සො භික්ඛු
එතදචොච: සත්තති බො තං ආටුසො, අච්ඡරියෙහි අබ්භූතෙහි ධර්මෙහි
සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතො. කතමෙහි සත්තති:

සද්ධො භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවකො. සීලවා -පෙ- හිරිමා -පෙ-
ඔක්කප්පි -පෙ- බහුසසුතො -පෙ- වාගවා -පෙ- පඤ්ඤවා භික්ඛවෙ,
හත්තකො ආලවකොති. ඉමෙහි බො තං ආටුසො, සත්තති අච්ඡරියෙහි
අබ්භූතෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතොති.

කච්චිත් හතෙත, න කොචි ගිහි අහොසි ඔද්දතවසනොති?

න බොත්¹ ආටුසො, කොචි ගිහි අහොසි ඔද්දතවසනොති.

සාධු හතෙත, යදෙත් න කොචි ගිහි අහොසි ඔද්දතවසනොති.

1. හතෙත්තං - මජ්ඣං.

හස්තාලවක සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළුදිවුරු අශ්මාලව නම් චෛත්‍යස්ථානයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුසේක:

මහණෙනි, හස්තාලවක කුමර සප්ත ආශ්වයාදී අද්භූත ධර්මයන් ගෙන් යුක්ත වූවකු කොට දරවු. කවර සතෙකින් යත්:

මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ ශ්‍රඩාවත් ය, මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ සිල්වත් ය, මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ ලජ්ජීය, මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ ඔතප් ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ බහුශ්‍රැතය, මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ ත්‍යාගී ය. මහණෙනි හස්තාලවක තෙමේ ප්‍රඥාවත් ය යි, මහණෙනි හස්තාලවක තෙමේ ආශ්වයාදී අද්භූත ධර්ම සතීන් යුක්තවූවකු කොට ධරවු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සුභතයන් වහන්සේ මෙය වදුරා හුනාස්තෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව් පා සිවුරු ගෙණ හස්තාලවක කුමරුගේ නිවෙස්නට එළඹියේ ය. එළඹී පනවන ලද අස්තෙහි හින, ඉක්බිති හස්තාලවක ඒ මහණහු කරා එළඹියේ ය, එළඹී ඒ මහණහු සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය, ඒ මහණ එකත් පසක හුන් හස්තාලවක හට මෙය කීය, ඇවත, තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ආශ්වයාදී අද්භූත ධර්ම සතෙකින් යුක්ත ය යි ප්‍රකාශ කරන ලද්දව, කවර සතෙකින් යත්:

මහණෙනි, හස්තාලවක තෙමේ සෑදහැවත් ය, සිල්වත්ය, ලජ්ජීය, ඔත්තප්පිය, බහුශ්‍රැතය, ත්‍යාගීය. මහණෙනි, හස්තාලවක ප්‍රඥාවත් ය, ඇවත, තෙපි මේ ආශ්වයාදී අද්භූත ධර්ම සතීන් සමන්විත යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දව.

වහන්ස, කිම කිසියම් සුදුවත් හැඳි ගිහියෙක් එහි නො වී දැයි? ඇවත, එතන්හි සුදුවත් හැඳි කිසිදු ගිහියෙක් නො වී ය.

වහන්ස, ඉදින් එහි සුදුවත් හැඳි කිසි ගිහියෙක් නො වී නම් මැනැවි.

අප් ටො සො භික්ඛු හත්ථකසං ආලවකසං නිවෙසනෙ පිණ්ඩපාතං ගහෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමී. අප් ටො සො භික්ඛු පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකනො යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ටො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං හනෙත, පුබ්බන්තහසමයං නිවාසෙත්වා පක්කවීර-මාදය යෙන හත්ථකසං ආලවකසං නිවෙසනං තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදී. අප් ටො හනෙත හත්ථකො ආලවකො යෙනාහං තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ටො අහං හනෙත, හත්ථකං ආලවකං එතදවොච.

සත්තති ටො ත්වං ආවුසො, අච්ඡරියෙති අබ්භුතෙති ධම්මෙති සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතො. කතමෙ සත්තති: සද්ධො භික්ඛවෙ, හත්ථකො ආලවකො, සීලවා -පෙ- හිරිමා -පෙ- ඔහතපපි -පෙ- ඔහුක්ඛුතො -පෙ- වාගවා -පෙ- පඤ්ඤවා භික්ඛවෙ, හත්ථකො ආලවකොති. ඉමෙති ටො ත්වං ආවුසො, සත්තති අච්ඡරියෙති අබ්භුතෙති ධම්මෙති සමන්තාගතො හගවතා ව්‍යාකතොති.

එවං වුත්තො හනෙත, හත්ථකො ආලවකො මං එතදවොච: කච්චිත්ථ හනෙත, න කොච්චි හිතී අහොසි ඔද්ධවසනොති. න ටොතප් ආවුසො, කොච්චි හිතී අහොසි ඔද්ධ වසනොති. සාධු හනෙත, යදෙත්ථ න කොච්චි හිතී අහොසි ඔද්ධවසනොති.

සාධු සාධු භික්ඛු, අප්ච්චෙජා සො භික්ඛු කුලපුත්තො සංතෙසෙව අහතති කුසලෙ ධම්මෙ න දුට්ඨති පරෙති ඤායමානෙ, තෙන හි ත්වං භික්ඛු, අමීනාපි අට්ඨමෙන අච්ඡරියෙන අබ්භුතෙන ධම්මෙන සමන්තාගතං හත්ථකං ආලවකං ධාරෙති යදීදං අප්ච්චිත්තායාති.

8. 1. 3. 4

හත්ථකාලවක සංගහවතපු සුත්තං

එකං සමයං හගවා ආලවයං වීහරති අභ්‍යාලවෙ චෙතිසෙ. අප් ටො හත්ථකො ආලවකො පඤ්ඤමනෙති උපාසකසතෙති පරිවුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ටො හත්ථකං ආලවකං හගවා එතදවොච.

ඉක්බිති ඒ මහණ හස්තකාලවක කුමරහුගේ නිවෙස්තෙහි පිණ්ඩ-පාතය පිළිගෙන හුනාස්තෙන් නැගී ගියේ ය. ඉක්බිති ඒ මහණ පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුනේ පස්වරුයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය, එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු ගෙන හස්තකාලවක කුමරහුගේ නිවසට පැමිණියෙමි. එළැඹ පැනවූ අස්තෙහි හුන්නෙමි. වහන්ස, ඉක්බිති හස්තකාලවක තෙමේ මා වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ මා වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය. වහන්ස, එකත් පසෙක හුන් හස්තකාලවක හට මම මෙය කීමි:

ඇවත, තෙපි ආශ්වයා අද්දහන ධර්ම සතෙකින් සමන්විත ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දව. කවා සතෙකින් යත්: මහණෙහි, හස්තකාලවක සැදහැවත් ය, සිල්වත්ය, උප්පිය, ඔක්කප්පිය, බහුග්‍රාහය, ත්‍යාගීය, මහණෙහි, හස්තකාලවක පැනවත් ය. ඇවත, තෙපි මේ ආශ්වයා අද්දහන ධර්ම සතීන් සමන්විත ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දව.

මෙසේ කී කල්හි වහන්ස, හස්තකාලවක මට මෙය කී ය: කිම වහන්ස, එහි සුදුවත් හැඳි කිසියම් ගිහියෙක් නො වීද? ඇවත, එහි සුදුවත් හැඳි ගිහියෙක් නො වී ය. එහි සුදුවත් හැඳි කිසි ගිහියෙක් නො වී නම් මැනැවි.

මැනැවි මැනැවි මහණ. අල්පෙව්ස් වූ ඒ කුල පුත්‍ර තෙමේ තමා තුළ කුශලධර්ම ඇති කල්හිම මෙරමා විසින් දූතගනු ලැබීමෙහි නො කැමැති වෙයි. එහෙයින් මහණ තෙපි හස්තකාලවක යම් මේ අල්පෙව්ස්තය යන අටුවැති ආශ්වයා අද්දහන ධර්මයෙකුදු සමන්වාගතයහ යි ධරව.

8. 1. 3. 4

හස්තකාලවක සංඛ්‍යාවක්ෂු සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළුවනුවර අග්ගාලව චෛත්‍යස්ථානයෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති හස්තකාලවක තෙමේ පන්සියයක් පමණ උවසුවන් විසින් පිරිවරන ලද්දේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් හස්තකාලවක හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහති මො න්‍යායං හත්තක, පරිසා, කපං පත ත්වං හත්තක, ඉමං මහති. පරිසං සංඛ්‍යාණංකාති? යාතිමාති' හතෙන, හගවතා දෙසිතාති වසතාරි සංඛ්‍යානවත්තති තෙනාහං ඉමං පරිසං සංඛ්‍යාණංකාති. අහං හතෙන, යං ජානාමි, 'අයං දුතෙන යංගහෙනබ්බො'ති, තං දුතෙන සංඛ්‍යාණංකාති. යං ජානාමි 'අයං පෙය්‍යවජෙජන සංඛ්‍යානහෙනබ්බො'ති තං පෙය්‍යවජෙජන සංඛ්‍යාණංකාති, යං ජානාමි 'අයං අත්ථවරියාය සංඛ්‍යානහෙනබ්බො'ති තං අත්ථවරියාය සංගණංකාති, යං ජානාමි 'ඥං සමානතතාය සංඛ්‍යානහෙනබ්බො'ති තං සමානතතාය සංඛ්‍යාණංකාති, සංචිත්තංති ටො පත මෙ හතෙන, ඤාලෙ හොගා. දළිඤ්ඤා ටො හො තථා යොනබ්බං ටිඤ්ඤාතිති,

සාධු සාධු හත්තක, යොගි මො න්‍යායං හත්තක, මහති. පරිසං සංඛ්‍යා හෙනං, යෙ හි කෙවි හත්තක, අනිං මඤ්ඤානං පරිසං සංඛ්‍යානහස්සං, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුරි සංඛ්‍යානවත්තති මහති. පරිසං සංඛ්‍යානහස්සං, යෙපි හි කෙවි හත්තක, අනාගතමඤ්ඤානං මහති. පරිසං සංඛ්‍යානහස්සංති සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුරි සංඛ්‍යානවත්තති මහති. පරිසං සංඛ්‍යානහස්සංති.

යෙපි හි කෙවි හත්තක, ඵසරහි මහති. පරිසං සංඛ්‍යාණංති සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුරි සංඛ්‍යානවත්තති මහති. පරිසං සංඛ්‍යාණංකාතිති. අප් ටො හත්තකො ආලවතො හගවතා ධම්මියා කපාය සඤ්ඤාතො සමාදපිතො සමුත්තරිතො සමපගංසිතො උච්ඛායාසනා හගවතං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා පකාමි.

අප් ටො හගවා අවිරපකකතෙන හත්තකො ආලවතො භික්ඛු ආමනෙසි: අවධානි භික්ඛවෙ, අවජරියෙහි අබ්‍යුත්තංති ධර්මෙහි සමනතාගතං හත්තකං ආලවකං ධාරෙප්, කතමෙහි අවධානි:

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ හත්තකො ආලවතො. සිලවා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. හිරිවා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. ඔක්කප්පි භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. ඛුද්ධස්සො භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. වාගවා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. පඤ්ඤවා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො. අපරිච්ඡා භික්ඛවෙ, හත්තකො ආලවතො, ඉමෙහි මො භික්ඛවෙ, අවධානි අවජරියෙහි අබ්‍යුත්තංති ධර්මෙහි සමනතාගතං හත්තකං ආලවකං ධාරෙපාති.

“හස්තකය, තොප ගේ මේ පිරිස මහත් ය, හස්තකය කෙසේ නම් තෙපි මේ මහ පිරිස සංග්‍රහ කරවු දැයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද යම් මේ සතර සංග්‍රහ වස්තු කෙනෙක් වෙත් ද, එයින් මම මේ මහපිරිස සගත්මි. වහන්ස, මම යමකු ‘මේ තෙමේ දනයෙන් සංග්‍රහ කටයුත්තකැයි දැනීම ද, දනයෙන් ඔහු සගත්මි. යමකු ‘මේ තෙමේ ප්‍රියවචනයෙන් සැඟැහිය යුත්තකැයි දැනීම ද, ප්‍රිය වචනයෙන් ඔහු සගත්මි. යමකු ‘මේ තෙමේ අක්ඛණ්ඩයෙන් සැඟැහිය යුත්තකැයි දැනීම ද, ඔහු අක්ඛණ්ඩයෙන් සගත්මි. යමකු ‘මේ තෙමේ සමානාත්මතායෙන් සැඟැහිය යුත්තකැයි දැනීම ද, ඔහු සමානාත්මතායෙන් සගත්මි. වහන්ස, මාගේ කුලයෙහි භොගයෝ ඇත. ඇසිය යුතු තෙපුල දිළින්දකු ගේ බදු කොට නො හඟිත්. (දිළින්දකු නොවූ මාගේ ඔවා නො ඉක්මවිය යුතු කොට හඟිත් යි සේයි.)

හස්තක, ඉතා මැනවි, හස්තකය, මහපිරිස සැඟැහීමට තොප ගේ මේ උපාය වේ. හස්තකය, යම් කිසිවෙක් ඉකුත් කල මහ පිරිස් සැඟැහු නම් ඒ සියලු දෙන මේ සිව්සඟරාවකින් ම මහපිරිස් සගත්ත. හස්තකය, යම් කෙනෙක් මතු කල්හි මහපිරිස් සගත්තාහු ද ඒ සියලු දෙන මේ සිව්සඟරාවකින් ම මහපිරිස් සගත්තාහ.

හස්තකය, යම් කිසි කෙනෙක් දැන් මහපිරිස් සගත්තාහු නම් ඒ සියලු දෙන මේ සිව්සඟරා වකින් ම මහපිරිස් සගත්තාහ යි. ඉක්බිති හස්තක ආලවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැනුම් කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදන් කරවන ලද්දේ තෙද ගන්වන ලද්දේ සතුටු කරන ලද්දේ හුනස්තෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හස්තක ආලවකයන් නැඟී ගිය නොබෝ කල්හි භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, හස්තක ආලවක අෂ්ට-ආශ්වයාද්භූත ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත කොට දරවු. කවර අටෙකින යත්:

මහණෙනි, හස්තක ආලවක සැදුහැත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක සිල් ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක පවට ලජ්ජා ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක පවට බිය ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක බොහෝ ඇසු පිරු කැන් ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක ක්‍රයාග ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක පැනැත්තේ ය, මහණෙනි, හස්තක ආලවක අපිස්මුණ ඇත්තේ ය. මහණෙනි, හස්තක ආලවක මේ අෂ්ට ආශ්වයාද්භූත ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත කොට ධරවයි.

8. 1. 3. 5

මහානාම සූතම

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසමී නිශ්‍රොධාරාමෙ, අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙත්ථපසඛකමී. උපසඛකමීතො භගවතං අභිවාදෙතො එකමතං තිසිදි. එකමතං තිසිනෙතො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවතං එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො භතෙන, උපාසකො හොතිති:

යතො ඛො මහානාම, බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති, එත්තාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො හොතිති.

කිත්තාවතා පත භතෙන, උපාසකො සීලවා හොතිති:

යකො ඛො මහානාම, උපාසකො පාණතිපාතා පටිවීරතො හොති, අදික්ඛාදනා පටිවීරතො හොති, කාමෙසු මිඤ්චාරා පටිවීරතො හොති, මුසාවාද පටිවීරතො හොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදවශානා පටිවීරතො හොති. එත්තාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො සීලවා හොතිති.

කිත්තාවතා පත භතෙන, උපාසකො අත්තනිකාය පටිපන්නො හොති නො පරහිතායාති:

යතො ඛො මහානාම උපාසකො අත්තනා සද්ධාසම්පන්නො හොති නො පරං සද්ධාසම්පදය සමාදපෙති අත්තනා සීලසම්පන්නො හොති නො පරං සීලසම්පදය සමාදපෙති. අත්තනා වාගසම්පන්නො හොති නො පරං වාගසම්පදය සමාදපෙති, අත්තනා භික්ඛුනං දස්සනකාමො හොති නො පරං භික්ඛුනං දස්සන සමාදපෙති. අත්තනා සද්ධම්මං සොතුකාමො හොති නො පරං සද්ධම්මසව්‍යණ සමාදපෙති. අත්තනා සුත්තානං ධම්මානං ධාරණඡාතිකො හොති නො පරං ධම්මධාරණාය සමාදපෙති. අත්තනා ධම්මානං ධම්මානං අත්ථපපරික්ඛමි හොති නො පරං අත්ථපපරික්ඛය සමාදපෙති. අත්තනා අත්ථමඤ්ඤය ධම්මමඤ්ඤය ධම්මානුධම්මපටිපන්නො හොති නො පරං ධම්මානුධම්මපටිපත්තියා සමාදපෙති. එත්තාවතා ඛො මහානාම උපාසකො අත්තනිකාය පටිපන්නො හොති නො පරහිතායාති.

මහානාම සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඞ්ඵල වත් පුර නාග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් මහානාම ශාක්‍ය භාගාවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය:

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසකයෙක් වේ දැයි:

මහානාම ය, යම් දිනෙක පටන් බුදුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සතුන් සරණ ගියේ වේ ද, මහානාමය, මෙපමණෙකින් උපාසක වේ.

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසක තෙමේ සිල් ඇත්තේ වේ ද:

මහානාමය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේ පණ්ඩායෙන් වැළකුණේ වේ ද, අයිතාදතින් වැළකුණේ වේ ද, කාමයන්හි මිසභසරින් වැළකුණේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකුණේ වේ ද, මදයට හා ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර පානයෙන් වැළකුණේ වේ ද, මහානාමය, මෙපමණෙකින් උපාසක තෙමේ සිල් ඇත්තේ වේ.

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසක තමනට හිත පිණිස පිළිපත්තේ අනුනට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද?

මහානාමය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේ, සැදහැයෙන් යුතු වූයේ මෙරමා ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ සීලයෙන් යුතු වූයේ මෙරමා සීලසම්පන්නයෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ ත්‍යාගයෙන් යුතු වූයේ මෙරමා ත්‍යාගසම්පන්නයෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ මහණුන් දකිනු කැමැත්තේ මෙරමා මහණුන් දක්වෙත් සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ සදහම් අසනු කැමැත්තේ මෙරමා සදහම් ඇසීමෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ ඇසූ දහම් දරණ ස්වභාවය ඇත්තේ මෙරමා දහම් දැරීමෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ දරු දහම් පිළිබඳ අරුත් පිරික්සන්නේ මෙරමා අරුත් පිරික්සීමෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ අරුත් දැන දහම් දැන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වූයේ මෙරමා ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියෙහි සමාදන් නො කරවා ද, මහානාමය, මෙපමණෙකින් ම උපාසක තමනට හිත පිණිස පිළිපත්තේ අනුනට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ.

කිත්තාවතා පන හතෙන, උපාසකො අත්තභිත්තාය ව පටිපනෙතො හොති,
පරභිත්තාය චාති:

යතො ඛො මහානාම, උපාසකො අත්තනා ව සද්ධාසම්පනෙතො
හොති, පරඤ්ඤා සද්ධාසම්පදාය සමාදපෙති. අත්තනා ව සීලසම්පනෙතො
හොති, පරඤ්ඤා සීලසම්පදාය සමාදපෙති. අත්තනා ව වාගසම්පනෙතො
හොති, පරඤ්ඤා වාගසම්පදාය සමාදපෙති. අත්තනා ව භික්ඛුනා දස්සනකාමො
හොති, පරඤ්ඤා භික්ඛුනා දස්සනෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සද්ධම්මං
යොතුකාමො හොති, පරඤ්ඤා සද්ධම්මසවණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව
සුත්තානං ධම්මානං ධාරණජාතිකො හොති, පරඤ්ඤා ධම්මධාරණාය සමාදපෙති.
අත්තනා ව ධ්මානං ධම්මානං අනුප්පවරිකං හොති, පරඤ්ඤා අනුප්පවරිකාය
සමාදපෙති. අත්තනා ව අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටි-
පනෙතො හොති, පරඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපත්තියා සමාදපෙති. එත්තාවතා
ඛො මහානාම, උපාසකො අත්තභිත්තාය ව පටිපනෙතො හොති
පරභිත්තාය චාති.

8. 1. 3. 6

ජීවක සුත්තං.

එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකමබ්බනො. අථ ඛො
ජීවකො කොමාරභවෙවා යෙන භගවා තෙනුපසඛික්ඛම්. උපසඛික්ඛිතො
භගවත්තං අභිවාදෙත්වා එකමත්තං නිසීදී, එකමත්තං නිසිනො ඛො
ජීවකො කොමාරභවෙවා භගවත්තං එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො හතෙන උපාසකො හොතිති:

යතො ඛො ජීවක, බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො
හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති, එත්තාවතා ඛො ජීවක, උපාසකො
හොතිති.

කිත්තාවතා පන හතෙන, උපාසකො සීලවා හොතිති:

යතො ඛො ජීවක, උපාසකො පාණාතිපාතා පටිවීරතො හොති,
- පෙ - සුරාමෙරයමජ්ජපමාදව්ශානා පටිවීරතො හොති. එත්තාවතා ඛො
ජීවක, උපාසකො සීලවා හොතිති.

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසක තමනට හිත පිණිසත් අනුනට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ දැයි?

මහානාමය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේත් සැදහැයෙන් යුතු වූයේ මෙරමාත් ශ්‍රද්ධාසම්පදාවෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් සීලයෙන් යුතු වූයේ මෙරමාත් සීලසම්පත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් න්‍යායයෙන් යුතු වූයේ මෙරමාත් න්‍යායසම්පත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් මහණුන් දකිනු කැමැත්තේ මෙරමාත් මහණුන් දක්වෙහි සමාදන් කරවා ද තෙමේත් සදහම් අසනු කැමැත්තේ මෙරමාත් සදහම් ඇසීමෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් ඇසූ දහම් දැරීම සහිතව කොට ඇත්තේ මෙරමාත් දහම් දැරීමෙහි සමාදන් කරවා ද තෙමේත් දරු දහම් පිළිබඳ අරුත් පිරික්සන්නේ මෙරමාත් අරුත් පිරික්සීමෙහි සමාදන් කරවා ද තෙමේත් අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වූයේ මෙරමාත් ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, මහානාමය, මෙ පමණෙකින් ම උපාසක තෙමේ තමනට හිත පිණිසත් අනුනට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ ය යි.

8. 1. 3. 6

ජීවක සූත්‍රය

එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ජීවක වෙදහු ගේ අභිව්‍යාසයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කොමාරහව්ව ජීවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හින, එකත්පසෙක හුන් කොමාරහව්ව ජීවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙනලේ ය:

වහන්ස, කො පමණෙකින් උපාසකයෙක් වේ ද?

ජීවකය, යම් දිනෙක පටන් බුදුරජුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සතුන් සරණ ගියේ වේ ද, ජීවක මෙ පමණකින් ම උපාසකයෙක් වේ යයි.

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසක සිල් ඇත්තේ වේ ද:

ජීවකය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේ පණ්ඩායෙන් වැළකුණේ වේ ද... මදයට හා ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර පානයෙන් වැළකුණේ වේ ද, ජීවක, මෙ පමණකින් ම උපාසක සිල් ඇත්තේ වෙයි.

කිංකාවතා පන භනෙන, උපාසකො අක්කතිතාය පටිපනෙතා හොති,
නො පරහිතායාති:

යනො ඛො ජීවික, උපාසකො අක්කතා සඤ්ඤාමපනෙතා හොති
නො පරං සඤ්ඤාමපදය සමාදපෙති - පෙ - අක්කතා අත්ථමඤ්ඤාය
ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනෙතා හොති, නො පරං ධම්මානුධම්ම-
පටිපත්තියා සමාදපෙති. එක්කාවතා ඛො ජීවික, උපාසකො අක්කතිතාය
පටිපනෙතා හොති, නො පරහිතායාති.

කිංකාවතා පන භනෙන, උපාසකො අක්කතිතාය ටි පටිපනෙතා හොති
පරහිතාය වාති:

යනො ඛො ජීවික, උපාසකො අක්කතා ටි සඤ්ඤාමපනෙතා හොති,
පරඤ්ඤා සඤ්ඤාමපදය සමාදපෙති. අක්කතා ටි සීලසම්පනෙතා හොති,
පරඤ්ඤා සීලසම්පදය සමාදපෙති. අක්කතා ටි වාගසම්පනෙතා හොති,
පරඤ්ඤා වාගසම්පදය සමාදපෙති. අක්කතා ටි භික්ඛුනං දස්සනකාමො
හොති, පරඤ්ඤා භික්ඛුනං දස්සනෙ සමාදපෙති. අක්කතා ටි සඤ්ඤා-
සොකුකාමො හොති, පරඤ්ඤා සද්ධම්මසවණෙ සමාදපෙති අක්කතා ටි
සුත්තානං ධම්මානං ධාරණජාතියො හොති, පරඤ්ඤා ධම්මධාරණාය සමාදපෙති.
අක්කතා ටි ධ්වනානං ධම්මානං අඤ්ඤාපපරිකම්භො හොති, පරඤ්ඤා අඤ්ඤාපපරිකම්භාය
සමාදපෙති. අක්කතා ටි අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටි-
පනෙතා හොති, පරඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපත්තියා සමාදපෙති එක්කාවතා
ඛො ජීවික, උපාසකො අක්කතිතාය ටි පටිපනෙතා හොති, පරහිතාය වාති.

8. 1. 3. 7

බල සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨමානි භික්ඛවෙ, බලානි, කතමානි අට්ඨ: රුණ්ණබලා
භික්ඛවෙ, දරකා, කොධබලො මාතුගාමො, ආවුධබලො වොරා, ඉස්සරියබලා
රාජානො, උප්පිකිත්තබලා බාලා, නිර්ඤ්ඤාබලා¹ පණ්ණාසා, පටිසම්බන්ධබලා
බහුසුත්තා, බන්ධනබලා සමඤ්ඤාභවණා, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨබලානිති.

1. නිර්ඤ්ඤාබලා - 89.

වහන්ස, කොපමණෙකින් උපාසක තමනට හිත පිණිස පිළිපත්තේ අනුනට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද?

ථේවකය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේ සැදහැයෙන් යුතු වූයේ මෙරමා ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් නො කරවා ද, තෙමේ අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වූයේ මෙරමා ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියෙහි සමාදන් නො කරවා ද, ථේවකය, මෙපමණෙකින්ම උපාසක තෙමේ තමනට හිත පිණිස පිළිපත්තේ අනුනට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

වහන්ස, උපාසක තෙමේ කොපමණෙකින් තමනට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් අනුනට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් වේ ද?

ථේවකය, යම් දිනෙක පටන් උපාසක තෙමේත් සැදහැයෙන් යුක්ත වූයේ මෙරමාත් ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ මෙරමාත් ශීලසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් ත්‍යාගයෙන් යුතු වූයේ මෙරමාත් ත්‍යාගසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද තෙමේත් මහණුන් දකිනු කැමැත්තේ මෙරමාත් මහණුන් දකිනු කැමැත්තෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් යදහම් අයනු කැමැත්තේ මෙරමාත් යදහම් ඇසීමෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් ඇසූ දහම් දරීම සාමාන්‍ය කොට ඇත්තේ මෙරමාත් දහම් දරීමෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් දරු දහම් පිළිබඳ අරුත් පිරික්සන්නේ මෙරමාත් අරුත් පිරික්සීමෙහි සමාදන් කරවා ද, තෙමේත් අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වූයේ මෙරමාත් ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද ථේවක, මෙපමණෙකින් ම උපාසක තෙමේ තමනට හිත පිණිසත් අනුනට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

8. 1. 3. 7

බල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ බල අටෙකි. කවර අටෙකැ යත්: මහණෙනි, ළදරුවෝ හැඩීම බල කොට ඇත්තේ ය, මාගම ක්‍රෝධය බල කොට ඇත්තී ය. අඥානයෝ උදහස්වීම (ක්‍රොධවික්කය ම දැඩි ව ගැනීම) බල කොට ඇත්තේ ය, පණ්ඩිතයෝ වැඩ අවැඩ නිශ්චය කොට අවබෝධ කර වීම බලකොට ඇත්තේ ය. බහුශ්‍රැතයෝ පස්විකුම බලකොට ඇත්තේ ය, මහණබමුණෝ ඉවසීම බල කොට ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මේ අට බලයෝ වෙති යි.

විණාසවබල සුක්කං

[සාවස්තීදානං]

අපං ටො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්
උපසඬකම්භා හගවතං අභිවාදෙභා එකමතං නිසීදි. එකමතං
නිසින්නං ටො ආයස්මතං සාරිපුත්තං හගවා එතදවොච:

කති නුඨො සාරිපුත්ත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි
සමන්නාගතො විණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති විණා මෙ
ආසවාති?

අට්ඨ හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති යෙහි බලෙහි සමන්නා-
ගතො විණාසවො ආසවානං ඛයං පටිජානාති විණා මෙ ආසවාති, කතමාති
අට්ඨ:

1. ඉධ හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො අනිච්චතො සංඛෙධ සඬ්ඛාරා
යථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං හොනති, යමපි හතෙත විණාසවස්ස
භික්ඛුනො අනිච්චතො සංඛෙධ සඬ්ඛාරා යථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං
හොනති, ඉදමපි හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො බලං හොති, යං බලං
ආගමම විණාසවො භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති විණා මෙ ආසවාති.

2. පුනච්ච පරං හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො අඬ්ඛාරකාසුපමා කාමායථා-
භූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං හොනති, යමපි හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො
අඬ්ඛාරකාසුපමා කාමායථාභූතං සමුපපඤ්ඤාය සුද්ධිං හොනති, ඉදමපි
හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො බලං හොති, යං බලං ආගමම විණාසවො
භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති විණා මෙ ආසවාති.

3. පුන ච පරං හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො චිච්චෙකතින්නං චිත්තං හොති
චිච්චෙකපොණං චිච්චෙකපඬ්ඛාරං චිච්චෙකට්ඨං¹ නෙකඛම්මාභිරතං වාතාතිභූතං
සබ්බසො ආසවට්ඨාතියෙහි ධම්මෙහි, යමපි හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො
චිච්චෙකතින්නං චිත්තං හොති චිච්චෙකපොණං චිච්චෙකපඬ්ඛාරං චිච්චෙකට්ඨං
නෙකඛම්මාභිරතං වාතාතිභූතං සබ්බසො ආසවට්ඨාතියෙහි ධම්මෙහි, ඉදමපි
හතෙත, විණාසවස්ස භික්ඛුනො බලං හොති, යං බලං ආගමම විණාසවො
භික්ඛු ආසවානං ඛයං පටිජානාති විණා මෙ ආසවාති.

1. චිච්චෙකට්ඨං: -මණ්ඩ.

[සැවැත්තිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සංවීරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකක් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක:

ශාරිපුත්‍රය, යම් බලයන්ගෙන් යුක්ත වූ රහත් මහණ මාගේ ආභ්‍රවයෝ ගෙවී ගියහ යි ආභ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, රහත් මහණහුගේ (එබඳු) බල කෙතෙක් ද?

වහන්ස, යම් බලයන්ගෙන් යුතු රහත් මහණ මාගේ ආභ්‍රවයෝ ක්ෂීණයහ යි ආභ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, රහත් මහණ හුගේ (එබඳු) බල අටෙකි. කවර අටෙක යත්:

1. වහන්ස, මෙ යස්නෙහි රහත් මහණහු විසින් අනිත්‍ය වශයෙන් සියලු සංස්කාරයෝ තත්වූ පරිද්දෙන් මනානුවණින් මොනවට දක්නා ලද්දහු වෙත්. වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආභ්‍රවයෝ ක්ෂීණයහ යි ආභ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

2. තවද, වහන්ස, රහත් මහණහු විසින් කාමයෝ අභුරු වළක් උපමා කොට ඇතියහ යි තත්වූ පරිද්දෙන් මනානුවණින් මොනවට දක්නා ලද්දහු වෙත්. වහන්ස, රහත් මහණහු විසින් යම් භෙයෙකින් කාමයෝ අභුරුවළක් උපමා කොට ඇතියහ යි තත්වූ පරිද්දෙන් මනා නුවණින් මොනවට දක්නා ලද්දහු වෙත් ද, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ තෙමේ මාගේ ආභ්‍රවයෝ ක්ෂීණයහ යි (ගෙවී ගියහ යි) ආභ්‍රවයන්ගේ ක්ෂය වීම පිළිණ කෙරේ ද, වහන්ස, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වෙයි.

3. තවද වහන්ස, රහත් මහණහුගේ සිත (පලසමවත් විසින්) විචේකයට. (නිවනට) නැඹුරු වූයේ විචේකයට (නිවනට) අවනත වූයේ විචේකයට (නිවනට) බර වූයේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූයේ පැවිද්දෙහි මොනවට ඇලුණේ හැම අයුරින් ම ආභ්‍රවයනට කරුණුවූ ධර්මයන් හා සමඟ ඇලුම් රහිත වූයේ හෙවත් සියලු ත්‍රෛභූමිකධර්මයන්ගෙන් විභ්‍යානන වූයේ වේ. වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආභ්‍රවයෝ ක්ෂීණයහ යි ආභ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, මෙ ද රහත් මහණ හුගේ බලයෙක් වෙයි.

4. පුනවපරං හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා භොනති සුභාවිතා. යඛෙ හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා භොනති සුභාවිතා, ඉදං හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො බලං භොති යං බලං ආගමම විණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති, විණං මෙ ආසවාති.

5-8 පුනවපරං හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා භොනති සුභාවිතා - පෙ - පඤ්චිඤ්ජයාති භාවිතාති භොනති සුභාවිතාති - පෙ - සත්තබ්බාසංඝාතා භාවිතා භොනති සුභාවිතා - පෙ - අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවිතො භොති සුභාවිතො, යඛෙ හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භාවිතො භොති සුභාවිතො, ඉදං හනෙන, විණාසවසං භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං ආගමම විණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති විණං මෙ ආසවාති.

ඉමාති ඛො හනෙන, අට්ඨ විණාසවසං භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො විණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති විණං මෙ ආසවාති.

8. 1. 3. 9

අකඛණ සුත්තං

[සාවකීතිදුතං]

බණ්ඩවො ලොකො බණ්ඩවො ලොකොති භික්ඛවෙ, අසසුතවා පුට්ඨජනො භාසති, නො ව ඛො සො ජානාති බණං වා අකඛණං වා. අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, අකඛණං අසමයා බ්‍රහ්මචරියවාසාය. කතමෙ අට්ඨ:

1. ඉධ භික්ඛවෙ, තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො භොති අරහං සම්මා සම්මුඤ්ඤා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද් අනුක්ඛාරො පුරිසදම්ම සාරථී සත්ථා දෙවමනුසානං බ්‍රහ්මා හගවා. ධර්මො ව දෙසියති ඔපසම්මො පරිනිබ්බාසිකො සම්මොධාමී සුගතපාවෙදිතො, අයං ව පුග්ගලො නිරයං උපපන්නො භොති. අයං භික්ඛවෙ, පඨමො අකඛණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

4. තවද, වහන්ස, රහත් මහණහු විසින් සතර සිට්ඨන්ත්‍ර වඩනා ලද්දහු මොනොවට වඩනා ලද්දහු වෙති. වහන්ස, යම් හෙයකින් රහත් මහණහු විසින් සතර සිට්ඨන්ත්‍ර වඩනා ලද්දහු මොනවට වඩනා ලද්දහු වෙත් ද, වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආසුටියෝ ක්ෂණයහ සි ආසුටියන් ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, මේ ද රහත් මහණහු ගේ බලයෙක් වෙයි.

5-8 කවද, වහන්ස, ක්ෂණාසුච මහණහු විසින් සතර සාද්ධිපාදයෝ භාවිත වූවාහු සුභාවිත වූවාහු වෙත් ... පඤ්ඤාභ්‍යාසයෝ භාවිත වූවා හු සුභාවිත වූවාහු වෙත්... සජ්ජබොධාබ්‍යාසයෝ භාවිත වූවාහු සුභාවිත වූවාහු වෙත්.... අටහෙකින් යුතු ආයාති වූ මාර්ගය භාවිත වූයේ සුභාවිත වූයේ වෙයි. වහන්ස, යම් හෙයකින් රහත් මහණහු විසින් ආයාති වූ අෂ්ටාධිගිකමාර්ගය වඩනලද්දේ මොනොවට වඩනලද්දේ වේ ද, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ තෙමේ මාගේ ආසුටියෝ ක්ෂය වූහ සි ආසුටියන්ගේ ක්ෂයවීම පිළිණ කෙරේ ද, මේ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක් වේ.

වහන්ස, යම් බලයන්ගෙන්.සමභාගත රහත් මහණ තෙමේ මාගේ ආසුටියෝ ක්ෂය වූහසි ආසුටියන්ගේ ක්ෂය වීම පිළිණ කෙරේ ද, ක්ෂණාසුච මහණ හට මේ අට බලයෝ වෙති සි.

8. 1. 3. 9

අකට්ඨක සූත්‍රය

[දැවැත්තියන සි]

මහණෙනි, ඇසු පිරු තැන් නැති සුහුදුන් තෙමේ ලෝකය ක්ෂණකාන්ත ඇත්තේ ය, (අවකාශ ලැබූ ම කරන කිය ඇත්තේ ය) ක්ෂණ කාන්ත ඇත්තේ ය සි කියයි. හෙතෙමේ ක්ෂණය (අවකාශය) හෝ අක්ෂණය (අනවකාශය) හෝ නො දනියි. මහණෙනි, බබ්සර විසීමට අනවකාශ අකාල මේ අවෙක් වෙයි. කවර අවෙක් යත්:

2. මහණෙනි, අර්හත් වූ සම්මාසමුද්ධි වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණ ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ ලෝකච්ඡි වූ අනුක්‍රම පුරුෂදමාසාරොථි වූ දෙව්මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් තරාගත තෙමේ ලොකයෙහි උපන්නේ වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රවන්තා වූ කෙලෙස් පිරිනිවීම කරන්නා වූ (වතුම්භිදාන සංඛ්‍යාත) සමොධායීය කරා යන්නා වූ සුගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්ද වූ ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. (එකල) මේ පුගල් තෙමේ ද නිරයෙහි උපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, බබ්සර විසීමට මේ පළමු වන අනවකාශය වේ අකාලය වේ.

2. පුනර්වරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
සත්ථා දෙවමනුසානාං බුද්ධො භගවා. ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- සුගතස-
චේදිතො, අයඤ්ඤා පුග්ගලො තිට්ඨානගොති. උපපන්නො හොති. අයං
භික්ඛවෙ දුතියො අකඛණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

3. පුනර්වරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගලො පෙත්තිවිසයං උපපන්නො
හොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො අකඛණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

4. පුනර්වරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගලො අඤ්ඤාතරං දිසායුක්ඛං දෙවනිකායං
උපපන්නො හොති. අයං භික්ඛවෙ චතුසො අකඛණො අසමයො
බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

5. පුනර්වරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගලො පට්ටභ්ථිමසු ජනපදෙසු පට්ටා
ජානො හොති අවිඤ්ඤාතරෙසු ජිලකෙඛසු. යත්ත නත්ති ගති භික්ඛුනං
භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං. අයං භික්ඛවෙ පඤ්චමො අකඛණො
අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

6. පුනර්වරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- අයඤ්ඤා පුග්ගලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු
පට්ටාජානො හොති ජිට්ඨාදිවිකිකො විපරිතදක්කනොනත්ති දිනනං නත්ති ධිට්ඨං
නත්ති හුතං නත්ති සුක්කද්දකකානං කම්මානං එලං ජිපාකො, නත්ති අයං
ලොකො නත්ති පරො ලොකො නත්ති මාතා නත්ති පිතා නත්ති සත්තා
ඔපපාතිකා නත්ති ලොකෙ සමණව්‍යාභුණො සම්මග්ගනා සම්මා පටිපත්තා යෙ
ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සම්මකත්තා පට්ටෙද්දන්ති,
අයං භික්ඛවෙ ඡතෙධා අකඛණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

2. තවද මහණෙනි,... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘවූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් කරාගත තෙමේ ද ඉල්කයෙහි උපන්නේ වේ ... සුගතයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුඟුල් තෙමේ ද කිරිසන් යොන්හි උපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මචරියවාසයට මේ දෙවන අනවකාශය වේ. අකාලය වේ.

3. තවද මහණෙනි,... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘවූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් කරාගත තෙමේ ද ඉල්කයෙහි උපන්නේ වෙයි. ... සුගත ප්‍රවේදිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුඟුල් තෙමේ ද ප්‍රේත විෂයෙහි උපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මචරී චූළමට මේ තෙවන අනවකාශය වේ. අකාලය වේ.

4. තවද මහණෙනි,... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘවූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් කරාගත තෙමේ ද ලොකයෙහි උපන්නේ වෙයි. ... සුගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුඟුල් තෙමේ ද දීඝායුෂ ඇති එක්තරා දේවතිකායයෙක්හි (අපංඤ්ජලයෙහි) උපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මචරී චූළමට මේ සිවුවන අනවකාශය වේ. අකාලය වේ.

5. තවද මහණෙනි,... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘවූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් කරාගත තෙමේ ද ඉල්කයෙහි උපන්නේ වෙයි... සුගත ප්‍රවේදිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුඟුල් තෙමේ ද මහණින්ගේ මෙහෙයන්ගේ උවසුවන්ගේ උවැසියන්ගේ හසරෙක් යම් තැනෙක නැති ද, එබඳු වූ අතිශය අඟුණු ඵලෙව් වූ ප්‍රත්‍යක්ෂපදයන්හි උපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මචරී චූළමට මේ පස්වන අනවකාශය වේ. අකාලය වේ.

6. තවද මහණෙනි,... දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘවූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් කරාගත තෙමේ ද ඉල්කයෙහි උපන්නේ වෙයි.... සුගතයන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුඟුල් තෙමේ ද මධ්‍යමස්තපදයෙහි උපන්නේ දෙන ලද්දෙහි විපාක නැත, මහායාග යෙහි විපාක නැත, අමුත්තන්ට පිළියෙළ කළ සත්කාරයෙහි විපාක නැත, සුකෘතදුෂ්කෘත කම්යන්ගේ (කුසලාකුසලයන්ගේ) පලයෙක් විපාක යෙක් නැත, (පරලොව සිටියහුට) මෙලොවක් නැත, (මෙලොව සිටියහුට) පරලොවක් නැත, මවු නැත, පියා නැත, (මවුපියන්ට කළ යහපත් අයහපත් පිළිවෙතින් පලවිපාක නැතැ යි සේ යි.) ඔපපාතික යත්තියෝ නැත, යමෙක් මෙලොව ද පරලොව ද කුමු අභිවිඤ්ඤානගෙන් පසක් කොට කියක් නම් (එබඳු) මනා මහෙහි ගිය සමාන්ප්‍රතිපත්ත මහණ-බ්‍රහ්මණ් ලොකයෙහි නැතැයි විපරිත දකුම් ඇති ඵෙදිවුවෙක් වේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මචරී චූළමට මේ සවන අනවකාශය වේ. අකාලය වේ.

7. පුනව්සරං භික්ඛවෙ තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති -පෙ-
ධම්මො ව දෙසියති -පෙ- අයඤ්චි පුග්ගලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ඨා-
ජානො හොති. සො ව හොති දුස්සාසකං ජලො ඵලමුගො. න පට්ඨලො
සුභාසිත දුඛාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාං. අයං භික්ඛවෙ සත්තමො අසමණො
අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

8. පුනව්සරං භික්ඛවෙ, තථාගතො ව ලොකෙ අනුසන්නො හොති අරහ-
සම්මාසම්ප්‍රදේධා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා. ධම්මො ව
න දෙසියති ඔපසම්මො පරිනිබ්බාසිකො සංඛොධගාමී සුගතස්සවේදීනො,
අයඤ්චි පුග්ගලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ඨාජානො හොති. සො ව
හොති පඤ්ඤවා අජලො අනෙලමුගො පට්ඨලො සුභාසිත දුඛාසිතස්ස
අත්මඤ්ඤාං. අයං භික්ඛවෙ, අට්ඨමො අසමණො අසමයො බ්‍රහ්මචරිය-
වාසාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ අසමණො අසමයො බ්‍රහ්මචරියවාසාය.

එකොව භික්ඛවෙ, බණො ව සමයො ව බ්‍රහ්මචරියවාසාය. කතමො
එකො: ඉධ භික්ඛවෙ, තථාගතො ව ලොකෙ උපපන්නො හොති, අරහ-
සම්මාසම්ප්‍රදේධා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකච්ඡ අනුක්කරො
පුරිස්සදම්මසාරම් සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා. ධම්මො ව දෙසියති
ඔපසම්මො පරිනිබ්බාසිකො සංඛොධගාමී සුගතස්සවේදීනො. අයඤ්චි
පුග්ගලො මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පට්ඨාජානො හොති, සො ව හොති
පඤ්ඤවා අජලො අනෙලමුගො පට්ඨලො සුභාසිත දුඛාසිතස්ස අත්-
මඤ්ඤාං. අයං භික්ඛවෙ, එකොව බණො ව සමයො ව බ්‍රහ්මචරිය
වාසායාති.

1. මනුසසලාභං ලද්ධානං සඤ්ඤාම සුප්පවේදීනං,
යෙ බණං නාදිගච්ඡන්ති ඤ්ඤාමෙත්ති තෙ බණං.
2. ඛු භි අසමණො දුක්ඛා මග්ගස්ස අනුකරාසිකා,
කදථි කරහථි ලොකෙ උපපජ්ජන්ති තථාගතා.
3. කඤ්ඤං සමුද්ධිභූතං යං ලොකස්මිං සුප්පලං,
මනුසසපට්ඨලාහො ව සද්ධම්මස්ස ව දෙසනා
අලං වායමිතුං තත් අත්තාමෙත ජනතුනා.

7. තවද, මහණෙනි, ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ වූ සිවුසය පිළිවිදි භාග්‍යාවත් කරාගත තෙමේ ද ලොව උපන්නේ වේ... සුගතප්‍රවේදිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබෙයි. මේ පුතුල් තෙමේ ද මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපන්නේ වෙයි. හෙතෙමේ ද මුළු වූ කෙළ තොල වූ සුභාසිත දුර්භාසිතයක්හු ගේ අරුත් දන්නට අසමත් වූ දුෂ්ටාඥයෙක් වේ. මහණෙනි, මේ බබ්සර වීසුමට සත්වන අනවකාශය යි, අකාලය යි.

8. තවද, මහණෙනි, අර්හත් වූ සම්මාසමුද්දා වූ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ වූ සිවුසය පිළිවිදි භාග්‍යාවත් වූ කරාගත තෙමේ ද ලෝකයෙහි කුපන්නේ වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රව්‍යන්තා වූ කෙලෙස් පිරිනිවන්තා වූ සමෘද්ධියට යන සුලු වූ සුගතයන් වහන්සේ වීසින් පවසන ලද ධර්මය ද නොදෙසනු ලැබේ. මේ පුද්ගල තෙමේ ද මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපන්නේ වේ. හෙතෙමේ ද කුටිකුත්තේ අප්පි වූයේ කෙලතොලු නො වූයේ සුභාසිත දුර්භාසිතයක්හුගේ අරුත් දැනීමෙහි ප්‍රතිබල වූයේ වේ. මහණෙනි, බබ්සර වීසුමට මේ අටවැනි වූ අනවකාශය වේ. අකාලය වේ. මහණෙනි, බබ්සර වීසුමට මේ අනවකාශයේ අකාලයේ අට දෙන වෙත්.

මහණෙනි, බබ්සර වීසුමට එකම අවකාශයක් ද කාලයක් ද වේ. තවර එකෙක යත්: මහණෙනි, අර්හත් වූ සම්මාසමුද්දා වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණ ධර්මයන්ගෙන් සුක්ත වූ සුගත් වූ ලොකවීදි වූ අනුකාර පුරිසදම්ම සාරවී වූ දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ වූ සිවුසය පිළිවිදි භාග්‍යාවත් වූ කරාගත තෙමේ ද මේ ලෝකයෙහි උපන්නේ වේ. කෙලෙස් සන්තිද්‍රව්‍යන්තා කෙලෙස් පිරිනිවන්තා වතුමාර්ගඥානාවබෝධයට පමුණුවන සුගතප්‍රවේදිත ධර්මය ද දෙසනු ලැබේ. මේ පුද්ගල තෙමේ ද මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපන්නේ වේ. හෙතෙමේ ද කුටිකුත්තේ අප්පි වූයේ කෙලතොලු නො වූයේ සුභාසිත දුර්භාසිතයක්හුගේ අරුත් දැනීමෙහි ප්‍රතිබල වූයේ වේ. මහණෙනි, මේ බබ්සර වීසුමට එකම අවකාශය ද කාලය ද වේ.

1. මේ කෙතෙක් මනුෂ්‍යාත්ම භාවය ලැබ මැනවින් දෙසු සදහම්හි අවකාශය නො ලබන් ද, ඔහු අවකාශය (ක්ෂණය) ඉක්මවා යෙත්.

2. මාර්ගයට අන්තරායකර වූ බොහෝ අනවකාශයේ වදරන ලදහ, කරාගතයේ කිසියම් කලෙක ලෙවිති උපදිත්.

3. මිනිසත් බව ලැබීම ද සදහම් දෙසීම ද යන යමක් ලොව අතීතය දුර්ලභ වේ ද, මෙය ඔහුට හමු විය. එහි ලාභික කැමති මිනිසා වීසින් වැයම් කිරීමට සුදුසු ය.

4. කථං වීජඤ්ඤා සද්ධම්මං ඛණ්ණං වෙ මා උපවිඳගා,
ඛණ්ණානිතා හි සොචනති නිරයමහි සමප්පිතා.
5. ඉධ වෙව නං වීරාධෙති සද්ධම්මං සා නියාමතං,
වෘණ්ණොච අනීතසොථා වීරඤ්ඤා අනුතපෙසසති.
6. අවිජ්ජානිවුතො පොසො සද්ධම්මං අපරාධිකො,
ථානිමරණසංසාරං වීරං පවිච්ඡායොසාසති.
7. යෙ ව උද්ධං මනුසසතං සද්ධම්මෙ සුභවෙදීතෙ,
අකංසු තත්ථ උචතං කම්මානති කරොනති වා.
8. ඛණ්ණං පවිච්ඡිං ලොකෙ බ්‍රහ්මචරියං අනුක්කරං,
යෙ මහතං පටිපජ්ජංසු තපාගතසාවෙදීතං.
9. යෙ සංචරා වක්ඛමිතා දෙසිතාදිඤ්ඤාසුතා,
තෙසු දුග්ගතා සද්ධමො වීරෙ අනවසසුතො.
10. සංඛෙ අනුසයෙ ඡෙත්වා මාරධෙයා සරානුගෙ,
තෙ වෙ පාරගතා ලොකෙ යෙ පතතා ආසවකම්මානති.

8. 1. 3. 10

අනුරුද්ධ සුත්තං

එකං සමයං භගවා භග්ගසු චිත්තති සුංසුමාරගිරෙ හෙස-
කලාවතෙ මීගදයෙ. තෙන ටො පගා සමයෙන ආයස්මා අනුරුද්ධ
වෙතීසු චිත්තති පාවිතවාසදයෙ. අර ටො ආයස්මකො අනුරුද්ධ
රහොගතසා පතිසංඝිතසා එවං වෙතසො පටිච්ඡිකමෙතො උදපාදී:

4. සදහම් දෙසුම දන ගත්තේ ය. අවකාශය නහමක් ඉක්ම යේ වා ඉකුත් අවකාශ ඇත්තෝ නිර්දයති උපන්නාහු ශෝක කෙරෙත් මැයි.

5. මෙලොවිහි ම (ඒ ක්ෂණය ලබා) සඬ්ඞරම භියාම සඬ්ඞාත වූ ඒ ආයඨ මාර්ගය වරදවා ගනී (නම්) පිරිහුණු ධන ඇති වෙළෙඳකු මෙන් බොහෝ කලක් තැවෙන්නේ ය.

6. සඬ්ඞරමය වරදවා ගත් අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු පුරුෂ තෙමේ ජාතිමරණ සඬ්ඞාත සංසාරදුක්ඛය බොහෝ කලක් විදින්නේ ය.

7. යම් කෙනෙක් මනා කොට දෙසු දහම් පවත්නා කල්හි මිනිසක් බව ලැබ ගාස්තාශාසනය කළාහු ද කෙරෙත් ද කරන්නාහු ද

8. යම් කෙනෙක් ෂල්‍යකයෙහි අනුකාර වූ මුළුමනින් සඬ්ඞාත ක්ෂණය ප්‍රතිවේධ කළාහු ද ඔහු කරාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද මහට පිළිපත්හ.

9. පසැස් ඇති ආදිත්‍යවන්වු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් සංවර කෙනෙක් දෙසන ලද්දා ද, එහි සංවෘත වූයේ හැම කල්හි සිහි ඇත්තේ කෙලෙසුන්ගෙන් නො තෙත් වූයේ වාස කරන්නේ ය.

10. යම් කෙනෙක් ෂල්‍යකයෙහි මාර්ගයා සඬ්ඞාත සංසාරය අනුව යන සියලු අනුසයයන් සිදු රහත් ඵලයට සැමිණියාහු ද ඔහු එකාන්තයෙන් ක්‍රීඩනට පත්වුවෝ වෙති යි.

8. 1. 3. 10

අනුරුඬ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හග්ග ජනපදයෙහි සුංසු-
මාර්ගීර නගරය අසල භේසකලාවන නම් මුඛවෙනෙහි වැඩ වෙසෙනසේක.
එ සමයෙහි ආයුෂමත් අනුරුඬ සංවිටයන් වහන්සේ වෙති දනව්වෙහි
(බුදුරදුන් වැඩහුන් තැනින්) පෙරදිගෙහි වූ හුණ වෙනෙහි වෙසෙති. ඉක්බිති
රහසිගත වූ එකලාව හුන් ආයුෂමත් අනුරුඬ තෙරණුවන්ගේ සිත්හි
මේ බදු අදහසක් (මහා පුරුෂ චිතර්කයක්) පහළ විය;

අපටිච්ඡක්ඛායං ධම්මො නායං ධම්මො මහිව්ඡස්ස, සනතුට්ඨස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසනතුට්ඨස්ස, පට්ඨික්ඛස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො සඛ්ඛනිකාරාමස්ස. ආරඬ්ඨ වීරියස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො කුසිත්තස්ස, උපට්ඨිතසතිස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨසතිස්ස, සමාහිත්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසමාහිත්තස්ස, පඤ්ඤවිතො අයං ධම්මො, නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්සාති.

අර්ථො භගවා ආයස්මිනො අනුරුඬ්ඨස්ස චේතසා චේතොපට්ඨිතක්ඛාමඤ්ඤාය සෙය්‍යාපාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරය්‍යා, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජය්‍යා එවචෙව භග්ගෙසු සුංසුමාරහිතෙර භෙසකලාවතො මිගදයො අත්තරහිතො චෙතිස්ස සාවිතවංසදයො ආයස්මිනො අනුරුඬ්ඨස්ස සම්මුච්චෙ පාකුරහොසි.

නිසිදි භගවා පඤ්ඤාමෙත ආසනෙ, ආයස්මාපි ථො අනුරුඬ්ඨො භචේතනං අභිධාදෙත්වා එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසිත්තං ථො ආයස්මිනං අනුරුඬ්ඨං භගවා එතදචොච: සාධු සාධු අනුරුඬ්ඨං, සාධු ථො ත්වා අනුරුඬ්ඨං, යං තං මහාපුරිසවීර්‍යක්ඛං වීර්‍යක්ඛෙයි: අපටිච්ඡක්ඛායං ධම්මො නායං ධම්මො මහිව්ඡස්ස, සනතුට්ඨස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසනතුට්ඨස්ස, පට්ඨික්ඛස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො සඛ්ඛනිකාරාමස්ස, ආරඬ්ඨවීරියස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො කුසිත්තස්ස, උපට්ඨිතසතිස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨසතිස්ස, සමාහිත්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො අසමාහිත්තස්ස, පඤ්ඤවිතො අයං ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්සාති.

එනම්, මේ (නව ලොකාකාර) ධර්මය (ලද දණ්ඩ සැහවීමෙන් ද පිළිගැනීමේ මාත්‍රභූතයෙන් ද) අල්පේච්ඡ යාහට ය. මේ ධර්මය මහේච්ඡයාට නොවේ. මේ ධර්මය (සිවුපසෙහි තෙවැදුරුම සහෙකාසයෙන්) සතුටු වන්නාවූ ය. මේ ධර්මය අසන්තුෂ්ටයාට නොවේ. මේ ධර්මය (කාය විහ්‍රා උපධිවිචේතයන්ගෙන්) ප්‍රවිච්ඡිත සිත් ඇතිවූයාට ය. මේ ධර්මය (ගණසංඛ්‍යාකායෙහි හා ක්ලෙශසංඛ්‍යාකායෙහි ඇලුණු) සංඛ්‍යාකාරාමයාට නොවේ. මේ ධර්මය (කායිකවේතනික වසයෙන්) පටන්ගන්නා ලද වියා ඇත්තාවූ ය. මේ ධර්මය කුසිතයාට නොවේ. මේ ධර්මය (සතර සතිපට්ඨාන වසයෙන්) උළුඹ සිටි සිහි ඇත්තාවූ ය, මේ ධර්මය මුළු සිහි ඇත්තාවූ නොවේ; මේ ධර්මය එකඟ සිත් ඇත්තාවූ ය, මේ ධර්මය අසමාහිත සිත් ඇත්තාවූ නොවේ. මේ ධර්මය (කර්මසාධක ප්‍රඥායෙන්) ප්‍රඥා ඇත්තාවූ ය, මේ ධර්මය දුෂ්ප්‍රාඥයාට නොවේ යයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනුරුඳ්‍ර තෙරණුවන්ගේ සිත්හි වූ පරිච්ඡාරකය නමින් වහන්සේගේ සිතින් දැන යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වත් කළ අතක් දිගු කරන්නේ ද, දික් කළ අතක් හකුළුවත් නේ ද, එසෙයින් හඟාරතපයෙහි සු-සුමාරගිරි සම්පෑයෙහි මේ සකලාවන නම් මුඛවෙතෙහි අතුරුදන් වූයේත් වෙති ජනපදයෙහි වූ (දශබල වස-නසාරානායෙන්) පෙරදිගෙහි පිහිටි ත්‍රණවෙතෙහි ආයුෂ්මත් අනුරුඳ්‍ර සාර්වර යන් වහන්සේ හමුවෙහි පහළ වූ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැන වූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. ආයුෂ්මත් අනුරුඳ්‍ර සාර්වරයන් වහන්සේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් අනුරුඳ්‍ර සාර්වරයන් වහන්සේට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: 'අනුරුඳ්‍රය, මැනවි, මැනවි, අනුරුඳ්‍රය, මේ ධර්මය අල්පේච්ඡයාට ය, මේ ධර්මය මහේච්ඡයාට නොවෙයි. මේ ධර්මය සන්තුෂ්ටයාට ය, මේ ධර්මය අසන්තුෂ්ටයාට නොවෙයි. මේ ධර්මය ප්‍රවිච්ඡිතයාට ය, මේ ධර්මය සංඛ්‍යාකාරාමයාට නොවෙයි. මේ ධර්මය ආරබ්ධ වියා ඇත්තාවූ ය, මේ ධර්මය කුසිතයාට නොවෙයි, මේ ධර්මය උළුඹ සිටි සිහි ඇත්තාවූ ය, මේ ධර්මය මුළු සිහි ඇත්තාවූ නොවෙයි. මේ ධර්මය සමාහිතයාට ය, මේ ධර්මය අසමාහිත යාට නොවෙයි. මේ ධර්මය ප්‍රඥාවත් හට ය. මේ ධර්මය දුෂ්ප්‍රාඥයාට නොවේ යයි තෙපි යම් මහාපුරුෂචිත්තයක් විතර්කණය කරනු ද, එය මනා මැ යි.

තෙන හි තුං අනුරුද්ධ, ඉමං අට්ඨමං මහාපුරිසචිත්තං චිත්තකොසභි:
භිසංඝචාරාමසංඝං ධරෙවා භිසංඝචරතීතො නායං ධරෙවා පරඤ්චා-
රාමං පරඤ්චරතීතොති.

යතො ටො තුං අනුරුද්ධ, ඉමෙ අට්ඨමහාපුරිසචිත්තකොසභි චිත්තකොසභි,
තතො තුං අනුරුද්ධ, යාවදෙව ආකඨවිසංසි චිච්චෙව කාමෙහි චිච්චෙ
කුසලෙහි ධරෙවෙහි සචිත්තකං සචිචාරං චිචෙකථං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං
උපසම්පජ්ජ චිහරිසංසි.

යතො ටො තුං අනුරුද්ධ, ඉමෙ අට්ඨමහාපුරිසචිත්තකොසභි චිත්තකොසභි
තතො තුං අනුරුද්ධ, යාවදෙව ආකඨවිසංසි චිත්තකොසභිචාරානං චූපසඤ්චා
අඤ්ඤාතං සම්පසාදනං චෙත්තසො ඵකොදිභාවං අචිත්තකං අචිචාරං සමාධිථං
පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ චිහරිසංසි.

යතො ටො තුං අනුරුද්ධ, ඉමෙ අට්ඨමහාපුරිසචිත්තකොසභි චිත්තකොසභි
තතො තුං අනුරුද්ධ, යාවදෙව ආකඨවිසංසි, පිතියා ච පිරාගා
උපෙක්ඛාකා ච චිහරිසංසි, සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන
පටිසංවෙදිසංසි, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛාකා සතිමා සුඛචිහාරීති
තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ චිහරිසංසි.

යතො ටො තුං අනුරුද්ධ, ඉමෙ අට්ඨ මහාපුරිසචිත්තකොසභි චිත්තකොසභි,
තතො තුං අනුරුද්ධ, යාවදෙව ආකඨවිසංසි, සුඛං ච පහානා දුක්ඛං ච
පහානා පුට්ඨෙව සොමනසසද්දෙමනස්සානං අත්ඛන්තො අදුක්ඛමුසුඛං
උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ චිහරිසංසි.

යතො ටො තුං අනුරුද්ධ, ඉමෙ ච අට්ඨමහාපුරිසචිත්තකොසභි
චිත්තකොසභි, ඉමෙසඤ්ච චතුත්ථං ඤානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨං
ධම්මසුඛචිහාරානං නිකාමලාභී ඤාතං, අතිවජ්ජලාභී, අකසිරලාභී, තතො
තුයං අනුරුද්ධ, සෙයාරාපි නාම ගහපතියං වා ගහපතිසුත්තං වා
නානාරක්ඛානං දුස්සානං දුස්සකරණං චකො පුරො, ඵච්චෙව තෙ පංසුතුලං
චිචාරානං ධායිසංසි, සනතුට්ඨං චිහරතො, රතියා අපරිත්තස්සාය,
ථාපුරිහාරය, භික්ඛලිනාය නිබ්බානස්ස.

එසේ නම් අනුරුද්ධය, තෙපි මේ අභිච්ඡාදි වූ මහා පුරුෂ චිත්තය ද චිත්තකණය කරව:- මේ ධර්මය නිෂ්ප්‍රපණිසංඛ්‍යාත නිවනෙහි ඇඳුණු-
ටය. මේ ධර්මය ප්‍රපණිසංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාමානදාෂ්ටිත්ති ඇඳුණුට
නො වේ ය කියයි.

අනුරුද්ධය, යම් කලෙක්හි වනාහි තෙපි මේ අභිච්ඡාදි මහාපුරුෂ චිත්ත-
යන් චිත්තකණය කරන්නාහු ද, අනුරුද්ධය, උකල්හි තෙපි යම්තාක්
කැමැතිවන්නාහු නම් (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශලධර්මයන්-
ගෙන් වෙන්ව ම චිත්ත සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත්
ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට සම වැද වැස කරන්නාහු ය.

අනුරුද්ධය, යම් කලෙක්හි වනාහි තෙපි මේ අභිච්ඡාදි මහාපුරුෂ චිත්ත-
යන් චිත්තකණය කරන්නාහු ද, අනුරුද්ධය, උකල්හි තෙපි යම්තාක්
කැමැති වන්නාහු නම් (ඒ තාක්) චිත්ත විචාරයන්ගේ ව්‍යුපසමයෙන්
අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟව ඇති චිත්ත රහිත වූ
විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට
සමවැද වාස කරන්නාහු ය.

අනුරුද්ධය, යම් කලෙක්හි වනාහි තෙපි මේ අභිච්ඡාදි මහාපුරුෂ චිත්ත-
යන් චිත්තකණය කරන්නාහු ද, අනුරුද්ධය, උකල්හි තෙපි යම්තාක් කැමැති
වන්නාහු නම් (ඒ තාක්) ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ඇත්තේ ම
වාස කරන්නාහු ය. සිහි ඇත්තේ ද සමාක් ප්‍රභූ ඇත්තේ ද, සුඛයක්
කයින් පිළිවිදින්නාහු ය. ආයාසයේ යම් ධ්‍යානයක් හේතු කොට ඒ ප්‍රභූ
උපේක්ෂා ඇත්තේ ය, සතියෙන් යුක්තය, සුවචිතරණ ඇත්තේ ය යි
කියත් නම් (ඒ) තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරන්නාහු ය.

අනුරුද්ධ, තෙපි යම් කලෙක වනාහි මේ අභිච්ඡාදි මහා පුරුෂ චිත්ත-
යන් චිත්තකණය කරන්නාහු ද, අනුරුද්ධය, උකල තෙපි යම්තාක් කැමැති
වන්නාහු නම් (ඒ තාක්) සුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් ද දුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන්
ද යොමිතස් දෙමිතස් දෙදෙනාගේ අස්තඛ්‍යමයෙන් පෙරවූව ම දුක් නො වූ
සුඛ නො වූ උපේක්ෂාස්මෘතීන්ගෙන් පිරිසිදු වූ චතුත්ථධ්‍යානයට සමවැද
වාස කරන්නාහු ය.

අනුරුද්ධය, තෙපි යම් කලෙක වනාහි මේ අභිච්ඡාදි මහාපුරුෂ චිත්ත-
යන් චිත්තකණය කරන්නාහු නම් අධිවිත්තයට අයත් දිවුදම්යෙහි සුඛ
චිතරණය වූ මේ සතර ධ්‍යානයන් කැමැතියේ ලබන්නෙක් ද සැපයේ ලබන්-
තෙක් ද නිදහස් ලබන්නෙක් ද වන්නාහු නම් අනුරුද්ධය, උකල්හි
තොපට ගැහැවියකුට හෝ ගැහැදිසුකකුට හෝ නොයෙක් පැහැයෙන්
රඳනා ලද වතීන් පිරුණු පිළිකරවුයෙක් යමයේ ද, එසේ ම යථාලාභ-
සන්තෝෂයෙන් යුතුව වාස කරන්නා වූ තොපගේ ඇල්ම පිණිස එතරුණ
දාෂ්ටිත්තෙන්) නො පිරිනැවීම (අපරිත්‍යාසය-නො බියවීම) පිණිස එතරුණ-
රණය පිණිස නිවනට බැස ගැනීම පිණිස සිවුරු අයුරින් පවුල් සිවුර
(මැනැවැයි) වැටහෙන්නේ ය.

යතො ටො ඤං අනුරුඳ්ධි, ඉමෙ ව අට්ඨමහාපුරිසථිතකෙක
ථිතකෙකසද්ධි, ඉමෙසඤ්ච වතුනං ඤානානං ආභිවෙකයිකානං දිට්ඨ-
ධම්මසුච්චිභාරානං නිකාමලාභී හවිසසයි, අකිච්ඡලාභී, අකසිරලාභී, තතො තුයහං
අනුරුඳ්ධි, සෙය්‍යරාපි නාම ගහපතීසස වා ගහපතීපුන්ණසස වා
සාලිතං ඔදනොච්ඡිතකාළකො අනෙකසුපො අනෙකච්ඡ ඤානො, ඵලමෙව
තෙ පිණ්ඩියාලොපං භොජනානං බාධිසසති සනතුට්ඨසස චිහරතො රතියා
අපරිතසසාය ඵාසුච්චාරාය ඕක්කමනාය නිබ්බානසස.

යතො ටො ඤං අනුරුඳ්ධි ඉමෙ ව අට්ඨ මහාපුරිසථිතකෙක
ථිතකෙකසද්ධි, ඉමෙසඤ්ච වතුනං ඤානානං ආභිවෙකයිකානං දිට්ඨධම්ම-
සුච්චිභාරානං නිකාමලාභී හවිසසයි අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, තතො තුයහං
අනුරුඳ්ධි, සෙය්‍යරාපි නාම ගහපතීසස වා ගහපතීපුන්ණසස වා තුට්ඨාගාර-
උලුච්ඡිතාචලිකං නිවාතං දුස්සිතගෙළං¹ පිහිතවාතපානං, ඵලමෙව තෙ
රුකඛමුලං සෙනාසනානං බාධිසසති සනතුට්ඨසස චිහරතො රතියා
අපරිතසසාය ඵාසුච්චාරාය ඕක්කමනාය නිබ්බානසස.

යතො ටො ඤං අනුරුඳ්ධි, ඉමෙ ව අට්ඨ මහාපුරිසථිතකෙක
ථිතකෙකසද්ධි, ඉමෙසං ව වතුනං ඤානානං ආභිවෙකයිකානං දිට්ඨධම්ම
සුච්චිභාරානං නිකාමලාභී හවිසසයි අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, තතො තුයහං
අනුරුඳ්ධි, සෙය්‍යරාපි නාම ගහපතීසස වා ගහපතීපුන්ණසස වා පලලවෙණි
ගොණකසුතො පටිකසුතො පටලිකසුතො කාදලිමීගපවරපටිකසුතො
සලකසුතසුතො උහතො ලොභිකසුතසුතො, ඵලමෙව තෙ තිණ්ණසුතො
සයනාසනානං බාධිසසති සනතුට්ඨසස චිහරතො රතියා අපරිතසසාය
ඵාසුච්චාරාය ඕක්කමනාය නිබ්බානසස.

1. ඵහපිතගෙළං - කසව්ථි.

අනුරුද්ධය, තෙපි යම් කලෙක්හි වනාහි මේ අශ්වමහාපුරුෂචිත්තක-
යන් ද චිත්තකණය කරන්නහු නම් අධිචිත්තයට අයත් දිවුදුම්මයෙහි සුඛ
චිත්තකණය වූ මේ සතරධ්‍යානයන් කැමතිසේ ලබන්නෙක් ද සැපයේ
ලබන්නෙක් ද නිදුකින් ලබන්නෙක් ද වන්නහු නම් අනුරුද්ධය, උකල්හි
කොපට ගැහැටියකුට හෝ ගැහැටිපුතකට හෝ නොයෙක් සුභ ඇති
නොයෙක් ව්‍යාඥන ඇති බැහැර කළ කඳඇට ඇති හැල්බකක්
යම්මේ ද, එසේ ම යථාලාභසන්තෝෂයෙන් යුතුව වාසය කරන්නා වූ
කොපගේ ඇල්ම පිණිස (තෘෂ්ණාදාෂ්ටිත්ගෙන්) නො පිරිතැවීම පිණිස
සැප චිත්තකණය පිණිස නිවනට බැසගැනීම පිණිස බොහුන් අතුරින් පිණ්ඩියා
ලෝපගෝඡනය (මැනවැයි) වැටහෙන්නේ ය.

අනුරුද්ධය, තෙපි යම් කලෙක පටන් මේ අශ්ව මහාපුරුෂචිත්තක-
යන් ද චිත්තකණය කරන්නහු නම් අධිචිත්තයට අයත් දිවුදුම්මයෙහි සුඛ-
චිත්තකණය වූ මේ සතර ධ්‍යානයන් ද කැමතිසේ ලබන්නෙක් ද සැපයේ ලබන්-
තෙක් ද නිදුකින් ලබන්නෙක් ද වන්නහු නම් අනුරුද්ධය, එතැන් පටන්
කොපට, යම් භෙයෙකින් ගැහැටියකුට හෝ ගැහැටිපුතකුට හෝ ඇතුළත
පිටත පිරිසම කරන ලද වළක්වන ලද වාතප්‍රවේශ ඇති පැහැසු කඩුව ඇති
පියන ලද දෙර කඩුව ඇති කුරුමෙකක් මැනවැයි වටහා ද, එසෙයින්
යථාලාභසන්තෝෂයෙන් යුතුව වාසය කරන්නා වූ කොපගේ ඇල්ම
පිණිස (තෘෂ්ණාදාෂ්ටිත්ගෙන්) නො පිරිතැවීම පිණිස චාපුච්චිත්තකණය පිණිස
නිවනට බැසගැනීම පිණිස සෙනසුන් අතුරෙන් වෘක්ෂමූලය (මැනවැයි)
වැටහෙන්නේ ය.

අනුරුද්ධය, තෙපි යම් කලෙක වනාහි මේ අශ්වමහාපුරුෂ චිත්තක-
යන් ද චිත්තකණය කරන්නහු නම් අධිචිත්තයට අයත් දිවුදුම්මයෙහි සුඛ
චිත්තකණය වූ මේ සතර ධ්‍යානයන් ද කැමති සේ ලබන්නෙක් ද සැපයේ
ලබන්නෙක් ද නිදුකින් ලබන්නෙක් ද වන්නහු නම් අනුරුද්ධය, එකල්හි
කොපට ගැහැටියකුට හෝ ගැහැටිපුතකුට හෝ මහ කොටුපලස් අතුළ, සුදු
එළවළුම් ඇතිරි අතුළ, ගතපුස් ඇතිරි අතුළ, කෙහෙල්වූ යමින් කළ
උතුම් ඇතිරි අතුළ, රතුඋඩුවියන් සහිත වූ දෙපස රතුකන්වයින් ඇති,
පළඟෙක් යම්මේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම සන්තෝෂයෙන් වාස කරන
කොපගේ ඇල්ම පිණිස නො පිරිතැවීම පිණිස චාපුච්චිත්තකණය පිණිස
නිවනට බැස ගැනීම පිණිස සෙනසුන් අතුරෙන් තණ ඇතිරිය (මැනවැයි)
වැටහෙන්නේ ය.

යතො ටො ඤාං අනුරුඳ්ධි, ඉමෙව අට්ඨ මහාපුරිසථිතතො
 ව්තකෙකස්සයි, ඉමෙසඤ්ච ව්තුතං කුමාරානං ආභිවෙනසිකානං දිට්ඨ-
 ධම්මෙද්ධව්තාරානං නිකාමලාභී භවිස්සයි අඤ්චත්තලාභී අකසිරලාභී, කතො
 තුයං අනුරුඳ්ධි, සෙය්‍යරාපි නාම ගහපතියං වා ගහපතිපුත්තස්ස වා නානා
 භෙසජ්ජාති, සෙය්‍යරීදං සපටිනවතීතං තෙලං මධු ඵාණිකං. එවමෙව තෙ
 පුතිළික්ඛං භෙසජ්ජානං බාධිකං සනතුට්ඨස්ස ව්හරතො රතියා අපරිතස්සාය
 ඵාසුචිභාරාය ඔක්කමනාය නිබ්බානස්ස.

තෙන හි ඤාං අනුරුඳ්ධි, ආයතිකමිච්චි වස්සවාසං ඉධෙව වෙතීසු
 පාචිනවංසදයෙ ව්හරෙය්‍යාසිති. එවං භතෙතඤ්ච ටො ආයස්මි අනුරුඳ්ධො
 භගවතො පට්ටසෙය්‍යයි.

අට් ටො භගවා අයස්මිනං අනුරුඳ්ධං ඉමිනා ඔවාදෙන දිවදිඤ්චා
 සෙය්‍යරාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
 වා බාහං සම්මිඤ්ජය්‍ය, එවමෙව වෙතීසු පාචිනවංසදයෙ අනුරුභිතො
 භගෙහපු පුංසුමාරගිරෙ භෙසකලාවතන මිඤ්ජෙය පාතුරුභාසි. නිද්දි
 භගවා පඤ්ඤාතො ආසතො. නිසජ්ජ ටො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි:
 අට්ඨ ටො භික්ඛවෙ, මහාපුරිසථිතතො දෙසිස්සාමි, තං පුණ්ණං සාධුකං
 මනාමි කරොමි භාසිස්සාමිති. එවමෙනෙතඤ්ච ටො තෙ භික්ඛු භගවතො
 පට්ටසෙය්‍යාසු භගවා එතදාවාච:

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, අට්ඨ මහාපුරිසථිතකතා:

අපටිච්ඡස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො මහිත්තස්ස;
 සනතුට්ඨස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො අසනතුට්ඨස්ස;
 පච්චිත්තස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො සබ්බභික්ඛාරාමස්ස.
 ආරභ්චරියස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො කුසිත්තස්ස,
 උපට්ඨිතස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨස්සායං.
 සමානිතස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො අසමානිතස්ස.
 පඤ්ඤාවතො අයං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො දුපපඤ්ඤස්ස,
 භිත්තපඤ්ඤාරාමස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො භිත්තපඤ්ඤරතීතො නායං
 ධම්මො පපඤ්ඤාරාමස්ස පපඤ්ඤරතීතො.

අනුරුද්ධය, තෙපි යම් කලෙක සිට මේ අශ්ව මහාපුරුෂ විතර්කයන් ද, විතර්කයක කරන්නහු නම් අධිචිත්තයට අයත් දිවුදුමියෙහි සුඛ විහරණ වූ මේ සතර ධ්‍යානයන් කැමති සේ ලබන්නහු නම් සැප සේ ලබන්නහු නම් නිදුකින් ලබන්නහු නම් අනුරුද්ධය, එතැන් සිට ගැහැටියකුට හෝ ගැහැටිපුතකුට හෝ ගිකෙල් වෙඩිරු තෙල් මී උක් හකුරු යන නොයෙක් බෙහෙත් යම්යේ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම සත්තෝෂ්ඨයන් වාස කරන තොපට ඇල්ම පිණිස නො පිරිනැවීම පිණිස එහු විහරණය පිණිස නිවනට බැස ගැනීම පිණිස බෙහෙත් අතුරෙන් සුචිත්ත හේසථය (මැනවැ යි) වැටහෙන්නේ ය.

අනුරුද්ධය, එසේ නම් තෙපි වෙති දැනව්වෙහි මෙහි ම පාවිච්ඡාය මුච්චෙනෙහි මත්තෙහි එන වස්ථුම ද කරන්නහු යි. වහන්ස, එසේ යි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ අවවාදයෙන් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්හට අවවාද දී බලවත් පුරුෂයෙක් යම්යේ වක්කළ හෝ අතක් දික් කරන්නේ ද, දික් කළ හෝ අතක් හකුළන්නේ ද, එසේ ම වෙති දැනව්වෙහි පාවිච්ඡාය වෙනෙහි අතුරුදන් වූ සේක් හඟ්ග දැනව්වෙහි සුංසුමාරගිරි සමීපයෙහි වූ හේසකලාවත නැමැති මුච්චෙනෙහි පහළ වූ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩ හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, අශ්ව මහා පුරුෂ විතර්කයන් දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවූ, මැනවින් මෙනෙහි කරවූ, දෙසන්නෙමි වහන්ස, එසේ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, අශ්ව මහාපුරුෂ විතර්කයෝ කවරහු ද යත්:

මහණෙනි, මේ ධර්මය තෙමේ අල්ලේච්ඡයාට ය. මේ ධර්මය මහෙස්සයාට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය සත්තුෂ්ටයාට ය, මේ ධර්මය අසත්තුෂ්ටයාට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය පුකර්ෂ්ටවෙක ඇත්තාහට ය. මේ ධර්මය ඥානිකයෙහි ඇලුණහුට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය පටන් ගත් වියඞ් ඇත්තාහට ය. මේ ධර්මය කුසිකයා හට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය එළඹ සිටි සිහි ඇත්තාහට ය, මේ ධර්මය මුළාසිහි ඇත්තාහට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය සමාහිත සිත් ඇත්තාහට ය, මේ ධර්මය අසමාහිත සිත් ඇත්තාහට නොවෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රඥ ඇත්තාහට ය, මේ ධර්මය ප්‍රඥා නැත්තාහට නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්ඤයෙහි නො ඇලුණහුට ය, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්ඤයෙහි ඇලුණහුට නොවේ.

1. අපට්ඨස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො මහිට්ඨස්සා'ති ඉති ටො පනෙතං වුත්තං කිංඤ්ඤිතං පට්ඨව වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපට්ඨෙතා සමානො අපට්ඨෙතාති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, සනතුට්ඨො සමානො සනතුට්ඨොති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, පට්ඨිකො සමානො පට්ඨිකොති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, ආරඬ්ඨිට්ඨියො සමානො ආරඬ්ඨිට්ඨියොති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, උපට්ඨිතස්සති සමානො උපට්ඨිතස්සතිති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, සමාඤ්ඤො සමානො සමාඤ්ඤොති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, පඤ්ඤවා සමානො පඤ්ඤවාති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති, නිපපඤ්ඤාරාමො සමානො නිපපඤ්ඤාරාමොති මං ජානෙය්‍යුනති න ඉට්ඨති. 'අපට්ඨස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො මහිට්ඨස්සා'ති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පට්ඨව වුත්තං.

2. 'සනතුට්ඨස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො, නායං ධම්මො අසනතුට්ඨස්සා'ති ඉති ටො පනෙතං වුත්තං කිංඤ්ඤිතං පට්ඨව වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති ඉතරිතරවිවරපිණ්ඩසංඝසෙනායනගිලානපච්චය භෙසජ්ජපට්ඨිකොරෙන, 'සනතුට්ඨස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො අසනතුට්ඨස්සා'ති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පට්ඨව වුත්තං.

3. 'පට්ඨිකස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො, නායං ධම්මො පට්ඨිකාරාමස්සා'ති ඉති ටො පනෙතං වුත්තං කිංඤ්ඤිතං පට්ඨව වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පට්ඨිකස්ස විහරතො භවනති උපසධ්‍යමිතාරො භික්ඛු භික්ඛුනියො, උපාසකා උපාසිකායො රාජානො රාජමහාමත්තො කිත්ථියා කිත්ථියසාවකා. තත්‍ර භික්ඛු විවෙකභිතෙතන විසෙතන විවෙකපොඤ්ඤන විවෙකපඤ්ඤානෙතන විවකට්ඨන නෙකමිත්තොරෙන අඤ්ඤදප්පු උයොපභිකපට්ඨසංයුත්තංයෙව කරං කතො හොති. 'පට්ඨිකස්සායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො පට්ඨිකාරාමස්සා'ති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පට්ඨව වුත්තං.

1. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය අල්පෙව්‍යයාට ය, මේ ධර්මය මහෙව්‍යයාට නොවේ' යයි තෙල මෙසේ කියන ලද නම් මෙය කුමක් පිණිස කියන ලද්දක්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ අල්පෙව්‍ය වූයේ අල්පෙව්‍යයා යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැයි නො පතයි. සන්තුෂ්ට වූයේ ම සන්තුෂ්ටයෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැයි නො පත යි. ප්‍රකෂී විවේක යෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රකර්ෂ විවේකය ඇත්තෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැයි නො පතයි. පටන්ගත් වියඬ ඇත්තේ ම පටන්ගත් වියඬ ඇත්තෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැ යි නො පත යි. එළැඹ සිටි සිහිඇත්තේ ම එළැඹ සිටි සිහි ඇත්තෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැ යි නො පතයි. එකඟ වූ සිත් ඇත්තේ ම එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැ යි නො පතයි. නුවණ ඇත්තේ ම නුවණැත්තෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් මනාවැ යි නො පතයි. ප්‍රපණ්ණියෙහි නො ඇලුණේ ම ප්‍රපණ්ණියෙහි නො ඇලුණෙකැ යි මා දනගන්නාහු නම් යෙහෙකැ යි නො පතයි. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය අල්පෙව්‍යයාට ය, මේ ධර්මය මහෙව්‍යයාට නො වේ' යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් මෙය ඒ සඳහා කියන ලද්දේ ය.

2. 'මහණෙනි මේ ධර්මය සන්තුෂ්ටයාට ය, මේ ධර්මය අසන්තුෂ්ටයාට නො වේ' යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. මෙය කුමක් හිසා කියන ලද්දක්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ යම්කිසි සිවුරු පිටු සෙනසුන් ගිලන්පය බෙහෙත්පිරිකරින් සතුටු වූයේ වේ. 'මහණෙනි මේ ධර්මය සන්තුෂ්ටයාට ය, මේ ධර්මය අසන්තුෂ්ටයාට නො වේ' යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද්ද, එය මේ හිසා කියන ලද්ද.

3. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රකර්ෂ විවේක ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය සධ්වණිකා වෙහි ඇලුණහුට නො වේ' යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. මෙය කුමක් හිසා කියන ලද්දක්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ප්‍රකෂී විවේක ඇතිව වසන්නාහු වෙත එළඹෙන මහණ - මෙහෙණ - උචසු - උවැසි - රජ - රජමහ ඇමති - අන්තොවු - අන්තොවු සව්වෝ වෙති. ඔවුනතුරෙහි විවේකයට නැඹුණු විවේකයට නැඹුරු වූ විවේකයට බරවූ විචකයෙහි පිහිටි නෛෂ්ත්‍රමයෙහි ඇලුණු සිත්ත් මහණ එකාන්තයෙන් පෙළැඹූ වීම පිළිබඳ (ඔවුන්ගේ උපසාරානගතනයට හෙතුවන) කථාවක්ම කථන්නෙක් වේ. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රකෂී විවේක ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය සධ්වණිකායෙහි ඇලුණහුට නො වේ' යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මෙ හිසා කියන ලද්ද.

4. 'ආරඬුවිරියසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො කුසිතසායං'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ආරඬුවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. 'ආරඬුවිරියසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො කුසිතසායං'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

5. 'උපට්ඨිතසතිසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨසතිසායං'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකතා සමන්තාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. 'උපට්ඨිතසතිසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො මුට්ඨසතිසායං'ති ඉති යතං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

6. 'සමාභිතසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො අසමාභිතසායං'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි - පෙ - චතුස්සං ක්කානං උපසම්පදස් විහරති. 'සමාභිතසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො අසමාභිතසායං'ති ඉති යතං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

7. 'පඤ්ඤවතො අයං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤසායං'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථාමිනියා පඤ්ඤය සමන්තාගතො අරියාය භිබ්බස්සියා සමාදුක්ඛාසයගාමිනියා. 'පඤ්ඤවතො අයං භික්ඛවෙ, ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤසායං'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

8. 'නිප්පඤ්ඤාරාමසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නිප්පඤ්ඤරතීනො නායං ධම්මො පපඤ්ඤාරාමසායං පපඤ්ඤරතීනො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පපඤ්ඤාරාමෙ වික්ඛං පඤ්ඤති. පසිද්ධි, සනතිධ්වනි, විමුච්චනි, 'නිප්පඤ්ඤාරාමසායං භික්ඛවෙ, ධම්මො නිප්පඤ්ඤරතීනො නායං ධම්මො පපඤ්ඤාරාමසායං පපඤ්ඤරතීනො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

4. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය දැඩි වැගන් වැර ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය කුසිතයාහට නො වේ'යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. මෙය කුමක් නිසා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ අකුලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලධර්මයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස දැඩි වැගන් වියහිය ඇත්තේ ශක්ති ඇත්තේ දළපැරකුම් ඇත්තේ කුලධර්මයන්හි නො බැහු වෙර ඇත්තේ වාස කෙරෙයි. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය ආරබ්ධ වියහිය ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය කුසිතයාහට නො වේ'යි, මෙසේ මා යමක් කියන ලද නම්, එය මේ නිසා කියන ලද.

5. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය එළැඹ සිටි සිහි ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය මුළාසිහි ඇත්තහුට නොවේ'යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි, මෙය කුමක් නිසා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ උතුම් සිහිනුවණින් යුතු වූයේ සිහි ඇත්තේ වේ. පෙරකරනලද්ද පෙර කියන ලද්ද සිහි කරන්නේ පුනපුනා සිහි කරන්නේ වේ. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය එළැඹ සිටි සිහි ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය මුළාසිහි ඇත්තහුට නො වේ'යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ නිසා කියන ලද.

6. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය එකඟ වූ සිත් ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය එකඟ නොවූ සිත් ඇත්තහුට නො වේ'යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. මෙය කුමක් නිසා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම... චතුර්ධානියට පැමිණ වෙසෙයි. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය එකඟ වූ සිත් ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය එකඟ නොවූ සිත් ඇත්තහුට නො වේ'යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ නිසා කියන ලද.

7. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය නුවණ ඇත්තහුට ය, මේ ධර්මය නුවණ නැත්තහුට නො වේ'යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. මෙය කුමක් නිසා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ උදයවය පිළිවිදුමට සමත් වූ උතුම් වූ නිර්වේදයට හිත වූ මනා කොට දුක් ගෙවීමට යන සුලු ප්‍රඥාවෙන් සමත්වීන වූයේ පැණැත් වෙයි. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය නුවණැත්තහුට ය, මේ ධර්මය නුවණ නැත්තහුට නො වේ'යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ නිසා කියන ලද.

8. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇලුණහුට ය, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුණහුට නො වේ'යි මෙසේ තෙල කියන ලද වෙයි. තෙල කුමක් නිසා කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණහුගේ සිත නිර්වාණ පදයෙහි උච්චෙයි, පහදීයි, මැනවින් පිහිටයි, මිඳේ. 'මහණෙනි, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්චයෙහි නො ඇලුණහුට ය, මේ ධර්මය ප්‍රපඤ්චයෙහි ඇලුණහුට නො වේ'යි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල මේ නිසා කියන ලද්දෙයි.

අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො ආයතිකමිච්චි චස්සාවාසං තපෙඤ්ච චෙත්සු පාචිනවංසදයෙ විහාසි. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො එතො චූපකට්ඨො අපමනෙණ ආකාපි පභිතනෙණ විහරතො න චිරස්සෙව යස්සඤ්ඤා කුල-
පුණ්ණ සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුක්කරං බ්‍රහ්මචරියං පරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා යච්ඡිකන්වා උපසම්පජා විහාසි. ථිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉක්කන්වායාති අබ්භාඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා අනුරුද්ධො අරහතං අහොසි. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො අරහත්තප්පකො කායං චෙත්‍රාසං ඉමා ගාථායො අහාසි.

1. මම සධ්‍යාපමඤ්ඤාය සඤ්ඤා ලොකෙ අනුක්කරො,
මනොමයෙන කායෙන ඉඤ්ඤා උපසධ්‍යාමි.
2. යථා මෙ අහු සධ්‍යාපසා තතො උක්කරි දෙසයි,
නිසසඤ්ඤරතො බුද්ධො කිසසඤ්ඤා අදෙසයි.
3. තස්සාහං ධම්මමඤ්ඤාය විහාසිං සාසනෙ රතො,
තිස්සො විජජා අනුපාතො කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

ගහපතිට්ඨෙණො තතිසො.

සංක්‍රද්ධානං:

දෙව උග්ගා දෙව ව හත්තා මහානාමෙන ජීවිකො,
දෙව බ්‍රා අක්කිණා වුණො අනුරුද්ධො තෙ දහති.

ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ මත්තෙහි වූ වස්ථිසුම ද ඒ වෙති දනව්‍යවහි ම පාවිච්ඡාස වෙනෙහි කළහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ එකලා වූ ගණසංගණිකාවෙන් වෙන් වූ නොපමා වූ කෙළෙස් තවන වැර ඇති වූ තිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන්නාහු නොබෝ කළෙකින් ම යමක් පිණිස කුල-පුත්‍රයෝ මනාකොට ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සංඛාරාන පැවිද්දට පැමිණෙද්ද ඒ අනුත්තර වූ භික්ෂුසර කෙළවර වූ රහත්බව දිවුදම්යෙහි ම තෙමේ වීශිෂ්ටභූතයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වීසුහ. ජාතිය ක්ෂය විය. මහබ්බසර වසන ලද, දිවුමහ ක්ෂය කොට තිමවන ලද. රහත්බව පිණිස කටයුතු අන් කිසෙක් නැතැයි දනගත්හ.

ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ සංවීරයන් වහන්සේ පැමිණි රහත්බව ඇති සේක් ඵවෙලෙහි මේ ගාථාවන් වදළහ.

1. ලෝකයෙහි අනුත්තර වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මාගේ සංකල්පය දූත සාද්ධියෙන් මැවූ මහෝමය කයින් මා වෙත එළැඹි සේක.

2. මාගේ චිත්තකය (සංකල්පය) යම් පරිද්දෙකින් වී ද, එයට වැඩියක් දෙසු සේක. නිෂ්ප්‍රපඤ්චයෙහි (නිර්වාණපදයෙහි) ඇලුණු බුදු-රජාණන් වහන්සේ නිෂ්ප්‍රපඤ්චය (නිර්වාණධර්මය) දෙසු සේක.

3. මම උන් වහන්සේගේ ධර්මය දූත සස්තෙහි ඇලුණෙමි ත්‍රිවිද්‍යාවට පැමිණියෙමි වීසිමි. බුදු සසුන කරන ලදිමි.

තෙවැනි ගාහපතිවර්ගය යි.

එහි උද්දනය:

උග්ග සූත්‍ර දෙක ය, හත්ත සූත්‍ර දෙක ය, මහානාම සූත්‍ර ය, ථීවක සූත්‍ර ය, බලසූත්‍ර දෙක ය, අක්ඛණ සූත්‍රය, අනුරුද්ධ සූත්‍රය යි සූත්‍ර දසකෙනි.

4. දනවගෙහා

8. 1. 4. 1

දන සුඛාං

[සාවස්තිදනං]

අට්ඨමානි භික්ඛව දනානි. කතමානි අට්ඨ:

ආසත් දනං දෙති, භයා දනං දෙති, අද්ඨ මෙති දනං දෙති, දක්ඛ මෙති දනං දෙති, සාහු දනානි දනං දෙති, අභං පටාමි ඉමෙ න පටිනානි න අරහාමි පටිනෙහා අපටිනානාං දනං අද්දනානි දනං දෙති, ඉමං මෙ දනං දදන්තා කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබහුග්ගවස්තිති දනං දෙති වික්ඛාලවිකාරවික්ඛපට්ඨිකාරස්ස දනං දෙති, ඉමානි ටො භික්ඛව අට්ඨ දනානිති.

8. 1. 4. 2

දුතියදන සුඛාං

[සාවස්තිදනං]

සඤ්ඤා භිට්ඨං කුසලඤ්ඤා දනං
ධම්මා ඵලෙ සප්පට්ඨානානා,
ඵලං හි මග්ගං දීවියං වදන්ති
ඵලෙහි ගවස්ති දෙවලොකනති.

8. 1. 4. 3

දනවස්සු සුඛාං

[සාවස්තිදනං]

අට්ඨමානි භික්ඛව, දනවස්සුති. කතමානි අට්ඨ:

ජන්ද දනං දෙති, දෙයා දනං දෙති, මොහා දනං දෙති, ගරහා දනං දෙති¹, දිත්තපුබ්බං කතපුබ්බං පිතුපිතාමගෙහි නාරහාමි පොරාණං² කුලවංසං භාපෙතුනති දනං දෙති, ඉමාහං දනං දන්වා කායස්ස ගෙද පරමිඤ්ජො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජසාමීති දනං දෙති, ඉමං මෙ දනං දදන්තා වික්ඛං පට්ඨති අත්තමනතං සොමනස්ස උපජායතිති දනං දෙති, වික්ඛාලවිකාරවික්ඛපට්ඨිකාරස්ස දනං දෙති. ඉමානි ටො භික්ඛව අට්ඨ දනවස්සුතිති.

1. භයා දනං දෙති - පිළි.

2. පොරාණාං - පිළි කතවි.

4. දනවගීය

8. 1. 4. 1

දන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ දන් අටෙකි. කවර අටෙක් ද යත්:

වෙත පැමිණ දන් දෙයි. බියෙන් දන් දෙයි. මට දුන්නෙයි දන් දෙයි. මට රෙන්තේ යි දන් දෙයි. දීව මැනවැයි දන් දෙයි. මම පියම්, මොහු නො පියත්, පියන්නෙමි නොපියන්නවුන්හට දන් නොදෙන්නට නුසුදුස්සෙමි යි දන් දෙයි. මේ දනය දෙන මාගේ කලණකින්හඬ උස්ව නැගේ යි දන් දෙයි. (ශමථවිදුෂිනා) චිත්තයාගේ අලඬකාර පිණිසත් පිරිවර පිණිසත් දන් දේ.

8. 1. 4. 2

ද්විතීයදන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

භුද්ධායෙන් දීම ය, ලජ්ජායෙන් දීම ය, නිර්දෝෂ දීම ය යන මේ ධර්මයෝ සන්තුරුණයන් වීසින් අනුගමනය කරන ලදහ, තෙල දෙවිලොවට මහයයි කියත්, මේ ධර්මයන්ගෙන් දෙවිලොවට පැමිණේ.

8. 1. 4. 3

දනවත්තු සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ දනවස්තු අටෙකි. කවර අටෙක් ද යත්:

ජතුයෙන් දන් දෙයි. ද්වේෂයෙන් දන් දෙයි. මෝහයෙන් දන් දෙයි ගැරහීම බියෙන් දන් දෙයි. පියවුකුන් වීසින් දුන්විරු ය කළවිරු ය පැරණි කුලවංශය පිරිහෙළන්නට නො සුදුස්සෙමි යි දන් දෙයි. මම මේ දන් දී කාවුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති යවර්ෂ්ලෝකයෙහි උපදින්නෙමි යි දන් දෙයි. මේ දන්දෙන මාගේ සිත් පහදී යි අත්තමනනා සම්මාන සොම්නය උපදී යයි දන් දෙයි. සිතෙහි අලඬකාරය හා චිත්තපරිෂ්කාරය පිණිස දන් දෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි දනවස්තු අට යි.

8. 1. 4. 4 වෙතතුපම සුතං.

[සාවතීතිදානං]

අට්ඨඛයසමනනාගතෙ භික්ඛවෙ, වෙතෙහි ධර්මං චුක්ඛං න මහපථලං
ගොති. න මහසංඝං න ථාතියෙය්‍යාති. කපං අට්ඨඛයසමනනා-
ගතෙ:

ඉධ භික්ඛවෙ, වෙතං උත්තමනිත්තං ව ගොති පාසාණසංක-
රිත්ථංගොති. උසරංගොති. න ච ගමනිරසිතං 'ගොති. න
ආයසමපනං ගොති, න අපායසමපනං ගොති, න මාතිකාසමපනං
ගොති, න මරියාදසමපනං ගොති. ඒවං අට්ඨඛයසමනනාගතෙ
භික්ඛවෙ වෙතෙහි ධර්මං චුක්ඛං න මහපථලං ගොති. න මහසංඝං. න
ථාතියෙය්‍යාති.

ඒව මෙව වො භික්ඛවෙ අට්ඨඛයසමනනාගතෙසු සමණත්තමණෙසු
දානං දික්ඛං න මහපථලං ගොති, න මහානිසංසං න මහාච්ඡන්දං න මහාච්ඡ-
රං. කපං අට්ඨඛයසමනනාගතෙසු:

ඉධ භික්ඛවෙ, සමණත්තමණං මිත්තංදිට්ඨිකං ගොතති මිත්තසංකප්පං
මිත්තංචාචා මිත්තකමිත්තං මිත්තආර්ථං මිත්තංචායාමා මිත්තසන්තො
මිත්තසමාධිතො. ඒවං අට්ඨඛයසමනනාගතෙසු භික්ඛවෙ සමණත්තමණෙසු
දානං දික්ඛං න මහපථලං ගොති. න මහානිසංසං න මහාච්ඡන්දං න
මහාච්ඡරං.

අට්ඨඛයසමනනාගතෙ භික්ඛවෙ, වෙතෙහි ධර්මං චුක්ඛං මහපථලං ගොති
මාසංඝං ථාතියෙය්‍යාති. කපං අට්ඨඛයසමනනාගතෙ:

ඉධ භික්ඛවෙ, වෙතං අනුත්තමනිත්තං ව ගොති, අපාසාණ-
සංකරිත්ථංගොති, අනුසරංගොති. ගමනිරසිතං ගොති,
ආයසමපනං ගොති, අපායසමපනං ගොති, මාතිකාසමපනං ගොති,
මරියාදසමපනං ගොති, ඒවං අට්ඨඛයසමනනාගතෙ භික්ඛවෙ, වෙතෙහි ධර්මං
චුක්ඛං මහපථලං ගොති, මහසංඝං ථාතියෙය්‍යාති.

8. 1. 4. 4 බෙත්තුපම සූත්‍රය

[සැවිත්තිදන යි]

34. මහණෙනි, අටහෙකින් යුත් කෙතෙහි වසුළ බිඳු මහත්ඵල නො වේ. මහත් ආස්වාද ඇත්තේ (මධුර) නො වේ. නොවැඩෙන්නේ යි. කෙසේ අටහිත් යුත් කෙතෙහි ද යත්:

මහණෙනි, මෙලොවැ කෙතක් වළඟොඩැලි ඇත්තේ ද වෙයි. අතළහල් කුඩාහල් හා බොරළු ඇත්තේ ද වෙයි. කරමැටි ඇත්තේ ද වෙයි. නො ද ගැඹුරට සාන ලද වෙයි. (ගලාළන) දියම. නැත්තේ ද වෙයි. (ගලායන) දියම. ඇත්තේ ද නො වෙයි. (කුදුමහන්) දිය ඇලි ඇත්තේ ද නො වෙයි. කෙත්සීමා (මියර) සහිත වූයේ ද නො වේ. මහණෙනි, මෙසේ අටහිත් යුත් කෙතෙහි වසුළ බිඳු මහත්ඵල නො වෙයි, මධුර නො වේ. නො වැඩෙන්නේ යි.

මහණෙනි, එසෙයින්ම අටහිත් යුත් මහණබවුණන් කෙරෙහි දුන් දන් මහත් ඵල නො වෙයි. මහානිසංස නො ආවේ. මහත් ශෝභා ඇත්තේ නො වෙයි. මහත් පැණිවිම් ඇත්තේ නො වේ. කෙසේ අටහිත් යුත් මහණබවුණන් කෙරෙහි ද යත්:

මහණෙනි, මෙලොවැ මහණබවුණන් මිත්‍යාදෘෂ්ටිකයෝ වෙති, මිත්‍යාසංකල්ප ඇත්තෝ වෙති, මිත්‍යාවචන ඇත්තෝ වෙති, මිත්‍යා-කම්මාන්ත ඇත්තෝ වෙති, මිත්‍යාආර්ථි ඇත්තෝ වෙති, මිත්‍යාව්‍යායාම ඇත්තෝ වෙති. මිත්‍යාස්මාති ඇත්තෝ වෙති, මිත්‍යාසමාධි ඇත්තෝ වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ අටහිත් යුත් මහණබවුණන් කෙරෙහි දුන් දන් මහත් ඵල නො වෙයි. මහානිසංස නො වෙයි. මහාදුෂ්ටික නො වෙයි. මහත් පැණිවිම් ඇත්තේ නො වේ.

මහණෙනි, අටහෙකින් යුත් කෙතෙහි වසුළ බිඳු මහත්ඵල ඇත්තේ වේ. මහත් ආස්වාද ඇත්තේ (මධුර) වේ. වැඩෙන්නේ ය. කෙසේ අටහෙකින් යුත් කෙතෙහි ද යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවැ කෙතක් වළඟොඩැලි නැත්තේ ද වෙයි. හල් බොරළු නැත්තේ ද වෙයි. කරමැටි නැත්තේ ද වෙයි. ගැඹුරට සානලද ද වෙයි. (ගලා ඵල) දියම. ඇත්තේ ද වෙයි. (ගලා යන) දියම. ඇත්තේ ද වෙයි. (කුදුමහන්)දිය ඇලි ඇත්තේ ද වෙයි. කෙත් සීමා (මියර) සහිත ද වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ අටහෙකින් යුත් කෙතෙහි වසුළ බිඳු මහත්ඵල ඇත්තේ වෙයි. මධුර වෙයි. වැඩෙන්නේ යි.

එවිටෙව බො භික්ඛවෙ, අට්ඨබ්භසමන්තාගතෙසු සමණ්ට්ඨානමණෙසු දුතං දින්නං මහපථලං හොති මහානිසංසං මහාජුතිකං මහාවිපථාරං. කථං අට්ඨබ්භසමන්තාගතෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, සමණ්ට්ඨානමණා සමොද්ධිකා හොනති සමොපකිසසා සමොචාචා සමොකමනො සමොආර්ථා සමොචායාමා සමොසක්කිනො සමොසමාධිනො. එවං අට්ඨබ්භසමන්තාගතෙසු භික්ඛවෙ, සමණ්ට්ඨානමණෙසු දුතං දින්නං මහපථලං හොති මහානිසංසං මහාජුතිකං මහාවිපථාරනති.

1. යථාපි බෙතෙත සමපනෙත - පවුතො බිජ්ජමපද,
දෙවෙ සමපදයනනමිති - හොති ධර්මසංසං සමපද.
2. අනිති සමපද හොති - විරුද්ධි හවති සමපද,
වෙසුප්පසමපද හොති - එලං වෙ හොති සමපද.
3. එවං සමපනනමිලෙසු - දින්නා හොජනනමපද,
සමපදනං උපනෙති - සමපනනං භික්ඛ නං කතං.
4. තප්පා සමපදමාකඛති - සමපනනනුධි පුග්ගලො,
සමපනනපඤ්ඤා ඔපෙට්ඨ - එවං ඉරුකිනති සමපද.
5. විජ්ජාවරණසමපනෙත - ලභ්වා වික්ඛසං සමපද,
කරොති කමමසමපද - ලහති ව් අසුසමපද.
6. ලොකං ඤාතො යථාභූතං - පපුසො දිට්ඨිසමපද,
වග්ගසමපදමාගමම - යාති සමපනනමානසො.
7. මධුනිකා මලං සබ්බං - පඨාතිබ්බාන සමපද,
මුට්ඨති සබ්බදුසෙවති - සා හොති සබ්බසමපද.

මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම අටහෙකින් යුත් මහණබමුණන් කෙරෙහි දුන් දන් මහත්ඵල වේ. මහත් අනුයස් ඇත්තේ වේ. මහාදායකික වේ. මහාපැතිරීම් ඇත්තේ වේ. කෙසේ අටහෙකින් යුත් මහණබමුණන් කෙරෙහි ද යත්: මහණෙනි, මෙලොව මහණබමුණෝ සමාග්දාෂටිකයෝ වෙති. සමාක්සංකල්ප ඇත්තෝ වෙති. සමාක් වචන ඇත්තෝ වෙති. සමාක් කර්මාන්ත ඇත්තෝ වෙති. සමාක් ආර්ථි ඇත්තෝ වෙති. සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තෝ වෙති. සමාක් ස්මාති ඇත්තෝ වෙති. සමාක් සමාධි ඇත්තෝ වෙති. මහණෙනි, මෙසේ අටහෙකින් යුත් මහණ බමුණන් කෙරෙහි දුන් දන් මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුයස් ඇත්තේ වෙයි, මහාදායකික වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ වේ.

1. පිරිසුන් සම්පත් ඇති කෙනෙහි වසුළු බීජසම්පත්ති නොමෝ වැසි මැනවින් වස්නා කල්හි යම්යේ යහපත් ධාන්‍ය සම්පත් ඇත්ති වේ ද,

2. (ඕ) පණුඋවදුරු නැති බව නමැති සම්පත් ඇත්ති වෙයි. වෘද්ධි-සම්පත් ඇත්ති වෙයි. වෛපුලය සම්පත් ඇත්ති වෙයි. ඒකාන්තයෙන් ඵලසම්පත් ඇත්ති වෙයි.

3. එසේම පිරිසුන් සිල් ඇත්තවුන් කෙරෙහි දෙන ලද හෝජන සම්පත් නොමෝ කුලසම්පත් ඵලවයි. ඔහු විසින් කරන ලද ඒ කර්මය යම්හෙයෙකින් පිරිසුන් වේ ද,

4. එහෙයින් මෙලොව සම්පත් කැමැත්තේ පිරිසුන් පුභුලෙක් වෙවා, පිරිසුන් පැණැත්තන් සේවනය කෙරේවා. සම්පත්හු මෙසේ සමාද්ධ වෙත්.

5. විද්‍යාවෙන් හා චරණධර්මයෙන් යුක්තවූයේ චිත්තසම්පත් (නොවිකල් බව) ලැබ කර්මසම්පත් (පරිපූර්ණ කර්ම) කෙරෙයි. (පිරිසුන්) අර්ථසම්පත් ද ලබයි.

6. (විදර්ශනා) දෘෂ්ටි සම්පත්තියට පැමිණ තත්වු පරිදි ලොව දැන (සොනාපත්ති) මාර්ගසම්පත්තියට පැමිණ පිරිසුන් සිත් ඇත්තේ අර්හත්ත්වයට යෙයි.

7. මුළු කෙලෙස්මල කම්පිත කොට හැර නිවන් සැපතට පැමිණ. සියලු දුකින් මිදෙයි. ඒ විලක්ෂි නොමෝ සර්වසම්පත් නම් වෙයි.

8. 1. 4. 5

දනුපපතති සුතං.

[සාවකීතිදානං]

අට්ඨමා භික්ඛවෙ දනුපපතතියො කතමා අට්ඨ:

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දානං දෙති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනන්‍යා පානං වස්සං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සො යං දෙති. තං පට්ඨාසිංසති. සො පසංඝි ඛතියමහාසාලො වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලො වා ගහපතියමහාසාලො වා පඤ්ඤාති කාමග්‍රහණෙති සමපපිතෙ සමධම්මෙතෙ පටිවාරයමානෙ. තස්ස එවං භොති: අහො වසාහං කායස්සහෙද පරමමරණං ඛතියමහාසාලානං වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලානං වා ගහපතියමහාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජයානති, සො තං චිත්තං දහති. තං චිත්තං අට්ඨමානී, තං චිත්තං භාවෙති. තස්ස තං චිත්තං භීතෙ විමුක්තං උත්තරිං අභාවිතං කත්‍රුපපතතියා සංවත්තති. කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛතියමහාසාලානං වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලානං වා ගහපතියමහාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජති. තඤ්ඤා මො සීලවතො වදමී, නො දුස්සීලස්ස. ඉජ්ඣති භික්ඛවෙ සීලවතො වෙතොපඤ්ඤි විසුඤ්ඤා,

2. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චො දානං දෙති, සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනන්‍යා පානං වස්සං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සො යං දෙති. තං පට්ඨාසිංසති, තස්ස සුතං භොති: වාතුමහාරාජිකා දෙවා දීපාසුක්ඛා වණ්ණවතො සුඛබ්‍රාහ්මණී. තස්ස එවං භොති: අහො චිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුමහාරාජිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජයානති, සො තං චිත්තං දහති. තං චිත්තං අට්ඨමානී, තං චිත්තං භාවෙති. තස්ස තං චිත්තං භීතෙ විමුක්තං උත්තරිං අභාවිතං කත්‍රුපපතතියා සංවත්තති, කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුමහාරාජිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. තඤ්ඤා මො සීලවතො වදමී, නො දුස්සීලස්ස, ඉජ්ඣති භික්ඛවෙ සීලවතො වෙතොපඤ්ඤි, විසුඤ්ඤා.

8. 1. 4. 5

දුභ්‍යපපත්ති සූත්‍රය

[පැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ දුභ්‍යෝප්‍රාප්තීහු (දුනය නියා වන ඉපදීම) අට දෙනෙකි. කවර අටෙක් ද යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොව එකෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට අහර පැන් වත් යන් මල්ගඳවිලෙවුන් යහන් තිවෙස් පහන් උචාරණ දන් දෙයි. හෙතෙමේ යමක් දේද, එය නැවත පතයි. හෙතෙමේ පස්කම් ගුණයෙන් ඇලුණු, සුක්ත වූ ඉඳුරන් පිතවිනු ලබන ක්ෂත්‍රිය මහාසාරයන් හෝ බ්‍රාහ්මණමහාසාරයන් හෝ ගෘහපති මහාසාරයන් හෝ දකී. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම කායයාගේ බිඳීමෙන් මරණින් මතු ක්ෂත්‍රියමහාසාරයන්ගේ හෝ බ්‍රාහ්මණමහාසාරයන්ගේ හෝ ගෘහපති මහාසාරයන්ගේ හෝ සහවාසයට පැමිණෙන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙක. හේ ඒ සිත තබයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි. භීතවූ පස්කම්-ගුණයෙහි යෙදුණු ඔහුගේ ඒ සිත මත්තෙහි (මහපල පිණිය) නොවඩනා ලද්දේ එහි උපත පිණිය පවතී. කාබුන් මරණින් මතු ක්ෂත්‍රිය මහාසාරයන්ගේ හෝ බ්‍රාහ්මණමහාසාරයන්ගේ හෝ ගෘහපතිමහාසාරයන්ගේ හෝ සහවාසයට පැමිණේ. එද වනාහි සිල්වත්තට කියමි. දුශ්ශීලතට නො කියමි. මහණෙනි සිල්වත්තහුගේ චිත්තප්‍රණීඩිය (සිතපිහිටුවීම) පිරිසිදු බැවින් සමාද්ධ වෙයි.

2. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි එකෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ ආහාර පැන් වත් යන් මල්ගඳවිලෙවුන් යහන් තිවෙස් පහන් උචාරණ දන් දෙයි. හෙතෙමේ යමක් දේ ද, එය නැවත පතයි. ඔහු විසින් (මෙසේ) අසනලද්දේ වෙයි: වාතුමිමහාරාජික දෙවිලොව දෙවියෝ දීර්ඝායුෂ්කයෝ ය, වර්ණවත්හු ය, සැපබහුල කොට ඇත්තෝ ය. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම කාබුන් මරණින් මතු සිවුමහරජයෙහි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැයි. හේ ඒ සිත තබයි, ඒ සිත ඉටයි, ඒ සිත වඩයි. ඔහුගේ ඒ සිත භීත වූ පස්කම් ගුණයෙහි යෙදුණේ මත්තෙහි නොවඩනා ලද්දේ එහි උපත පිණිය පවතී. කාබුන් මරණින් මත්තෙහි සිවුමහරජයෙහි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ. එද වනාහි සිල්වත්තට කියමි, දුශ්ශීලතට නො කියමි. මහණෙනි, සිල්වත්තහුගේ චිත්තප්‍රණීඩිය පිරිසිදුබැවින් සමාද්ධ වෙයි.

3-7 ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා දුනං දෙති. සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනන්තං පානං වස්ථං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙති තං පව්වාසිංසති. තස්ස සුතං භොති: තාවතිංසා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -තුසිතා දෙවා - නිම්බාණරති දෙවා - පරනිමිතවසවතති දෙවා - දීඝායුකා වණණවනො සුඛබ්බුලාති. තස්ස එවං භොති: අභොවතාහං කායස්ස හෙද පරමිරණං පරනිමිතවසවතතිනං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජෙය්‍යන්ති. සො තං විතතං දහති. තං විතතං අධිට්ඨාති. තං විතතං භාවෙති. තස්ස තං විතතං භීතො විමුක්තං උක්කරිං අභාවිතං තත්‍රූපපත්තියා සංවිතති. කායස්ස හෙද පරමිරණං පරනිමිතවසවතතිනං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. තං ව ඛො සිලවතො වදම් නො දුස්සිලස්ස, දුස්සිති භික්ඛවෙ සිලවතො වෙතොපණ්ඩි, විසුඛිකතා.

8. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා දුනං දෙති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනන්තං පානං වස්ථං යානං මාලාගන්ධවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො යං දෙති තං පව්වාසිංසති. තස්ස සුතං භොති: බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා දීඝායුකා වණණවනො සුඛබ්බුලාති. තස්ස එවං භොති: අභොවතාහං කායස්ස හෙද පරමිරණං බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජෙය්‍යන්ති. සො තං විතතං දහති තං විතතං අධිට්ඨාති. තං විතතං භාවෙති. තස්ස තං විතතං භීතො විමුක්තං උක්කරිං අභාවිතං තත්‍රූපපත්තියා සංවිතති. කායස්ස හෙද පරමිරණං බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා ඛො සිලවතො වදම්. නො දුස්සිලස්ස විතරාගස්ස නො සරාගස්ස. ඉස්සිති භික්ඛවෙ සිලවතො වෙතොපණ්ඩි විතරාගතො. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨදුනුපපත්තියොති.

8. 1. 4. 6

පුඤ්ඤකිරියවත්ථු සුතතං

[සාවකීතිදුතං]

තීණිමානි භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤකිරියවත්ථුති, කතමානි තීණි.

දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු¹, සිලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු.

1. පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. mss..

3-7 මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි එකෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ අහර පැන් වත් යන් මල්ගඳවිලවුන් යහන් නිවෙස් පහන් දන් දෙයි. යමක් දේ ද, එය නැවත පතයි, ඔහු විසින් මෙසේ අසන ලද්දේ වෙයි: තාවතියං දෙවියෝ ... යාම දෙවියෝ ... තුසිත දෙවියෝ ... නිමමාණරතී දෙවියෝ ... පරනිමිතවසවත්තී දෙවියෝ දීඝායුෂ්කයෝ ය. වණ්චත්ත්‍ර ය, සැප බහුල කොට ඇත්තෝ යි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ සහවාසයට යන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකි, හෙ ඒ සිත තබයි. ඒ සිත ඉටයි. ඒ සිත වඩයි. භීත වූ පස්කම්මාණයෙහි යෙදුණු ඔහුගේ ඒ සිත මත්තෙහි නො වඩනා ලද්දේ එහි උපත පිණිස පවතී. කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ. එද සිල්වත්තට කියමි. දුශ්ශීලහට නො කියමි. මහණෙනි, සිල්වත්තගේ චිත්තප්‍රණීධිය සමාද්ධ වේ. පිරිසිදු බැවිනි.

8. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි එකෙක් මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ අහර පැන් වත් යන් මල්ගඳවිලවුන් යහන් නිවෙස් පහන් උචාරණ දන් දෙයි. හේ යමක් දේ නම් එය නැවත පතයි. බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ දීර්ඝායුෂ්කයෝ ය. වර්ණවත්ත්‍ර ය. සැප බහුල කොට ඇත්තෝ යි ඔහු විසින් අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම කාබුන් මරණින් මතු බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැයි, හෙතෙම ඒ සිත තබයි. ඒ සිත ඉටයි. ඒ සිත වඩයි. භීත වූ පස්කම්මාණයෙහි යෙදුණු ඔහුගේ ඒ සිත මත්තෙහි නො වඩනා ලද්දේ එහි උපත පිණිස පවතී. කාබුන් මරණින් මතු බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ. එද සිල්වත්තට කියමි. දුශ්ශීලහට නො කියමි. චිත්තරාගයාහට කියමි. සරාගයාහට නො කියමි. මහණෙනි, සිල්වත්තගේ චිත්තප්‍රණීධිය සමාද්ධ වේ. පහ වූ රාගය ඇති බැවිනි. මහණෙනි, මේ දුනුපපත්තී අට යි.

8. 1. 4. 6

පුඤ්ඤකිරියවත්තු සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ පින්කිරියවත් තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්:

දනාමය පුණ්‍යක්‍රියාවස්තු ය, ඥානමය පුණ්‍යක්‍රියාවස්තු ය, භාවනාමය පුණ්‍යක්‍රියාවස්තු යි.

1. ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චස්ස දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු පරිත්තං කතං හොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු පරිත්තං කතං හොති භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභියමෙහාති. යො කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සදෙහග්ගං¹ උපපජ්ජති.

2. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චස්ස දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු මත්තසො කතං හොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු මත්තසො කතං හොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභියමෙහාති. යො කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සදෙහග්ගං² උපපජ්ජති.

3. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චස්ස දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභියමෙහාති. යො කායස්ස හෙද පරමමරණා වාදුම්මහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහවානං උපපජ්ජති. තත්ථ භික්ඛවෙ, වත්තාමරා මහාරාජානො දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා³ සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා⁴ වාදුම්මහාරාජිකෙ දෙවෙ දසභි ධානෙහි අධිගණිතානි දිට්ඨංත ආයුතා, දිට්ඨංත වණ්ණංත, දිට්ඨංත සුඛංත, දිට්ඨංත යසෙත, දිට්ඨංත ආධිපතෙයොත, දිට්ඨංති රූපෙහි, දිට්ඨංති සද්දෙහි, දිට්ඨංති ගන්ධෙහි, දිට්ඨංති රසෙහි, දිට්ඨංති ථොට්ඨංතෙහි.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චස්ස දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභියමෙහාති. යො කායස්ස හෙද පරමමරණා කාවතීයානං දෙව්‍යානං සහවානං උපපජ්ජති. තත්ථ භික්ඛවෙ, සංඝකා දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා තාවතීයෙ දෙවෙ දසභි ධානෙහි අධිගණිතානි දිට්ඨංත ආයුතා -පෙ- දිට්ඨංති ථොට්ඨංතෙහි.

5. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චස්ස දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං හොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභියමෙහාති. යො කායස්ස හෙද පරමමරණා යාමානං දෙව්‍යානං සහවානං උපපජ්ජති. තත්ථ භික්ඛවෙ, සුද්ධාමො දෙව්‍යුත්තො දුතමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, යාමෙ දෙවෙ දසභි ධානෙහි අධිගණිතානි දිට්ඨංත ආයුතා -පෙ- දිට්ඨංති ථොට්ඨංතෙහි.

1. දෙහග්ගං - මජ්ඣං.

2. සොහග්ගං - මජ්ඣං.

3. කරිත්වා - කරිත්වා.

1. මහණෙනි, මෙ ලොව ඵකකු විසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියා වස්තුව මද කොට කරන ලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියා වස්තුව මද කොට කරන ලද වෙයි. භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියා වස්තුව නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු (පිළිසඳ විසින්) මිනිසුන් අතර දුර්භාග්‍යයට පැමිණෙයි.

2. මහණෙනි, මෙ ලොව ඵකකු විසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව පමණින් කරන ලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව පමණින් කරන ලද වෙයි. භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු පිළිසඳ විසින් මිනිසුන් අතර සෞභාග්‍යයට පැමිණෙයි.

3. මහණෙනි, මෙ ලොව ඵකකු විසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අධි-මාත්‍ර කොට කරන ලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අධිමාත්‍ර කොට කරන ලද වෙයි. භාවනාමය පුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු වාතුමිහාරාජිකදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, එහි සිවුමහරජවරු දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අතිරෙක ව කොට, ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියා වක්‍රමව අතිරෙක ව කොට, දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන්, දිව්‍ය වූ චර්ණයෙන්, දිව්‍ය වූ සුඛයෙන්, දිව්‍ය වූ යශසින්, දිව්‍ය වූ ආධිපත්‍යයෙන්, දිව්‍ය වූ රූපයෙන්, දිව්‍ය වූ ශබ්දයෙන්, දිව්‍ය වූ ගන්ධයෙන්, දිව්‍ය වූ රසයෙන්, දිව්‍ය වූ පහසිනැයි, දස කරුණෙකින් වාතුමිහාරාජික දෙවියන් මැඩ ගෙන සිටුනාහ.

4. මහණෙනි, මෙ ලොව ඵකකු විසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියා වක්‍රමව අධිමාත්‍ර ව කරන ලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අධිමාත්‍ර ව කරන ලද වෙයි. භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු තාවතිංස දෙවියන් අතර සහභාවයට යෙයි. මහණෙනි, එහි ශක්‍රදේවෙන්ද්‍ර තෙමේ දනමයපුණ්‍යක්‍රියා වක්‍රමව අතිරෙක ව කොට, ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අතිරෙක ව කොට භාව-තිංසදෙවියන් දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන් -පෙ- දිව්‍ය වූ පහසිනැයි දස කරුණෙකින් මැඩගෙන සිටුනේ ය.

5. මහණෙනි, මෙලොවහි ඵකකු විසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අධි-මාත්‍රයෙන් කරන ලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අධිමාත්‍රයෙන් කරන ලද වෙයි. භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු යාමදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. මහණෙනි, සුයාම-දෙවපුත්‍රතෙමේ දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අතිරෙක ව කොට ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවක්‍රමව අතිරෙක ව කොට දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන් ... දිව්‍ය වූ පහසි-නැයි දසකරුණෙකින් යාමදෙවියන් මැඩගෙන සිටුනේ ය.

6. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චසා දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභිසමෙහාති. සො කායසා හෙද පරච්ඡේරණා තුසිතානං දෙවානං සහව්‍යානං උපපජ්ජති. නත්‍ර භික්ඛවෙ සනතුසිතො දෙවපුත්තො දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා තුසිතො දෙවෙ දසති ධාතෙහි අධිගණ්ඨාති. දිට්ඨංත ආයුතා -පෙ- දිට්ඨංති ථොට්ඨංවෙසති.

7. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චසා දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභිසමෙහාති. සො කායසා හෙද පරච්ඡේරණා භිච්ඡාණරතීනං දෙවානං සහව්‍යානං උපපජ්ජති. නත්‍ර භික්ඛවෙ සුනිම්මිතො දෙවපුත්තො දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා නිච්ඡාණරතී දෙවෙ දසති ධාතෙහි අධිගණ්ඨාති. දිට්ඨංත ආයුතා -පෙ- දිට්ඨංති ථොට්ඨංවෙසති.

8. ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකච්චසා දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු අධිමත්තං කතං භොති, භාවනාමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු නාභිසමෙහාති. සො කායසා හෙද පරච්ඡේරණා පරනිම්මිත වසවතීනං දෙවානං සහව්‍යානං උපපජ්ජති. නත්‍ර භික්ඛවෙ, වසවතී දෙවපුත්තො දනමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, සීලමයං පුඤ්ඤකිරියවත්ථු. අතිරෙකං කරිත්වා, පරනිම්මිතවසවතී දෙවෙ දසති ධාතෙහි අධිගණ්ඨාති දිට්ඨංත, ආයුතා, දිට්ඨංත වංශණන දිට්ඨංත පුට්ඨංත, දිට්ඨංත යසෙන, දිට්ඨංත ආධිපතෙයොන, දිට්ඨංති රූපෙහි, දිට්ඨංති සංඝෙහි, දිට්ඨංති ගජෙහි, දිට්ඨංති රසෙහි, දිට්ඨංති ථොට්ඨංවෙසති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ, තිණි පුඤ්ඤකිරියවත්ථුනිති.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකකු වීසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධිමාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධිමාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි, භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියාවක්කුට නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු කුසිතදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, එහි සන්තුෂ්ඨ දේවපුත්‍ර තෙමේ දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට, ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන් ... දිව්‍ය වූ පහසිනැයි දසකරුණෙකින් කුසිත දෙවියන් මැඩගෙන සිටුනේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකකු වීසින් දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධි-මාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි. ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධිමාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි. භාවනාමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු නිර්මාණයක් දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, එහි පුනර්මිත දේවපුත්‍ර තෙමේ දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට, ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන් ... දිව්‍ය වූ පහසිනැයි දසකරුණෙකින් නිර්මාණයක් දෙවියන් මැඩගෙන සිටුනේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකකු වීසින් දනමය පුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධි-මාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි. ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවකුට අධිමාත්‍රයෙන් කරනලද වෙයි. භාවනාමය පුණ්‍යක්‍රියාවකුට නො නිපැයෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු පරතිමිත වසවත්ති දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. මහණෙනි, වශවර්තී දේවපුත්‍ර තෙමේ දනමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට, ශීලමයපුණ්‍යක්‍රියාවකුට අතිරේක ව කොට, දිව්‍ය වූ ආයුෂ්‍යයෙන්, දිව්‍ය වූ චරිතයෙන්, දිව්‍ය වූ පුබ්‍රයෙන්, දිව්‍ය වූ යශසින්, දිව්‍ය වූ ආධිපත්‍යයෙන්, දිව්‍ය වූ රූපයෙන්, දිව්‍ය වූ ශබ්දයෙන්, දිව්‍ය වූ ගන්ධයෙන්, දිව්‍ය වූ රසයෙන්, දිව්‍ය වූ පහසිනැයි දසකරුණෙකින් පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් මැඩගෙන සිටුනේ ය.

මහණෙනි, මේ කුන් පින්කිරියවත්ත වෙත්.

8. 1. 4. 7

සපසුරියදන සුතං

[සාවකීතිදනං]

37. අට්ඨමානී භික්ඛවෙ, සපසුරියදනානි, කතමානි අට්ඨ:

සුථිං දෙති, පඤ්ඤාං දෙති, කාලෙත දෙති, කපපියං දෙති, විවෙය්‍ය දෙති, අභිණ්ණං දෙති, දදං වික්ඛං පසාදෙති, දන්තා අක්ඛමනො හොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ සපසුරියදනානිති.

1. සුථිං පඤ්ඤාං කාලෙත කපපියං පානභොජනං, අභිණ්ණං දදති දගං සුඛෙකෙසු භුභව්‍යාරිසු.
2. න ච² විප්පට්ඨාරියං චජිත්වා ආමිසං ඛහුං, එවං දින්නානි දනානි විණ්ණියනාති විපක්ඛිනො.
3. එවං යජිත්වා මෙධාවී සද්ධො මුක්ඛෙන චෙතසා, අබ්‍යාපර්ඤ්ඤාං සුඛං ලොකං පණ්ඩිතො උපපජ්ජතිති.

8. 1. 4. 8

සපසුරිය සුතං

[සාවකීතිදනං]

සපසුරියො භික්ඛවෙ, කුලෙ ජායමානො ඛහුනො ජනස්ස අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති මාතාපිතුතං අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති. පුත්තදුරස්ස අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති, දුක්ඛමකරපාරිසස්ස අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති. මිත්තාමච්චිනං අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති. පුබ්බපත්තානං අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති, රඤ්ඤා අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති දෙවතානං අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති, සමණ්‍යාසමණානං අඤ්ඤාං භිතාය සුඛාය හොති.

1. සුඛෙකෙසු, PMS.

2. හෙව - මජ්ඣං.

8. 1. 4. 7

සප්තරිසදන සූත්‍රය

[සැවැත්විතයා යි]

මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂදන අටෙකි. කවර අටෙක යත්:

පිරිසිදු දෑ දෙයි. ප්‍රණීත දෑ දෙයි. සුසුකල්හි දෙයි. කැපවූවක් දෙයි. පරික්ෂාකොට දෙයි. නිරතුරු දෙයි. දෙනුයේ සිත පහන් කෙරෙයි, දී තුටුසිත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂ දන අටයි.

1. මනා ක්ෂේත්‍ර වූ බ්‍රහ්මචාරීන් කෙරෙහි පිරිතුරු වූ පිණි වූ සුසුකල්හි වූ කැප වූ පානභොජන සංවිධාන දනය නිතර දෙන්නේ ය.

2. බොහෝ ආර්ථය දී නො ද විපිළිසර වන්නේ ය. විදර්ශිත (ප්‍රාඥයෝ) මෙසේ දෙනලද දන් වනත්.

3. සැදහැනි ස්වානොත්පත්තික නුවණ ඇති පණ්ඩිත තෙමේ (මසුරුමලින්) මුත් සිතීන් මෙසේ දන් දී නිදුක් සැප ඇති ලොවට පැමිණේ.

8. 1. 4. 8

සප්තරිස සූත්‍රය

[සැවැත්විතයා යි]

මහණෙනි, සත්පුරුෂ තෙමේ කුලෙහි උපදනේ බොහෝ දෙනාට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, මවුපියනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි අභිඳරුවනට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, දස්කම්කරුපුරිස්නට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, මිත්‍ර අමාත්‍යයනට (සගයනුවනට) අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, පරලොව ගියවුනට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, රජුට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි, දෙවියනට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මහණ, බමුණනට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, මහාමෙසො සබ්බසංඝානුසම්පාදෙතො ඔහුනො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. ඊවමෙව මො භික්ඛවෙ, සප්පරියො කුලෙ ජායමානො ඔහුනො ජනස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. මාකාපිතුක්ඛං අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. පුක්කදරස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. දසකම්මකරපොර්වස්ස අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. මිත්තාචම්මානං අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති, පුබ්බපෙත්තානං අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. රංකුඤ්ඤ අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. දෙවිකානං අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති. සම්මානුභවිණානං අත්ථාය භිතාය සුඛාය හොති.

1. ඔහුනං¹ චිත අත්ථාය සප්පරියො සරමාවසං,
මාතරං පිතරං පුබ්බ රතතිඤ්චිමිතඤ්ඤො.
2. පුත්තභි සහධමෙමින පුබ්බි කතමනුසාරං,
අනාගාරෙ පබ්බජිතෙ අපථෙ² බුහුමාවරයො³
3. නිව්ච්ඡිසද්ධො දුරෙති ඤාතො ධම්මධපෙසලො,⁴
රංකුඤ්ඤ භිතො දෙවිභිතො ඤාතිනං සමිතං භිතො.
4. සබ්බස්සං සො භිතො⁵ හොති සද්ධිමො සුප්පතිවිඤ්ඤො,
විනෙය්හ චිට්ඨරමිලං සලොකං හජතෙ සිවිකති.

8. 1. 4. 9

පුඤ්ඤභිසන්ද සුත්තං

[සාවස්ථිතිදනං]

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුට්ඨාසාරා සොචගගිකා සුට්ඨිපාකා සංගසංවර්ණනිකා ඉට්ඨාය කන්ඤාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවර්ණනී. කතමෙ අට්ඨ:

1. ඉධ භික්ඛවෙ, අට්ඨසාවකො බුද්ධංසරණං ගතො හොති. අයං භික්ඛවෙ, පඨමො පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුට්ඨාසාරා සොචගගිකා සුට්ඨිපාකො සංගසංවර්ණනිකො ඉට්ඨාය කන්ඤාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවර්ණනී.

1. ඔහුනං - මෙසං.

2. අනාගෙ - සා.

3. බුහුමාවරයො - සා.

4. පෙසලො - පි. ඤ.

5. සමිතං - සා. ආ,

මහණෙනි, යම්යේ මහාමේඝය සඵසයායන් සමාදාන කරනුයේ බොහෝ දෙනාට අර්ථය පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම සත්පුරුෂ තෙමේ කුලෙහි උපදනේ බොහෝ දෙනාට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මවුටියනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. අභුදරුවනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. දස් කම්කරු පුරිසනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මිත්‍රාමාත්‍යයනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. සුඵප්‍රේතයනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. රජුට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. දෙවියනට අත්පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මහණබවුණනට අත් පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

1. සප්‍රාභු තෙමේ ගෙහි වසනුයේ බොහෝ දෙනාට අත් පිණිස ම (වෙයි). පළමු කොට දිව රූ දෙක්හි අනලස් වූයේ මව හා පියා හා,

2. පෙර කළ ගුණ සමරමින් සකරුණින් (ප්‍රත්‍යය පූජායෙන්) පුදන්නේ ය. අනගාරිය වූ පැළිදි බඹයරුන් පුදන්නේ ය.

3. බැසගත් සැදහැ ඇතිගේ ධර්මයන් දැන මේ ලොව ප්‍රියශීලීන් පුදයි. රජුට හිත වූයේ දෙවියනට හිත වූයේ නෑයනට හා යහළුවනට හිත වූයේ වෙයි.

4. සදහම්හි සුපිහිටි හෙ හැමට හිත වූයේ වෙයි. හේ මසුරුමල මැඩ සාධාරණත්වය බෙජෙයි.

8. 1. 4. 9

පුඤ්ඤාභිසංඝ සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, කුශල ප්‍රසව කරන සුව ඵලවත්තා වූ මොනවට රූපාදි අග සැප දෙන, සුඛ විපාක ඇති සග්ගැප පිණිස පවත්නා වූ මේ පුණ්‍යාභිසංඝයෝ (පින් ඉපදීමට හේතු වන කරුණු) අට දෙනෙක් ඉෂ්ටය පිණිස කාන්තය (ප්‍රියභාවය) පිණිස මනවධනා පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහ. කවර අට දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොව අරියවූ තෙමේ බුදුන් සරණ ගියේ වෙයි. මහණෙනි, කුශල ප්‍රසව කරන සුව ඵලවත්ත, මොනවට අග්‍රරූපාදිය දෙන සුඛවිපාක ඇති සාධාරණ පිණිස පවත්නා මේ පළමුවන පුණ්‍යාභිසංඝය ඉෂ්ටය පිණිස කාන්තභාවය පිණිස මනවධනා පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

2. පුනව්‍යවර්තන භික්ෂුවෙ, අරියසාවතො ධම්මං සරණං ගතො හොති. අයං භික්ෂුවෙ, දුතියො පුඤ්ඤභිසංඥා-පෙ- සංවත්තති.

3. පුනව්‍යවර්තන භික්ෂුවෙ, අරියසාවතො සංඝං සරණං ගතො හොති. අයං භික්ෂුවෙ, තතියො පුඤ්ඤභිසංඥා කුසලාභිසංඥා පුබ්බසාහාරො සොවගගිකො සුඛවිපාකො සංගසංවත්තතිකො ඉට්ඨාය කතංය මනාපාය භික්ෂාය සුඛාය සංවත්තති.

4. පඤ්චමානි භික්ෂුවෙ, දුතානි මහාදුතානි අඤ්ඤානි රත්තඤ්ඤානි වංසඤ්ඤානි පොරාණානි අසඬිතිණ්ණානි අසඬිතිණ්ණපුබ්බානි න සධිකියානි න සධිකිධිකානි අපනිකුට්ඨානි සමථෙහි ප්‍රාභමථෙහි වීඤ්ඤාහි. කතමානි පඤ්ච:

ඉධ භික්ෂුවෙ, අරියසාවතො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිවීරතො හොති. පාණාතිපාතං පටිවීරතො භික්ෂුවෙ, අරියසාවතො අපරිමාණානං සත්තානං අහයං දෙති. අට්ඨං දෙති. අව්‍යාපර්ක්ෂං දෙති. අපරිමාණානං සත්තානං අහයං දත්වා අට්ඨං දත්වා අබ්‍යාපර්ක්ෂං දත්වා අපරිමාණසං අහසං අට්ඨරසං අබ්‍යාපර්ක්ෂසං භාගී හොති. ඉමං භික්ෂුවෙ, පඨමං දුතං මහාදුතං, අඤ්ඤාං රත්තඤ්ඤාං වංසඤ්ඤාං පොරාණං අසඬිතිණ්ණං අසඬිතිණ්ණපුබ්බං න සධිකියානි න සධිකිධිකානි අපනිකුට්ඨං සමථෙහි ප්‍රාභමථෙහි වීඤ්ඤාහි. අයං භික්ෂුවෙ චතුරස්‍රං පුඤ්ඤභිසංඥා කුසලාභිසංඥා පුබ්බසාහාරො සොවගගිකො සුඛවිපාකො සංගසංවත්තතිකො ඉට්ඨාය කතංය මනාපාය භික්ෂාය සුඛාය සංවත්තති.

5-8 පුනව්‍යවර්තන භික්ෂුවෙ, අරියසාවතො අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතං පටිවීරතො හොති -පෙ- කාමසු චීර්තාවාරං පහාය කාමසු චීර්තාවාරං පටිවීරතො හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාදං පටිවීරතො හොති -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධිකානං පහාය සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධිකානං පටිවීරතො හොති. සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධිකානං පටිවීරතො භික්ෂුවෙ අරියසාවතො අපරිමාණානං සත්තානං අහයං දෙති. අට්ඨං දෙති. අබ්‍යාපර්ක්ෂං දෙති. අපරිමාණානං සත්තානං අහයං දත්වා අට්ඨං දත්වා අබ්‍යාපර්ක්ෂං දත්වා අපරිමාණසං අහසං අට්ඨරසං අබ්‍යාපර්ක්ෂසං භාගී හොති.

2. තවද මහණෙනි, අරියවුතෙමේ දහම් සරණ ගියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ... දෙවන පුණ්‍යාභිසාදය පවත්නේ ය.

3. තවද මහණෙනි, අරියවුතෙමේ සතුන් සරණ ගියේ වෙයි. මහණෙනි, කුශලප්‍රසවකරන, සුව ඵලවන, ස්වභාවික දෙන සුඛවිපාක ඇති ස්වරූපයේ උපතට හේතු වන මේ තෙවන පුණ්‍යාභිසාදය ඉෂ්ටය පිණිස කාන්තභාවය පිණිස මනවධිත්‍ර පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

4. මහණෙනි, අග්‍ර යයි දතයුතු වූ දිගුකල් පැවැත්තාහ යි දතයුතු වූ වංශ යයි දතයුතු වූ පැරණි වූ අසඬිකිණි වූ (නො හළ) (පෙර බුදුවරුන් විසිනුදු) අසංකිණි සුච්ඡි වූ මහදන් වූ මේ දන්හු පස්දෙනෙක් (දිනුදු) නො තෙරනා ලැබෙන් (අනායෙහිදු) නො තෙරනු ලබන්නාහ. නුවණැති මහණබමුණන් විසින් අනිඤ්ඤ වෙත්. කවර පස් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි අරියවු තෙමේ පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මහණෙනි, පණ්ඩායෙන් වැළැකී අරියවු තෙමේ අපරිමාණ වූ සත්තට අභය දෙන්නේ ය. අපෙවරය දෙන්නේ ය. නිදුක්බව දෙන්නේ ය. අපරිමාණ වූ සත්තට අභය දී අපෙවරය දී නිදුක් බව දී අපරිමාණ වූ අභයට අපෙවරයට, නිදුක් බවට භාගී (හිමි) වෙයි. මහණෙනි, අග්‍ර යයි දතයුතු, දිගුකල් පැවැතියේ යයි දතයුතු, වංශ යයි දතයුතු පැරණි වූ අසඬිකිණි වූ අසඬිකිණි සුච්ඡි වූ නුවණැති මහණ බමුණන් විසින් නොපිළිකෙවු කළ දාය වන මහාදාය නො තෙරනා ලැබේ. නො තෙරනාලබන්නේ ය. මහණෙනි, කුශලප්‍රසව කරන, සුව ඵලවන, ස්වභාවික දෙන, සුඛ විපාක ඇති ස්වරූපයේ උපතට හේතු වූ මේ සිවුවන පුණ්‍යාභිසාදය ඉෂ්ටය පිණිස කාන්තභාවය පිණිස මනවධිත්‍ර පිණිස, භික්‍ෂ පිණිස සුඛ පිණිස පවත්නේ ය.

5-8. තවද මහණෙනි, අරියවු තෙමේ අධිනාදන් හැර අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි ... කාමයෙහි මිසභසර හැර කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වෙයි ... මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි ... මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර හැර මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැකියේ වෙයි. මහණෙනි, මදයට හා ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැකී අරියවු තෙමේ අපරිමාණ වූ සත්තට අභය දෙන්නේ ය. අපෙවරය දෙන්නේ ය, නිදුක්බව දෙන්නේ ය. අපරිමාණ වූ සත්තට අභය දී අපෙවරය දී නිදුක්බව දී අපරිමාණ වූ අභයට අපෙවරයට නිදුක්බවට භාගී වෙයි.

ඉදං භික්ඛවෙ, පඤ්චමං දුතං. මහාදුතං අග්ගඤ්ඤං රක්ඛඤ්ඤං වංසඤ්ඤං පොරාණං අසඬකිණ්ණං අසඬකිණ්ණපුබ්බං න සඬකියති න සඬකිට්ඨිකති අපරිකුට්ඨිං සමගෙහි ඉහමගෙහි විඤ්ඤාහි. අයං භික්ඛවෙ අට්ඨමො පුඤ්ඤභිසන්දෙකු සුසලාභිසන්දෙකු සුඛසාහාරො සොච්ඡරිකො සුඛචීපාකො සංඝසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තති.

ඉමා වො භික්ඛවෙ, අට්ඨි පුඤ්ඤභිසන්දෙකු සුසලාභිසන්දෙකු සුඛසාහාරො සොච්ඡරිකා සුඛචීපාකා සංඝසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

8. 1. 4. 10

අපායසංවත්තනික සුතං

[සාවජීනිදුතං]

1. පාණාතිපාථො භික්ඛවෙ, ආසෙවිතො භාවිතො ඛුලිතතො තිරයසංවත්තනිකො තිරව්ජානගොතිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො, යො සබ්බලග්ගො පාණාතිපාතස්ස විපාකො චතුසසතුතස්ස අසායුකසංවත්තනිකො හොති.

2. අදිත්තාදුතං භික්ඛවෙ, ආසෙවිතං භාවිතං ඛුලිතං තිරයසංවත්තනිකං තිරව්ජානගොතිසංවත්තනිකං පෙතතිවිසයසංවත්තනිකං, යො සබ්බලග්ගො අදිත්තාදුතස්ස විපාකො චතුසසතුතස්ස භොගව්ජසන සංවත්තනිකො හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාවාරො භික්ඛවෙ, ආසෙවිතො භාවිතො ඛුලිතතො තිරයසංවත්තනිකො තිරව්ජානගොතිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො, යො සබ්බලග්ගො කාමෙසු මිච්ඡාවාරස්ස විපාකො චතුසසතුතස්ස චේරසසත්තසංවත්තනිකො හොති.

මහණෙනි, අග්‍ර යයි දතයුතු, දිගුකල් පැවතියේයයි දතයුතු, වංශ යයි දතයුතු පැරණි වූ අසංකීණි වූ අසංකීණි සුව දනය වන, නුවණැති මහණබඩුණන් විසින් නො පිළිකුල් කළ මේ සිවුවන මහාදනය නො තෙරනා ලැබෙයි. නො තෙරනු ලබන්නේ යි. මහණෙනි, කුශල ප්‍රසවකරන, සුව ඵලවන, සචග්‍රරූපාදිය දෙන, සුඛවිපාක ඇති, ස්වභාවයට හේතු වන මේ අට වැනි පුණ්‍යාභිසාංගය ඉෂ්ටය පිණිස කාන්තභාවය පිණිස, මන වඩනා පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

මහණෙනි, කුශල් ප්‍රසව කරන සුව ඵලවන, සචග්‍රරූපාදිය දෙන, සුඛ විපාක ඇති ස්වභාවයට කරුණු වන මේ අෂ්ට පුණ්‍යාභිසාංගයෝ ඉටුබව පිණිස කාන්තභාවය පිණිස මන වඩනු පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහ යි.

8. 1. 4. 10

අපායසංවත්තනික සූත්‍රය

[සැවැත්තියක යි]

1. මහණෙනි, පඤ්චා සෙවුනා ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරන ලද්දේ නිරයෙහි උපතට කරුණු වූයේ වෙයි, තිරිසන් යොන්ති උපතට කරුණු වූයේ වෙයි. ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට කරුණු වූයේ වෙයි. යටතින් පඤ්චාහුගේ යම් විපාකයෙක් වෙ නම් මිනිස් වූවහුගේ අල්පායුෂ්කභාවයට හේතු වූයේ වෙයි.

2. මහණෙනි, අධිනාදන් සෙවුනා ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරන ලද්දේ නිරයෙහි උපතට හේතු වෙයි. තිරිසන් යොන්ති උපතට හේතු වෙයි. ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට හේතු වෙයි. අධිනාදන්හුගේ ලුහු විසින් යම් විපාකයෙක් වෙ නම් මිනිස් වූවහුගේ භොගවාසනය පිණිස හේතු වූයේ වෙයි.

3. මහණෙනි, කාමයෙහි මිසභසර සෙවුනා ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල-කාන වූයේ නිරයෙහි උපතට හේතු වෙයි. තිරිසන් යොන්ති උපතට හේතු වෙයි. ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට හේතු වෙයි. කාමේථ්‍යාවාරයාගේ යටතින් යම් විපාකයෙක් වෙ නම් මිනිස් වූවහුගේ සතුරන් සහිත චෛරයට කරුණු වූයේ වෙයි.

4. මුසාවාදෙ භික්ඛවෙ, ආසෙව්තො භාවිතො බහුලිකතො තිරයසං-
වත්තනිකො තිරවජානායොනිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො,
යො සබ්බලහුසො මුසාවාදස්ස වීජාකො මනුස්සගුතස්ස අගුතබ්බාකුතා-
සංවත්තනිකො හොති.

5. පිසුණො භික්ඛවෙ, වාචා ආසෙව්තො භාවිතො බහුලිකතො තිරය
සංවත්තනිකො තිරවජානායොනිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසය සංවත්තනිකො, යො
සබ්බලහුසො පිසුණොස්ස වාචාස්ස වීජාකො මනුස්සගුතස්ස විතෙතති
භෙදනාසංවත්තනිකො හොති.

6. ඵරුසා භික්ඛවෙ, වාචා ආසෙව්තො භාවිතො බහුලිකතො තිරය
සංවත්තනිකො තිරවජානායොනිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො,
යො සබ්බලහුසො ඵරුසාස්ස වාචාස්ස වීජාකො මනුස්සගුතස්ස අලිනාස
සද්දසංවත්තනිකො හොති.

7. සමාසලාපො භික්ඛවෙ, ආසෙව්තො භාවිතො බහුලිකතො තිරය
සංවත්තනිකො තිරවජානායොනිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො,
යො සබ්බලහුසො සමාසලාපස්ස වීජාකො මනුස්සගුතස්ස අනාදොයා
වාචාසංවත්තනිකො හොති.

8. සුරාමෙරයපානා භික්ඛවෙ, ආසෙව්තො භාවිතො බහුලිකතො තිරය-
සංවත්තනිකො තිරවජානායොනිසංවත්තනිකො පෙතතිවිසයසංවත්තනිකො, යො
සබ්බලහුසො සුරාමෙරයපානාස්ස වීජාකො මනුස්සගුතස්ස උමිත්තක
සංවත්තනිකො හොතිති.

දනවග්ගො චතුස්සො.

කමුඳ්දනා:

දෙව දනාති චක්ඛුස්සා මෙතං දනුපපත්තියො
කිරියං දෙවසප්පට්ඨා අභිසංඤ්ඤා සංවත්තති.

4. මහණෙනි, මුසාවාදය සෙවුනාලද්දේ වඩනාලද්දේ බහුලිකෘත වූයේ නිරයෙහි උපතට හේතු වෙයි, නිරිසන්යොන්ති උපතට හේතු වෙයි, ප්‍රේත විෂයෙහි උපතට හේතු වෙයි. මුසාවාදයාගේ ලුහු වීසින් යම් විපාකයෙක් වේ නම් මිනිස් වුවහුගේ අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යානායට කරුණු වූයේ වෙයි.

5. මහණෙනි, පිසුණුබස් සෙවුනා ලද්දේ වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරන ලද්දේ නිරයෙහි උපතට හේතු වෙයි, නිරිසන්යොන්ති උපතට හේතු වෙයි, ප්‍රේත විෂයෙහි උපතට හේතු වෙයි. පිසුණුවාඩායාගේ ලුහු වීසින් යම් විපාකයෙක් වේ නම් මිනිස් වුවහුට මිතුරන් සමග බිඳීමට කරුණු වූයේ වෙයි.

6. මහණෙනි, පරොස්බස් සෙවුනා ලද්දේ වඩනාලද්දේ බහුලිකෘත වූයේ නිරයෙහි උපතට හේතු වෙයි, නිරිසන්යොන්ති උපතට හේතු වෙයි, ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට හේතු වෙයි. පරුෂවචනයාගේ ලුහු වීසින් යම් විපාකයෙක් වේ නම් මිනිස් වුවහුගේ අමනාපශබ්දයට කරුණු වූයේ වෙයි.

7. මහණෙනි, සම්ඵලාපය සෙවුනා ලද්දේ වඩනාලද්දේ බහුලිකෘත වූයේ නිරයෙහි උපතට කරුණු වෙයි, නිරිසන්යොන්ති උපතට කරුණු වෙයි, ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට කරුණු වෙයි. සම්ඵලාපයාගේ ලුහු වීසින් යම් විපාකයෙක් වේ නම් මිනිස් වුවහුගේ නො ඇඳහිය හැකි වචනයට කරුණු වූයේ වෙයි.

8. මහණෙනි, රහමෙර පීඨ සෙවුනා ලද්දේ වඩනාලද්දේ බහුලිකෘත වූයේ නිරයෙහි උපතට කරුණු වෙයි, නිරිසන්යොන්ති උපතට කරුණු වෙයි, ප්‍රේතවිෂයෙහි උපතට කරුණු වෙයි. සුරාමෙරයපානායාගේ ලුහු වීසින් යම් විපාකයෙක් වේ නම් මිනිස් වුවහුට උමතුබව පිණිස කරුණු වන්නේ යි.

සිවුවන දනවත යි.

එහි උද්දනය:

දනසූත්‍ර දෙක ය, (දන) වක්ඛුසූත්‍ර ය, ඛෙත්තසූත්‍ර ය, දනුපපත්තිසූත්‍ර ය (පුණ්‍ය) ත්‍රියා සූත්‍ර ය, සප්පුරිසසූත්‍ර දෙක ය, අභිසන්දසූත්‍ර ය සංවත්තනික සූත්‍රය ද වේ.

5. උපොසථවගෙහා

8. 1. 5. 1

සංඛිතන අට්ඨකථාපොසථ සූතකං.

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාපට්ඨිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ධො භගවා භික්ඛු ආමනෙති භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටොසකාසුං. භගවා එතද් වොච:

අට්ඨකථාසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, උපොසථො උපවුජ්ඣා මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාඥනිකො මහාවිජ්ජාරො.

කථං උපවුජ්ඣා ව භික්ඛවෙ, අට්ඨකථාසමන්තාගතො උපොසථො මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාඥනිකො මහාවිජ්ජාරො:

1. ඉධ භික්ඛවෙ, අට්ඨකථාපොසථො ඉති පටිසංඝේ කඛති: යාවථිවං අරහතො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතා නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ඣි දයාපනතො සංඛපාණහුතභිතානුකම්පිනො විහරන්ති. අහමපස් ඉමඤ්ඤ රහති. ඉමඤ්ඤ දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ඣි දයාපනතො සංඛපාණහුතභිතානුකම්පි විහරාමි. ඉමිනාපහං¹ අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ව මෙ උපවුජ්ඣා හවිසසතිති ඉමිනා පඨමෙන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

2. යාවථිවං අරහතො අදික්කාදනං පහාය අදික්කාදනා පටිච්ඡරතා දික්කාදයි දික්කාපාටිකඛි අපට්ඨනෙත සුචිතෙත අක්කන්තා විහරන්ති. අහමපස් ඉමඤ්ඤ රහති. ඉමඤ්ඤ දිවසං අදික්කාදනං පහාය අදික්කාදනා පටිච්ඡරතො දික්කාදයි දික්කාපාටිකඛි අපට්ඨනෙත සුචිතෙත අක්කන්තා විහරාමි. ඉමිනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ව මෙ උපවුජ්ඣා හවිසසතිති ඉමිනා දුතියෙන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

1. ඉමිනාපහං - මජ්ඣ.

5. උපෝසථවතීය

8. 1. 5. 1

සධිත්ත අවධානපොසථ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්ෂුන් ඇමැතු සේක. 'වහන්සැ'යි ඒ හික්ෂුහු භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වූහ. භාගාවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

මහණෙනි, අටහෙකින් සමන්වාගත පෙහෙවස් වසන ලද්දේ මහත්ඵල ඇත්තේ වෙයි, මහානාශංස ඇත්තේ වෙයි, මහත් බැඳිම් ඇත්තේ වෙයි, මහත් පැතිවිම් ඇත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ වසනලද අටහින් යුත් පෙහෙවස් මහත්ඵල වේ ද, මහානාශංස වේ ද, මහාදුෂ්ටික වේ ද, මහා ඒස්ථාර වේ ද යත්:

1. මහණෙනි, මෙසේනෙහි අවිසඬු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: "රහත්හු දිවිහිම් කොට ප්‍රාණසාක හැර ප්‍රාණසාකයෙන් වැළකියාහු බහා තැබූ දඬු ඇත්තාහු බහාතැබූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජා ඇත්තාහු දයාවට පැමිණියාහු සර්වප්‍රාණිගණයා කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වසන්නාහ. මම ද අද මේ රැයක් මේ දවලත් පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළකීමෙහි බහාතැබූ දඬු ඇතියෙමි බහාලූ අවි ඇතියෙමි ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සර්වප්‍රාණි ගණයා කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියෙමි වෙසෙමි. මම මේ අඛණ්ඩයනුදු රහතුන් අනුකරණ කෙරෙමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද වසන ලද වතැ යි මේ පළවූ අඛණයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

2. රහත්හු දිවිහිම් කොට අධිනාදන් හැර අධිනාදනින් වැළකියාහු යුත් දෑ ගන්නාහු යුත් දෑ කැමැති වන්නාහු නො සොර වූ පිරිතුරු සිතින් වසන්නාහ. මම ද අද මේ රැයක් මේ දවලත් අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළකියෙමි යුත් දෑ ගන්නෙමි යුත් දෑ කැමැති වන්නෙමි නො සොර වූ පිරිතුරු වූ සිතින් වෙසෙමි. මම මේ අභිනුදු රහතුන් අනුකරණ කෙරෙමි. පෙහෙවස් ද මා විසින් වසන ලද වතැ යි මේ දෙවන අඛණයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

3. යාවජීවං අරහතො අමුඛවට්ඨං පහාය මුඛවාරිතො ආරාවාරිතො වීරතා මෙට්ඨනා ගාමධම්මො. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං. අමුඛවට්ඨං පහාය මුඛවාරි ආරාවාරි වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො වීහරාමී, ඉමීනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමී. උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හවිසස්සති ඉමීනා තතියෙන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

4. යාවජීවං අරහතො මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවීරතා සච්චාදිතො සච්චසන්ධා රෙතො පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්ස. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවීරතො සච්චවාදී සච්චසන්ධා රෙතො පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්ස. ඉමීනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමී, උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හවිසස්සති ඉමීනා චතුසේන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

5. යාවජීවං අරහතො සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානා පහාය සුරාමෙරය මජ්ජපමාදධ්මානා පටිවීරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං. සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානා පහාය සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානා පටිවීරතො ඉමීනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමී. උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හවිසස්සති ඉමීනා පඤ්චමෙන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

6. යාවජීවං අරහතො උක්ඛත්තිකා රතතුපරතා වීරතා විකාල-හොපනා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං. උක්ඛත්තිකා රතතුපරතො වීරතො විකාලහොපනා. ඉමීනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමී, උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හවිසස්සති ඉමීනා ඡරෙය්න අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

7. යාවජීවං අරහතො නච්චගීතවාදිතවිසුකදස්සනමාලාගකවිලෙපන ධාරණමණ්ඩනවිභූසනධ්මානා පටිවීරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං. නච්චගීතවාදිත විසුකදස්සනමාලාගකවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභූසනධ්මානා පටිවීරතො. ඉමීනාපහං අබ්බන්ත අරහතං අනුකරොමී, උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හවිසස්සති. ඉමීනා සක්කමෙන අබ්බන්ත සමන්තාගතො හොති.

3. රහත්තු දිවිහිමියෙන් අමුමසර හැර මුමසර ඇත්තාහු. (අමුභවයා යෙන්) දුරු ව හැසිරෙන්නාහු ග්‍රාමධම් සංඛිතාන මෙවුන්දමින් වැළකියාහු වෙසෙත්. මම ද අද මේ රැයක්, මේ දවලක් අමුමසර හැර මුමසර ඇතියෙමි (අමුභවයායෙන්) දුරු වූ හැසුරුමි ඇතියෙමි ග්‍රාමධම් වූ මෙවුන්දමින් වැළකියෙමි වෙසෙමි. මම මේ අභිනුදුරහතුන් අනුකරණ කෙරෙමි. මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ තෙවන අඛණයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

4. රහත්තු දිවිහිමි කොට මුසාවාදය හැර මුසාවාදයෙන් වැළකියාහු සත්‍යවන කියන්නාහු ඇත්තෙන් ඇත්ත ගළපා කියන්නාහු තහවුරු ව පිහිටි කපා ඇත්තාහු ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තාහු ලොව නො රවටන්නාහු වෙත්. මම ද අද මේ රැයක් මේ දහවලක් මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළකියෙමි ඇත්ත කියන්නෙමි ඇත්තෙන් ඇත්ත ගළපා කියන්නෙමි සර්ව ව පිහිටි කපා ඇත්තෙමි ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තෙමි ලොව නො රවටන්නෙමි වෙමි. මම මේ කරුණින් ද රහතුන් අනුකරණ කෙරෙමි, මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ සිවු වන කරුණින් සමන්වාගත වෙයි.

5. රහත්තු දිවිහිමි කොට මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර හැර මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකියාහු වෙත්. මම ද මේ රැයක් මේ දවලක් මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර හැර මද ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ කරුණින් රහතුන් අනුකරණ කරමි, මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ පස්වන අඛණයෙන් යුතු වෙයි.

6. රහත්තු දිවිහිමි කොට එක් ම (පෙරවරු) බත ඇත්තාහු රාත්‍රි හෝජනයෙන් තොර වූවාහු චිකල් බොජුනෙන් වැළකියාහු වෙත්. මම ද අද මේ රැයක් මේ දවලක් එක හක්කික වූයෙමි රැ බොජුනෙන් වැළකියෙමි චිකල් බොජුනෙන් වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ අභිනුදුරහතුන් අනුකරණ කරමි, මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ සවන අභිත් සමන්වාගත වෙයි.

7. රහත්තු දිවිහිමි කොට නැවුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දකුම් යන මෙයින් ද මල් ගඳ විලෙවුන් යන මේ පැළැඳ ගැනුම අඩුතැන් පිරවීම ජවිරාග කරණය යන මෙයට කරුණු වන දෙයින් ද වැළකියාහු වෙති. මම ද මේ රැයක් දවලක් නැවුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දක්නෙන් හා මල් ගඳ විලෙවුන් යන මේ පැළැඳගැනුම අඩුතැන් පිරවීම ජවිරාග කරණය යන මෙයට කරුණු වන දෙයින් ද වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ කරුණින් ද රහතුන් අනුකරණ කරමි, මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ සත්වන අඛණයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

8. යාවජීවං අරහතො උච්චාසයනමභාසයනං පභාය උච්චාසයන-
මභාසයනා පටිච්චරතා නිවසෙය්‍යං කපෙන්නී මඤ්චකෙ වා කිණ්ණසන්තාරකෙ
වා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමභාසයනං
පභාය උච්චාසයනමභාසයනා පටිච්චරතො නිවසෙය්‍යං කපෙමි මඤ්චකෙ වා
කිණ්ණසන්තාරකෙ වා. ඉමීනාපභං අබ්බෙතන අරහතං අනුකරොමි, උපො
සරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා භවිස්සතීති ඉමීනා අට්ඨමෙන අබ්බෙතන
සමන්තාගතො හොති.

එවං උපවුඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨබ්බසමන්තාගතො උපොසරො
මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරොති.

8. 1. 5. 2

විස්මත අට්ඨබ්බභූපොසථ සුතතං

[සාවස්තිදනං]

අට්ඨබ්බසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, උපොසරො උපවුඤ්ඤා
මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරො. කථං
උපවුඤ්ඤා ව භික්ඛවෙ, අට්ඨබ්බසමන්තාගතො උපොසරො මහපථලො
හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවතො ඉති පටිසඤ්චිකති: යාවජීවං
අරහතො පාණාතිපාතං පභාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතා නිහිතදණ්ඩා
නිහිතසන්තාරකෙ උපජී ද්‍යාපනතා සබ්බපාණගුණෙසු භිතානුකම්පිතො
විහරන්ති. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං පාණාතිපාතං පභාය
පාණාතිපාතා පටිච්චරතො නිහිතදණ්ඩා නිහිතසන්තාරකෙ උපජී ද්‍යාපනතා
සබ්බපාණගුණෙසු භිතානුකම්පි විහරාමි. ඉමීනාපභං අබ්බෙතන අරහතං
අනුකරොමි. උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා භවිස්සතීති ඉමීනා පට්ඨමෙන
අබ්බෙතන සමන්තාගතො හොති. -පෙ-

8. රහත්හු දිවිහිම කොට (පමණ ඉක්ම වූ) උස් අසුන් (නො කැප වූ) මතු අසුන් හැර උසසුන් මහසුනින් වැළැකියාහු හැඳෙක හෝ තණ ඇතිරියෙක හෝ නිවශයා කෙරෙත්. මම ද අද මේ රැයත් දවලත් උසසුන් මහසුන් හැර උසසුන් මහසුනින් වැළැකියෙමි හැඳෙක හෝ තණ ඇතිරියෙක හෝ නිවශයා කරමි. මම මේ අඛණ්ඩයෙකු රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද වතැ යි මේ අට්ඨකථා අඛණ්ඩයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අට්ඨකථා සුත් පෙහෙවස් වසන ලද්දේ මහත් ඵල වෙයි. මහානාශංස වෙයි. මහාද්‍යුතික වෙයි. මහා විස්ථාර වෙයි.

8. 1. 5. 2

වික්‍රම අට්ඨකථාපොසථ සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, අට්ඨකථා සමන්වාගත වූ පෙහෙවස් වසන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි, මහානාශංස වෙයි, මහාද්‍යුතික වෙයි, මහා විස්ථාර වෙයි. මහණෙනි, අට්ඨකථා සමන්වාගත පෙහෙවස් කෙසේ වසනලද්දේ මහත්ඵල වෙයි, මහානාශංස වෙයි, මහාද්‍යුතික වෙයි, මහා විස්ථාර වෙයි යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි අරිසවු මෙසේ කුටිකින් සලකන්නේ ය: රහත්හු දිවිහිමියෙන් පණිවා හැර පණිවායෙන් දුරු වූවාහු බහා තැබූ දඩු ඇත්තාහු බහා තැබූ සැත් ඇත්තාහු ලජ්ජායෙන් යුක්ත වූවාහු දයාවට පැමිණියාහු සච්ඡාණිගණයා කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇත්තාහු වෙසෙත්. මම ද අද මේ රැයත් මේ දවලත් පණිවා හැර පණිවායෙන් දුරු වූයෙමි බහා තැබූ දඩු ඇතියෙමි බහා තැබූ සැත් ඇතියෙමි ලජ්ජා ඇත්තෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සච්ඡාණිගණයා කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි වෙසෙමි. මම මේ කරුණු රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වසනලද්දේ යයි මේ පළමුවන අතින් සමන්වාගත වෙයි ...

යාවර්ථං අරහතො උච්චාසයන මහාසයනං පහාය උච්චාසයන-
මහාසයනා පටිච්චරතා නිවසෙය්‍යං කප්පෙත්ති මඤ්චකෙ වා නිණ්ණසාරකෙ
වෘ. අභමිප්පජ ඉමඤ්ච රතතිං ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං
පහාය උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො නිවසෙය්‍යං කප්පෙති,
මඤ්චකෙ වා නිණ්ණසාරකෙ වා. ඉමිනාපහං අභිඛන්ත. අරහතං
අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුජ්‍ජො හවිසාමි. ඉමිනා අව්ඤ්චෙන
අභිඛන්ත සමන්තාගතො හොති. එවං උපවුජ්‍ජො ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨබ්භ
සමන්තාගතො උපොසථො මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාස්තීකො
මහාවිප්පාරො.

කීවමහපථලො හොති කීවමහානිසංසො කීවමහාස්තීකො
කීවමහාවිප්පාරො:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො ඉමෙසං සොළසක්කං මහාජනපදනං
පහුතසක්කරත්තානං ඉසාරියාධිපථං රජං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යථීදං:
අඛ්ඛානං මගධානං කාශීනං කොසලානං වජ්ජීනං මලලානං චේතීනං
වඬ්ඛානං කුරුනං පඤ්චාලානං මව්ජානං සුරසෙත්තානං අසක්කානං
අවන්තීනං ගන්ධාරානං කම්බෝජානං, අට්ඨබ්භසමන්තාගතස්ස උපොසථස්ස
එතං කලං නාණ්ණති සොළසිං. තං කිසං හෙතු: කපණං භික්ඛවෙ, මානුසකං
රජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාතිමාති භික්ඛවෙ, මානුසකාති පඤ්ඤාසවස්සාති වාතුමමහාරාජිකානං
දෙවානං එසො එතො රත්තීන්ද්‍රිවො, නාය රත්තියා නිංසරතායො මාසො,
තෙන මාසෙන අවාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්චවිංස-
සතාති වාතුමමහාරාජිකානං දෙවානං ආයුප්පමාණං. යානං ඛො පනෙතං
භික්ඛවෙ, චිජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්භසමන්තා
ගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං වාතුමමහාරාජිකානං
දෙවානං සහව්‍යානං උපපජේජ්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, සන්ධාය
හාසිතං කපණං මානුසකං රජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

රහත්තු දිව්භිමියෙන් උසසුන් මහසුන් හැර උසසුන් මහස්තෙන් වැළකියාහු හැඳෙක වේවයි තණ ඇතිරියෙක වේවයි නිවශයා කෙරෙන්. මම ද අද මේ රැයක් මේ දවලක් උසසුන් මහසුන් හැර උසසුන් මහස්තෙන් වැළකියෙමි හැඳෙක වේවයි තණ ඇතිරියෙක වේවයි නිවශයා කරමි. මේ කරුණුද මම රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද වසන ලද වේ යයි. මේ අට වැනි කරුණින් සමත්වෘගත වෙයි. මහණෙනි මෙය අටහින් යුත් පෙහෙවස වසන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි, මහානාශය වෙයි, මහද්‍යුතික වෙයි. මහාවිස්ථාර වේ.

කොතෙක් මහත්ඵල වේය කෙතෙක් මහානාශය වේ ය, කෙතෙක් මහද්‍යුතික වේ ය, කෙතෙක් මහා විස්ථාරවේ ය යත්:

මහණෙනි, යමෙක් යම්සේ අඛයය, මගධය, කාශි ය, කෝසලය, වජ්ජි ය, මලලය, වේනි ය, වඛය, කුරු ය, පක්‍ඛාලය, මව්ජය, සුරසේන ය, අක්කක ය, අවන්ති ය, ගන්ධාරය, කම්බොජය, යන නම් ඇති බොහෝ සත් රුවන් ඇති මේ සොළොස් මහාජනපදයන්ගේ ඵෙය්‍යයාධිපත්‍යය ඇති රජය කරවන්නේ නම්, තෙල අටහින් යුත් පෙහෙවස්සුගේ සොළොස්වන කලාවට දනො අගනේ ය. එයට හේතු කවර යත්: මහණෙනි, දිව්‍ය සුඛය පිණිස මානුෂික රාජ්‍යය කාපණ (දිළිඳු) වෙයි.

මහණෙනි, මිනිස්තට අයත් යම් මේ පනස් වසෙක් වේ නම් තෙල වාතුමහාරාජික දෙවියන්ගේ එක් රැ දවලෙක. එරැයින් කිසි රැයෙක් මසෙක: එ මසින් දෙළොස් මසැතියේ හවුරුද්දෙක. එ හවුරුද්දෙන් පන්සිය හවුරුද්දෙක් වාතුමහාරාජික දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වෙයි. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් මෙලොව යම් ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු වාතුමහාරාජික දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිව්‍යසුඛය සඳහා (ශාක්ෂ්‍ය කොට සලකා) මානුෂික රාජ්‍යය කාපණය යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලද්දේ ය.

යං භික්ඛවෙ මානුසකං වසසතං තාවතීංසානං දෙව්‍යානං එසො එකො රත්තින්ද්‍රිවො; තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො; තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො; තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වසසහසකං තාවතීංසානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, චිජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අවස්ඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායසස හෙද පරමමරණං තාවතීංසානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය, ඉදං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති භික්ඛවෙ, මානුසකාති දෙව් වසසතාති යාමානං දෙව්‍යානං එසො එකො රත්තින්ද්‍රිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති දෙව් වසසහසකාති යාමානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, චිජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අවස්ඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායසස හෙද පරමමරණං යාමානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය, ඉදං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති ඛො භික්ඛවෙ, මානුසකාති වත්තාරි වසසතාති කුසිතානං එසො එකො රත්තින්ද්‍රිවො; තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො; තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති වත්තාරි වසසහසකාති කුසිතානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, චිජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අවස්ඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායසස හෙද පරමමරණං කුසිතානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය, ඉදං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති භික්ඛවෙ, මානුසකාති අවස්ඛගසතාති නිම්මාණරතීනං දෙව්‍යානං එසො එකො රත්තින්ද්‍රිවො. තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති අවස්ඛගසහසකාති නිම්මාණරතීනං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, චිජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අවස්ඛගසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායසස හෙද පරමමරණං නිම්මාණරතීනං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍ය, ඉමං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

මහණෙනි, මිනිසුන් සතු යම් සියක් හවුරුද්දක් වේ නම් තෙල තාවතීය දෙවියන් ගේ එක් රූ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රූයෙක් මසෙක, එ මසින් දෙළොස් මසෙක් හවුරුද්දෙක. එ හවුරුද්දෙන් දිව්‍යවර්ෂ සහස්‍රයෙක් තාවතීය දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වෙයි. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් මෙලොවහි කිසි ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක් වෙවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තාවතීය දෙවියන් ගේ සහවාසයට යේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිව්‍ය සුඛය නිසා මිනිස් රජසිරි කෘපණය යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

මහණෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ යම් දෙසිය වසෙක් වේ නම් තෙල යාම දෙවියන්ගේ එක් රූ දවලෙකි. ඒ රැයින් තිස් රූයෙක් මාසයෙක. එ මසින් දෙළොස් මස ඇතියේ හවුරුද්දෙක. ඒ හවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ දෙදහසෙක් හවුරුද්ද යාමදෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වෙයි. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් මෙලොවහි කිසි මාගමක් වෙවයි පුරුෂයෙක් වෙවයි අටහින් සමන්වාගත වූ පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු යාම දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිව්‍ය සැපත් නිසා මානුෂක රාජ්‍යය කෘපණය යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

මහණෙනි, යම් මානුෂක වූ හවුරුද්ද සාරසියෙක් වේ නම් තෙල කුසිත දෙවියනට එක් රූ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රූයෙක් මසෙක. එ මසින් දෙළොස් මසෙක් හවුරුද්දෙක. එ හවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ සාරදහස් හවුරුද්දෙක් කුසිත දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වේ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවහි කිසි මාගමක් වෙවයි පිරිමිනියෙක් වෙවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු කුසිත දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිව්‍යසුඛය නිසා මානුෂක රාජ්‍යය දිළිඳු යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

මහණෙනි, මානුෂක වූ යම් අටසිය හවුරුද්දක් වේ නම් නිම්මාණරතී දෙවියනට තෙල එක් රූ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රූයෙක් ඇතියේ මාසයෙක. එ මසින් දෙළොස් මසෙක් හවුරුද්දෙක, එ හවුරුද්දෙන් දිව්‍යවර්ෂ අටදහසෙක් නිම්මාණරතී දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවහි කිසි මාගමක් වෙවයි පිරිමිනියෙක් වෙවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු නිම්මාණරතී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිව්‍යසුඛය සාක්ෂ්‍ය කොට ගෙන මානුෂක රාජ්‍යය කෘපණය යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

යානි භික්ඛුවෙ, මානුසකාභි සොළසවසසතානි පරනිමිත වසවකතීනං දෙවෘතං එසො එකො රතතිඤ්චො; තාය රතතියා තිංස- රතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි සොළසවසසතානි පරනිමිතවසවකතීනං දෙවෘතං ආයුපපමාණං යානං ඛො පනෙතං භික්ඛුවෙ, විජජ්ඣී යං ඉධෙකචෙච්චා ඉඤ්ථි වා සුරියො වා අවිච්ඡිකාසමනතාගතං උපොසථං උපවසිඤ්ඤා කායසං භෙද පරමරණං පරනිමිතවසවකතීනං දෙවෘතං සහව්‍යුතං උපපජෙස්සන්ත ඉදං ඛො පනෙතං භික්ඛුවෙ, සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජජං දිබ්බං සුඛං උපනිධායානි.

1. පාණං න භානෙ න ච දික්ඛමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ජපො සියා
අබ්බභවිරියා විරමෙස්සු මෙට්ඨනා
රතතිං න භූමඤ්ජයා විකාලභොජනං.
2. මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාවරෙ
මඤ්ඤි ඡමායං ච සයෙථ සන්තෙන
එතං හි අවිච්ඡිකාමාහු පොසථං
බුද්ධෙන දුක්ඛතනාදනා පකාසිතං.
3. වන්දෙ ච සුරියො ච උභො සුදස්සනා
ඕභාසයං අනුපරියන්තී යාවතා,
තමොනුදං තෙ පන අනන්තකම්මා
නභෙ පහාසනති දිසාවිරොචනා.
4. එතස්මිං යං විජජ්ඣී අනතරෙ ධනං
මුත්තාමණි වෙච්චියඤ්ච හද්දකං
සිඛිභිසුචණ්ණං අථවාපි කඤ්චනං
යං ජාතරූපං හටකන්ති වුවචති
අවසිඤ්ඤ පෙතසං උපොසථසං
කලමි තෙ නානුභවිතති සොළසිං
වන්දපහා තාරගණං ච සබ්බං.
5. තස්මාහි නාරී ච නරො ච සීලවා
අවසිඤ්ඤපෙනං උපවසුපොසථං
සුඤ්ඤති කස්මාන සුබුද්ධානි
අනිඤ්ඤා සංගමුපෙනති යානන්ති.

මහණෙනි, මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ යම් සොළොස් සියවසක් වේ ද, තෙල පරනිමිත වසවත්තී දෙව්ලොව වැසි දෙවියනට එක් රැ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රැයක් මසෙකි. ඒ මසින් දෙළොසමසක් හවුරුද්දෙකි. එ හවුරුදුයෙන් දිවාවර්ෂ සොළොස් දහසක් පරනිමිත වසවත්තී දෙව්ලොව වැසි දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි කිසි මාගමක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ අටහින් යුතු පෙහෙවස් වැය කායුත් මරණින් මතු පරනිමිත වසවත්තී දෙව්ලොව වැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළැඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, දිවාසුඛය සාක්ෂ්‍ය කොට මානුෂක රාජ්‍යය කෘපණය යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

1. පරපණ නො නසන්නේ ය, නුදුන් දෑ නො ගන්නේ ය; මුසා නො බණන්ගේ ය, මදාපයෙක් ද නො වන්නේ ය, අබ්‍රහ්මවරිය වූ මෙවුන් දමින් දුරු වන්නේ ය, රැ විකල් බොජුන් නො වළඳන්නේ ය.

2. මල් නො දරන්නේ ය, ගඳ (විලෙවුන්) නො ගල්වන්නේ ය. (මිටිරියන් පා ඇති) කැප ඇදෙහි හෝ (පිරියම් කළ) බිම් හෝ තණකොළ ආදිය අතුරා කළ ඇතිරියෙහි හෝ සයනය කරන්නේ ය, තෙල දුක්ඛයාගේ කෙළවරට පැමිණි බුදුන් විසින් වදන ලද අප්පාඨිහික උපොෂිතය යි කියති.

3. සඳ දහිරුද යන දෙදෙන මනා දකුම් ඇත්තාහු යම්තාක් බබුළුවමින් හැසිරෙත් ද, අහස ගමන් ගත් අදුරු දුරලන ඔහු දිගුත් බබුළුවමින් අහස් කෙලෙහි බැබුළෙත්.

4. තෙල අතරයෙහි උතුම් මුතු ය මිණිය වෙරළමිණිය සිඟුරන් ය වැළිත් (පච්ඡයෙහි හටගත්) කසුන් ය යන යම් ධනයෙක් වේ ද, යම් රතෙක් හටක (කුහුඹුවන් විසින් ගෙනෙන ලද ස්වර්ණ) යයි කියනු ලැබේ ද, ඔහු අටහින් යුතු උපොසථයාගේ සොළොස්වන කලාවට ද නො පැමිණෙත්. සඳ එළිය ද සියලු තරුකැල ද එබඳු වෙයි.

5. එහෙයින් සිල්වත් ඝත්‍රිය ද පුරුෂයාද අටහින් යුතු පෙහෙවස් වැය සුව උද කරන පින් කොට (කිසිවකු විසින්) අනිඤ්ඤ වැ සට්ඨසානායට එළැඹෙත්.

8. 1. 5. 3

විසාබ්ලපොසථ සුතතං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති පුබ්බාරාමේ මිඟාරමාතු-
සාසාදෙ අථ ටො වීසාබ් මිඟාරමාතා යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ඨම්.
උපසඬ්ඛම්භා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසිත්තං ටො වීසාබ් මිඟාරමාතරං භගවා එතදවොච:

අට්ඨබ්බසමන්තාගතො ටො වීසාබ්, උපොසරො උපවුත්ථො
මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරො.

කථං උපවුත්ථො ච වීසාබ් අට්ඨබ්බසමන්තාගතො උපොසරො
මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරො:

ඉධ වීසාබ් අරියසාරිකො ඉති පටිපඤ්චිකම්භි: යාඨිට්ඨං අරහතෙතා
පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතා නිගිනදණ්ඨා නිගිතසත්ථා
උපථි දයාපනං සබ්බපාණහුතතිතානුකම්පිතො විහරන්ති. අහමිදස්
ඉමඤ්ච රත්ති. ඉමඤ්ච දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතො
නිගිනදණ්ඨො නිගිතසත්ථො උපථි දයාපනං සබ්බපාණහුතතිතානුකම්පි
විහරාමි. ඉමීනාපහං අඛෙත්ත අරහතං අනුකරොමි. උපොසරො ච
මෙ උපවුත්ථො හවිසසතිති ඉමීනා පට්ඨමෙන අඛෙත්ත සමන්තාගතො
හොති. -පප-

යාඨිට්ඨං අරහතෙතා උච්චාසයනමිතාසයනං පහාය උච්චාසයන
මිතාසයනා පටිච්චතා නිව්ටසයං කප්පෙත්ති මඤ්චිකෙ වා තිණ්ණාරකෙ
වා. අහමිදස් ඉමඤ්ච රත්ති. ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමිතාසයනං
පහාය උච්චාසයනමිතාසයනා පටිච්චතො නිව්ටසයං කප්පෙමි
මඤ්චිකෙ වා තිණ්ණාරකෙ වා. ඉමීනාපහං අඛෙත්ත අරහතං
අනුකරොමි. උපොසරො ච මෙ උපවුත්ථො හවිසසතිති ඉමීනා අට්ඨමෙන
අඛෙත්ත සමන්තාගතො හොති.

එවං උපවුත්ථො ටො වීසාබ් අට්ඨබ්බසමන්තාගතො උපොසරො
මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරොති.

කීච මහපථලො හොති, කීච මහානිසංසො කීච මහාජුතිකො කීච
මහාවිප්ථාරො:

8. 1. 5. 3

විසාඛාපොසථ සුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි පූජාරාම නම් වූ මහාරාමානුපාසාදයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහාරාමානු විසාඛා තොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹී යා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුණු. එකත්පසෙක හුන් විසාඛා මහාරාමානුච්ච භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

විසාඛාවෙනි, වීසු අටහින් යුත් පෙහෙවස මහත්ඵල ඇතියේ වෙයි, මහ අනුසස් ඇතියේ වෙයි, මහත් දිලුම් ඇත්තේ වෙයි, මහත් පැතුරුම් ඇත්තේ වෙයි.

විසාඛාවෙනි, කෙසේ වීසු අටහින් යුත් පෙහෙවස මහත්ඵල වේ ය, මහානායංස වේ ය, මහාදුක්ඛික වේ ය, මහා විස්ථාර වේ ය යත්:

විසාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි අරීසවු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: රහත්හු දිවිහිමියෙන් පණිවා දුර පණිවායෙන් වැළැකියාහු බහා තැබූ දවු ඇතියාහු බහා තැබූ සැත් ඇතියාහු පවට ලජ්ජා ඇතියාහු දයාපත් වූවාහු හැම ප්‍රාණිසමූහයා කෙරෙහි භිතානුකම්භා ඇතියාහු වෙසෙත්. මම ද අද මේ රැත් මේ දවලත් පණිවා දුර පණිවායෙන් වැළැකියෙමි බහා තැබූ දවු ඇතියෙමි බහාතැබූ අවි ඇතියෙමි පවට ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාපත් වූයෙමි හැම ප්‍රාණිභූතයන් කෙරෙහි භිතානුකම්භා ඇතියෙමි වෙසෙමි. මම මෙකරුණිනුදු රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වසන ලද ද වේ යයි මේ පළමු අතින් සමන්වාගත වෙයි...

දිවිහිමියෙන් රහත්හු උසසුන්මහසුන් දුර උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියාහු (තුරු) හැඳෙක වෙවයි. තණ ඇතිරියෙහි වෙවයි නිවශයා කරත්. මම ද අද මේ රැත් මේ දවලත් උසසුන් මහසුන් දුර උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියෙමි හැඳෙක වෙවයි, තණ ඇතිරියෙහි වෙවයි නිවශයා කෙරෙමි. මේ කරුණිනුදු මම රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වුසුයෙන් වන්නේ යයි මේ අටවැනි අතින් සමන්වාගත වෙයි.

විසාඛාවෙනි, මෙසේ වුසු අටහින් සමන්වාගත වූ පෙහෙවස මහත් ඵල වෙයි. මහාභිසංස වෙයි, මහාදුක්ඛික වෙයි. මහා විස්ථාර වේ යයි.

කොතෙක් මහත්ඵල වේ ය, කොතෙක් මහානායංස වේ ය, කොතෙක් මහාදුක්ඛික වේ ය, කොතෙක් මහා විස්ථාරවේ ය යත්:

සෙය්‍යථාපි විසාමෙ, යො ඉමෙසං සොළසන්තං මහාජනපදානං පහුතස්සත්තතානං ඉක්කරියාධිපච්චං රජජං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යථීදං: අඛතානං මගධානං කාසීනං කොසලානං වජ්ජීනං මලලානං චෙතීනං චඛ්ඛානං කුරුනං පඤ්චාලානං මච්ඡානං සුරසෙනානං අසක්කානං අවනතීනං ගන්ධාරානං කම්බෝජානං, අච්ච්චිකසමන්තාගතස්ස උපොස-
ථස්ස එතං කලං නාන්තති සොළසිං. තං කිසස හෙතු:

කපණං විසාමෙ, මානුසකං රජජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය, යාති විසාමෙ, මානුසකානි පඤ්ඤාසවස්සානි වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං එසො එකො රක්තිඤ්චො, තාය රක්තියා තිස්සරක්තියො මාසො, තෙන මාසෙන දවාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්ඤා වස්සසතානි වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං. යානං ඛො පනෙතං විසාමෙ, විජ්ජති යං ඉධෙකචොවා ඉතී වා පුරිසො වා අච්ච්චිකසමන්තාගතං උපොසථං උපවිසිත්වා කායස්ස හෙද පරමිරණං වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහවාතං උපපජේජය්‍ය ඉදං ඛො පනෙතං විසාමෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යං විසාමෙ, මානුසකං වස්සසතං තාවතීසානං දෙව්‍යානං එසො එකො රක්තිඤ්චො, තාය රක්තියා තිස්සරක්තියො මාසො, තෙන මාසෙන දවාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වස්ස සහස්සං තාවතීසානං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං, යානං ඛො පනෙතං විසාමෙ, විජ්ජති යං ඉධෙකචොවා ඉතී වා පුරිසො වා අච්ච්චිකසමන්තාගතං උපොසථං උපවිසිත්වා කායස්ස හෙද පරමිරණං තාවතීසානං දෙව්‍යානං සහවාතං උපපජේජය්‍ය ඉදං ඛො පනෙතං විසාමෙ, සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජජං දිබ්බං සුඛං උපතිධාය.

යාති විසාමෙ, මානුසකානි ද්‍රෝවස්සසතානි -පෙ- අට්ඨවස්සසතානි -පෙ- සොළසවස්සසතානි -පෙ- පරතිමිත්තවසවිත්තීනං දෙව්‍යානං එසො එකො රක්තිඤ්චො, තාය රක්තියා තිස්සරක්තියො මාසො, තෙන මාසෙන දවාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි ඉසාළසවස්සසතානි පරතිමිත්තවසවිත්තීනං දෙව්‍යානං ආයුපපමාණං

විසාඛාවෙනි, යම්සේ අඛණ්ඩ ය, මගධ ය, කාශි ය, කොශල ය, චජ්ජි ය, මලය ය, චේතී ය, වඛ්ඤ ය, කුරු ය, පඤ්චාල ය, මත්ස්‍ය ය, ශුරසෙන ය, අශ්වක ය, අවිකිති ය, ගඤ්චාර ය, කමොජ ය යන බොහෝ සත් රුවන් ඇති මේ සොළොස් මහජනපදයන්ගේ ඵෙඤ්චියාධිපත්‍ය ඇති රාජ්‍යය යමෙක් කරන්නේ නම් තෙල අටහිත් යුත් පෙහෙවස්සුගේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ ය. එකවර හෙයින් යත්:

විසාඛාවෙනි, මානුෂ්‍ය රාජ්‍යය දිව්‍ය සුඛය සඳහා අල්ප වෙයි. විසාඛාවෙනි, මිනිසුන්ගේ යම් පනස් හවුරුද්දක් වේ නම් තෙල සිව්මහරද වැසි දෙවියනට එක් රැ දවලෙක. එ රැයින් තිස් රැ ඇතියේ මාසයෙක, එ මසින් දෙළොස්මසේ ඇතියේ හවුරුද්දෙක, එ හවුරුදුගෙන් පන්සිය හවුරුද්දක් සිව්මහරද වැසි දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය වේ. විසාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවහි ඇතැම් මාගමක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අටහිත් සමන්වාගත පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු සිව්මහරද වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත. විසාඛාවෙනි, දිව්‍ය සුඛය පිණිස මානුෂ්‍ය රාජ්‍යය අල්ප වෙයි. යන යමක් කියන ලද නම් තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

විසාඛාවෙනි, මානුෂ්‍ය වූ යම් සියක් හවුරුද්දක් වේ නම් තවතිසා වැසි දෙවියනට තෙල එක් රැ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රැයෙක් මාසයෙක, එ මසින් දෙළොස්මසෙක් හවුරුද්දෙක. එ හවුරුදුගෙන් දිව්‍යවෘත්ත සහස්‍රයෙක් තවතිසා වැසි දෙවියනට ආයුප්‍රමාණ වෙයි. විසාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවහි කිසි භක්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහිත් සමන්වාගත පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත. විසාඛාවෙනි, දිව්‍ය සුඛය පිණිස මානුෂ්‍ය රාජ්‍යය අල්ප වෙයි. යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

විසාඛාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් දෙසිය හවුරුද්දක් වේ නම්... අටසිය හවුරුදුගෙන් .. සොළොස්සියවසෙක් පරතීම්මිතවසවකති දෙවියනට තෙල එක් රැ දවලෙකි. එ රැයින් තිස් රැයෙක් මාසයෙක, එ මසින් දෙළොස් මසෙක් හවුරුදුගෙක. එ හවුරුදුගෙන් සොළොස් දහසක් හවුරුදු පරතීම්මිතවසවකති දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය වෙයි.

යානං ටො පනෙනං විසාටො, විජ්ජති යං ඉධෙකවෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අවධම්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායසං හෙද පරමමරණං පරතිමේකවසවත්තං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජයා. ඉදං ටො පනෙනං විසාටො, සන්ධාය භාසිතං කපණං මාත්‍රසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපතිට්ඨායාති.

1. පාණං න භාගෙන න ව දික්ඛමාදියො
මුසා න භාගෙ න ව මජ්ජපො සියා
අබ්‍රහ්මවරියා විරමෙයා මෙටුතා
රත්තං න භුඤ්ජයා විකාලභොජනං.
2. මාලං න ධාරෙ න ව ගන්ධමාවරෙ
මඤ්ඤි ජමායං ව සයෙථ සත්ථෙන,
එතං හි අවධම්බසමාහු පොසථං
මුදෙධිත දුක්ඛතභූතා පකාසිතං.
3. වජ්‍ජ ව සුරියො ව උභො සුද්දක්ඛනා
ඛහසයං අනුපරියන්ති යාවතා,
තමොනුද්ධං තෙ පන අත්තලික්ඛගා
නභෙ පභාසෙත්ති දිසාවරොචනා.
4. එතස්මිං යං විජ්ජති අක්කරෙ ධනං
මුක්ඛමණි වෙචරියඤ්ඤි හද්දකං,
සිඬ්ඨිසුවණ්ණං අථවාපි කඤ්ඤිතං
යං ජාතරූපං භවකන්ති චුච්චති.
අවධම්බපෙතසං උපොසථයා
කලමි තෙ නාත්තභවත්ති සොළසිං
වජ්ජපභා තාරගණං ව සබ්බං.
5. තස්මා හි නාරි ව නරො ව සිලවා
අවධම්බපෙතං උපවසුපොසථං
පුඤ්ඤති කථාන සුමුද්‍රයාති
අතිඤ්ඤා සත්ථමුපෙත්ති යානන්ති.

8. 1. 5. 4

වාසෙට්ඨුපොසථ සුත්තං

එතං සමයං භගවා කොසමබ්බං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ටො වාසෙට්ඨො උපාසකො යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං කිසිදි එකමන්තං කිසිකතං ටො වාණෙට්ඨං උපාසකං භගවා එතදවොච:

විසාඛාවෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ ලොවහි කිසි මාගමක් වේවයි පිරිමියෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස නාමුත් මරණින් මතු පරනිමිත්තවසවකසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත. විසාඛාවෙනි, දිව්‍ය සුඛය පිණිස මානුෂක රාජ්‍යය අල්ප වේයි. යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

1. පරපණ නො නස්තේ ය, නුදුන් දෑ නො ද ගන්නේ ය, මුසවා නො බණන්තේ ය, මද්‍යපයෙක් ද නොවන්නේ ය, අමුම්සර වූ මෙවුන් දමින් දුරු වන්නේ ය, රෑ විකල් බොජුන් නො බුදිතේ ය,

2. මල් නො දරන්නේ ය, නො ද ගඳ අලවු දෙන්නේ ය, හැදෙක හෝ බිම්හි හෝ (තණ ඇ අතුළ) ඇතිරියෙක හෝ හෝතේ ය. තෙල දුක් කෙළවරට පත් බුදුන් විසින් වදරන ලද අටහින් යුත් පෙහෙවසැයි කියති.

3. සුදසුන් වූ සදු හා හිරු හා දෙදෙන යම් තාක් බබුළුවමින් හැසිරෙත් ද, අදුරු දුරුකරන ඔහු වනාහි අතැරික්කගත වුවාහු දිගුත් බබුළුවමින් අහස්හි බබළත්,

4. තෙල අතැරයෙහි උතුම් මුතු මිණි වෙරළමිණි ද සිඟුරන් ද වැලින් කසුන් ද යම් රතෙක් 'හටක' යයි කියනු ලැබේ නම් එ ද යන යම් ධනයෙක් ඇද්ද, ඒ අටහින් යුත් පෙහෙවසට ඒ ධනයේ සොළොස් වන කලාවට ද නො පැමිණෙත්. හැම සඳ පහන් හා උළු කැන්හු ද එබදු වෙත්,

5. එහෙයින් සිල්වත් නර නාරිහු ද අක්ඛණ සමන්වාගත පොෂථය වැස සුව උදකරන පින් කොට විඤ්ඤාන වුවාහු ස්වභිසාරානයට ද එළඹෙත්.

8. 1. 5. 4

වාසෙට්ඨපොසථ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹා නුවර සමීපයෙහි මහාවන නම් වූ කුටාගාරශාලායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි වාසෙට්ඨ උපාසක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් වාසෙට්ඨ උපාසකයාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ:

අට්ඨකථාසමන්තාගතො වාසෙට්ඨ, උපොසරො උපවුජ්ඣො මහපථලො හොති -පෙ- අභිඤ්ඤා සංගමුපෙන්නි යානන්ති.

එවං වුක්ඛෙත වාසෙට්ඨො උපාසකො හගවන්තං එතදවොච:

පියා මෙ හතෙත ඤාතිසාලොභිතා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. පියානංච මෙ අසා ඤාතිසාලොභිතානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය. සංඛෙධ වෙපි හතෙත, ඛන්තිසා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. සංඛෙධසංඝෙසා ඛන්තිසානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය. සංඛෙධ වෙපි හතෙත, බ්‍රාහ්මණා -පෙ- වේසා -පෙ- සුද්දා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. සංඛෙධසංඝෙසා සුද්දානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛායාති.

එවමෙතං වාසෙට්ඨ, එවමෙතං වාසෙට්ඨ, සංඛෙධ වෙපි වාසෙට්ඨ, ඛන්තිසා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං, සංඛෙධසංඝෙසා ඛන්තිසානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය. සංඛෙධ වෙපි වාසෙට්ඨ, බ්‍රාහ්මණා -පෙ- වේසා -පෙ- සුද්දා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. සංඛෙධසංඝෙසා සුද්දානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය. සද්දෙවකො වෙපි වාසෙට්ඨ, ලොකො සමාරකො සංග්‍රහකො සසංමණ්‍යාහමණී පජා සද්දෙවමනුසාරා¹ තෙ අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. සද්දෙවකසාරිකා ලොකසා සමාරකසා සංග්‍රහකසා සසංමණ්‍යාහමණීයා පජා සද්දෙවමනුසාරාය දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය, ඉමෙ වෙපි වාසෙට්ඨ, මහාසාලා අට්ඨකථාසමන්තාගතං උපොසරො උපවසෙය්‍යං. ඉමෙසංඝෙසා මහාසාලානං දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛාය. කො පන වාදෙ මනුසා භුතසාති.

8. 1. 5. 5

බොජ්ඣුපොසරො සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙතවනෙ අනාරා-
පිණීකසා ආරාමෙ. අප්ඨ බො බොජ්ඣා උපාසිකා යෙන හගවා
තෙතූපයඛකම්, උපසඛකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී.
එකමන්තං නිසීතං බො බොජ්ඣා උපාසිකං හගවා එතදවොච:

අට්ඨකථාසමන්තාගතො බො බොජ්ඣා, උපොසරො උපවුජ්ඣො මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාඤ්ඤා මහාවිපජාරො.

1. සසංමණ්‍යාහමණීයා පජාය දෙවමනුසාරා-කපටී

වාසෙට්ඨය, වුසු අටහින් සමන්වාගත වූ පෙහෙවස් මහත්ඵල වෙයි... අනිත්ත වුවාහු ස්වභාවිකයාට ද එළඹෙතියි.

මෙසේ වදළ කල්හි වාසෙට්ඨ උවසු තෙමේ භාග්‍යවත් හට තෙල කරුණ සැල කළේ ය:

වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය නෑ සහලේනෑයෝ අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසන් නම් මාගේ ප්‍රිය නෑ සහලේනෑයානට එය දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය. වහන්ස, හැම ක්ෂත්‍රියයෝත් අටහින් යුත් පෙහෙවස් වෙසෙත් නම් එය හැම ක්ෂත්‍රියනට දිගුකලක් හිතයට සුවයට වන්නේ ය. වහන්ස, හැම බ්‍රාහ්මණයෝත්... වෛශ්‍යයෝත්... ශුද්‍රයෝත් අටහින් යුත් පෙහෙවස් වෙසෙත් නම් හැම ශුද්‍රයානට එය දිගු කලක් හිතයට සුවයට වන්නේ යයි.

වාසෙට්ඨය, තෙල කරුණ එසේ ම ය; වාසෙට්ඨය, තෙල කරුණ එසේ ම ය, වාසෙට්ඨය, හැම ක්ෂත්‍රියයෝත් අටහින් යුත් පෙහෙවස් වෙසෙත් නම්, හැම ක්ෂත්‍රියනට හිතයට සුවයට පවත්නේ ය. වාසෙට්ඨය, හැම බමුණෝත්... වෛශ්‍යයෝත්... ශුද්‍රයෝත් අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසන්නාහු නම් හැම ශුද්‍රයානට හිත පිණිස සුව පිණිස දිගුකලක් පවත්නේ ය, වාසෙට්ඨය, දෙවියන් සහිත මාරයන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලොකයා මහණබමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසා නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලොකයට මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාප්‍රජාවට දිගුකලක් හිත පිණිස, සුව පිණිස පවත්නේ ය. වාසෙට්ඨය, තෙල මහා සල්ලක් දෙක නමුදු (සවෙනනට) අටහින් යුත් පෙහෙවස් වෙසෙත් නම් මේ මහ සල්ලක් දෙකට ද දිගුකලක් හිතයට සුවයට වන්නේ ය. මනුෂ්‍ය වූවක් හට කවර කරා යයි.

8. 1. 5. 5

බොජ්ඣංගපොසථ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ඡේතවන නම් වූ, අනාටපිණ්ඩිකයන්ගේ ආරාමයෙහි වෙසෙන සේක. එකල්හි බොජ්ඣංග උවැසි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයා. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පසෙක හුනු. එකත් පසෙක හුන් බොජ්ඣංග උවැසියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ:

බොජ්ඣංගවෙති, වුසු අටහින් යුත් පෙහෙවස් මහත්ඵල වෙයි, මහානාශය වෙයි, මහාද්‍යුතීක වෙයි, මහාවිස්ථාර වෙයි.

කරං උපවුඤ්ඤා ව ඛොජෙඤ්ඤා, අට්ඨකභිසාසොගතො උපොසරො මහපරො හොති මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරො:

ඉධ ඛොජෙඤ්ඤා, අට්ඨකභිසාසො ඉති පටිසංඝථිකානි: යාව ජීවං අරහතො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිච්චරතා නිහිතදණ්ඩා නිහිතසකාලජරී දයාපහායා සබ්බපාණානුත්තරා විහරන්ති. අභමුපජ්ජ ඉමංගු රතති. ඉමංගු දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිච්චරතො නිහිතදණ්ඩා නිහිතසකාලජරී දයාපහායා සබ්බපාණානුත්තරා විහරන්ති. ඉමිනාපහං අඛෙය්‍යා¹ අරහතං අනුකරොමි. උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හට්ඨසකිති. ඉමිනා පඨලෙන අඛෙය්‍යා සමනකාගතො හොති -පෙ- යාවජීවං අරහතො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහාසයනං පටිච්චරතා නිවර්තයා. කපෙතති, මංගුමෙ වා තිණසකාරමෙ වා, අභමුපජ්ජ ඉමංගු රතති. ඉමංගු දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහාසයනං පටිච්චරතො නිවර්තයා. කපෙතමි මංගුමෙ වා තිණසකාරමෙ වා, ඉමිනාපහං අඛෙය්‍යා අරහතං අනුකරොමි. උපොසරො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හට්ඨසකිති ඉමිනා අට්ඨමන අඛෙය්‍යා සමනකාගතො හොති.

එවං උපවුඤ්ඤා ඛො ඛොජෙඤ්ඤා, අට්ඨකභිසාසොගතො උපොසරො මහපරො හොති මහානිසංසො. මහාජුතිකො මහාවිප්ථාරොති.

කීවම්හපරො හොති, කීවම්හානිසංසො, කීවම්හාජුතිකො කීවම්හාවිප්ථාරො:

සෙය්‍යථාපි ඛොජෙඤ්ඤා, යො ඉමෙසං සොළසකං මහාජනපදානං පහුතසත්තරතොනං ඉක්ඛෙය්‍යාපිපච්චං රජ්‍යං කාරෙය්‍ය සෙය්‍යථීදං: අඛොනං මහධානං කාසිනං කොසලානං වජ්ජිනං ලිප්පානං වෙතීනං වඩ්ඩානං කුරුනං පඤ්චාලානං මච්චානං සුරජයනානං. අසකානං අවසනීනං ගන්ධාරානං කමොජානං, අට්ඨකභිසාසොගතසං උපොසරසං එතං කලං නාහංති සොළසං. තං කිසං හෙතු: කපණං ඛොජෙඤ්ඤා, මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාති ඛොජෙඤ්ඤා, මානුසකානි පඤ්ඤාසවසානි වාතුමිහාරාජිකානං දෙව්‍යානං එසො එකො රතතිද්දිවෙ, තාය රතතියා තිසරතතියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවර්තරො තෙන සංවර්තරෙන පඤ්චවසසකානි වාතුමිහාරාජිකානං දෙව්‍යානං ආයුඤ්ජාණං.

1. ඉමිනා පඨලෙන - මෙසං

බොජ්ඣාවෙනි, කෙසේ වුසු අටහිත් යුත් පෙහෙවස මහත්ථල වේ ය, මහානාශංස වේ ය, මහාදුක්ඛික වේ ය, මහාවිස්ථාර වේ ය යත්:

බොජ්ඣාවෙනි, මෙ සස්තෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: 'රහත්හු දිවිහිමියෙන් පණිවා දුර පණිවායෙන් වැළැකියාහු බහා තැබූ දුටු ඇත්තාහු බහා තැබූ සැත් ඇත්තාහු පවට ලජ්ජා ඇතියාහු දයාපත් වුවාහු හැම ප්‍රාණිභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇත්තාහු වෙසෙත්. මම ද අද මේ රැයක් මේ දවලක් පණිවා දුර පණිවායෙන් වැළැකියෙමි බහා තැබූ දුටු ඇතියෙමි බහා තැබූ අවි ඇතියෙමි පවට ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාපත් වූයෙමි හැම ප්‍රාණිභූතයා කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියෙමි වෙසෙමි. මම මෙකරුණිනුදු රහතුන් අනුකරණ කරමි. මා වීසින් පෙහෙවස් වසන ලද වන්නේ ය යි මේ පළමුවන අඛණයෙන් සමන්වාගත වෙයි.... රහත්හු දිවිහිමියෙන් උසසුන් මහසුන් දුර උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියාහු හැදෙක හෝ තණ ඇතිරියෙක හෝ නිවසයා කරන්නාහ. අද මම ද මෙ රැයක් මේ දවලක් උසසුන් මහසුන් දුර උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියෙමි හැදෙක හෝ තණ ඇතිරියෙක හෝ නිවසයා කෙරෙමි. මම මේ අභිනුදු රහතුන් අනුකරණ කෙරෙමි. මා වීසින් පෙහෙවස් වසන ලද වන්නේ යි මේ අටවැනි අභිත් සමන්වාගත වෙයි.

බොජ්ඣාවෙනි, මෙසේ වුසු අටහිත් යුත් පෙහෙවස මහත්ථල වෙයි, මහානාශංස වෙයි. මහාදුක්ඛික වෙයි, මහාවිස්ථාර වේ.

කෙතෙක් මහත්ථල වේ ය, කෙතෙක් මහානාශංස වේ ය, කෙතෙක් මහාදුක්ඛික වේ ය, කෙතෙක් මහාවිස්ථාර වේ ය යත්:

බොජ්ඣාවෙනි, යම්සේ යමෙක් අඛණ ය, මගධ ය, කාසි ය, කෝසල ය, වජ්ජි ය, මලල ය, වෙතී ය, වඛණ ය, කුරු ය, පඤ්චාල ය, මව් ය, සුරසෙන ය, අසාක ය, අවන්තී ය, ගඤ්ඤාර ය, කම්බොජ ය යන බොහෝ සත් රුවන් ඇති මේ සොළොස් මහාජනපදයන්ගේ ඵෙඨයභිධිපත්‍ය ඇති රජය කරන්නේ නම් තෙල අටහිත් යුත් පෙහෙවස්හුගේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ ය. එය කවර හෙයින් යත්: බොජ්ඣාවෙනි, මානුෂක රාජ්‍යය දිව්‍යසුඛය සඳහා කෘපණ වෙයි.

බොජ්ඣාවෙනි, මානුෂක වූ යම් පනස්හවුරුදුයෙක් වේ නම් වාතුමානාරාජික දෙවියනට තෙල එක් රැදවලෙකි. එ රැසින් තිස්රයෙක් මාසයක, ඒ මසින් දෙළොස් මසක් හවුරුද්දෙක, එ හවුරුදුයෙක් පන්සිය හවුරුද්දෙක් වාතුමානාරාජික දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණ වේ.

බොජ්ඣාවෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙලොවහි මාගමක් වෙවයි පිරිමියෙක් වෙවයි අටඟිත් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුත් මරණින් මතු වාතුමාභාරාජික දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත. බොජ්ඣාවෙනි, දිවාසුඛය පිණිස මානුෂක රාජ්‍යය අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

බොජ්ඣාවෙනි, යම්බදු මානුෂක සියක් හවුරුදු... මානුෂක වූ යම්බදු දෙසියක් හවුරුදු... සාරසිය හවුරුදුයෙක්... අවසිය වසෙක්... සොළොස් සියවසෙක් වේ නම් තෙල පරනිමිතවසවතභි දෙවියනට එක් රූ දවලෙක, එ රැසින් තිස් රැසක් මාසයෙකි. ඒ මසින් දෙළොස් මසෙක් හවුරුද්දෙක, ඒ හවුරුදුයෙන් දිවා වම් සොළොස්දහසෙක් පරනිමිත වසවතභි දෙවියනට ආයුප්‍රමාණ වේ.

බොජ්ඣාවෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙලොවහි කිසි මාගමක් වෙවයි. පිරිමියෙක් වෙවයි අටඟිත් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුත් මරණින් මතු පරනිමිතවසවතභි දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත. බොජ්ඣාවෙනි, දිවා සුඛය උපනිධි කොටගෙන මානුෂක රාජ්‍යය අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ මේ සඳහා කියන ලදී.

1. පරපණ නො තස්නේ ය, නුදුන් දෑ නො ද ගන්නේ ය, මුසවා නො බණනේ ය, නො ද මදෑප වන්නේ ය, අමුමසරින් මෙවුන්දමින් දුරුවන්නේ ය, රූ ඒකල් බොජුන් නො බුදිනේ ය.

2. මල්දම් නො දරන්නේ ය, ගඳ නො ද අලවු කරන්නේ ය, හැදෙක හෝ බිම්හි හෝ තණ ඇ අතුළු ඇතිරියෙක හෝ හෝනේ ය, තෙල දුක්කෙළවරට ගිය බුදුන් වීසින් පවසනලද අටඟිත් යුත් පෙහෙවසැ යි කියත්.

3. අහස ගමන්ගත් අදුර බිදුනා දික් බබුළුවන සුදුසුන් වූ සඳ හා හිරු හා දෙදෙන යම්කාක් බබුළුවමින් හැසිරෙත් ද, අදුර බිදුනා අසානික්ෂගත වූ ඔහු වනාහි දිගුත් බබුළුවමින් අහස් තලෙහි බැබළෙත් ද,

4. එහෙත් ය. විස්සකී අනුරූප ධනං
 දුක්ඛාමිඤ්ඤවිච්චිකානි හදානං,
 සිඛිසුච්ඡේදනං අර්ථාපි කඤ්චනං
 ය. ජාතරූපං හට්ඨකානි චුට්ඨකි.
 අවිඤ්ඤාපෙතං උපොසථං
 කලසි තෙ නානුභවනති යොළුසි.
 වතුසභා තාරගණා ව සමෙම.
5. කඤ්චා හි නාරී ව නරො ව සිලවා
 අවිඤ්ඤාපෙතං උපවික්ඛාපොසථං
 පුද්ගලානි කඤ්චාන පුද්ගලානි
 අනිඤ්ඤා සංගමනානි යානනි.

8. 1. 5. 6

අනුරුද්ධ මනාපකායික සුත්තං

එකං සමයං භගවා කොසමබ්බං විහරති සොසිතාරාදම භතතා මො
 පන සමයෙන ආයස්මා අනුරුද්ධො දිව්‍යාභිභාරගොපා භොති පතිංගුලිනො.
 අර්ථො සම්මුත්තො මනාපකායිකා දෙවතා යෙන ආයස්මා අනුරුද්ධො
 තෙත්තපසඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා ආයස්මතො අනුරුද්ධං අභිවාදෙත්වා
 එකමනං අවධංසු. එකමනං යිතා මො තා දෙවතා ආයස්මතො
 අනුරුද්ධං එතදවොදිමු.

මයං භතෙන අනුරුද්ධ, මනාපකායිකා නාම දෙවතා තීසු යානෙසු
 ඉසාරියං කාරෙම. වසං වහෙතම. මයං භතෙන අනුරුද්ධ, යාදිසකං
 වණ්ණං ආකඛාම තාදිසකං වණ්ණං යානසො පටිලභාම. යාදිසකං
 සුඛං ආකඛාම තාදිසකං සුඛං යානසො පටිලභාම. යාදිසකං සරං
 ආකඛාම තාදිසකං සරං යානසො පටිලභාම. මයං භතෙන අනුරුද්ධ,
 මනාපකායිකා නාම දෙවතා ඉමෙසු තීසු යානෙසු ඉසාරියං කාරෙම
 වසං වහෙතමාහි.

අර්ථ මො ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස එතදවොදිමු: අහො වතිමා දෙවතා
 සබ්බා ව නිලා අසු නිලවණ්ණං නිලවස්වා නිලාලඛාරාහි. අර්ථ මො
 තා දෙවතා ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස වික්ඛාමඤ්ඤය සබ්බා නිලා අහසු.
 නිලවණ්ණං නිලවස්වා නිලාලඛාරා. අර්ථ මො ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස
 එතද වොදිමු: අහො වතිමා සබ්බා ව පිතා අසු -පෙ- සබ්බා ව ලොහිතකා
 අසු -පෙ- සබ්බා ව ඔදනා අසු ඔදනවණ්ණං ඔදනවස්වා ඔදනාලඛාරා-
 රාහි. අර්ථ මො තා දෙවතා ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස වික්ඛාමඤ්ඤය
 සබ්බා ව ඔදනා අහසු, ඔදනවණ්ණං ඔදනවස්වා ඔදනාලඛාරා.

4. තෙල අත්තරයෙහි උතුම් මුතු මිණි වෙරළමිණිය සිතුරන් ය, වැලින් කසුන් ය, යම් රතනක් හටක යයි කියනු ලැබේ නම් එයද යන යම් ධනායක් ඇත් ද, ඒ ධනයේ අටහින් යුත් පෙතෙවසට සොළොස්වන කලාවට ද නො පැමිණෙත්, හැම සඳපාන් හා උර කැන්හු ද එබඳු වෙත්.

5. එහෙයින් සිල්වත් නර නාරිහු ද අස්වාඩක සමන්වාගත පොෂරය වැස සුට උදකරන පින් කොට විඤ්ඤාන දූවාහු සවිභිසොනයට ද එළොඹත්.

8. 1. 5. 6

අනුරුද්ධමනාපකායික සුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ කොසබ්බා තුඩර සෝසිතාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ දිව්‍යාභිසාරයට ගියාහු වීචෙකී ව වෙදයෙති. එකල්හි බොහෝ මනාපකායික දෙවතාවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන් වෙත එළැඹියහ. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන් වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත් පසෙක සිටි ඒ දෙවතාවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට තෙල කරුණ සැළ කළහ:

වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, මනාපකායික දෙවතා නම් අපි තුන් තැනෙක ඉසුරු කරමු, වයස පවත්වමු. වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, අපි යම්බඳු වණයක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු වණය සැලකෙත් ලබන්නෙමු, යම්බඳු සිරියක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු සිරිය සැලකෙත් ම ලබන්නෙමු, යම්බඳු සුඛයක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු සුඛය සැලකෙත් ම ලබන්නෙමු. වහන්ස අනුරුද්ධයෙනි, මනාපකායික දෙවතා නම් වූ අපි මේ තුන්කරුණෙහි ඉසුරු කරන්නෙමු, වයස පවත්වන්නෙමු.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට මේ සිත විය: “ඒකාන්තයෙන් මේ දෙවතාවෝ හැම නිල් වූවාහු නිල් පැහැ ඇතියාහු නිල්වසුනු ඇතියාහු නිලාලඤ්ඤා ඇතියාහු වෙත් නම් ඉතා යෙහෙක කියයි. එකල්හි ඒ දෙවතාවෝ අනුරුද්ධ තෙරුන්ගේ සිත දන හැම නිල් වූවාහු හිල්වත් වූවාහු නිල්වත් ඇත්තාහු නිලාලඤ්ඤා ඇත්තාහු වූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට තෙල සිත විය: ‘එකාන්තයෙන් මේ දෙවතාවෝ හැම රන් පැහැ වූවාහු වෙත් නම්... හැම රතුපැහැ වූවාහු වෙත් නම්... සුදු වූවාහු සුදුවත් වූවාහු සුදු වසුනු ඇතියාහු සුදු අලඤ්ඤා ඇතියාහු වෙත් නම් යෙහෙක’ කියයි. එකල්හි ඒ දෙවතාවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ගේ සිත දන හැම අවිදක වූවාහු අවිදකවණි වූවාහු අවිදක වසුනු ඇත්තාහු අවිදකාලඤ්ඤා ඇත්තාහු වූහ.

අථ ඛො තා දෙවතා එකා ව¹ භාසී, එකා ව නමිමි, එකා ව අව්චරිකං වාදෙයි² සෙය්‍යථාපි නාම පඤ්ඤාඛිතිකස්‍ය තුරියස්‍ය³ සුචිතියස්‍ය සුපච්චිතාදිකස්‍ය කුසලෙහි සුසම්මතාභතස්‍ය සද්දො හොති වග්ගු ව රජනියො ව කම්මනියො ව පෙම්මනියො ව මදනියො ව, එවමෙව කාසං දෙවතානං අලඛකාරානං සද්දො හොති වග්ගු ව රජනියො ව කම්මනියො ව පෙම්මනියො ව මදනියො ව. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො ඉත්ථියාති ඔක්ඛිපි.

අථ ඛො තා දෙවතා න ඛො අයෙයා අනුරුද්ධො යාදියතිති තසෙවත්තරධාසිංසු.

අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යායනාසමයං පතිසලලිතො. චුට්ඨි-
තො යෙන හගවා තෙනුපසඩ්ධමි. උපසඩ්ධමිත්වා හගවත්තං අභිවාදෙත්වා
එකමිත්තං භිසිද්දි. එකමිත්තං භිසිතොතා ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො
හගවත්තං එතදවොච:

ඉධාහං හතෙත, දිවාචිහාරගතො හොමි පතිසලලිතො. අථ ඛො
හප්පත, සම්භුලං මනාපකායිකා දෙවතා යෙනාහං තෙනුපසඩ්ධමිංසු.
උපසඩ්ධමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං අට්ඨංසුං, එකමිත්තං යිතා ඛො
හතෙත, තා දෙවතා මං එතදවොචුං:

මයං හතෙත අනුරුද්ධ, මනාපකායිකා නාම දෙවතා, තීසු යානෙසු
ඉසාරියං කාරෙම, වසං වතෙතමි, මයං හතෙත අනුරුද්ධ යාදියකං
වණණං ආකඛාමි, තාදියකං වණණං යානසො පටිලභාමි, යාදියකං
සරං ආකඛාමි, තාදියකං සරං යානසො පටිලභාමි, යාදියකං
සුඛං ආකඛාමි, තාදියකං සුඛං යානසො පටිලභාමි, මයං හතෙත
අනුරුද්ධ, මනාපකායිකා නාම දෙවතා ඉමෙසු තීසු යානෙසු ඉසාරියං
කාරෙම, වසං වතෙතමාති.

1. එකාව - සා. - පූඨ

2. අව්චරං වාදෙයි - මජ්ඣ.

3. තුරියස්‍ය - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ඒ දේවතාවන් අතුරෙහි එක් දේවතාවක් ගැන ය, එක්දේවතාවක් නැවු ය, එක් දේවතාවක් භක්තියාලයට වන යමයේ මැනවින් සකසන ලද, ස්වර්ණාභරාසයෙන් සැදුණු පුරිවාදන කරනලද, සමතුන් විසින් මොනොවට වයනලද පසහතුරුහුගේ හඬ සොදුරුත් වේ ද, සිත් රඳවන්නකුත් වේ ද, කමනියත් වේ ද, ප්‍රමණියත් වේ ද, මදනියත් වේ ද, එසෙයින් ඒ අලංකාරවත් දෙවියන්ගේ ගබ්දය වල්ගු ද වෙයි, රජනිය ද වෙයි, කමනිය ද වෙයි, ප්‍රමණිය ද වෙයි. මදනිය ද වේ, එකල්හි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ඉඳුරන් (අස්) යව්හුරු කළහ.

ඉක්බිති ඒ දේවතාවෝ ආයුෂ් අනුරුද්ධයන් වහන්සේ නො ඉවසන්නාහ යි එහි ම අතුරුදහන් වූහ,

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ සවස්වරුගෙහි පිළිසලනින් නැගී සිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියාහ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළාහ:

වහන්ස, මෙහි මම දිවා විහරණයට ගියෙමි පිළිසලනෙහි යෙදුනෙමි වෙමි, වහන්ස, එකල්හි බොහෝ මනාපකායිකදේවතාවෝ මා වෙත එළැඹියාහ. එළැඹි මා වැද එකත් පසෙක සිටියහ. වහන්ස, එකත්-පසෙක සිටී ඒ දේවතාවෝ මට තෙල කීහ:

වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, මනාපකායිකදේවතා වන අපි තුන් තැනෙක ඉඳුරු කරමු, වසය පවත්වමු, වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, අපි යම්බඳු පැහැයක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු පැහැ සැණෙකින් ම ලබමු, යම්බඳු ස්වරයක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු ස්වර සැණෙකින් ලබමු, යම් බඳු සුවයක් කැමැත්තමෝ නම් එබඳු සුව සැණෙකින් ම ලබමු, වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, මනාපකායිකදේවතා වන අපි මේ තුන්තන්හි ඉඳුරු කරමු. වසය පවත්වමු යි.

තහසු මිණං හනෙත රතදහොයි: අහො වනිමා දෙවතා සබ්බාව නිලා අසසු නිලව ණණා නිලවසා නිලාලඤ්ජාරාති. අප් මො හනෙත තා දෙවතා මම වීක්කමඤ්ඤය සබ්බාව නිලා අහෙසු නිලව ණණා නිලවසා නිලාලඤ්ජාරා. තහසු මිණං හනෙත රතදහොයි: අහො වනිමා දෙවතා සබ්බාව පිතා අසසු -පෙ- සබ්බාව ලොභිතතා අසසු -පෙ- සබ්බාව ඔද්දා අසසු ඔද්දව ණණා ඔද්දවසා ඔද්දාලඤ්ජාරාති. අප් මො හනෙත තා දෙවතා මම වීක්කමඤ්ඤය සබ්බාව ඔද්දා අහෙසු ඔද්දව ණණා ඔද්දවසා ඔද්දාලඤ්ජාරා.

අප බොහෝ හතෙකු නාදෙවතා එකා වී හැසී, එකා වී නවවී, එකා වී අවුර්තයක් වාදෙයි. සෙයාපාසි නාම පණ්ඩිතයන්ගේ කුරියන් සුවිනිසයක් සුසංවාදනාදියක් කුසලෙහි සුසම්මතාගතයන් සඳහා හොඳින් විශ්ලේෂණය කරනු ලබන බව කමිතියෝ වී පෙමනියෝ වී මදනියෝ වී, එවැනි තාක් දෙවතානා අලංකාරයන් සඳහා හොඳින් විශ්ලේෂණය කරනු ලබන බව කමිතියෝ වී පෙමනියෝ වී මදනියෝ වී අපට පෙනේ. ඉන්ද්‍රියානි ඔකෝටි. අප බොහෝ හතෙකු නාදෙවතා නා බොහෝ ආයෝග්‍ය අනුරෝධය සාදියන්නේ නොවනුයේ නිසාය.

කතී හි නු වෛ හනෙත, ධවෙව්හී සමිතනාගනො මාතුගාමො
කායසා හෙද පරිච්ඡේදණා මිතාපකායිකානා දෙවිතා සහවිතනං
උපපජ්ජතිති.

අවසරි බො අනුරුඳි, ධර්මෙහි සමනතාගතො මාතුගාමො කායසං
 හෙද පරමරණො ජිනාපකායිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යානං උපපජ්ජති.
 කතං මි අවසරි:

1. ඉඩ අනුරුඬි, මාතුනාමො යසස මාතෘපිතරො හතතුනො දෙනරී, අසුකාමා භිතෙයිනො අනුකමපකා අනුකමපං උපාදා, තසස භොති පුබ්බච්චායිති පච්ඡාතිපාතිති කිංකාරපච්චසාරීති මනාපචාරිති පියවොදිති.

2. යම් තෙ හතතුගරුතො හොතති, මාතාති වා පිතාති වා සමණද්‍රාහි-
ණාති වා තෙ සක්කරොති ගරුක්කරොති මාතෙති පුරෙති අබ්බාගතෙ ව
ආසනොදමෙන පටිපුරෙති.

1. କବିତ୍ର. ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ - ଚତୁର୍ଥ.

වහන්ස, මට තෙල සිත්වී; ආඤ්ඤායෙක, මේ දෙවියා හැම නිල් වුවාහු නිල්වත් වුවාහු නිල්වත් ඇතියාහු නිලාලඤ්ඤා ඇතියාහු වෙත් නම් මැනවි කියායි. වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවතාවෝ මා සිත දැන හැම නිල් වූහ, හැම නිල්වත් වූහ, හැම නිල්වත් ඇති වූහ, හැම නිලාලඤ්ඤා ඇති වූහ. වහන්ස, මට තෙල සිත් වී: මේ දෙවතාවෝ හැම රත්වත් වෙත් නම් යෙහෙක...හැම ලෙහෙවත් වෙත් නම් යෙහෙක...හැම අවදන වුවාහු අවදනවණ් ඇත්තාහු අවදන වඤ්ඤා ඇත්තාහු අවදනාලඤ්ඤා ඇත්තාහු වෙත් නම් යෙහෙක කියායි. වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවතාවෝ හැම අවදන වූහ, අවදනවණ් වූහ, අවදන වඤ්ඤා ඇති වූහ, අවදනාලඤ්ඤා ඇති වූහ.

වහන්ස, ඉක්කිති, ඒ දෙවතාවෝ එකක් ගැසූ, එකක් නැවූ, එකක් හඬනාල වැසූ, යම්යේ මැනවින් සකසනලද, ස්වර්ණාල සඳහා පුර්වි- දන කරනලද, සමතුන් වීසින් මොනොවට ව්‍යාප්ත පඤ්ඤාහුගේ හඬ වල්ගුවෙ ද, රජනිය වෙද, කම්නිය වෙද, ප්‍රේමණිය වෙද, මදනිය වෙද, එසරිද්දෙන් ඒ අලඤ්ඤාවන් දෙවියන්ගේ හඬ වල්ගු වෙයි, රජනිය ද වෙයි, කම්නිය ද වෙයි, ප්‍රේමණිය ද වෙයි, මදනිය ද වෙයි.

වහන්ස, එකල්හි මම ඉදුරන් (දෙඇස්) යටිහුරු කළෙමි, වහන්ස, ඉක්කිති ඒ දෙවතාවෝ ආයං අනුරුද්ධයන් වහන්සේ නො ඉවසන්නාහයි එහි ම අතුරුදහන් වූහ.

වහන්ස, කෙතෙක් ධර්මයන්ගෙන් සමත්වූයන වූ මාගම කාලින් මරණින් මතු මනාපකාදික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ ද?

අනුරුද්ධය, ධර්ම අපේක්ෂිත සමත්වූයන මාගම කාලින් මරණින් මතු මනාපකාදික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. කවර අපේක්ෂිත යත්:

1. අනුරුද්ධය, මෙ ලොවහි මාගම අකිකාම වූ හිතෙහි වූ අනුකමා ඇති මවුපියෝ අනුකමා ව නිසා යම් හිමියකුට දෙත් නම් සිහට පළමු නැති සිටින්නී පසුව හොඳින් කුම කෙරෙමි දැයි පිළිවිස කරන්නී මනාප හැසිරීම ඇත්තී ප්‍රියවචන ඇත්තී වෙයි.

2. මව වෙවයි, පියා වෙවයි, මහණබමුණු වෙත්වයි, හිමිණගේ යම් ඒ ගුරුහු වෙත් නම් ඔවුන් සගනී, ගුරු කෙරෙයි, බුහුමන් කෙරෙයි, පුදයි, වෙන එළැඹියවුන් අස්නෙන් සහ පැනින් පුදයි.

3. යෙ තෙ හතතු අබ්බතතරකම්මනාඋණ්ණොති වා කප්පායාති වා තත් දක්ඛා හොති අනලසා තත්පායාය චිම්බාය සමක්කාගො අලධිකාතුං අලං සංවිධාතුං.

4. යො යො හතතු අබ්බතතරො අනෙතො ජනො ද්වයාති වා පෙසාති වා කම්මකරාති වා තෙසං කතඤ්ච කතතො ජානාති, අකතඤ්ච අකතතො ජානාති, ගිලානකානඤ්ච බ්ලාබ්ලං ජානාති, බාදනීයං හොජනීයඤ්ච සපච්චංසෙන¹ සංවිහජති.

5. යං හතතු ආහරති ධනං වා ධණ්ණං වා ජාහරුපං වා තං ආරතෙබ්බන භුත්තියා සම්පාදෙති තත් ව හොති අධුක්ඛි අපේති අසොණ්ඨි අවිනාසිකා.

6. උපාසිකා ඛො පන හොති බුද්ධං සරණං ගතා, ධම්මං සරණං ගතා, සබ්බං සරණං ගතා.

7. සීලවතී ඛො පන හොති පාණාතිපාතා පටිච්චතා, අදික්කාද්දතා පටිච්චතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතා මුසාවාද පටිච්චතා සුරාමෙරය-මජ්ජමාද්ධානා පටිච්චතා.

8. වාග්වතී ඛො පන හොති විගතමලමචේජරෙන වෙතසා අගාරං අජ්ඣාචයති මුක්ඛවාගා පයතපාණී වොසංඝාරතා යාවයොගා දුතසං-විහාරතා. ඉමෙහි ඛො අනුරුද්ධි, අට්ඨති ධම්මෙහි සමක්කාගතො මාතුතාමො කායසා හෙද පරමාරණං මනාපකාසිකානං දෙව්වානං සහව්‍යතං උපපජ්ජතිති.

1. යො නං හරති සබ්බද නිව්චං ආකාසී උඤ්ඤකො, තං සබ්බකාමදං² පොසං හක්කාරං නාතිමඤ්ඤති.
2. න වාසී යොසී හක්කාරං ඉසසාවාදෙන රොසමය, හතතු ව ගරුතො සබ්බ පතිපුපෙති පණ්ඨිතා.
3. උට්ඨාසිකා³ අනලසා සබ්බගීතපටිජ්ජනා, හතතු මනාපං වරති සමිහතං අනුරක්ඛති.
4. යා ඵලං වක්ඛති නාරි හතතු ඡන්දවසානුගා, මනාපා නාම තෙ දෙවා⁴ යත් සා උපපජ්ජතිති.

1. පච්චංසෙන - සි.

2. සබ්බකාමහරං, - PTS. යා.

3. උට්ඨාසිකා - මජ්ඣ.

4. මනාපකාසිකා දෙවා - සිඬු. මනාපානාම හා දෙවා - කඤ්ඤ

3. හිමිහුගේ එළලොම් වෙවයි, කපු වෙවයි, යම් ඒ අභ්‍යන්තර කම්මාන කෙනෙක් වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූවා අනලස් වූවා, කත්‍රොපාය වීමංසායෙන් (ඒ ඒ කරුණ පිළිබඳ උපායඥායෙන්) සමන්විත වූවා කටයුතු කිරීමෙහි සංවිධානය කිරීමෙහි සමත් වෙයි.

4. හිමිහුගේ දස්ත්‍ර වෙන්වයි මෙහෙකරුවෝ වෙන්වයි කම්කරුවෝ වෙන්වයි යම් ඒ අභ්‍යන්තර වූ ඇතුළත් ජනයෝ වෙත් නම් ඔවුන් කළ දැ කළ විසිනුත් දනියි, නො කළ දැ නො කළ විසිනුත් දනියි, ගිලනුන්ගේත් බලාබල දනියි, ඔහු කැපුතු දැත් මුදිය සුතු දැත් කොටස් විසින් සංවිභාග කෙරෙයි.

5. භතී කෙමේ ධන වෙවයි ධාන්‍ය වෙවයි රන් වෙවයි යමකුත් ගෙනෙයි නම් එය ආරක්ෂායෙන් ගෝපනයෙන් සපයා තබයි. එහිදු ධූති නො වූවා භොර නො වූවා ලොල් නො වූවා නො නසන්නී වෙයි.

6. බුදුන් සරණ ගිය දහම් සරණ ගිය සතුන් සරණ ගිය උවැසි වෙයි.

7. පණ්ඩායෙන් වැළකී, අධිනාදනින් වැළකී, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකී, ව්‍රසවායෙන් වැළකී මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වැළකී සිල් ඇති වෙයි.

8. ක්‍යාගවත් වෙයි, පහ වූ මසුරු මල ඇති සිතින් මිදු ත්‍යාග ඇත්තී දෙවූ අත් ඇත්තී දීමෙහි ඇලුනී යදිනට යොග්‍ය වූවා දනසංවිභාගයෙහි ඇලුනී ගෙහි වෙසෙයි. අනුරුද්ධය, මේ දහම් අටින් සමන්වාගත මාගම කාබුන් මරණින් මතු මනාපකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට යන්නී යි.

1. යම් පුරුෂයෙක් හැම කල්හි සාතත්‍යතාරී වශයෙන් වැර ඇතියේ උත්සුක වූයේ ඒ මාගම පුස්තෝ වේ ද, ගෙහඹු කැමැති හැම දැ දෙන පුස්තා එ හිමිහු හෙළා නො දක්නී ය.

2. පණ්ඩිත වූ සුඤ්ජන්ති කොමෝ හිමියා ඊෂ්ඨාවාදයෙන් රොෂ නො කෙරෙයි. හිමියාගේ භරු තන්හි සිටි හැම පුදයි.

3. උත්තානවිසම් ඇත්තී අලස නො වූවා සම්ප්‍රභ කරනලද පිරිවර ජනයා ඇත්තී හිමියාට මන වඩන නියායෙන් හැසිරෙයි. ඉපයූ ධනය රකියි.

4. යම් ස්ත්‍රියක් මෙසේ හිමියාට වත්පුරා ජන්තු වර්තී ව පවත්නී ද භි මනාපකායික දෙවියෝ යම් තැනෙක ද එතැන (නිමොණරතී දෙවිලොව) උපදිනී ය යි.

8. 1. 5. 7

විසාධාමනාපකායික සූතනං.

එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිහාරමාතු පාසාදෙ. අප්ථො වීසාධා මිහාරමානා -පෙ- එකමනා භිසින්නං වො වීසාධං මිහාරමානරං භගවා උතදවොච:

අට්ඨති වො වීසාධෙ, ධම්මෙති සමනකාගතො මාතුගාමො කායසස භෙද පරමෙරණා මනාපකායිකානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. කතමෙති අට්ඨති:

ඉධ වීසාධෙ, මාතුගාමො යස්ස මාතෘපිතරො භක්ඛුතො දෙනති, අක්කමා භිතෙසිතො අනුකම්පකා අනුකම්පං උපාදය, තස්ස භොති පුබ්බුට්ඨායිති පච්ඡානිපාතිති කිංකාරපටිසසාවිති මනාපවාටිති පියවාදිති -පෙ- වාගවති වො පන භොති විගතමුලමච්ඡරෙන චෙතසා අගාරං දුර්ක්ඛාවසති දුර්ක්ඛාංගා පයතපාණි වොසසගාරතා යාවයොගා දුතං සංවිහාරතා. ඉමෙති වො වීසාධෙ, අට්ඨති ධම්මෙති සමනකාගතො මාතුගාමො කායසස භෙද පරමෙරණා මනාපකායිකානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති.

1. යො නං භරති සබ්බද නිව්චං ආකාපි උසුසකො,
තං සබ්බකාමදං පොසං භක්ඛාරං නාතිමඤ්ඤති.
2. න වාපි සොඤ්ඤි භක්ඛාරං ඉසකාවාදෙන රොසයෙ,
භක්ඛු ව ගරුතො සබ්බෙ පතිසුජජති පණ්ඩිතා,
3. උට්ඨායිකා අනලසා සබ්බගීතපරිජ්ජනා,
භක්ඛු මනාපං වරති සමිකං අනුරකංති.
4. යා එවං.වක්ඛති නාටි භක්ඛු ඡන්දවසානුගා,
මනාසා නාම තෙ දෙවා යත් සා උපපජ්ජති.

8. 1. 5. 7

විසාධාමනාපකායික සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පූච්ඡාරාම නම් මුට්ඨරාමාපායෙහි වැඩවසන සේක: එකල්හි විසාධා මිඟර-මාතු... එකත්පසෙක හුන් විසාධා මිඟරමාතාවට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

විසාධාවෙනි, දහම් අටෙකින් සමන්වාගත මාගම කාබුන් මරණින් මතු මනාපකායික නම් දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. කවර අටෙකින් යත්:

විසාධාවෙනි, මේ ලොවහි මාගම, අතීකාම වූ හිතෙහි වූ අනුකම්පා ඇති මා පියෝ යම් හිමියකුට අනුකම්පා නිසා දක්වා දෙත් නම් ඔහට පළමු නැඟී සිටින පැසුප වැදගෙන් නි කුම කරමි දැයි පිළිවිස කරන්නී මනා පැවැතුම් ඇත්ති පිය වචන ඇත්ති වෙයි... ත්‍යාග ඇත්ති ද වෙයි. පහ වූ මසුරු මල ඇති සිකින් මිදු ත්‍යාග ඇත්ති දෙනුවට දෙවූ අත් ඇත්ති දත් දීමෙහි ඇලුනි යදනට යෝග්‍ය වූවා දනසංචිතාගයෙහි ඇලුනි ගෙහි වෙසෙයි. විසාධාවෙනි, මේ දහම් අටින් සමන්වාගත මාගම කාබුන් මරණින් මතු මනාපකායික නම් දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹේ.

1. යම් පුරුෂයෙක් හැම කල්හි සාතත්‍යකාරී වශයෙන් වැර ඇතියේ උත්සුක වූයේ ඒ මාගම පුස්තෝ වේ ද, ගෙහඹු කැමැති හැමදා දෙන පුස්තා එ හිමිහු හෙළා නො දක්නී ය.

2. පණ්ඩිත වූ සුඤ්ජන්ති තොමෝ හිමියා ඊෂ්ඨා වාදයෙන් රොෂ නො කෙරෙයි. හිමියාගේ ගුරුතන්හි සිටි හැම පුද්ගලයෙකුට.

3. උප්පානවිසම් ඇත්ති අලස නො වූවා සහභතලද පරිජනායා ඇත්ති හිමියාට මන වචන නියායෙන් හැසිරෙයි. ඉපැයු ධනය රකියි.

4. යම් ස්ත්‍රීයක් මෙසේ හිමියාට වත් පුරා ඡන්දනුවර්ති ව පවත්නී ද, මනාපකායික නම් දෙවියෝ යම් කැනෙක ද, එකැන (නිවිඳිණරුකි දෙවලොව) ඔ උපදිනී ය.

නතුලමාකුමනාපකායික සූතකං

එකං සමයං භගවා භගගසු විහරති සුංසුමාරගිරි¹ භෙසකලං
වනෙ මීගදමො. අප්ථො නතුලමාකා ගහපතානි යෙන භගවා
නෙත්තපසසිධම්, උපසංකම්භාං-පෙ- එකමනං හිසිහතං ඛො නතුලමාකරං
ගහපතානි භගවා එතදවොච:

අට්ඨති ඛො නතුලමානෙ, ධිවෙච්ඡි සමන්තාගතො මාකුගාමො
කායසා හෙද පරමෙරණං මනාපකායිකානං දෙවානං සභවාතං
උපපජ්ජති. කතමෙති අට්ඨති:

1. ඉධ නතුලමානෙ, මාකුගාමො යසා මාතාපිතරො භතකුතො දෙනති
අත්කාමා භීතෙසිතො අනුකම්පකා අනුකම්පං උපාදයා. තසා භොති
පුබ්බධ්මාසිති පච්ඡාතිපාතිති කිංකාරපටිසාථිති මනාපවාටිති පියවාදිති.

2. යෙ තෙ භතකු ගරුතො භොතාති මාතාති වා පිතාති වා සමණ-
බ්‍රාහ්මණාති වා, තෙ සකකරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති.
අභිභාගතෙ ව ආසනොදකෙන පටිපුජෙති.

3. යෙ තෙ භතකු අභිභාතරා කම්මනා උණණාති වා කප්පාසාති වා,
තත් දඬා භොති අනලසා, තත්පාසාය වීමංසාය සමන්තාගතො
අලංකාතුං අලං සංවිධාතුං.

4. යො යො භතකු අභිභාතරො අනෙතා ජනො දසාති වා
පෙසාති වා කම්මකරාති වා, තෙසං කතඤ්ච කතතො ජානාති, අකතඤ්ච
අකතතො ජානාති, ගිලානකානඤ්ච බලාබලං ජානාති, බාදනීයං
භොජනීයඤ්ච පච්චංසෙන සංවිහරති.

5. යං භක්ඛා ආහරති ධනං වා ධනඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා තං
ආරඤ්ඤන ගුණනියා සම්පාදෙති, තත් ව භොති අධුක්ඛි අපේති
අපසාණධි අවිනාසිකා.

6. උපාසිකා ඛො පන භොති බුද්ධං සරණං ගතා ධම්මං සරණං ගතා
සඬ්ඛං සරණං ගතා,

7. සීලවතී ඛො පන භොති පාණාතිපාතා පටිච්චිතා -පෙ- සුරාමෙරයං
මජ්ඣිමනිකායෙ පටිච්චිතා -පෙ-

1. සුසුමාරගිරි - මහසං.

8. 1. 5. 8

නකුලමානුමනාපකායික සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හත්ග ජනපදයෙහි සුංසුමාර ගිරියෙහි මාගදය නම් වූ භෙසකලා වනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි නකුලමානා නම් ගෘහපත්ති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාය, එළඹ... එකත්පස්ව හුන් නකුලමානා ගෘහපත්තියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

නකුලමානාවෙනි, දහම් අටෙකින් සමන්වාගත මාගම කායුත් මරණින් මතු මනාපකායික නම් දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹේ. කවර අටෙකින යත්:

1. නකුලමානාවෙනි, මෙලොවහි ජත්තොමෝ අත්තිකැමැති වූ හිත කැමැති වූ අනුකම්පා ඇති මායිමෝ අනුකම්පාව නියා යම් භිමියකට දක්වා දෙත් නම් ඔහට පළමු නැගී සිටිති පැසුර වැදහෝනි කුම කෙරෙමදැයි පුළුවස්ති මනාප හැසිරුම් ඇත්ති ප්‍රියවචන ඇත්ති වෙයි.

2. මව ය කියා හෝ පියා ය කියා හෝ මහණ බමුණු ය කියා හෝ හතිය හුගේ ගරුකටයුත්තාහු වෙත් නම් ඔවුන් සගන්නී ය, ගරු කරන්නී ය, බුහුමන් කරන්නී ය, පුදන්නී ය, වෙත පැමිණියවුන් අස්නෙත් හා පැනින් පුදන්නී ය.

3. හතියහුගේ එළලොම වෙවයි කපු වෙවයි යම් ඒ අභ්‍යන්තර කම්පන කෙතෙක් වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූවා අනලස් වූවා වෙයි, කත්‍රොපාය-විමාසායෙන් සමන්වාගත වූවා කිරීමට හා සංවිධානයට පොහොසත් වෙයි.

4. හතියහුගේ දස්ත්‍ර වෙත් වයි ප්‍රේෂා වෙත් වයි කම්කරු වෙත් වයි අභ්‍යන්තර වූ යම් ඒ ඇතුළත් ජන කෙතෙක් වෙත් නම් ඔවුන් කළදා කළ සේ දනිති. නො කළ දැත් නො කළ සේ දනිති, ගිලනුන්ගේත් බලාබල දනිති, කැපුතු දැත් බුදියුතු දැත් කොටස් විසින් ඔවුනට බෙදයි.

5. හතියතෙමේ ධනයක් වෙවයි ධාන්‍යයක් වෙවයි රජත වෙවයි ජාතරූප වෙවයි යමක් ගෙන ඒ නම් එය ආරක්ෂායෙන් ගොපනයෙන් සපයයි. එහිදී අඩු වූවා නො යාර වූවා නො යොබ වූවා අවිනාශික වූවා වෙයි.

6. බුදුන් සරණගිය දහම් සරණ ගිය සතුන් සරණ ගිය උවැසි වෙයි.

7. පණ්ඩිතයන් වැළකියා... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමේරින් වැළකියා සිල්වත් වෙයි.

8. වාගවතී ඛො පන හොති, චිග්ගමලමච්චෙජරෙන චෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති චුක්ඛවාගා පයනපාඤ්ඤා¹ වොසසග්ගරතා යාවයොගා දනසංචිභාගරතා.

ඉමෙහි ඛො නකුලමානෙ, අට්ඨහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතු-ගාමො කායසා හෙද පරමිරණා මනාපකායිකානා දෙව්‍යානා සහව්‍යතං උපපජ්ජතිති.

1. යො නං හරති සබ්බද නිව්චං ආනාපි උසසුකො, කං සබ්බකාමදං පොසං හක්ඛාරං නාතිමසාදුති.
2. න වාපි සොත්ථි හක්ඛාරං ඉසසාවාදෙන රොසයෙ, හතතු ව ගරුතො සබ්බෙ පටිපුජෙති පණ්ඩිතා.
3. උට්ඨාසිකා අනලසා සබ්බගිතපරිජ්ජනා, හතතු මනාපං වරති සමිහතං අනුරකඛති.
4. යා එවං ඛක්ඛති නාරි හතතු ඡන්දවසානුගා, මනාපා නාම තෙ දෙව්‍යා යත් සා උපපජ්ජතිති.

8. 1. 5. 9

පට්ඨමලොකවිජය සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවන්දියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමාතු-පාසාදෙ. අථ ඛො විසාඛා මීගාරමානා යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි-පෙ- එකමන්තං කිසින්නං ඛො විසාඛං මීගාරමානරං හගවා එතදවොච:

වතුහි ඛො විසාඛෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො ඉධලොක-විජයාය පටිපනෙතො හොති, අයංසා ලොකො ආරද්ධා හොති. කතමෙහි වතුහි: ඉධ විසාඛෙ, මාතුගාමො සුසංචිතිකමමනෙතො හොති සබ්බගිත-පරිජ්ජනා, හතතු මනාපං වරති, සමිහතං අනුරකඛති.

1. සයනපාඤ්ඤා - සි, සහ PTS

8. න්‍යාග වත් වෙයි: මුක්තන්‍යාග වුවා දෙවුඅත්ඇත්ති දිලෙහි ඇලුනි යාවනියට යොග්‍ය වුවා දනසංවිභාගයෙහි ඇලුනි පහ වූ මසුරුමල ඇති සිතින් යුතු වී ගිහිගෙහි වෙසෙයි.

නතුලමාතාවෙහි, මේ අට දහමින් යුත් මාගම කාබුන් මරණින් මතු මනාපකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ යයි.

1. යම් පුරුෂයෙක් හැම කල්හි සාත්තන්‍යකාරී වශයෙන් වැර ඇතියේ උන්සුක වූයේ ඒ මාගම පුස්තේ වේ ද, ගෙහඹු කැමැති හැම දෑ දෙන පුස්තා ඒ හිමිහු හෙළා නො දක්නී ය.

2. පණ්ඩිත වූ සුඤ්ඤර ස්ත්‍රී තොමෝ හිමියා ඊෂ්ඨාචාදයෙන් රොෂ නො කෙරෙයි. හිමියාගේ ගුරුතන්හි සිටි හැම පුද්ගලයෙක්.

3. උත්තරාසනී ඇත්ති අලය නො වුවා සභ්‍යාභිත පරිජනායා ඇත්ති හිමියාට මන වඩන නියායෙන් හැසිරෙයි, ඉපයු ධනය රකියි.

4. යම් ස්ත්‍රීයක් මෙසේ ගැමියාට වත් පුරා ඡන්ද්‍රාවර්තී වී පවත්නී ද මනාපකායික නම් දෙවියන් යම් තැනෙක්හි ද, ආකූන (නිලෝභරකී දෙවි-ලොව) හි උපදිනී යි.

8. 1. 5. 9

ප්‍රථමලෝකවර්ජය සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් කුටිර සමයෙහි පුච්ඡාම නම් වූ මුඛරමාපායෙහි වැඩ වසනසේක. උකල්හි විසාඛා මිගාරමාතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහ... එකක් පසෙක හුන් විසාඛා මිගාරමාතාවට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

විසාඛාවෙහි, සතර ධර්මයකින් සමන්වාගත වූ මාගම මෙලොව විජය පිණිස පිළිපත්නී වෙයි, අය විසින් මෙලොව ආරබ්ධ වෙයි, කවර සතරෙකින යත්: විසාඛාවෙහි, මෙ ලොවහි මාගම මොනොවට සංවිධාන කරනලද කම්මාන ඇත්තී වෙයි. සගත් පිරිවර දනා ඇත්තී වෙයි හතීතට මනාව හැසිරෙයි. ඉපයු දෑ රකී.

1. කර්ඤ්ච විසාඨෙ, මාතුගාමො සුසංවිහිංකමමනො හොති; ඉධ විසාඨෙ, මාතුගාමො යෙ තෙ හතතු අබ්භතරො කමමනො උණ්ණාති වා කප්පාසාති වා, ඡත් දක්ඛා හොති අනලසා, තත්තුපායාය විමංසාය සමනාගතා අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. එවං ටො විසාඨෙ, මාතුගාමො සුසංවිහිංකමමනො හොති.

2. කර්ඤ්ච විසාඨෙ මාතුගාමො සබ්බනිත්තපටිජනො හොති, ඉධ විසාඨෙ මාතුගාමො යො සො හතතු අබ්භතරො අනොජනො ද්වංති වා පෙසාති වා කමමකරාති වා, තෙසං කතඤ්ච කතනො ජානාති. අකතඤ්ච අකතනො ජානාති, ගිලානකානඤ්ච බලාබලං ජානාති, බාදනීයභොජනීයඤ්ච සංවිධංසෙන සංවිහරති. එවං ටො විසාඨෙ, මාතුගාමො සබ්බනිත්තපටිජනො හොති.

3. කර්ඤ්ච විසාඨෙ, මාතුගාමො හතතු මනාපං වරති, ඉධ විසාඨෙ, මාතුගාමො යං හතතු අවනාපාසබ්බානං, තං ජීවිතභොදුපි න අප්ඤ්චවරති. එවං ටො විසාඨෙ, මාතුගාමො හතතු මනාපං වරති.

4. කර්ඤ්ච විසාඨෙ මාතුගාමො සමිත්තං අනුරක්ඛති, ඉධ විසාඨෙ, මාතුගාමො යං හතො ආහරති, ධනං වා ධනඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා, තං ආරාධකානුමානියා සම්පාදෙති. තත්ථ ව හොති අධුක්ඛි අපේති අසොණධි අවිනාසිකා, එවං ටො විසාඨෙ, මාතුගාමො සමිත්තං අනුරක්ඛති. ඉමෙහි ටො විසාඨෙ, චතුරි ධම්මෙහි සමනාගතො මාතුගාමො ඉධ ලොකවිජයාය පටිපන්නො හොති, අයංසා ලොකො¹ ආරද්ධො හෙති.

චතුරි ටො විසාඨෙ, ධම්මෙහි සමනාගතො මාතුගාමො පරලොක-විජයාය පටිපන්නො හොති, පරසාලොකො ආරද්ධො හොති. කතමෙහි චතුරි: ඉධ විසාඨෙ, මාතුගාමො සද්ධා සම්පන්නො හොති සිලසම්පන්නො හොති, වාගසම්පන්නො හොති, පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති.

5. කර්ඤ්ච විසාඨෙ මාතුගාමො සද්ධාසම්පන්නො හොති, ඉධ විසාඨෙ, මාතුගාමො සද්දො හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං ඉතිපිසො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධා විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුක්ඛරො පුරිසදමසාරථී සත්ථා දේමත්තුසානං බුද්ධො හගවාති. එවං ටො විසාඨෙ, මාතුගාමො සද්ධාසම්පන්නො හොති.

1. අයං සලොකො - සත්ථා අයං ලොකො - මජ්ඣං, vii

1. විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම මොනොවට සංවිධාන කළ කම්මාන ඇත්තී වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම හතීහුගේ එළලොව වෙව්යි කපු වෙව්යි යම් මේ අභ්‍යන්තර කම්මාන කෙතෙක් වෙත් නම් එහි දත්ත වුවා අනලස් වෙයි. තත්‍රොපාය විමසායෙන් සමන්වාගත වුවා කිරීමට හා සංවිධානයට සමත් වෙයි. විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම මොනොවට සංවිධාන කළ කම්මාන ඇත්තී වෙයි.

2. විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම සහත් පිරිවරදතා ඇත්තී වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම හතීහුගේ අභ්‍යන්තර වූ දස්ත්‍ර වෙන්වයි ප්‍රේෂ වෙන්වයි කළුකරු වෙන්වයි යම් අන්තර්ජන කෙතෙක් වෙත් නම් ඔවුන්ගේ කළ දැත් කළ විසින් දනියි, නො කළ දැත් නො කළ විසින් දනියි, ඤානුන්ගේත් ඛලාබල දනියි, ඔවුන්ට කැපුතු යුද්ධය යුතු දෑ ද කොටස් විසින් සංවිභාග කෙරෙයි. විසාඛාවෙනි, මෙසේ මාගම සහත් පිරිවර දතා ඇත්තී වෙයි.

3. විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම හතීහට මනාප ව හැසිරෙ ය යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම යමක් හතීහට අමනාප යි කියනලද නම් එය දිට්ඨි භෙදිකුසු නො කෙරෙයි. විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම හතීහට මනාප ව හැසිරෙයි.

4. විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම ඉපයු දෑ රකිද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම හතීහෙම ධනයක් වෙව්යි ධාන්‍යයක් වෙව්යි රජනයක් වෙව්යි ජාතරූපයක් වෙව්යි යම් ම දයක් උපයා ගෙන ඒ නම් එය ආරක්ෂාවෙන් ගොපනයෙන් සපයා තබයි, එහිදී අධික වුවා අවොර වුවා අශෝකව වුවා අවිනාශික වුවා වෙයි. විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම ඉපයු දෑ රකියි. විසාඛාවෙනි, මේ සිවුදහමින් සමන්වාගත මාගම මෙලොව දිනුමට පිළිපත්තී වෙයි, ඈය විසින් මෙලොව ආරයුරේ වේ.

විසාඛාවෙනි, සතර ධර්මයකින් සමන්වාගත වූ මාගම පරලොව විජය පිණිස පිළිපත්තී වෙයි, ඈය විසින් පරලොව ආරඬ්ඬ වෙයි, කවර සතරෙකිනි: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම සද්ධාසම්පන්න වෙයි, පිලසම්පන්න වෙයි, වාගසම්පන්න වෙයි, පඤ්ඤාසම්පන්න වේ.

5. විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම සද්ධාසම්පන්න වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොවහි මාගම ශ්‍රද්ධා ඇත්තී වේද, එ හඟවත් තෙමේ මෙසේ ද මෙසේ ද අර්හත් ය, සමාත් සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවිරහ සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකච්ඡි ය, අනුභ්‍යාස පුරිසදම්මසාරථී ය, දෙවිමිනිස්තට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, හඟවත් ය යි තරාගනයන් වහන්සේගේ සඵලබ්ධිය හදුනා ද, විසාඛාවෙනි, මෙසේ මාගම සද්ධාසම්පන්න වෙයි.

6. කරුණු විසාදෙ, මාතුගාමො සිලසම්පන්නො හොති: ඉධ විසාදෙ මාතුගාමො පාණානිපාතා පටිවීරතා හොති -පෙ- සුරාමේරයමජ්ජපමා-දධ්මානා පටිවීරතා හොති. එවං ඛො විසාදෙ, මාතුගාමො සිල සම්පන්නො හොති.

7. කරුණු විසාදෙ, මාතුගාමො වාගසම්පන්නො හොති: ඉධ විසාදෙ මාතුගාමො විගතමලමථෙවජරෙන චේතසා අගාරං අක්කාචසනී චුක්ඛවාගා පයනපාඨි¹ වොසසංහරතා යාවයොගා දනසංවිහරතා. එවං ඛො විසාදෙ, මාතුගාමො වාගසම්පන්නො හොති.

8. කරුණු විසාදෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති: ඉධ විසාදෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාචා හොති -පෙ- එවං ඛො විසාදෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති. ඉච්චෙති ඛො විසාදෙ, චතුරි ධර්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො පරලොකවිජයාය පටිපන්නො හොති, පරස්සා ලොකො² ආරඥො හොති.

1. සුසංවිහිතකම්මතො සංඛග්ගිතපරිඤ්ඤානා, හතතු මනාපං වරති සම්මතං අනුරක්ඛති.
2. සද්ධා සිලෙන සම්පන්නා වදඤ්ඤා විතථවජරා, නිවුචං මහතා විජ්ජොධෙති සොසානං සම්පරාධිකං.
3. ඉච්චෙතෙ අට්ඨ ධර්මො ව යස්සා විජ්ජනති නාරියා, තම්බෙ සිලවති. ආහු ධර්මට්ඨං සච්චවාදිති.
4. සොළසාකාරසම්පන්නා අට්ඨඛිත්තසුසංගතා, සා තාදිසි සිලවති උපාසිකා උපපජ්ජති දෙවිලොකං මනාපං.

8. 1. 5. 10

දුතියලොකවිජය සුත්තං

[සාවඤ්ඤානං]

චතුරි භික්ඛවො, ධර්මෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො ඉධ ලොකවිජයාය පටිපන්නො හොති. අයංසා ලොකො ආරඥො හොති. කතචෙති චතුරි:

ඉධ භික්ඛව මාතුගාමො සුසංවිහිතකම්මතො හොති, සංඛග්ගිත පරිජනො, හතතු මනාපං වරති, සම්මතං අනුරක්ඛති.

1. පයනපාඨිති. මජ්ඣං.

2. පරලොකො, - මජ්ඣං.

විසාඛාවෙනි, මාගම කෙසේ සිලසම්පන්න වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙ ලොව්හි මාගම ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකුණි වේ ද, ... මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් වැළැකුණි වේ ද, විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම සිලසම්පන්න වෙයි.

විසාඛාවෙනි, කෙසේ මාගම වාගසම්පන්න වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොව්හි මාගම පහවූ මසුරුමල ඇති සිතින් මුක්තතාග වූවා දෙවූ අත් ඇත්තී දීමෙහි ඇලුණි යාවනයට යොග්‍ය වූවා දන් බෙදීමෙහි ඇලුණි ගිහිගෙයි වෙසේ ද, විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම වාගසම්පන්න වෙයි.

විසාඛාවෙනි, කෙසේ නම් මාගම පඤ්ඤසම්පන්න වේද යත්: විසාඛාවෙනි, මෙලොව්හි මාගම ප්‍රඥාවන් වේ ද, ... විසාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම පඤ්ඤසම්පන්න වෙයි. විසාඛාවෙනි, මේ සිවුදහමින් සමන්වාගත මාගම පරලොකවිජය වර්ණය පිළිපත්ති වෙයි. ඇය විසින් පරලොව ආරාධන කරන ලද්දේ වේ යයි.

1. ස්ත්‍රියන් මොනොවට සංවිධානය කරනලද කම්මාන ඇත්තී, මොනොවට සමත් පිරිවර ජනයා ඇත්තී හතීහුගේ මනාපයට අනුව හැසිරෙයි ද, සපයන ලද ධනය රකියි ද,

2. ශ්‍රද්ධාවෙන් හා ශීලයෙන් සමන්වාගත වූවා යදියන්ගේ වදන් දන්තී පහවූ මසුරුබව ඇත්තී සාමපරාධික දුබ්ඳයක මාරිය සතකයෙන් පිරිසිදු කෙරෙයි ද,

3. මේ අභිධම්මයේ යම් ස්ත්‍රියකට වෙන් නම් භි දහමිහි පිහිටි සත්‍යවාදී සිල්වකියකැයි කිහු.

4. සොළසාකාර සමන්වාගත වූ ද අෂ්ටධග සමන්වාගත වූ ද ඊබ්බ සිල්වන් ඊ උවැසිය මනාපකායික දෙවලොවට පැමිණේ යයි.

8. 1. 5. 10

දෙවැනි ලොව්ජය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, සිවුදහමෙකින් යුත් මාගම මෙලොව විජය වර්ණය පිළිපත්ති වෙයි. ඇය විසින් මෙලොව ආරාධි වෙයි. කවර සිවුදහමෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මාගම මොනොවට සංවිධානය කරන ලද කම්මාන ඇතිසේ වෙයි, සත් පිරිවර ජනයා ඇත්තේ වෙයි, හතීහුගේ මනාපයට හැසිරෙයි, සපයනු ලැබූ දෙය රකියි.

1. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො සුසංවිහිතකම්මෙනො හොති: ඉධ භික්ඛව, මාතුගාමො යෙ තෙ හතතු අබ්ගානරො කම්මනො -පෙ- එවං ඛො භික්ඛව, මාතුගාමො සුසංවිහිතකම්මෙනො හොති.

2. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො සංඛග්ගිතපරිජනො හොති: ඉධ භික්ඛව, මාතුගාමො යො යො හතතු අබ්ගානරො අනන්ත ජනො -පෙ- එවං ඛො භික්ඛව, මාතුගාමො සංඛග්ගිතපරිජනො හොති.

3. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො හතතුමනාපං වරති: ඉධ භික්ඛව මාතුගාමො යං හතතු අමනාප සංඛාතං තං ජීවිතහෙතුරිත අජය්ඛාවරති. එවං ඛො භික්ඛව, මාතුගාමො හතතු මනාපං වරති,

4. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො සමිභතං අනුරකඛති: ඉධ භික්ඛව මාතුගාමො යං හන්තා ආහරති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛව, මාතුගාමො සමිභතං අනුරකඛති. ඉදමනි ඛො භික්ඛව, චතුරි ධර්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො ඉධ ලොකපිජයායපටිපන්නො හොති. අයංසා ලොකො ආරඥො හොති.

චතුරි භික්ඛව, ධර්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො පරලොක-
පිජයාය පටිපන්නො හොති. පරසාලොකො ආරඥො හොති. කතමනි
චතුරි:

ඉධ භික්ඛව මාතුගාමො සද්ධාසම්පන්නො හොති, සිලසම්පන්නො
හොති, වාගසම්පන්නො හොති, පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති.

5. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො සද්ධාසම්පන්නො හොති: ඉධ
භික්ඛව, මාතුගාමො සද්ධො හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛව මාතුගාමො
සද්ධා සම්පන්නො හොති,

6. කරුණු භික්ඛව, මාතුගාමො සිලසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛව
මාතුගාමො පාණාතිපාතා පටිවර්තා හොති -පෙ- සුරාමර්ශ මයජ්ජමා-
දද්ධානා පටිවර්තා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛව, මාතුගාමො
සිලසම්පන්නො හොති.

1. මහණෙනි, කෙසේ මාගම මොනොවට සංවිධානය කරනලද කම්මාන ඇත්තී වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි මාගම යම් ඒ හතී: හුගේ අභ්‍යන්තර කම්මානායෝ... මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම මොනොවට සංවිධානය කරනලද කම්මාන ඇත්තී වෙයි.

2. මහණෙනි, කෙසේ මාගම සහත් උරිජනයා ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි මාගම යම් ඒ හතී: හුගේ අභ්‍යන්තර ඇතුළත් ජනයා... මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම සහත් පිරිවර ජනයා ඇත්තී වේ.

3. මහණෙනි, කෙසේ මාගම හතී: හුගට මනාප සේ හැසිරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි මාගම හතී: හුට අමනාප සංඛ්‍යාත යමක් වේ ද, එය ජීවිත හෙතුයෙහුද නො ඉක්මවයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම හතී: හුගට මනාප සේ හැසිරෙයි.

4. මහණෙනි, කෙසේ මාගම සපයන ලද්ද අනුරක්ෂණය කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි මාගම සිංහිමී යමක් ගෙන ඒ නම්... මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මාගම සපයා ගෙන එන ලද්ද අනුරක්ෂණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සිවුදහමින් සමන්වාගත මාගම මෙලොව වීජය පිණිස පිළිපත්තී වෙයි. ඇය වීසින් මෙලොව ද ආරබ්බ වෙයි.

මහණෙනි, සිවුදහමෙකින් සමන්වාගත මාගම පරලොක වීජය පිණිස පිළිපත්තී වෙයි. ඇය වීසින් පරලොව ආරබ්බ වූයේ වෙයි. කවර සිවුදහමකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි මාගම සද්ධාසම්පන්න වෙයි, සීලසම්පන්න වෙයි, වාගසම්පන්න වෙයි, පඤ්ඤාසම්පන්න වෙයි.

5. මහණෙනි, කෙසේ මාගම සද්ධාසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි මාගම සද්ධා ඇත්තී වෙයි... මහණෙනි, මෙසේ මාගම සද්ධාසම්පන්න වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මාගම සීලසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි මාගම ප්‍රාණසානයෙන් වැළැකුණි වෙයි... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් වැළැකුණි වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මාගම සීලසම්පන්න වෙයි.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ, මාතුගාමො වාගසම්පන්නො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ, මාතුගාමො විගතමලලිච්චෝජරෙන චේතසා අගාරං අරක්ඛාවසති පො- ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, මාතුගාමො වාගසම්පන්නො හොති.

8. කථංඤා භික්ඛවෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාචා හොති -පෙ- ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, මාතුගාමො පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති.

ඉදමහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුහි ධර්මෙහි සමන්නාගතො මාතුගාමො පරලොකචිරයාස පටිපන්නො හොති. පරස්ස ලොකො ආරදෙධා හොතිති.

1. සුඤ්චිහිතකල්පනා සංකල්පපරිජනා,
භගතු මනාපං වරති සමගතං අනුරක්ඛති.
2. සද්ධාසිලෙන සම්පන්නා වදන්ඤා විතමව්ජරා,
නිව්චං මග්ගං විමසාධෙති සොඤානං සම්පරාසිකං.
3. ඉදවචනෙ අට්ඨමම්මා ව යසං විජ්ජනී නාරියා,
තස්ස සිලවති ආහු ධර්මධං සවිවරාදිති.
4. සොළසාකාරසම්පන්නා අට්ඨඛග්ගසමාගතා,
යා තාදිසි සිලවති උපාසිකා උපස්සති දෙවලොකං මනාපනී

උපොසථවගෙගා පඤ්ඤමො.

කත්තුද්දනං:

සධම්මෙහි විසුමෙ විසාමෙ වාසෙදෙසා බොර්චාය පඤ්ඤමං
අනුරුධ පුගා විසාමෙ නතුලා ඉධ ලොකිකා¹ දෙති.

පට්ඨමො පඤ්ඤාසකො*

1. ලොකියා - පිඬු. *පඤ්ඤාසකං පට්ඨං - පිඬු.

7. මහණෙනි, කෙසේ මාගම වාග්‍යසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි මාගම පහවූ මසුරුමලින් යුත් සිතින්... ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මාගම ත්‍යාගසම්පන්න වෙයි.

8. මහණෙනි, කෙසේ නම් මාගම ප්‍රඥසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි මාගම ප්‍රඥවත් වෙයි.... මහණෙනි, මෙසේ විනාහි මාගම ප්‍රඥසම්පන්න වේ.

මහණෙනි, මේ සිවුදහමින් සමන්වාගත මාගම පරලෝක වීරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ඇය විසින් පරලොව ඈරසුවා වේ යයි.

1. මොනොවට සංවිධාන කරනලද කම්මාන ඇත්ති මොනොවට සගත් පිරිවරජනයා ඇත්ති හතීහුගේ මනාපයට අනුව හැසිරෙයි, සපයනලද ධනය රකියි.

2. ශ්‍රද්ධාවෙන් හා ශීලයෙන් සමන්විත වුවා යදියන්ගේ වදන් දන්නී පහවූ මසුරුබව ඇත්ති සාමපරාධික සුබ්‍රදයක මාහිය සකතයෙන් පිරිසිදු කෙරෙයි.

3. මේ අණ්ටධර්මයෝ යම් සත්‍රියකට වෙත් නම් භිද්‍යමනි පිහිටි සත්‍යවාදී සිල්වතියකැයි කීහු.

4. සොළසාකාර සමන්වාගත වූ ද අට්ඨකුසමන්වාගත වූ ද ඵලසු සිල්වත් ඒ උච්ඡිසය මනාපකායික දෙවිලොව උපදී යයි.

පස් වැනි උපෝසථ වර්ගය.

එහි උඤ්ඤා:

සංවිධාන (අට්ඨකුසොසථ) සූත්‍රය, චිත්ත අට්ඨකුසොසථ සූත්‍රය, විසාධුපොසථ සූත්‍රය, වාසෙට්ඨ උපොසථ සූත්‍රය, බොජ්ඣුපොසථ සූත්‍රය, අනුරුද්ධ මනාපකායික සූත්‍රය, විසාඛා මනාපකායික සූත්‍රය, නකුලමාතුලිනාපකායික සූත්‍රය, ලෝකවීරය සූත්‍ර දෙක දැයි මෙහි සූත්‍ර දෙසෙයි.

පුරම පණ්ණාසක යි.

දුතියො පණ්ණාසකො

6. ගොතමිවගෙගා

8. 2. 6. 1

ගොතමි සුතං.

එකං සමයං හගවා සංකතස්ස විහරති කපිලවත්ථසමී. නිග්‍රොධා-
රාමෙ. අථ ටො මහාපජාපතී ගොතමී යෙන හගවා තෙත්ථපසංකමි,
උපසංකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං
ධිතා ටො මහාපජාපතී ගොතමී හගවන්තං එතදවොච:

සාධු හතෙත, උභෙය්‍ය මාතුගාමො තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මචිත්තයෙ
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

අලං ගොතමී, මා තෙ රුච්ඡි මාතුගාමස්ස තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්ම-
චිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

දුතියමි ටො මහාපජාපතී ගොතමී හගවන්තං එතදවොච: සාධු
හතෙත, උභෙය්‍ය මාතුගාමො තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

අලං ගොතමී, මා තෙ රුච්ඡි මාතුගාමස්ස තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්ම-
චිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

තතියමි ටො මහාපජාපතී ගොතමී හගවන්තං එතදවොච: සාධු
හතෙත, උභෙය්‍ය මාතුගාමො තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

අලං ගොතමී, මා තෙ රුච්ඡි මාතුගාමස්ස තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්ම-
චිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි.

අථ ටො මහාපජාපතී ගොතමී න හගවා අනුජානාති මාතුගාමස්ස
තපාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාමි දුතියි
දුඤ්ඤා අසුමුඛි රුදමානා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඩ්ඪං කත්වා
පකාමාමි.

6. ගෞතමීචර්යා

8. 2. 6. 1

ගෞතමී සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි කපිලවත්තු පථිපයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහාප්‍රජාපතිගෞතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාය, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ උකන්පසෙක සිටියා. උකන්පසෙක සිට ගත් මහාප්‍රජාපති ගෞතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළා ය:

වහන්ස, මාගම තථාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්මචිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබන්නේ නම් මැනැවැයි.

ගෞතමීය, කම් නැත. තථාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්මචිනයෙහි ගිහි ගෙන් නික්ම මාගමගේ අනගාරිය පැවිද්ද තොපට රිසි නො වේව යි.

දෙවන වටත් මහාප්‍රජාපති ගෞතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළා ය: වහන්ස, තථාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්මචිනයෙහි මාගම ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සම්බ්‍යාත පැවිද්ද ලබන්නේ නම් මැනැවැයි.

ගෞතමීය, කම් නැත. තථාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්ම චිනයෙහි ගිහි ගෙන් නික්ම මාගමගේ අනගාරිය පැවිද්ද තොපට රිසි නො වේවා යි.

තෙවන වටත් මහාප්‍රජාපති ගෞතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළා ය: වහන්ස, මාගම තථාගත ප්‍රවීදින ධර්මචිනයෙහි අනගාරිය පැවිද්ද ලබන්නේ නම් මැනැවැයි.

ගෞතමීය, කම් නැත. තොපට තථාගත ප්‍රවීදින වූ ධර්මචිනයෙහි මාගමගේ අනගාරිය පැවිද්ද රිසි නො වේව යි.

දුක්ඛිනි මහාප්‍රජාපති ගෞතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගමට තථාගත ප්‍රවීදින ධර්මචිනයෙහි අනගාරිය පැවිද්ද නො අනුදත්තා සේනා යි දුක් ඇත්ති නො සතුටු සිතැත්ති කප්ප පිරි මුහුණැත්ති හඬැත්ති භාග්‍යවතුන් වැඳ පැදැනුණු කොට බැහැර ගියා ය.

අට්ඨකතිපාතො හගවා කසිලවිත්ථුසම් යථාභිරක්ඛා විහරිතො යෙන වෙසාලී තෙන වාරිකං පකකාමී. අනුපුට්ඨෙන වාරිකං වරමානො යෙන වෙසාලී තදවසරි. තත්ථ සුදං හගවා වෙසාලියං විහරති භොවනෙ කුටාගාරසාලායං.

අට්ඨකති පිභාපජාපති ගොතමී කෙසෙ ජෙද්දෙසො කාසායාති විසානි අභිජාදෙසො සම්බුද්ධාති සාතිසානිති සඤ්ඤා යෙන වෙසාලී තෙන පකකාමී. අනුපුට්ඨෙන යෙන වෙසාලී මහාවනෙ කුටාගාරසාලා තෙත්ථුපසඤ්ඤාමී.

අට්ඨකති පිභාපජාපති ගොතමී සුනෙහි පාදෙහි රජොක්කිණ්ණෙන ගහෙතන දුක්ඛි දුමුතො අසසුමුට්ඨි රුද්ධානා ඛේදාරකොට්ඨකො අට්ඨකති, අද්දායා මො ආයසො ආනන්දො මහාපජාපතිං ගොතමී. සුනෙහි පාදෙහි රජොක්කිණ්ණෙන ගහෙතන දුක්ඛි දුමුතො අසසුමුට්ඨි රුද්ධානා ඛේදාරකොට්ඨකො ධිනං, දිසාන මහාපජාපතිං ගොතමී. එතද්දෙවොව:

කිංහු ත්වං ගොතමී, සුනෙහි පාදෙහි රජොක්කිණ්ණෙන ගහෙතන දුක්ඛි දුමුතො අසසුමුට්ඨි රුද්ධානා ඛේදාරකොට්ඨකො ධිකාති?

තථා හි පන ගහෙන ආනන්ද, න හගවා අනුජානාති මාකුගාමියා තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

තෙන හි ගොතමී, ඉදෙව තාව! හොති, යාචාහං ගහවිත්තං යාචාමි මාකුගාමියා තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

අට්ඨකති ආයසො ආනන්දො යෙන හගවා කෙත්ථුපසඤ්ඤාමී උපසංඝස්මිතො ගහවිත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීදන්තො මො ආයසො ආනන්දො ගහවිත්තං එතද්දෙවොව:

“එසා ගහෙන, මහාපජාපති ගොතමී සුනෙහි පාදෙහි රජොක්කිණ්ණෙන ගහෙතන දුක්ඛි දුමුතො අසසුමුට්ඨි රුද්ධානා ඛේදාරකොට්ඨකො ධිනං, න හගවා අනුජානාති මාකුගාමියා තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිත්තයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති”.

1. මුහුත්තං ඉදෙව තාව-දි පාළි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපිලවස්තුවෙහි කැලකි තාක් කල් වැය වෙසාලිය බලා වාරිකාවට පිටත්ව වැඩි සේක. අනුපිළිවෙළින් සැරිසරන සේක් වෛශාලියට වැදගත් සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙසාලියෙහි මහාවනයෙහි වූ කුටාගාර ශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මහාපජාපති ගෞතමී කෙස් බහවා කසාවත් හැඳ බොහෝ සැහැසුන් හා සමඟ වෙසාලිය බලා පිටත් වූ, අනුපිළිවෙළින් වෙසාලියෙහි මහාවනයෙහි කුටාගාරශාලාවට එළඹියා ය.

ඉක්බිති මහාපජාපති ගෞතමී ඉදිමුණු පයින් රජස් වැකි සිරුරින් යුතුව දුක් ඇත්තී දෙමනස් ඇත්තී කඳුළු පිරි මුහුණැත්තී හඬන්නී බිහි දෙර කොටුවෙහි සිටියා ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ඉදිමුණු පයින් රජස් වැකි සිරුරින් දුක් ඇති දෙමනසින් යුත් කඳුළු පිරි මුහුණැතිව හඬනා බිහි දෙර කොටුවෙහි සිටි මහා ප්‍රජාපති ගෞතමීය දුටහ. දැක මහාපජාපති ගෞතමීයට තෙල කරුණ කිහි:

ගෞතමීය, කවර හෙයින් තෙපි ඉදිමුණු පයින් හා රජස් වැකි සිරුරින් යුක්ත වුවා දුක් ඇත්තී දෙමනස් ඇත්තී කඳුළු පිරි මුහුණැත්තී හඬන්නී බිහිදෙර කොටුවෙහි සිටිය වූ ද?

වහන්ස ආනන්දයෙනි, එසේ මැයි; භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තරාගත ප්‍රවිදින වූ ශාසනයෙහි මාගමට ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද නො අනුදන්තා සේකැ යි.

ගෞතමීය, එසේ වී නම් තරාගත ප්‍රවිදින ධර්මචිනයෙහි මාගමක්හට ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද හඟවතුන් අතින් මම යම් තාක් යදිම ද, ඒතාක් මෙහි ම වෙමි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ මහාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

"වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගමට තරාගත ප්‍රවිදින ශාසනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද නො අනුදන්තා සේකැයි තෙල මහාපජාපති ගෞතමී නොමෝ ඉදිමුණු පයින් රජස් වැකි සිරුරින් යුතුව දුක් ඇත්තී දෙමනස් ඇත්තී කඳුළුපිරි මුහුණැත්තී හඬන්නී බිහිදෙර කොටුවෙහි සිටියා ය.

සාධු හතෙක, ලභයා මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති."

අලං ආනන්ද, මා තෙ රුවසී මාතුගාමස්ස තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

දුතියමි ඛො- පෙ- තතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්ද හඟවන්තං එතදවොච: "සාධු හතෙක, ලභයා මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති."

අලං ආනන්ද, මා තෙ රුවසී මාතුගාමස්ස තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

අථ ඛො ආයස්මතො ආනන්දස්ස එතදහොසි: නා හගවා අනුජානාති මාතුගාමස්ස තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජං යහ්නුනාහං අසෙසුනපි පරියායෙන හගවන්තං යාවෙය්‍යං මාතුගාමස්ස තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්ද හඟවන්තං එතදවොච; හඛෙඛා නු ඛො හතෙක, මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජා යොනාපනතිඵලං වා සකදගාමීඵලං වා අනාගාමීඵලං වා අරහත්තඵලං වා සච්ඡිකාතුන්ති?

හඛෙඛා ආනන්ද මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජා යොනාපනතිඵලමි සකදගාමීඵලමි අනාගාමීඵලමි අරහත්තඵලමි සච්ඡිකාතුන්ති.

සථෙ හතෙක, හඛෙඛා මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජා යොනාපනතිඵලමි - පෙ - අරහත්තඵලමි සච්ඡිකාතුං, ඛුකාටා¹ හතෙක, භොපජාපනී ගොතමී හඟවතො මාතුච්ඡා ආපාදිකා පොසිකා, හඟවන්තං ජනෙත්තියා කාලකතාය² එසෙසං පායෙසි.

සාධු හතෙක, ලභයා මාතුගාමො තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්මචිතයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති.

සථෙ ආනන්ද, භොපජාපනී ගොතමී අධ්ධගරුධමෙම පතිගණකාති, සාවස්සා භොතු උපසම්බද.

1. ඛුපකාරා - වූ පාළි මජ්ඣං-සූතං

2. කාලකතාය - මජ්ඣං.

වහන්ස, මාගම කථාගතප්‍රවීදින ශාසනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබනු නම් මැනැවි."

ආනන්දය, කම් නැත. මාගමට කථාගතප්‍රවීදින ශාසනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද තම රිසි නො වෙයි.

දෙවන වටය ... තෙවන වටය ආයුෂ්මත් අනතුරු තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ: "වහන්ස, මාගම කථාගතයන් වහන්සේ විසින් පහද ප්‍රකාශ කරන ලද ධර්මවිනයෙහි (ශාසනයෙහි) ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබන්නේ නම් මැනැවි"යි.

ආනන්දය, කම් නැත: මාගමට කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද තම තහවුරු රැස්වෙයි.

එසේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවනට තෙල සිත විය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගමට කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද නො අනුදත්තා සේක. මම අන් අයුරෙකින් කථාගත ප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි මාගමට ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද බුදුන් යදනෙම මනාමැනු.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ: වහන්ස, මාගම කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහියගන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්දට පැමිණ සොවත්පල හෝ සෙදගැමි පල හෝ අනගැමිපල හෝ රහත්පල හෝ පසක් කරන්නට භව්‍ය වේ දැයි?

ආනන්දය, මාගම කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහියගන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්දට පැමිණ සොවත්පල හා සෙදගැමිපල හා අනගැමි පල හා රහත්පල හා පසක් කරන්නට භව්‍ය වෙයි.

ඉදින් වහන්ස, මාගම කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණ සොවත්පල හා ... රහත්පල හා පසක් කරන්නට භව්‍ය වේ නම්, වහන්ස, මහාප්‍රජාපති ගෞතමී භගවත්නට බොහෝ වහල් වුව, සුචම්වු ය, අත් පා වැඩු ය, පෝෂණය කළා ය. මැණියන් කළුරිය කරන් ම භගවත්නට කිරි පෙවු ය.

වහන්ස, මාගම කථාගතප්‍රවීදින ධර්මවිනයෙහි අනගාරිය පැවිද්ද ලබන්නේ නම් මැනැවි.

ආනන්දය, ඉදින් මහාප්‍රජාපති ගෞතමී අශ්ව දරුධර්මයන් පිළි ගන්නී නම් අයට එම උපසම්පද වේවා යි.

1. “වසංසතුපසම්පන්නාය භික්ඛුනියා තදුසුපසම්පන්නාසා භික්ඛුනො අභිවාදනපඤ්ඤානාදාදාදිකම්මං යාමීතිකම්මං කත්තං. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා¹. මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

2. න භික්ඛුනියා අභික්ඛුකෙ ආවාසෙ වසං උපගතං. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

3. අනිකුමාසං භික්ඛුනියා භික්ඛුසංඝාතො දෙවධම්මො පච්චාසිංසි-
තඛා: උපොසථපුච්ඡකඤ්ඤා ඔවදුපසංකම්මනඤ්ඤා. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

4. වසං චුක්ඛාය භික්ඛුනියා උගතො සංඝො නිඛි යානෙහි පවාරෙතඛා: දිට්ඨාන සුතෙන පටිසංකාය. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

5. ගරුධම්මං අජ්ඣාපන්නාය භික්ඛුනියා උගතො සංඝො පක්ඛමානාහං චරිතං. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

6. දො වසානි ඡසු ධම්මෙසු සිකච්ඡිකම්මාය සිකම්මානාය උගතො සංඝො උපසම්පද පරියෙසිතඛා. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

7. න කෙනච්චි පරියායෙන භික්ඛුනියා භික්ඛු අකෙකාසිතඛා පරි-
භාසිතඛා. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.

8. අජ්ජනගෙහ ආනඤ, ඔව්චො භික්ඛුනීනං භික්ඛුසු වචනපථො, අනොවථො භික්ඛුනං භික්ඛුනීසු වචනපථො. අයමි ධම්මො සකකන්ධා ගරුකන්ධා මානෙත්වා සුපෙත්වා යාවජීවං අනතික්කමතියො.”

සථෙ ආනඤ, මහාපජාපනී ගොතමී ඉමෙ අට්ඨගරුධම්මෙ පති-
ගණනානි, සාවසායා හොතු උපසම්පදනි.

1. ගරුකන්ධා, [ම 8 සං,

1. “උපසරත් සියක්වස් ඇති මෙහෙණ වීසිනුදු උදිත උපසරත් මහණක්හට අභිවාදන, ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන, අඤ්ඤාචර්ම, සාම්භිකර්ම කළ යුතු ය. මේ දහමත් සකසා ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නොයික්ම විය යුතු.

2. මෙහෙණ වීසින් ඔවා දෙන මහණක්හු නැති ආවාසයෙහි වස් නො උළැඹිය යුතු. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවි හිමියෙන් නොයික්ම විය යුතු.

3. අධිමසක් පාසා මෙහෙණ වීසින් බික් සහන කෙරෙන් පෙහෙවස් පිළිවිසුම ය, ඔවා පිණිස ඵළැඹුම ය යන දහම්හු දෙදෙන කැමති විය යුතු වහ. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නො ඉක්ම විය යුතු.

4. වස් වූයු මෙහෙණ වීසින් උහතො සංඛ්‍යා කෙරෙහි දැකීමෙන්, ඇසීමෙන්, පරිසංඛ්‍යායෙන් යන තුන් නැනෙකින් පැවරිය යුතු ය. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නො ඉක්ම විය යුතු.

5. ගරුඇවැත් අවන් මෙහෙණ වීසින් උහතෙසංඛ්‍යා කෙරෙහි පක්ෂමානත් පිරිය යුතු ය. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නො ඉක්මවිය යුතු.

6. දෙවසක් දහම් සයෙක හික්මුණු ශික්ෂා ඇති සිංඛමානාව වීසින් උහතොසංඛ්‍යා කෙරෙහි උපසම්පත් සෙවිය යුතු. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නොයික්ම විය යුතු.

7. කිසි කරුණෙකිනුදු මෙහෙණ වීසින් මහණ ආනන්‍යාස පරිත්‍යාස නොකට යුතු. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නොයික්ම විය යුතු.

8. ආනන්‍යය, අද පටන් කොට මහණුන් කෙරෙහි මෙහෙණන්ගේ (අවිවාදනුශාසන ධර්ම කරු සංඛ්‍යාත) වචනපරය වැඩිණි, මහණුන්ගේ වචනපරය මෙහෙණන් කෙරෙහි නො වැඩිණි. මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නො ඉක්ම විය යුතුය.”

ආනන්‍යය, ඉදින් මහාපජාපතී ගෞතමී මේ අශ්ව ගුරු ධර්මය පිළිගන්නී නම් ඇයට උපසම්පත් රාමය වෙවයි.

අටු බො ආයුසො ආනන්ද හගවනො සන්තීතෙ ඉමෙ අටුගරුධමෙම උග්ගහනො යෙන මහාපජාපති ගොතමී තෙත්තපසඛංගී උපසඛංගීනා මහාපජාපති. ගොතමී. එතදවොච.

සචෙ බො තිං ගොතමී, අටුගරුධමෙම පතිගණ්ඨයායායි, සාව තෙ හවිසංගී උපසමදුකී.

වසසතුපසමපනනාය භික්ඛුනියා තදුත්තපසමපනනාය භික්ඛුනො අභිවාදනපච්චිධානද ඤාලිකමමසාමීවිකමං කතංඛං. අයමපි ධම්මො සක්කන්තා ගරුකන්තා මානන්තා පුජෙත්තා යාවජීවං. අනතික්කමනියො -උප-දජ්ජපගෙහ ඔව්වො භික්ඛුනීනං භික්ඛුසු වචනපරො, අනොවචො භික්ඛුනං භික්ඛුනීසු වචනපරො. අයමපි ධම්මො සක්කන්තා ගරුකන්තා මානන්තා පුජෙත්තා යාවජීවං. අනතික්කමනියො.

සචෙ බො තිං ගොතමී, ඉමෙ අටුගරුධමෙම පතිගණ්ඨයායායි, සාව තෙ හවිසංගී උපසමදුකී.

සෙයාරාමි හතෙක ආනන්ද, ඉතී වා පුරිසො වා දහරො දුවා මණ්ඩනකජාතිකො සිසං නහානො උසලමාලං වා වසසිකමාලං වා අභිමුත්තකමාලං වා ලභිතා උගොති හතෙති පටිග්ගහනො උත්තමඛෙස ධරණී. පතිධංගෙයා¹ උචමෙව බො අහං හතෙක, ඉමෙ අටු ගරුධමෙම පතිගණ්ඨයාමී යාවජීවං. අනතික්කමනියෙති.

අටු බො ආයුසො ආනන්ද යෙන හගො තෙත්තපසඛංගී, උපසඛංගීනා හචිත්තං අභිවාදෙත්තා එකමනං නිද්දි, එකමනං නිසිදන්තා බො ආයුසො ආනන්ද හගවනං එතදවොච:

පටිග්ගහිතා හතෙක, මහාපජාපතියා ගොතමියා අටු ගරුධමො යාවජීවං. අනතික්කමනියාති.²

සචෙ ආනන්ද, නාලභිසං³ මාතුගාමො තරාගතසංචේදිනෙ ධම්ම වීනයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජං, චිරට්ඨිතිකං ආනන්ද, බ්‍රහ්මචරියං අභවිසං, වසසපනකමෙව සඤ්ඤා පතිධංගෙයා, යතො ව බො ආනන්ද, මාතුගාමො තරාගතසංචේදිනෙ ධම්ම වීනයෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, නද්දති ආනන්ද, බ්‍රහ්මචරියං චිරට්ඨිතිකං හවිසංගී, පසංඝා-වද්දති ආනන්ද. වසසකානි සඤ්ඤාමො යසංගී.

1. පතිධංගෙයා - වු පා.

2. අටුගරුධමො. උපසමපනනා හගවනො මාතුගාමී - වු පා.

3. නාලභිසං - වු පා.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ හඟවතුන් හමුයෙහි මේ අෂ්ට ගුරුධර්මයන් ඉගෙන මහාපජාපතී ගෞතමීය වෙත එළඹියහ. එළඹ මහාපජාපතී ගෞතමීයට තෙල කීහ:

ගෞතමීය, ඉදින් තෙපි අෂ්ටගුරුධර්මයන් පිළිගන්නවු නම් තොපට උපසම්ප්‍රව එ ම වෙයි.

උපසපත් සියක් වස් ඇති මෙහෙණ වීසින් එදින උපසපත් මහණ හට අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන, අඤ්ඤාලිකර්ම සාමීච්ඡිකර්ම කළ යුතු ය. මේ දහම ද සකස් කොට, ගුරු කොට, බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහි-මියෙන් නො ඉක්මවියයුතු අද පටන් කොට මෙහෙණන්ගේ වචනපථය මහණුන් කෙරෙහි වැඩිණි. මහණුන් ගේ වචනපථය මෙහෙ-ණන් කෙරෙහි නො වැඩිණි, මේ දහම ද සකස් කොට ගුරු කොට බුහුමන් කොට පූජා කොට දිවිහිමියෙන් නොයික්මවිය යුතු ය,

ගෞතමීය, ඉදින් තෙපි මේ අෂ්ට ගුරු ධර්මයන් පිළිගන්නවු නම් තොපට උපසම්ප්‍රව එ ම වන්නේ ය.

වහන්ස ආනන්දයෙනි, යම් සේ තුරුණු වූ යොවුන් බවට පත් සැරසුම් සැහැවී කොට ඇති සමුයක් හෝ පුරුෂයක් හෝ හිස් සැනැහුයේ උසුල් මල්දමක් වෙව් යි සමන්මල්දමක් වෙව් යි යොහොමුමල්දමක් වෙව් යි ලැබගෙන දෙ අතීන් පිළිගෙන උක්කමාභිය වූ සිරස්හි පිහිටුවන්නේ වෙද, වහන්ස, උපරිදි ම මේ දිවිහිමියෙන් නොඉක්මවිය යුතු මේ අෂ්ට ගුරු ධර්මයන් පිළිගනිමි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ හඟවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ හඟවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්-පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ හඟවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, මහාපජාපතී ගෞතමීය වීසින් දිවිහිමියෙන් නො ඉක්මවිය යුතු අෂ්ටගුරු ධර්මයෝ පිළිගන්නා ලදහ යි.

ආනන්දය, ඉදින් මාගම තපාගතප්‍රවීදිත ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිං පැවිද්ද නො ලැබූ නම්, ආනන්දය සස්න වීරස්ථිතික විය. (අධිගම) සඤ්ඤාමය වම්සහස්‍රයක් ම සිටුනේ ය. ආනන්දය, යම් හෙයකින් මාගම තපාගතප්‍රවීදිත ධර්මවිනයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වැදගත්තිද, ආනන්දය, දුන් බ්‍රහ්මවයථිය වීරස්ථිතික නො වේ. ආනන්දය, දුන් (අධිගම) සඤ්ඤාමය පස්වාසියක් ම සිටුනේ ය.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, යානි කානිච්ඡිකානි¹ අසපුරිස-
කානි, තානි සුප්පධංසියානි භොතඤ්චොරෙඤ්චිකානි. එවමෙව
ඛො ආනන්ද, යස්මිං ධම්මෙවිනයෙ ලහති මාතුගාමො අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජ්ජා, න තං බුහුමවරියං චිරට්ඨිතිකං භොති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, සමපනෙත සාලිකෙකානෙත සෙතට්ඨිකා නාම
රොගජාති නිපජති, එවං තං සාලිකෙකානං න චිරට්ඨිතිකං භොති.
එවමෙව ඛො ආනන්ද, යස්මිං ධම්මෙවිනයෙ ලහති මාතුගාමො අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජ්ජා න තං බුහුමවරියං චිරට්ඨිතිකං භොති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, සමපනෙත උච්ඡ්වෙකානෙත මහෙස්සවරිකා නාම
රොගජාති නිපජති, එවං තං උච්ඡ්වෙකානං න චිරට්ඨිතිකං භොති, එවමෙව
ඛො ආනන්ද, යස්මිං ධම්මෙවිනයෙ ලහති මාතුගාමො අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජ්ජා න තං බුහුමවරියං චිරට්ඨිතිකං භොති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, පුරිසො චෙතො තද්‍රාකස්ස පටිගච්චි ආළිං
ඛොතියා යාවදෙව උදකස්ස අනතික්කමනාය, එවමෙව ඛො ආනන්ද
චයා පටිගච්චි භික්ඛුනිතං අට්ඨ ගරුධම්මො පඤ්ඤානා යාවජ්චං
අනතික්කමනියානි.

8. 2. 6. 2

භික්ඛුනොවාදක සුතකං

එකං යමයං භගවා දෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරස්සාලායං.
අප ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ධම්මි, උපසඩ්ධම්මි-
ත්වා භගවන්තං අනිවාදෙත්වා එකමන්තං භිද්දී. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො
ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං උදකවොච:

කඤ්ඤිති තු ඛො භගෙන, ධම්මෙඤ්ච සමනතායස්මො භික්ඛු භික්ඛුනො
වාදකො සම්මෙතඤ්චොකොති.

1. බුද්ධිකානි, - ම ජ පං, බුද්ධිකානි වු.

ආනන්දය, යම් පරිදි බොහෝ ස්ත්‍රීන් ඇති අල්පපුරුෂයන් ඇති යම් කිසි කුලයෝ වෙත් නම් ඒ කුලයෝ කුමහකේතක (කුමුයෙහි පහන් දල්වා ඒ එළියෙන් ගෙඩි බඩු සොයා සොරකම් කරන) සොරුන් විසින් පහසුයන් නෑයිය හැකි වෙත් ද, ආනන්දය, එපරිදි ම යම් ධර්ම විනයයක මාගම ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබා ද, ඒ බ්‍රහ්මචරියා විරස්ථිතික නො වෙයි.

ආනන්දය, යම් පරිදි සම්පන්න ශාලික්ෂේත්‍රයක (පණුවන් දිදීමෙන් හටගන්නා) සෙනට්ඨිකා නම් ගෞරවන ජාතියෙන් උපදනේ ද, එසේ ඇතිවත් ම ඒ ශාලික්ෂේත්‍රය විරස්ථිතික නො වේ ද, ආනන්දය, එපරිදි ම යම් ධර්මවිනයයක මාගම ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබා ද, ඒ බ්‍රහ්මචරියා විරස්ථිතික නො වෙයි.

ආනන්දය, යම් පරිදි සමාභි වූ උක්කෙතෙක (උක් ගස තුළ රතුවන) මණ්ඩපයක නම් ඉක්කු රොගයෙන් උපදනේ ද, එසේ වත් ම ඒ ඉක්කු ක්ෂේත්‍රය විරස්ථිතික නො වේ ද, ආනන්දය, එපරිදි ම යම් ධර්මවිනයයක මාගම ගිහි ගෙන් නික්ම අනගාරිය පැවිද්ද ලබා නම් ඒ බ්‍රහ්මචරියා විරස්ථිතික නො වෙයි.

ආනන්දය, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් මහත් කඩාගසක්හුගේ නියර (දිය නො බැස යනු පිණිස කැල ම), බඳනේ වේ ද, ආනන්දය, එ පරිදි ම මා විසින් කැල ම මෙහෙණනට දිවිහිමියෙන් නො ඉක්මවිය යුතු අෂ්ට ගුරුධර්මයෝ පණවන ලදහ යි.

8. 2. 6. 2

හික්ඛුනොවාදක සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙසාලී නගර සම්පයෙහි භෝවනයෙහි වූ කුටාගාරශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹීයහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පසෙක හුන්හ. එකක් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙහෙණනට ඔවා දෙනුයේ සමෑක කටයුත්තේ ද යි?

අට්ඨති ටො ආනන්ද, ධම්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු භික්ඛුනො වාදකො සමුත්තීතබ්බො. කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධානන්ද භික්ඛු ධීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිකඛි සිකඛාපදෙසු. බහුසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපට්ඨිඥො. උභයාති ටො පනසා පාතිමොසඛාති විඤ්ඤාන සමාගතාති හොනති සුචිහිතාති සුපට්ඨනතිති සුචිතිඤ්ඤාති සුත්තසො අනුබ්බන්ධනසො. කල්යාණවාටො හොති කල්යාණවාක්කරණො පොටියා වාචාය සමනතාගතො විසංඝරාය අනෙල-ගලාය අසංසා විශුද්ධපනියා, පටිබලො හොති භික්ඛුනීසංඝසං ධම්මියා කරාය සන්ද්දසතුං සමාදපෙතුං සමුත්තෙජ්ඣං සමභංසෙතුං, යෙහුයොන භික්ඛුනීනං පියො හොති මනාපො, න ටො පනෙනං හගට්ඨනං උද්දිසංසංඛිතාය කායායවසංසනාය ගරුධාමං. අජකාඨකසුට්ඨො හොති, විසතිවසො වා හොති අතිරෙකවිසති වසො වා.

ඉමෙහි ටො ආනන්ද, අට්ඨති ධම්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු භික්ඛුනොවාදකො සමුත්තීතබ්බොති.

8. 2. 6. 3

සංඛිතත ගොතමීයොවාද සුතතං

එකං සමයං හගවා චෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාර-සාලායං, අප ටො මහාපජාපති ගොතමී යෙන හගවා තෙනුපසඬමී උපසඬමීති හගවිනතං දඬිවාදෙති එකමතතං අට්ඨාසි. එකමතතං ධීනා ටො මහාපජාපති ගොතමී හගවිනතං එතදවොච:

සාධු හතෙන, හගවා සඬබ්භෙතන ධම්මං. දෙසෙතු, යමභං හගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා වූපකල්පා අසමත්තා ආකාසිති පභිතත්තා විහරෙය්‍යන්ති,

ආනන්දය, මෙහෙණනට ඔවා දෙන මහණ කරුණු අටෙකින් සමන්වාගත වූයේ සමමත කටයුතු ය. කවර අටෙකින් යත්:

ආනන්දය, මෙ සස්තනහි මහණ සිල්වත් වෙයි.... සිකපද ඒකයෙහි මොනොවට ගෙන හික්මෙයි. බහුග්‍රාහ වෙයි... දෘෂ්ටියෙන් මොනොවට සුප්‍රතිවිඛි ය. ඔහු විසින් උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ විස්තර දිසින් ස්වාගත (මනාස් ප්‍රගුණ) වෙති (සුත්‍ර වශයෙන් අනුවාසඤ්ඤා වශයෙන්) මොනවට විභාග කරන ලද්ද හු (ආවර්ජන කළ තත්ව) මොනොවට පැවැත්තා හු මොනොවට විනිශ්චය කරන ලද්ද හු වෙති කලාණ වචන ඇත්තේ වෙයි. කලාණ වාසකරණ (සුඤ්ඤා වචන යොජ) ඇත්තේ වෙයි, පළිබොධ (බාධා) නැති කිරීමේ වූ අකම්මිත්‍යාසයට (අරුත් හඟවන්නට) පොහොසත් පරිපූර්ණ වචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි, මෙහෙණ සහනට දහම් කථායෙන් කරුණු දක්වන්නට සමාදන් කරවන්නට තෙද ගන්වන්නට සතුටු කරවන්නට ප්‍රතිබල වෙයි, බෙහෙවින් මෙහෙණනට ප්‍රිය වෙයි, මන වඩන්නේ දෙයි. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා පැවිදි වූ කහටත් හඳුනා මෙහෙණක හා කායසංසර්ගයට නො පැමිණිවීරු වෙයි, විසි වස් පිරුණේ හෝ විසි දසින් වැඩි සිටියේ හෝ වේ.

ආනන්දය, මෙහෙණනට ඔවා දෙන මහණ මේ කරුණු අටින් සමන්වාගත වූයේ සමමත කටයුතු යි.

8. 2. 6. 3

සංක්ෂිප්ත ගොතමීයොවාද සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙසාලී නගර සමීපයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා පජාපතී ගොතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලග්‍රිණා ය. ඵලග්‍රිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකක් පසෙක හුන්නා ය. එකක් පසෙක හුන් මහාපජාපතී ගොතමී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළා ය:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන්ගේ යම් දහමක් අසා (කාය ගණ ආදියෙන්) වෙන් වූයෙමි නො පමා වූයෙමි වැර ඇතියෙමි ගිහිනට මෙහෙයු සිතැතියෙමි වෙසෙමි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් ඒ දහම දෙසන සේක් නම් මැනව.

යෙ ඛො ත්වං ගොතථී, ධම්මෙ ඡාන්දසායාසි ඉමෙ ධම්මො සරාගාය සංවක්ඛන්තී නො වීරාගාය, සංයොගාය සංවක්ඛන්තී නො විසංයොගාය, ආවයාය සංවක්ඛන්තී නො අපවයාය, මභිවජ්ඣාය සංවක්ඛන්තී නො අපට්ඨිවජ්ඣාය, අසනතුට්ඨියා සංවක්ඛන්තී නො සනතුට්ඨියා, සඛ්ඛණ්ඩකාය සංවක්ඛන්තී නො පට්ටෙවකාය, කොසජජාය සංවක්ඛන්තී නො විරියාරම්භාය, දුභරතාය සංවක්ඛන්තී නො සුභරතාය, එකංසෙන ගොතථී, ධාරොයාසි නෙසො ධම්මො නෙසො චිතයො නෙතං සත්ථුසාසනන්තී.

යෙ ච ඛො ත්වං ගොතථී, ධම්මෙ ඡාන්දසායාසි ඉමෙ ධම්මො වීරාගාය සංවක්ඛන්තී නො සරාගාය, විසංයොගාය සංවක්ඛන්තී නො සංයොගාය, අපවයාය සංවක්ඛන්තී නො ආවයාය, අපට්ඨිවජ්ඣාය සංවක්ඛන්තී නො මභිවජ්ඣාය, සනතුට්ඨියා සංවක්ඛන්තී නො අසනතුට්ඨියා, පට්ටෙවකාය සංවක්ඛන්තී නො සඛ්ඛණ්ඩකාය, විරියාරම්භාය සංවක්ඛන්තී නො කොසජජාය, දුභරතාය සංවක්ඛන්තී නො සුභරතායාති. එකංසෙන ගොතථී, ධාරොයාසි එසො ධම්මො එසො චිතයො එතං සත්ථුසාසනන්තී.

8. 2. 6. 4

ව්‍යාගසපජජ සුත්තං

4. එකං සමයං භගවා කොට්ඨෙසුස්ස විහරති කකකරපත්තං නාම කොට්ඨානං නිගමො. තත්ථ ඛො දීඝජාණු කොට්ඨෙසුස්සෙතො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඡී. උපසඤ්ඡාමිත්වා භගවිත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො දීඝජාණු කොට්ඨෙසුස්සෙතො භගවිත්තං උතදවොච:

මයං භනෙන, භිඪී කාමභොගී¹ පුත්තසම්බාධයයනං අරුඛාවසාම, කාසිකවන්දනං පට්ඨනුගොම, මාලාගඤ්චිලෙපනං ධාරයාම, ඡාත රූපරජනං සාදියාම. තෙසං නො භනෙන, භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු, යෙ අමාකං අසස්ස ධම්මො දිට්ඨධම්මෙහිතාය දිට්ඨධම්මෙසුඛාය සමපරාය හිතාය සමඋරායසුඛායාති.

1. අථ ඛො - ම ඡ සං.

2. භිඪී කාමභොගීනො. - ම ඡ සං.

ගෞතමිය, තෙපි 'මේ දහම්පු සරාගය පිණිස වැටෙති, වීරාගයට නො වැටෙත්; සංසාර සංයෝගයට වැටෙති, විසංයෝගයට නො වැටෙත්, සසර වඩනට පවතිති, නො වඩනට නො පවතිත්, ලිහිව්‍යතා පිණිස පවතිති, උප්පිව්‍යතා පිණිස නො පවතිත්, අසන්තප්පිය පිණිස පවතිති, සන්තප්පිය පිණිස නො පවතිත්, සංඛ්‍යාතාට පිණිස පවතිති, ප්‍රච්ඡේදකය පිණිස නො පවතිත්, කුසිත භාවය පිණිස පවතිති, වියාර්මයා පිණිස නො පවතිත්, දුෂ්පොෂණය පිණිස පවතිති. සුපොෂණය පිණිස නො පවතිත් යයි යම් දහමුත් දන්තෙහි ද, ගෞතමිය, ඒකාන්තයෙන් 'මේ දහම නො වෙයි, මේ චිතය නො වෙයි, මේ ශාක්‍යා ශාසනය නො වේ' යයි දරව.

ගෞතමිය, තෙපි 'මේ ධර්මයේ වීරාගයට වැටෙති, සරාගයට නො වැටෙති; විසංයෝගයට වැටෙති, සංයෝගයට නො වැටෙති; වට නො වඩනට වැටෙති, වට වඩනට නො වැටෙති, අප්පිව්‍යතාවට වැටෙති, ලිහිව්‍යතාවයට නො වැටෙති; සංතප්පියට වැටෙති, අසංතප්පියට නො වැටෙති; ප්‍රච්ඡේදකයට වැටෙති, සංඛ්‍යාතාවට නො වැටෙති; වියාර්මයට වැටෙති, කුසිත භාවයට නො වැටෙති; සුභරතාවට වැටෙති, දුභරතාවට නො වැටෙත්' යයි දන්තවු නම්, ගෞතමිය, ඒකාන්තයෙන් තෙල ධර්මය වෙයි, තෙල චිතය වෙයි, තෙල ශාක්‍යා ශාසනය වේ යයි දරව යි.

8. 2. 6. 4

ව්‍යංග්ගපථස්ස සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝලිය ජනපදයෙහි කක්කරපත්ත නම් වූ කෝලියයන්ගේ නියමගම්හි වෙසෙන සේක. එකල්හි දීඝජාණු නම් කෝලිය සුත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹීමේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පමෙක හින. එකත් පමෙක හුන් දීඝජාණු කෝලියසුත්‍ර තෙමේ හඟවන්නට තෙල සැල කළේ ය.

වහන්ස, ගෞතමී ධර්මයෙහි වන අපි සුත්‍රදරයන් වීසින් සම්මාධ ඇති සයනයෙහි වසන්නෙමු. කසිසථ හා සදුන් වළඳ කරමහ, මල්ගඳවිලෙවුන් දරමහ, රන් හා රිදී හා ඉවසමහ; වහන්ස, ඒ අපට යම් දහම් කෙතෙක් අපගේ ඉහාත්මයෙහි හිත පිණිස ඉහාත්මයෙහි සුව පිණිස, පරප්‍රාචාරි සැප පිණිස වන්නාහු නම් එලෙසින් දහම් දෙසන සේක් වා.

වත්තාරො මෙ වාගසපජ්ජ, ධර්මො කුලපුත්තස්ස දිට්ඨධර්මභික්ඛාය සංවත්තන්ති දිට්ඨධර්මසුඛාය. කතමෙ වත්තාරො: උට්ඨානසම්පද ආරක්ඛණමපද කල්‍යාණමිත්තතා සමජීවිකතා.¹

1. කතමා ව වාගසපජ්ජ, උට්ඨානසම්පද: ඉධ වාගසපජ්ජ කුලපුත්තො යෙන කම්මට්ඨානෙන ජීවිකං කපෙති, යදි කසියා යදි වණ්ණජාය යදි ගෝරකෙඛන යදි ඉසසකෙත්ත,² යදි රාජපාරිසෙන යදි සිසංඤ්ඤතරෙන. තස්ස දසෙඛා හොති අනලසො කත්‍රාපායාය වීමංසාය සමත්තාගතො අලං කාතුං අලං සංචිධාතුං, අයං වුවච්ඡි වාගසපජ්ජ, උට්ඨානසම්පද.

2. කතමා ව වාගසපජ්ජ, ආරක්ඛණමපද: ඉධ වාගසපජ්ජ, කුලපුත්තස්ස භොගා භොගාච්ඡි උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපටිච්ඡිකා සෙදුවකඛිත්තා ධර්මිකා ධර්මලද්ධා, තෙ ආරකෙඛන ගුත්තියා සම්පාදෙති 'කිත්ති මෙ ඉමෙ භොගෙ තෙව රාජානො හරෙය්‍යුං න වොරා හරෙය්‍යුං න අභිභිගෙය්‍ය න උදකං වගෙය්‍ය න අපසියා දයාද හරෙය්‍යුන්ති. අයං වුවච්ඡි වාගසපජ්ජ, ආරක්ඛණමපද.

3. කතමා ව වාගසපජ්ජ, කල්‍යාණමිත්තතා: ඉධ වාගසපජ්ජ, කුලපුත්තො යසම්. භාමෙ වා නිගමෙ වා පටිච්ඡති. තස්ස යෙ තෙ භොගානි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා දහරා වා වුද්ධිසිලිතො වුද්ධි වා වුද්ධිසිලා සද්ධාසම්පන්නා සිලසම්පන්නා වාගසම්පන්නා පඤ්ඤසම්පන්නා' තෙති සද්ධිං සන්තිට්ඨති සලලාති සංකප්පං සමාපජ්ජති. යථා රූපානං සද්ධාසම්පන්නානං සද්ධාසම්පදං අනුසික්ඛති, යථාරූපානං සිලසම්පන්නානං සිලසම්පදං අනුසික්ඛති යථාරූපානං වාගසම්පන්නානං වාගසම්පදං අනුසික්ඛති, යථාරූපානං පඤ්ඤසම්පන්නානං පඤ්ඤසම්පදං අනුසික්ඛති. අයං වුවච්ඡි වාගසපජ්ජ, කල්‍යාණමිත්තතා.

4. කතමා ව වාගසපජ්ජ සමජීවිකතා: ඉධ වාගසපජ්ජ, කුලපුත්තො ආයඤ්ච භොගානං විදිත්වා වයඤ්ච භොගානං විදිත්වා සමං ජීවිකං කපෙති නාටොගාලො නාතිහිනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති, න ව මෙ වයො ආයං පරියාදය ධස්සතිති.

1. සමජීවිකා. ම ඡ සං.

2. ඉසසකෙත්ත. ම ඡ සං.

ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ සතර දහම් කෙනෙක් කුලපුත්තූගේ ඉහාත්ම භාවයෙහි භික්‍ෂු පිණිස, ඉහාත්මභාවයෙහි සුව පිණිස පවත්නාහ. කවර සතර දෙනෙකු යත්: උඤ්ඤාසම්පත් ය, ආරක්ෂාසම්පත් ය, කල්‍යාණමිත්‍රතාව ය, සම්පීඩිතතා ය යනු යි.

1. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, උඤ්ඤාසම්පත් කවර යත්: ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ ලොවහි කුලපුත්තූ තෙමේ කෘෂිකර්මයෙන් වේවායි වණික්කර්මයෙන් වේවයි. ශෝරක්ෂායෙන් වේවයි දුනුවිකමින් වේවයි රාජපුරුෂ භාවයෙන් වේවයි අන්‍යාගාර ශිල්පයෙකින් වේවයි යළිබදු වූ ම කම්මානායෙකින් පීඩිතා කෙරෙයි නම්, එහි අනලස් වූයේ තත්ත්වය වීමාසායෙන් සමත්වූයේ සමත්වූයේ සමත්වූයේ සමත් වූයේ සමත් වූයේ දක්ෂ වෙයි. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ උඤ්ඤාසම්පත් යයි කියනු ලැබේ.

2. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, ආරක්ෂාසම්පත් කවර යත්: ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ ලොවහි කුලපුත්තූ හට උඤ්ඤාසම්පත් ලබන ලද බාහුබලයෙන් රැස් කරන ලද භික්ෂු සමුහයෙකු ලද දහමි වූ දහමින් ලද භාගයෙන් වෙත්. ඔහු ආරක්ෂායෙන් ශෝපනයෙන් 'මාගේ භෝගයන් රජවරු කීමු හැර නො ගනිත් ද, සොරු පැහැර නො ගනිත් ද ගින්න නො දවා ද, දිව හෝ ගසාගෙන නො යේ ද, අප්‍රිය බන්ධුහු නො ගනිත් ද' යි ආරක්ෂායෙන් ගොපනයෙන් පිළිපොළ කර තබයි' ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ ආරක්ෂාසම්පත් යයි කියනු ලැබේ.

3. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, කල්‍යාණමිත්‍රතාව කවරයත්. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ ලොවහි කුලපුත්තූ තෙමේ යම් ගමෙක වේවයි නියම ගමෙක වේවයි වෙයේ නම් එහි ගෘහපති වේවයි ගෘහපති පුත්‍රවේවයි ළදරු වූ වාඤ්ඤාසම්පත් වෙත්වයි, වාඤ්ඤාසම්පත් ඇති වාඤ්ඤාසම්පත් වෙත්වයි යම් ඒ ශ්‍රද්ධාසම්පත් වූවාහු ශිල්පයෙන් වූවාහු කාර්මයෙන් වූවාහු ප්‍රඥාසම්පත් වූවාහු වෙත් නම් ඔවුන් හා සමග සිටුනේ ය, සල්ලාප කරන්නේ ය, සාකච්ඡාවට පැමිණෙන්නේ ය, යම් බදු වූ ශ්‍රද්ධාසම්පත් වූවාහු ගේ ශ්‍රද්ධාසම්පත් දනුව හික්මෙයි. යම් බදු ශිල්පයෙන් වූවාහු ගේ ශිල්පයෙන් වේ නම් ඒ අනුව හික්මෙයි. යම් බදු කාර්මයෙන් වූවාහු ගේ කාර්මයෙන් වේ නම් ඒ අනුව හික්මෙයි. යම් බදු ප්‍රඥාසම්පත් වූවාහු ගේ ප්‍රඥාසම්පත් වේ නම් ඒ අනුව හික්මෙයි. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ කල්‍යාණමිත්‍රතා යයි කියනු ලැබේ.

4. ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය සම්පීඩිතතා කවර යත්: ව්‍යාඝ්‍රපද්‍යය, මේ ලොවහි කුලපුත්තූ තෙමේ භෝගයන්ගේ අයදු දන, භෝගයන්ගේ දියදු දන ඉමහත් ද නො වූ ඉතා පහත් ද නො වූ සම දිවිපැවැත්ම කෙරෙයි. මේ ලෙසින් මාගේ අය ව්‍යය ගෙවා සිටුනේ ය, මාගේ ව්‍යය අය ගෙවා නො සිටුනේ යයි කියා යි.

සෙය්‍යාචාරී ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, කුලාධාරො වා කුලාධාරනෙතවාසී වා කුල-
පග්‍යනෙතවා ජාතානි උත්තමෙන වා ඔනතං උත්තමෙන වා උත්තමෙන,
උච්චෙව ඛො ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, කුලපුත්තො ආයඤ්ඤා භොගානං විදිතා
වයඤ්ඤා භොගානං විදිතා සමං ජීවිතං කප්පෙති, න ච අවේවාගාලො-
ක අනිභීතං. එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය යස්සති, න ච මෙ වයො
ආයං පරියාදය යස්සති. සවායං ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, කුලපුත්තො අප්පායො
සමානො උත්තමං ජීවිතං කප්පෙති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො උද්ධරාදිතං
වායං¹ කුලපුත්තො භොගෙ බාදති'ති.

සචෙ පනායං ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, කුලපුත්තො මහායො සමානො කසිරං
ජීවිතං කප්පෙති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො 'අප්ප්‍රාප්තො වායං² කුල-
පුත්තො මරිසාති'ති.

යතො ච ඛවායං ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, කුලපුත්තො ආයඤ්ඤා භොගානං
විදිතා වයඤ්ඤා භොගානං විදිතා සමං ජීවිතං කප්පෙති න අවේවාගාලො-
කානිභීතං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය යස්සති, න ච මෙ වයො
ආයං පරියාදය යස්සති. අයං වුච්චති ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, සමජීවිකතා.

එවං සමුප්පන්නානං ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා භොගානං වත්තාරි අපායමුඛානි
භොගානි: ඉත්ථිකුත්තො භොගි සුරාධුත්තො අභබ්බුත්තො පාපථිකුත්තො
පාපසහායො පාපසමප්පෙති. සෙය්‍යාචාරී ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, මහතො තළාකසස
වත්තාරි චෙව ආයමුඛානි. වත්තාරි ච අපායමුඛානි, තස්ස පුරිසො යාති-
චෙව ආයමුඛානි තානි පිදහෙය්‍ය, යාති ච අපායමුඛානි තානි විචරෙය්‍ය,
දෙවො ච න සමොධාරං අනුසාරෙවෙර්සය, එවං හි තස්ස ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා
මහතො තළාකසස භාගියෙව පාරිකසිං. නො වුද්ධි. එවමෙව ඛො
ව්‍යග්‍යපඤ්ඤා, එවං සමුප්පන්නානං භොගානං වත්තාරි අපායමුඛානි භොගානි:
ඉත්ථිකුත්තො භොගි සුරාධුත්තො අභබ්බුත්තො පාපථිකුත්තො පාපසහායො
පාපසමප්පෙති.

1. උද්ධරාදිතං-මර්ථය.

2. අප්ප්‍රාප්තං වායං-මර්ථය.

ව්‍යාභිසංස්කරණය, යම් සේ කුලාව දරන්නෙක් වේවයි, කුලා දරන්නකුගේ ආතැවැසියෙක් වේව යි කුලාව සියවා ගෙන මෙ පමණෙකින් අවතන මෙපමණකින් උත්තන වේයයි දන්නේ ද, ව්‍යාභිසංස්කරණය, එ පරිද්දෙන් ම කුලපුත් තෙමේ භොගයන්ගේ අයත් දන භොගයන්ගේ වැයත් දන ලෙසත් ද නො වූ ඉතා භීත ද නො වූ සම වූ ජීවිකා කෙරෙයි. මෙ සෙයින් මාගේ අය ව්‍යය ගෙවා සිටුවන්නේ ය, මාගේ ව්‍යයය අය ගෙවා නො සිටුවන්නේ ය කියා යි.

ව්‍යාභිසංස්කරණය, ඉදින් මේ කුලපුත් තෙමේ අල්පවූ අය ඇතිසේ ම උදරව ජීවිකා කෙරේ නම්, ඔහුට 'මේ කුලපුත් දිගුල් කැමක් සෙයින් භෝගයන් වළඳන්නේ ය' යි කියන්නාහු වෙත්. ව්‍යාභිසංස්කරණය, ඉදින් මේ කුලපුත් මහත් වූ අය ඇතිසේ ම අල්පව ජීවිකා කරන්නේ නම් ඔහුට 'මේ කුල පුත් අනාථ මරණයෙන් මැරෙන්නකු සෙයින් මැරෙන්නේ ය' යි කියන්නෝ වෙති.

ව්‍යාභිසංස්කරණය යම්භෙයකින් කුලපුත්‍ර භෝගයන්ගේ අය ද සලකා භෝගයන්ගේ වැය ද සලකා ඉතා මහත් නොව ඉතා භීත නොව සම ව ජීවිකාව කෙරේ ද, මෙ සෙයින් මාගේ අය විය ම මැඩ ගෙන සිටුවන්නේ ය. මාගේ වැය ආදායම මැඩ ගෙන නො ද සිටුවන්නේ ය යි. ව්‍යාභිසංස්කරණය, මේ සමජීවිකතා යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යාභිසංස්කරණය, මෙසේ උපන් භෝගයනට අපාය මුඛයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්: ස්ත්‍රීධුතී වෙයි, සුරාධුතී වෙයි, අක්ෂධුතී වෙයි, පට්ටු යහළුවන් ඇති පාපසහායයන් ඇති පට්ටනට බෙහෙවින් නැඹුරු වූ වෙක් වෙයි. ව්‍යාභිසංස්කරණය, යම්සේ මහත් තඩාගයකට සතර අපායමුඛ (ආගමන මාර්ග) කෙනෙක් ද සතර අපායමුඛ (විනාශ මාර්ග) කෙනෙක් ද වෙත් නම් පුරුෂයෙක් ඒ තඩාගයාගේ යම්බඳු අයමුඛ වෙත් නම් ඔහු ව්‍යාලන්නේ වෙයි. යම්බඳු අපායමුඛ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ජීවර කෙරෙයි. මෙයය ද මොනවට මැසී දහර නො වස්වන්නේ වෙයි. ව්‍යාභිසංස්කරණය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහත් තඩාගයට හානියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් කැමැති නො විය යුතු. ව්‍යාභිසංස්කරණය, එ පරිදි ම මෙසේ උපන් භෝගයනට සතර අපායමුඛ කෙනෙක් වෙත්: ස්ත්‍රීධුතී වෙයි, සුරාධුතී වෙයි, අක්ෂධුතී වෙයි, පට්ටු ඡිතුරන් ඇතිසේ ප වූ යහළුවන් ඇතිසේ පට්ටු ඡිතුරනට නැඹුරු වූ වෙක් වෙයි.

එවං සමුප්පන්නානං ව්‍යග්ගපජ්ජ, භොගානං චක්කාරී ආයමුඛාති භොගාති. න ඉජ්ඣුකෙතා භොති න සුරාධුකෙතා න අක්කධුකෙතා කල්‍යාණමිකෙතා කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්චරෙතො. සෙය්‍යරාපි ව්‍යග්ගපජ්ජ, මහතො කල්‍යාණං චක්කාරී චෙව ආයමුඛාති චක්කාරී චෙව අපායමුඛාති, තස්ස පුරියො යාති චෙව ආයමුඛාති තාති විචරෙය්‍ය, යාති ච අපායමුඛාති තාති පිදගෙය්‍ය, දෙවො ච සමමා ධාරං අනුප්ප-
චෙවෙජ්ජ, එවං හි තස්ස ව්‍යග්ගපජ්ජ, මහතො කල්‍යාණං වුද්ධොව පාටිකඛ්ඛා නො පරිහාති, එවෙමව බො ව්‍යග්ගපජ්ජ, එවං සමුප්පන්නා නං භොගානං චක්කාරී ආයමුඛාති භොගාති න ඉජ්ඣුකෙතා භොති, න සුරාධුකෙතා න අක්කධුකෙතා කල්‍යාණමිකෙතා කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්චරෙතො.

ඉමෙ බො ව්‍යග්ගපජ්ජ, චක්කාරො ධම්මො කුලපුත්තස්ස දිට්ඨධම්මතිතාය සංචක්කන්ති, දිට්ඨධම්මසුඛායාති.

චක්කාරො මෙ ව්‍යග්ගපජ්ජ, ධම්මො කුලපුත්තස්ස සම්පරායතිතාය සංචක්කන්ති සම්පරායසුඛාය. කතමෙ චක්කාරො: සඤ්ඤාසම්පදා පිලසම්පදා වාග්ගසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා.

5. කතමා ච ව්‍යග්ගපජ්ජ, සඤ්ඤාසම්පදා: ඉධ ව්‍යග්ගපජ්ජ, කුලපුත්තො සද්දො භොති සද්දෙත්ති තරාගතස්ස බොධිං: ඉති'පි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසධම්මසාරථී පස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. අයං වුවන්ති ව්‍යග්ගපජ්ජ, සඤ්ඤාසම්පදා.

6. කතමා ච ව්‍යග්ගපජ්ජ, පිලසම්පදා: ඉධ ව්‍යග්ගපජ්ජ, කුලපුත්තො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති දදික්කාදානා පටිච්චරතො භොති කාමෙසු-
ඕච්ඡාචාරා පටිච්චරතො භොති ද්විසාවාදා පටිච්චරතො භොති සුරාමෙරය මජ්ජිමාද්ධානා පටිච්චරතො භොති, අයං වුවන්ති ව්‍යග්ගපජ්ජ, පිලසම්පදා.

7. කතමා ච ව්‍යග්ගපජ්ජ, වාග්ගසම්පදා: ඉධ ව්‍යග්ගපජ්ජ, කුලපුත්තො විග්ගමලමෙ වජරෙන චෙතසා අගාරං අර්ඤ්ඤාචරණං මුක්තවාගො පයතපාණි චොසසග්ගරතො යාවයොගො දනසංචිතාගරතො, අයං වුවන්ති ව්‍යග්ග-
පජ්ජ, වාග්ගසම්පදා.

ව්‍යග්ගසප්පය, මෙසේ උපන් භෞතයනට සතර අයුල්ව කෙනෙක් වෙත්: ස්ත්‍රීධූතී නො වෙයි, සුරාධූතී නො වෙයි, අක්ෂධූතී නො වෙයි, කළණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණ යහළුවනට නැඹුරු වුවෙක් වෙයි. ව්‍යග්ගසප්පය, යම් පරිදි වෙත් වූ කඩාගයනට සතර ආයුධ කෙනෙක් ද සතර අපායවූ කෙනෙක් ද වෙත් නම් පුරුෂයෙක් ඒ කඩාගයාගේ යම් ආයුධයෙන් වෙත් නම් ඒ විවර කෙරෙයි. යම් අපායවූ කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ වසා තබන්නේ වෙයි, මෙසය ද මොනොවට වැසිදහර වස්වන්නේ වෙයි. ව්‍යග්ගසප්පය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහාකඩාගයාගේ වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු යි, පරිහානියෙන් නො වෙයි. ව්‍යග්ගසප්පය, එපරිදි ම මෙසේ උපන් භෞතයනට සතර අයුල්ව කෙනෙක් වෙත්: ස්ත්‍රීධූතී නො වෙයි, සුරාධූතී නො වෙයි, අක්ෂධූතී නො වෙයි, කලණ මිතුරන් ඇති, කලණ යහළුවන් ඇති, කලණයනට නැඹුරු වුවෙක් වෙයි.

ව්‍යග්ගසප්පය, මේ සතර දහම්හු කුලපුත්‍රයන්ගේ දිවුදුම්මයෙහි හිත පිණිස දිවුදුම්මයෙහි සුව පිණිස පවතිත්.

ව්‍යග්ගසප්පය, මේ සතර ධර්ම කෙනෙක් කුල පුත්‍රයන්ගේ පරලොව හි හිත පිණිස, පරලොව සුව පිණිස පවතිත්, කවර සතරධර්ම කෙනෙකයන්; සද්ධාසම්පද, ධීලසම්පද, වාගසම්පද, පඤ්ඤාසම්පද යි.

5. ව්‍යග්ගසප්පය, සද්ධාසම්පද කවර යත්: ව්‍යග්ගසප්පය, මේ ලොවහි කුලපුත් සැදහැකියේ වෙයි. තරාගතයන්ගේ බොධිය හදහයි: මේ කරුණෙහුද ඒ හඟවන්නු අර්හත්ත, සමාක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ, සුගත්ත, ලොකවිද්හ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථිහ, දෙවමිනිස්නට ශාසාහ, බුද්ධයහ, බඟවත්ත යි. ව්‍යග්ගසප්පය, මේ සද්ධාසම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

6. ව්‍යග්ගසප්පය, ධීලසම්පද කවර යත්: ව්‍යග්ගසප්පය, මේ ලොවහි කුලපුත් පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වෙයි, අධිනාදනින් වැළකියේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකියේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි, මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වැළක්කේ වේ. ව්‍යග්ගසප්පය, මේ ධීලසම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

7. ව්‍යග්ගසප්පය, වාගසම්පද කවර යත්: ව්‍යග්ගසප්පය, මේ ලොවහි කුලපුත් දුරු කළ මසුරුමල ඇති සිතින් මිදු ත්‍යාග ඇත්තේ දීමට දෙවු අත් ඇත්තේ ව්‍යවසරියෙහි (දනයෙහි) ඇලුණේ යනට සුදුසු වූයේ දනයංචිතාගයෙහි ඇලුණේ ගිහිගෙයි වෙසෙයි. ව්‍යග්ගසප්පය, මේ ත්‍යාගසම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

8. කතමා ච ව්‍යග්ගපජ්ජ පඤ්ඤාසම්පදා: ඉධ ව්‍යග්ගපජ්ජ, කුලපුත්තො පඤ්ඤා භොති උදයස්මාග්භිනියා පඤ්ඤා සමනකාගතො, අරියාය නිබ්බට්ඨකාය සම්මාදුක්ඛකඛයගාමිනියා, අයං වුච්චති ව්‍යග්ගපජ්ජ පඤ්ඤා සම්පදා.

ඉමෙ ටො ව්‍යග්ගපජ්ජ, ව්‍යග්ගපජ්ජ ධම්මො කුලපුත්තො සම්පරායභිකාය සංචික්ඛනති සම්පරායසුඛායාති.

1. උට්ඨානා කම්මට්ඨෙයොසු අපසම්බොධා විධානවා,
සමං කපෙති ජීවිකං¹ සමානං අනුරූපමිති;
2. සද්ධො සිලෙන සම්පන්නො වදඤ්ඤා විතමවජරො,
නිවර්. මග්ගං විසොධෙති සොත්තානං සම්පරායිකං.
3. ඉච්චෙන අට්ඨධම්මො ච සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
අක්කානා සච්චනාමෙන උභයස්ස සුඛාවහා.
4. දිට්ඨධම්මභිතස්ස සම්පරායසුඛාය ච
ඵචමෙනං ගගට්ඨානං වාගො පුඤ්ඤං පවධිතිති.

8. 2. 6. 5

උජ්ජය සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨ ටො උජ්ජයො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා හගවතා සද්ධං සම්මොදි, සම්මොදනියං කරං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීත්තො ටො උජ්ජයො බ්‍රාහ්මණො හගවතං ඵකදවොච:

මයං භො ගොතම, පවාසං ගතතුකාමා, තෙසං නො හවං ගොතමො අමහාකං තවා ධම්මං දෙසෙතු යෙනමහාකං අස්ස ධම්මො දිට්ඨධම්මභිතාය දිට්ඨධම්මසුඛාය සම්පරායභිකාය සම්පරායසුඛායාති.

වක්ඛාමොමෙ බ්‍රාහ්මණ, ධම්මො කුලපුත්තො දිට්ඨධම්මභිතාය සංචික්ඛනති දිට්ඨධම්මසුඛාය. කතමෙ වක්ඛාමො:

උට්ඨානසම්පදා ආරක්ඛසම්පදා කල්‍යාණමිත්තතා සමජීවිකතා:

1. ජීවිකං - සිද්ධි. - මඤ්.

8. ව්‍යග්ඝපජ්ජය, පඤ්ඤාසම්පද කවර යත්: ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙ ලොවහි කුලපුත් උදයව්‍යයව යන නිවේදය පිණිස පවත්නා මොනොට්ට දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නා ආයාථ වූ ප්‍රඥවෙන් සමන්වාගත වූයේ පැනවත් වෙයි. ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මේ පඤ්ඤාසම්පද යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මේ සතර'දහම්හු කුලපුත්හු ගේ සම්පරාය හිත පිණිස සම්පරාය සුඛ පිණිස පවත්නාහ යි.

1. කමාන්ත කරන තන්හි උත්තානවීයාභී ඇත්තේ නො පමා වූයේ සංවිධාන ඇත්තේ සමජීවිකා කෙරෙයි, සපයන ලද්ද රක්තේ ය.

2. සැදහැනියේ සිල්පපත් වූයේ යැදි වදන් දත්තේ පහ වූ මසුරු මල ඇතියේ සුඛ දයක වූ සාම්පරායික මාර්ගය නිතර පිරිසිදු කෙරෙයි.

3. මෙසේ තෙල අටදහම්හු සැදහැනි ගිහියාගේ දෙලොව සුව ඵලවත් යයි අවිතට නම් ඇති බුදුන් වීසින් පවසන ලදහ.

4. දිවුදුම්මයෙහි හිත පිණිස ද පරලොවහි සුව පිණිස ද මෙසේ ත්‍යාගය තෙමේ ගෘහස්ථයනට තෙල පින් වඩන්නේ යයි.

8. 2. 6. 5

උජ්ජය සූත්‍රය

[සැවත් නිදහයි]

එකල්හි උජ්ජය බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකට යුතු කථාව කිව්වා එකත්පසෙක හිත, එකත්පසෙක හුන් උජ්ජය බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළේ ය:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ප්‍රවාසයට (පිටත වාසයට) යනු කැමැත්තමහ. යම් භෙයෙකින් අපට දිවුදුම්මයෙහි හිත පිණිස දිවුදුම්මයෙහි සුව පිණිස සාම්පරායෙහි හිත පිණිස සාම්පරායෙහි සුව පිණිස ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධර්ම අපට දහම් දෙයන සේක් ව යි.

බමුණ, මේ සතර දහම්හු කුලපුත්හු ගේ දිවුදුම්මයෙහි හිත පිණිස දිවුදුම්මයෙහි සුව පිණිස පවත්නාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

උට්ඨානසම්පදය, ආරක්ඛයම්පදය, කල්‍යාණමිත්තකාය, සමජීවිකකාය යි.

1. කතමා ව ඖහමණ. උට්ඨානසමපද: ඉධ ඖහමණ, කුලපුකො
යෙන කමුට්ඨානෙන ජීවිකං කපෙති යදි කසියා යදි වණ්ණයා යදි
ගොරකෙන යදි ඉසසකෙන යදි රාජපොරියෙන යදි සිසංකපුරෙන,
තත් දකෙතා ගොති අනලයො තත්පායාය වීමාසාය සමනනාගතො
අලං කාතුං අලං සංවිධාතුනති. අයං වුවති ඖහමණ, උට්ඨානසමපද.

2. කතමා ව ඖහමණ ආරකසමපද: ඉධ ඖහමණ, කුලපුකො
භොගා භොතති උට්ඨානචිරියාධිගතා බාහාබලපට්ඨිතා සෙදවිකුසිකා
ධමමිකා ධමමලභා තෙ ආරකෙන ගුහනියා සමපාදෙති, කිනති මෙ
භොගෙ නෙව රාජානො හරෙය්සු න වොරා හරෙය්සු න අභි ධිගෙයා
න උදකං වගෙයා න අපටියා දයාද හරෙය්සුනති. අයං වුවති ඖහමණ
ආරකසමපද.

3. කතමා ව ඖහමණ කල්‍යාණමිත්තනා: ඉධ ඖහමණ, කුලපුකො
යඤ්ථො භාමෙ වා නිගමෙ වා පටිවසති තත්‍ර යෙ තෙ භොතති ගහපති වා
ගහපතිපුකො වා දහරා වා වුද්ධසිලිනො වුද්ධා වා වුද්ධසිලිනො
සද්ධාසමපනනා සිලසමපනනා වාගසමපනනා පඤ්ඤසමපනනා, කෙති සද්දිං
යනතිට්ඨති සලලපති සාකට්ඨං සමාපජ්ජති, යථාරූපානං සද්ධාසමපනනානං
සද්ධාසමපදං අනුසිකකිති. යථාරූපානං සිලසමපනනානං සිලසමපදං
අනුසිකකිති. යථාරූපානං වාගසමපනනානං වාගසමපදං අනුසිකකිති.
යථාරූපානං පඤ්ඤසමපනනානං පඤ්ඤසමපදං අනුසිකකිති, අයං වුවති
ඖහමණ කල්‍යාණමිත්තනා.

4. කතමා ව ඖහමණ සමජීවිකනා: ඉධ ඖහමණ, කුලපුකො
ආයං ව භොගානං චිද්ධා වයං ව භොගානං චිද්ධා සමං ජීවිකං
කපෙති, නාච්චාගාමො නාතිහිනං 'එවං මෙ ආයො වයං පටියාදය
යසකි, නව මෙ වයො ආයං පටියාදය යසකි'ති.

1. ඛමුණ, උට්ඨානසම්පද කවර: ඛමුණ, මෙ ලොවහි කුලපුත් සියැමෙන් වෙවයි වෙණදෑමින් දෙවයි ගෙරිඳක්මෙන් වෙවයි දුනුවා-කැමින් වෙවයි රාජසෙව්වයෙන් වෙවයි අනාතර ගිල්පයෙකින් දෙවයි යම්බදු වූ කම්මානසෙකින් ජීවිකා කෙරේ නම් එහි අනලස් වූයේ තණ්‍යාපාචාරිමයායෙන් සමන්වාගත වූයේ දක්ෂ වෙයි. කිරිමට සමත් වෙයි. සංවිධානයට සමත් වෙයි. ඛමුණ, මෙ උට්ඨානසම්පද යි කියනු ලැබේ.

2. ඛමුණ, ආරක්කසම්පද කවර: ඛමුණ, මෙලොවහි කුලපුත්හට උණානවියරියෙන් ලබනලද බාහුබලයෙන් රැස්කරන ලද බහදිය වැහිරවීමෙන් උපයන ලද දහැමි වූ දහැමින් ලද භොගයෝ වෙත්. ඒ භොග ආරක්ෂායෙන් ගොපනයෙන් පිළියෙළ කොට තබයි. කීමෙක, මාගේ භොග රජහු හැර නො ගනිත් නම්, සොරු පැහැර නො ගනිත් නම් ගිනි නො දවා නම්, වතුර ගසාගෙන නො යේ නම්, අප්‍රිය බන්ධුහු පැහැර නොගනිත් නම් යෙහෙක් කියායි. ඛමුණ, මෙ ආරක්කසම්පද යි කියනු ලැබේ.

3. ඛමුණ, කල්‍යාණමිත්තතා නම් කවර: ඛමුණ මෙ ලොවහි කුලපුත් යම් ගමෙක වෙවයි නියමගාමක වෙවයි වෙසේ නම් එහි ගැහැව් හෝ ගැහැව්පුත්හු හෝ වෘද්ධගිලි දහරයෝ හෝ වෘද්ධගිලි වෘද්ධයෝ හෝ හෝ ශ්‍රද්ධා සම්පන්න වූවාහු සිලසම්පන්න වූවාහු ත්‍යාග සම්පන්න වූවාහු ප්‍රඥාසම්පන්න වූවාහු යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන් හා සමග සිටුනේ ය. සඤ්ජාත කරන්නේ ය. සාකච්ඡාවට එළඹෙන්නේ ය. යම් බදු සැදැහැනියන්ගේ ශ්‍රද්ධාසම්පත් අනුව හික්මේ නම්, යම්බදු ගිලසම්පන්නයන්ගේ ගිලසම්පත් අනුව හික්මේ නම්, යම්බදු ත්‍යාගසම්පන්නයන්ගේ ත්‍යාගසම්පත් අනුව හික්මේ නම්, යම්බදු ප්‍රඥාසම්පන්නයන්ගේ ප්‍රඥාසම්පත් අනුව හික්මේ නම් ඛමුණ, මෙ කල්‍යාණ මිත්තතා යි කියනු ලැබේ.

4. ඛමුණ, සමජීවිකතා කවර: ඛමුණ, මෙ ලොවහි කුලපුත් හෝගයන්ගේ අය ද දුන හෝගයන්ගේ වැය ද දුන ඉතා දැඩි ද නො වූ ඉතා භීත ද නො වූ සම වූ ජීවිකා කෙරෙයි, මෙයේ මාගේ දය තෙමේ වැය වැඩගෙන සිටුනේ ය. මාගේ වැය තෙමේ අය වැඩගෙන නො සිටුනේ ය කියා යි.

සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, කුලාධාරො වා කුලාධාරතොවාපි වා කුල-
පඤ්ඤානො ජානාති එතතකෙන වා ඉතං උතතකෙන වා උතතතනාති.
එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ කුලපුතො ආයඤ්චි භොගානං විදිතො වයං ව
භොගානං විදිතො සමං ජීවිකං කපෙති නාවෙවාගාමං නාතිහිනං, එවං
මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති, න ච මෙ වයො ආයං පරියාදය
ධස්සති'ති.

සවායං බ්‍රාහ්මණ, කුලපුතො අප්පායො සමානො උළාරං ජීවිකං
කපෙති, තස්ස හවනාති වත්තාරො 'උද්ධාරොදිකං වායං කුලපුතො
භොගෙ ඛාදති'ති.

සවෙ පතායං බ්‍රාහ්මණ, කුලපුතො මහායො සමානො කසිරං
ජීවිකං කපෙති, තස්ස හවනාති වත්තාරො 'අජ්ඣමාරිකං වායං කුලපුතො
මරියති'ති.

යතො ච ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ, කුලපුතො ආයඤ්චි භොගානං විදිතො
වයඤ්චි භොගානං විදිතො සමං ජීවිකං කපෙති නාවෙවාගාමං නාතිහිනං
එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති, න ච මෙ වයො ආයං
පරියාදය ධස්සති, අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ සමජීවිකතා.

එවං සමුප්පන්නානං බ්‍රාහ්මණ, භොගානං වත්තාරි අපායමුඛාති භොනාති:
ඉඤ්චුකො සුරාධුකො අසබ්බකො පාපමිකො පාපසහායො
පාපසම්පවඤ්ඤා.

සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, මහතො තළාකස්ස වත්තාරි වෙව ආයමුඛාති
වත්තාරි ව අපායමුඛාති, තස්ස පුරිසො යාති වෙව ආයමුඛාති තාති
පිදනෙය්‍ය, යාති ව අපායමුඛාති තාති විචරෙය්‍ය, දෙවො ච න සමොධාරං
අනුප්පාවෙච්ඡය්‍ය, එවං තස්ස බ්‍රාහ්මණ, මහතො තළාකස්ස පරිහානියෙව
පාටිකඤ්ඤා නො වුද්ධි.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, එවං සමුප්පන්නානං භොගානං වත්තාරි
අපායමුඛාති භොනාති: ඉඤ්චුකො සුරාධුකො අසබ්බකො පාපමිකො
පාපසහායො පාපසම්පවඤ්ඤා. එවං සමුප්පන්නානං බ්‍රාහ්මණ, භොගානං
වත්තාරි ආයමුඛාති භොනාති: න ඉඤ්චුකො න සුරාධුකො න අසබ්බ-
කො කල්‍යාණමිකො කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පවඤ්ඤා.

බමුණ, යම් පරිදි කුලා දරන්නෙක් වෙවයි කුලා දරන්නකුගේ අකැවැස්සෙක් වෙවයි කුලාට ගෙන මෙනෙකින් අවනතය මෙනෙකින් උන්නතය යි දන්නේ ද, බමුණ, එපරිදි ම කුලපුත් භාගයන් ගේ අය ද දන භෝගයන්ගේ වැය ද දන ඉතා දැඩි නො වූ ඉතා භීත නො වූ සම වූ ජීවිකාව කෙරෙයි. මෙසේ මාගේ අය තෙමේ වැය මැඩ ගෙන සිටුවනේ ය. මාගේ වැය තෙමේ අය මැඩ ගෙන නො සිටුවනේ ය කියයි.

බමුණ, ඉඳින් මේ කුලපුත් අල්ප වූ අය ඇතිසේ ම උළාරව ජීවිකා කෙරේ නම් 'ඔහුට මේ කුලපුත් දිගුල් කතු සෙයින් භාගයන් කා දමන්නේ ය'යි කියන්නාහු වෙත්.

බමුණ, ඉඳින් මේ කුලපුත් මහත් අය ඇතිසේ ම භීත ව ජීවිකා කෙරේ නම් ඔහුට 'මේ කුල පුත් අනාථමරණයෙන් මැරෙන්නේ ය'යි කියන්නාහු වෙත්.

බමුණ, යම් හෙයකින් මේ කුලපුත් භෝගයන් ගේ අය ද දන භාගයන් ගේ වැය ද දන ඉතා දැඩි නො වූ ඉතා භීත නො වූ සමජීවිකා කෙරේද, මෙසේ ඇති කල්හි මාගේ අය වැය මැඩ ගෙන සිටුවනේ ය. මාගේ වැය අය මැඩ ගෙන නො සිටුවනේ ය'යි. බමුණ, මේ සමජීවිකතා යි කියනු ලැබේ,

බමුණ, මෙසේ උපන් භෝගයන් ගේ සතර අවාලුව කෙනෙක් වෙත්: ස්ත්‍රීඛුණ් වෙයි, පුරාඛුණ් වෙයි. අක්ෂඛුණ් වෙයි. පාපමිත්‍රයන් ඇති පවිට්‍ර යහළුවන් ඇති පට්ටනට නැඹුරු වූවෙක් වෙයි.

බමුණ, යම් පරිදි මහත් තඩාගයකට සතර අයලුව කෙනෙක් වෙත්ද, සතර අවාලුව කෙනෙකුත් වෙත්ද, පුරුෂයෙක් ඒ තඩාගයාගේ යම්බඳු අයලුව වෙත් නම් ඔවුන් වසා තබන්නේ ය. යම් අවාලුව කෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන් විවර කරන්නේ ය. මෙකය ද මොනොවට වැසිදහර නො වස්වන්නේ ය. මෙසේ ඇති කල්හි බමුණ, ඒ මහාතඩාගයාගේ පරිභානිය ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් නො වේ.

බමුණ, එ පරිදි ම මෙසේ උපන් භෝගයනට අවාලුව සතරෙක් වේ: ස්ත්‍රීඛුණ් වෙයි, පුරාඛුණ් වෙයි, අක්ෂඛුණ් වෙයි. පවිට්‍ර යහළුවන් ඇති පට්ට නැඹුරු වූ පාපමිත්‍රයන් ඇතිසේ වේ, බමුණ, මෙසේ උපන් භාගයනට අයලුව සතරෙක් වෙයි: ස්ත්‍රීඛුණ් නො වේ, පුරාඛුණ් නො වේ. අක්ෂඛුණ් නො වේ. කලණ මිතුරන් ඇති, කලණ යහළුවන් ඇති, කලණයනට නැඹුරු වූවෙක් වේ.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මහතො තළාකස්ස චක්කාරි වෙව් ආයමුඛානි චක්කාරි ච අපායමුඛානි, තස්ස පුරිසො යානි වෙව් ආයමුඛානි තානි විචරෙය්‍ය යානි ච අපායමුඛානි තානි පිදහෙය්‍ය, දෙවො ච සමුදාධාරං අනුසං-
වෙච්ඡය්‍ය, එවං හි තස්ස බ්‍රාහ්මණ මහතො තළාකස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං. නො පරිහානි. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, එවං සමුදානනානං භොගානං චක්කාරි ආයමුඛානි භොනති: න ඉතී ධුකොං-පෙ-කල්‍යාණ-
සමපවඤ්ඤා.

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ, චක්කාරො ධම්මා කුලපුත්තස්ස දිට්ඨධර්මභිත්තාය සංචක්කානි දිට්ඨධර්මසුඛාය.

චක්කාරො මෙ බ්‍රාහ්මණ, ධම්මා කුලපුත්තස්ස සමපරායභිත්තාය සංචක්කානී, සමපරායසුඛාය. කතමෙ චක්කාරො: සඤ්ඤාසමපද සිලසමපද වාගසමපද පඤ්ඤාසමපද.

5. කතමා ච බ්‍රාහ්මණ, සඤ්ඤාසමපද: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තො සඤ්ඤා භොති සඤ්ඤානි තරාගතස්ස ඛොධං. 'ඉතිපි සො හගවා - පෙ-
සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා'ති. අයං වුවන්ති බ්‍රාහ්මණ, සඤ්ඤා-
සමපද.

6. කතමා ච බ්‍රාහ්මණ, සිලසමපද: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති -පෙ- සුරාමෝරයමජ්ජපමාදධානා පටිච්චරතො භොති, අයං වුවන්ති බ්‍රාහ්මණ, සිලසමපද.

7. කතමා ච බ්‍රාහ්මණ, වාගසමපද: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තො විගතමලමච්ඡරෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුක්තවාගො පයතපාණි වොස්සඤ්ඤාරතො යාවජයාගො දුතසංචිහාගරතො, අයං වුවන්ති බ්‍රාහ්මණ, වාගසමපද.

8. කතමා ච බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤාසමපද: ඉධ බ්‍රාහ්මණ කුලපුත්තො පඤ්ඤවා භොති -පෙ- සම්මාදුක්ඛකුසලාගාමීතියා. අයං වුවන්ති බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤාසමපද.

බමුණ, යම් පරිදි මහත් ත්‍යාගයක සතර අයවුටි කෙනෙක් හා සතර අවාලුටි කෙනෙක් හා වෙන් නම් පුරුෂයෙක් ඒ ත්‍යාගයාගේ යම් අයවුටි වෙන් නම් විවර කෙරෙයි, යම් අවාලුටි වෙන් නම් වසාලයි. මෙයයන් මොනොවට වැසි දහර වස්වන්නේ ය. බමුණ, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහත්තමාගේ වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු. පටිභානිය නො වේ. බමුණ එපරිදි ම මෙසේ උපත් භොගයන්ගේ සිව් අයවුටි කෙනෙක් වෙන්: ස්ත්‍රීධූතී නො වෙයි. ... කලණට නැඹුරු වූයේ වේ.

බමුණ, මේ සතර ධර්මයෝ කුලපුත්තූගේ දිට්‍රදමියෙහි හිත පිණිස දිට්‍රදමියෙහි සුව පිණිස පවතිත්.

බමුණ, මේ සතර දහම් කෙනෙක් කුල පුත්තූගේ සම්පරාය හිත පිණිස සම්පරාය සුව පිණිස පවතිත්, කවර සතර දෙනෙක යත්: සද්ධා සම්පදය, සීලසම්පදය, වාග සම්පදය, පඤ්ඤාසම්පද යි.

5. බමුණ, සද්ධා සම්පද නම් කවර: බමුණ, මේ ලොවහි කුලපුත් සැදුහැකියේ වෙයි. කර්මාගතයන්ගේ බෝධිය හදහයි. මේ කරුණෙහුද ඒ හඟවන්නු... දෙව්මිනිස්තට ශාක්‍යා හ, සිවුසස් පිළිවිදියහ, හඟවන්න, කියා යි. බමුණ, මේ සද්ධාසම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

6. බමුණ, සීල සම්පද නම් කවර: මේ බමුණ, මේ ලොවහි කුලපුත් පණ්ඩායෝන් වැළැකියේ වෙයි ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැක්කේ වෙයි. බමුණ, මේ සීල සම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

7. බමුණ, වාග සම්පද නම් කවර: බමුණ, මේ ලොවහි කුලපුත් පහ වූ මවුරු මල ඇති සිතින් යුතුව වූ දූ න්‍යාය ඇතියේ, දෙවූ අත් ඇතියේ ව්‍යවසර්ගයෙහි (දුතයෙහි) ඇලුනේ යදනට පුදුසු වූයේ දුතසංචිතාගයෙහි ඇලුනේ ගිහි ගෙයි වෙසෙයි. බමුණ, මේ වාග-සම්පද යි කියනු ලැබෙයි.

8. බමුණ, පඤ්ඤාසම්පද නම් කවර: බමුණ, මේ ලොවහි කුල පුත්... මැනවින් දු:බක්ෂයට යන සුලු තුවණින් පැන ඇත්තේ වෙයි. බමුණ, මේ පඤ්ඤාසම්පද යි කියනු ලැබේ,

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ, වග්ගාදරා ධම්මො කුලපුත්තස්ස සම්පරායනිත්‍යාය
සංවත්තනති සම්පරායසුඛායාති.

1. උට්ඨාතා කම්මධෙයොපු අසමකො වීධානවා,
සමං කපෙපති ජීවිකං සමාතං අනුරකති.
2. සඤ්ඤා සිලෙන සම්පකොතො වදඤ්ඤා චිතමච්ඡරො,
නිව්චං ධම්මං විසොධෙති සොඤානං සම්පරාධිකං.
3. ඉච්චිතෙ අට්ඨ ධම්මා ව සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
අකාතා සච්චනාමෙන උභයත්ථ සුඛාවතා.
4. දිට්ඨධම්මනිත්‍යාය සම්පරායසුඛාය ව,
ඵවමෙනං ගහඤානං වාගො පුඤ්ඤං පව්ඨති ති.

8. 2. 6. 6

කාමාධිවචන සුත්තං

[සාවච්චිනිදානං]

භයන්තී භික්ඛවෙ, කාමානමෙතං අධිවචනං, දුක්ඛන්තී භික්ඛවෙ,
කාමානමෙතං අධිවචනං, රොගොති භික්ඛවෙ, කාමානමෙතං අධිවචනං,
ගණ්ඨොති භික්ඛවෙ, කාමානමෙතං අධිවචනං, සප්පන්තී භික්ඛවෙ,
කාමානමෙතං අධිවචනං, යඛොති භික්ඛවෙ, කාමානමෙතං අධිවචනං,
පඤ්ඤාති භික්ඛවෙ, කාමානමෙතං අධිවචනං. ගඤ්ඤාති භික්ඛවෙ, කාමාන
මෙතං අධිවචනං.

කප්පො ව භික්ඛවෙ, භයන්තී කාමානමෙතං අධිවචනං: යප්පො ව
කාමරාගරන්තයං භික්ඛවෙ, ජඤ්ජරාගච්චිනිදෙඤ්ඤා දිට්ඨධම්මිකාපි භයා න
පරිමුච්චති, සම්පරාධිකාපි භයා න පරිමුච්චති, තප්පො භයන්තී කාමාන
මෙතං අධිවචනං.

කප්පො ව භික්ඛවෙ, දුක්ඛන්තී - පෙ- රොගොති - පෙ- ගණ්ඨොති - පෙ-
සප්පන්තී - පෙ- යඛොති - පෙ- පඤ්ඤාති - පෙ- ගඤ්ඤාති කාමානමෙතං
අධිවචනං;

බවුණ, මේ සතර දහමුහු කුල පුත්‍ර හිමි සම්පරාය හිත පිණිස සම්පරාය සුව පිණිස පවත්නා හයි.

1. කර්මාන්ත කරන තත්ති උත්තරාසී ඇත්තේ අප්‍රමාද වූයේ වීර්‍ය ඇත්තේ සමදිව් ගෙවයි. ඉපයූ දා දරන්නේ ය.

2. සැදහැනියේ සිල් සපන් වූයේ යැදියන්ගේ වදන් දන්නේ පහ වූ මසුරු මල ඇතියේ සම්පරායට හිත වූ සුබදයක මාර්ගය නිතර පිරිසිදු කෙරෙයි.

3. මෙසේ තෙල අටදහමුහු සැදහැනි ගිහිහුගේ දෙලෝ සුව ඵලවත්තාහ යි සත්‍ය වූ නම් ඇති බුදුන් විසින් පවසන ලදහ.

4. දිවුදූමියෙහි හිත පිණිස පරලොව සැප පිණිස ත්‍යාගය ගැහැටියන්ගේ තෙල පින මෙසේ වඩන්නේ යයි.

8. 2. 6. 6

කාමාධිවචන සූත්‍රය

මහණෙනි, භය යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි දුක්ඛ යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, රොග යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, ගණ්ඩ යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, සප්ප යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, සංඛ යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, පඬු යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, ගබ්භ යන මෙය කාමයනට නමෙකි.

මහණෙනි, කවර පොයින් භය යන මෙය කාමයනට නම් වේද යත්: මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් කාමරාගයෙන් රත්වූ ජන්මයෙන් බැලුණු මේ දුඃචල් දිවුදූමියෙහි බියෙහි නො මීදයි. පරලොවහි බියෙහි නොමීදේ. එහෙයින් භය යන මෙය කාමයනට නමෙකි.

මහණෙනි, කවර හෙයින් දුක්ඛ යන මෙය කාමයනට නම් වේද යත්: සප්ප යන මෙය කාමයනට නම් වේද යත්:

යසො ව කාමරාගරණායං භික්ඛව, ඡතුරාගච්ඡිනිබ්බෙදා දිට්ඨ-
ධම්මකාපි ගබ්භා න පරිමුච්චති, සමපරාධිකාපි ගබ්භා න පරිමුච්චති.
තයො ගබ්භාති කාමානමෙතං අධිවචනං.

1. තයං දුක්ඛස්ථො රොගො ව ගණෙධා ස්ප්ලස්ථො සබ්බොවු,
පබ්බො ගබ්භො ව උභයං එතෙ කාමා පවුච්චන්ති,
යත් සබ්බො පුට්ඨජනො.
2. ඕතිගෙණ්ණො සාතරුපෙන පුනගබ්භාය ගවජති,
යතො ව භික්ඛු ආකාපි සමපජස්සං න විස්සන්ති¹
3. සො ඉමං පලිපං දුග්ගං අතික්කම්ම තථාච්චො,
පජජාති ජරුපෙතං එතුමානං අවෙක්ඛති.

8. 2. 6. 7

පට්ඨම ආහුනෙය්‍යාභික්ඛු සුතතං

[සාවස්ථිතිදනං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ ධර්මෙහි සමනකාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො
හොති පාහුනෙය්‍යො දක්ඛිණෙය්‍යො අක්ඛලිකරණීයො අනුක්කරං
පුස්සස්සෙවනං ලොකස්ස, කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලවා හොති-පෙ-සමාදය පික්ඛති පික්ඛා-
පදෙසු, බහුසසුතො හොති-පෙ දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදො. කල්‍යාණමිත්තො
හොති, කල්‍යාණසමායො කල්‍යාණසමපට්ඨෙය්‍යො. සමොද්ධිකො හොති,
සමොදසනෙන සමනකාගතො. වතුක්කං ක්කානානං ආභිවෙකසිකානං
දිට්ඨධම්මෙසුඛිච්ඡායානං නිකාමලාහි හොති. අතිවජ්ජාහි අකසිරලාහි.
අනෙකච්ඡිතං දුට්ඨෙවනිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යථිදං. එකමුඛි ජාතිං දොසි
ජාතියො-පෙ-ඉතිසාකාරං සලදෙසං අනෙකච්ඡිතං දුට්ඨෙවනිවාසං
අනුසාරති, දිට්ඨෙවන වක්ඛනා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසංකෙන - පෙ-
යථාකමමුපගෙ සතෙන උජානාති, ආසවානං ඛයා -පෙ- සමික්කන්තො
උපසමාප්තං විහරති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධර්මෙහි
සමනකාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුහරං පුස්සස්සෙවනං
ලොකස්සාති.

1. පිච්චි - පිච්චි.

මහණෙනි, යම් තෙයනින් කාමරාගයෙන් රත් වූ ජන්දරාගයෙන් බැදුණු මෙ පුභුල් දිවුදුම් ගැබ්නුයු නො මිදේ, පරලෝ ගැබ්නුයු නො මිදේ. එහෙයින් ගබ්හ යන මෙය කාමයනට නමෙකි.

1. භය ද දුක්ඛ ද රොග ද ගණ්ඨ ද සලල ද සංඛ්‍යා ද පට්ඨානා ගබ්හ යන මේ දෙදෙන දැයි යන මොහු කාමය යයි කියනු ලැබෙත්. යම් කැනෙන සුහුදුන් සත්ත්ව තෙමේ ඇලුනේ ද එහෙයින්.

2. සුඛසිරුපයෙන් (කාම සුඛයෙන්) අවතීර්ණ වූයේ යළි (පුනර්ව පඤ්ඤා) ගතියට යෙයි. යම් කලෙක පටන් කෙලෙස් බවන වැර ඇති මහණ සම්ප්‍රඥනය නො හරි ද-

3. එබඳු හේ මේ දුර්ඛ වූ පලිපය (සංසාර නැමැති මහමඩවළ) ඉක්මවා ජාති ජරායෙන් යුත් (තුන් හවයෙහි) සැලෙන ප්‍රජාව (විදසුන් නැඟිත්) දක්නේ යයි.

8. 2. 6. 7

පටම ආනුනේයා භික්ඛු සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, දහම් අටෙකින් යුතු මහණ සිවුපසය පිළිගැනීමට සුදුසු වෙයි, ආගන්තුක දනාදියට සුදුසු වෙයි. පරලොව අදහා දෙන දනයට සුදුසු වෙයි, ඇදිලිබැඳීමට සුදුසු වෙයි, ලොවට අසඳුන පුණ්‍යකෛත්‍ර වේ.

කවර අටෙකින් යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි....සමාදන් කොට ගෙන සික පදයන් හි භික්ඛෙයි, ඛණ්ණුත වෙයි ... දාෂටි (ප්‍රඥ) යෙන් මොනොවට පිළිවිදියේ වෙයි, කල්‍යාණ සත්‍යයන් ඇත්තේ කල්‍යාණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර වෙයි, සමාත් දර්ශන-යෙන් සමන්වාගත වූයේ සමාත්දාෂටික වෙයි, ඉහත්මයෙහි සුඛ විහරණ ඇති අධිවික්‍රමයෙහි උපන් සිවුදහන් කැමැති යේ ලබන ලුසු වූයේ සුවයේ ලබන සුලු වූයේ විපුලයේ ලබන සුලු වූයේ වෙයි, අනෙකවිධ වූ සුවිනිවාසය සිහි කරන්නේ ය. කෙසේ ය යත්: එක් දයකුදු දෙ දයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙස සහිත වූ නන් වැදෑරුම් සුවිනිවාසය සිහි කරයි. විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම පවත්නා දිවැසින්...කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දක්නේය. ආසුඛත්වයෙන් ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසේ. මහණෙනි, මේ අට දහමින් සමන්වාගත වූ මහණ ආනුනේයා වෙයි. ... ලොවට අනුකර පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වේ යයි.

8. 2. 6: 8

දුතියානුනෙයාහිකවු සුතතං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨභී භික්ඛවෙ, ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු -පෙ- අනුක්‍රමං පුඤ්ඤපෙක්ඛනං ලොකස්ස. කතමෙහි අට්ඨති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පිලවා හොති.-පෙ-සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපට්ඨිකො. ආරඤ්චිරියො විහරති ථාමවා දලහපරකකමො අනික්ඛිතවුරො කුසලෙසු ධර්මෙසු. ආරඤ්ඤිකො හොති පඤ්ඤා-පෙයනාසනො. අරතීරති සනො හොති, උපනතං අරතීං අභිභුයා අභිභුයා විහරති. භයභෙරවසනො හොති, උපනතං භයභෙරවං. අභිභුයා අභිභුයා විහරති. චතුක්ඛානං ආභිචේතසික්ඛානං දිට්ඨධර්මසුච චිත්තාරාතං නිකාමලාභී හොති අකිට්ඨලාභී අකසිරලාභී, ආසවානං බයා -පෙ- සඤ්ඤා උපසම්පදා විහරති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨති ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු ආනුනෙයො හොති -පෙ- අනුක්‍රමං පුඤ්ඤපෙක්ඛනං ලොකස්සාති.

8. 2. 6. 9

පට්ඨ අට්ඨපුගගල සුතතං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, පුගගලා ආනුනෙයා පානුනෙයා දක්ඛිණෙයා අඤ්ඤාලිකරණියා අනුක්‍රමං පුඤ්ඤපෙක්ඛනං ලොකස්ස. කතමෙ අට්ඨ:

සොකාපනො සොකාපකථිථලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනො' සකදගාමී සකදගාමිථල සඤ්ඤිකිරියාය පටිපනො, අනාගාමී අනාගාමිථලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනො, අරහං අරහත්ථලසඤ්ඤිකිරියාය පටිපනො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨපුගගලා ආනුනෙයා -පෙ- අනුක්‍රමං පුඤ්ඤපෙක්ඛනං ලොකස්සාති.

1. වක්ඛාරො ව පටිපනො වක්ඛාරො ව ඵලෙ ධිතා, ඵස සංඛතා උජුතුතො පඤ්ඤාසිලසමාහිතො.
2. යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛානපාණීනං¹ කරොතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං සබ්බෙ දිනතං මහපථලනී.

1. පුඤ්ඤපෙක්ඛන පාණීනං-කප්ථ

8. 2. 6. 8

දෙවැනි ආභුතෙය්‍ය හික්මු සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

8. මහණෙනි, අටදහමෙකින් සමන්වාගත මහණ ... ලෝකයට අනුඤ්ඤා පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි. කවර අටෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙයි, බහුශ්‍රැත වෙයි ... දාෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිපිදිය යුතු වෙයි, ඇරඹූ වැර ඇතිවේ වියඛිසාමයෙන් යුක්ත වූයේ දළ පැරකුම් ඇතිවේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි නො බොහෝ තැබූ වියඛිසාම ඇතිවේ වෙයි: ප්‍රාන්ත ශයනාසන ඇතිවේ ආරණ්‍යක වෙයි, අරතී හා රතී හා ඉවසනුයේ වෙයි, උපන් අරතිය මැඩ මැඩ වෙයි, හය හා හෙරව හා ඉවසනුයේ උපන් අරතිය මැඩ මැඩ වෙයි, අධිවිඤ්ඤායෙහි උපන් දිවුදහැමියෙහි සුඛ විහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමතියේ ලබනුයේ නිදිකින් ලබනුයේ විපුලයේ ලබනුයේ වෙයි. ආසුච්ඡයයෙන්... පසක් කොට එයට එළඹ වාසය කරයි මහණෙනි, මේ අට කරුණින් සමන්වාගත මහණ ආභුතෙය්‍ය වෙයි ... ලෝකයට අනුඤ්ඤා පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වේ.

8. 2. 6. 9

ප්‍රථම අටස්මාදාන සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ අෂ්ට පුද්ගලයෝ ආභුතෙය්‍ය වෙත්, පාභුතෙය්‍ය වෙත්, දක්ඛිණෙය්‍ය වෙත්, අඤ්ඤාකරණිය වෙත්, ලෝකයට අනුඤ්ඤා පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙත්. කවර අටදෙනෙක යත්:

සෝතාපත්තිය, සෝවත් ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය, සකද ගාමීය, සකදගාමීඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය, අනාගාමී ය, අනාගාමීඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය. රහත් ය, රහත්ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ යි. මහණෙනි, මේ අෂ්ට පුද්ගලයෝ ආභුතෙය්‍ය වෙති ... ලෝකයට අනුඤ්ඤා පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙත්.

1. සතර මහට පිළිපත්තානු ය, සතර ඵලයෙහි සිවියහ යන තෙල සබ්බ තෙමේ සාප්ප වූයේ ප්‍රඥ ඡීල සමාධියෙන් යුක්ත වූයේ ය.

2. දන් දෙන මිනිස්සුට පින් කැමති ප්‍රාණීන්හට උපධිවිපාක ඇති (ප්‍රතික්ෂිප්‍ත ප්‍රවානි වශයෙන් සැප විපාක දෙන) පින් කරනුවනට සබ්බයා කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වෙයි.

8. 2. 6. 10

දුතිය අට්ඨපුග්ගල සුතතං

[සාවස්ථිතිදුතං]

අට්ඨමෙ භික්ඛව, පුග්ගලා ආභුතෙය්‍යා-පෙ-අනුක්කරං. පුඤ්ඤ-සෙඛිත්තං ලොකස්ස. කතමෙ අට්ඨි: සොතාපනෙතා සොතාපනතඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා -පෙ- අරහා අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා. ඉමෙ ඛො භික්ඛව, අට්ඨපුග්ගලා ආභුතෙය්‍යා-පෙ-අනුක්කරං. පුඤ්ඤසෙඛිත්තං ලොකස්සාති.

1. චක්ඛාරො ව පටිපනතා චක්ඛාරො ව ඵල ධීතා,
එස සඛො සමුක්කට්ඨො යත්තානං අට්ඨපුග්ගලා.
2. යපමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛන පාඨිනං,
කරොතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං එස දිනතං මහපඵලතී.

ගොතථිවගෙහා ජට්ඨො.

කප්පාද්දුතං:

ගොතථි ඔවාදං සඤ්චිත්තං දීපජාණුව උජ්ජයො,
භයං දො ආභුතෙය්‍යා ව දො ව අට්ඨපුග්ගලා ති.

8. 2. 6. 10 ද්විතිය අට්ඨපුග්ගල සූත්‍රය

[සැවත්තිදනයි]

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ අටදෙනෙක් ආහුනෙය්‍ය වෙත්,... ලොකයට අනුත්තරපුණ්‍යකේෂ්ත්‍ර වෙත්. කවර අට දෙනෙක යත්: සොභාපතන ය, සෝවත් ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය, සකදගාමී ය. සකදගාමී ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය; අනාගාමී ය, අනාගාමී ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේ ය, රහත් ය, රහත් ඵල පසක් කිරීමට පිළිපත්තේයි මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ අට දෙන ආහුනෙය්‍ය වෙත් ... ලොකයට අනුත්තර පුණ්‍යකේෂ්ත්‍ර වෙත්.

1. මාර්ගයට පිළිපත් සතර දෙනෙක්ද ඵලයෙහි පිහිටි සතර දෙනෙක් ද යන පුද්ගලයෝ අට දෙනෙක් වෙත්. සත්ත්වයනට මෙය උත්කාෂ්ට සබ්බ වෙයි.

2. දන් දෙන මිනිස්සුට පින් කැමති සත්තට උපධිවිපාක ඇති පින් කරනුවනට මේ සබ්බයා කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වෙයි.

සවැනි ශෝකමී වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

ගොතමී සූත්‍රය, ඔවාද සූත්‍රය, සඩ්ධික්ඛ (ගොතමීයො වාද) සූත්‍රය, දීපජාණු (ව්‍යග්ගසප්ප) සූත්‍ර ය, උජ්ජය සූත්‍ර ය, හය (කාමාධි වචන) සූත්‍ර ය, ආහුනෙය්‍ය සූත්‍ර දෙක ය අට්ඨපුග්ගල සූත්‍ර දෙක දැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

7. වාපාලවග්ගො

8. 2. 7. 1

ලාභිච්ඡා සුත්තං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගත්වා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ අවධි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායක්කචුතඨිනො
ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො උච්ඡිහති සටති වායමති ලාභාය. තස්ස
උච්ඡිහතො සටතො වායමතො ලාභාය ලාභො නුපපජ්ජති, සො තෙන
අලාභෙන සොචති කිලමති පරිදෙවති උරක්කාලිංකඤ්ඤා සම්මොහං
ආපජ්ජති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය. උච්ඡිහති
සටති වායමති ලාභාය. න ච ලාභී, සොචි ච පරිදෙවි ච චූතො ච සංඛම්මො.

2. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායක්ක-
චුතඨිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො උච්ඡිහති සටති වායමති ලාභාය,
තස්ස උච්ඡිහතො සටතො වායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති. සො
තෙන ලාභෙන මිජ්ජති පමජ්ජති පමාදමාපජ්ජති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ,
භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය, උච්ඡිහති සටති වායමති ලාභාය ලාභී ච
මද්දි ච පමාද්දි ච චූතො ච සංඛම්මො.

3. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායක්ක-
චුතඨිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො න උච්ඡිහති න සටති න වායමති
ලාභාය, තස්ස අනුච්ඡිහතො අසටතො අවායමතො ලාභාය,
ලාභො නුපපජ්ජති. සො තෙන අලාභෙන සොචති කිලමති
පරිදෙවති උරක්කාලිංකඤ්ඤා සම්මොහං ආපජ්ජති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ,
භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය, න උච්ඡිහති න සටති න වායමති ලාභාය.
න ච ලාභී සොචි ච පරිදෙවි ච චූතො ච සංඛම්මො.

7. වාචාලවර්ගය

8. 2. 7. 1

ලාභිවර්ග සූත්‍රය

මෙතෙකැති, ක්‍ෂොවිති විද්‍යාමාන මේ පුද්ගලයෝ අටදෙනෙක් දැන, කවර අටදෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රකර්ෂ විවේකයට ගිය (කිසිවක්වි) අයත් පැවතුම් නැතිව වෙසෙන (විදගිනා කම්මික) මහණහට ප්‍රත්‍යය ලාභය පිණිස ඉච්ඡායෙක් උපදී. හේ ලාභය පිණිස උත්තාන වියම් කරයි, සටයි, වැර කරයි. ලාභය සඳහා උත්තාන වියම් කරන සටනා කරන ව්‍යායාම කරන ඕනට ලාභය නූපදනේය. හේ ඒ අලාභයෙන් ශෝක කරන්නේය; කලාතත වෙයි; පරිදේවනා කරන්නේය, ළෙහි අත් පැහැරී හබනේය, සමමොහයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ මහණ ලාභයට ඉච්ඡා ඇතිව වසයි, ලාභය පිණිස උත්තානවියම් කරයි, සටයි, වැයම් කරයි, (ඉච්ඡිතය) නො ලබන සුලු වූයේ ශෝක කරනුයේ පරිදේවනා කරනුයේ සභිමියෙන් (විදගිනායෙන්) ව්‍යුත වූයේ යි කියනු ලැබේ.

2. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රවිච්ක්තව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති මහණහට ලාභයට ඉච්ඡායෙක් උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උත්තාන වියම් කරයි, සටයි, ව්‍යායාම කරයි. උත්තානවියම් කරන සටන ව්‍යායාම කරන ඕනට ලාභය උපදනේ ය. හේ ඒ ලාභයෙන් මත්-වෙයි, ප්‍රමත්ත වෙයි, ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ ලාභයට ඉච්ඡා ඇතියේ වෙසේ. ලාභයට උත්තාන වියම් කරයි, සටයි, වැයම් කරයි. ලාභි වූයේත් මදකියේත් ප්‍රමාදී වූයේත් සද්ධම්මයෙන් ව්‍යුත වූයේත් වී යයි කියනු ලැබේ.

3. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රවිච්ක්ත ව වසන අයත් නැති පැවතුම් ඇති මහණහට ලාභය පිණිස ඉච්ඡායෙක් උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උත්තාන වියම් නො කරයි. නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි. ලාභය පිණිස වැර නො කරන සටනා නො කරන ව්‍යායාම නො කරන ඕනට ලාභය නූපදනේ ය. හේ ඒ අලාභයෙන් ශෝක කරයි, කලාතත වෙයි, පරිදේවනා කරයි, ළෙහි අත් පැහැරී හබයි, සමමොහයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ මහණ ලාභයට ඉච්ඡා ඇතියේ වෙසේ. උත්තාන වියම් නො කරයි, නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි. නො ද (ඉච්ඡිතය) ලබන සුලුයේ ශෝක කරනුයේ ද පරිදේවනා කරනුයේ ද සද්ධම්මයෙන් ම්‍යුත වූයේ ද වේ යයි කියනු ලැබේ.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්ත-
වුත්තිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො න උඬ්ඛහති න සට්ඨි න වායමති
ලාභාය. තස්ස අනුඬ්ඛනතො අසට්ඨතො අවායමනො ලාභාය ලාභො
උපපජ්ජති. සො තෙන ලාභෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදමාපජ්ජති. අයං
වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය න උඬ්ඛහති න සට්ඨි
න වායමති ලාභාය, ලාභී ච මදී ච පමාදී ච වුතො ච සද්ධම්මො.

5. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්ත-
වුත්තිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො උඬ්ඛහති සට්ඨි වායමති ලාභාය,
තස්ස උඬ්ඛනතො සට්ඨතො වායමනො ලාභාය ලාභො නුපපජ්ජති. සො
තෙන අලාභෙන න සොචති න කිලමති, න පරිදෙවති, න උරත්තාළී-
කඤ්ඤති න සමමොභං ආපජ්ජති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉච්ඡා
විහරති ලාභාය. උඬ්ඛහති සට්ඨි වායමති ලාභාය, න ච ලාභී න ච සොචී
න ච පරිදෙවී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

6. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්ත-
වුත්තිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො උඬ්ඛහති සට්ඨි වායමති ලාභාය.
තස්ස උඬ්ඛනතො සට්ඨතො වායමනො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති. සො
තෙන ලාභෙන න මජ්ජති, න පමජ්ජති, න පමාදමාපජ්ජති. අයං වුච්චති
භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය, උඬ්ඛහති සට්ඨි වායමති ලාභාය,
ලාභී ච න ච මදී ච න ච පමාදී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

7. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්ත-
වුත්තිනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො න උඬ්ඛහති න සට්ඨි න
වායමති ලාභාය. තස්ස අනුඬ්ඛනතො අසට්ඨතො න වායමනො ලාභාය
ලාභො නුපපජ්ජති. සො තෙන අලාභෙන න සොචති න කිලමති න
පරිදෙවති, න උරත්තාළීකඤ්ඤති, න සමමොභං ආපජ්ජති. අයං වුච්චති
භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය, න උඬ්ඛහති න සට්ඨි න වායමති
ලාභාය, න ච ලාභී, න ච සොචී, න ච පරිදෙවී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

4. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චික්ඛ ව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති ව වෙසෙන මහණහට ලාභයට ඉව්‍යායෙක් උපදනේ ය. හේ ලාභයට උපානවියා නො කරයි. නො සටයි. ව්‍යායාම නො කරයි. ලාභය පිණිස උපානවියා නො කරන නො සටන ව්‍යායාම නො කරන ඔහට ලාභය උපදනේ ය. හේ ඒ ලාභයෙන් මත් වෙයි. ප්‍රමත්ත වෙයි. ප්‍රමාදයට යෙයි. මහණෙනි, මෙ මහණ ලාභයට ඉව්‍යා ඇතිවැ වෙසෙයි. උපානවියා නො කරයි. නො සටයි. ව්‍යායාම නො කරයි. ලාභී දුර්ගේ මදුරියේ ද ප්‍රමාදී ද සද්ධම්මයෙන් හුණුයේ ද යි කියනු ලැබේ.

5. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චික්ඛ ව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති මහණහට ලාභයට ඉව්‍යායෙක් උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උපාන වියා කරයි, සටයි, ව්‍යායාම කරයි, ලාභය පිණිස උපානවියා කරන සටනා කරන ව්යාම කරන ඔහට ලාභය නූපදනේ ය. හේ අලාභයෙන් ශොක නො කරයි, කලාන්ත නො වෙයි, පරිදේවනා නො කරයි. ලෙහි පැහැර නො හබයි, සමෙමාහයට නො යේ. මහණෙනි, මෙ මහණ ලාභයට ඉව්‍යා ඇති වැ වෙසේ. ලාභය පිණිස උපාන වියා කෙරේ. සටනා කෙරේ. ව්‍යායාම කෙරේ. ලාභී නො වූයේ ශෝක නො කරනුයේ යයි ද, පරිදේවනා නො කරන සුදුරු යයි ද, සද්ධර්මයෙන් ව්‍යුත්ත නො වූයේ යයි ද කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චික්ඛ ව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති මහණහට ලාභය පිණිස ඉව්‍යා උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උපාන කරයි. සටයි. ව්යාම කරයි. ලාභය පිණිස උපාන කරන සටනා කරන ව්යායාම කරන ඔහට ලාභය උපදනේ ය. හේ ලාභයෙන් මත් නො වෙයි, ප්‍රමත්ත නො වෙයි. ප්‍රමාදයට නො යෙයි, මහණෙනි, මෙ මහණ ලාභයට ඉව්‍යා ඇතියේ වෙසේ, ලාභය පිණිස උපාන කෙරේ, සටනා කෙරේ, ව්යායාම කෙරේ. ලාභී වූයෙන් මද නැතියේ යයි ද ප්‍රමාද නැතියේ යයි ද සද්ධර්මයෙන් අව්‍යුත්ත යයි ද කියනු ලැබේ.

7. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චික්ඛ ව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති මහණහට ලාභය පිණිස ඉව්‍යා උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උපාන නො කරයි. සටනා නො කරයි. ව්යායාම නො කරයි. ලාභය පිණිස උපාන නො කරන, සටනා නො කරන, ව්යායාම නො කරන ඔහට ලාභය නූපදනේ ය. හේ ඒ අලාභයෙන් ශොක නො කරයි. කලාන්ත නො වෙයි. පරිදේවනා නො කරයි. ළය තළමින් නො හබයි. සමෙමාහයට නො යේ. මහණෙනි, මෙ මහණ ලාභය පිණිස ඉව්‍යා ඇතියේ වෙසේ. උපාන නො කෙරේ. සටනා නො කෙරේ, ව්යායාම නො කෙරේ. ලාභී නො වූයෙන් ශොක නො කරන සුදුරු යයි ද පරිදේවනා නො කරන සුදුරු යයි ද සද්ධර්මයෙන් අව්‍යුත්ත යයි ද කියනු ලැබේ.

8. ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පච්චින්නස්ස විහරතො නිරායකා චුත්තිනො ඉට්ඨා උපපජ්ඣති ලාභාය, යො න උට්ඨහති න සට්ඨි න වායමති ලාභාය. තස්ස අනුට්ඨාහතො අසට්ඨො න වායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ඣති. යො තෙන ලාභෙන න මජ්ඣති න පමජ්ඣති. න පමාදමාපජ්ඣති. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉට්ඨො විහරති ලාභාය, න උට්ඨහති න සට්ඨි න වායමති ලාභාය. ලාභී ච න ච මදී න ච පමාදී අච්චුතො ච සභිච්චො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛව, අට්ඨ පුග්ගලා සත්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

8. 2. 7. 2

අලං සුතතං

[සාවකීනීදතං]

1. ජහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තතො, අලං පරෙසං, කතමෙහි ජහි:

ඉධ භික්ඛව භික්ඛු ධම්මානුසාරී භොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, සුතානං ධම්මානං ධාරණජාතිකො භොති, ධ්වන්තස්ස ධම්මානං අනුප්පට්ඨිකා භොති, අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-පට්ඨපනෙතො ච භොති, කල්යාණවාපො ච භොති කල්යාණවාකාරණං පොරියා වාමාස සමන්තාගතො වික්ඛට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථං විඤ්ඤා-පතියා. සඤ්ඤකො ච භොති සමාදපනො සමුත්තපනො සම්පතංසනො සමුහම්චාරිතො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, ජහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං පරෙසං.

8. මහණෙනි, මේ සස්තයෙහි ප්‍රවීණතාව වෙසෙන අයත් පැවතුම් නැති මහණහට ලාභය පිණිස ඉවතා උපදනේ ය. හේ ලාභය පිණිස උත්තාන නො කරයි, නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි. ලාභය පිණිස උත්තාන නො කරන, සටනා නො කරන, ව්‍යායාම නො කරන මහට ලාභය උපදනේ ය. හේ ඒ ලාභයෙන් මත් නො වෙයි, පමා නො වෙයි, ප්‍රමාදයට නො යෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ ලාභය පිණිස ඉවතා නැතිවේ වෙසේ, ලාභය පිණිස උත්තාන නො කෙරේ, සටනා නො කෙරේ, ව්‍යායාම නො කෙරේ, ලාභී වූයේත් මද නැතිවේ යයි ද ප්‍රමාද නැතිවේ යයි ද සද්ධර්මයෙන් අවහුන යයි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන පුද්ගලයෝ අට දෙන වෙත්. යයි,

8. 2. 7. 2

අලං සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

1. මහණෙනි, කරුණු සයෙකින් සමන්විත මහණ තමහට (හිත ප්‍රතිපත්තියෙහිලා) සුදුසු වෙයි, පරහට (හිත ප්‍රතිපත්තියෙහිලා) සුදුසු වෙයි. කවර සයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ (ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතනාදී) කුසල ධර්මයන්හි ව්‍යා උපධාරණ කරන්නේත් වෙයි, ඇසු දහමුත් දරන සැහැටි ඇත්තේත් වෙයි, දරු දහමුත්ගේ අරුත් විමසනුයේත් වෙයි, අරුත් දැන පෙළ දහම් දැන ධර්මානු ධර්මයට පිළිපත්තේත් වෙයි, සුඤ්ජ වාග්සොඝ ඇතිවේ නො පැතුළුණු නිදෙය නො ගිලිහුණු අති විඤ්ජන-යෙන් යුත් පිරිවුන් තෙපුලින් සමන්විත වූයේ කල්‍යාණ කපා ඇතිවේ වෙයි, සමුම් සරුතට සමාදන් කරනුයේ සමුත්තරතා කරනුයේ සම්ප්‍ර-හම්ණ කරනුයේ කරුණු දක්වනුයේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ ස කරුණින් සමන්විත මහණ තමහට (හිත ප්‍රතිපත්ති පිණිස) සුදුසු වෙයි, පරහට (හිත ප්‍රතිපත්ති පිණිස) සුදුසු වේ.

2. පඤ්චාස්තියෙහි භික්ඛාවේ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො අලං පරෙසං. කතමෙහි පඤ්චාස්තියෙහි:

ඉධ භික්ඛාවේ, භික්ඛු න හෙව ධො විපතියතී ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුත්තානඤ්ච ධම්මානං ධාරණජාතියො හොති, ධර්මානඤ්ච ධම්මානං අනුප්පජ්ජිතා හොති, අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානු-ධම්මපටිපන්නො ව හොති, කල්යාණවාචො හොති -පෙ- අත්සා විශුද්ධිපතියා, සන්තප්තො ව හොති සමාදප්තො සම්මනෙතරකො සම්පතංසකො සමුහ්මවාරිනං. ඉමෙහි ධො භික්ඛාවේ, පඤ්චාස්තියෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, අලං පරෙසං.

3. චතුර්ථිකවේ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, නාලං පරෙසං. කතමෙහි චතුර්ථිකවේ:

ඉධ භික්ඛාවේ, භික්ඛු විපතියතී ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුත්තානඤ්ච ධම්මානං ධාරණජාතියො හොති, ධර්මානඤ්ච ධම්මානං අනුප්පජ්ජිතා හොති, අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-පටිපන්නො ව හොති. නො ව කල්යාණවාචො හොති කල්යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසංඝාය අනෙලගලාය අත්සා විශුද්ධිපතියා, නො ව සන්තප්තො හොති සමාදප්තො සම්මනෙතරකො සම්පතංසකො සමුහ්මවාරිනං. ඉමෙහි ධො භික්ඛාවේ, චතුර්ථිකවේ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, නාලං පරෙසං.

4. චතුර්ථිකවේ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං පරෙසං, නාලං අත්තනො. කතමෙහි චතුර්ථිකවේ:

ඉධ භික්ඛාවේ, භික්ඛු විපතියතී ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුත්තානඤ්ච ධම්මානං ධාරණජාතියො හොති, නො ව ධර්මානං ධම්මානං අනුප්පජ්ජිතා හොති, න ව අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-පටිපන්නො හොති, කල්යාණවාචො ව හොති කල්යාණවාකකරණො -පෙ- අත්සා විශුද්ධිපතියා සන්තප්තො ව හොති -පෙ- සමුහ්මවාරිනං. ඉමෙහි ධො භික්ඛාවේ, චතුර්ථිකවේ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං පරෙසං, නාලං අත්තනො.

2. මහණෙනි, කරුණු පසෙකින් සමනාගත වූ මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු වෙයි. කවර පසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කුසල ධර්මයන්හි වහා උපධාරණ කරනුයේ නොම වෙයි. ඇසූ දහම් දරන සැහැවී ඇතියේ වෙයි, දුරු දහමුත්තේ අරුත් විමසා දන්නේත් වෙයි, අටුවා දැන, පෙළ දම දැන ධර්මානු ධර්මයෙහි පිළිපත්තේත් වෙයි අත්විඤ්ඤානායට හිත වූ ... කල්‍යාණකරා ඇතියේ වෙයි, සමුම්සරුනට සමාදන් කරනුයේ සමුක්කෙත්තා කරනුයේ සමුප්පත්තිය කරනුයේ සමුඤ්ඤා ද වෙයි. මහණෙනි, මේ දහම් පසින් සමනාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු වේ.

3. මහණෙනි, සිවු කරුණකින් සමනාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නොවේ. කවර සත්‍යෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කුසල ධර්මයන්හි විපක්ඛිසනී ද වෙයි. ඇසූ දහමුත් දරන සැහැවී ඇතියේත් වෙයි. දුරු දහමුත්තේ අරුත් විමසනුයේත් වෙයි. අටුවා දැන පෙළ දම දැන ධර්මානු ධර්මයට පිළිපත්තේත් වෙයි. නොපැකුළුණු නිදෙස් නොගිලිහුණු, අරුත් හඟවන පිරුණු වදන් සමනාගත වූයේ කල්‍යාණ වාග්දොෂ ඇතියේ කල්‍යාණ කරා ඇත්තේ ද නොවෙයි. සමුම්සරුනට සමාදන් කරවන සමුක්කෙත්තා කරන සමුප්පත්තිය කරන සමුඤ්ඤා ද නොවෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු කරුණින් සමනාගත මහණ තම හට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නොවේ.

4. මහණෙනි, සත් කරුණකින් සමන්වාගත මහණ පරහට (හිත පිළිවෙත් පිණිස) සුදුසු වෙයි, තම හට (හිත පිළිවෙත් පිණිස) නොසුදුසු වෙයි. කවර සත්‍යෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කුසල ධර්මයන්හි විපක්ඛිසනී ද වෙයි. ඇසූ දහම් දරන සැහැවී ඇතියේ ද වෙයි, දුරු දහමුත්තේ අරුත් විමසනුයේ නොවෙයි, අටුවා දැන පෙළ දම දැන ධර්මානු ධර්මයට පිළිපත්තේත් නොවෙයි, සොදුරු වදන් ඇතියේ සුදුසු වාග් දොෂ ඇතියේ ... අරුත් හැඟවීමට සුදුසු තෙපුලින් සමන්වාගත වූයේ ... කල්‍යාණ කරා ඇතියේ වෙයි, සමුම්සරුනට සමාදන් කරනුයේ ද වෙයි. ... මහණෙනි, මේ සත් දහමින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි. තමහට සුදුසු නොවේ.

5. මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු නො වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ කුසල් දහම්හි විපතියනති ද නො වෙයි, දුරු දහමින් දරන සැහැවි ඇතියේ ද වෙයි, දුරු දහමින්ගේ අරුත් පිරික්සනුයේ ද වෙයි, අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්මයෙහි පිළිපදනේත් වෙයි, කලණ තෙපුල් ඇතියේ අරුත් හැඟවීමට සුදුසු වූ වුණු නිදෙස් වූ නො හිඳිනුණු අරුත් ඇති අභිවිඤ්ඤාපනයෙන් යුක්ත වූ සොදුරු වචනයෙන් සමන්වාගත වූයේ කලාණවාක් ඇතියේ වෙයි. සමුම්සරුනට කරුණු සමාදන් කරවන, මොනොවට තෙදගන්වන සම්ප්‍රහමිණය කරන සංදර්ශනයක් ද නො වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්වාගත ව මහණ තමාට හිත පිණිස සුදුසු වෙයි, පරහට හිත පිණිස සුදුසු නො වෙයි.

6. මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමන්වාගත වූ මහණ මෙරමාහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ කුසල් දහම්හි විපතියනති නො ම වෙයි. ඇසූ දහම දරන සැහැවිද වෙයි. දුරු දහමින්ගේ අරුත් පිරික්සනුයේ වෙයි. අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපක්ෂයට නො-පිළිපත්තේත් වෙයි ... අරුත් හැඟවීමට හිත ... කලණ වදන් ඇතියේත් වෙයි. සමුම්සරුනට සමාදන් කරවන, සමුපෙක්ෂරතා කරවන, සම්ප්‍රහමිණය කරන සංදර්ශනයක් ද වෙයි. මහණෙනි, මේ දහම් තුනෙන් සමන්වාගත මහණ මෙරමාහට යෝග්‍ය වෙයි, තමහට අයෝග්‍ය වෙයි.

7. මහණෙනි, කරුණු දෙකෙකින් සමන්වාගත මහණ තම හට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නො වෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ කුසල් දහම්හි විපතියනති නො වෙයි. ඇසූ දහම් දරන සැහැවි ඇතියේත් නො වෙයි. දුරු දහමින්ගේ අරුත් පිරික්සනේත් වෙයි. අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්මයට පිළිපත්තේත් වෙයි. ... අරුත් හැඟවීමට සුදුසු ... කලණ වදන් ඇතියේ නො වෙයි. සමුම්සරුනට සංදර්ශන ද නො වෙයි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නො වෙයි.

8. ද්විති භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලංපරෙසං, නාලං අත්තනො¹ කතමෙහි ද්විති:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නගෙව ඛො වීජානිසනති හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො ච සුතානං ධම්මානං ධාරණජානිතො හෙති. නො ච ධ්මානං ධම්මානං අත්ථිපපටිකතීතො හොති. නො ච අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපන්නො හොති. කල්‍යාණවාචො ච හොති කල්‍යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසූච්ඡාය අනෙලගල්‍යාය අත්ථසා විඤ්ඤාපනියා. සන්දසාකො ච හොති සමාදපකො සමුත්තෙජකො සම්පහංසකො සමුහමචාරිතං. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, ද්විති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං පරෙසං, නාලං අත්තනොති.¹

8. 2. 7. 3

සංඛිතතදෙසිත සුතං.

[සංචක්ඛිතදුතං]

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛිතම්. උපසංඛිතම්කා භගවතං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවතං එදදවාචි:

සාධු මෙ භනෙත, භගවා සංඛිතෙතන ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුකා එකො වූපකච්ඤා අපමන්නො ආතාපි පභිතන්නො විහරෙය්‍යන්ති.

එවමෙව පනිධෙකවෙව මොසපුරිසා මමඤ්ඤව අපේඛිසන්ති. ධම්මෙ ච භාසිතෙ මමඤ්ඤව අනුබන්ධිතඛං මඤ්ඤන්ති.

දෙසෙතු මෙ භනෙත, භගවා සංඛිතෙතන ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො සංඛිතෙතන ධම්මං, අපෙචනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ආජානෙය්‍යං, අපෙචනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අසසන්ති.

1. නො අත්තනො-සිඳු

8. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්වාගත වූ මහණ පරහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමිනි විසාරිසන්නී නො ම වෙයි. ඇසූ දහමින් දරන සැහැටි ඇතියෙන් නො වෙයි. දරූ දහමින්ගේ අරුත් පිරික්සනුයෙන් නො වෙයි. අරුත් දැන දහම් දැන ධර්මානු-ධර්මයට පිළිපත්තෙන් නො වෙයි. සුඤ්ඤා කර්ම ඇතියේ වුහුටු හිඳෙස් නො ගිලිහුණු අරුත් හඟවන සොඳුරු වදනින් සමන්වාගත වූයේ කලණ වදන් ඇතියේ වෙයි. සමුම්සරුනට සඤ්ඤා වූයේ සමාදන් කරවන්නේ උකෙත්තා කරන්නේ සම්ප්‍රගර්භණය කරන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වීවෙයි. තම හට සුදුසු නො වෙයි.

8. 2. 7. 3

සංවිතතදෙසිත සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

එකල එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹී-යේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පසෙක හීන. එකත් පසෙක හුන් එ මහණභාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් ධර්මයක් අභා එකලා වූයෙම් සංකප්පිකායෙන් දුරු වූයෙම් නො පමා වූයෙම් කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙම් තිවත් කෙරේ යැවූ සිත් ඇතියෙම් වෙසෙම් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට සැකෙවින් එදහම් දෙසන යේක් නම් මැනවැ යි.

මේ ලොවහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂෝ මේ ලෙසින් ම මට අධ්‍යාපණ කෙරෙත්. දහම් දෙසූ කල්හිත් මා ම උහුබැඳිය යුතු කොට හඹිත්.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට සැකෙවින් දම් දෙසන යේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ සැකෙවින් දහම් දෙසන යේක්වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයේ අත්ථය මම දැන ගන්නෙමි නම් මනා මැනු: භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට මම දයාද වන්නෙමි නම් මනා මැනු.

තස්මාතිහ තෙ භික්ඛු, එවං සිකඛිතබ්බො: අරඤ්ඤාමෙව¹ වික්ඛං
ධීතං භවිස්සති සුසංඝඨිතං. න චුප්පනනා² පාපනා අකුසලා ධම්මා වික්ඛං
පරිසාදය ධස්සනතිති. එවං භි තෙ භික්ඛු, සිකඛිතබ්බං.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අරඤ්ඤා වික්ඛං ධීතං හොති සුසංඝඨිතං,
න චුප්පනනා පාපනා අකුසලා ධම්මා වික්ඛං පරිසාදය තිට්ඨතති, තතො
තෙ භික්ඛු, එවං සිකඛිතබ්බො: මෙඤ්ඤා මෙ වෙතොවිමුක්ති භාවිතා
භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වඤ්ඤානා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධාති.
එවං භි තෙ භික්ඛු, සිකඛිතබ්බං.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි එවං භාවිතො හොති බහුලී-
කතො තතො ත්වං භික්ඛු, ඉමං සමාධිං සචිතකකමපි සච්චාරං³
භාවෙය්‍යාසි. අචිතකකමපි විචාරමඤ්ඤා⁴ භාවෙය්‍යාසි. අචිතකමපි අච්චාරං⁵
භාවෙය්‍යාසි. සපජිතිකමපි භාවෙය්‍යාසි, නිපජිතිකමපි භාවෙය්‍යාසි,
යාතස්සගගතමපි භාවෙය්‍යාසි උපෙක්ඛාස්සගගතමපි භාවෙය්‍යාසි.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි එවං භාවිතො හොති සුභාවිතො,
තතො තෙ භික්ඛු, එවං සිකඛිතබ්බො: කරුණා මෙ වෙතොවිමුක්ති -පෙ-
මුද්දිතා මෙ වෙතොවිමුක්ති -පෙ- උපෙක්ඛා මෙ වෙතොවිමුක්ති භාවිතා
භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වඤ්ඤානා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධාති.
එවං භි තෙ භික්ඛු, සිකඛිතබ්බං.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු අයං සමාධි එවං භාවිතො හොති සුභාවිතො,
තතො ත්වං භික්ඛු, ඉමං සමාධිං සචිතකකමපි සච්චාරං භාවෙය්‍යාසි,
අචිතකකමපි විචාරමඤ්ඤා භාවෙය්‍යාසි, අචිතකකමපි අච්චාරං භාවෙය්‍යාසි,
සපජිතිකමපි භාවෙය්‍යාසි, නිපජිතිකමපි භාවෙය්‍යාසි, යාතස්සගගතමපි
භාවෙය්‍යාසි උපෙක්ඛා සගගතමපි භාවෙය්‍යාසි.

1. අරඤ්ඤා මෙ-මඡයං.

2. න ච උප්පනනා - මඡයං.

3. සචිතකකසච්චාරමපි - මඡයං.

4. අචිතකකවිචාරමඤ්ඤා මඡයං.

5. අචිතකකඅච්චාරමපි - මඡයං.

මහණ, එ හෙයින් තොප මෙසේ භික්ෂිය යුතුය: මාගේ සිත මොනොවට පිහිටියේ අධ්‍යාත්මයෙහි ම සිටියෙන් වන්නේ ය. උපන් ලමු අකුශල ධර්මයෝ සිත මැඩ ගෙන නො ද සිවුනාහසි මහණ තොප මෙසේ ම භික්ෂිය යුතුය.

මහණ, යම් කලෙක තොපගේ සිත මනාව සිටියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සිටියේ වේද, උපන් ලමු අකුශල ධර්මයෝත් සිත මැඩ ගෙන නො-සිටිනාහුද, මහණ, එකල්හි තා විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු: මාගේ මෙත්‍රිවික්කවිමුක්ති තොමෝ භාවිත වූවා බහුලිකාත වූවා යානාවක්මෙන් කරන ලද වූවා වාණුවක් මෙන් කාත වූවා සුපිහිටි වූවා මනාසේ වඩන ලද වූවා සුසමාරබ්ධ වූවා වන්නිය කියා යි. මහණ තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු.

මහණ, යම් කලෙක තොප මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ වේද බහුලිකාත වේද, එකල්හි මහණ තොප මේ සමාධිය සචිතර්ක කොට ද සචිතර්ක කොට ද වඩන්නහු, විචාරමාත්‍ර වූ අචිතර්ක කොට ද වඩන්නහු, අචිතර්ක කොට ද අචිතර්ක කොට ද වඩන්නහු, සප්තික කොට ද වඩන්නහු, භිෂ්ප්තික කොට ද වඩන්නහු, සුඛ සහගත කොට ද වඩන්නහු, උපෙක්ෂා සහගත කොට ද වඩන්නහුය.

මහණ, යම් කලෙක තොප විසින් මේ සමාධිය මෙසේ භාවිත වූයේ මොනවට වඩනා ලද්දේ වේද, මහණ, එ කල්හි තොප මෙසේ භික්ෂිය යුතු: මාගේ කරුණාවික්ක විමුක්ති තොමෝ... මාගේ මුදිතාවික්ක විමුක්ති තොමෝ... මාගේ උපෙක්ෂා වික්කවිමුක්ති තොමෝ භාවිත වූවා බහුලිකාත වූවා යානිකාත වූවා වාණුකාත වූවා අනුත්තර වූවා පරිචිත වූවා සුසමාරබ්ධ වූවා වන්නිය කියා යි. මහණ, තොප මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු.

මහණ, යම් කලෙක තොප විසින් මේ සමාධිය මෙසේ භාවිත වූයේ බහුල කරන ලද්දේ වේද, මහණ, එකල තොප මේ සමාධිය සචිතර්ක කොටත් සචිතර්ක කොටත් වඩනහු, අචිතර්ක විචාරමාත්‍ර කොටත් වඩනහු, අචිතර්ක අචිතර්ක කොටත් වඩනහු, සප්තික කොටත් වඩනහු, භිෂ්ප්තික කොටත් වඩනහු, සුඛසහගත කොටත් වඩනහු, උපෙක්ෂා සහගත කොටත් වඩනහුය,

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි ඵලං භාවිතො හොති සුභාවිතො, තතො තෙ භික්ඛු, ඵලං සික්ඛිතබ්බං: කායෙ කායානුපස්සි චිහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙයාලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සහති. ඵලං හි තෙ භික්ඛු, සික්ඛිතබ්බං.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි ඵලං භාවිතො හොති බ්හුලිකතො තතො තං භික්ඛු, ඉමං සමාධිං සචිතකකමි යථිචාරං භාවෙය්‍යායි, අචිතකකමි විචාරමත්තං භාවෙය්‍යායි, අචිතකකමි අථිචාරං භාවෙය්‍යායි, සප්පිතිකමි භාවෙය්‍යායි, නිප්පිතිකමි භාවෙය්‍යායි, සාතසහගතමි භාවෙය්‍යායි, උපෙක්ඛාසහගතමි භාවෙය්‍යායි.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි ඵලං භාවිතො හොති සුභාවිතො, තතො තෙ භික්ඛු, ඵලං සික්ඛිතබ්බං: චෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි චිහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙයාලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සහති. ඵලං හි තෙ භික්ඛු, සික්ඛිතබ්බං.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි ඵලං භාවිතො හොති බ්හුලිකතො, තතො තං භික්ඛු, ඉමං සමාධිං සචිතකකමි යථිචාරං භාවෙය්‍යායි, අචිතකකමි විචාරමත්තං භාවෙය්‍යායි, අචිතකකමි අථිචාරං භාවෙය්‍යායි, සප්පිතිකමි භාවෙය්‍යායි, නිප්පිතිකමි භාවෙය්‍යායි, සාතසහගතමි භාවෙය්‍යායි, උපෙක්ඛාසහගතමි භාවෙය්‍යායි.

යතො ඛො තෙ භික්ඛු, අයං සමාධි ඵලං භාවිතො හවිසන්ති සුභාවිතො, තතො තං භික්ඛු, යෙන යෙනෙව ගච්ඡති ඵාසුඤ්ඤෙව ගච්ඡති. යත් යත් ධ්‍යායි ඵාසුඤ්ඤෙව ධ්‍යායි. යත් යත් නිසීදිසසති ඵාසුඤ්ඤෙව නිසීදිසසති. යත් යත් සෙය්‍යං කප්පෙසසති ඵාසුඤ්ඤෙව' සෙය්‍යං කප්පෙසසසීති

මහණ, යම් කලෙක තා විසින් මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ සුභාවිත වේද, මහණ, එකල්හි තා විසින් මෙසේ භික්ෂු ඥාන සමයෙහි කය අනුව දත්තාසුදු වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි සමාග්‍යෙන ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි පණ්ණස්කංඤ්ඤා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දොර්මනසායන් මැඩගෙන වෙසෙන්නෙමි යි කියා යි. මහණ, තා විසින් මෙසේ ම භික්ෂු ඥාන සුතු:

මහණ, යම් කලෙක තා විසින් මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ ඉහුප්‍රිකාත වේද, මහණ තෝ එකල්හි මේ සමාධිය සච්ඡර්ක සච්චාර කොටත් වඩනෙහි, අච්ඡර්ක විචාරමාත්‍ර කොටත් වඩනෙහි, අච්ඡර්ක අච්චාර කොටත් වඩනෙහි, සප්‍රිතික කොටත් වඩනෙහි, නිෂ්ප්‍රිතික කොටත් වඩනෙහි, සුඛ සහගත කොටත් වඩනෙහි, උපෙක්ඛා සහගත කොටත් වඩනෙහි.

මහණ, යම් කලෙක තා විසින් මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ සුභාවිත වේද, මහණ එකල තා විසින් මෙසේ භික්ෂු ඥාන සුතු: වේදනා-වන්ති... වික්ඛයෙහි... ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනා කොට දන්නෙමි සිහි ඇතියෙමි ලෙඩහි අභිධ්‍යා දොර්මනසායන් මැඩගෙන වෙසෙන්නෙමි යි කියා යි. මහණ, තා විසින් මෙසේ ම භික්ෂු ඥාන සුතු.

මහණ, යම් කලෙක තා විසින් මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ ඉහුප්‍රිකාත වේද, මහණ, එකල තෝ මේ සමාධිය සච්ඡර්ක සච්චාර කොටත් වඩනෙහි, අච්ඡර්ක විචාරමාත්‍ර කොටත් වඩනෙහි, අච්ඡර්ක අච්චාර කොටත් වඩනෙහි, සප්‍රිතික කොටත් වඩනෙහි, නිෂ්ප්‍රිතික කොටත් වඩනෙහි, සුඛ සහගත කොටත් වඩනෙහි, උපෙක්ඛා සහගත කොටත් වඩනෙහි.

මහණ, යම් කලෙක තා විසින් මේ සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ සුභාවිත වේද, මහණ, එකල තෝ යම් යම් ම තැනෙක යෙහි නම් සුවසේ ම යෙහි, යම් යම් ම තැනෙක සිටුවනෙහි නම් සුවසේ ම සිටුවනෙහි. යම් යම් ම තැනෙක භිද්ධනෙහි නම් සුවසේ ම භිද්ධනෙහි, යම් යම් ම තැනෙක ගයානා කෙරෙහි නම් සුවසේ ම ගයානා කරන්නෙහි යි.

අථ ඛො සො භික්ඛු එකො වූපකච්චො අපමනො ආතාපි පතිතනො විහරනො න වීරසෙසව යසසථාය කුලුකො සමච්චෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, ඛද්දුකතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨං ව මෙම සයං අභිඤ්ඤාසංඝිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසි, ධිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්කතායාති අබ්භාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරො ච පන සො භික්ඛු අරහතං අහොසිති.

8. 2. 7. 4

අධිදෙවඤ්ඤාණදසසන සුතතං

එකං සමයං භගවා ගයායං විහරති ගයාසීසෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛුවාහි. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙසයාසුං. භගවා එතදවොච:

1. පුබ්බාහං භික්ඛවෙ, සාමබ්බාධා අනභිසම්බුද්ධො ඛොධිසනෙතොව සමානො ඔභාසඤ්ඤව ඛො¹ සඤ්ජානාමි, නො ච රූපානි පසාමි.

2. තස්ස මයහං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: සචෙ ඛො අහං ඔභාසඤ්ඤව සඤ්ජානෙය්‍යං, රූපානි ච පපෙසය්‍යං, එවං මෙ ඉදං ඤ්ඤාසනං පරිසුද්ධතරං අසාමි. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ, අපරෙන සමයෙන අපමනො ආතාපි පතිතනො විහරනො ඔභාසඤ්ඤව සඤ්ජානාමි රූපානි ච පසාමි. නො ච ඛො නාහි දෙවතාහි සද්ධිං සනතිවිසාමි, සප්පසාමි, සාකච්ඡං සමාපජ්ජාමි.

3. තස්ස මයහං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: සචෙ ඛො අහං ඔභාසඤ්ඤව සඤ්ජානෙය්‍යං රූපානි ච පපෙසය්‍යං. තාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සනතිවිසාමි, සප්පපෙය්‍යං සාකච්ඡං සමාපජ්ජය්‍යං, එවං මෙ ඉදං ඤ්ඤාසනං පරිසුද්ධතරං අසාමි.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ, අපරෙන සමයෙන අපමනො ආතාපි පතිතනො විහරනො ඔභාසඤ්ඤව සඤ්ජානාමි, රූපානි ච පසාමි, නාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සනතිවිසාමි, සප්පසාමි, සාකච්ඡං සමාපජ්ජාමි. නො ච ඛො නා දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා අමුකම්මා වා අමුකම්මා වා දෙවතිකායාහි.

1. ඔභාසං හි ඛො-සිච්චි

එකල්හි ඒ මහණ එකලා වූයේ සංකප්පිකායෙන් දුරු වූයේ අප්‍රමික වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙනුයේ නොදබේ කලෙකින් ම කුලපුත්තු යමක් පිණිස මොනොවට ගිහිගෙන් හික්ම පැවිද්දට වදනාහු නම් ඒ අනුකර භික්ෂුවෙකිය පයථිවසාන කොට ඇති රහත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වීසි ය. ජාතිය ක්ෂීණ විය. බිඳිපර ව්‍යාපාර ලද, සිවුමහ කටයුතු කරන ලද, මේ රහත් බව පිණිස (කටයුතු) අතිකෙක් නැතැයි මොනොවට දන්නේ ය. ඒ මහණ රහතුන් කෙරෙහි අන්‍යකරයෙක් ද විය.

8. 2. 7. 4

අධිදෙවඤාණදක්‍ෂණ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයා නගර සමීපයෙහි ගයාගිඪියෙහි වෙසෙන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සිහික්ෂුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ සිහික්ෂු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදන සේක:

1. මහණෙනි, මම සංකොධියෙන් සුවයෙහි අභිසංඥාධි නො වූයෙමි ම බෝසත් වූයෙමි අවභාසයක් (දිවැස් නුවණ එළියක්) ම හඳුනාමි. රූපයන් නො දක්මි.

2. මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත විය: ඉදින් මම අවභාසයක් හැඳින භන්තෙමි රූපයන් ද දක්නෙමි නම් මෙසේ මාගේ මේ ඥාන දර්ශනය (දිවැස් නූපිණ නමැති දැකීම) පරිශුද්ධතර වන්නේ ය කියා යි. මහණෙනි, ඒ මම අපරසමයෙහි අප්‍රමික වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි හිවනට මෙහෙය වූ සිතැති ව ව්‍යාපාරෙමි අවභාසය ද හඳුනාමි. රූ ද දක්මි. ඒ දෙවියන් හා නො ද සිටිමි, සලලාප නො කරමි, සාකච්ඡාවට නො පැමිණෙමි.

3. මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත විය: ඉදින් මම අවභාසයක් දන්නෙමි රූ ද දක්නෙමි ඒ දෙවියන් හාත් සිටුනෙමි සලලාප කරන්නෙමි සාකච්ඡාවට පැමිණෙමි නම් මෙසේ මාගේ මේ ඥාන දර්ශනය පරිශුද්ධතර වන්නේ ය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මම අපරසමයෙහි අප්‍රමික වූයෙමි ආතාප ඇතියෙමි ප්‍රතිතාතම ව වෙසෙන්නෙමි අවභාසයක් හඳුනාමි, රූ ද දක්මි, ඒ දෙවියන් හාත් සිටිමි, සලලාප කරමි, සාකච්ඡාවට පැමිණෙමි, මේ දෙවතාවෝ අසෝ අසෝ දෙවතියායෙන් පත් වූහයි ඒ දෙවතාවන් නො දනිමි.

4. තසං මයං භික්ඛව, එතද්දොසී: සචෙ ඛො අහං ඔභාසංකෙච්ච සංකප්පානෙය්‍යං, රූපානි ච පසෙය්‍යං, තාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සන්තීවෙධෙය්‍යං සලලපෙය්‍යං සාකච්ඡං සමාපජේය්‍යං, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං ඉමා දෙවතා අමුක්ඛතා වා අමුක්ඛතා වා දෙවනිකායානි, එවං චෙ ඉදං ඤාණදස්සනං පරිසුද්ධිකරං අසාකි.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ, අපරෙත සමයෙන අපසමනෙතා ආනාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා ඔභාසංකෙච්ච සංකප්පානාමි, රූපානි ච පසාමි, තාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සන්තීවිසාමි සලලාමි සාකච්ඡං සමාපජ්ජාමි. තා ච දෙවතා ජානාමි ඉමා දෙවතා අමුක්ඛතා වා අමුක්ඛතා වා දෙවනිකායානි. නො ච ඛො තා දෙවතා ජානාමි ඉමා දෙවතා ඉමස්ස කම්මස්ස විපාකෙන ඉතො වුතා තත් උපපන්නාකි. -පෙ-

5. තා ච දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා ඉමස්ස කම්මස්ස විපාකෙන ඉතො වුතා තත් උපපන්නා'ති. නො ච ඛො තා දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා ඉමස්ස කම්මස්ස විපාකෙන එවමාහාරා එවං සුබද්ධස්සපටිසංවේදිනියොති. -පෙ-

6. තා ච දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා ඉමස්ස කම්මස්ස විපාකෙන එවමාහාරා එවං සුබද්ධස්සපටිසංවේදිනියොති, නො ච ඛො තා දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා එවං දීඝායුකා එවං චිරධීතිකාති. -පෙ-

7. තා ච දෙවතා ජානාමි, ඉමා දෙවතා එවං දීඝායුකා එවං චිරධීතිකාති. නො ච ඛො තා දෙවතා ජානාමි, යදි වා මෙ ඉමාහි දෙවතාහි සද්ධිං සන්තිවුත්තුඛං යදි වා න සන්තිවුත්තුඛං'ති.

8. තසං මයං භික්ඛවෙ, එතද්දොසී: සචෙ ඛො අහං ඔභාසංකෙච්ච සංකප්පානෙය්‍යං, රූපානි ච පසෙය්‍යං, තාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සන්තීවෙධෙය්‍යං සලලපෙය්‍යං සාකච්ඡං සමාපජේය්‍යං, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං ඉමා දෙවතා අමුක්ඛතා වා අමුක්ඛතා වා දෙවනිකායානි, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං ඉමා දෙවතා ඉමස්ස කම්මස්ස විපාකෙන ඉතො වුතා තත් උපපන්නාති, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං ඉමා දෙවතා එවමාහාරා එවං සුබද්ධස්සපටිසංවේදිනියොති, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං ඉමා දෙවතා එවං දීඝායුකා එවං චිරධීතිකාති, තා ච දෙවතා ජානෙය්‍යං යදි වා මෙ ඉමාහි දෙවතාහි සද්ධිං සන්තිවුත්තුඛං යදි වා න සන්තිවුත්තුඛං'ති. එවං මෙ ඉදං ඤාණදස්සනං පරිසුද්ධිකරං අසාකි.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ, අපරෙත සමයෙන අපසමනෙතා ආනාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා ඔභාසංකෙච්ච සංකප්පානාමි, රූපානි ච පසාමි, තාහි ච දෙවතාහි සද්ධිං සන්තීවිසාමි සලලාමි සාකච්ඡං සමාපජ්ජාමි,

4. මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත විය: ඉදින් මම අවහාසයන් හඳුනන්නෙමි රුන් දන්තෙමි ඒ දෙවියන් හාත් සිටුනෙමි සලලාප කරනෙමි සාකච්ඡාවට පැමිණෙමි නම් මේ දෙවතාවෝ අයෝ දෙවනිකායෙන් පැමිණියහයි ඒ දෙවියන් ද දන්තෙමි නම් මෙසේ මාගේ මේ ඥාන දර්ශනය පරිශුද්ධතර වන්නේ ය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මම අපරසමයෙහි අප්‍රමතන වූයෙමි, ආනාප ඇතියෙමි ප්‍රතික්ෂාත්මක ව සත්තෙමි අවහාසයන් හඳුනමි, රුන් දක්මි, ඒ දෙවතාවන් හාත් සිටිමි, සලලාප කරමි, සාකච්ඡාවට පැමිණෙමි....

5. මේ දෙවතාවෝ අයෝ අයෝ දෙවනිකායෙන් පැමිණියහ යි ඒ දෙවියනුන් දැකිමි. මේ දෙවතාවෝ මේ නම් කර්මයක්හුගේ විපාකයෙන් මෙයින් සැව එහි උපන්න යි ඒ දෙවියන් නො දැකිමි. මේ දෙවතාවෝ මේ කර්මයාගේ විපාකයෙන් මෙයින් ව්‍යුත්පන්න එහි උපන්න යි ඒ දෙවතාවනුන් දැකිමි. ඒ දෙවතාවනු දුටු 'මේ දෙවතාවෝ මේ කර්මයාගේ විපාකයෙන් මෙබඳු ආහාර ඇත්තාහු මෙබඳු සුවදුක් විඳින්නාහු' යයි නො දැකිමි....

6. මේ දෙවතාවෝ මේ කම්යාගේ විපාකයෙන් මෙබඳු ආහාර ඇත්තාහු මේ බඳු සුවදුක් විඳිනාහු යයි ඒ දෙවතාවනු දැකිමි....

7. මේ දෙවතාවෝ මෙබඳු දීඝායුෂ ඇත්තාහු මෙසේ චිරසැතිකය යි ඒ දෙවතාවන් නො දැකිමි. මේ දෙවතාවෝ මෙසේ දීඝායුෂ ඇත්තාහු මෙසේ චිරසැතිකය යි ඒ දෙවියනු දැකිමි. මේ දෙවියන් සමග මා (එකතු ව) විසූ විරු දැයි කියා හෝ නො විසූ විරු දැයි කියා හෝ ඒ දෙවියන් නො දැකිමි.

8. මහණෙනි ඒ මට මේ සිත විය: ඉදින් මම අවහාසයන් හඳුනා- නෙමි නම්, රු ද දක්නෙමි නම්, ඒ දෙවියනුන් සමග සිටුනෙමි නම්, සලලාප කෙරෙමි නම් සාකච්ඡාවට පැමිණෙමි නම්, ඒ දෙවියනුන් මේ දෙවතාවෝ අයෝ අයෝ දෙවනිකායෙන් පැමිණියහ යි දන්තෙමි නම්, මේ දෙවතාවෝ මේ කම්යාගේ විපාකයෙන් මෙයින් සැව එහි උපන්න යි ඒ දෙවියනුන් දන්තෙමි නම්, මේ දෙවතාවෝ මෙබඳු ආහාර ඇත්තාහු මෙබඳු සුවදුක් විඳිනාහු යයි ඒ දෙවතාවන් දන්තෙමි නම්, මේ දෙවතාවෝ මෙසේ දීඝායුෂ ඇත්තාහු මෙසේ චිරසැතිකය යි ඒ දෙවතාවන් ද දන්තෙමි නම්, මේ දෙවියන් සමග (මා එකතු ව) විසූ විරු දැයි කියා හෝ නො විසූ විරු දැයි කියා හෝ ඒ දෙවියනු දන්තෙමි නම් මෙසේ මාගේ මේ ඥානදර්ශනය පරිශුද්ධතර වන්නේ යයි.

මහණෙනි, ඒ මම අපරසමයෙහි අප්‍රමතන වූයෙමි ආනාප ඇතියෙමි ප්‍රතික්ෂාත්මක ව ව සත්තෙමි අවහාසයන් හඳුනමි. රු ද දක්මි, ඒ දෙවතාවන් සමගත් සිටිමි සලලාප කරමි. සාකච්ඡාවට වදිමි.

තා ච දෙවතා ජානාමී: ඉමා දෙවතා අමුක්කමා වා අමුක්කමා වා දෙවතිකායාති. තා ච දෙවතා ජානාමී: ඉමා දෙවතා ඉමසා කම්මසා වීපාකෙන ඉතො වුතා තස් උපපන්නාති. තා ච දෙවතා ජානාමී: ඉමා දෙවතා එවමාහාරා එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදිනියොති. තා ච දෙවතා ජානාමී ඉමා දෙවතා එවං දීඝායුතා එවං විරට්ඨිතිකාති. තා ච දෙවතා ජානාමී: යදි වා ටෙ ඉමාපි දෙවතාහි සදධිං සන්තිවුත්සුඛං, යදි වා න සන්තිවුත්සුඛංහති.

යාවකිව්කඤ්ච මෙ භික්ඛවෙ, එවං අබ්බපරිවට්ඨං අධිදෙවඤ්ඤාදසානං න සුච්ඡුද්ධං අහොසි, නෙව තාදාහං භික්ඛවෙ, සදෙවතො ලොකෙ සමාරතො සබ්බමතො සසංචිත්වාහමණියා පජාය සදෙවමනුසාය අනුක්කරං සමාසමොධං අභිසම්මුදොති පට්ටඤ්ඤාසිං, යතො ච ඛො මෙ භික්ඛවෙ, එවං අබ්බපරිවට්ඨං අධිදෙවඤ්ඤාදසානං සුච්ඡුද්ධං අහොසි. අජාහං භික්ඛවෙ, සදෙවතො ලොකෙ සමාරතො සබ්බමතො සසංචිත්වාහමණියා පජාය සදෙවමනුසාය අනුක්කරං සමාසමොධං අභිසම්මුදොති පට්ටඤ්ඤාසිං. ඤාණඤ්ච පන මෙ දසකං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙතොවිටුනති, අයමනතිමා ජාති, නස්සිද්ධි සුනත්තො”ති.

8. 2. 7. 5

අභිභායකන සුක්කං

[සාවකීනිදානං]

1. අට්ඨමානි භික්ඛවෙ, අභිභායකනානි, කතමානි අවය: අජ්ඣන්තං රූපඤ්ඤී ඵකො ඛේදො රූපානි පසාති පරිත්තානි සුචණ්ණ දුක්ඛණ්ණාති. තානි අභිභුයා ජානාමී පසාමිති එවං සඤ්ඤී හොති, ඉදං පට්ඨං අභිභායකනං.

2. අජ්ඣන්තං රූපඤ්ඤී ඵකො ඛේදො රූපානි පසාති අපමාණානි සුචණ්ණදුක්ඛණ්ණාති, තානි අභිභුයා ජානාමී පසාමිති එවං සඤ්ඤී හොති. ඉදං දුතියං අභිභායකනං.

3. අජ්ඣන්තං රූපඤ්ඤී ඵකො ඛේදො රූපානි පසාති පරිත්තානි සුචණ්ණදුක්ඛණ්ණාති. තානි අභිභුයා ජානාමී පසාමිති එවං සඤ්ඤී හොති. ඉදං තතියං අභිභායකනං.

මේ දේවතාවෝ අයෝ අයෝ දෙවනිකායෙනාදි ඒ දෙවියනුක් හඳුනාමි. මේ දේවතාවෝ මේ කම්යාගේ විපාකයෙන් වෙසින් චක්‍ර-
වූවාහු එහි උපන්හැකි ඒ දේවතාවන් ද දනිමි. මේ දේවතාවෝ මෙබඳු
ආහාර ඇත්තාහු මෙබඳු සුවඳක් විඳුනාහු යයි ඒ දේවතාවන් ද
දනිමි, මේ දේවතාවෝ මෙබඳු දීඝාසුඝ ඇතියාහු මෙසේ විරසවිකිකයහ යි
ඒ දෙවියනුක් දනිමි, මේ දේවතාවන් සමග මා විසුච්ච දැයි හෝ නො-
විසුච්ච දැයි හෝ කියාත් ඒ දේවතාවන් ද දනිමි.

මහණෙනි යම්කාක් මෙසේ අභවපට්ඨි (දිව්‍ය ආදි නුවණ අවෙක
පෙරැළියක්) ඇති මාගේ අධිදෙව් ඥානදර්ශනය සුවිශුද්ධ නොවී ද, මහණෙනි,
ඒ තාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බිඳුන් සහිත ලොවහි මහණ
බවුණත් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුඤ්ඤා සමායක් සමබ්බාසිය
අභිසම්බුද්ධයෙමි යි පිළින නොකෙළෙමි. මහණෙනි, යම් කලෙක පවත්
අභවපට්ඨි ඇති මාගේ අධිදෙව් ඥානදර්ශනය සුවිශුද්ධ වී නම් මහණෙනි,
එ කල්හි මම සද්දේවක සමාරක සමුභවක ලොවහි මහණබවුණත්
සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුඤ්ඤා සමායක් සමබ්බාසිය අභි-
සම්බුද්ධයෙමි යි පිළින කෙළෙමි, මාගේ ඥානදර්ශනයත් උපත: “මාගේ
විඤ්චිමුක්තිය අකොප්පා ය. මේ අන්තර් ජාතිය ය, දැන් පුනර්භවයෙක්
නැතැ” යි.

8. 2. 7. 5

අභිභායකතා සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

1. මහණෙනි, මේ අභිභායකතායෝ (සතුරු දහම් හා අරමුණු මගින්
කරුණු) අවදෙනෙකි. කවර අවදෙනෙකයත්: අධ්‍යාත්මරූපයෙහි
(පරිකම් වශයෙන්) රූප සංඥ ඇත්තේ එකෙක් නො වැඩු සුවණ් දුර්වණ්
බාහිර රූපායතන දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි යන මෙබඳු
සංඥ ඇත්තේ වෙයි. මේ ප්‍රථම අභිභායකතා යි.

2. අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ එකෙක් අප්‍රමාණ වූ සුවණ්
දුර්වණ් බාහිර රූපයන් දකිති, ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි යන මෙබඳු
සංඥ ඇත්තේ වේ. දෙවන අභිභායකතා යි.

3. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ එකෙක් නො වැඩු සුවණ්
දුර්වණ් බාහිර රූපයන් දකිති, ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි යන මෙබඳු
සංඥ ඇත්තේ වෙයි. මේ තෘතීය අභිභායකතා යි.

4. අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අපපමාණානි සුචණ්ණද්ධං ණණානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං චතුස්ථං අභිභායතනං.

5. අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති නිලානි නිලචණ්ණානි නිලනිදසසනානි නිලනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං පඤ්චමං අභිභායතනං.

6. අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පිතානි පිතචණ්ණානි පිතනිදසසනානි පිතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං ඡට්ඨං අභිභායතනං.

7. අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකචණ්ණානි ලොහිතකනිදසසනානි ලොහිතකනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං සත්තමං අභිභායතනං.

8. අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔදනානි ඔදනචණ්ණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදනනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති එවං සඤ්ඤා හොති. ඉදං අට්ඨමං අභිභායතනං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨඅභිභායතනානිති.

8. 2. 7. 6

විමොක්ඛ සුත්තං

[සංවස්ථිතිදනං]

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, විමොක්ඛා භතමෙ අට්ඨ:

1. රූපි රූපානි පසසති. අයං පඨමො විමොක්ඛො.

අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤාදී ඵකො¹ බහිද්ධා රූපානි පසසති. අයං දුතියො විමොක්ඛො.

1. ඵකො, මජ්ඣ-නායි

4. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද ඇත්තේ එකෙක් අප්‍රමාණ වූ සුවණ ද්‍රවණ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ. මේ වතුන් අභිභාසනන යි.

5. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද ඇතිමේ එකෙක් නිල් වූ නිල්වන් වූ නිල්නිදර්ශන වූ නිල්වණය වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ. මේ පණ්ඩිත අභිභාසනන යි.

6. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද ඇතිමේ එකෙක් පිත ව පිතවණ වූ පිතනිදර්ශන වූ පිතවණය වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි යන මෙබඳු සංඥ ඇතිමේ වෙයි. මේ පණ්ඩිත අභිභාසනන යි.

7. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද ඇතිමේ එකෙක් ලොහිත වූ ලොහිතක වණ වූ ලොහිතක නිදර්ශන වූ ලොහිතවණය ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි යන මෙබඳු සංඥ ඇතිමේ වෙයි. මේ පණ්ඩිත අභිභාසනන යි.

8. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද ඇතිමේ එකෙක් අවිද්‍ය වූ අවිද්‍යවණ වූ අවිද්‍ය නිදර්ශන වූ අවිද්‍යවණය ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යි මෙබඳු සංඥ ඇතිමේ වෙයි. මේ අන්තර් අභිභාසනන යි. මහණෙනි, මේ අන්තර් අභිභාසනන යි.

8. 2. 7. 6

විමර්ශන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ විමර්ශනයේ අටදෙනෙකි. කවර අටදෙනෙක යත්:

1. (අධ්‍යාත්මයෙහි උපදවන ලද) රූපධ්‍යාන ඇත්තේ බැහැර (නිලකසිණාදී) රූපයන් (දූහැන් ඇසින්) දකිනි. මේ ප්‍රථම විමර්ශනය යි.

2. එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපයාද (නුපදවන ලද රූපාවචර ධ්‍යානයන්) ඇත්තේ බැහැර රූපයන් (රූපාවචර ධ්‍යානයන්) දකිනි. මේ දෙවන විමර්ශනය යි.

3. සුගතොව අබ්බුතො ගොති. අයං තතියා වීමොසෙකො.

4. සබ්බසො රූපසංඝයානං සමතික්කමා පටිසංඝයානං අත්ථො¹ නානාත්තසංඝයානං අමනසිකාරා අනානො ආකාසොති ආකාසානසුචායනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං චතුසො වීමොසෙකො.

5. සබ්බසො ආකාසානසුචායනං සමතික්කමම අනාතං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණසුචායනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං පඤ්චමො වීමොසෙකො.

6. සබ්බසො විඤ්ඤාණසුචායනං සමතික්කමම නත්ති කිංචිති ආකිංචිඤ්ඤායනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං ජට්ඨො වීමොසෙකො.

7. සබ්බසො ආකිංචිඤ්ඤායනං සමතික්කමම නොවසංඝයානාසංඝයායනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං සත්තමො වීමොසෙකො.

8. සබ්බසො නොවසංඝයානාසංඝයායනං සමතික්කමම සංඝඤ්ඤෙවදුරිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං අට්ඨමො වීමොසෙකොති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ අට්ඨ වීමොසෙකොති.

8. 2. 7. 7

අනරියවොහාර සුත්තං

[සාවස්ථිනිදානං]

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, අනරියවොහාරා. කතමෙ අට්ඨ :

අදිට්ඨං දිට්ඨවාදිතා, අසුතෙ සුතවාදිතා, අමුතෙ මුතවාදිතා, අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤානවාදිතා, දිට්ඨං අදිට්ඨවාදිතා, සුතෙ අසුතවාදිතා, මුතෙ අමුතවාදිතා, විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤානවාදිතා. ඉමා ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨ අනරියවොහාරාති.

1. අභ්‍යවහාර-මජ්ඣ.

8. 2. 7. 8

අරියවොහාර සූතකං.

[සාවච්ඡිනිදනං]

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, අරියවොහාරා. කතමෙ අට්ඨ: අදිට්ඨං අදිට්ඨවාදිනා, අසුතෙ අසුතවාදිනා, අමුතෙ අමුතවාදිනා, අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිනා, දිට්ඨෙ දිට්ඨවාදිනා, සුතෙ සුතවාදිනා, මුතෙ මුතවාදිනා, විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිනා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ අරියවොහාරාති.

8. 2. 7. 9

පරිස සූතකං.

[සාවච්ඡිනිදනං]

අට්ඨිමා භික්ඛවෙ පරිසා කතමා අට්ඨ: ඛන්තියපරිසා, බ්‍රාහ්මණා පරිසා, ගහපතිපරිසා, සමණපරිසා, වාතුමහිහාරාජිකපරිසා, නාවනිංස පරිසා, මාරපරිසා, බ්‍රහ්මපරිසා.

අභිජානාමී ඛො පනාහං භික්ඛවෙ, අනෙකස්තං ඛන්තියපරිසං උපසංකම්මිතා. තත්‍රපි මයා සන්තියිනනුඛබ්බෙකේච සප්පට්ඨිතපුබ්බකේච සාකච්ඡා ව සමාපන්නපුබ්බා, තත්ථ යාදිසකො තෙසං වණ්ණණා ගොති, තාදිසකො මයහං වණ්ණණා ගොති, යාදිසකො තෙසං සරො ගොති, තාදිසකො මයහං සරො ගොති, ධම්මියා ව කථාය සඤ්ඤෙසම් සමාදායෙමි සමුත්තරෙමි, සම්පහංසෙමි, භාසමානකථා මං න ජානන්ති, කො නු ඛො අයං භාසති දෙවො වා මනුසෙසා වාති. ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙසං සමාදායෙමි සමුත්තරෙමි සම්පහංසෙමි අනතරධායාමි. අනතරගිතකථා මං න ජානන්ති කො නුඛො අනතරගිතො දෙවො වා මනුසෙසා වාති.

අභිජානාමී ඛො පනාහං භික්ඛවෙ, අනෙකස්තං බ්‍රාහ්මණපරිසං - පෙ - ගහපතිපරිසං - පෙ - සමණපරිසං - පෙ - වාතුමහිහාරාජිකපරිසං - පෙ - නාවනිංසපරිසං - පෙ - මාරපරිසං - පෙ - බ්‍රහ්මපරිසං උපසංකම්මිතා. තත්‍රපි මයා සන්තියිනනුඛබ්බෙකේච සප්පට්ඨිතපුබ්බකේච සාකච්ඡා ව සමාපන්නපුබ්බා. තත්ථ යාදිසකො තෙසං වණ්ණණා ගොති, තාදිසකො මයහං වණ්ණණා ගොති, යාදිසකො තෙසං සරො ගොති, තාදිසකො මයහං සරො ගොති. ධම්මියා ව කථාය සඤ්ඤෙසම් සමාදායෙමි සමුත්තරෙමි සම්පහංසෙමි. භාසමානකථා මං න ජානන්ති කො නුඛො අයං භාසති දෙවො වා මනුසෙසා වාති. ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙසං සමාදායෙමි සමුත්තරෙමි සම්පහංසෙමි අනතරධායාමි. අනතරගිතකථා මං න ජානන්ති කො නුඛො අයං අනතර-ගිතො දෙවො වා මනුසෙසා වාති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨපරිසාති.

8. 2. 7. 8

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ ආයතීයවිභාරයේ අට දෙනෙකි. කවර අටදෙනෙක යත්: අදිට්ඨයෙහි අදිට්ඨවාදිකා ය, අසුතයෙහි අසුතවාදිකා ය, අමුතයෙහි අමුතවාදිකා ය, අවිඤ්ඤාතයෙහි අවිඤ්ඤාතවාදිකා ය, දිට්ඨයෙහි දිට්ඨවාදිකා ය, සුතයෙහි සුතවාදිකා ය, මුතයෙහි මුතවාදිකා ය, විඤ්ඤාතයෙහි විඤ්ඤාතවාදිකා යි. මහණෙනි, මේ ආයතීයවිභාරයේ අටදෙනා යි.

8. 2. 7. 9

පරිස සුත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ පිරිස් අටකි. කවර අටක යත්: ඛණ්ඩය-පිරිස ය, ප්‍රාභුණ්ඩපිරිස ය, ගහපතිඳිරිස ය, සමණපිරිස ය, වාතුමහාරාජික පිරිස ය, තාවතී-සපිරිස ය, මාරපිරිස ය, බ්‍රහ්මඳිරිස යි.

මහණෙනි, මම නෝසිය කැත්පිරිස් වෙත ඵළඹියෙම් දැනීම ම ය. ඵභිද්ධ මා විසින් හුන්වීරු ද බිඤ්චීරු ද වේ. සාකච්ඡාදිට පැමිණිවීරු ද වේ. ඵභි යම් බද්ධ ඔවුන්ගේ වණ්ණයක් වේ ද, ඵබ්බ වණ්ණයක් මට ද වෙයි. යම් බද්ධ ඔවුන්ගේ සාරයක් වේ ද, ඵබ්බ සාරයක් මට ද වේ. දහම් කරායෙන් ද සන්දර්ශනය කරමි. සමාදන් කරවමි. සමුත්තරජනා කරමි, සමපත-සනා කරමි, මේ දෙව් හෝ මිනිස් හෝ කවරෙක් බෙණේ දැයි බණන මා නො දනිමි. දහම් තෙසුලෙන් සන්දර්ශනය කොට සමාදන් කොට සමුත්තරජනා කොට සමපත-සනා කොට අතුරුදන් වෙමි. දෙව් වූ හෝ මිනිස් වූ හෝ මේ කවරෙක් නම් අතුරුදන් වී දැයි අතුරුදන් වූ ද මා නො දනිමි.

මහණෙනි, මම නෝසිය බමුණු පිරිස් වෙත... ගැහැටිපිරිස් වෙත... මහණ පිරිස් වෙත... සිව්වහරදපිරිස් වෙත ... තවතීසපිරිස් වෙත ... මරපිරිස් වෙත ... බහිපිරිස් වෙත ඵළඹියෙම් දැනීම. ඵභිද්ධ මා විසින් හුන්වීරු ද බිඤ්චීරු ද වේ. සාකච්ඡා ද කළවීරු ය. ඵභි යම් බද්ධ ඔවුන්ගේ වණ්ණයක් වේ ද, ඵබ්බ වණ්ණයක් මට ද වෙයි. ඔවුන්ගේ යම් බද්ධ සාරයක් වේ නම් මට ද ඵබ්බ සාරයක් වේ. දහම් කරායෙන් ද සන්දර්ශනය කරමි. සමාදන් කරමි, සමුත්තරජනය කරමි, සමපත-සනය කරමි, මේ කවර නම් දෙවියන් හෝ මිනිසෙක් බෙණේ-දැයි බණන මා නො දනිමි. දහම් කරායෙන් සන්දර්ශනය කොට, සමාදන් කොට, සමුත්තරජනය කොට සමපත-සනය කොට අතුරුදන් වෙමි. මේ කවර නම් දෙවියන් හෝ මිනිසෙක් හෝ අතුරුදන් වී දැයි අතුරුදන් වූ ද මා නො දනිමි. මහණෙනි මේ පිරිස් අට ය.

8. 2. 7. 10

භූමිවාල සුතං.

එකං සමයං හගවා වෙසාලියං චිහරති භොවතො කුටාගාර-
සාලායං. අථ ඔබ්බා හගවා පුබ්බන්තසමයං භිවාසෙත්වා පක්ඛවීරමාදය
වෙසාලියං පිණ්ඩාය පාවිසි. වෙසාලියා පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහත්තං
පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා ආයඤ්ඤාං ආනන්දං ආමනෙතයි; ගණකාභි
ආනන්දං නිසිදන්, යෙන වාපාලං වෙතියං.¹ තෙනුපසඛක්ඛමිසසාම
දිවාචිභාරායාති. එවං හතෙතති ඔබ්බා ආයඤ්ඤා ආනන්දං හගවතො පටිත්ථුත්වා
නිසිදන්මාදය හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බති.

අථ ඔබ්බා හගවා යෙන වාපාලං වෙතියං තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිත්වා
පඤ්ඤාමෙත ආයතො නිසිදි. භික්ෂු ඔබ්බා හගවා ආයඤ්ඤාං ආනන්දං
අමනෙතයි: රමණියා ආනන්දං වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං,
රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සක්කඛං,² වෙතියං, රමණියං
බහුසුක්ඛං වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං රමණියං වාපාලං
වෙතියං.*

යසං කසද්ධි ආනන්දං වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලිකතා
යානිකයා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬා, ආකඛ්ඛමානො යො,
ආනන්දං කපං වා³ තිලොයා, කපං වෙසං වා. තථ ගතස්ස ඔබ්බා ආනන්දං
වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලිකතා යානිකයා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා
පරිචිතා සුසමාරඬා, ආකඛ්ඛමානො ආනන්දං තථායෙනා කපං වා
තිලොයා, කපං වෙසං වාති. එවමෙ ඔබ්බා ආයඤ්ඤා ආනන්දං හගවතා
ඔළාරිකෙ ක්‍රීමිකෙ කසිරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔහාසෙ කසිරමානෙ
නායකං පටිච්ඡන්තිතුං. න හගවන්තං යාථි: තිලංතු හතෙත, හගවා
කපං තිලංතු සුගතො කපං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානු-
කම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසානන්ති, යදං තං මාදෙන
පරිසුට්ඨිතවිතෙතො.

1. පාපාලවෙතියං, සං. වාපාලවෙතියං. ෦෦෦

2. සත්භමිකං-පිඬු ෦෦෦

* දික්ඛිතං යෙ මහාපටිඨිකානුසංගං-“රමණියං උදෙනං වෙතියං-පථ- රමණියං වාපාලවෙතියං.”

3. මයා ආකඛ්ඛමානො කපං වා-දිති

4. මයා ආකඛ්ඛමානො ආනන්දං-දිති

හුමිවාල සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙසාලී නගර සමීප-
යෙහි වූ මහාවනයෙහි කුළාරහල්හි වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙන විසාලාවට පිඬු පිණිස
පිවිසි සේක. විසාලායෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පස්බත පිඬුවායෙන් පෙරළා
වැඩි සේක් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක: ආනන්ද ය, නිසී-
දනය (පත්තඩ) ගනුව, වාපාලවෙතිය වෙත දිවාවිහාරය පිණිස යමහයි,
වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා අනඳ තෙරුන්
නිසීදනය ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපස් උග්‍රබැඳියහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාපාලවෙතිය වෙත එළඹී සේක.
එළඹ පැන වූ අස්තෙහි භූන් සේක. හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනඳ
තෙරුන් ඇමතු සේක: ආනන්ද, වෙසාලිය රමණී වෙයි. උදෙනාවෙතිය
රමණී වෙයි. ගෞතමකවෙතිය රමණී වෙයි. යක්කකවෙතිය රමණී
වෙයි. බ්‍රහ්මකවෙතිය රමණී වෙයි. ධාරතුදවෙතිය රමණී වෙයි.
වාපාලවෙතිය රමණී වෙයි.

ආනන්ද, යම් කිසිවකුන් විසින් සතර සෘණීපාදයෝ භාවිත ද
බ්‍රහ්මිකෘත ද, යානිකෘත ද, වක්කෘත ද, අනුඤ්ඤ ද, පරිචිත ද, සුසමාරඤ්ඤ,
ආනන්ද, හේ කැමැති වනුයේ කපක් (ආයුෂ්කල්පයක්) හෝ කල්පාව-
ශෙෂයක් හෝ (ආයුෂ්කල්පයෙන් වැඩියක්) සිටුනේ ය. ආනන්ද, තරාගත-
යන් විසින් සතර ඉද්‍රපා භාවිත ය, බ්‍රහ්මිකෘත ය, යානිකෘත ය, වක්කෘත ය,
අනුඤ්ඤ ය, පරිචිත ය, සුසමාරඤ්ඤ ය, ආනන්ද, තරාගත තෙමේ කැමැති
වනුයේ කපක් හෝ කල්පාවශෙෂයක් හෝ සිටුනේ ය. මෙසේත්
ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඖදරික නිමිති
පහළ කළ කල්හිද ඖදරික අවහායය (ආලෝකය) පහළ කළ කල්හිද
පිළිවිදුනට නො හැකි වූහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපක් කල්
සිටුනා සේක්වා, වහන්ස, සුගතයන් වහන්සේ බොහෝ දෙනාට හිත
පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලෝකානුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්නට
අප්ඵය පිණිස හිත පිණිස සුඛ පිණිස කපක් කල් සිටුනා සේක්වා යි
මරු වූ විසින් මැඩි සිතැතියකු සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො යැදුහ.

දුතියමි ටො හගවා -පෙ- තතියමි ටො හගවා ආයසමිත්තං ආනන්දං ආමනෙත්ති: රමණියා ආනන්ද, වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තබ්බකං වෙතියං, රමණියං ඔහුපුත්තං වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යසා කසපථි ආනන්ද, වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා ඔහුලීකතා යාතීකතා වත්තකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරථා, ආකම්බමානො සො ආනන්ද, කසපං වා¹ තිට්ඨයා කසපාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ටො ආනන්ද, වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා ඔහුලීකතා යාතීකතා වත්තකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරථා, ආකම්බමානො ආනන්ද² තථාගතො කසපං වා තිට්ඨයා කසපාවසෙසං වානි. එවමි ටො අයසමි ආනන්දො හගවතා ඔළාරිතෙ ත්ථිතෙ කසිරමානෙ ඔළාරිතෙ ඔභාසෙ කසිරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡිකිතුං. න හගවතං යාථි: තිට්ඨතු හතෙත, හගවා කසපං තිට්ඨතු සුගතො කසපං ඔහුජනනිකාය ඔහුජනසුඛාය ලොකානු-කම්පාය අස්ථාය භිකාය සුඛාය දෙවමනුසානන්ති, යථා තං මාරෙන පරිසුට්ඨිත වීරෙතා.

අට් ටො හගවා ආයසමිත්තං ආනන්දං ආමනෙත්ති: ගච්ඡ ත්වං ආනන්ද, යසාදුති කාලං මඤ්ඤයිති. එව හතෙතති ටො ආයසමි ආනන්දො හගවතො පටිසුඤ්ඤා උට්ඨායායනා හගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකතීණං කඤ්ඤා හගවතො අවිදුරෙ අඤ්ඤාතරස්සිං රුක්ඛමුලෙ නිසීදී.

අට් ටො මාරො පාපිමා අවිරපකමනෙත ආයසමිත්තෙත ආනන්දෙ හගවතං එතදවොච; පරිනිබ්බාතු හතෙත, හගවා. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානාකංලොදුති හතෙත, හගවතො. භාසිතා ටො පනෙසා හතෙත හගවතා වාචා: න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිසානම් යාව මෙ භික්ඛු න යාවකා හථිසසනම් වීයතො විනිතා වීයාරද පනායොගමෙකමා ඔහුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා³ යාථිථිපටිපන්නා අනුධම්ම-වාරිතො සකං ආවරියකං උග්ගහෙඤ්ඤා ආචිකඛිසානති දෙසිසානති⁴ පඤ්ඤපෙසසනති පට්ඨපෙසසනති විචරිසසනති විහථිසසනති උත්තානි⁵ කරිසසනති, උපපන්නං පරපච්චාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙඤ්ඤා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසිසානතිති.

1. සො ආකම්බමානො කසපං වා-දී.නි.

2. සො ආකම්බමානො ආනන්ද-දී.නි.

3. ධම්මානුධම්මපටිපන්නා-යාථිථිපටිපන්නා-කසපථි.

4. දෙසෙසසනති-දී.නි.ම.සු.

5. උත්තානි-කසපථි

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක: ආනන්දය, ථෙව්ඤාපීය රමණී වෙයි. උදෙන වෙනිය රමණී වෙයි, නොතමක වෙනිය රමණී වෙයි, සත්තඤා වෙනිය රමණී වෙයි. ඛණ්ණසුඤ්ඤා වෙනිය රමණී වෙයි. සාරානුද වෙනිය රමණී වෙයි, ව්‍යාපාර වෙනිය රමණී වෙයි, ආනන්දය, යම් නිසිවකු විසින් සතර ඉදුපා භාවිත ද, ඛණ්ණිකාන ද, යානිකාන ද, වසුකාන ද, අනුකම්ම ද, පරිචිත ද, සුසමාරබ්බ ද, ආනන්දය හේ කැමැති වතුයේ කපක් හෝ කල්පාවශේෂයක් හෝ සිටුනේ ය. ආනන්දය, තපාගතයන් විසින් සතර ඉදුපා භාවිත ය, ඛණ්ණිකාන ය, යානිකාන ය, වසුකාන ය, අනුකම්ම ය, පරිචිත ය, සුසමාරබ්බ ය, ආනන්දය, කැමැති-වතුයේ තපාගත තෙමේ කපක් හෝ කල්පාවශේෂයක් හෝ සිටුනේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොසේත් මොදරිකනිමිත්ත පහළ කරනු ලබන කල්හි මොදරික අවහාසය පහළ කරනු ලබන කල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරහු පිළිවිදුනට නො හැකි වූහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපක් සිටුනා සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ බොහෝ දෙනාට භිත පිණිය බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිය ලොකානුකම්පා පිණිය දෙවිමිනිස්නට අතී පිණිය භිත පිණිය සුව පිණිය කපක් සිටුනා සේක්වායි මරහු විසින් මැඩි සිතැතියකු සෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො යැදුහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක: ආනන්දය, තෝ යව, දැන් යමකට හල් නම් ඒ දනුවයි. වහන්ස, එසේ යයි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හුනාස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරු එක්තරා රැක්මුලෙක හුන්හ.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ අනඳ තෙරුන් නික්ම ගිය නොබෝ කලෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවේන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරි-නිවේන සේක්වා, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දැන් පිරිනිවේන්නට කලී, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “පාපිමය, යම්තාක් කල් මාගේ භික්ෂු ශ්‍රාවකයෝ වියත් වූවාහු චිතීත වූවාහු විසාරද වූවාහු පැමිණි යෝග්‍යකෘත ඇත්තාහු ඛණ්ණික වූවාහු ධම්මර වූවාහු ධම්මානු-ධම්මයට පිළිපත්තාහු සාමීථි පිළිවෙතෙහි යෙදුනාහු අනුධම්මාරී වූවාහු චේත් ද, ස්ව-ආවායභිවාදය උගෙන, කියන්නාහු ද, දෙසන්නාහු ද, පන-වන්නාහු ද, තබන්නාහු ද විවරණ කරන්නාහු ද, විභාග කරන්නාහු ද, ප්‍රකට කරන්නාහු ද, උපත් පරප්‍රවාදය සහධම්මයෙන් මොනොවට නිගෙන සප්‍රාතිහාසි ධම්ම දෙසන්නාහු ද, එතෙක් මම නො පිරිනිවේන්නෙමි යන තෙල වචනය කියන ලද මැයි.

එතරම් හතෙක හික්කු හඟවනො සාවකා වියහො වීනිනා විසාරද පක්කයොගසෙකමා බහුසසුනා ධම්මධරා ධම්මොත්තමපටිපත්තනා සාමීචි-පටිපත්තනා අනුධම්මචාරිතො සකං ආවරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිකක්ඛන්ති දෙසෙන්නි පඤ්ඤපෙන්නි පඤ්ඤපෙන්නි, විචරන්ති විහජන්ති උත්තානි කරොන්ති. උප්පත්තං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙන්නි. පරිනිබ්බාතාදු 'දුති හතෙක හඟවා පරිනිබ්බාතාදු සුගතො, පරිනිබ්බාතාකාලො' දුති හතෙක, හඟවතො.

භාසිතා බොපනෙසා හතෙක හඟවනා වාචා: න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිසාමි, යාච මෙ හික්කුනියො න සාවිකා -පෙ- යාච මෙ උපාසකා න සාවකා -පෙ- යාච මෙ උපාසිකා න සාවිකා හඬසෙන්නි වියහො වීනිනා විසාරද පක්කයොගසෙකමා බහුසසුනා ධම්මධරා ධම්මොත්තමපටිපත්තනා සාමීචිපටිපත්තනා අනුධම්මචාරිතියො සකං ආවරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිකක්ඛන්ති, දෙසිසෙන්නි, පඤ්ඤපෙසෙන්නි පඤ්ඤපෙසෙන්නි විචරියන්ති විහජියන්ති උත්තානිකරියන්ති උප්පත්තං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පට්ඨාරියං ධම්මං දෙසිසෙන්නි.

එතරම් හතෙක උපාසිකා හඟවනො සාවිකා වියහො වීනිනා විසාරද පක්කයොගසෙකමා බහුසසුනා ධම්මධරා ධම්මොත්තමපටිපත්තනා සාමීචි-පටිපත්තනා අනුධම්මචාරිතියො සකං ආවරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිකක්ඛන්ති දෙසෙන්නි පඤ්ඤපෙන්නි පඤ්ඤපෙන්නි විචරන්ති විහජන්ති උත්තානි-කරොන්ති. උප්පත්තං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙන්නි.

පරිනිබ්බාතාදු 'දුති හතෙක හඟවා පරිනිබ්බාතාදු සුගතො, පරිනිබ්බාතා කාලො' දුති හතෙක හඟවතො. භාසිතා බො පනෙසා හතෙක හඟවනා වාචා: න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි. යාච මෙ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉඳං චෙව හවිසන්ති චිත්තො විස්සාරිකං¹ බාහුජඤ්ඤං පුටුගුතං යාච දෙවමනුසෙති සුප්පකාසිතන්ති. එතරම් හතෙක හඟවනො බ්‍රහ්මචරියං ඉඳං චෙව චිත්තො විස්සාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුටුගුතං යාච දෙවමනුසෙති සුප්පකාසිතං.

පරිනිබ්බාතාදු 'දුති හතෙක හඟවා, පරිනිබ්බාතාදු සුගතො, පරිනිබ්බාතා කාලො' දුති හතෙක හඟවතො.

1. විස්සාරිකං-කසම්භව

වහන්ස, මෙ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූහු ව්‍යක්ත වූවාහු චිතීත වූවාහු විශාරද වූවාහු පැමිණි යොගක්ෂෙම ඇත්තාහු බහුශ්‍රැත වූවාහු ධම්මර වූවාහු ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වූවාහු සාමීවී පිළිපත්තාහු අනුධර්මාරී වූවාහු ස්වකීය ආවායඨවාදය උගෙන කියත් දෙසත්, පනවත්, තබන් විකාර කරත්, විභාග කරත්, ප්‍රකට කරත්, උපන් පරප්‍රවාදය සහධම්මයෙන් නිගෙන සප්‍රාතිභායඨ ධර්මය දෙසත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දැන් පිරිනිවෙනට කලී.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස වදරන ලදී: පාපිමය, යම්තාක් මාගේ භික්ෂූණි ශ්‍රාවිකාවෝ... යම්තාක් මාගේ උපාසක ශ්‍රාවකයෝ... යම්තාක් මාගේ උපාසිකා ශ්‍රාවිකාවෝ ව්‍යක්ත වූවාහු චිතීත වූවාහු විශාරද වූවාහු පැමිණි යොගක්ෂෙම ඇත්තාහු බහුශ්‍රැත ධම්මර වූවාහු ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වූවාහු සාමීවී පිළිවෙතට පිළිපත්තාහු අනුධර්මාරී වූවාහු වෙන් ද, සිය ආවායඨවාදය උගෙන කියන්නාහු ද, දෙසන්නාහු ද, පනවන්නාහු ද, තබන්නාහු ද, විවරණ කරන්නාහු ද, විභාග කරන්නාහු ද, ප්‍රකට කරන්නාහු ද, උපන් පරප්‍රවාදය සහධම්මයෙන් මොනොවට නිගෙන සප්‍රාතිභායඨ ධර්මය දෙසන්නාහු ද, ඒ තාක් මම නො පිරිනිවෙන්නෙමි යි කියා යි.

වහන්ස, මෙකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවෝ බහුශ්‍රැතයහ, ධම්මරයහ, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තයහ, සාමීවී ප්‍රතිපත්තයහ, ව්‍යක්තයහ. චිතීතයහ, විශාරදයහ, පැමිණි යොගක්ෂෙම ඇත්තාහ. අනුධර්මාරී වූවාහු සිය ආවායඨවාදය උගෙන කියත්, දෙසත්, පනවත්, තබන්, විවරණ කරත්. විභාග කරත්, ප්‍රකට කරත්, උපන් පරප්‍රවාදය සහධම්මයෙන් මොනොවට නිගෙන සප්‍රාතිභායඨ ධර්මය දෙසත්.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දැන් පිරිනිවෙන්නට කලී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස වදරන ලදී: පාපිමය යම්තාක් මාගේ මේ බ්‍රහ්මචරියඨය සමෘද්ධ වූයේත් වැඩුණේත් විභාග වූයේත් බොහෝ දෙනා අතර ප්‍රකට වූයේත් පෘථුල-භාවයට ගියේත් යම්තාක් දෙවිමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිත වූයේත් වේ ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි යි කියා යි.

වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ පිරිනිවීමට කල් වේය යි.

අපොසසුපකකා ඤා පාපිම හොභි, නථිරං තඨගතස්ස පටිතිබ්බානං
හවිසසති, ඉතො තිණ්ණං මාසානං අවට්ඨයෙන තථාගතො උරිතිබ්බාසිසසතිති.

අට්ඨ වො හගවා වාසාලෙ වෙතිසෙ¹ සතො සමපජානො ආයුසඛිකරං
සෙසථි. සෙසවෙඨි ව හගවතා ආයුසඛිකරෙ මහාභූමිවාලො අහොසි
භිංසනතො² සලොමභංසො.³ දෙවදුඤ්ඤියො ව ඵලිංසු. අට්ඨ වො හගවා
ඵකමත්ථං ඵද්දිත්වා තායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි.

1. තුලමතුලකඤ්ඤා සමාපි.

හට්ඨකාරමට්ඨකර්⁴ මුනී,
අජ්ඣන්තරතො සමාහිතො
අභිඤ්ඤා කවට්ඨිකකසමභවනතී.

අට්ඨ වො ආයසමතො ආනඤ්ඤා ඵකදහොසි. මහාවතායං භූමිවාලො,
සුමහාවතායං භූමිවාලො භිංසනතො සලොමභංසො දෙවදුඤ්ඤියො ව
ඵලිංසු. කො නුචො හෙතු. කො පට්ටයො මහතො භූමිවාලස්ස
පාඤ්ඤාවායාති :

අට්ඨ වො ආයසමා ආනඤ්ඤා යෙන හගවා තෙත්තපසච්ඡෙසී. උපසච්ඡ-
මිත්වා හගවතො අභිඤ්ඤා ඵකමතො තිසිද්ධි. ඵකමතො තිසිද්ධෙනො
වො ආයසමා ආනඤ්ඤා හගවතො උතදවොච :

* මහාවතායං හතෙන භූමිවාලො* සුමහාවතායං හතෙන භූමිවාලො
භිංසනතො සලොමභංසො. දෙවදුඤ්ඤියො ව ඵලිංසු. කො නුචො
හතෙන හෙතු, කො පට්ටයො මහතො භූමිවාලස්ස පාඤ්ඤාවායාති :

අට්ඨි මෙ ආනඤ්ඤා හෙතු, අට්ඨි පට්ටයා මහතො භූමිවාලස්ස
පාඤ්ඤාවාය, කතමෙ අට්ඨ :

1. වාසාලවෙතිසෙ-දී.ති.

2. භිංසනතො-කසථි

3. ලොමභංසො-කසථි

4. මොහකර්-සී.සු.

* "අට්ඨිද්ධං වත හො අබ්බුතං වත හො මහාවතායං භූමිවාලො" ඉට්ඨිද්ධිකෙන
මහාපරිතිබ්බෙහි සුපෙතෙ දිසෙති.

5. අට්ඨ වො ඉමෙ ආනඤ්ඤා-දී.ති.ම.සු

පාපිමය, තෝ අල්පොත්සුක වට, නොබෝ කලෙකින් තරාගත-
යන්ගේ පරිත්‍යාසය වන්නේ ය. මෙයින් තුන්මයක්හුගේ ඇවෑමෙන්
තරාගතයෝ පිරිනිවේන්නාහ යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ව්‍යාපාර වෙතියෙහි සමාති ඇත්තාහු
සම්ප්‍රජනාය ඇත්තාහු ආයුසංස්කාරය හළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
විසින් ආයුසංස්කාරය හළ කල්හි බිහිසුණු වූ ලොවුදහගන්වන මහා
භූමිකම්පනයක් විය. දෙව්බෙරහු (මෙයයෝ) සැලුණහ. ඉක්බිති
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල අරුත් දෑන ඒ වෙලායෙහි මේ උදනය
ඇතුළත්ය.

1. නියතාධ්‍යාත්මයෙහි ඇලුණු උපවාරාර්ථණා සමාධි වශයෙන්
සමාතිත වූ බුද්ධ මුඛි තෙමේ කාමාවචර අරුපාවචර කම්මය හා මහද්ගත
කම්මය දැයි දෙවැ දැරුම වූ උත්පත්තිජනක වූ පුනර්භව සංස්කාරක වූ කම්මය
හළේ ය (නොහොත් අතුල සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණය හා භවය හා තුලනා
තෙරෙමින් භවගාමී කම්මය හළේ ය.) ආත්මසමෘප් වූ ක්ලේශය ද
සන්තානයක් සෙයින් බෝ මුල දී බිඳලී ය.

එ කල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුනට මේ සිත විය: එකාන්තයෙන්
මේ මහාභූමිවාලයෙක. එකාන්තයෙන් ඉමහත් වූ මේ භූමිවාලය බිහිසුණු ද
ලොවුදහගන්වන්නේ ද වෙයි. දෙව්දුහිහු (දෙව්බෙර නම් වූ මෙයයෝ) ද
සැලුණහ. මහත් වූ භූමිවාලයක්හුගේ ප්‍රාදුර්භාවයට හෙතු කවර?
ප්‍රත්‍යය කවර? යි

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුනුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා
එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකක් පසෙක
හුන්හ. එකක් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුනුවෝ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

“වහන්ස, එකැතින් මේ මහාභූමිවාලයෙක: වහන්ස, එකැතින්
ඉමහත් වූ මේ භූමිවාලය බිහිසුණු වෙයි, ලොවුදහගන්වන්නෙකි.
දෙව්දුහිහු සැලුණහ, වහන්ස, මහත් වූ භූමිවාලයක්හුගේ ප්‍රාදුර්භාවයට
හෙතු කවර? ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

ආනන්දය, මහාභූමිවාලයක ප්‍රාදුර්භාවය පිණිස මේ හෙතෙහු අට-
දෙනෙක. ප්‍රත්‍යයෝ අට දෙනෙක කවර අට දෙනෙක යත්:

1. අයං ආනන්ද මහාපට්ඨි¹ උදකො පතිට්ඨිතා. උදකං වාතෙ ධීනං, වාතො ආකාසට්ඨො හොති. සො ආනන්ද² සමයො යං මහාවාතා වායනති, මහාවාතා වායනනා උදකං කමෙපනති. උදකං කමෙතං පට්ඨිං කමෙපති. අයං ආනන්ද පට්ඨමො හෙතු³ පට්ඨමො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

2. පුනවපරං ආනන්ද සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා ඉද්ධිමා චෙතොව සිසසනො දෙවතා චා මහිද්ධිකා මහානුභාවා⁴ තස්ස පරිත්තා පට්ඨිසඤ්ඤ භාවිතා හොති, අරුමාණං ආපොසඤ්ඤ. සො ඉමං පට්ඨිං කමෙපති, සංකමෙපති, සමපකමෙපති⁵ අයං ආනන්ද* දුතියො හෙතු, දුතියො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

3. පුනවපරං ආනන්ද යද බොධිසත්තො තුඤ්ඤා කායා චචිත්තා සතො සමපජානො මාතුකුච්ඡිං. ඕකකමති, තදයං පට්ඨි කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති⁶ අයං ආනන්ද* තතියො හෙතු. තතියො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

4. පුනවපරං ආනන්ද යද බොධිසත්තො සතො සමපජානො මාතු කුච්ඡිස්මා නික්ඛමති, තදයං පට්ඨි කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති. අයං ආනන්ද* චතුසො හෙතු චතුසො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

5. පුනවපරං ආනන්ද යද තථාගතො අනුත්තරං සමිඤ්ඤ සමොධිං අභිසම්බුද්ධිති, තදයං පට්ඨි කමෙපති, සංකමෙපති සමපකමෙපති⁷ අයං ආනන්ද* පඤ්ඤමො හෙතු පඤ්ඤමො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

6. පුනවපරං ආනන්ද යද තථාගතො අනුත්තරං ධම්මචක්ඛං උචචෙනනති, තදයං පට්ඨි කමෙපති, සංකමෙපති සමපකමෙපති⁸ අයං ආනන්ද* ජට්ඨො හෙතු, ජට්ඨො පට්ඨයො මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

1. මහාපට්ඨි-මජ්ඣ.

2. සො ආනං ආනන්ද-දී.නි.ම.පු.

3. අයං පට්ඨමො හෙතු-දී.නි.ම.පු.

* 'ආනන්ද' ඉතිපදං ම.ප. පුනෙක නත්ති

4. දෙවතා වා මහිද්ධිකො චිත්තානුභාවො-මජ්ඣ.

5. සමපකමෙපති සමපට්ඨෙපති-දී.නි.ම.පු.

6. සමපති සමපට්ඨෙපති-දී.නි.ම.පු.

1. ආනන්දය, මේ පොළොව දිගේ පිහිටිය ය, දිය වාතයෙහි පිහිටියේ ය. වාතය ආනන්දයට වෙයි. ආනන්දය, යම් හෙයකින් භික්ෂු වාතයෙන් හමන් නම් උඛ්‍ය කලෙක් වෙයි. හමන්යා වූ මහාවාතයෝ දීය කමින කරත්. කමින උදකය පොළොව සලයි. ආනන්දය, මහත් භූමිවාලයක්හුගේ ප්‍රාදුර්භාවයට මේ පළමු හෙතු ය. මේ පළමු ප්‍රත්‍යය යි.

2. ආනන්දය, තවද සාඤ්ඤාවෙන් වූ වික්‍රමයාගේ වූ මහණෙක් වෙයි, බලනුයෙක් වෙයි යි මහත් සාඤ්ඤා ඇති මහත් අනුභාව ඇති දෙවතාදෙව් වෙයි ඇත. ඔහු විසින් සාලය වූ පාරිච්ඡේද නොමෝ වඩන ලද වෙයි. අපසංසාද නොමෝ බලවත් කොට වඩන ලද. හේ මේ පොළොව සොලවයි, භාත්පසින් සොලවයි, බොහෝ සෙයින් කමින කරයි. ආනන්දය මහත් භූමිවාලයක්හුගේ ප්‍රාදුර්භාවය පිණිස මේ දෙවන හෙතු යි, මේ දෙවන ප්‍රත්‍යය යි.

3. ආනන්දය, තවද යම් කලෙක බොධිසත්තවුන් කුසී දෙවලොවින් සැව සිහි ඇතිවේ මනා නුවණැතිවේ මව් කුසට වදනේ ද උකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පසින් සැලෙයි, බොහෝ සෙයින් කමින වෙයි. ආනන්දය, මහත් භූමිවාලයක්හුගේ ප්‍රාදුර්භාවයට මේ තෙවන හෙතු යි, මේ තෙවන ප්‍රත්‍යය යි.

4. ආනන්දය, යම් කලෙක බොධිසත්තවුන් සිහි ඇතිවේ මනා නුවණැතිවේ මව් කුසින් බිහිවීද උකල මේ පොළොව සැලෙයි. භාත්පසින් සැලෙයි. බොහෝ සෙයින් කමින වෙයි. ආනන්දය, මහත් භූමිවාලයක්හු ගේ ප්‍රාදුර්භාවයට මේ සිවුවන හෙතුව යි, සිවුවන ප්‍රත්‍යය යි.

5. ආනන්දය, තවද, යම් කලෙක තපාගත අනුභව සමයක් සමකාලීය අවබෝධ කෙරෙත් ද, උකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි. භාත්පසින් සැලෙයි, බොහෝ සෙයින් කමින වෙයි. ආනන්දය, මහා භූමිවාලයක්හුගේ පහළවීමට මේ පස්වන හෙතු යි, පස්වන ප්‍රත්‍යය යි.

6. ආනන්දය, තවද, යම් කලෙක තපාගතයෝ අනුභව ධර්ම චක්‍රය පවත්වත් ද, උකල පොළොව සැලෙයි, භාත්පසින් සැලෙයි, බොහෝ සෙයින් කමින වෙයි. ආනන්දය, මහාභූමිවාලයක්හුගේ පහළවීමට මේ සවන හෙතු යි, සවන ප්‍රත්‍යය යි.

7. පුනච්ඡරං ආනන්ද යද තපාගතො සතො සම්පරාතො ආයුසඛාරං ඔසසජති,² කදයං පයථි කම්පති, සඩ්ධම්පති, සම්පකම්පති¹. අයං ආනන්ද* සත්තමො හෙතු, සත්තමො පට්ඨයා මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය.

8. පුනච්ඡරං ආනන්ද යද තපාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති, කදයං පයථි කම්පති, සඩ්ධම්පති, සම්පකම්පති.¹ අයං ආනන්ද* අට්ඨමො හෙතු, අට්ඨමො පට්ඨයා මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවාය. ඉමෙ ඛො ආනන්ද අට්ඨහෙතු, අට්ඨපට්ඨයා මහතො භූමිවාලස්ස පාතුභාවායාති.

වාපාලවග්ගො සත්තමො.

කත්තුද්දනං:

ඉච්ඡා අලංකාරි සඳ්ඛිතං-ගයා අභිභූතා සත
විමොඤ්ඤා දෙඤ ච වොහාරා-පරිසා භූමිවාලෙනාති.

1. සම්පකම්පති සම්පට්ඨති - දී.නි.මහාපරිනිබ්බානසුත්තං

2. ඔසසජජති-මජ්ඣං

* 'ආනන්ද' ඉති පදං ම.ප. පුනෙත්තස්සි

* "අවිජ්ජිං චිත්තං හො අබ්භූතං චිත්තං හො මහාවිකායං භූමිවාලො" ඉච්ඡාදිවසෙත මහාපරිනිබ්බානසුත්තෙ දිසස්සී.

7. ආනන්දය, තවද, යම් කලෙක තරාගතයෝ සිහි ඇතියේ මනා-
නුවණැති ව ආපුසාස්කාරය හරිත් ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි,
භාත්පසින් සැලෙයි, බොහෝ සෙයින් කම්පිත වෙයි. ආනන්දය,
මහාභූමිවාලයක්වුගේ පහළවීමට මේ සත්වන හේතු යි. සත්වන
ප්‍රත්‍යය යි.

8. ආනන්දය, තවද, යම් කලෙක තරාගතයෝ අනුපාදියෙක
පරිනිවාණධාතුයෙන් පිරි ගිවෙත් ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි,
භාත්පසින් සැලෙයි, බොහෝයේ කම්පිත වෙයි. ආනන්දය, මහත් භූමි-
වාලයක්වුගේ පහළවීමට මේ අටවැනි හේතු යි, අටවැනි ප්‍රත්‍යය යි.

සත්වැනි වාපාල වර්ග යි.

එහි උභ්‍යාස :

ඉව්‍යං සූත්‍රය, අලං සූත්‍රය, සධ්වික්ඛ දෙසිත සූත්‍රය, ගයා
ශීර්ෂයෙහි දී වදළ අධිදෙවඤ්ඤාදක්ෂණ සූත්‍රය, අභිභායතන සූත්‍රය හා
විමොක්ඛ සූත්‍රය ද වොහාර සූත්‍ර දෙක ද පරිස සූත්‍රය ද භූමිවාල
සූත්‍රය දැයි දශයෙකි.

8. සමකචයෙහා

8. 2. 8. 1

පඨම සමනතපාසාදික සූතනං

[සාවකීනිදනං]

සද්ධො ව¹ භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, නො ව සීලවා², එවං සො තෙනඥොන අපරිපුරො හොති. තෙන නං අඛං පරිපුරෙතඛං, 'කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා වා'ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො ව හොති සීලවා ව. එවං සො තෙනඥොන පරිපුරො හොති.

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා ව නො ව බහුසස්සනො එවං සො තෙනඥොන අපරිපුරො හොති. තෙන නං අඛං පරිපුරෙතඛං, 'කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා ව බහුසස්සනො වා'ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො ව හොති සීලවා ව බහුසස්සනො ව, එවං සො තෙනඥොන පරිපුරො හොති.

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා ව, බහුසස්සනො ව, නො ව ධම්මකථිකො, -පෙ- ධම්මකථිකො ව නො ව පරිසාවචරො, -පෙ- පරිසාවචරො ව නො ව වීසාරදෙ පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, -පෙ- වීසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. නො ව චතුත්තං ඤානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී -පෙ- චතුත්තං ඤානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති. අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, නො ව ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභි ඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරති: එවං සො තෙනඥොන අපරිපුරො හොති. තෙන නං අඛං පරිපුරෙතඛං, කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා ව බහුසස්සනො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව වීසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍ය, චතුත්තං ඤානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභි ඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.

1. සද්ධො-සා

2. නොසීලවා-සා

8. යමකවර්ගය

8. 2. 8. 1

ප්‍රථම සමන්තපාසාදික සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, හික්ෂු තෙමේ සැදහැනියේ ද වෙයි: නොද සිල්වත් වෙයි: මෙසේ හේ මහණ ඒ ඇතින් පරිපූර වූයේ නො වෙයි. ඒ මහණ විසින් කවර නම් උපායෙකින් සැදහැනියෙම් වෙමි ද සිල්වත් ද වෙමිද යි ඒ අඛ්‍යා පිරිය යුතු. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක් සිල්වත් වූයේත් වේද මෙසේ මහණ ඒ ඇතින් පරිපූර වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියේ ද වෙයි. සිල්වත් ද වෙයි. නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි. මෙසේ හේ ඒ ඇතින් අපරිපූර වෙයි. ඔහු විසින් “කවර නම් උපායෙකින් මම සැදහැනියෙම්, සිල්වත් වූයෙම් බහුශ්‍රැත ද වූයෙම් වෙමි ද යි ඒ මහණ විසින් ඒ අඛ්‍යා පිරිය යුතුයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක්, සිල්වත් වූයේත් බහුශ්‍රැත වූයේත් වේද, මෙසේ ඒ මහණ ඒ ඇතින් පරිපූරකාරී වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් බහුශ්‍රැත වූයේත් වේද, නොද ධම්මකර්මක වේද... ධම්මකර්මකත් වේද, පරිසාවවර (පිරිස්හි හැසිරෙන්නෙක්) නොවේද... පරිසාවවර වූයේත් විශාරද ව පිරිස්හි දහම් නොදෙසා ද... විශාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසනුයේත් දෘෂ්ටධර්ම සුඛ විහරණ ඇති ආභිවේකසික (උතුම්සින් ඇසුරු කළ) සතරදහැත් කැමති සේ නො ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේත් සුවසේ ලබන සුල්ලේත් නො වේද... දෘෂ්ටධර්ම සුඛවිහරණ ඇති ආභිවේකසික වූ සතර දහැත් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේ, සුවසේ ලබන සුල්ලේත් වෙයි. ආභ්‍රවික්ෂයෙන් අනාසුච වූ චිත්තවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් මොනොවට දැන පසක්කොට ඵලඹ නො වෙසෙයි. මෙසේ හෙතෙමේ ඒ ඇතින් අපරිපූර වෙයි. “කවර නම් උපායෙකින් මම සැදහැනියෙම් සිල් ඇතියෙම් බහුශ්‍රැත වූයෙම් ධර්ම කර්මක වූයෙම් පරිසාවවර වූයෙම් විශාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසනුයෙම් දෘෂ්ටධර්මසුඛවිහරණ ඇති ආභිවේකසික සතර දහැත් කැමැති සේ ලබනුයෙම් නිදුකින් ලබනුයෙම් සුවසේ ලබනුයෙම් ආභ්‍රවික්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්තිය පඤ්ඤවිමුක්තිය දිට්‍රදුම්මයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵලඹ වෙසෙන්නෙමි ද” යි ඔහු විසින් ඒ අඛ්‍යා පිරිය යුතු ය.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්දො ච හොති සීලවා ච බ්‍රහ්මස්සුතො ච ධම්මකරීකො ච පරිසාවචරො ච විසාරදෙ ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, චතුත්තං කුමාරානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුබ්බිභාරානං භික්ඛාච්චාභි හොති අක්ඛිල්ලාභි අකසිරලාභි, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිවෙස්ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො තෙනාඛෙයන පරිපුරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමන්තාපාසාදිකො ච හොති සබ්බාකාරපරිපුරො වාති.

8. 2. 8. 2

දුතිය සමන්තපාසාදික සුත්තං

[සාවස්ථිතිදුතං]

සද්දො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු හොති නො ච සීලවා. එවං සො තෙනාඛෙයන අපරිපුරො හොති. තෙන තං අඛං පරිපුරෙතඛං කිත්තාහං සද්දො ච අසං සීලවා වාති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්දො ච හොති, සීලවා ච, එවං සො තෙනාඛෙයන පරිපුරො හොති.

සද්දො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු හොති සීලවා ච නො ච බ්‍රහ්මස්සුතො -පෙ- බ්‍රහ්මස්සුතො ච නො ච ධම්මකරීකො, -පෙ- ධම්මකරීකො ච නො ච පරිසාවචරො, -පෙ- පරිසාවචරො ච හොති නො ච විසාරදෙ පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, -පෙ- විසාරදෙ ච ධම්මං දෙසෙති නො ච යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්ඛාම රූපෙ ආරූපා තෙ කායෙන ඥාණිකා විහරති, -පෙ- යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්ඛාම රූපෙ ආරූපා තෙ කායෙන ඥාණිකා විහරති නො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිවෙස්ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො තෙනාඛෙයන අපරිපුරො හොති. තෙන තං අඛං පරිපුරෙතඛං කිත්තාහං සද්දො ච අසං සීලවා ච බ්‍රහ්මස්සුතො ච ධම්මකරීකො ච පරිසාවචරො ච විසාරදෙ ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, යෙනෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්ඛාම රූපෙ ආරූපා, තෙ කායෙන ඥාණිකා විහරෙය්‍යං -පෙ- ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැකියේත් සිල් ඇතියේත් බහුශ්‍රැත වූයේත් ධර්මකර්ම වූයේත් පරිසාවට වූයේත් විසාරද වූයේත් පිරිස්හි දහම් දෙසන්නේ වේද, දෘෂ්ටධර්ම දුටුවහරණ ඇති ආභිවේකසිත සතර දහැන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේ සුටයේ ලබන සුල්ලේත් වේද, ආශ්‍රවක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වෙතොව්මුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය දිට්‍රදුමියෙහි තමා විසින් ම විඤ්ච ඥානයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එළඹ වෙසේද, මෙසේ හේ ඒ ඇඟින් පරිපූර වෙයි.

මහණෙනි, මේ අට දහමින් සමන්වාගත මාණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සථාකාර පරිපූර ද වේ යයි.

8. 2. 8. 2

දෙවැනි සමනතපාසාදික සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මහණ සැදහැකියේත් වෙයි සිල් ඇතියේත් නොද වෙයි, මෙසේ හේ ඒ ඇඟින් අපරිපූර වෙයි. කිනම් උපායෙකින්, මම සැදහැකියෙමිද සිල් ඇතියෙමිද වෙමිද යි ඔහු විසින් ඒ අධ්‍යය පිරිය යුතු. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැකියේත්, සිල් ඇතියේත් වේද, මෙසේ ඒ ඇඟින් පරිපූර වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැකියේත් සිල් ඇතියේත් වෙයි. නොද බහුශ්‍රැත වෙයි...බහුශ්‍රැත වූයේත් නොද ධර්මකර්ම වෙයි...ධර්මකර්ම වූයේත් නොද පරිසාවට වෙයි...පරිසාවට වූයේත් විසාරද ව පිරිස්හි නොද දහම් දෙසන්නේ වෙයි...විසාරද ව දහම් දෙසනුයේත් වෙයි. රූපාවචර ධ්‍යානයන් ඉක්ම යම් ඒ ආරූපා වූ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙතෙක් වෙත් නම් ඔවුන් නාම කායයෙන් ස්පර්ශ කොට නොද වාසය කරන්නෝ ය... රූපාවචරධ්‍යානයන් ඉක්ම යම් ආරූපා වූ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙතෙක් වෙත් නම් ඒ අරූපාවචර ධ්‍යානයන් නාමකායයෙන් පැහැය ගෙන වාසය කරයි... ආශ්‍රවක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ චිත්තවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් දිට්‍රදුමියෙහි ම තමා විසින් විඤ්ච ඥානයන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එළඹ වාසය නොකරයි මෙසේ හේ ඒ ඇඟින් අපරිපූරකාරී වෙයි. කිනම් උපායෙකින් මම සැදහැකිද වූයෙමි සිල්වත්ද වූයෙමි බහුශ්‍රැතද වූයෙමි ධර්මකර්මකත් වූයෙමි පරිසාවටත් වූයෙමි විසාරදත් වූයෙමි පිරිස්හි දහම් දෙසන්නෙමි රූපාවචරධ්‍යානයන් ඉක්ම ආරූපා වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙතෙක් වෙත් නම් ඒ අරූපාවචර ධර්මයන් නාමකයින් පැහැය වෙසෙමි දැයි... ආශ්‍රවක්ෂය කිරීමෙන්... සාක්ෂාත් කොට එළඹ වෙයෙමි දැයි ඔහු විසින් ඒ අධ්‍යය පිරිය යුතු යි.

යතො ව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සදෙධා ව හොති පිලවා ව බහුසසුතො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවවරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, යෙනෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ කායෙන උප්පිථා විහරති. ආසවානං බයා-පො-සංකිකථා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනබ්බන්ත පරිසුරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමන්තපාසාදිකො ව හොති සබ්බාකාර පරිසුරො වාති.

8. 2. 8. 3

පදම්ම මරණසති සූතං

එකං සමයං භගවා නාදිකෙ¹ විහරති භික්ඛුකාංචයට. භත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසි භික්ඛවොති. හදනෙකති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසු. භගවා එතදවොච:

මරණසති භික්ඛව භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා. භාවෙට් නො තුමෙහ භික්ඛව මරණසතිනති?

එවං චූෂෙත අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අහං ඛො භනෙත, භාවෙමි මරණසතිනති.

යථා කථං පන ඤං භික්ඛු, භාවෙසි මරණසතිනති? ඉධ මඤ්ඤ භනෙත, එවං හොති: අහොවනාහං රතතිඤ්චං ජීවෙය්‍යං, භගවතො සාසනං මනසි කරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසාසි. එවං ඛො අහං භනෙත, භාවෙමි මරණසතිනති.

1. නාදිකෙ- මජ්ඣිම, නාදිකෙ- 778

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ යැදහැකියෙන්, සිල්වත් වූයෙන් බහුශ්‍රැත වූයෙන් ධර්මකර්මක වූයෙන් පරිසාවවර වූයෙන් විශාරද වූයෙන් වේද, පිරිස්හි දහම් දෙසනුයේ වේද, රූපාවචර ධ්‍යානයන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්තවීමෙන්ම නෙතෙන් වෙන් නම් ඒ අරූපාවචර ධ්‍යානයන් නාමකායයෙන් ස්පර්ශ කොට වායය කරයි ද, ආසුච්ඡයන් ක්ෂය කිරීමෙන්... ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵලාබ්‍ය වෙසෙත් ද, මෙසේ හෙතෙමේ ඒ අඛණ්ඩයෙන් පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දහම් අවිත් සමනාගත මහණ සමන්තසාසාදිකත් වෙයි. සථාකාර පරිපූර්ණත් වේ යයි.

8. 2. 8. 3

ප්‍රථම මරණසාක්ෂි සූත්‍රය

එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික නම් ගම්හි ගිඤ්ජකාවසථයෙහි (ගඬොඵලුවා පහයෙහි) වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, යි හික්ෂුන් දැමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ හික්ෂුහු පහවත් හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල කරුණ වදළ සේක:

මහණෙනි, භාවිත, බහුලිකෘත මරණානුස්මෘතිය මහත්ඵල වෙයි, මහානිසංස වෙයි. අමානයට බැස සිටියා වෙයි. අමානය කෙළවර කොට ඇත්තේ ද වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මරණසි වඩව් දැයි.

මෙසේ වදළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මම මරණානුස්මෘතිය වඩමැයි කියා යි.

මහණ, තෝ කෙසේ නම් මරණසි වඩනෙහිද යි? වහන්ස, මෙහිලා මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'මම එක රැඳවැලක් ජීවත්වන්නෙමි නම් යෙහෙක, හඟවන්නුගේ සස්ත (ආයත්මාර්ථ ප්‍රතිවේදාවහ වූ අවවාදය) මෙතෙහි කරන්නෙමි නම් මා වීසින් එකකින් බොහෝ ආත්මික මහණකීය කරන ලද්දේ වෙයි, කියා යි. වහන්ස, මම මෙසේ මරණානුස්මෘතිය වඩමි.

2. අඤ්ඤතරොපි ටො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

යථා කථං පන ත්වං භික්ඛු භාවෙසි මරණසතින්ති? ඉධ මයං භතෙන, එවං හොති: අභොවතාහං දිව්සං ජීවෙය්‍යං භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසාති. එවං ටො අහං භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

3. අඤ්ඤතරොපි ටො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

යථා කථං පන ත්වං භික්ඛු, භාවෙසි මරණ සතින්ති? ඉධ මයං භතෙන, එවං හොති: අභොවතාහං උප්ඛිද්ධිසං ජීවෙය්‍යං භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසාති. එවං ටො අහං භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

4. අඤ්ඤතරොපි ටො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

යථා කථං පන ත්වං භික්ඛු භාවෙසි මරණසතින්ති? ඉධ මයං භතෙන එවං හොති: අභොවතාහං කදත්තරං ජීවෙය්‍යං යදත්තරං එකං පිණ්ඩපාතං භුංඤ්ඤාමි, භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසාති. එවං ටො අහං භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

5. අඤ්ඤතරොපි ටො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති. යථා කථං පන ත්වං භික්ඛු භාවෙසි මරණසතින්ති?

ඉධ මයං භතෙන, එවං හොති: අභොවතාහං කදත්තරං ජීවෙය්‍යං යදත්තරං උප්ඛිද්ධිණ්ඩපාතං භුංඤ්ඤාමි, භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසාති. එවං ටො අහං භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති.

2. අන්‍යතර මහණෙක් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය; “වහන්ස, මමත් මරණානුස්මිතිය වඩමැ”යි කියායි.

මහණ තෝ කෙසේ නම් මරණයි වඩනෙහි දැයි? වහන්ස, මෙහිලා මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ‘මම දවසක් ජීවත් වෙමි නම් යෙහෙක, භගවත්හුගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් ඒකාන්තයෙන් මා වීසින් බොහෝ ආත්මික මහණකිය කරන ලද්දේ වන්නේ ය. කියායි. වහන්ස, මෙසේ වනාහි මම මරණානුස්මිතිය වඩමැයි.

3. අන්‍යතර මහණෙක් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, මමත් මරණානුස්මිතිය වඩමැ”යි කියායි.

මහණ, කෙසේ නම් තෝ මරණානුස්මිතිය වඩනෙහි දැයි? වහන්ස, මෙහිලා මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම අඩ දවසක් ජීවත් වන්නේ නම් යෙහෙක, භගවත්හුගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් ඒකාන්තයෙන් මා වීසින් බොහෝ ආත්මික මහණකිය කෙළේත් වන්නේ ය කියායි. වහන්ස, මෙසේ මම මරණස්මිතිය වඩමියි.

4. අන්‍යතර මහණෙක් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ ය:

“වහන්ස, මමත් මරණ ස්මිතිය වඩමි”යි කියායි. මහණ, තෝ කෙසේ නම් මරණස්මිතිය වඩනි” දැයි? වහන්ස, මට මේ කරුණෙහි ලා මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම යම් පමණ කලෙකින් එක් පිටුවායක් (එක් දවසක් පමණ යැපෙන අහරක්) වළඳමි නම් එතෙක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් මනා ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් ඒකාන්තයෙන් එකතින් බොහෝ ආත්මික මහණකිය කළේ වන්නේ ය කියායි, වහන්ස, මම මෙසේ මරණස්මිතිය වඩමියි.

5. අන්‍යතර මහණෙක් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

වහන්ස, මමත් මරණ ස්මිතිය වඩමි කියායි. මහණ තෝ කෙසේ නම් මරණ ස්මිතිය වඩන්නෙහි දැයි? වහන්ස මෙහිලා මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම යම් පමණ කලෙකින් අඩ පිටුවා වළඳමි නම් එතෙක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් මා වීසින් ඒකාන්තයෙන් බොහෝ ආත්මික මහණකිය කෙළේත් වන්නේ ය කියායි: වහන්ස, මම මෙසේ මරණ ස්මිතිය වඩමියි.

6. අඤ්ඤතරොපි ටො භීක්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති. යථා කථං පන ත්වං භීක්ඛු, භාවෙයි මරණසතින්ති?

ඉධ මග්ගං භතෙන, එවං හොති: අභොවතාහං තදන්තරං ජීවෙය්‍යං, යදන්තරං චත්තාරො පඤ්චආලොපෙ සබ්බාදීන්ධා අපේක්ඛාහරාමි, භගවතො සායනං මනසිකරෙය්‍යං, ඔහුං චත මෙ කතං අසසාති. එවං ටො අහං භතෙන, භාවෙමි මරණසතින්ති.

7. අඤ්ඤතරොපි ටො භීක්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති. යථා කථං පන ත්වං භීක්ඛු, භාවෙයි මරණසතින්ති?

ඉධ මග්ගං භතෙන එවං හොති: අභොවතාහං තදන්තරං ජීවෙය්‍යං, යදන්තරං එකං ආලොපං සබ්බාදීන්ධා අපේක්ඛාහරාමි, භගවතො සායනං මනසිකරෙය්‍යං, ඔහුං චත මෙ කතං අසසාති. එවං ටො අහං භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති.

8. අඤ්ඤතරොපි ටො භීක්ඛු භගවතං එතදවොච: අහමි ටො භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති.

යථාකථමපන ත්වං භීක්ඛු, භාවෙයි මරණසතින්ති? ඉධ මග්ගං භතෙන එවං හොති: අභොවතාහං තදන්තරං ජීවෙය්‍යං, යදන්තරං අසසසිත්වා වා පසසසාමි, පසසසිත්වා වා අසසසාමි, භගවතො සායනං මනසිකරෙය්‍යං, ඔහුං චත මෙ කතං අසසාති. එවං ටො අහං භතෙන භාවෙමි මරණසතින්ති.

6. අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, මමත් මරණස්මිතිය වඩමි” කියායි. මහණ, තෙත් කෙසේනම් මරණස්මිතිය වඩහිදැයි?

වහන්ස, මට මෙහිලා මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. මම යම් පමණ කලෙකින් බත් සතර පස් පිඩක් සපා ගිලිමි ද, ඒතාක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් එකකින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකීස කෙළේ වන්නේ ය කියා යි. වහන්ස, මම මෙසේ මරණස්මිතිය වඩමි යි.

7. එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: වහන්ස, මමත් මරණස්මිතිය වඩමි” කියා යි. මහණ තෙත් කෙසේ නම් මරණස්මිතිය වඩන්නෙහිදැයි?

වහන්ස, මට මෙහිලා මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම යම් පමණ කලෙකින් එක ආලෝපයක් සපා ගිලිමි ද, ඒතාක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් ඒකාන්තයෙන් මා විසින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකීස කෙළේ වන්නේ ය කියා යි. වහන්ස, මම මෙසේ මරණස්මිතිය වඩමි යි.

8. අන්‍යතර මහණෙක් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: ‘වහන්ස, මමත් මරණස්මිතිය වඩමි කියා යි.

මහණ, තෙපි කෙසේ නම් මරණස්මිතිය වඩන්නෙහි දැයි? වහන්ස, මෙහිලා මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම යම් පමණ කලෙකින් ආශ්වාස කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි ද, ප්‍රශ්වාස කොට හෝ ආශ්වාස කෙරෙමි ද, ඒතාක් කල් ජීවත්වන්නෙමි නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් එකාන්තයෙන් මා විසින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකීස කෙළේ වන්නේ ය කියා යි. වහන්ස, මම මෙසේ මරණස්මිතිය වඩමි යි.

එවිට වූ තෙත හඟවාන හෙයින් ඒකදවැඩා යවාය. හිකුළුව, හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති: අභොවතාහං රතනිද්වං ජීවෙය්‍යං හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, යොපායං හිකුළුව, හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති: අභොවතාහං දිවසං ජීවෙය්‍යං හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, යොපායං හිකුළුව, හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති, අභොවතාහං උපධිදිවසං ජීවෙය්‍යං, හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, යොපායං හිකුළුව, හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති: අභොවතාහං තදනතරං ජීවෙය්‍යං යදනතරං ඒක පිණ්ඩපාතං භුංඤ්‍යාමී, හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, යොපායං හිකුළුව, හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති: අභොවතාහං තදනතරං ජීවෙය්‍යං, යදනතරං උපධිපිණ්ඩපාතං භුංඤ්‍යාමී, හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, යොපායං හිකුළුව හිකුළු එවිට මරණසනී, භාවෙති: අභොවතාහං තදනතරං ජීවෙය්‍යං යදනතරං වතනාදරා වා පඤ්ඤා ආලොපෙ සකිංදිනා අපෙක්ඛාගරාමී, හඟවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වන මෙ කතං අසානී, ඉමං වූවන්හි හිකුළුව හිකුළු පමනක වීරග්‍රන්ථි දැඩි මරණසනී භාවෙති ආසවානං ධයාය.

යො ව බව: යං භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං මරණසතිං භාවෙති; අභොවි-
තාභං තදන්තරං ජීවෙය්‍යං යදන්තරං එකං ආලොපා සම්බාදිතා අපේක්‍ෂා-
හරාමී, භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං බහුං වත මෙ කතං අසානාති,
යොපායං භික්ඛවෙ භික්ඛු මරණසතිං භාවෙති; අභොවිතාභං තදන්තරං
ජීවෙය්‍යං, යදන්තරං අසාසිතා වා පසාසාමී ව පසාසිතා වා අසාසාමී,
භගවතො සාසනං මනසිකරෙය්‍යං, බහුං වත මෙ කතං අසානාති, ඉමෙ
වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පම්භන්තා උභරන්ති තික්ඛං මරණසතිං භාවෙත්ති
ආසවානං බයාය.

නැමැතින්ගේ භික්ෂුවෙහි එවැනි පිකඩිකඩිකිං: අපරමනා විහරිසාම, තිසාරිමරණසනිං භාවෙයාම අසාවානා බයායානි, එවැනි වෙලාවෙහි භික්ෂුවෙහි පිකඩිකඩිකිං.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ මහණුන්ට තෙල වදළ
 සේක. මහණෙනි, යම් මහණෙක් 'එකකින් මම එක රු දවුලක් ජීවත් වන්
 නෙමි නම් යෙහෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි
 නම් එකාන්තයෙන් මා විසින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ
 වන්නේ ය' යි මෙසේ මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි, යම් මහණෙක්
 මම දවුලක් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
 සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් මා විසින් එකකින් බොහෝ ආත්මිහිත
 මහණකිය කෙළේ වන්නේ ය' යි මෙසේ මරණස්මෘතිය වඩනේ ද,
 මහණෙනි, යම් මෙ මහණකෙනෙක් 'මම එකකින් අඩදිනක ජීවත් වන්නෙමි
 නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි
 නම් මා විසින් එකකින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ වන්නේ ය' යි
 මෙසේ මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි, යම් මෙ මහණෙක්
 මම යම් පමණ කලෙකින් එක් පිඩුවායක් වළඳමි නම් එතෙක් කල්
 ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි
 කරන්නෙමි නම් මා විසින් එකකින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ
 වන්නේ ය යි මෙසේ මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි, යම් මෙ මහණෙක්
 "මම යම් පමණ කලෙකින් අඩපිඩුවායක් වළඳමි නම් එතෙක් කල්
 ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි
 කරන්නෙමි නම් මා විසින් එකාන්තයෙන් බොහෝ ආත්මිහිත මහණ
 කිය කෙළේ වන්නේ ය" යි මෙසේ මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි,
 යම් මෙ මහණෙක් "මම යම් පමණ කලෙකින් බත් සතර පස් පිඩක් සපා
 ගිලිමි නම් එතෙක් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 ගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් මා විසින් එකකින් බොහෝ
 ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ වන්නේ ය' යි මෙසේ මරණස්මෘතිය
 වඩනේ ද. මහණෙනි, මෙ හික්ෂුහු ප්‍රමාද ව වෙසෙති ද ආසුර්වක්ෂය පිණිස
 ලැබී ව මරණසතිය වඩත් යයි ද කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, යම් මෙ මහණෙක් "මම යම් පමණ කලෙකින් එක්
 පිඩක් සපා ගිලිමි නම් එතෙක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් මා විසින්
 එකාන්තයෙන් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ වන්නේ ය යි මෙසේ
 මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි, යම් මෙ මහණෙක් "මම යම්
 පමණ කලෙකින් අසස් කොට හෝ පසස් කරන්නෙමි ද, පසස් කොට
 හෝ අසස් කරන්නෙමි ද ඒ තෙක් කල් ජීවත් වන්නෙමි නම් යෙහෙක.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්න මෙනෙහි කරන්නෙමි නම් මා විසින්
 එකකින් බොහෝ ආත්මිහිත මහණකිය කෙළේ වන්නේ ය යි මෙසේ
 මරණස්මෘතිය වඩනේ ද, මහණෙනි, මෙ හික්ෂුහු අප්‍රමාද ව වෙසෙන්නාහයි
 ද ආසුර්වක්ෂය කරනු පිණිස තික්ෂණ ව මරණස්මෘතිය වඩන්නාහයි ද
 කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්ෂිය යුතු; අප්‍රමත්ත ව වාසය කරමහ.
 ආසුර්වක්ෂ ක්ෂය කරනු පිණිස තික්ෂණ ව මරණස්මෘතිය වඩමහ කියායි.
 මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්ෂිය යුතු යි.

8. 2. 8. 4

දුතියමරණසති සුතතං

එකං සමයං භගවා නාදිකෙ වීහරති ගිඤ්ජකාට්ඨසථෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සකාසු. භගවා එතදවොච:

මරණසති භික්ඛවෙ භාවිතා බහුලිකතා මහඵලා හොති මහාතිසංසා අමනොගධා අමතඵලියොසානා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මරණසති කථං බහුලිකතා මහඵලා හොති මහාතිසංසා අමනොගධා අමතඵලියොසානා:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිව්වස නික්ඛනෙත රතනියා පතිතිතාය¹ ඉතිපට්ඨසංඝේකති: බහුතා ඛො මෙ පච්චියා මරණසත. අභි වා මං ඩංසෙය්‍ය, විච්ඡිකො වා මං ඩංසෙය්‍ය, සතපදී වා මං ඩංසෙය්‍ය, තෙන මෙ අසස කාලකිටියා. සො මම අසස අත්තරායො, උපකුඤ්චා වා පපතෙය්‍යං, භක්තං වා මෙ භුක්තං බ්‍යාපජෙය්‍ය, පික්තං වා මෙ කුප්පෙය්‍ය, සෙම්භං වා මෙ කුප්පෙය්‍ය, සත්ථකා වා මෙ වාතා කුප්පෙය්‍යං, මනුසසා වා මං උපකකමෙය්‍යං, අමනුසසා වා මං උපකකමෙය්‍යං, තෙන මෙ අසස කාලකිටියා, යො මම අසස අත්තරායොති.

තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසංඝේකතිතබ්බං: අත්ථි හු ඛො මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපඤ්චිතා යෙ මෙ අසසු රතනිං කාලං කරොත්තස්ස අත්තරායායාති. සථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චිකම්මානො උචං ජානාති: අත්ථි මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපඤ්චිතා යෙ මෙ අසසු රතනිං කාලං කරොත්තස්ස අත්තරායායාති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය අධිමනෙතා ජනෙඤ්ච වායාමො ව උසසාගො ව උසසාළභී ව අපච්චාති ව සති ව සමපඤ්ඤා ව කරණියං.

1. පටිතිතාය- pps.

8. 2. 8. 4

දෙවැනි මරණයකි සුත්‍රය

එක් සමයෙකහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික ගමහි ගිඤ්ඤ කාවසථයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි' යි හික්ෂුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක.

මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාත මරණස්මෘතිය මහත්ඵල මහානාශය වෙයි, අමාතාවශාහ වේ, අමාතපයඝාවසාන වේ. මහණෙනි, කෙසේ භාවිත කෙසේ බහුලිකාත මරණස්මෘතිය මහත්ඵල වේ ද, මහානාශය වේ ද, අමාතාවශාහ වේ ද, අමාතපයඝාවසාන වේ ද:

මහණෙනි මේ සස්තෙහි මහණ දවල ඉක්මගිය කල්හි රු නැවත එළඹී කල්හි මෙසේ පස්විකයි: මාගේ මරණයට ප්‍රත්‍යයයෝ බොහෝ වෙති. සර්පයෙක් හෝ මා ඩස්තේ ය, ගෝනුස්සෙක් හෝ මා ඩස්තේ ය, පත්තෑයෙක් හෝ මා ඩස්තේ ය. එයින් මාගේ කාලක්‍රියාව වෙයි. ඒ මට ජීවිතාන්තරය වෙයි. පැකිල හෙන්නෙමි හෝ වෙමි. මා වැළඳු බත හෝ නොදිරන්තේ ය. මාගේ පිත හෝ කීපෙයි. මාගේ සෙම හෝ කීපෙයි, මාගේ ශස්ත්‍රක වාතයෝ හෝ කීපෙති, මිනිස්සු හෝ මට උපක්‍රම කෙරෙති අමනුෂ්‍යයෝ හෝ මට උපක්‍රම කෙරෙත්. එයින් මාගේ කාලක්‍රියාව වන්නේ ය. ඒ මට අන්තරය වෙයි.

මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සිතිය යුතු යි: "රු කාලක්‍රියා කරන මට අන්තරය පිණිස යම් අකුශල කෙනෙක් වෙත් නම් එබඳු ලමු අකුසල් දහම්හු මට අප්‍රභිණ වූවාහු ඇත් ද කියා යි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ ද: "රු කාලක්‍රියා කරන මට යම් අකුශලධර්ම කෙනෙක් අන්තරය පිණිස වෙත් නම් මට අප්‍රභිණ වූ එබඳු ලමු අකුශල ධර්මයෝ ඇතැයි. මහණෙනි ඒ මහණහු විසින් ඒ ලමු අකුසල් දහමුත්තේ ම ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ජයයක් ව්‍යායාමයක් උත්සාහයක් අධිමාත්‍ර උත්සාහයක් නො කලකිරු මත් ස්මෘතියක් සම්ප්‍රජන්‍යයක් කටයුතු.

සෙය්‍යරාපි භික්‍ෂුවෙ, ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තධිසො වා තසෙසව
වෙලසො වා සියසා-වා නිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දඤ්ච වායාමඤ්ච උසා-
තඤ්ච උසෙසාළභීඤ්ච අසාට්ඨානීඤ්ච සත්ථිඤ්ච සමපඤ්ඤාඤ්ච කරෙය්‍යං,
ඵවමෙවි වො භික්‍ෂුවො, තෙන භික්‍ෂුනා තෙසං යෙව පාපකානාං අකුසලානාං
ධම්මානාං පහානාය අධිමනො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාතො ව උසෙසාළභී
ව අසාට්ඨානී ව සත්ථි ව සමපඤ්ඤාඤ්ච කරෙය්‍යං.

සචෙ පන භික්‍ෂුවෙ භික්‍ෂු පට්ඨවෙසබ්බානො ඵවං ජානාති: නත්ථි
මෙ පාපකාං අකුසලා ධම්මා අසපභීනා යෙ මෙ අසසු රතතිං කාලං
කරොත්තස්ස අත්තරායායාති, තෙන භික්‍ෂුව භික්‍ෂුනා තෙනෙව පිතිපා-
මොජ්ජන වීභාතබ්බං අනොරතඤ්ඤාසිත්තීනාං කුසලෙසු ධම්මෙසු.

ඉධ පන භික්‍ෂුව භික්‍ෂු රතතියා භික්‍ෂිකායා දිවසෙ පතිහිතෙ ඉති-
පට්ඨඤ්ඤාසිත්තී: ධුත්තා වො මෙ පට්ඨයා මරණස්ස; අහි වා මං ඩංසෙය්‍ය,
විජ්ජිමො වා මං ඩංසෙය්‍ය, සතපදී වා මං ඩංසෙය්‍ය, තෙන මෙ අසා
කාලකිරියා, සො මම අසා අත්තරායායාති. උපසම්මාදි වා පපතෙය්‍යං,
ගහං වා මෙ භුක්තං ධ්‍යාපජෙය්‍ය, පිත්තං වා මෙ කුසෙය්‍ය සෙමං වා මෙ
කුසෙය්‍ය, සත්ථිකා වා මෙ වාතා කුසෙය්‍ය, මත්‍රිකා වා මං උපකක්කමෙය්‍යං,
අම්බුකා වා මං උපකක්කමෙය්‍යං, තෙන මෙ අසා කාලකිරියා. සො මම
අසා අත්තරායායාති. තෙන භික්‍ෂුව භික්‍ෂුනා ඉති පට්ඨඤ්ඤාසිත්තබ්බං:
අත්ථි භු වො මෙ පාපකාං අකුසලා ධම්මා අසපභීනා යෙ මෙ අසසු දිවා කාලං
කරොත්තස්ස අත්තරායායාති.

සචෙ භික්‍ෂුවෙ භික්‍ෂු පට්ඨවෙසබ්බානො ඵවං ජානාති: අත්ථි මෙ පාපකාං
අකුසලා ධම්මා අසපභීනා යෙ මෙ අසසු දිවා කාලං කරොත්තස්ස අත්තරා-
යායාති. තෙන භික්‍ෂුව භික්‍ෂුනා තෙසං යෙව පාපකානාං අකුසලානාං
ධම්මානාං පහානාය අධිමනො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාතො ව උසෙසාළභී
ව අසාට්ඨානී ව සත්ථි ව සමපඤ්ඤාඤ්ච කරෙය්‍යං.

මහණෙනි, යම් පෙයින් ඇවිළ දන වස්ත්‍රය ඇතියෙන් වෙවයි ඇවිළ දන භික්ෂුකියේ වෙවයි එම වස්ත්‍රය හෝ භික්ෂු නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ජන්තූන් ව්‍යායාමයන් උත්සාහයන් අධිමාත්‍ර උත්සාහයන් උකටලි නොවීමත් සමානියත් සම්ප්‍රජනායත් කෙරේ ද, මහණෙනි, එපෙයින් ම ඒ මහණහු වීසින් එම ලාමක අකුසල් දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ජන්තූන්, ව්‍යායාමයන්, උත්සාහයන් අධික වියනයත් උකටලි නොවීමත් සමානියත් සම්ප්‍රජනායත් කටයුතුයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ 'යම් අකුසල් දහම් කෙතෙක් රු කුප්‍රිය කරන මට අත්තරාය පිණිස වෙත් නම් එබඳු අප්‍රභිණ වූ ලාමක අකුසල් දහමුහු මට නැතැයි මෙසේ දන්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු වීසින් දවරැහි කුසල් දහමිහි භික්ෂෙත්‍රවහු වීසින් එම ප්‍රීතිප්‍රමොදනයෙන් වාස කටයුතු යි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ රු නික්ම ගිය කල්හි දවස නැවත ආ කල්හි මෙසේ නුවණින් සිතයි: මාගේ මරණයට බොහෝ ප්‍රත්‍යයෝ වෙත්: සර්පයෙක් හෝ මා ධස්තේ ය, වායුවකයෙක් හෝ මා ධස්තේ ය. ගතපදියෙක් හෝ මා ධස්තේ ය, එයින් මාගේ කාලක්‍රියාව වෙයි. එය මට අත්තරාය පිණිස වෙයි, පා පැකිළ හෝ හෙත්තෙම වෙමි, මා වැළඳු බත හෝ නොදිසි, මාගේ පිත හෝ කිපෙයි, මාගේ සෙම හෝ කිපෙයි, මාගේ යක්‍ෂ්‍යකවාතයෝ හෝ කිපෙත්. මිනිස්සු හෝ මට උපක්‍රම කරත්. අමනුෂ්‍යයෝ හෝ මට උපක්‍රම කරත්, එයින් මාගේ කාලක්‍රියාව වෙයි, ඒ මට අත්තරාය පිණිස වෙයි, කියා යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු වීසින් මෙසේ සිතිය යුතු යි: දවල් කාලක්‍රියා කරන මට අත්තරාය පිණිස යම් අකුසල් කෙතෙක් වෙත් නම්, එබඳු අප්‍රභිණ වූ ලාමක අකුසල් දහමුහු මට ඇත කියා යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ ද: "දවල් කාලක්‍රියා කරන මට අත්තරාය පිණිස යම් අකුසල ධර්ම කෙතෙක් වෙත් නම් එබඳු ලාමක අකුසල ධර්මයෝ අප්‍රභිණ වූවාහු මට ඇත කියා යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු වීසින් ඒ ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ජන්තූන්, ව්‍යායාමයන් උත්සාහයන් උපෙක්ඛානියත් අප්‍රතිවාතියත් සමානියත් සම්ප්‍රජනායත් කට යුතු යි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ආදිත්තවෙදලා වා ආදිත්තසියො වා තසෙසව
වෙලසා වා සියසස වා භික්ඛාපනාය අධිමත්තං ඡන්දඤ්ච වායාමඤ්ච,
උසාහඤ්ච, උසෙසාලභිඤ්ච අපථවිවානිඤ්ච සත්ඤ්ච සම්පජඤ්ඤාඤ්ච කරෙය්‍ය,
ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, තෙන භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලා-
නං ධම්මොනං පහානාය අධිමත්තං ඡන්දෙ ව වායාමො ව උසාහො ව
උසෙසාලභි ව අපථවිවානි ව සත්ථි ව සම්පජඤ්ඤාඤ්ච කරණියං.

සථෙ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛු පවච්චෙක්ඛමානො ඵවං ජානාතී: නත්ථි මෙ
පාපකා අකුසලා ධම්මො අපථභිනා, යො මෙ අසසු දිවාකාලං කරොත්තස්ස
අත්තරායායාතී, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොදජජන විහා-
තඛං අභොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

ඵවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ මරණසති ඵවං ඛුද්ධිකතා මහපථො හොති
මහානිසංසා අමතොගධා අමතපරියොසානාතී.

8. 2. 8. 5

පට්ඨපට්ඨපද සුත්තං

[සාධකීනිදානං]

අට්ඨමා භික්ඛවෙ සමපදං කතමා අට්ඨං: උට්ඨානසමපදං, ආරක්ඛසමපදං,
කල්‍යාණමිත්තතා, සමජීවිතා, සඤ්ඤාසමපදං, සීලසමපදං, වාගසමපදං, පඤ්ඤා
සමපදං, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨං සමපදනි.

1. උට්ඨානා කම්මධෙය්‍යෙසු- අපමනත්තා විධානවා
සමං කපොති ජීවිකං- සමානං අනුරක්ඛති.
2. සඤ්ඤා සීලෙන සමපනෙතා වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො,
නිවචං මග්ගා විජ්‍යාධෙති- යොජානං සමපරායිකං.
3. ඉවෙවතෙ අට්ඨධම්මො ව සඤ්ඤා සරමෙසිනො
අකුසලා සවිචනාමෙන උභයස්ස සුඛාවහා.
4. දිට්ඨධම්මභිත්තස්ස සමපරායස්ස ඵ
ඵවමෙතං ගහට්ඨානං වාගො පුඤ්ඤං පවිඨ්ඨතීති.

මහණෙනි, යම් සෙයෙකින් ඇවිළ දන වයුතු ඇතියේ හෝ ඇවිළ දන නිසැකියේ ඇවිළ දන ඒ වස්ත්‍රය හෝ ඇවිළ දන ඒ නිස හෝ නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයත්, ව්‍යායාමයත්, උත්සාහයත් උසොත්ථිතියත්, නො කලකිරීමත් ස්මෘතියත් සම්ප්‍රජන්‍යයත් කෙරේ නම්, මහණෙනි, එපරිදිම ඒ හෙණහු වීසින් එම ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයත්, ව්‍යායාමයත්, උත්සාහයත් උසොත්ථිතියත් අප්‍රතිවානියත් ස්මෘතියත් සම්ප්‍රජන්‍යයත් කටයුතු යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දැන්දේ දැඩිල් කලුරිය කරන මට අන්තරාය පිණිස යම් අකුශල ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් එබඳු ලාමක අකුශල ධර්මයෝ අප්‍රභිණ වුවහු මට නැත. මහණෙනි, හෙණහු වීසින් කුශල ධර්මයන්හි ද්වි ෧ නික්මෙනුවහු එම ප්‍රීති ප්‍රමොද්‍යයෙන් වාසය කටයුතු යි.

මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුලිකෘත මරණස්මෘතිය මහත්ඵල වෙයි, මහානාශංස වෙයි, අමාතාවගාහ වෙයි, අමාත පයඨාවසානත් වේ යයි.

8. 2. 8. 5

ප්‍රථම සමපද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ සම්පත්හු අට දෙනෙකි. කවර අට දෙනෙක යත්: උත්තානසම්පද ය, ආරක්ෂාසම්පද ය, කල්‍යාණමිත්‍රතා ය, සමපීඨිතා ය, ශ්‍රද්ධාසම්පද ය, ශීලසම්පද ය, ත්‍යාගසම්පද ය, ප්‍රඤ්ඤාසම්පද ය. මහණෙනි, මේ අෂ්ට සම්පත වෙයි.

1. කමතෙහි (කර්මාන්ත කරන තන්හි) නැඟී සිටුනා වැර ඇතියේ නො පමා වූයේ විධාන ඇතියේ සම ව පීඨිකා කෙරෙයි. රැස්කළ දෑ රක්තේ යි.

2. සැදහැකියේ ශීලයෙන් යුතු වූයේ බිණු බස්හි අරුත් දැන්දේ හළ මුහුරුමල ඇතිවූ පරලොව ඇසිරිකළ සුව ලැබීමට හේතු වූ කුසල් මහ නිරතුරු හෙළි කෙරෙයි.

3. ගිහිගෙවැසි සැදහැකි කුලපුත්තට දෙලොව සුව එළවන කෙල අට දහමිහු සත්‍යනාම (අඤ්ඤා නාම) ඇති බුදුන් වීසින් මෙසේ වදරන ලදහ.

4. ගිහියනට දාෂටධර්මිතය පිණිස ද සම්පරාධිත සුව ය පිණිස ද මෙසේ කෙල දහම වෙයි. ත්‍යාගය පින් වඩනේ යයි.

8. 2. 8. 6

දුතිය සමපද සූතකං

[සාධකීතිදනං]

අට්ඨමා භික්ඛව සමපද: කතමා අට්ඨ: උට්ඨානසමපද, ආරක්ඛ-
සමපද, කල්‍යාණමිත්තතා, සමජීවිකතා, සඤ්ඤාසමපද, සීලසමපද, වාගසමපද,
පඤ්ඤාසමපදති.

1. කතමා ව භික්ඛවෙ උට්ඨානසමපද:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන කම්මට්ඨානෙන ජීවිකං කලෙති යදි
කසියා යදි වණිජ්ජාය යදි ගොරකෙඛන යදි ඉසසකෙත්ත යදි රාජපොරි-
සෙන යදි සිංහලකෙත්ත, තත් දසෙඛා හොති අනලසො තත්‍රාපායාය
චිම්සාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං, අයං වුවති භික්ඛවෙ
උට්ඨානසමපද.

2. කතමා ව භික්ඛවෙ ආරක්ඛසමපද:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස භොගා භොහති උට්ඨානචිරියාදිගතා
බාහාබලපරිචිතං සෙදුවකඛතා ධම්මිකා ධම්මලඤ්ඤා සො තෙ' ආරකෙඛන
ගුත්තියා සමපාදෙති 'කිංති මෙ භොගෙ නෙව රාජානො හරෙය්‍යුං,
න චොරා හරෙය්‍යුං, න අභි ධහෙය්‍ය, න උදකං වහෙය්‍ය, න අපචියා
දයාද හරෙය්‍යුතති. අයං වුවති භික්ඛවෙ ආරක්ඛසමපද.

3. කතමා ව භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පට්ඨවසති. තත්
යෙ තෙ භොහති ගෙතති වා ගහති පුත්තා වා දහරා වා වුද්ධිලිනො, වුද්ධා
වා වුද්ධිසිලිනො සඤ්ඤාසමපන්නා සීලසමපන්නා වාගසමපන්නා පඤ්ඤා-
සමපන්නා, තෙහි සඤ්ඤා සන්තිට්ඨති, සල්ලපති, සාකච්ඡං සමාපජ්ජති, යථා-
රූපානං සඤ්ඤාසමපන්නානං සඤ්ඤාසමපදං අනුසික්ඛති, යථාරූපානං
සීලසමපන්නානං සීලසමපදං අනුසික්ඛති, යථා රූපානං වාගසමපන්නානං
වාගසමපදං අනුසික්ඛති, යථාරූපානං පඤ්ඤාසමපන්නානං පඤ්ඤාසමපදං
අනුසික්ඛති. අයං වුවති භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා.

1. සො තෙ ත- කප්පි.

ද්විතීය සමපද සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ සමපත්ත අටදෙනෙකි. කවර අටදෙනෙක යත්: උත්තානසමපද ය, ආරක්ෂසමපද ය, කල්‍යාණමිත්‍රතා ය, සමච්චිකතා ය, ශ්‍රද්ධාසමපද ය, ශීලසමපද ය, ත්‍යාගසමපද ය, ප්‍රඥසමපද යි.

1. මහණෙනි, උත්තානසමපද නම් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත් සියලුමෙන් වෙවයි, වෙණදමෙන් වෙවයි, ගෙරි රැක්මෙන් වෙවයි, දුනුවා කමින් වෙවයි, රජ මෙහෙවරින් වෙවයි, අන්‍යතර ශිල්පයෙකින් වෙවයි, යම් ම කම්පාන්තයකින් ජීවිකාව කෙරේද, එහි ලා දක්ෂ වෙයි, අනලස් වෙයි, තත්‍රොපාය වීමංසායෙන් සමභාගත වෙයි, කරන්තට සමභී වෙයි, සංවිධානයට සමභී වෙයි. මහණෙනි මේ උත්තාන සමපද යි කියනු ලැබේ.

2. මහණෙනි, ආරක්ෂසමපද නම් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත් හට උත්තානවිෂයෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් රැස් කළ, සෝදිය වැඳීමෙන් රැස් කළ, එයින් දහැලී වූ, දහැලීන් ලත් හෝග කෙනෙක් වෙත් ද, හෝ ඒ භාගයන් ආරක්ෂායෙන් සැහැවීමෙන් සපයා තබයි, කෙසේ ය: මා අයත් භාගයන් කෙසේ රජදරුවෝ පැහැර නොගනිත් ද, සොරු පැහැර නොගනිත් ද, ගිනි නො දවා ද, දිය පා නො කෙරේ ද, අප්‍රිය වූ දයාදයෝ බන්ධනු හෝ පැහැර නොගනිත් ද කියා යි. මහණෙනි, මේ ආරක්ෂසමපද යි කියනු ලැබේ.

3. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතා නම් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත් යම් ම ගම්කෙනෙක වෙවයි, නියම ගමෙක වෙවයි වෙසේ ද, එහි ශ්‍රද්ධාසමපත්ත ශීලසමපත්ත ත්‍යාගසමපත්ත ප්‍රඥසමපත්ත වාදාශීලී දහරයෝ වෙත්වයි, වාදාශීලී වාදයෝ වෙත්වයි යම් ඒ ගැහැව් කෙනෙක් හෝ ගැහැව් පුත් කෙනෙක් හෝ ඇද්ද, සිටුන් හා එක්ව සිටුනේ ය. එක්ව බණන්නේ ය. සාකච්ඡාවට වදනේ ය. යම්බඳු (නො වෙනස් ව සිටුනා) සැදූ සපතූන්ගේ සැදූ සපුව අනුව හික්මේ ද, යම් බඳු (නො වෙනස් ව සිටුනා) සිල් සපතූන්ගේ සිල්සපුව අනුව හික්මේ ද, යම් බඳු (නො වෙනස් ව සිටුනා) ත්‍යාගසමපත්තයන්ගේ ත්‍යාගසමපත් අනුව හික්මේ ද, යම් බඳු (නො වෙනස් ව සිටුනා) ප්‍රඥ සමපත්තයන්ගේ ප්‍රඥසමපත් අනුව හික්මේ ද. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණ මිත්‍රතා යි කියනු ලැබේ.

4. කතමාව භික්ඛවෙ සමජීවිතා:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුතො ආයඤ්ඤා¹ භොගානං විදිත්වා වයඤ්ඤා භොගානං විදිත්වා සමං ජීවිතං කපෙත්ති, න අවෙවාගාලොං, නාතිහිනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති න ච මෙ වයො ආයං පරියාදය ධස්සති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, කුලාධාරො චා කුලාධාරනෙතවාසී චා කුලං පඤ්ඤා ජානාති, එත්තකෙනෙව සිත්තං, එත්තකෙනෙව උත්තත්තං². එවං මෙව බො භික්ඛවෙ කුලපුතො ආයඤ්ඤා භොගානං විදිත්වා වයඤ්ඤා භොගානං විදිත්වා සමං ජීවිතං කපෙත්ති, න අවෙවාගාලොං, න අතිහිනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති. න ච මෙ වයො ආයං පරියාදය ධස්සති.

සවායං භික්ඛවෙ කුලපුතො අසායො සමානො උළාරං ජීවිතං කපෙත්ති, තස්ස හවන්ථි වත්තාරො: උදුබ්බරබාදිකං වායං³ කුලපුතො භොගෙ බාදති. සථෙ පනායං භික්ඛවෙ කුලපුතො මහායො සමානො කසිරං ජීවිතං කපෙත්ති, තස්ස හවන්ථි වත්තාරො: අජ්ඣුමාපිකං වායං කුලපුතො මරිස්සති⁴. යනො ච බවායං භික්ඛවෙ කුලපුතො ආයං ච භොගානං විදිත්වා වයඤ්ඤා භොගානං විදිත්වා සමං ජීවිතං කපෙත්ති, න අවෙවාගාලොං, න අතිහිනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදය ධස්සති, න ච මෙ වයො ආයං පරියාදය ධස්සති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ සමජීවිතා.

5. කතමා ච භික්ඛවෙ සද්ධාසම්පද:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුතො සද්ධා භොති සද්දහති තපාගතස්ස බොධිං, “ඉතිසියො හගවා - ඵෙ - යත්ථ දෙවමනුස්සානං බුද්ධා හගවා”ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, සද්ධාසම්පද.

6. කතමා ච භික්ඛවෙ සීලසම්පද:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුතො පාණාතිපානා පටිවිරතො භොති. -පෙ- සුරාපමරය මජ්ඣමාදිකානා පටිවිරතො භොති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ සීලසම්පද.

7. කතමාව භික්ඛවෙ වාගසම්පද:

ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුතො විගතමලමච්ඡරෙන චෙත්සා අගාරං අරඤ්චාපති -පෙ- යාවයොගො දනසංවිහාරතො. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ වාගසම්පද.

1. අයඤ්ඤා - කසවි.

3. අජ්ඣුමාරං වායං - මජ්ඣං.

2. උදුබ්බරබාදි වායං - මජ්ඣං.

4. මහණෙනි, සමජීවිකා නම් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත්තර්ණයන්ගේ අයත් දූත භෝගයන්ගේ වැයක් දූත මෙයේ මාගේ අය වැය යට කොට ගෙන සිටුවනේ ය, මාගේ වැය අය යට නොව ගෙන නො සිටුවනේ ය යි අත්‍යවශ්‍ය නො කොට අතිහීන නො කොට මොනොවට ජීවිකා කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි කුලධරයෙක් හෝ කුලධරු අතුවැසියෙක් හෝ කුලාව නගා ගෙන මෙතෙකින්ම නතු විය. මෙතෙකින් ම මතු විය යි දන්නේ වේද, මහණෙනි, උපරිදි ම කුලපුත්තර්ණයන්ගේ අයත් දූත භෝගයන්ගේ වැයක් දූත අත්‍යවශ්‍ය නො කොට අතිහීන නො කොට මොනොවට ජීවිකා කරන්නේ ය. මෙයේ මාගේ අය, වැය යට කොට සිටුවනේ ය. මාගේ වැය, අය යට කොටගෙන නොසිටුවනේ ය යි කියා යි.

මහණෙනි, ඉදින් මේ කුලපුත්තර්ණ අය ඇතියේ උදර සේ ජීවිකා කෙරේ ද, එවිට “මේ කුලපුත්තර්ණ කුලවක්ඛු සෙයින් භෝගයන් වළඳ කෙරෙයි යි. මහට නිගාබණනුවෝ ඇත. මහණෙනි, ඉදින් මේ කුලපුත්තර්ණ අය ඇතියේ දුකයේ ජීවිකා කෙරේ ද, ‘මේ කුලපුත්තර්ණ අනාප මරණ ඇතියකු සෙයින් මැරේ’ ය යි මහට නිගාබණනුවෝ ඇත. මහණෙනි, යම් භෝගයකින් මේ කුලපුත්තර්ණ ඉමහත් නො කොට අතිහීන නො කොට මෙයේ මාගේ අය, වැය යට කොට සිටුවනේ ය, මාගේ වැය, අය යට කොට නො සිටුවනේ ය යි භෝගයන්ගේ අයත් දූත භෝගයන්ගේ වැයක් දූත මොනොවට ජීවිකා කෙරෙයි ද, මහණෙනි, මේ සමජීවිකා යයි කියනු ලැබේ.

5. මහණෙනි, ශ්‍රද්ධා සමපත් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත්තර්ණ සැදුහැකියේ වෙයි, ‘ඒ භාග්‍යවත්තු මෙසේත්... දෙවමිනිස්තට ශාස්ත්‍රායහ, චිත්‍රයක් දකුණ, හඟවත්හ’ යි තපාගතයන් වහන්සේගේ සමාසක් සමබ්බාසිය අදහයි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රද්ධාසමපද යි කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, ශීලසමපත් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත්තර්ණ පණ්ඩායෙන් දුරු වෙයි... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් දුරු වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලසමපද යි කියනු ලැබේ.

7. මහණෙනි, ත්‍යාගසමපත් කවර:

මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත්තර්ණ පහව ගිය මලමසුරු ඇති සිතින් ගෙහි වසනේ ය... යඳනට නිසි වූයේ දනසංවිභාගයෙහි ඇලුණේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ත්‍යාගසමපද යි කියනු ලැබේ.

8. කතමාව හිසකවෙ පඤ්ඤාසම්පදා:

ඉධ හිසකවෙ කුලපුතො පඤ්ඤාසම්පදා හොති -පෙ- සමමා දුක්ඛකය
ගාමිනියා. අයං වුවිති හිසකවෙ පඤ්ඤාසම්පදා.

ඉමා ඛො හිසකවෙ අවධාසම්පදා.

21. උච්චාතා කම්මධෙයොසු අපාමකො විධානවා,
සමං කපෙති ජීවිකං සමහතං අනුරකංති.
22. සද්ධා සිලෙන සම්පන්නො විද්දාසු චිත්තචක්ඛරො,
නිව්වං මහං විසොධෙති සොක්ඛානං සම්පරාධිකං.
23. ඉවෙවතෙ අවධානො ච සද්ධාසා සරමෙසිනො,
අසානො සචිතාමෙන උභයත් සුඛාවහා.
24. දිට්ඨිමත්තිකායා සම්පරාධසුඛාය ච,
ඵලමෙතං ගහවධානං වාගො සුඤ්ඤං පට්ඨෙතිති.

8. 2. 8. 7

ඉච්ඡා සුත්තං

[සාවස්ථිතීදානං]

තත්ථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො හිසඛු ආමනෙතයි ආවුසො
හිසකවොති ආවුසොති ඛො තෙ හිසඛු ආයස්මො සාරිපුතො
පට්ඨෙය්සාසු ආයස්මා සාරිපුතො එතදවොච.

අඬි මෙ ආවුසො පුත්තලා සතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං
කතමෙ. අඬ:

ඉධාවුසො හිසඛුතො පටිච්ඡෙදානං විහරතො නිරායකචූෂිතො
ඉච්ඡා උපප්පත්ති ලාභාය. සො උච්චතෙති සට්ඨි වායමති ලාභාය: තස්ස
උච්චතො සට්ඨො වායමතො ලාභාය ලාභො නුපප්පති. සො තෙන
අලාභෙන සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරක්ඛාළිං කුක්ඛාසං ආප-
ජ්ජති. අයං වුවිතොවුසො හිසඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය, උච්චතෙති සට්ඨි,
වායමති ලාභාය. න ච ලාභී සොචි ච පරිදෙවි ච වුතො ච සද්ධාමො.

8. මහණෙනි, ප්‍රඥසම්පත් කවර: මහණෙනි, මේ ලොවහි කුලපුත් ප්‍රඥවත් වෙයි... මොනොවට දු:ඛක්ෂයගාමීනි වූ... මහණෙනි, මේ ප්‍රඥසම්පද ි ි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සම්පත්හු අට දෙන වෙත්,

1. කායඤ්ඤා කරන තත්ති නැගී සිටුනා වෙර ඇතියේ නොපමා වූයේ විදහන් ඇතියේ මොනොවට ජීවිකා කෙරෙයි. රැස් කළ දැරකියි.

2. සාද්දුහතියේ ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ වැන් දන්තේ හළ මසුරු මල ඇතියේ පරලොව ඇසිරි කළ සුබදයක මාර්ගය නිතර හෙළි කෙරෙයි.

3. ගිහිගෙයි වැසි සාද්දුහති කුලපුත්හට දෙලොව සුව ඵළවන තෙල අට දහමුහු සත්‍යනාම (අනිකුතාම) ඇති වූයේ විසින් වදරන ලදහ.

4. මෙයේ තෙල දහම ගෘහස්ථයන්ගේ මෙලොව භික්‍ෂ පිණිස ද පරලොව සුව පිණිස ද වෙයි. න්‍යාගය තෙමේ පින් වඩන්නේ යයි.

8. 2. 8. 7

ඉව්‍යා සුත්‍රය

[සැවැත්තිදන ි ි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරිසුන් තෙරණුවෝ 'ඇවැත්ති මහණෙනි' ි ි හික්ෂුන් ඇමතුහ. ඒ හික්ෂුහු 'ඇවැත්ති' ි ි ආයුෂ්මත් සැරිසුන් තෙරණුවනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරිසුන් තෙරණුවෝ තෙල කීහ: ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයෝ අට දෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත්තාහ. විද්‍යාමාන වෙත්. කවර අට දෙනෙක් ද යත්:

4. ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන්නා වූ (කිසිවක් කෙරෙහි) අයත් පැවැතුම් ඇති (විදග්‍රහා කාර්මික) මහණක්හට ලාභය පිණිස ඉව්‍යාවක් උපදියි. හෙ තෙමේ උත්සාහ කරයි. (සුචාරිපරවශයෙන්) සටයි. වැයම් කරයි. ලාභය පිණිස උත්සාහ කරන සටන වැයම් කරන ඔහුට ලාභය නූපදියි. හෙ තෙමේ ඒ අලාභයෙන් ශොක කෙරෙයි. ක්ලාන්ත වෙයි. වැලපෙයි. ළෙහි අත් ගසා හබයි. මුළාවට පැමිණෙයි. ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභය පිණිස ඉව්‍යා ඇතියේ මෙසේ ලාභය පිණිස උත්සාහ කරයි. සටයි. වැයම් කරයි. ලාභ නොලබන සුල්ලේ ශෝක කරන්නේ ද වැලැපෙන්නේ ද ශාසනයෙන් ගිලිහුණේ ද වෙ යයි කියනු ලැබේ.

2. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පච්චික්ඛාසස්ස චිහරතො නිරායක්ඛට්ඨකති-
තො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො උට්ඨහති, සට්ඨි වායමති ලාභාය.
තස්ස උට්ඨහතො සට්ඨො වායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති.
සො තෙන ලාභෙන මජ්ජති පමජ්ජති, මද පමාදමාපජ්ජති. අයං
චුච්චතාට්ඨසො භික්ඛු ඉච්ඡා චිහරති ලාභාය. උට්ඨහති සට්ඨි වායමති
ලාභාය. ලාභී ච මදී ච පමාදී ච චුතො ච සද්ධම්මො.

3. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පච්චික්ඛාසස්ස චිහරතො නිරායක්ඛට්ඨකතිතො
ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. සො න උට්ඨහති න සට්ඨි න වායමති
ලාභාය. තස්ස අනුට්ඨහතො අසට්ඨො අවායමතො ලාභාය ලාභො
නුපපජ්ජති. සො තෙන අලාභෙන සොට්ඨි කිලමති පරිදෙවති උරක්ඛාළි-
කඤ්ඤති. සමමොහං ආපජ්ජති. අයං චුච්චතාට්ඨසො භික්ඛු ඉච්ඡා
චිහරති ලාභාය. න උට්ඨහති න සට්ඨි න වායමති ලාභාය. න ච ලාභී
සොචී ච පරිදෙවී ච චුතො ච සද්ධම්මො.

4. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පච්චික්ඛාසස්ස චිහරතො නිරායක්ඛට්ඨකති-
තො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය, සො න උට්ඨහති, න සට්ඨි න වායමති
ලාභාය. තස්ස අනුට්ඨහතො අසට්ඨො අවායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති.
සො තෙන ලාභෙන මජ්ජති පමජ්ජති. මද පමාදමාපජ්ජති, අයං චුච්ච-
තාට්ඨසො භික්ඛු ඉච්ඡා චිහරති ලාභාය. න උට්ඨහති, න සට්ඨි, න
වායමති ලාභාය. ලාභී ච මදී ච පමාදී ච චුතො ච සද්ධම්මො.

5. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පච්චික්ඛාසස්ස චිහරතො නිරායක්ඛට්ඨකති-
තො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය, සො උට්ඨහති, සට්ඨි වායමති ලාභාය,
තස්ස උට්ඨහතො සට්ඨො වායමතො ලාභාය ලාභො නුපපජ්ජති.
සො තෙන අලාභෙන න සොට්ඨි, න කිලමති, න පරිදෙවති, න
උරක්ඛාළි-කඤ්ඤති, න සමමොහං ආපජ්ජති. අයං චුච්චතාට්ඨසො භික්ඛු
ඉච්ඡා චිහරති ලාභාය. උට්ඨහති සට්ඨි වායමති ලාභාය. නච ලාභී
න ච සොචී න ච පරිදෙවී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

2. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන (කිසිවක් කෙරෙහි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක්හට ලාභයට ඉව්‍යාවක් උපදියි. හෙතෙමේ ලාභය පිණිස උත්සාහ කරයි, සටයි, වැයම් කරයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ කරන සටනා කරන වැයම් කරන ඔහුට ලාභය උපදියි. හේ ලාභයෙන් මත්වෙයි, ප්‍රමත්ත වෙයි, මදයෙන් ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි. ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභයට ඉව්‍යා ඇතියේ වෙසෙයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ කරයි, සටයි, වැයම් කරයි, ලාභ උබ්බතසුලු වූයේ ද මත්වනසුලු වූයේ ද ප්‍රමාදවන සුලු වූයේ ද සස්තෙන් ගිලිහුණේ ද වේ යයි කියනු ලැබේ.

3. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන, (කිසිවක් කෙරෙහි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක්හට ලාභය පිණිස ඉව්‍යාවක් උපදියි. හේ ලාභය පිණිස උත්සාහ නො කෙරෙයි, නො සටයි, වැයම් නොකරයි. ලාභ පිණිස උත්සාහ නො කරන නො සටන, වැයම් නො කරන ඔහුට ලාභය නූපදියි, හෙ තෙමේ ඒ අලාභයෙන් ශෝක කෙරෙයි, ක්ලාන්ත වෙයි, වැළැපෙයි, ළෙහි අත්ගසා හබයි, මුළාවට පැමිණෙයි, ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභය පිණිස රිසි ඇතියේ වෙසෙයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ නො කරයි, නො සටයි, වැයම් නො කරයි, ලාභ නො උබ්බත සුලු වූයේ ශෝක කරන්නේ ද වැළැපෙන්නේ ද සස්තෙන් වුන වූයේ ද වේ යයි කියනු ලැබේ.

4. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන (කිසිවක් කෙරෙහි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක්හට ලාභය පිණිස ඉව්‍යාවක් උපදියි. හේ ලාභය පිණිස උත්සාහ නො කරයි, සටනා නො කරයි, වැයම් නො කරයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ නො කරන නො සටන වැයම් නො කරන ඔහුට ලාභය උපදියි. හේ ඒ ලාභයෙන් මත් වෙයි, ප්‍රමත්ත වෙයි. මදයෙන් ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි, ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභයට රිසි ඇතියේ වෙසෙයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ නො කරයි, නො සටයි, වැයම් නො කරයි, ලාභී වූයේ ද මත් වූයේ පමා වූයේ සස්තෙන් ගිලිහුණේ ද වේ යයි කියනු ලැබේ.

5. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙනි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන (කිසිවක් කෙරෙහි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක්හට ලාභය පිණිස රිසියෙන් උපදියි. හෙ ලාභය පිණිස උත්සාහ කරයි. සටයි, වැයම් කරයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ කරන සටනා කරන වැයම් කරන ඔහුට ලාභය නූපදියි. හේ ඒ අලාභයෙන් ශෝක නො කරයි. ක්ලාන්ත නො වෙයි. නො වැළැපෙයි. ළෙහි අත් පැහැර නො හබයි, මුළාවට නො පැමිණෙයි, ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභය පිණිස උත්සාහ කරයි, සටයි, වැයම් කරයි, ලාභය නොඋබ්බතසුලු වූයේ ද ශෝක නොරනසුලු වූයේ ද නො වැළැපෙනසුලු වූයේ ද සස්තෙන් නො ගිලිහුණේ ද වේ යයි කියනු ලැබේ.

6. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්තවුත්තනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. යො උට්ඨිහති සටති වායමති ලාභාය. තස්ස උට්ඨිහතො සටතො වායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති. යො තෙන ලාභෙන න මජ්ජති න පමජ්ජති න පමාදමාපජ්ජති. අයං වුච්චතාට්ඨසො භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය. උට්ඨිහති සටති වායමති ලාභාය. ලාභී ච න ච මදී න ච පමාදී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

7. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්තවුත්තනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය. යො න උට්ඨිහති න සටති න වායමති ලාභාය. තස්ස අනුට්ඨිහතො අසටතො අවායමතො ලාභාය ලාභො නුසාජ්ජති. යො තෙන අලාභෙන න යොවති න කිලමති, න පරිදෙවති, න උරක්කාළිං කඤ්ඤති. න සමෙවොතං ආපජ්ජති. අයං වුච්චතාට්ඨසො, භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය. න උට්ඨිහති, න සටති, න වායමති ලාභාය. න ච ලාභී න ච යොවී න ච පරිදෙවී අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

8. ඉධ පනාට්ඨසො භික්ඛුනො පටිච්ඡන්තස්ස විහරතො නිරායත්තවුත්තනො ඉච්ඡා උපපජ්ජති ලාභාය, යො න උට්ඨිහති න සටති න වායමති ලාභාය, තස්ස අනුට්ඨිහතො අසටතො අවායමතො ලාභාය ලාභො උපපජ්ජති. යො තෙන ලාභෙන න මජ්ජති, න පමජ්ජති න පමාදමාපජ්ජති. අයං වුච්චතාට්ඨසො භික්ඛු ඉච්ඡා විහරති ලාභාය. න උට්ඨිහති න සටති න වායමති ලාභාය. ලාභී ච න ච මදී ච න ච පමාදී ච අච්චුතො ච සද්ධම්මො.

ඉමෙ චෝ ආට්ඨසො අඛි පුත්තලා සත්තනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්සිකති.

6. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන (කිසිවෙක්හි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක් හට ලාභය සඳහා ඊජ්ජායෙක් උපදනේ ය. භේ ලාභය සඳහා උත්සාහ කරයි, සටයි, ව්‍යායාම කරයි, ලාභය සඳහා නැඟී සිටුනා, සටන, ව්‍යායාම කරන ඔහුට ලාභය උපදනේ ය. භේ ඒ ලාභයෙන් මත් නො වෙයි, පමා නො වෙයි, ප්‍රමාදයට නො යෙයි. ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභය සඳහා ඊජ්ජා ඇතියේ වාසය කෙරේ. ලාභය සඳහා උත්සාහ කරයි, සටයි, ව්‍යායාම කරයි. ලාභී වූයේත්. මද නැතියේත් පමා නැතියේත් සස්තෙන් නො ගිලිහුණේත් වෙ යයි කියනු ලැබේ.

7. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි ප්‍රච්චේකයෙන් වසන (කිසිවෙක්හි) අයත් පැවැතුම් නැති මහණක්හට ලාභය සඳහා ඊජ්ජායෙක් උපදනේ ය. භේ ලාභය සඳහා උත්සාහ නො කරයි, නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි, ලාභය සඳහා නැඟී නො සිටුන නො සටන ව්‍යායාම නොකරන ඔහුට ලාභය නූපදියි. භේ ඒ අලාභයෙන් නො සොස්නේ ය. ක්ලාන්ත නො කරයි, පරිදෙව්නා නො කරයි, ළෙහි අත් ගසා නො හඬයි, මුළාවට නො පැමිණෙයි, ඇවැත්ති, මේ මහණ ලාභය සඳහා ඊජ්ජා ඇතියේ වාසය කෙරේ. ලාභය සඳහා උත්සාහ නො කරයි. නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි. නො ද ලාභී වූයේ නො ද සොස්තාසුලු වූයේ නො ද පරිදෙව්නා කරනසුලු වූයේ සස්තෙන් නො ද ගිලිහුණේ වෙය යි කියනු ලැබේ.

8. ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි ප්‍රච්චේක ඇති (කිසිවෙක්හි) අයත් වැටුම් නැති මහණක් හට ලාභය සඳහා ඊජ්ජායෙක් උපදනේ ය. භේ ලාභය සඳහා නැඟී නො සිටීයි. නො සටයි, ව්‍යායාම නො කරයි, ලාභය පිණිස උත්සාහ නොකරන නො සටන ව්‍යායාම නො කරන ඔහුට ලාභය උපදියි. භේ ඒ ලාභයෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වේ. පමාවට නො පැමිණෙයි. ඇවැත්ති, ලාභය සඳහා මේ මහණ ඊජ්ජා ඇතියේ වාසය කෙරේ. ලාභී වූයේත් මද මත් නො වූයේත් පමා නැති යේත් සස්තෙන් නො ගිලිහුණේත් වෙ යයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, මේ පුද්ගලයෝ අට දෙන ලොවහි ඇත්තාහ, විද්‍යාමාන චන්ත්‍රාහ යි.

8. 2. 8. 8

අලං සුතතං

[සාවකීතිදනං]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතෙනා භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ- ඡභි ආවුසො ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො අලං පරෙසං. කතමෙහි ඡභි:

ඉධාවුසො භික්ඛු විප්පතියනති ච හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, සුත්තානඤ්ඤා ධම්මානං ධාරකජාතියො හොති, ධිත්තානඤ්ඤා ධම්මානං අප්ප්පපරිකම්මි හොති. අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපන්නො ච හොති. කල්‍යාණවාචො ච හොති, කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය ශමන්තාගතො විසංඛංයා අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතියා. සන්දස්සකො ච හොති සමාදපකො සමුත්තරකො සම්පතංසකො සමුත්තවාටිනං.

ඉමෙහි ඛො ආවුසො ඡභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො අලං පරෙසං.

පඤ්ඤාවුසො ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, අලං පරෙසං. කතමෙහි පඤ්ඤා:

ඉධාවුසො භික්ඛු න භෙව ඛො විප්පතියනති ච හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, සුත්තානඤ්ඤා ධම්මානං ධාරකජාතියො හොති, ධිත්තානඤ්ඤා ධම්මානං අප්ප්පපරිකම්මි හොති. අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපන්නො ච හොති. කල්‍යාණවාචො ච හොති -පෙ- සන්දස්සකො ච හොති -පෙ- සමුත්තවාටිනං.

ඉමෙහි ඛො ආවුසො පඤ්ඤා ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, අලං පරෙසං.

වතුභාවුසො ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො, නාලං පරෙසං.¹ කතමෙහි වතුහි:

ඉධාවුසො භික්ඛු විප්පතියනති ච හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, සුත්තානඤ්ඤා ධම්මානං ධාරකජාතියො හොති, ධිත්තානඤ්ඤා ධම්මානං අප්ප්පපරිකම්මි හොති, අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපන්නො හොති. නො ච කල්‍යාණවාචො හොති -පෙ- නො ච සන්දස්සකො හොති -පෙ- 'සමුත්තවාටිනං. ඉමෙහි ඛො ආවුසො වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අත්තනො නාලං පරෙසං.¹

1. නො පරෙසං - ඔහු.

8. 2. 8. 8

අලං සුත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

ඵකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භික්ෂුන් ඇමතුහ... ඇවැත්ති, දහම් සයෙකින් සමන්වාගත මහණ තමාහට සුදුසු වෙයි. මෙරමාහට සුදුසු වෙයි. කවර සයෙකින යත්:

ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විසන්තිසන්ති (විහා දක්නාසුලු) ද වෙයි. දුරු දහමුත්ගේ අස්ථි පිරික්සනුයේ වෙයි. අරුත් දූන දහම් දූන ධම්මානුධම්ප්‍රතිපක්ඛියට පිළිපත්තේ වෙයි. කලාණ වචන ඇතියේ කලණබස් හඬ ඇත්තේ ද වෙයි. අරුත් හඟවන වීශිෂ්ට වූ නිදෙස් වූ පෞර වචනයෙන් සමන්විත වෙයි. සමුම්සරුනට කරුණු දක්වනුයේත් සමාදන් කරවනුයේත් සමුකොස්තා කරනුයේත් සමසංසනා කරනුයේත් වෙයි.

ඇවැත්ති, මෙ කරුණු සයින් සමන්වාගත වූ මහණ තමාහට සුදුසු වූයේ වෙයි. මෙරමාහට සුදුසු වූයේ වෙයි.

ඇවැත්ති, කරුණු පසෙකින් සමන්වාගත මහණ තමාහට සුදුසු වූයේ මෙරමා හට සුදුසු වූයේ වෙයි. කවර පසෙකින යත්:

ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විසන්තිසන්ති නොම වෙයි. ඇසු දහම් දරන්නේ වෙයි. දුරු දහමුත්ගේ අස්ථි පිරික්සනුයේත් වෙයි. අරුත් දූන දහම් දූන ධම්මානුධම් ප්‍රතිපක්ඛිය ද වෙයි...කලණ වදන් ඇතියේත් වෙයි...සමුම්සරුනට...සන්ධුක ද වෙයි.

ඇවැත්ති, මෙ කරුණු පයින් සමන්වාගත මහණ තමාහට සුදුසු වෙයි. මෙරමා හට සුදුසු වෙයි.

ඇවැත්ති, කරුණු සතරෙකින් සමන්වාගත මහණ තමාහට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නො වෙයි. කවර සතරෙකින යත්:

ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විසන්තිසන්ති ද වෙයි. ඇසු දහමුත් දරනසුල්ලේ වෙයි. දුරු දහමුත්ගේ අරුත් පිරික්සනසුලු වූයේත් වෙයි. අරුත් දූන දහම් දූන ධම්මානුධම්ප්‍රතිපත්තත් වෙයි. කලණ වදන් ඇතියේත් නො වෙයි..... සමුම්සරුනට..... සන්ධුක නො වෙයි. මහණෙහි, මෙ සතර කරුණෙන් සමන්වාගත මහණ තමාහට සුදුසු වෙයි. පරහට සුදුසු නො වෙයි.

ඇවැත්නි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි. කවර සතරෙකින් යත්:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විප්පතිසන්නි ද වෙයි. ඇසු දහමුත් දරනපුදු ද වෙයි, දරු දහමුත්ගේ අරුත් පිරික්සන සුදු ද නො වෙයි, අරුත් දැන දහම දැන ධර්මානුධම්ප්‍රතිපත්තත් නො වෙයි ... කලණකය ඇතියේ ද වෙයි....සමුම්සරුතට...සඤ්ඤා ද වෙයි. ඇවැත්නි, මෙ කරුණු සතරින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි.

ඇවැත්නි, තුන්දහමෙකින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු නො වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විප්පතිසන්නි ද වෙ ම ය. ඇසු දහමුත් දරන සැහැවි ඇත්තේ ද වෙයි. දරු දහමුත්ගේ අරුත් පිරික්සනසුදු ද වෙයි, අරුත් දැන දහම දැන ධර්මානුධම් ප්‍රතිපත්තත් වෙයි, කලණවදන් ඇත්තේත් නො වෙයි.... සමුම්සරුතට සඤ්ඤා ද නො වෙයි, ඇවැත්නි, මෙ තුන්දහමින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු නො වෙයි.

ඇවැත්නි, තුන්දහමෙකින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි. තමහට සුදුසු නො වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විප්පතිසන්නි ද නො වෙ ම ය. ඇසු දහමුත් දරන සැහැවි ඇත්තේ ද වෙයි, දරු දහමුත්ගේ අරුත් පිරික්සන්නේ ද නො වෙයි, අරුත් දැන දහම දැන ධර්මානුධම් ප්‍රතිපත්තත් නො වෙයි. කලණවදන් ඇත්තේත් වෙයි.... සමුම්සරුතට සඤ්ඤා ද වෙයි. ඇවැත්නි, මෙ තුන් දහමුත්ගෙන් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි.

ඇවැත්නි, දෙදහමෙකින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු නො වෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල් දහමහි විප්පතිසන්නි ද නො වෙ ම ය. ඇසු දහම දරන සැහැවි ඇත්තේත් වෙයි, දරු දහමුත්ගේ අරුත් පිරික්සන සුල්ලේත් වෙයි, අරුත් දැන දහම දැන ධර්මානුධම් ප්‍රතිපත්ත ද වෙයි, කලණවදන් ඇත්තේ ද නො වෙයි ... සමුම්සරුතට ... සඤ්ඤා ද නො වෙයි. ඇවැත්නි, මෙ දෙදහමින් සමන්වාගත මහණ තමහට සුදුසු වෙයි, පරහට සුදුසු නො වෙයි.

අවධානයට දීමට සමත්තයාගේ හිතට අල්පයක් නොදෙනා¹ කතමෙහි දී:

ඉධායුසො හිතට න හෙව ඛො ඛිසානිසනනි ට හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො ට සුතානං ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති -උප- නො ට අත්ථකුසලං ධම්මකුසලං ධම්මානුධම්මපටිපන්නො හොති. කල්යාණ වාචො ට හොති, කල්යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සමත්තයාගො වික්ඛම්භාය අනෙලගල්ලා අත්ථකුසලං ධම්මකුසලං, සත්ථකුසලං ට හොති සමාදුපකො සමුක්ඛෙය්ඤා සමපතංගකො සමුභවොති. ඉමෙහි ඛො ඉධායුසො දීඨි ධම්මෙහි සමත්තයාගො හිතට අල්පයක්, නොදෙනා¹ නි.

8. 2. 8. 9

සෙවසරිභානිය සුතතං

[සාවස්ථිතිදානං]

අට්ඨමෙ හිතට ධම්මා සෙවසරිභානිය හිතට පරිභානාය සංවික්ඛන්ති. කතමෙ අවධානං:

කම්මාරාමතා, හසසාරාමතා, නිද්දරාමතා, සඤ්ඤාකාරාමතා, ඉන්ද්‍රියෙසු අග්‍රහභාරතා, හොජනෙ මහාකුසලං, සංසාරාමතා, පපඤ්ඤාරාමතා. ඉමෙ ඛො හිතට අට්ඨ ධම්මා සෙවසරිභානිය හිතට පරිභානාය සංවික්ඛන්ති.

අට්ඨමෙ හිතට ධම්මා සෙවසරිභානිය හිතට පරිභානාය සංවික්ඛන්ති. කතමෙ අවධානං:

න කම්මාරාමතා, න හසසාරාමතා, න නිද්දරාමතා, න සඤ්ඤාකාරාමතා, ඉන්ද්‍රියෙසු අග්‍රහභාරතා, හොජනෙ මහාකුසලං, අසංසාරාමතා, නිද්දරාමතා, ඉමෙ ඛො හිතට අට්ඨ ධම්මා සෙවසරිභානිය හිතට පරිභානාය සංවික්ඛන්ති.

1. අනා අත්තනා - සිදු.

ඇවැත්ති, දෙදහමෙකින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි, තමහට සුදුසු නො වෙයි. කවර දහම් දෙකෙකින් යත්:

ඇවැත්ති, මෙ සස්තෙහි මහණ කුසල්දහමිහි විසන්තිසන්ති ද නො වෙ ම ය. ඇසු දහම් දරන සැහැවි ඇත්තේ නො වෙයි...අරුත් දන දහම් දන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපක්‍ෂාත් නො වෙයි. යහපත් වචනාශාස ඇතිසේ යහපත් වදන් ඇතිසේ ද වෙයි. පළිබොධරහිත නිදෙස් නො හිටිනුණු පද ව්‍යාඥන ඇති අරුත් ඇහවීමෙහි සමත් පිරිසුන් වදනින් සමන්වාගත වෙයි. සමුච්ඡාරුනට සම්මුඛයෙහි මෙන් කොට දක්වයි, සමාදන් කරවයි, උත්සාහවත් කරයි, භූණ කියමින් සතුටු කරවයි, ඇවැත්ති, මේ දෙදහමින් සමන්වාගත මහණ පරහට සුදුසු වෙයි. තමහට සුදුසු නො වෙයි.

8. 2. 8. 9

සේවපරිහානිය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ අටදහම් කෙනෙක් ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ පරිහානිය පිණිස පවතිත්. කවර අටදෙනෙක යත්:

නවකමිහි නිරත බව ය, අලොපසලොපයෙහි නිරත බව ය, නිද්‍රායෙහි නිරත බව ය, ගණසංඛනිකායෙහි නිරත බව ය, ඉදුරන්හි නො අවුරන ලද දෙරඇති බව ය, බොජුන්හි පමණ නොදන්නා බව ය, (පස්වැදෑරුම්) සංසරියෙහි නිරත බව ය, (තණ්හාමානදිට්ඨි) පපඤ්චයන්හි නිරත බවයි. මහණෙනි, මේ අටදහම්හු ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ පරිහානිය පිණිස පවතිත්.

මහණෙනි, මේ අටදහම් කෙනෙක් ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස පවතිත්. කවර අට දෙනෙක යත්:

නවකමිහි නිරත නො වන බව ය, අලප්පලප්පි නිරත නො වන බව ය, නිද්‍රායෙහි නිරත නො වන බව ය, ගණසංඛනිකායෙහි නිරත නො වන බව ය. ඉදුරන්හි අවුරන ලද දෙර ඇති බව ය, බොජුන්හි පමණ දන්නා බව ය, සංසරියෙහි නිරත නො වන බව ය, ප්‍රපඤ්චයන්හි නිරත නො වන බවයි. මහණෙනි, මේ අටදහම්හු ශෛක්‍ෂ භික්ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස පවතිත්.

8. 2. 8. 10

කුසිතාරමහවත්සු පුතනං

[සාවකීන්දනං]

අට්ඨමාහි භික්ඛවෙ කුසිතවත්සුති. භතමාහි අට්ඨ:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනා කමමං කත්තබ්බං භොති. තස්ස ඵට්ඨං භොති: කමමං ටො මෙ කත්තබ්බං භවිස්සති. කමමං ටො පන මෙ කරොත්තස්ස කායො කිලමිස්සති හන්දහං නිපජ්ජාමිති. සො හිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ පයමං කුසිතවත්සු.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා කමමං කතං භොති. තස්ස ඵට්ඨං භොති: අහං ටො කමමං අකාසිං, කමමං ටො පන මෙ කරොත්තස්ස කායො කිලනොහා, හන්දහං නිපජ්ජාමිති. සො හිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං කුසිතවත්සු.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා මග්ගො ගන්තබ්බො භොති. තස්ස ඵට්ඨං භොති: 'මග්ගො මෙ ගන්තබ්බො භවිස්සති, මග්ගො ටො පන මෙ ගව්ජ්ජනස්ස කායො කිලමිස්සති, හන්දහං නිපජ්ජාමිති. සො හිපජ්ජති න චිරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය ඉදං භික්ඛවෙ, තතියං කුසිතවත්සු.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා මග්ගො ගතො භොති. තස්ස ඵට්ඨං භොති: අහං ටො මග්ගං අගමාසිං, මග්ගො ටො පන මෙ ගව්ජ්ජනස්ස කායො කිලනොහා, හන්දහං නිපජ්ජාමිති, සො හිපජ්ජති, න චිරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්සං කුසිතවත්සු.

8. 2. 8. 10

කුසිතාරමභවනපු සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ කුසිතවිඤ්ඤා අටදෙනෙක් වෙති. කවර අටදෙනෙක් යත්:

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ (විවරවිචාරණාදී) කම් කටයුතු වෙයි. ඔහුට මේ බුදු සිත් වේ: “මා විසින් කම් කටයුතු වන්නේ ය. කම් කරන මාගේ කය ක්ලාන්ත වෙයි. එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවිති. නොපත් ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනු පිණිස අධිගම නොකළ ධ්‍යානාදිය අධිගම කරනු පිණිස සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස වැර නො අරඹයි. මහණෙනි, මේ පුරම කුසිතවඤ්ඤා යි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ විසින් කම් කරන ලද්දේ වෙයි. ඔහුට මේ බුදු සිතෙක් වෙයි: “මම කම් කෙළෙමි ම ය. කම් කරන මාගේ කය ක්ලාන්ත විය. එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවිති. නොපත් ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනු පිණිස අධිගම නොකළ ධ්‍යානාදිය අධිගම කරනු පිණිස සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස වැර නො අරඹයි. මහණෙනි, මේ ද්විතීය කුසිත වඤ්ඤා යි.

3. තවද මහණෙනි, මහණු විසින් මහ යා යුතු වෙයි. ඔහුට මේ බුදු සිතෙක් වෙයි: “මා විසින් මහ යා යුතු වෙයි. මහ යන මාගේ කය ක්ලාන්ත වෙයි. එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවිති. නොපත් ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනු පිණිස අධිගම නොකළ ධ්‍යානාදිය අධිගම කරනු පිණිස සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස වැර නො අරඹයි. මහණෙනි, මේ තෘතීය කුසිතවඤ්ඤා යි.

4. තවද මහණෙනි, මහණු විසින් මහ ගීයේ වෙයි ඔහුට මේ බුදු සිතෙක් වේ: “මම මහ ගීයෙමි වෙමි, මහ යන මාගේ කය ක්ලාන්ත ය, එහෙයින් මම භෝවිමි” යි. හේ භෝවිති. නොපත් ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනු පිණිස අධිගම නොකළ ධ්‍යානාදිය අධිගම කරනු පිණිස සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස වැර නො අරඹයි. මහණෙනි, මේ චතුර්ථ කුසිත වඤ්ඤා යි.

5. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා
ලහති ලුඛස්ස වා පණිතස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිපුරිං.
තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා
නාලන් ලුඛස්ස වා පණිතස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිපුරිං, තස්ස
මෙ කායො කිලනොනා, අකමමඤ්ඤාහං, භිපජ්ජාමි'ති. යො නිපජ්ජති.
-පෙ- අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාමං කුසිතවන්ත්‍රි.

6. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා
ලහති ලුඛස්ස වා පණිතස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිපුරිං. තස්ස ඵලං
හොති: අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා අලන් ලුඛස්ස
වා පණිතස්ස වා භොජනස්ස යාවදන් පාරිපුරිං. තස්ස මෙ කායො ගරුකො
අකමමඤ්ඤා, මාසාවිතං¹ මඤ්ඤා, හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති යො නිපජ්ජති
-පෙ- අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ ජරිඤ්ඤාමං කුසිතවන්ත්‍රි.

7. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උප්පන්නො හොති අප්පමත්තකො
ආබ්බො, තස්ස ඵලං හොති: “උප්පන්නො ඛො මෙ අයං අප්පමත්තකො
ආබ්බො, අත්ථිකප්පො² නිපජ්ජිතුං³ හන්දහං නිපජ්ජාමි'ති. යො නිපජ්ජති
-පෙ- අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ සත්තමං කුසිතවන්ත්‍රි.

8. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගිලානා වුට්ඨිනො හොති, අචිරවුට්ඨිනො
ගෙලඤ්ඤා. තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො ගිලානා වුට්ඨිනො අචිරවුට්ඨිනො
ගෙලඤ්ඤා, තස්ස මෙ කායො දුඛලො අකමමඤ්ඤා. හන්දහං නිපජ්ජා-
මිති. යො නිපජ්ජති, න විරියං ආරහති අප්පත්තස්ස පතති යා අනාධිගතස්ස
අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ අට්ඨමං කුසිතවන්ත්‍රි.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ කුසිතවන්ත්‍රිති ති.

1. මාසාවිතං - සිඬු.

2. අත්ථිකප්පො - සිඬු.

3. නිපජ්ජිතුං - සිඬු.

5. තවද මහණෙනි, මහණ ගමෙක වෙව් යි නියම ගමෙක වෙව් යි පිටු පිණිය හැසිරෙන්නේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භෝජනයක් කැමැති-තාක් පිරිපුන් කොට නොලබයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම වනාහි ගමහි වෙව් යි නියමගමෙහි වෙව් යි පිටු පිණිය හැසිරෙන්නෙමි රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භෝජන කැමැති තාක් පිරිපුන් කොට නොලත් මි. ඒ මාගේ කය ක්ලාන්ත ය. මම අකම්ණ්‍යයෙමි භෝවිමි” යි. හේ භෝවි යි... සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිය.. මහණෙනි, මේ පඤ්චම කුසිතවඤ්ච යි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ගමෙක වෙව් යි නියමගමෙක වෙව් යි පිටු පිණිය හැසිරෙනුයේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භෝජන කැමැති තාක් පරිපූර්ණ කොට ලබයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම වනාහි ගමෙක වෙව් යි නියමගමෙක වෙව් යි පිටු පිණිය සෙරෙනුයෙමි රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ භෝජන කැමැති තාක් පිරිපුන් කොට ලත් මි. ඒ මාගේ කුස බරෙක් වෙයි. අකම්ණ්‍ය වෙයි. තෙත් මැ ඇටක් මෙනි. (නොහොත් මැ බත් කැටකුගේ කුස මෙනි. නොහොත් මැ ඇට පිරු පසිබ්බකයක් මෙනි) එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවි යි... සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිය... මහණෙනි, මේ ඡෂ්ඨ කුසිත වඤ්ච යි.

7. තවද මහණෙනි, මහණට ස්වල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපතේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම ස්වල්පමාත්‍ර ආබාධයෙක් උපතේ වෙයි. හෝතට අදහසෙක් ඇත. එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවි යි... සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිය... මහණෙනි, මේ සජ්ජම කුසිතවඤ්ච යි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ගිලන් බැවින් නැඟී සිටියේ වෙයි. ගිලන් බැවින් නැඟී සිටි නොබෝ කල් ඇති වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම වනාහි ගිලන් බැවින් නැඟී සිටියෙමි ගිලන් බැවින් නැඟී සිටි නොබෝ කල් ඇතියෙමි වෙමි. ඒ මාගේ කය දුර්වල වූයේ අකම්ණ්‍ය වෙයි. එහෙයින් මම භෝවිමි” යි හේ භෝවි. නොපත් ධ්‍යානාදියට පැමිණෙනු පිණිය අධිගම නොකළ ධ්‍යානාදිය අධිගම කරනු පිණිය, සාක්ෂාත් නොකළ ධ්‍යානාදිය සාක්ෂාත් කරනු පිණිය වැර නොඅරඹයි. මහණෙනි, මේ අජ්ජම කුසිතවඤ්ච යි.

මහණෙනි, මේ අජ්ජම කුසිත වඤ්ච වෙත්.

අට්ඨමානී භික්ඛවෙ ආරම්භවන්ති. කතමානී අට්ඨ:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනා කම්මං කත්තංඤං භොති. තස්ස ඵලං භොති: කම්මං ටො මෙ කත්තංඤං භවීය්‍යනී, කම්මං ටො පන මෙ කරොනෙතන න සුකරං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හන්‍යහං පටිගච්චෙව වීරියං. ආරභාමී අප්පත්තස්ස පක්ඛියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායා'නි සො වීරියං. ආරභති අප්පත්තස්ස පක්ඛියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ආරම්භවන්ති.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා කම්මං කතං භොති. තස්ස ඵලං භොති: අහං ටො කම්මං අකාසිං, කම්මං ටො පනාහං කරොනෙතා නාසකං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හන්‍යහං වීරියං. ආරභාමී අප්පත්තස්ස පක්ඛියා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, සො වීරියං. ආරභති අප්පත්තස්ස පක්ඛියා, අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ආරම්භවන්ති.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා මග්ගො ගත්තංඤො භොති. තස්ස ඵලං භොති: මග්ගො ටො මෙ ගත්තංඤො භවීය්‍යනී, මග්ගො ටො පන මෙ ගච්ඡෙනෙතන න සුකරං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හන්‍යහං පටිගච්චෙව වීරියං. ආරභාමී. -පෙ-. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ආරම්භවන්ති.

4. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා මග්ගො ගතො භොති. තස්ස ඵලං භොති: අහං ටො මග්ගං අගමාසිං, මග්ගො ටො පනාහං ගච්ඡෙනෙතා නාසකං බුද්ධානං සාසනං මනසිකාතුං, හන්‍යහං වීරියං. ආරභාමී -පෙ- ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්රං ආරම්භවන්ති.

5. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා න ලහති ලුබ්භස්ස වා පඤ්ඤාස්ස වා භොජනස්ස යාවදන්තං පාරිපුරිං. තස්ස ඵලං භොති: අහං ටො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරනෙතා නාලන්තං ලුබ්භස්ස වා පඤ්ඤාස්ස වා භොජනස්ස යාවදන්තං පාරිපුරිං, තස්ස මෙ කායො ලුහුකො කම්මකෙසුකු, හන්‍යහං වීරියං. ආරභාමී -පෙ- ඉදං භික්ඛවෙ පඤ්ඤමං ආරම්භවන්ති.

මහණෙනි, මේ ආරම්භ වත්සව අටෙකි. කවර අටෙකයත්:

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙනහි මහණහු වීසින් (විවරවිචාරණාදී) කම්මාන කටයුතු වෙයි, ඔහට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “මා වීසින් කම්මාන කටයුතු වෙයි, කම්මාන කරන මා වීසින් බුදුවරුන්ගේ සස්ත මෙනෙහි කිරීමට සුකර නො වෙයි, එහෙයින් මම පළමු ම අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනාධිගතයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්තාකයාගේ සාක්ෂාත්තරණය පිණිස වැර අරඹමි” යි හේ අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනාධිගතයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්තාකයාගේ සාක්ෂාත්තරණය පිණිස වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ ප්‍රථමාරම්භවත්සව යි.

2. මහණෙනි, තවද මහණහු වීසින් කම්මාන කෙළේ වෙයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “මම වනාහි (විවරාදී) කම්මාන කෙළෙමි, කම්මාන කරන මට බුදුන්ගේ සස්ත මෙනෙහි කිරීමට නො හැකි වීම, එ හෙයින් මම අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනාධිගතයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්තාකයාගේ සාක්ෂාත්තරණය පිණිස වැර වඩමි” යි හේ අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනාධිගතයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්තාකයාගේ සාක්ෂාත්තරණය පිණිස වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ ද්විතීයාරම්භවත්සව යි.

3. තවද මහණෙනි, මහණහු වීසින් මහ යා යුතු වෙයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “මහ මා වීසින් යා යුතු වෙයි. මහ යන මා වීසින් බුදුවරුන්ගේ සස්ත මෙනෙහි කිරීමට සුකර නො වෙයි. එ හෙයින් මම... පළමු ව වැර අරඹමි”. මහණෙනි, මේ තෘතීය ආරම්භ වත්සව යි.

4. තවද මහණෙනි, භික්ෂුහු වීසින් මහ යන ලද වෙයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “මම මහ ගියෙමි. මහ යන මට බුදුවරුන්ගේ සස්ත මෙනෙහි කිරීමට නො හැකිවීම. එ හෙයින් මම... වැර අරඹමි”. මහණෙනි, මේ චතුර්ථාරම්භ වත්සව යි.

5. මහණෙනි, තව ද මහණ ගමක වෙවයි නියම ගමක වෙවයි පිටු පිණිස සරනුයේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භෝජන කැමැති තාක් පරිපූර්ණ කොට නො ලබයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “මම ගමක වෙව යි නියම ගමක වෙව යි පිටු පිණිස සරනුයේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භෝජන කැමැති තාක් පරිපූර්ණ කොට නො ලත්මි. ඒ මාගේ කය ලඳු වූයේත් කම්මාන වූයේත් වෙයි. එහෙයින් මම..... වැර අරඹමි”. මහණෙනි, මේ පඤ්චම ආරම්භවත්සව යි.

6. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා ලහති ලුබ්භයා වා පණීතයා වා භොජනයා යාවදන් පාරිපුරිං. තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය වරතොනා අලන්ථං ලුබ්භයා වා පණීතයා වා භොජනයා යාවදන් පාරිපුරිං. තස්ස මෙ කායො බලවා කම්මෙය්‍යෙය්‍ය, හන්දහං චිරියං ආරහාමී -පෙ- ඉදං භික්ඛවෙ, ඡට්ඨං ආරම්භවන්ති.

7. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උසානො හොති අසාමික්ඛනො ආබාධො. තස්ස ඵලං හොති: උසානො ඛො මෙ අං අසාමික්ඛනො ආබාධො. යානං ඛො පහොතං චිජ්ජති යං මෙ ආබාධො පට්ඨෙතියා, හන්දහං පටිගච්චෙව චිරියං ආරහාමී -පෙ- ඉදං භික්ඛවෙ, සත්තමං ආරම්භවන්ති.

8. පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු ගීලානා වුට්ඨිතො හොති, අචිර වුට්ඨිතො ගෙලෙය්‍යෙය්‍ය. තස්ස ඵලං හොති: අහං ඛො ගීලානා වුට්ඨිතො, අචිර-වුට්ඨිතො ගෙලෙය්‍යෙය්‍ය, යානං ඛො පනොතං චිජ්ජති යං මෙ ආබාධො පච්චුද්ධිකෙය්‍යා, හන්දහං පටිගච්චෙව චිරියං ආරහාමී අපසන්නස්ස පතති යා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාතස්ස සඤ්ඤිතියාය. යො චිරියං ආරහති අපසන්නස්ස පතති යා අනාධිගතස්ස අධිගමාය අසඤ්ඤාතස්ස සඤ්ඤිතියාය. ඉදං භික්ඛවෙ, අට්ඨමං ආරම්භවන්ති.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ආරම්භවන්ති.

යමකච්ඡෙයා අට්ඨමො.

කසප්පදානං:

දෙව සද්ධා දෙව මරණසති - දෙව සමපද අරාපරෙ
ඉච්ඡා අලං පරිභානං - කුසිතං ආරම්භවන්ති.

6. මහණෙනි, තව ද මහණ ගමක වෙව් යි නියමි ගමක වෙව් යි පිඩු පිණිය සරනුයේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භොජන කැමැති තාක් පරිපූර්ණ කොට ලබයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම ගමක වෙව් යි නියමි ගමක වෙව් යි පිඩු පිණිය සරනුයේ රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ භොජන කැමැති තාක් පරිපූර්ණ කොට ලත්මි. ඒ මාගේ කය බලවත් වූයේ කම්ණ්‍ය වේ. එ හෙයින් මම...වැර අරඹමි. මහණෙනි, මේ ඡේද ආරම්භ වසතු යි.

7. මහණෙනි, තව ද මහණ හට අල්පමාත්‍ර ආබාධයක් උපතේ වෙයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මට මේ අල්පමාත්‍ර ආබාධය උපතේ වෙයි. යම් හෙයකින් මාගේ මේ ආබාධය වැඩේ නම් තෙල කරුණ වීද්‍යමාන වේ, එ හෙයින් මම පළමුම..... වැර අරඹමි”. මහණෙනි, මේ සජ්ඣම ආරම්භ වසතු යි.

8. තව ද මහණෙනි, මහණ ගිලන් බැවින් නැගී සිටී නො බෝ කල් ඇතියේ ගිලන් බැවින් නැගී සිටියේ වෙයි. ඔහට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම ගිලන් බැවින් නැගී සිටී නොබෝ කල් ඇතියේ ගිලන් බැවින් නැගී සිටියේ වෙමි. යම් හෙයකින් මාගේ ආබාධය පෙරළා නැගී සිටුවේ නම් තෙල කරුණ වීද්‍යමාන වෙයි. එහෙයින් මම අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිය අනධිගතයාගේ අධිගමය පිණිය අසාක්ෂාත්කෘතයාගේ සාක්ෂාත්කරණය පිණිය වැර අරඹමි”. යි හේ අප්‍රාප්තයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිය අනධිගතයාගේ අධිගමය පිණිය අසාක්ෂාත්කෘතයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම පිණිය වැර අරඹයි. මහණෙනි, මේ අඡේද ආරම්භ වසතු යි.

මහණෙනි, මොහු අඡේද ආරම්භ වස්තුහු වෙත්.

අටවැනි යමකවර්ග යි.

එහිලඤ්ඤාය:

සඤ්චා ව මුල්කොට ඇති (සමන්තපාසාදික) සූත්‍ර දෙකය, මරණසති සූත්‍ර දෙකය, සමාද සූත්‍ර දෙකය, වැලි අනෙක් ඉච්ඡා සූත්‍රය, අලං සූත්‍රය, පරිභාන සූත්‍රය, කුසිතාරම්භවක්කු සූත්‍රය දැයි දසයෙනි.

9. සතිවග්ගො

8. 2. 9. 1

සතිසමපඤ්ඤා සුත්තං

[සාමඤ්ඤිකා]

සතිසමපඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අසති සමපඤ්ඤාවිපක්කං භතුවනිසං හොති භිරොත්තං. භිරොත්තං අසති භිරොත්තංවිපක්කං භතුවනිසං හොති ඉන්ද්‍රියසංවරො. ඉන්ද්‍රියසංවරෙ අසති ඉන්ද්‍රියසංවර විපක්කං භතුවනිසං හොති සිලං. සිලෙ අසති සිලවිපක්කං භතුවනියො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිං අසති සමමාසමාධිවිපක්කං භතුවනිසං හොති යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සනං. යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සනෙ අසති යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සනවිපක්කං භතුවනියං හොති නිබ්බද්ධිරාගො. නිබ්බද්ධිරාගෙ අසති නිබ්බද්ධිරාගවිපක්කං භතුවනියං හොති විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යාපි භික්ඛවෙ, රුකෙං ආබාසලාසවිපක්කෙ, ආසං පටථිකාපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති, තප්පාපි වේග්‍යාපි සාරොපි න පාරිපුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සතිසමපඤ්ඤා අසති සතිසමපඤ්ඤා විපක්කං භතුවනිසං හොති භිරොත්තං. භිරොත්තං අසති භිරොත්තං විපක්කං භතුවනිසං හොති -ඉ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සතිසමපඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සති සතිසමපඤ්ඤාසමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති භිරොත්තං. භිරොත්තං අසති භිරොත්තං සමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති ඉන්ද්‍රියසංවරො. ඉන්ද්‍රියසංවරෙ අසති ඉන්ද්‍රියසංවරසමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති සිලං. සිලෙ අසති සිලසමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිං අසති සමමාසමාධිසමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සනං. යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සනෙ අසති යථාගුත්ඤ්ඤාණදස්සන සමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති නිබ්බද්ධිරාගො. නිබ්බද්ධිරාගෙ අසති නිබ්බද්ධිරාගසමපක්කං උපතිසමපක්කං හොති විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

9. සති වර්ගය

8. 2. 9. 1

සතිසම්පජ්ඣ සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය නැති කළහි ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය නවුවනුයේ හිරිමතජ් හතොපනිඃශ්‍රය (නටඋපනිඃශ්‍රය ඇතියේ) වෙයි. හිරිමතජ් නැති කළහි නට හිරිමතජ් ඇතියනුයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි. ඉන්ද්‍රිය සංවරය නැති කළහි ඉන්ද්‍රියසංවර විපත්තියාගේ සීලය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි. සීලය නැති කළහි සීලවිපත්තියාගේ සමාක්සමාධිය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි. සමාක්සමාධිය නැතිකළහි සමාක්සමාධි විපත්තියාගේ යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නැතිකළහි යථාභූත ඤ්ඤාදර්ශනවිපත්තියාගේ (බලවත් විදර්ශනා සංඛ්‍යාත) නිවේදය හා (ආයතීමාද්ග සංඛ්‍යාත) විරාගය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි. නිවේද විරාගය නැතිකළහි නිවේද විරාග විපත්තියාගේ (දර්ශනවිමුක්තිය හා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය හතොපනිඃශ්‍රය වෙයි.

මහණෙනි, අතුකොළ නැති රුකක් යම්යේ වේ නම් එහි යොතු ද පිරිපුන්බවට නො යෙයි, සිවියත් බොරුද් හරත් පිරිපුන්බවට නො යේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය නැතිකළහි ස්මෘති සම්ප්‍රජන්‍ය විපත්තියාගේ හිරිමතජ් නවුවා වූ ප්‍රත්‍යය ඇත්තේ වෙයි. හිරිමතජ් නැති කළහි හිරිමතජ් විපත්තියාගේ ... විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය නවුවා වූ ප්‍රත්‍යය ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය ඇතිකළහි ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍ය සම්පත්තියාගේ හිරිමතජ් උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. හිරිමතජ් ඇතිකළහි හිරිමතජ් සපත්තනුයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇතිකළහි ඉන්ද්‍රිය සංවරසම්පත්තියාගේ සීලය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. සීලය ඇතිකළහි සීලසම්පත්තියාගේ සමාක්සමාධිය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිකළහි සමාක්සමාධිසම්පත්තියාගේ යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය ඇතිකළහි යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනසම්පත්තියාගේ නිවේදවිරාගය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. නිවේදවිරාගය ඇතිකළහි නිවේදවිරාගසම්පත්තියාගේ විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, රුක්ඛො සාබ්‍යපලාස සමපනෙතො තස්ස පපඨිකාපි පාරිපුරිං ගවුන්ති, තථොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිපුරිං ගවුන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සති සමපජ්ඣෙය්‍ය සති සතිසමපජ්ඣෙය්‍යමපනතස්ස උපතිස සමපනතං හොති භිරොක්ඛන්තං, භිරොක්ඛන්තො සති භිරොක්ඛන්තං සමපනතස්ස උපතිසසමපනතං හොති -පෙ- විප්‍රික්ඛික්ඛාණ්දස්ස නන්ති.

8. 2. 9. 2

පුණ්ණිය සුත්තං.

[සාවඤ්ඤිතං]

අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණියො යෙන භගවා තෙනුපසඛන්ති. උපසඛන්තිත්වා -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා පුණ්ණියො භගවන්තං එතදවොච:

කො ඤු ඛො භන්නෙ ගෙතු කො පච්චියො යෙන අපෙසකද්ද තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති, අපෙසකද්ද නපට්ඨාතිති?

සදෙධා ව පුණ්ණිය, භික්ඛු හොති, නො ව උපසඛන්තිතා. නෙව තාව තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති. යතො ව ඛො පුණ්ණිය, භික්ඛු සදෙධා ව හොති, උපසඛන්තිතා ව. එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

සදෙධා ව පුණ්ණිය, භික්ඛු හොති උපසඛන්තිතා ව නො ව පඨිරුපාසිතා -පෙ- පඨිරුපාසිතා ව නො ව පරිපුච්ඡිතා -පෙ- පරිපුච්ඡිතා ව නො ව ඔභිතසොතො ධම්මං සුණාති -පෙ- ඔභිත සොතො ව ධම්මං සුණාති නො ව සුඤ්ඤා ධම්මං ධාරෙති. -පෙ- සුඤ්ඤා ව ධම්මං ධාරෙති නො ව ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපරිසඛති -පෙ- ධනානාඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථං උපපරිසඛති නො ව අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානු- ධම්මපටිපන්නො හොති, නෙව තාව තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

යතො ව ඛො පුණ්ණිය, භික්ඛු සදෙධා ව හොති උපසඛන්තිතා ව පඨිරුපාසිතා ව පරිපුච්ඡිතා ව ඔභිතසොතො ව ධම්මං සුණාති, සුඤ්ඤා ව ධම්මං ධාරෙති, ධනානාඤ්ඤා ධම්මානං අත්ථං උපපරිසඛති, අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානුධම්මපටිපන්නො ව හොති, එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති. ඉමෙයි ඛො පුණ්ණිය අට්ඨති ධම්මෙති සමන්තාගතො එකන්තපට්ඨනං තථාගතං ධම්මදෙසනා හොතිති.

මහණෙනි, යම්පරිදි අතුකොළින් යුත් රුකෙක් වේ නම් එහි පොතුන් පිරිපුන් බවට යෙයි ද, දිවියත් බොරුත් තරත් පිරිපුන් බවට යෙයි ද, මහණෙනි, එපරිදි ම ස්මාතිසම්ප්‍රජනාය ඇතිකල්හි ස්මාතිසම්ප්‍රජනා සම්පන්නයාගේ හිරිඔනප් උපතීය්‍රය සම්පන්න වෙයි. හිරිඔනප් ඇතිකල්හි හිරිඔනප් සපන්නුගේ ... චිත්‍රික්කිඤ්ඤාදායකය උපතීය්‍රය සම්පන්න වේ යයි.

8. 2. 9. 2

පුණ්ණිය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීය හ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, යම් කරුණෙකින් තපාගතහට කිසිකලෙක ධර්මදේශනාව වටහා නම්, කිසිකලෙක නො වටහා නම් එයට හේතු කවර යැ, ප්‍රත්‍යය කවර යැ යි?

පුණ්ණිය, භික්ෂු තෙමේ ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ද වෙයි, එළඹෙන සුදු ද නො වෙයි. ඒ තාක් කල් තපාගතහට ධර්මදේශනාව නො වටහයි. පුණ්ණිය, යම් කලෙක භික්ෂු තෙමේ ශ්‍රද්ධා ඇතියෙන් වේ ද, එළඹෙන සුදුන්වේ ද, එසේවත් ම තපාගතහට ධර්මදේශනාව වටහයි.

පුණ්ණිය, භික්ෂු ශ්‍රද්ධා ඇතියෙන් වෙයි, එළඹෙනුයේත් වෙයි, ඇසුරු නො කරනුයේත් වෙයි. ... ඇසුරුකරනුයේත් වෙයි, පරිපෘච්ඡා නො කරනුයේත් වෙයි ... පරිපෘච්ඡා කරනුයේත් වෙයි, යොමුකළ කන් ඇතියේ දහම් නො ද අසයි ... යොමු කළ කන් ඇතියේ දහම් අස අසා දහම් නො ද ධරයි. ... අසා ධරීය ධරන්නේත් වෙයි. දරු දහමුත්තේ අරුත් නො පිරික්සයි ... දරු දහමුත්තේ අතී ද පිරික්සයි අරුත් දන දහම් දන ධර්මානු-ධර්මප්‍රතිපන්න නො වේ. එතාක් තපාගතහට ධර්මදේශනාව නො වටහ යි.

පුණ්ණිය, යම් කලෙක භික්ෂු තෙමේ ශ්‍රද්ධා ඇතියෙන් වේ ද, වෙත එළඹෙනුයේත් වේ ද, ඇසුරුකරනුයේත් වේ ද, පරිපෘච්ඡාකරනුයේත් වේ ද, අවහිතශ්‍රොත්‍ර වූයේත් දහම් අසා ද, අසා දහමත් ධරා ද, ධාරු දහමුත්තේ අරුත් පිරික්සන්නේ ද, අරුත් දන, දහම් දන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්නත් වේ ද, මෙසේ තපාගතහට ධර්මදේශනාව වටහ යි. පුණ්ණිය, මේ දහම් අවින් සමන්වාගත වූවහුට තපාගතයන්ගේ එකාන්ත ප්‍රතිභාන ඇති ධර්මදේශනාව වේ ය යි.

8. 2. 9. 3

කිංමුලක පුතනං.

[සාවකීතිදානං.]

යවෙ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුට්ඨෙත්ථයානු:
කිංමුලකා ආවුසො, සබ්බෙ ධම්මා, කිංසම්මෙහවා සබ්බෙ ධම්මා, කිං
සමුදයා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපමුඛා
සබ්බෙ ධම්මා, කිංආධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඋත්තරා සබ්බෙ
ධම්මා, කිංසාරා සබ්බෙ ධම්මාති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ,
තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කිංතනී බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති?

හගවම්මුලකා නො හනෙත, ධම්මා හගවනෙතනතිකා හගවං
පටිසරණා. සාධු හනෙත, හගවනං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අඤ්ඤා. හගවතො සුඛා භික්ඛු ධාරෙසසන්ති ති.

තෙන භි භික්ඛවෙ, සුභාථ¹ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිතාමිති. එවං
හනෙතති ධො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිච්ඡෙය්‍යාසුං. හගවා එතදථොච්ච:

යවෙ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුට්ඨෙත්ථයානු:
කිංමුලකා ආවුසො, සබ්බෙ ධම්මා, කිංසම්මෙහවා සබ්බෙ ධම්මා, කිං
සමුදයා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපමුඛා
සබ්බෙ ධම්මා, කිංආධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඋත්තරා සබ්බෙ
ධම්මා, කිං සාරා සබ්බෙ ධම්මාති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ,
තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ:

ජන්දමුලකා ආවුසො, සබ්බෙ ධම්මා, මනසිකාරසම්මෙහවා සබ්බෙ
ධම්මා, එසසමුදයා සබ්බෙ ධම්මා, චේදනා සමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා,
සමාධිපමුඛා සබ්බෙ ධම්මා, සතාධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, පඤ්ඤාත්තරා
සබ්බෙ ධම්මා, චිත්තිකිසාරා සබ්බෙ ධම්මා'ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ
භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යා-
කරෙය්‍යා ථාති.

1. දෙසෙය්‍යමි. තං සුභාථ -මරසං.

8. 2. 9. 3

කිංමුලක සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

ඉදින් මහණෙනි, අන් තොටු පිරිවැරියෝ මෙසේ පුළුවියනාහු ද: ඇවැත්නි, හැම දහම්හු (පඤ්චස්කන්ධයෝ) කුමක් මුල්කොට ඇත්තාහු ද, හැමදහම්හු කුමක් ප්‍රභවකොට ඇත්තාහු ද, හැමදහම්හු කුමක් සමුදයකොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් වැදගැනුම් කොට ඇත්තාහු ද, හැමදහම්හු කුමක් ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් හරකොට ඇත්තාහු ද? කියායි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවියනා ලද තෙපි අන්තොටු පිරිවැරියනට කුමැයි පවසවු ද?

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ හඟවන්හු මුල්කොට ඇත්තාහ. හඟවන්හු නෙතාකොට ඇත්තාහ. හඟවන්හු පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අකීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා! භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අයා හික්මුණු ධර්මයි.

එසේ නම් මහණෙනි, අයවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියමි යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිපදන් ඇස්වුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළුසේක:

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, හැම දහම්හු කුමක් මුල්කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් වැදගැනුම් කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් උතුරුකොට ඇත්තාහු ද, හැම දහම්හු කුමක් හරකොට ඇත්තාහු දැයි මෙසේ පුළුවියනාහු නම් මහණෙනි, මෙසේ පුළුවියනාලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසවු.

ඇවැත්නි, හැම දහම්හු ඡන්දය (අධ්‍යායයඡන්දය, කත්තුකම්‍යානා ඡන්දය) මුල්කොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු මනසිකාරය ප්‍රභවකොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු ස්පර්ශය සමුදය කොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු වේදනාව වැදගැනුම් කොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු සමාධිය ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහ, හැමදහම්හු ස්වෘතිය ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු ප්‍රඤ්ච උතුරු කොට ඇත්තාහ, හැම දහම්හු චිත්‍රිකතිය සාරකොට ඇත්තාහ යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවියනාලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසවු යි.

8. 2. 9. 4.

මහා චොරධ්‍ය සූත්තං.

[සාවස්ථිතිදානං.]

අට්ඨභි භික්ඛවෙ, අභෙග්ගි සමන්තාගතො මහාචොරො ධිසං පරියාපජ්ජති, න චිරට්ඨිතිකො හොති. කතමෙහි අට්ඨති:

අප්පහරන්තස්ස පහරති, අනවසෙසං ආදියති, ඉත්ථි හන්ති, කුමාරි-දුසෙති, පබ්බජිතං චිත්ථමපති, රාජකොසං චිත්ථමපති, අවවාසනෙත කමමං කරොති, න ච නිධානකුසලො හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ-හඬෙග්ගි සමන්තාගතො මහාචොරො ධිසං පරියාපජ්ජති, න චිරට්ඨිතිකො හොති.

අට්ඨභි භික්ඛවෙ, අඬෙග්ගි සමන්තාගතො මහාචොරො න ධිසං පරියාපජ්ජති, චිරට්ඨිතිකො හොති. කතමෙහි අට්ඨති:

න අප්පහරන්තස්ස පහරති, න අනවසෙසං ආදියති, න ඉත්ථි හන්ති, න කුමාරි-දුසෙති, න පබ්බජිතං චිත්ථමපති, න රාජකොසං චිත්ථමපති, න අවවාසනෙත කමමං කරොති, නිධාන කුසලො ච හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨති අඬෙග්ගි සමන්තාගතො මහාචොරො න ධිසං පරියාපජ්ජති. චිරට්ඨිතිකො හොති.

8. 2. 9. 5.

තථාගතාධිවචන සූත්තං.

[සාවස්ථිතිදානං.]

සමකොති භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමා-සමුදායං. බ්‍රාහ්මණොති භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං. භිසකොති භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං. වෙදගු නි භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධි-වචනං අරහතො සමමාසමුදායං. නිමමලො නි භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං. චිමලොති භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං. සොණි නි භික්ඛවෙ තථා-ගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං. චිත්‍රකෙතො නි භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමුදායං.

8. 2. 9. 4

මහාවොරඬග සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, අටහෙකින් සමන්වාගත මහසොර වහා අවසානයට පැමිණෙයි, වීරසට්ඨික නො වෙයි. කවර අටකින් යත්:

නො පහරනුවහට පහර දෙයි, නිශේෂ කොට ගනියි, ස්ත්‍රිය නසයි. කුමරිය දූෂණ කෙරෙයි පැවිද්ද පැහැර ගනියි, රාජතාණ්ඩාගාරය පැහැර ගනියි, ඉතා නුදුරෙහි සොරකම් කෙරෙයි, හිංසනයෙහි (ලද දෙය පරලොව තකා දක්ෂිණාර්භයන් වෙත පිදීමෙහි) දක්ෂ නො වේ. මහණෙනි, මේ අටහින් සමන්වාගත මහසොර වහා ගැනුමට යෙයි, වීරසට්ඨික නො වේ.

මහණෙනි, අටහෙකින් සමන්වාගත මහසොර වහා අවසානයට නො යෙයි, වීරසට්ඨික වෙයි. කවර අටකින් යත්:

නො පහරනුව හට නො පහරයි, නිශේෂකොට නො ගනියි, ස්ත්‍රිය නො නසයි, කුමරිය දූෂණ නො කරයි, පැවිද්ද වොලො ගැනුම් නො කෙරෙයි, රාජකොෂය වොලො ගැනුම් නො කෙරෙයි, ඉතා නුදුරෙහි සොරකම් නො කෙරෙයි, හිංසනයෙහි කුශල වේ. මහණෙනි, මේ අටහින් සමන්වාගත මහසොර වහා ගැනුමට නො යෙයි, වීරසට්ඨික වේ.

8. 2. 9. 5

තථාගතාධිවචන සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, ශ්‍රමණයන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, ඩ්‍රාත්ථමය යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, වෙදගු යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, භිසක්ක යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, නිඵල යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, විලෙ යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, ඤාණි යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි. මහණෙනි, විමුක්ත යන මේ තථාගත අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයනට නමෙකි.

1. යං සමණෙන පක්කඛං බ්‍රාහ්මණෙන වුසිමකා,
යං වේදගුණා පක්කඛං භිසකෙකන අනුක්කරං.
2. යං කිවම්ලෙන පක්කඛං වීම්ලෙන සුසිමකා,
යං ඤාණිනා පක්කඛං විමුක්තෙන අනුක්කරං.
3. සොභං වීරීනසඛතාමො මුක්තො මොවෙම්බි බ්‍රහ්මනා,
නාගොමහි පරමො දතො අසංසං පරිනිබ්බුතො ති.

8. 2. 9. 6

නාගික සුත්තං

එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසමෙකන සඤ්ඤා යෙන ඉච්ඡානඛලං නාම කොසලා නං බ්‍රාහ්මණ-ගාමො නදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඛලෙ විහරති ඉච්ඡානඛලං ව්‍යාසණ්ඛං. අසොසුං බො ඉච්ඡානඛලකා බ්‍රාහ්මණ ගහපතිකා සමණො-බලු හො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පඛච්ඡො ඉච්ඡානඛලං අනුසානො ඉච්ඡානඛලෙ විහරති ඉච්ඡානඛලං ව්‍යාසණ්ඛං. නං බො පන භගවතං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මණො: 'ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසම්බුද්ධො -පෙ- සාධු බො පන තථා -රූපානං අරහතං දසනං හොතිති.

අප්ඵ බො ඉච්ඡානඛලකා බ්‍රාහ්මණ ගහපතිකා තසසා රතතියා අවචයෙන පහුතං බාදනියං භොජනියං ආදය යෙන ඉච්ඡානඛලා ව්‍යාසණ්ඛං තෙනුපසංකම්පිසු. උපසංකම්පිතා බහිද්ධාරකොට්ඨකෙ අට්ඨංසු උච්චාසද්ද මහාසද්ද.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා නාගිකො භගවතො උපට්ඨානො හොති. අප්ඵ බො භගවා ආයස්මිනං නාගිකං ආමනෙකසි: 'කෙ පන තෙ නාගික, උච්චාසද්ද මහාසද්ද කෙවධා මඤ්ඤෙ මච්ඡවිලොපෙ'ති?

එතෙ භගෙන ඉච්ඡානඛලකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා පහුතං බාදනියං භොජනියං ආදය බහිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීපා භගවතං පෙට්ඨ උද්දිසා භික්ඛුසමෙකන.

1. බ්‍රාහ්මණයෙහි වැඩි නිම වූ බලසර ඇති මහණහු විසින් යමකට පැමිණිය යුතු ද, ඥාණයෙහි කෙළවරට පත් වෙදහු විසින් අනුත්තර වූ යමකට පැමිණිය යුතු ද,

2. විමල වූ මනා නුවණ ඇති නිමිලහු විසින් යමකට පැමිණිය යුතු ද, ඥාණ වූ විමුක්තයා විසින් අනුත්තර වූ යමකට පැමිණිය යුතු ද,

3. දිනු සඩග්‍රාම ඇති ඒ මම මිදුනෙමි හවබන්ධායෙන් (සෙස්සන්) මුදවමි. දමුණු කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවී අපොහොසි වූ උතුම් නාග වෙමි යි.

8. 2. 9. 6

නාහිත සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්ලට මහබික්-සතුන් හා සැරිසරන සේක් කොසලයන්ගේ ඉරිජානාසිලයෙහි වැඩසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඉරිජානාසිලයෙහි වූ ඉරිජානාසිල-වනළාහැබිහි වසන සේක. ඉරිජානාසිලයෙහි බමුණන් හා ගැහැවියෝ (සැහැසුන් සැහැසුලෙන් පැවිදි වූ) පින්වත් මහණ ගොසුම් ඉරිජානාසිලයට පැමිණියේ ඉරිජානාසිලයෙහි වූ ඉරිජානාසිල වනළාහැබිහි වාස කෙරේ යයි ඇසූහ. “මේ කරුණෙනුදු එ හගවත් අරහත් සමාසක්සම්බුද්ධයා එ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙබඳු කලණකින්ගොස උස්ව නැඟියේය. එබඳු රහතුන්ගේ දැඩිනය වේ නම් මැනවැ” යි.

ඉක්බිති ඉරිජානාසිලයෙහි බමුණන් හා ගැහැවියෝ ඒ රූ ඉක්ම-යාමෙන් පසු බොහෝ බාද්‍ය භෝජ්‍යයන් ගෙන ඉරිජානාසිල වනළාහැබට එළැඹියහ. එළැඹ උස්හඬ-මහහඬ ඇත්තාහු බිහිදෙරොටුයෙහි සිටිගත්හ.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් නාහිත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපයායන වෙන්. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් නාහිත තෙරුන් ඇමතුසේක: නාහිතය, මසුන් ලොව විකුණන තන්හි කෙවුළන් පෙයින් උස් හඬ-මහහඬ ඇති ඔහු කචරහ යි.

වහන්ස, තෙල ඉරිජානාසිලයෙහි බමුණන් හා ගැහැවියෝ බොහෝ බාද්‍ය-භෝජ්‍ය ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා භික්ෂුසඬ්ඨයා උදෙසා බිහිදෙරොටුයෙහි සිටියහයි.

මාතං නාගිත, යසෙන සමාගමං, මා ච මයා යසො, යො ඛො නාගිත,
නයිමස්ස නෙකඛමමසුඛස්ස පථිවෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධි
සුඛස්ස නිකාමලාභී අස්ස අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, යසසාහං නෙකඛම
සුඛස්ස පථිවෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධිසුඛස්ස නිකාමලාභී
අස්ස අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, යො තං මිලකසුඛං මිඳුසුඛං ලාභ-
සකකාරසිලොකසුඛං සාදියෙය්‍යාති.

අධිවාසෙතු'ද්‍රති භනෙන, භගවා, අධිවාසයතු සුගතො, අධිවාසන-
කාලොද්‍රති භනෙන, භගවතො. යෙන යෙනෙවද්‍රති භනෙන, භගවා ගමිස්සති,
තඤ්ඤතාව හවිස්සන්ති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමා වෙච ජාතපද ච.
සෙය්‍යාථාපි භනෙන, පුපුපුසිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙ යථා නිත්තං
උදකානි පටිත්තන්ති, ජවිමෙච ඛො භනෙන, යෙන යෙනෙවද්‍රති භගවා
ගමිස්සති, තඤ්ඤතාව හවිස්සති බ්‍රාහ්මණා ගහපතිකා නෙගමා වෙච
ජාතපද ච තං කියස්ස හෙතු: තථා හි භනෙන, භගවතො සිලපඤ්ඤාණන්ති.

මාතං නාගිත, යසෙන සමාගමං. මා ච මයා යසො. යො ඛො නාගිත
නයිමස්ස නෙකඛමමසුඛස්ස පථිවෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධි
සුඛස්ස නිකාමලාභී අස්ස අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, යසසාහං නෙකඛම
සුඛස්ස පථිවෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධිසුඛස්ස නිකාමලාභී
අස්ස අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, යො තං මිලකසුඛං මිඳුසුඛං ලාභ-
සකකාරසිලොකසුඛං සාදියෙය්‍යා.

දෙවතා පි ඛො නාගිත, එකච්චා නයිමස්ස නෙකඛමමසුඛස්ස
පථිවෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධිසුඛස්ස නිකාමලාභීනියො අසු
අකිච්ඡලාභීනියො අකසිරලාභීනියො, යසසාහං නෙකඛමමසුඛස්ස පථිවෙක
සුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධිසුඛස්ස නිකාමලාභී අස්ස අකිච්ඡලාභී
අකසිරලාභී.

නාමිකය, මම යශස් හා නො එක්වෙමිවා! යශස් මා හා නො එක් වෙමිවා! නාමිකය, මම යම ම නෙක්ඛම්මසුඛයක් පරිචෙකසුඛයක්, උපසම්-සුඛයක්, සම්බොධිසුඛයක්, කැමැතියේ ලබනුයෙමි නිදුක්සේ ලබනුයෙමි, විපුල කොට ලබනුයෙමි වෙමි ද, යමෙක් මේ නෙක්ඛම්මසුඛය පරිචෙක සුඛය උපසම්සුඛය සම්බොධිසුඛය කැමැතියේ නො ලබනුයේ නිදුක්සේ නො ලබනුයේ විපුල යේ නො ලබනුයේ වේ නම් හෙ මිඤ්ඤ චූ ජිද්ධ සුඛ චූ ඒ ලාභසත්කාර කීර්ත්ති සුඛය ඉවසන්නේ ය.

වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවසන සේක්වා! සුගතයන් වහන්සේ ඉවසන සේක්වා! වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධි-වාසන කාලයයි. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම යම තැනෙ-කින් ම විධිනා සේක් ද, නියමගම් වැසිවුන් දනවු වැසිවුන් බමුණන් හා ගැහැටියෝ එතැනට නතු වූවාහු ම වෙත්. වහන්ස, යම්පරිදි දළ පොද ඇති මේසය වස්තා කල්හි නතු තැන් නො ඉක්ම දිය වැටේ ද, වහන්ස, එපරිදිම දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම යම තැනෙකින්ම විධිනා සේක් ද, නියමගම් වැසි වුන් දනවු වැසිවුන් බමුණන් හා ගැහැටියෝ එතැනට නතු වූවාහු ම වෙත්. ඒ කවර හෙයින්: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශීලය හා ප්‍රඥව එසේ මැයි.

නාමිකය, මම යශස් හා නො එක්වෙමිවා! යශස් ද මා හා නො එක් වෙමිවා! නාමිකය, මම යම ම නෙක්ඛම්මසුඛයක් පරිචෙක සුඛයක් උප-යම සුඛයක් සම්බොධි සුඛයක් කැමැතියේ ලබනුයෙමි, නිදුක්සේ ලබනු-යෙමි, විපුලකොට ලබනුයෙමි වෙමි ද, යමෙක් මේ නෙක්ඛම්ම සුඛය, පරිචෙක සුඛය, උපසම් සුඛය, සම්බොධි සුඛය කැමැතියේ නො ලබනුයේ නිදුක්සේ නො ලබනුයේ විපුලයේ නො ලබනුයේ වේ නම් හෙතෙමේ මිඤ්ඤ (අසුච්ඡිඤ) චූ මිද්ධ සුඛ (නිද්‍රාසුඛ) චූ ඒ ලාභසත්කාර ස්ලෝක-සුඛය ඉවසන්නේ ය.

නාමිකය, මම යම නෙක්ඛම්මසුඛයක් පරිචෙක සුඛයක් උපසම් සුඛයක් සම්බොධි සුඛයක් කැමැතියේ ලබනුයෙමි නිදුක්සේ ලබනුයෙමි විපුලයේ ලබනුයෙමි වෙමි නම් ඇතැම් දෙවතාවෝත් මේ නෙක්ඛම්මසුඛය පරිචෙක සුඛය උපසම් සුඛය සම්බොධි සුඛය කැමැතියේ ලබන්නාහු නිදුක්සේ ලබන්නාහු විපුලයේ ලබන්නාහු නො වෙත්.

1. තුමහාකමපි ටො නාගිත, සඛතම සමාගම සඛතංකවිහාරං අනුයුක්තානං විහරංථං ඵං හොති: නහනුන මෙ ආයසමනෙතා ඉමස්ස නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභිනො අස්ස, අකිච්ඡලාභිනො අකසිරලාභිනො, යසාහං නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී තථා හි පනමෙ¹ ආයසමනෙතා සඛතම සමාගම සඛතංක විහාරං අනුයුක්තා විහරන්ති.

2. ඉධාහං නාගිත, භික්ඛු පසසාමී අඤ්ඤමඤ්ඤං අධිගුලිපතොදකෙහි සඤ්ඤසනෙත සඛකීළනෙත. තස්ස මස්සං නාගිත, ඵං හොති: නහනුනමෙ² ආයසමනෙතා ඉමස්ස නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභිනො අකිච්ඡලාභිනො අස්ස අකසිරලාභිනො යසාහං නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී තථා හි පනමෙ¹ ආයසමනෙතා අඤ්ඤමඤ්ඤං අධිගුලිපතොදකෙහි සඤ්ඤසන්ති³ සඛකීළන්ති.

3. ඉධාහං⁴ නාගිත, භික්ඛු පසසාමී යාවදස්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජන්තා සෙය්‍යසුඛං පසසුඛං⁵ මිඤ්ඤං අනුයුක්තෙ විහරන්තෙ. තස්ස මස්සං නාගිත, ඵං හොති: නහනුන මෙ² ආයසමනෙතා ඉමස්ස නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභිනො අස්ස අකිච්ඡලාභිනො අකාරලාභිනො යසාහං නෙකඛමසුඛස්ස පච්චෙකසුඛස්ස උපසමසුඛස්ස සමොධසුඛස්ස නිකාමලාභී අස්සං, අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී තථා හි මෙ ආයසමනෙතා යාවදස්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජන්තා සෙය්‍යසුඛං පසසුඛං⁵ මිඤ්ඤං අනුයුක්තා විහරන්ති.

4. ඉධාහං⁴ නාගිත, ටික්ඛු පසසාමී ගාමනනවිහාරී සමානිකං නිසින්නං, තස්ස මස්සං නාගිත, ඵං හොති:

1. තථා හි මෙ - සිද්ධි.
2. නහනුනමෙ-මජ්ඣං.
3. සඤ්ඤසන්ති, - මජ්ඣං.
4. ඉධාහං, - මජ්ඣං.
5. පසසුඛං - සිද්ධි.

1. නාගිකය, රැස්වු මුළුදී සඬගණිකවිහාරයෙහි ඇලී වෙසෙන තොපට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම යම ම තෙක්බම්ම සුඛයක් පව්වෙක සුඛයක් උපසම සුඛයක් සම්බොධ සුඛයක් කැමැතියේ ලබනුයෙමි නිදුක්සේ ලබනුයෙමි විපුලසේ ලබනුයෙමි වෙමි නමි, මේ ආයුෂ්මත්හු එකැතියෙන් මේ තෙක්බම්ම සුඛය, පව්වෙක සුඛය, උපසම සුඛය සම්බොධ සුඛය කැමැතියේ ලබන්නාහු නිදුක්සේ ලබන්නාහු විපුලසේ ලබන්නාහු නො වෙති. එහෙයින්ම මේ ආයුෂ්මත්හු රැස්වු මුළුදී සඬගණික විහාරයෙහි යෙදුණාහු වෙසෙති කියා යි.

2. නාගිකය, මේ සස්තෙහි උතුන් ඇඟිලියෙන් ගිරිතිකැවීමෙන් (ඇඟිලි කැවීම් කොට ගෙන විදීමෙන්) මහහඬින් සිතාසෙන ක්‍රීඩා කරන මහණුන් මම දක්මි. නාගිකය, ඒ මට මේ සිත වෙයි: එකැතින් මේ ආයුෂ්මත්හු මම යම ම තෙක්බම්ම සුඛයක් පව්වෙක සුඛයක් උපසම සුඛයක් සම්බොධ සුඛයක් කැමැතියේ ලබනුයෙමි, නිදුක්සේ ලබනුයෙමි, විපුලසේ ලබනුයෙමි වෙමි නමි මේ ආයුෂ්මත්හු මේ තෙක්බම්ම සුඛය, පව්වෙක සුඛය, උපසම සුඛය, සම්බොධ සුඛය කැමැතියේ ලබන්නාහු නිදුක්සේ ලබන්නාහු විපුලසේ ලබන්නාහු නො වෙති. එහෙයින්ම මේ ආයුෂ්මත්හු උතුන් ඇඟිලියෙන් ගිරිතිකැවීමෙන් මහහඬින් සිතාසෙති, ක්‍රීඩා කෙරෙති කියා යි.

3. නාගිකය, මම මෙසස්තෙහි මහණුන් කැමැතිතාක් කුස්සුරා වළඳා යෙහා සුඛයෙහි පාර්ශ්ව සුඛයෙහි මිද්ධ සුඛයෙහි යෙදී ව:ස කරනුවන් දක්මි. නාගිකය, එබඳු මට මේ සිත වේ: එකැතින් මේ ආයුෂ්මත්හු මම යම ම තෙක්බම්ම සුඛයක් පව්වෙක සුඛයක් උපසම සුඛයක් සම්බොධ සුඛයක් කැමැතියේ ලබනුයෙමි, නිදුක්සේ ලබනුයෙමි, විපුලසේ ලබනුයෙමි වෙමි නමි මේ ආයුෂ්මත්හු එකැතින් මේ තෙක්බම්ම සුඛය පව්වෙක සුඛය උපසම සුඛය සම්බොධ සුඛය කැමැතියේ ලබන්නාහු නිදුක්සේ ලබන්නාහු විපුලසේ ලබන්නාහු නො වෙත්. එහෙයින් ම මේ ආයුෂ්මත්හු කැමැතිතාක් කුස්සුරා වළඳා සෙයාසුඛයෙහි එස්සසුඛයෙහි මිද්ධසුඛයෙහි යෙදුණාහු වෙසෙති කියා යි.

4. නාගිකය, මෙසස්තෙහි ග්‍රාමාන්තවිහාරී වූ සමාධිගත ව හුන් මහණකු මම දක්මි. නාගිකය, එබඳු මට මේ සිත වෙයි:

ඉදති ඉමං ආයස්මිනං ආරාමිකො වා පවෙවස්සති සමඤ්ඤෙසො වා, නං තඤ්ඤා සමාධිමිතා වාපෙවස්සති. තෙනාහං නාගිත තස්ස භික්ඛුනො න අත්තමනො භොමි ගාමකං වීභාරෙන.

5. ඉධ පනාහං නාගිත භික්ඛුං පස්සාමි ආරඤ්ඤකං අරඤ්ඤකං පච්චායමානං නිසින්නං. තස්ස මයං නාගිත එවං භොති: ඉදති අයං ආයස්මා ඉමං නිද්දතිලමථං පටිවිනොදෙත්වා අරඤ්ඤසඤ්ඤාං යෙව මනසි කර්ස්සති එකත්තනති. තෙනාහං නාගිත තස්ස භික්ඛුනො අත්තමනො භොමි අරඤ්ඤවීභාරෙන.

6. ඉධ පනාහං නාගිත භික්ඛුං පස්සාමි ආරඤ්ඤකං අරඤ්ඤකං අසමාහිතං නිසින්නං. තස්ස මයං නාගිත එවං භොති: ඉදති අයමා-යස්මා අසමාහිතං වා විත්තං සමාදුඤ්ඤති, සමාහිතං වා විත්තං අනුරක්ඛියාති. තෙනාහං නාගිත තස්ස භික්ඛුනො අත්තමනො භොමි අරඤ්ඤවීභාරෙන.

7. ඉධ පනාහං නාගිත භික්ඛුං පස්සාමි ආරඤ්ඤකං අරඤ්ඤකං සමාහිතං නිසින්නං. තස්ස මයං නාගිත එවං භොති: ඉදති අයමා-යස්මා අවිමුක්තං වා විත්තං විමුච්චියාති, විමුක්තං වා විත්තං අනුරක්ඛියාති. තෙනාහං නාගිත තස්ස භික්ඛුනො අත්තමනො භොමි අරඤ්ඤ-වීභාරෙන.

8. යස්මාහං නාගිත සමයෙ අධ්‍යානමග්ගපටිපත්තො න කඤ්ඤී පස්සාමි පුරතො වා පච්ඡතො වා, එාපු මෙ නාගිත තස්මිං සමයෙ භොති අත්තමයො උච්චාරස්සාවකම්මායාති.

8. 2. 9. 7.

පතතනිකතුප්පන සූතනං

[සාවස්ථිනිදනං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමනනාගතස්ස උපාසකස්ස ආකඛ්ඛිමානො සබ්බො පතනං නිකතුප්පයා. කතමෙහි අට්ඨති:

භික්ඛුනං අලාභාය පරිසකකති, භික්ඛුනං අනායාය පරිසකකති භික්ඛුනං අවාසාය පරිසකකති, භික්ඛුනං අකෙකාසති පටිභාසති. භික්ඛු භික්ඛුහි හෙදෙති බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඬ්ඤාස්ස අවණණං භාසති, ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ අට්ඨහබ්බෙහි සමනනා-ගතස්ස උපාසකස්ස ආකඛ්ඛිමානො සබ්බො පතනං නිකතුප්පයා.

දන් අරමු මෙහෙකරුවෙක් හෝ මේ ආයුෂමත්ත කරා පෙරළා එන්නේ ය. හෙරණෙක් හෝ ඒ සමාධියෙන් ඔහු පහකරන්නේ ය, නාගිතය, මම ඒ මහණහුගේ ඒ ශ්‍රාමාන්ත විහාරයෙන් සතුටුසිතැතියෙමි නො වෙමි.

5. නාගිතය, මම මෙ සස්තෙහි අරතෙහි නිදමින් හුන් ආරණ්‍යක මහණක්හු දක්මි. නාගිතය, එබඳු මට මෙ සිත වෙයි: දන් මේ ආයුෂමත් මේ නිදාක්ලමථය දුරු කොටලා එකකිය වූ අරණ්‍යක-ඤ්ච ම මෙනෙහි කරන්නේ ය කියා යි. නාගිතය, මම ඒ මහණහුගේ එ අරතවිහරණයෙන් තුටුසිතැතියෙමි වෙමි.

6. නාගිතය, මම මෙ සස්තෙහි අරතෙහි අසමාහිත ව හුන් ආරණ්‍යක මහණක්හු දක්මි. නාගිතය, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: දන් මේ ආයුෂමත් අසමාහිත වූ හෝ සිත සමාහිත කරන්නේ ය, සමාධිගත වූ හෝ සිත රක්තේ ය කියා යි. නාගිතය, මම එ භික්ෂුහුගේ ඒ අරත විහරණින් සතුටු සිතැතියෙමි වෙමි.

7. නාගිතය, මම මෙ සස්තෙහි අරතෙහි සමාහිත ව හුන් ආරණ්‍යක මහණක්හු දක්මි. නාගිතය, මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: දන් මේ ආයුෂමත් අවිමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත කරයි, විමුක්ත වූ හෝ සිත රක්තේ ය කියා යි. නාගිතය, එ මහණහුගේ එම අරත විහරණින් මම තුටුසිතැතියෙමි වෙමි.

8. නාගිතය, යම් සමයෙක්හි මම අදන්මහට පිළිපන්නෙමි ඉදිරිපස්හි වෙවයි පසුපස්හි වෙවයි කිසිවකු නොදක්නෙමි නම් නාගිතය, එකල්හි මට යටත්පිරිසෙයින් මලමුනිසට ද පහසු වෙයි.

8. 2. 9. 7

පත්තනික්කුප්පන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදනයි]

මහණෙනි, අටහිත් සමන්වාගත උපාසකයාහට සංඛ්‍ය නෙමේ කැමැති වේ නම් පත්තනික්කුප්පන කම්ය කරන්නේ ය. කවර අටහෙකින යත්:

භික්ෂුන්ගේ අලාභය පිණිස උත්සාහ කෙරෙයි. භික්ෂුන්ගේ අනභිය පිණිස උත්සාහ කෙරෙයි. භික්ෂුන්ගේ අවාසය පිණිස උත්සාහ කෙරෙයි, භික්ෂුන්ට ආත්‍රොෂ කෙරෙයි, පරිභව කෙරෙයි. මහණුන් මහණුන් හා බිඳුවයි. චුද්‍රත්ගේ අයුණු කියයි, දහමහි අයුණු කියයි, සතුන්ගේ අයුණු කියයි. මහණෙනි, මේ අටහිත් සමන්වාගත උපාසකයාහට කැමැති වේ නම් සංඛ්‍යා පත්තනික්කුප්පන කම්ය (පිඩුවා නො පිළිගැනුම) කරන්නේ ය.

අට්ඨති භික්ඛවෙ අඛෙති සමනනාගතස්ස උපාසකස්ස ආකඛ්ඛමානො සඛෙසා පතං උක්ඛුජෙය්‍යා. කතමෙති අට්ඨති:

න භික්ඛුනං අලාභාය පරිසකකති, න භික්ඛුනං අනන්‍යාය පරිසකකති, න භික්ඛුනං ආවාසාය පරිසකකති, න භික්ඛුනං අකෙකාසති, පරිභාසති, න භික්ඛු භික්ඛුහි හෙදෙති, බුද්ධස්ස චණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස චණ්ණං භාසති, සඛස්ස චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ හඛෙති සමනනාගතස්ස උපාසකස්ස ආකඛ්ඛමානො සඛෙසා පතං උක්ඛුජෙය්‍යාති,

8. 2. 9. 8.

අපපසාදපපසාද සුත්තං

[සාවස්තිදූතං]

අට්ඨති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඛ්ඛමානා උපාසකා අපපසාදං පට්ඨෙදෙය්‍යු. කතමෙති අට්ඨති:

ගිහීනං අලාභාය පරිසකකති, ගිහීනං අනන්‍යාය පරිසකකති, ගිහීනං අකෙකාසති පරිභාසති, ගිහී ගිහීහි හෙදෙති, බුද්ධස්ස අචණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අචණ්ණං භාසති, සඛස්ස අචණ්ණං භාසති, අගොවරෙ ච තං පසාදති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨති ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඛ්ඛමානා උපාසකා අපපසාදං පට්ඨෙදෙය්‍යු.

අට්ඨති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඛ්ඛමානා උපාසකා පසාදං පට්ඨෙදෙය්‍යු. කතමෙති අට්ඨති:

න ගිහීනං අලාභාය පරිසකකති, න ගිහීනං අනන්‍යාය පරිසකකති, න ගිහීනං අකෙකාසති පරිභාසති, න ගිහී ගිහීහි හෙදෙති, බුද්ධස්ස චණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස චණ්ණං භාසති, සඛස්ස චණ්ණං භාසති, ගොවරෙ ච තං පසාදති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨති ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඛ්ඛමානා උපාසකා පසාදං පට්ඨෙදෙය්‍යුනති.

මහණෙනි, අටහෙකින් සමන්වාගත උපාසකහට කැමැති වේ නම් සභිසයා පහත උකඤ්ඡන කම්ය කරන්නේ ය. කවර අටහෙකින යත්:

භික්ෂූන්ගේ අලාභය පිණිස උත්සාහ නො කෙරෙයි, භික්ෂූන්ට අනතීය පිණිස උත්සාහ නො කෙරෙයි. භික්ෂූන්ට අවාසය පිණිස උත්සාහ නො කෙරෙයි. භික්ෂූන්ට ආත්‍රොෂ නො කෙරෙයි. පරිභව නො කෙරෙයි. භික්ෂූන් භික්ෂූන් හා නො බිඳවයි. බුදුන්ගේ ගුණ වනයි. දහම්හි ගුණ වනයි. සතුන්ගේ ගුණ වනයි. මහණෙනි, මේ අටහින් සමන්වාගත උපාසකයාහට කැමැති වේ නම් සභිසයා පහත උකඤ්ඡන කම්ය කරන්නේ යි.

8. 2. 9. 8

අපසාදපසාද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, අටහෙකින් සමන්වාගත මහණහට උපාසකයෝ කැමැති වෙත් නම් අප්‍රසාදය දන්වන්නාහ. කවර අටහෙකින යත්:

ගිහියනට අලාභය පිණිස උත්සාහ කෙරෙයි. ගිහිනට අනතීය පිණිස උත්සාහ කෙරෙයි. ගිහිනට ආත්‍රොෂ කෙරෙයි, පරිභව කෙරෙයි, ගිහියන් ගිහියන් හා බිඳවයි. බුදුන්ගේ අයුණු කියයි, දහම්හි අයුණු කියයි, සතුන්ගේ අයුණු කියයි. අගොචරයෙහිදු ඔහු දකිති. මහණෙනි, මේ අටහින් සමන්වාගත මහණහට උපාසකයෝ කැමැති වන්නාහු නම් අප්‍රසාදය දන්වන්නාහ.

මහණෙනි, දහම් අටකින් සමන්වාගත මහණහට උපාසකයෝ කැමැති වෙත් නම් ප්‍රසාදය දන්වන්නාහ. කවර අටකරුණෙකින යත්:

ගිහින්ගේ අලාභය සඳහා උත්සාහ නො කෙරෙයි. ගිහිනට අනතීය සඳහා උත්සාහ නො කෙරෙයි. ගිහිනට ආත්‍රොෂ නො කෙරෙයි. පරිභව නො කෙරෙයි. ගිහියන් ගිහියන් හා නො බිඳවයි. බුදුන්ගේ ගුණ කියයි. දහම්හි ගුණ කියයි. සතුන්ගේ ගුණ කියයි. ගොචරස්ථානයෙහිදු ඔහු දකිති. මහණෙනි, උපාසකයෝ කැමැති වෙත් නම් මේ අටකරුණින් සමන්වාගත මහණහට ප්‍රසාදය දන්වන්නාහු යි.

8. 2. 9. 9.

පටිසාරණියකමම සුතතං

[සාවකීනිදනං]

අට්ඨහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනා ආකඛ්ඛමානො සංඛ්ඤා පටිසාරණියකමමං කරොයා. කතමෙහි අට්ඨහි:

ගිහීනං දළාභාය පරිසකකති, ගිහීනං අනාපාය පරිසකකති, ගිහීනං අපෙක්ඛාසති පරිභාසති. ගිහී ගිහීහි භෙදෙති, බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඛ්ඤා අවණණං භාසති. ධම්මකඤ්ඤා ගිහී-පටිසංචං න සංවිදාපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨහි ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනා ආකඛ්ඛමානො සංඛ්ඤා පටිසාරණිය කමමං කරොයා.

අට්ඨහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනා ආකඛ්ඛමානො සංඛ්ඤා පටිසාරණිය කමමං පටිසංසද්ධෙය්‍යා. කතමෙහි අට්ඨහි:

න ගිහීනං දළාභාය පරිසකකති, න ගිහීනං අනාපාය පරිසකකති, න ගිහීනං අපෙක්ඛාසති පරිභාසති, න ගිහී ගිහීහි භෙදෙති, බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඛ්ඤා වණණං භාසති, ධම්මකඤ්ඤා ගිහීපටිසංචං සංවිදාපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨහි ධම්මෙහි සමනනාගතස්ස භික්ඛුනා ආකඛ්ඛමානො සංඛ්ඤා පටිසාරණිය කමමං පටිසංසද්ධෙය්‍යාති.

8. 2. 9. 10.

තස්ස පාපියාසිකා සමමාවතතන සුතතං

[සාවකීනිදනං]

තස්ස පාපියාසිකාකමුකතෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අට්ඨස්ස ධම්මෙස්ස සමමා වතතිතඛං. න උපසම්පාදෙතඛං. න භිසංයො දතඛං, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතඛං, න භික්ඛුනොවාදකසල්ලෙති සාදිතඛං, සමුතෙන පි භික්ඛනියො න ඔවදිතඛං, න කාචි සංඛ්ඤාසල්ලෙති සාදිතඛං, න කිසිඤ්ඤා පච්චේකට්ඨානෙ යපෙනමෙඛං. න ච තෙනාමුලෙන වුට්ඨාපෙතඛං.

තස්ස පාපියාසිකාකමුකතෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉමෙස්ස අට්ඨස්ස ධම්මෙස්ස සමමා වතතිතඛං.

සතිවග්ගො නවමො.

තස්සද්දනං

සති දුෂණියමුලෙන වොරාඨිවට්ඨන¹ පඤ්චමං.

නාගික පක්ඛාසසාදෙ² පටිසාරණියඤ්ඤා වතති.

1. වොරසමණෙන - පිඬු.

2. යපො පක්ඛාසසාදෙන - පිඬු.

8. 2. 9. 9

පටිසාරණියකම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්තිදනයි]

මහණෙනි, දහම් අටෙකින් සමන්වාගත මහණහට සඨසයා කැමැති වේ නම් පටිසාරණිය කර්මය කරන්නේ ය. කවර අට දහම්නා යත්:

ගිහිනට අලාභය සඳහා උත්සාහ කෙරෙයි. ගිහිනට අනන්ධය සඳහා උත්සාහ කෙරෙයි. ගිහිනට ආත්‍රොෂ කෙරෙයි. පටිභව බෙණෙයි ගිහියන් ගිහියන් හා බිඳවයි. බුදුන්ගේ අපුණ කියයි. දහම්හි අපුණ කියයි. සතුන්ගේ අපුණ කියයි. දහම් වූ ද ගිහි පිළිණ සතුන් නො කෙරෙයි. (වරදවයි.) මහණෙනි, මේ දහම් අටින් සමන්වාගත වූ මහණහට කැමැති වේ නම් සඨසයා පටිසාරණිය කර්මය කරන්නේ ය.

මහණෙනි, කරුණු අටෙකින් සමන්වාගත මහණහට සඨසයා කැමැති වේ නම් පටිසාරණිය කම්ම සත්තිදුවන්නේ ය. කවර අටකරුණකිනායත්:

ගිහිනට අලාභය සඳහා උත්සාහ නො කෙරෙයි. ගිහිනට අනන්ධය සඳහා උත්සාහ නො කෙරෙයි. ගිහිනට ආත්‍රොෂ නො කෙරෙයි. පටිභව නො බෙණෙයි. ගිහියන් ගිහියන් හා නො බිඳවයි. බුදුන්ගේ ගුණ කියයි. දහම්හි ගුණ කියයි. සතුන්ගේ ගුණ කියයි. දහම් ගිහි පිළිණ ද සතුන් කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු අටින් සමන්වාගත මහණහට කැමැති වේ නම් සඨසයා පටිසාරණිය කර්මය සංතිදුවන්නේ යි.

8. 2. 9. 10

තස්සපාපියාසිකා සම්මාවත්තන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදනයි]

මහණෙනි, තස්සපාපියාසිකා කර්මය කරනලද මහණහු වීසින් දහම් අටෙක මොනොවට පැවැත්ත යුතු: උපසපත් නො කට යුතු. නිස නො දිය යුතු. හෙරණක් නො ඵලවිය යුතු. භික්ෂුනොවාදක සම්මුතිය නො ඉවසිය යුතු. සමමත වූවහු වීසිනුදු මෙහෙණන් භවා නො දිය යුතු කිසි සඨසසම්මුතියක් නො ඉවසිය යුතු. කිසි දෙවු තැනෙක නො තැබිය යුතු. ඔහු පාමොක් කොට ඇති සහසු වීසින් අබහාන කම් නො කට යුතු.

මහණෙනි, තස්සපාපියාසිකාකර්මය කරනලද මහණහු වීසින් මේ අටදහම්හි මොනොවට පැවැත්ත යුතු.

නවවැනි සතිවර්ග යි.

එහි උද්දතය:

සතිසූත්‍රය, පුණ්ණියසූත්‍රය, මූලසූත්‍රය, වොරසූත්‍රය, පස්වැනි තරාගතා-
ධිවචනසූත්‍රය, තාගිකසූත්‍රය, පත්තසූත්‍රය, පසාදසූත්‍රය, පටිසාරණිය සූත්‍රය
වික්කාසූත්‍රයද යි දසය යි.

10. සාමඤ්ඤවග්ගො

8. 2. 10. 1-27

[සාවච්ඡිනිදනං]

අට ටො ඛොජ්ඣා උපාසිකා -පෙ- සිරිමා - පදුමා - සුතනා -
චන්ද්‍රා - උතතරා - මුත්තා - ඛෙමා - සොමා¹ - රුචි - චුන්දි රාජකුමාරි
- ඛිමබ්බි² උපාසිකා - සුමනා රාජකුමාරි - මලලිකා දෙවි - තිස්සා
උපාසිකා - තිස්සාය මාතා³ සොණා - සොණාය මාතා⁴ - කාණා -
කාණාය මාතා⁵ - උතතරා නන්දමාතා - විජාඛා මිහාරමාතා - බුද්ධත්තරා
උපාසිකා - සාමාවච්ඡි උපාසිකා - සුප්පවාසා කොළියධිතා⁶ සුප්පියා
උපාසිකා - නන්දලමාතා ගහපතානි -පෙ-.*

සාමඤ්ඤවග්ගො දසමො.

දුතියො පණණාසකො සමකෙනා.

1. සොමා ඉති - මජ්ඣං චොසංකප්ප න දීපසංක.

2. චිමබ්බි, - චිමු.

3. තිස්සමාතා, - මජ්ඣං.

4. සොණමාතා, - සො.

5. කාණමාතා, - මජ්ඣං.

6. කොළියධිතා, - සො, 773.

* “ඉමාසං ඵත්තකානං අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථකම්මි මෙව් කට්ඨං” ඉති අට්ඨං.
කරායං දීපසති. ඉතිදනෙතන හෙවිධා 192 පිට්ඨි ඛොජ්ඣාපොසථ සුතෙත චුත්තනං.
යෙන විත්ථාපොසථා කට්ඨංඛිමං.

10. සාමඤ්ඤවර්ගය

8. 2. 10. 1-27

[සැවැත්නිදන යි]

1-27. එකල්හි බොජ්ඣං උවැසි ... සිරිමා උවැසි ... පදුමා ... සුතණා ... මනුජා ... උත්තරා ... පුත්තා ... බෙමා ... සොමා ... රුචි උවැසි ... පුත්ථි රාජකුමාරි ... බිම්බි උවැසි ... සුමනා රාජකුමාරි ... මල්ලිකා දේවි ... තිස්සා උවැසි ... තිස්සාවගේ මාතා ... සොණා ... සොණාවගේ මාතා ... කාණා ... කාණාවගේ මාතා ... උත්තරා නම් නන්ද මාතා ... විශාඛා මිගාර මාතා ... බුද්ධත්තරා උපාසිකා ... සාමාවතී උපාසිකා ... කොලිය දුතීතා සුප්පවාසා ... සුප්පියා උපාසිකා ... නකුලමාතා ගෘහපතානී ... යි.*

දසවැනි සාමඤ්ඤවර්ග යි.

දුතිය පඤ්ඤාසකය සමාපත යි.

* “මෙ පමණ මොවුන් ගේ අවසන් සුඤ්ඤාපඤ්ඤා ම නිසන ලද”යි අවුරාගෙන දැක්වේ. අර්ථිභූ විසින් යට 192 පිටුවෙහි බොජ්ඣංගොසං සුත්තයෙහි කී නමින් විස්තර කොට තිබේ යුතු.

11. රාගාදිපෙය්‍යාලං

8. 11. 1. 3

අට්ඨමගගඛග සුතකං

[සාවඤ්ඤිතං]

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය අට්ඨ ධම්මා භාවෙනධ්මා, කතමෙ අට්ඨ:

සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංඛ්‍යායො සමමාචාරා සම්මාකම්මනො සමමා-
ආජීවො සමමාචාරායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. රාගස්ස භික්ඛවෙ
අභිඤ්ඤය ඉමෙ අට්ඨධම්මො භාවෙනධ්මාති.

8. 11. 2

අට්ඨඅභිභායකතා සුතකං

[සාවඤ්ඤිතං]

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය අට්ඨධම්මො භාවෙනධ්මා, කතමෙ
අට්ඨ:

අරුචංතං රුපසඤ්ඤාභි ඛේදං රුපාති පසංඝි පරිත්තාති සුවණ්ණ-
දුඛණ්ණාති. තාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසංඝමිති එවං සඤ්ඤාභි භොති.
අරුචංතං රුපසඤ්ඤාභි ඛේදං රුපාති පසංඝි අපපමාණාති සුවණ්ණ-
දුඛණ්ණාති තාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසංඝමිති එවං සඤ්ඤාභි භොති.
අරුචංතං අරුපසඤ්ඤාභි ඛේදං රුපාති පසංඝි පරිත්තාති සුවණ්ණ-
දුඛණ්ණාති තාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසංඝමිති එවං සඤ්ඤාභි භොති.
අරුචංතං අරුපසඤ්ඤාභි ඛේදං රුපාති පසංඝි අපපමාණාති සුවණ්ණ-
දුඛණ්ණාති, තාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසංඝමිති එවං සඤ්ඤාභි භොති.
අරුචංතං අරුපසඤ්ඤාභි ඛේදං රුපාති පසංඝි නිලාති නිලවණ්ණාති
නිලාතිදස්සනාති නිලාතිභාසාති, පිනාති පිනවණ්ණාති -පෙ- ලොභිතකාති
ලොභිතකවණ්ණාති -පෙ- ඔදනාති ඔදනවණ්ණාති. -පෙ- ඔදනාතිභාසාති,
අතාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසංඝමිති එවං සඤ්ඤාභි භොති. රාගස්ස භික්ඛවෙ
අභිඤ්ඤය ඉමෙ අට්ඨධම්මො භාවෙනධ්මා.

11. රාගපෙය්‍යාලය

8. 11. 1

අට්ඨමග්ගධග සූත්‍රය

[සැවැත්තීදන සි]

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස අෂ්ටධර්ම කෙනෙක් බැවිය යුතුවන. කවර අටදෙනෙක යත්:

සම්මාදිට්ඨිය, සම්මාසඬකප්පය, සම්මාවාචාය, සම්මාකම්මත්තය, සම්මාආජීවය, සම්මාවායාලය, සම්මාසත්තිය, සම්මාසලාධි යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස මේ අෂ්ටධර්මයෝ බැවිය යුතුවන යි.

8. 11. 2

අට්ඨඅභිභායකන සූත්‍රය

[සැවැත්තීදන සි]

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස අෂ්ටධර්මයෝ බැවිය යුතුවන. කවර අටදෙනෙක යත්:

අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඤ ඇතියේ නො වැඩූ සුවණ් දුච්ඡි බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඤ ඇතියේ අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුච්ඡි බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඤ ඇතියේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඤ ඇතියේ නො වැඩූ සුවණ් දුච්ඡි බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩ ගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඤ ඇතියේ අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුච්ඡි බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය. ඔවුන් මැඩ ගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඤ ඇතියේ නිල වූ නිලවණ් වූ නිල නිදහන වූ (එක නිලවරපන්නෙ) නිල ප්‍රභා ඇති බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය ... පිතවූ පිතවර්ණ වූ ... ලොහිත වූ ලොහිතවණ් වූ ... අවදන වූ අවදනවණ් වූ ... අවදන ප්‍රභා ඇත්තා වූ ඔවුන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි යන මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස මේ අට දහමු බැවිය යුතුවන යි.

8. 11. 3.

අට්ඨවිමොක්ඛ සූතනං.

[සාවකීතිදුතං]

රාගසං භීසංචෙව අභිඤ්ඤා අට්ඨ ධම්මො භාවෙතඛං. කතංමෙ අට්ඨං:
රුපි රුපානි පසංඝි, අර්ථස්ස අරුපසංඝස්සි ඛෙතිදං රුපානි පසංඝි.
සුභතෙත්ථ අධිමුත්තො භොති. සංඛ්ඛංසො රුපසංඝස්සනං සමතික්කමා
පටිසසංඝස්සනං අසංඛංසො නානාත්තසංඝස්සනං අමනසිකාරො අනානො
ආකාශොති ආකාශානස්ථායතනං උපසම්පජ්ජ චිහරති. සංඛ්ඛංසො
ආකාශානස්ථායතනං සමතික්කමම අනානං විඤ්ඤාණංති විඤ්ඤාණස්ථා-
යතනං උපසම්පජ්ජ චිහරති.

සංඛ්ඛංසො විඤ්ඤාණස්ථායතනං සමතික්කමම නත්ථි කිඤ්චිති
ආකිඤ්ඤාස්ථායතනං උපසම්පජ්ජ චිහරති. සංඛ්ඛංසො ආකිඤ්ඤාස්ථායතනං
සමතික්කමම තෙවසංඝස්සනාසංඝස්සායතනං උපසම්පජ්ජ චිහරති. සංඛ්ඛංසො
තෙවසංඝස්සනාසංඝස්සායතනං සමතික්කමම සංඝස්සෙවදධිත නිරොධං
උපසම්පජ්ජ චිහරති. රාගසං භීසංචෙව අභිඤ්ඤා අට්ඨ ධම්මො භාවෙතඛං.

8. 11. 4- 510

[සාවකීතිදුතං]

රාගසං භීසංචෙව පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛයාය. -පෙ- පභානාය.
-පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ-
වාගාය -පෙ- පටිතික්කංගාය -පෙ- ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො භාවෙතඛං.

දෙස්සං -පෙ- මොහස්සං - කොධස්සං - උපනාහස්සං - මහංසස්සං
පලාසස්සං - ඉසාය - මච්ඡරියස්සං - මායාය - සාදේය්ගස්සං - ඵම්මස්සං -
සාරම්මස්සං - මානස්සං - අතිමානස්සං - මදස්සං - පමාදස්සං - අභිඤ්ඤා -පෙ-
පරිඤ්ඤා-පරික්ඛයාය - පභානාය - ඛයාය - වයාය - විරාගාය-නිරොධාය-
වාගාය-පටිතික්කංගාය -පෙ- ඉමෙ අට්ඨ ධම්මො භාවෙතඛංති.

රාගදිපෙයාලං නිවසිතං*

අට්ඨකනිපාතො සමත්තො.

* රාගපදනො පටිඨාය පමාදපදපරිශතෙත්ථ සත්තරස්ස පදෙත්ථ එකමෙකං අභිඤ්ඤායාදි දසපදෙති
පොසෙත්ථා 'අට්ඨධම්මො භාවෙතඛං'ති නිද්දේධිති තිති අට්ඨමරුත්ථං-අට්ඨ අභිභායත්තං-
අට්ඨවිමොක්ඛ සුත්තෙති පවෙවකං ඝට්ඨානී සංඛ්ඛස්සානී දසාධිකං පඤ්චස්සානී භොනානී

8. 11. 3

අට්ඨවිමොක්ඛ සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස අටදහම්හු බැවිය යුතුවන. කවර අටදෙනෙක යත්:

රූපි වූයේ රූපායතනයන් දක්නේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇතියේ බාහිර රූපායතනයන් දක්නේ ය. සුභයායි කියාම අධිවුක්ත වූයේ වෙයි. හැම අයුරින් රූපසංඥවන්ගේ සම්බිත්‍රමණයෙන් ප්‍රතීය ඥවන්ගේ අස්තමයෙන් නානාභ්‍යංඥවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ආකාසය අනන්ත යි ආකාශානඤ්චායතනව ඵලැඹ වෙසේ. හැම පරිදි ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්ත යි. විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට ඵලැඹ වාස කෙරේ.

හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා නස්සීඤ්චි යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට ඵලැඹ වෙසේ. හැම අයුරින් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයට පැළිණ වෙසෙයි. හැම අයුරින් තෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාදේදයින නිරොධයට ඵලැඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිජානනය පිණිස මේ අටදහම්හු බැවිය යුතුව හ යි.

8. 11. 4- 510

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජානනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරොධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිස්සරිය පිණිස ... මේ අටදහම්හු බැවිය යුතුවන.

ද්වේෂයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපතාහයාගේ ... මක්ඛයාගේ ... පලාසයාගේ ... ඉර්ෂ්‍යාවගේ ... මාන්සය්‍යයාගේ ... මායාවගේ ... සාමේය්‍යයාගේ ... ඵළිභයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මානායාගේ ... අතිමානායාගේ ... මදයාගේ ... පමාදයාගේ ... අභිජානනය පිණිස ... පරිජානනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරොධය ... පිණිස ... ත්‍යාගය ... පිණිස ප්‍රතිනිස්සරිය පිණිස මේ අටදහම්හු බැවිය යුතුවන යි.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි.*

අට්ඨක නිපාත සමාජක යි.

* රාග පදය පවත් පමාද පදය කෙළවර කොට ඇති සහසොස් පද්‍යන්ති එක එක පදය අභිඤ්ඤාය ආදි පද දසය සමඟ යොදා දහම් අටෙක් බැවියයුතු හ දක්වුණු අට්ඨමත්ගඩක- අට්ඨවිමොක්ඛ සූත්‍ර සමඟ වෙන වෙන යොදා ගන්නා ලැබූ සියලු සූත්‍රයෝ දසයක් අධික කොට ඇති සන්ධියෙක (510) වෙති.

නවකතිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

නමො තසස හගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස

සමෙබ්බිවගගා

9. 1. 1. 1

සමෙබ්බිපකතිය සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං හගවා සාවස්සියං විහරති ජෙනවතො අනාපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, නත්තං ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙහසි. භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිස්සියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: සමෙබ්බිපකතියානා¹ ආවුසො ධම්මානං කා උපභිසා භාවනායාති. එවං පුච්චා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං කිත්ති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාපාති.

හගවමුද්‍රකා තො හතෙහ ධම්මා හගවතෙහත්තිකා, හගවමපටි-සරණා, සාධු වත හතෙහ හගවතකඤ්ඤව පටිභාතු එකස්ස භාසිතස්ස අපඨා. හගවතො සුඨා භික්ඛු ධාරෙය්‍යත්තිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාප සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසසාමීති. එවං හතෙහති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිස්සියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු. සමෙබ්බිපකතියානං ආවුසො ධම්මානං කා උපභිසා භාවනායාති. එවං පුච්චා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාපාති:

1. සමෙබ්බිපකතියානං-මිඡසං

නවකතීපාතය

ප්‍රථමපණ්ණාසකය

ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සම්මාසම්බුද්ධරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා!

1. සම්බෝධිවග්ගීය

9. 1. 1. 1

සම්බෝධිපක්ඛිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ දසන උදි. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හික්කුන් ඇමතු සේක. වහන්සැ යි ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

මහණෙනි, ඉදින් අත්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි වතුමාභි-සම්බාස සම්බෝධිපක්ඛියෙහි වූ ධර්මයන්ගේ වැඩිමට කවර උපනි:ශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙක් ද” යි මෙසේ පුරවුස්නාහු නම්, මහණෙනි, මෙසේ පුරවුස්නා ලද තෙපි ඒ අත්තොටු පිරිවැජියනට කුමැයි පවසන්නාහු ද? යි.

වහන්ස අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් මුල් කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් ප්‍රධාන කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් පිළිසරණ කොට ඇතියහ. වහන්ස එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අතීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වටහා නම් මැනැව. හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් අසා දරන්නාහ යි.

මහණෙනි එසේ වී නම් අසවු, මොනොවට මෙතෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල අතීය වදළ සේක:

මහණෙනි ඉදින් අත්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි සම්බෝධි පක්ඛිකධර්මයන්ගේ භාවනාව සදහා කවර උපනි:ශ්‍රයප්‍රත්‍යයෙක් වේ ද” යි මෙසේ පුරවුස්නාහු නම් මහණෙනි, මෙසේ පුරවුස්නා ලද තෙපි ඒ අත්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු.

1. ඉධාචුසො භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤා. සමොධිපක්ඛියානං ආචුසො ධම්මානං අයං උපනිසා භාවනාය.

2. පුනවපරං ආචුසො භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමකෙත්තස්ස චජ්ජස්ස භයදස්සාථි සමාදය සිංඛති සිංඛාපදෙස්ස. සමොධිපක්ඛියානං ආචුසො ධම්මානං අයං දුතියා උපනිසා භාවනාය.

3. පුනවපරං ආචුසො භික්ඛු යායං කථා අභිසලෙඨ්ථිකා වෙතො-විවරණසප්පායා සෙය්‍යථීදං: අපපිච්ඡකථා සත්තුට්ඨිකථා පච්චෙකකථා අසංසභකථා විරියාරම්භකථා සීලකථා සමාධිකථා පඤ්ඤකථා විමුක්තිකථා විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනකථා. එවරුපියා කථාය භිකාමලාභී හොති අතිච්ඡලාභී අකසිරුලාභී. සමොධිපක්ඛියානං ආචුසො ධම්මානං අයං තතියා උපනිසා භාවනාය.

4. පුනවපරං ආචුසො භික්ඛු ආරඬ්ඨිවිටියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං ප්‍යානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළා-පරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. සමොධිපක්ඛියානං ආචුසො ධම්මානං අයං චතුත්ථි උපනිසා භාවනාය.

5. පුනවපරං ආචුසො භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤා සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමොද්දක්ඛක්ඛයගාමිනියා. සමොධිපක්ඛියානං ආචුසො ධම්මානං අයං පඤ්චමී උපනිසා භාවනාය.

කල්‍යාණමිත්තසෙය්‍යතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණ-සභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤාස්ස සීලවා භවිස්සති පාතිමොක්ඛසංවර-සංවුත්තො විහරිස්සති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමකෙත්තස්ස චජ්ජස්ස භයදස්සාථි සමාදය සිංඛති සිංඛාපදෙස්ස.

කල්‍යාණමිත්තසෙය්‍යතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණ-සභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඬ්ඤාස්ස යායං කථා අභිසලෙඨ්ථිකා වෙතො-විවරණසප්පායා සෙය්‍යථීදං: අපපිච්ඡකථා -පෙ- එවරුපියා කථාය භිකාමලාභී භවිස්සති අතිච්ඡලාභී අකසිරුලාභී.

1. ඇවැත්ති, මේ සයනෙහි මහණ කලණමිතුරන් ඇතිගේ කලණ යහළුවන් ඇතිගේ කලණමිතුරන් කෙරෙහි නැවුණේ වෙයි. ඇවැත්ති, සමෘද්ධිපාක්ෂිකධර්මයන්ගේ භාවනාව පිණිස මේ ප්‍රථම උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයි.

2. තවද ඇවැත්ති, මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවාත වූයේ ආචාර ගෝචර සමන්ත වූයේ වාසය කෙරෙයි. අණුමාත්‍ර වද්‍යයෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙයි. ඇවැත්ති, සමෘද්ධිපාක්ෂිකධර්මයන්ගේ භාවනාව පිණිස මේ දෙවන උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයි.

3. තවද ඇවැත්ති, යම් මේ කර්මයක් ක්ලේශාභිලේඛනයට හිත ද, ශමථ විද්‍යා වික්‍රියාගේ විවරණයට සන්ද්‍රාය ද, එනම් අප්පිච්ඡකරාය, සන්තුට්ඨිකරාය, පච්චේකකරාය, අසංඝග්ගකරාය, විරියාරම්භකරාය, සිලකරාය, සමාධිකරාය, පඤ්ඤාකරාය, විමුක්තිකරාය, විමුක්තිඤ්ඤා දක්ෂනකරායයි, එබඳු කර්ම කැමැති කැමැති පරිදි ලබන සුලු සුවයේ ලබන සුලු විපුල ව ලබන සුලු වෙයි. ඇවැත්ති සමෘද්ධිපාක්ෂික ධර්මයන්ගේ භාවනාව පිණිස මේ තෙවන උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයි.

4. තවද ඇවැත්ති මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශලධර්මයන්ගේ උපයමාත් පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතිගේ සාරාමයෙන් යුක්ත වූයේ දෘඪපරාක්‍රම ඇතිගේ කුශලධර්මයන්හි බහා නො තබන ලද ධුර ඇතිගේ වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, සමෘද්ධිපාක්ෂිකධර්මයන්ගේ භාවනාව පිණිස මේ සිවුවන උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයි.

5. තවද ඇවැත්ති, මහණ (පඤ්ඤාකරායන්ගේ) උදය හා විනාශය පිළිවිඳිනු සමත් වූ පිරිසිදු වූ කෙලෙස් විදලිතට සමත් වූ මොනොවට දෘඪත්වයට යන සුලු ප්‍රභූයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රභූවත් වෙයි. ඇවැත්ති, සමෘද්ධිපාක්ෂිකධර්මයන්ගේ භාවනාව පිණිස මේ පස්වන උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයි.

මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති කලණයහළුවන් ඇති කලණමිතුරන් කෙරෙහි නැවුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: “සිල්වත් වන්නේ ය, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවාත වූයේ ආචාරගෝචර සමන්තව වාසය කරන්නේ ය. අණුමාත්‍රවද්‍යයෙහි බියදක්නා සුලු සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙයි” කියා යි.

මහණෙනි, කලණමිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණ යහළුවන් කෙරෙහි නැවුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: අප්පිච්ඡකරාය... විමුක්තිඤ්ඤාදක්ෂනකරායයි ක්ලේශාභිලේඛනයට හිත වූ ශමථවිද්‍යා වික්‍රියාගේ විවරණයට සන්ද්‍රාය වූ යම් මේ කර්මයක් වේ නම් එබඳු කර්ම කැමැති පරිදි ලබන සුලු සුවයේ ලබන සුලු විපුල ව ලබන සුලු වන්නේ ය කියා යි.

කලාණ්ඩුකතෙසං. භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛිං. කලාණ්ඩු-
සභායසා කලාණ්ඩුසමවධිකසා: ආරඬවිටියො වීහරිසසති අකුසලානං
ධම්මානං. පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දලං-
පරකකමා අනිකඛිකතධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු.

කලාණ්ඩුකතෙසං. භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාටිකඛිං. කලාණ්ඩු-
සභායසා කලාණ්ඩුසමවධිකසා: පඤ්ඤවා හවීයසති උදයථගාදිභියා
පඤ්ඤය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බිධිකාය සමොදුක්ඛකයගාමීනියා.

සෙන ව පන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉමෙසු පඤ්ඤාසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය
වක්ඛාමො ධම්මා උත්තරිං භාවෙතඛිං:

6-9. අසුභා භාවෙතඛිං රාගසා පභානාය. මෙත්තා භාවෙතඛිං
ව්‍යාපාදසා පභානාය. ආනාපානසති භාවෙතඛිං වීතකකුපචෝදය.
අනිට්ඨසඤ්ඤා භාවෙතඛිං අසමානසමුග්ගසානාය, අනිට්ඨසඤ්ඤානො
භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අනත්තසඤ්ඤා සංකාති. අනත්තසඤ්ඤා අසමාන-
සමුග්ගසානං පාපුණාති, දිට්ඨව ධම්මෙ නිබ්බානන්ති.

9. 1. 1. 2

නිසසයසමපනන සුතතං

[සාවකීනිදනං]

අට ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු සෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්භා හගවන්තං. අභිවාදෙභි, එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං
නිසිකොනා ඛො යො භික්ඛු හගවන්තං එතදචෝච: නිසසයසමපනනා
නිසසයසමපනනාති හතෙන ද්වවති, කිත්තාවතා නු ඛො හතෙන භික්ඛු
නිසසයසමපනනා හොති ති.

සද්ධිඤ්ඤව භික්ඛු, භික්ඛු නිසසාය¹ අකුසලං පජහති කුසලං. භාවෙති
පභීනමෙවසා තං අකුසලං හොති. භිරිඤ්ඤව භික්ඛු, භික්ඛු නිසසාය² -පෙ-
ච්ඡන්තපඤ්ඤව භික්ඛු, භික්ඛු නිසසාය³ -පෙ- වීරියඤ්ඤව භික්ඛු, භික්ඛු
නිසසාය⁴ -පෙ- පඤ්ඤඤව භික්ඛු, භික්ඛු නිසසාය⁵ අකුසලං පජහති, කුසලං.
භාවෙති, පභීනමෙවසා තං අකුසලං හොති. තං භි'සස භික්ඛුනො
අකුසලං පභීනං හොති සුපභීනං, යං අරියාය පඤ්ඤය දිස්වා පභීනං.

1. සද්ධිඤ්ඤව භික්ඛු නිසසාය-සීග්.
2. භිරිඤ්ඤව භික්ඛු නිසසාය-සීග්.
3. ච්ඡන්තපඤ්ඤව භික්ඛු නිසසාය-සීග්.
4. වීරියඤ්ඤව භික්ඛු නිසසාය-සීග්.
5. පඤ්ඤඤව භික්ඛු නිසසාය-සීග්.

මහණෙනි කලණමිතුරන් ඇති, කලණ යහළුවන් ඇති, කලණ-
මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු; අකුල
ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස රුකුළු
වැර ඇතියේ යාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුලධර්මයන්හි
අනික්මිඡත ධුර ඇතියේ වන්නේ ය කියා යි.

මහණෙනි කලණමිතුරන් ඇති, කලණ යහළුවන් ඇති, කලණ
මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු;
උදයව්‍යයභාමිති වූ ආයථි වූ නිවේදය පිණිස පවත්නා මොනොවට
දූෂිතයට යන සුළු ප්‍රඥයෙන් සමත්වෘත වූයේ ප්‍රඥවත් වන්නේ ය
කියා යි.

මහණෙනි, එමහණ විසින් මේ පක්ඛධර්මයන්හි පිහිටා මත්තෙහි
සතර ධර්ම කෙතෙක් වැඩිය යුතුවන.

රාගයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස අසුභය වැඩිය යුතු. ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණය
පිණිස මෙමිත්‍රිය වැඩිය යුතු. විතර්කාපදේශය පිණිස ආනාපානසතිය
වැඩිය යුතු. අස්මිමානසමුද්ඝාතය පිණිස අනිත්‍යසංඤ්ඤා වැඩිය යුතු.
මහණෙනි, අනිත්‍යසංඤ්ඤා ඇති මහණහට අනාත්මසංඤ්ඤා සිටුවන්නේ ය.
අනාත්මසංඤ්ඤා ඇතියේ අස්මිමානසමුද්ඝාතයට පැමිණෙයි. දිට්‍රදුමියෙහි ම
නිව්‍යාණයට ද පැමිණෙයි.

9. 1. 1. 2

නිස්සයසම්පන්න සූත්‍රය

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හිත.
එකත්පසෙක හුන් එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය:
වහන්ස, නිස්සයසම්පන්න ය නිස්සයසම්පන්න ය යි කියනු ලැබෙයි.
වහන්ස, මහණ කෙතෙක් කරුණින් නිස්සයසම්පන්න වේ ද යි.

මහණ, ඉදින් මහණ (අවකල්පන) ශ්‍රද්ධාව නිසා අකුලය දුරු
කෙරේ ද කුලය වඩා ද ඔහුගේ ඒ අකුලය ප්‍රභිණ ම වෙයි. මහණ,
ඉදින් හිරිය නිසා ... මහණ ඉදින් ඔක්කාසය නිසා ... මහණ ඉදින් ප්‍රඥාව
නිසා අකුලය දුරු කෙරේ ද, කුසල් වඩා ද, ඔහුගේ අකුලය ප්‍රභිණ ම
වෙයි. ඒ මහණහුගේ යම් අකුලයක් ආයථි ප්‍රඥායෙන් දැක ප්‍රභිණ වී ද,
එ මහණහුගේ ඒ අකුලය ප්‍රභිණ ම වූයේ සුප්‍රභිණ වූයේ වෙයි.

තෙන ච පන භික්ඛු, භික්ඛුනා ඉමෙසු පඤ්ඤා ධර්මෙසු පතීරියාය චිත්තාරො ධම්මා උපතීසකාය විභාතධ්මා, කතමෙ චිත්තාරො: ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු සඛ්ඛායෙකං පටිසෙවතී, සඛ්ඛායෙකං අධිවාසෙති, සඛ්ඛායෙකං පරිවජෙජ්ඣති, සඛ්ඛායෙකං විනොදෙති, එවං ඛො භික්ඛු, භික්ඛු නිසසය-සමපනෙතා හොතිති.

9. 1. 1. 3

මෙසිය සුතතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වාලිකායං විහරති වාලිකාය පබ්බතො. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මෙසියො හගවතො උපට්ඨාකො හොති, අප් ඛො ආයස්මා මෙසියො යෙන හගවා තෙත්තප-සඤ්ඤා, උපසඤ්ඤාතො හගවතං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ධීතො ඛො ආයස්මා මෙසියො හගවතං උතදවොච: ඉච්ඡාමහං හනෙත, ජනතුගාමං¹ පිණ්ඩාය පටිසිතුනති. යසසද්ධි ත්වං මෙසිය කාලං මසාසුසිති.

අප් ඛො ආයස්මා මෙසියො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පත්තචීවර-මාදය ජනතුගාමං. පිණ්ඩාය පාටිසි: ජනතුගාමෙ පිණ්ඩාය වරිත්තා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාත්තපටිකකතො යෙන කිම්කාලාය නදියා තීරං තෙත්තපසඤ්ඤා. අද්දසා ඛො ආයස්මා මෙසියො කිම්කාලාය නදියා තීරෙ ජඤ්ඤාචාරං අනුච්ඤාමමානො අනුචීවරමානො අඛෙවනං පාසාදිකං රමණියං. දිස්වානස්ස එතදහොසී: පාසාදිකං චිත්තං අඛෙවනං රමණියං, අලං චිත්තං කුලපුත්තස්ස පටිකකතො පටිකකාය. සචෙ මං හගවා අනුජානෙය්‍ය, ආගවෙජ්ජායාහං ඉමං අඛෙවනං පටිකකායාති.

අප් ඛො ආයස්මා මෙසියො යෙන හගවා තෙත්තපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාතො හගවතං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිද්දී. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා මෙසියො හගවතං එතදවොච: ඉධාහං හනෙත පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පත්තචීවරමාදය ජනතුගාමං. පිණ්ඩාය පාටිසි. ජනතුගාමෙ පිණ්ඩාය වරිත්තා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාත්තපටිකකතො යෙන කිම්කාලාය නදියා තීරං තෙත්තපසඤ්ඤා.

1. ජතුගාමං - ස්‍යා

මහණ, එ මහණනු විසින් මේ පඤ්චාස්මයන්හි පිහිටා සාර ධර්ම කෙනෙක් ඇසුරු කොට විසිය යුත්තාහ. කවර සතර කෙනෙක යත්: මහණ, මෙයස්නෙහි මහණ සෙවිය යුතු එකක් දැන සෙවුනේ ය. ඉවැසිය යුතු එකක් දැන ඉවසන්නේ ය. දුරලිය යුතු එකක් දැන දුරලන්නේ ය. හළ යුතු එකක් දැන හරන්නේ ය. මහණ, මෙසේ මහණ නික්මයාමට හැකි වේ.

9. 1. 1. 3

මෙහි සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාලිකා නගරසමීපයෙහි වූ වාලිකාපච්ඡයෙහි වාසය කරන සේක. එ සමයෙහි ආයුෂ්මත් මෙහි සභික භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසාරයක වෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් මෙහි සභික භාග්‍යවතුන් වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ආයුෂ්මත් මෙහි සභික භාග්‍යවතුන්හට තෙල සැලකෙළේ ය. වහන්ස, මම ජන්තුග්‍රාමයට පිටු පිණිස වදනට කැමැති යෙමි යි. මෙහි යමක් පිණිස තෝ දැන් කලැයි හඟන්නම් එය කරවයි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් මෙහි සභික පෙරවරු යෙහි හැඳ පෙරවැසා සිටුවරු ගෙන ජන්තුග්‍රාමයට පිටු පිණිස පිවිසියේ ය. ජන්තුග්‍රාමයෙහි පිටු පිණිස හැසිර පසුබත්හි පිටුවායෙන් පෙරළා පැමිණියේ කිම්බාලා නදී තීරය යම් තැනෙකින් ද එහි එළැඹියේ ය. ආයුෂ්මත් මෙහි සභික තෙම කිම්බාලා නදී තීරයෙහි පඤ්චාස්මයෙන් සක්මන් කරනුයේ අනුච්චරණය කරනුයේ පහන් එළවන රමණී අභිවනයක් දීවි. දැන ඔහුට මෙ සිත වී: එකකින් මේ අභිවනය පහන් එළවයි, රමණී වෙයි, එකකින් මෙය ප්‍රධන්වියම් වඩනු කැමැති කුලපුත්තහුගේ ප්‍රධන් වැඩීම පිණිස සුදුසු ය. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් ප්‍රධන් පිණිස මම මේ අභිවනයට එමැයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මෙහි සභික භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් මෙහි සභික භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළේ ය: වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරු යෙහි හැඳ පෙරවැසා සිටුවරු ගෙන ජන්තුග්‍රාමයට පිටු පිණිස වන්නි. ජන්තුග්‍රාමයෙහි පිටු පිණිස හැසිර පසු බත්හි පිටුවායෙන් පෙරළා පැමිණියෙමි කිම්බාලා නදී තීරයට එළැඹියෙමි.

අද්දං බො අභං භනෙන, කිම්කාලාය නදියා තීරෙ ජබ්භාවිහාරං අනුවසාමමානො අනුවචරමානො අමඛවනං පාසාදිකං රමණීයං, දියවාන මෙ එතදනොසි: පාසාදිකං චිතිදං අමඛවනං රමණීයං, අලං චිතිදං කුලපුත්තඤ්ඤා පධානන්තස්ස පධානාය. සචෙ මං භගවා අනුජානෙය්‍ය ආගච්ඡය්‍යාහං ඉමං අමඛවනං පධානායාති. සචෙ මං භගවා අනුජානෙය්‍ය ගච්ඡය්‍යාහං තං අමඛවනං පධානායාති.

ආගමෙහි තාව මෙසිය, එකකමො¹ තාව යාව අශෙඤ්ඤපි කොචි හිතබු ආගච්ඡති².

දුතියමි බො ආයස්මා මෙසියො භගවන්තං එතදවොච: භගවතො භනෙන, නත්ති කිසුචි උත්තරිං කරණීයං, නත්ති කතස්ස පතිවයො. මයං බො පන භනෙන, අත්ති උත්තරිං කරණීයං, අත්ති කතස්ස පතිවයො. සචෙ මං භගවා අනුජානෙය්‍ය, ගච්ඡය්‍යාහං තං අමඛවනං පධානායාති.

ආගමෙහි තාව මෙසිය, එකකමො¹ තාව යාව අශෙඤ්ඤපි කොචි හිතබු ආගච්ඡති²

තතියමි බො ආයස්මා මෙසියො භගවන්තං එතදවොච: භගවතො භනෙන, නත්ති කිසුචි උත්තරිං කරණීයං, නත්ති කතස්ස වා පතිවයො, මයං බො පන භනෙන, අත්ති උත්තරිං කරණීයං, අත්ති කතස්ස පතිවයො. සචෙ මං භගවා අනුජානෙය්‍ය, ගච්ඡය්‍යාහං තං අමඛවනං පධානායාති.

පධානන්තං බො මෙසිය වදමානං කිත්ති වදෙය්‍යාම, යස්සදති තං මෙසිය කාලං ශෙඤ්ඤසිති.

අප්ථ බො ආයස්මා මෙසියො උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා යෙන තං අමඛවනං නෙත්තුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා තං අමඛවනං අඤ්ඤාගාහෙත්වා අඤ්ඤතරස්සිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි. අප්ථ බො ආයස්මො මෙසියස්ස තඤ්ච අමඛවනෙ විහරන්තස්ස යෙහෙය්‍යෙන තය්‍යො පාපකා අකුසලා විතකකා සමුද්වරන්ති. යෙය්‍යාදිදං කාමචිතකෙකා ව්‍යාපාදචිතකෙකා විහිංසාචිතකෙකා. අප්ථ බො ආයස්මො මෙසියස්ස එතදගොසි: අච්ඡරියං චත භො, අබ්භුතං චත භො, සඤ්ඤා චත චිත්ති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අප්ථ ච පන ඉමෙහි තිහි පාපකෙහි අකුසලෙහි විතකකෙහි අනායාසෙහි කාමචිතකෙකන ව්‍යාපාදචිතකෙකන විහිංසාචිතකෙකනාති.

1. එකකමි-මෙස.

2. දියසුචි සිදු.

වහන්ස, කිසිකාලා නදී තීරයෙහි ජඩ්භාවිභාරයෙන් මම සක්මන් කරනුයෙමි අනුසංචාරණ කරනුයෙමි පහන් එළවන රමණී අභිවනයක් දිටිමි. දෑක මට මෙ සිත විය. එකකින් මේ අභිවනය පහන් එළවන්නෙකි, රමණී වෙයි, ප්‍රධානාර්ථ වූ කුලපුතක්භට ප්‍රධන් පිණිය සුදුසු ය. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් ප්‍රධන් පිණිය මම මේ අභිවනයට එමි යි. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම ඒ අභිවනයට ප්‍රධන් පිණිය යෙමි යි.

මෙහිය ය, මදකලක් බලව, (අපි) එකලා වමිහ. අන් කිසි මහණක්හු එන තාක් බල.

දෙවන වටන් ආයුෂමත් මෙහිය සථවීර හඟවතුන් හට තෙල සැලකෙළේ ය: වහන්ස, හඟවන්නට මතුයෙහි කටයුතු කිසිවෙක් නැත. කෘතයක්හුගේ පුනපුනා කිරීමෙක් නැති. වහන්ස, මට වැලිත් මතුයෙහි කරණී ඇත. කළ දයක්හුගේ පුනපුනා කිරීමෙක් ඇති. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම ඒ අභිවනයට ප්‍රධන් පිණිය යන්නෙමි යි.

මෙහිය ය, මදකලක් බල, (අපි) එකලා වමිහ. අන් කිසි මහණක්හු එන තාක් බල.

තෙවන වටන් ආයුෂමත් මෙහිය සථවීර හඟවතුන්ට තෙල සැලකෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන්හට මතුයෙහි කටයුතු කිසිවෙක් නැත. කෘතයක්හුගේ පුනපුනා කිරීමෙක් නැති. වහන්ස, මට වැලිත් මතුයෙහි කරණී ඇත. කෘතයාගේ පුනපුනා කිරීමෙක් ඇති. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම ඒ අභිවනයට ප්‍රධන් පිණිය යෙමි යි.

මෙහිය, ප්‍රධන් ය යි කියනුව හට කුමැයි කියමෝ ද? මෙහිය, තෝ දන් යමක් සඳහා කලැයි හභිති නම් එය කර.

එකල්හි ආයුෂමත් මෙහිය හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද පැදකුණු කොට ඒ අභිවනය කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ ඒ අභිවනයට වැද ගෙන එක්තරා රුක්මුලෙක දිවාචිභාර පිණිය හුන්නේ ය. ඉක්බිති එ අභිවෙනෙහි වෙසෙන ආයුෂමත් මෙහිය සථවීරහට බෙහෙවින් තුන් ලාමක අකුශල විතර්කයෝ පහළ වෙති. එනම්: කාමචිතර්ක ව්‍යාපාදවිතර්කය විහිංසා විතර්ක යි. එකල්හි ආයුෂමත් මෙහිය සථවීරහට මෙ සිත විය: හවත්ති, එකැතින් ආශ්වයායි යි, හවත්ති, එකැතින් අද්දහ යි. එකැතින් මම සැදූනැයෙන් ගෙන් නික්ම අනගාරිය යායනයෙහි පැවිදි වූයෙමි වෙමි. වැලිත් කාමචිතර්කයෙන් ව්‍යාපාදවිතර්කයෙන් විහිංසා විතර්කයෙනැයි මේ තුන් ලමු අකුශල විතර්කයන් විසින් යුහුබැඳියෙමි වෙමි.

අර්ථ බෝ ආයුධා මෙයිසො යෙන හගවා තෙත්තපසඩ්ධම්මි. උපසඩ්ධම්මා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං හිසිදි. ඵකමන්තං හිසිනෙතා බො ආයුධා මෙයිසො හගවන්තං ඵතදටොව: ඉධ මයහං හතෙත කළුමි. අබ්බවතෙ විහරන්තස්ස යෙභුසොන තයො පාපකා අකුසලා විතකකා සමුදවරන්ති. සෙය්‍යථිදං: කාමචිතකෙකා ව්‍යාපාද-චිතකෙකා විභිංසාචිතකෙකා. තස්ස මයහං හතෙත, ඵතදහොයි: අච්ඡරියං වත හො, අභිභූතං වත හො, සද්ධාය වතට්ඨෙ අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතො. අර්ථ පතිමෙහි තිභි පාපකෙහි අකුසලෙහි විතකකෙහි අනාපනෙතා කාමචිතකෙකත ව්‍යාපාදචිතකෙකත විභිංසාචිතකෙකතාති.

අපරිපක්කාය මෙයිස වෙතොවිමුත්තියා පඤ්චමමා පරිපක්කාය සංවත්තති. කතමෙ පඤ්ච:

1. ඉධ මෙයිස, භික්ඛු කල්‍යාණම්නො හොති කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණංථපවචෙත්වා, අපරිපක්කාය මෙයිස වෙතො විමුත්තියා අයං පඨමො ධම්මො පරිපක්කාය සංවත්තති.

2. පුනවපරං මෙයිස භික්ඛු සිලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අඤ්චනෙත්තු වජ්ජසු භයදසාථි සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු අපරිපක්කාය මෙයිස, වෙතොවිමුත්තියා අයං දුතියො ධම්මො පරිපක්කාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං මෙයිස භික්ඛු යායං කථා අභිසංග්‍රහිතා වෙතො-චිවරණසත්‍යායා, සෙය්‍යථිදං: අපච්ඡිකථා -පෙ- ච්චරුපියා කථාය නිකාමලාභී හොති අක්ච්ඡලාභී අකසිරලාභී. අපරිපක්කාය මෙයිස, වෙතොවිමුත්තියා අයං තතියො ධම්මො පරිපක්කාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං මෙයිස භික්ඛු ආරඤ්චරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය, රාමවා දුග්ගපරක්කමො දහික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. අපරිපක්කාය මෙයිස වෙතො-විමුත්තියා අයං චතුත්තො ධම්මො පරිපක්කාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං මෙයිස භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථානිකියා පඤ්ඤා සමනනාගතො අරියාය භිබ්බධිකාය සමොද්දකඛසබ්බගාමිනියා, අපරිපක්කාය මෙයිස වෙතොවිමුත්තියා අයං පඤ්චමමා ධම්මො පරිපක්කාය සංවත්තති.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මේහියසාවීර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹීමේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් සතසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් මෙහිය සාවීර හඟවන්නට තෙල සැල කළේය: වහන්ස, මෙහි එ අඹවෙනෙහි උසන මට බෙහෙවින් කාම-විතර්කය, ව්‍යාපාදවිතර්කය, විභිංසාවිතර්කය යන තුන් ලමු අකුශල විතර්කයෝ පහළ වෙත්. වහන්ස, ඒ මට මෙ සිත විය: හවින්හි, එකකින් ආශ්වයා ය. හවින්හි, එකකින් අද්දුත ය. ගෙන් නික්ම අනගාරිය සස්තෙහි පැවිදි වූයෙමි සැදහැයෙන් වෙමි. වැලිත් කාමවිතර්කයෙන, ව්‍යාපාදවිතර්කයෙන, විභිංසාවිතර්කයෙනැයි මේ තුන් ලමු අකුශල-විතර්කයෙන් දුහුරැදියෙමි වෙමි.

මෙහිය ය, නො මුහුකළ වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ මුහුකිරීම පිණිස පඤ්චධර්ම කෙනෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත්:

1. මේහිය, මෙ සස්තෙහි මහණ කලණමිතුරන් ඇතිගේ කලණ යහළුවන් ඇතිගේ කලණ යහළුවන් කෙරෙහි නැඹුරු වූයේ වෙයි. මේහිය ය, නො පිරිපැසුණු වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ පරිපාකය පිණිස මේ පළමු දහම වෙයි.

2. මේහිය, තවද මහණ සිල්වත් වූයේ ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත වූයේ වෙයි. ආචාරගොචරසම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍රවිද්‍යායෙහි භය දක්නා සුලු වැ වාස කෙරෙයි. සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙයි. මෙහිය ය, නො පිරිපැසුණු වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ පරිපාකය පිණිස මේ දෙවන ධර්මය වෙයි.

3. මේහිය ය, තවද මහණ යම් මේ කථාවක් ක්ලෙශාභිලෙඛනයට හිතද, ශමපවිද්ධනා වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ සත්ප්‍රාය ද, එනම්, අප්පිඡ්ඡකරාය... විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකරායි. එබඳු කරා කැමැති යේ ලබනසුලු සුවයේ ලබනසුලු විදුල ව ලබන සුලු වෙයි. මෙහිය ය, නො පිරිපැසුණු වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ පරිපාකය පිණිස මේ තෙවන ධර්මය වෙයි.

4. තවද මේහිය ය, මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශල-ධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස සාම ඇතිගේ දළපැරකුම් ඇතිගේ කුශල-ධර්මයන්හි නික්මෙන්න දුර ඇතිගේ ඇරඹු වැර ඇතිගේ වෙසෙයි. මේහිය ය, නො පිරිපැසුණු වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ පරිපාකය පිණිස මේ සිවුවන ධර්මය වෙයි.

5. තවද මේහිය ය, මහණ උදයවායගාමීනී වූ ආයා වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දුබ්බත්‍වයට යනසුලු ප්‍රභූයෙන් සමන්වාගත වූයේ පැණවත් වෙයි. මේහිය ය, නො පිරිපැසුණු වික්ඛම්බිකත්‍රිත්‍රගේ පරිපාකය පිණිස මේ පස්වන ධර්මය වෙයි.

කල්‍යාණමිත්තසෙත්තං මෙසිහ භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණ-
සභායස්ස, කල්‍යාණසම්පවඛ්ඤායා: සීලවා හවිසසති පාතීමොසබ්බවර-
සංවුත්තා චිහරිස්සති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමනෙත්තස්ස චෛත්සස්ස
භයදසකාථී සමාදය ඤිකති සිකිකාපඤ්ඤා.

කල්‍යාණමිත්තසෙත්තං මෙසිය භික්ඛුනො පාටිකඛිං, කල්‍යාණ-
සභායස්ස, කල්‍යාණසම්පවඛ්ඤායා. යායං කථා අභියලෝචිකා වෙතො-
විවරණසප්පායා, සෙය්‍යාථිදං; අපපිච්ඡකථා -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදසනකථා,
ඵවරුපියා කථාය නිකාමලාභී හවිසසති අභිච්ඡාභී අකසිරලාභී.

කල්‍යාණමිත්තසෙත්තං මෙසිය භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණ-
සභායස්ස, කල්‍යාණසම්පවඛ්ඤායා ආරභවිරියො විහරිස්සති -පෙ-
කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස.

කල්‍යාණමිත්තසෙත්තං මෙසිය භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණ-
සභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඛ්ඤායා: පඤ්ඤවා හවිසසති උදයථාගාමිනියා
පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුක්ඛසබ්බයගම්ථියා.

6-9 තෙන ච පන මෙසිය භික්ඛුනො ඉමෙස්ස පඤ්ඤස්ස ධම්මෝ සු පනිඨාය
වික්ඛාතො ධම්මො උත්තරිං භාවෙනඛ්ඛා: අසුභා භාෂවිතඛ්ඛා රාගස්ස
පහානාය, මෙත්තා භාවෙනඛ්ඛා ව්‍යාපාදස්ස පහානාය, ආනාපානසති
භාවෙනඛ්ඛා චිත්තකපච්ඡදාය, අනිච්ඡසඤ්ඤා භාවෙනඛ්ඛා අසම්මාන-
සමුප්පාතාය. අනිච්ඡසඤ්ඤානො මෙසිය අනත්තසඤ්ඤා සණ්ඨාති.
අනත්තසඤ්ඤා අසම්මානසමුග්ගාතං පාපුණාති. දිට්ඨොච ධම්මො
නිබ්බානානතී.

9. 1. 1. 4

නානුක සුතකං

ඵකං සමයං හගවා සාවකියං විහරති ඡෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස
ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්සො නානුකො උපඨානසාලායං
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දෙස්සති සමාදූපති සමුත්තපෙති
සම්පහංසෙති.

මේසිය ය, කලණමිතුරන් ඇති කලණයහළුවන් ඇති කලණමිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ සිල්වත් වන්නේ ය, ආචාරගොචරසම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍රවදායෙහි බිය දක්නා සුදු වැ වාස කරන්නේ ය, සමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මෙන්නේ ය කියා යි.

මේසිය ය, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ මහණ විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: අප්පිඡ්ඡකථා ය ... විටුකතිඤ්ඤාදසකතකථා ය යන අභිසංග්‍රහයට හිත වූ විකෘතිවරණයට සක්ප්‍රාය වූ යම් මේ කථායෙක් වේ නම් උබ්බු කථා කැමැති සේ ලබන සුදු, විපුල ව ලබන දුදු, නිදුකින් ලබන සුදු වෙයි.

මේසිය ය, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: කුසල් දහමිහි ... ඇරඹූ වැර ඇතිවේ වාස කරන්නේ ය කියා යි.

මේසිය ය, කලණමිතුරන් ඇති කලණයහළුවන් ඇති කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ මහණහු විසින් තෙල කැමැති විය යුතු: උදයව්‍යයගාමිනී වූ ආයා වූ හිරිවෙදයට හිත වූ මොනොවට දු:චක්ෂයට යනසුදු ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ පෑණවත්වන්නේ ය කියා යි.

6-9 මේසිය ය, එ මහණහු විසින් මේ පක්ඛධර්මයන්හි පිහිටා මතුයෙහි සතර ධර්ම කෙනෙක් වැඩිය යුතුවන: රාගයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස අසුභයෝ වැඩිය යුතුවන. ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස චෛත්‍රිය වැඩිය යුතුය. විතර්කාපදේශ්ඨය පිණිස ආනාපානසතිය වැඩිය යුතුය. අස්මිමාන-සමුද්ද්‍යාතය පිණිස අනිත්‍යසංඤා වැඩිය යුතු. මේසිය, අනිත්‍යසංඤා ඇතියහුට අනාත්මසංඤා සිටුනේ ය. අනාත්මසංඤා ඇතියේ අස්මිමාන-සමුද්ද්‍යාතයට පැමිණෙයි. ඉහාත්මයෙහි ම නිර්වාණයට පැමිණෙයි.

9. 1. 1. 4

නානුක සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනෙපිච්ච සිටුහුන් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එයමයෙහි ආයුෂ්මත් නානුක සථවිර උච්චන්භල්හි දහමි කථායෙන් මහණන්ට කරුණු දක්වයි, සමාදන් කරවයි, සමුද්ද්‍යාතා කරවයි, මොනොවට පහන් කරවයි.

අථ ඛො භගවා සායනභසමයං පටිසල්ලානා චූළිකො යෙන උපට්ඨානසාලං තෙච්ඡපසඬ්ඛමි. උපඝ්ඤ්ඤා ඛනිද්ධාරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කථාපරියොසානං ආගමාමානො. අථ ඛො භගවා කථාපරියොසානං විදිතො උකකාසිතො අග්ගලං ආකොටෙසි. විචිරිංසු ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො දාරං. අථ ඛො භගවා උපට්ඨානසාලං පාටිසි. පටිසිතො පඤ්ඤානෙත ආසනෙතිසිද්ධි. නිසජ්ජ ඛො භගවා ආයස්මිත්තං නානුකං එතදවොච: දිසො ඛො ත්‍යායං නානුක ධම්මපරියායො භික්ඛුනං පටිභාසි. අපි ව මෙ! පිට්ඨි ආගිලායති ඛනිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීතස්ස කථාපරියොසානං ආගමයමානස්සාති.

එවං චූළෙත ආයස්මා නානුකො සාරජ්ජායමානරූපො¹ භගවත්තං එතදවොච, න ඛො මයං භතෙන ජානාමි භගවා ඛනිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීතොති. සථෙහි මයං භතෙන ජානෙය්‍යාමි භගවා ඛනිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීතොති එත්තකම්මි² නො නප්පට්ඨාසෙය්‍යාති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මිත්තං නානුකං සාරජ්ජායමානරූපං විදිතො ආයස්මිත්තං නානුකං එතදවොච: සාචු සාචු නානුක, එවං ඛො නානුක, තුම්භාකං පතිරූපං කුලඤ්ඤානානං සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පඬ්ඨතිතානං යං තුමෙත ධම්මයා කථාය සඤ්ඤාසිද්ධෙය්‍යාථ. සඤ්ඤාපතිතානං වො නානුක ද්වයං ඤරංගියං: ධම්මී වා කථා, අරියො උං තුණ්ඤ්ඤාවො.

සඤ්ඤා ව නානුක භික්ඛු හොති නො ව සීලවා, එවං සො තෙනෙඤ්ඤා අපරිපුරො හොති. තෙන තං අභ්‍යං පරිපුරෙතඛං: කිත්තාහං සඤ්ඤා ව අසංසිලවා වාති. යතො ව ඛො නානුක, භික්ඛු සඤ්ඤා ව හොති සීලවා ව, එවං සො තෙනෙඤ්ඤා පරිපුරො හොති.

සඤ්ඤා ව නානුක භික්ඛු හොති සීලවා ව, නො ව ලාභී අජ්ඣත්තං වෙතොසමථස්ස. එවං සො තෙනෙඤ්ඤා අපරිපුරො හොති. තෙන තං අභ්‍යං පරිපුරෙතඛං: කිං නාහං සඤ්ඤා ව අසංසිලවා ව ලාභී ව අජ්ඣත්තං වෙතොසමථස්සාති. යතො ව ඛො නානුක භික්ඛු සඤ්ඤා ව හොති සීලවා ව, ලාභී ව අජ්ඣත්තං වෙතොසමථස්ස, එවං සො තෙනෙඤ්ඤා පරිපුරො හොති. සඤ්ඤා ව නානුක භික්ඛු හොති සීලවා ව, ලාභී ව අජ්ඣත්තං වෙතො සමථස්ස. න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මෙ-විපස්සනාය. එවං සො තෙනෙඤ්ඤා අපරිපුරො හොති.

1. අපි මෙ-මජ්ඣං.

3. එත්තකම්මි ධම්මෙ-මජ්ඣං.

2. සාරජ්ජායමානරූපො-මජ්ඣං.
සාරජ්ජායමානරූපො-දීචු

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වරුයෙහි පිළිසලනින් නැගී සේක් උවටන්හල වෙත එළැඹී සේක. එළැඹ බිහිදෙරටුයෙහි කපාපයභිවසානය බලන සේක් වැඩ සිටියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපාපයභිවසානය දැන කාරා දෙරඳුල පහළහ. එමහණු හඟවත්තට දෙර වීර කළහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපසානසාලාවට පිවිසිය හ. පිටිප පැන වූ අස්නෙහි හුන්හ. හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් නානුකට තෙල වදළ සේක: නානුකය, කාගේ මේ දීඛධම්මසංඝාය මහණුන් හට වැටහිණ. එතෙකුදු වුව බිහි දෙරටුයෙහි කතා කෙළවර බලා සිටී මාගේ පිට රිදෙයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් නානුක බියපත් සැහැවී ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් බිහි දෙරටුයෙහි සිටියහ යි නොදන්වු. වහන්ස, ඉදින් අපි හඟවතුන් බිහි දෙරටුයෙහි සිටියහ යි දත්තමෝ නම් අපට මෙ පමණකුදු නො වැටහේ යි. (නො කියවෙන්නේ යි.)

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් නානුක සථවිර බියපත් සැහැවී ඇතිහු දැන ආයුෂ්මත් නානුක හට තෙල වදළ සේක: නානුකය, මැනවි, මැනවි. නානුකය, කුලපුත්‍ර වූ සැදහැයෙන් ගෙන් නික්ම අනගාරිය ශාසනයෙහි පැවිදි වූ තොරට යම් හෙයකින් මෙබඳු දහම් කපායෙන් තෙපි හිඳිනු නම් එය සුදුසු වෙයි. නානුකය රැස් වූ තොරට සිටිත් කටයුතු දෙකෙකි: දහම් කපාට හෝ ආයුෂ්මත්භිවසානය හෝ යි.

නානුකය, මහණ සැදහැනියේ වෙයි. සිල්වත් නොද වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපුණ්ණ වෙයි. ඔහු උසින් එකරුණ පිරිය යුතු: කවර උපායෙන් මම සැදහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද වෙමි යි. නානුකය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් වේ ද, මෙසේ හේ එකරුණින් පරිපුණ්ණ වෙයි.

නානුකය, මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍යාසමරය නො ලබනසුලු වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපුණ්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එකරුණ පිරිය යුතු: කිමෙකින් මම සැදහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍යාසමරය ලබනසුලු යෙමි ද වෙමි ද යි. නානුකය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍යාසමරය ලබනසුලුයෙක් වේ ද, මෙසේ හේ එකරුණින් පරිපුණ්ණ වෙයි. නානුකය, මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍යාසමරය ලබනසුලුයෙක් වෙයි, සංකාරපරිග්‍රහවිද්ධිනාඥනය නොලබන සුලුයෙක් වෙයි ද, මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපුණ්ණ වේ.

සෙය්‍යථාපි නානුක පාණකො චතුප්පාදකො, තසසස ඵකො පාදෙ ඔමකො ලාමකො, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො අසස, ඵචමෙව ඛො නානුක භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනාය, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො හොති. තෙන තං අඛං පරිපුරෙතබ්බං; කිත්තාහං සද්දො ව අසසං සීලවා ව ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස, ලාභී ව අධිපඤ්ඤාධම්ම චිපසසනායාති. යතො ව ඛො නානුක, භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස ලාභී ව අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනාය, ඵචං සො තෙනබ්බෙන පරිපුරො හොතිති.

ඉදමෙවා ව භගවා ඉදං වන්තා සුගතො උට්ඨායාසනා චිහාරං පාදිසි.

අථ ඛො ආයස්මා නානුකො අවිරපකකතකසස භගවතො භික්ඛු ආමතෙකසි; ඉදනාමුසො භගවා චතුති පදෙති කෙවලපරිපුරණං පරිපුරං බ්‍රහ්මවරියං පකාසෙත්වා උට්ඨායාසනා චිහාරං පථිට්ඨො: “සද්දො ව නානුක භික්ඛු හොති, නො ව සීලවා, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො හොති, තෙන නං අඛං පරිපුරෙතබ්බං; කිත්තාහං සද්දො ව අසසං සීලවා වාති. යතො ව ඛො නානුක භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව, ඵචං සො තෙනබ්බෙන පරිපුරො හොති. සද්දො ව නානුක භික්ඛු හොති සීලවා ව, නො ව ලාභී අර්ඛකං වෙතොසමථසස -පෙ- ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනාය, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො හොති.

සෙය්‍යථාපි නානුක, පාණකො චතුප්පාදකො, තසසස ඵකො පාදෙ ඔමකො ලාමකො, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො අසස. ඵචමෙව ඛො නානුක, භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව, ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනාය, ඵචං සො තෙනබ්බෙන අපරිපුරො හොති, තෙන තං අඛං පරිපුරෙතබ්බං. කිත්තාහං සද්දො ව අසසං සීලවා ව ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස, ලාභී ව අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනායාති. යතො ව ඛො නානුක භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව ලාභී ව අර්ඛකං වෙතොසමථසස ලාභී ව අධිපඤ්ඤාධම්මචිපසසනාය, ඵචං සො තෙනබ්බෙන පරිපුරො හොතිති.

නානකය, යම් පරිදි සිවුපා ඇති ප්‍රාණියෙක් වේ ද, ඔහුගේ එක් පයෙක් හීන වූයේ ලාමක වූයේ වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වන්නේ ය. නානකය, එපරිදි ම මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. අධිප්‍රඥ ධර්මවිද්වතුන් (සංඝාරපරිග්‍රහවිද්වතුන්) නො ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එකරුණ පිරිය යුතු: කවර කරුණක් මම සැදහැනියෙමි සිල් ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසු යෙමි ද සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙමි ද වෙමි යි. නානකය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙක් සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙක් වේ ද, හේ මෙසේ එකරුණින් පරිපූර්ණ වෙයි.

හඟවත්හු මේ වදළහ: සුඟවත්හු මේ වදරා හුනස්නෙන් නැගී වෙහෙරට පිවිසියහ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් නානක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ වෙලාවකින් මහණුන් ඇමතී ය: ඇවැත්ති, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිවුපෙදකින් සර්වපරිපූර්ණ වූ පරිභුක්ත වූ මාභිබ්බතවයාසය ප්‍රකාශ කොට හුනස්නෙන් නැගී (ගදකිළි) වෙහෙරට පිවිසියහ. “නානකය, මහණ සැදහැනි වෙයි. නො ද සිල්වත් වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එකරුණ පිරිය යුතු: කවර කරුණක් මම සැදහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද වෙමි” යි. නානකය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් වේ ද, මෙසේ හේ එකරුණින් පරිපූර්ණ වෙයි. නානකය, මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය නො ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි ... අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වෙයි.

නානකය, යම් පරිදි සිවුපා ඇති ප්‍රාණියෙක් වේ ද, ඔහුගේ එක් පයෙක් ඕමකය, ලාමකය, මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වෙයි. නානකය, එපරිදි ම මහණ සැදහැනියෙක් සිල් ඇතියෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙක් වෙයි. මෙසේ හේ එකරුණින් අපරිපූර්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එකරුණ පිරිය යුතු. කවර කරුණක් මම සැදහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙමි ද සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙමි ද වෙමි යි. නානකය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙක්, සිල් ඇතියෙක්, අධ්‍යාත්මයෙහි වික්‍රමය ලබන සුදුසුයෙක් සංඝාරපරිග්‍රහ විද්වතුන්ගේ ලබන සුදුසුයෙක් වේ ද, මෙසේ හෙතෙම එකරුණින් පරිපූර්ණ වේ” යයි.

පඤ්චමේ ආවුසො, ආනිසංසා කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය. කතමේ පඤ්ච:

ඉධාවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං චරෙති-කල්‍යාණං උරියොසානකල්‍යාණං සාත් සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. යථා යථා ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, තථා තථා සො සන්ඤ්ඤා පියො ව හොති මනාපො ව ගරු ව භාවතියො ව අයං ආවුසො, පඨමො ආනිසංසො කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය.

සුතවජරං ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. යථා යථා ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අත්ථවිසංවේදී ව හොති ධම්මපටිසංවේදී ව, අයං ආවුසො, දුතියො ආනිසංසො කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය.

සුතවජරං ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. යථා යථා ආවුසො භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ ගම්භීරං අත්ථපදං පඤ්ඤාය අනිවිජ්ඣා පසාදති, අයං ආවුසො, තතියො ආනිසංසො කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය.

සුතවජරං ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. යථා යථා ආවුසො භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තථා තථා නා සබ්බභවාරි උත්තරි සම්භාවෙනා, “අඬා අයමායස්මා පණ්ණා වා පච්ඡති වා”ති, අයං ආවුසො චතුසො ආනිසංසො කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය.

සුතවජරං ආවුසො භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. යථා යථා ආවුසො, භික්ඛු භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තත් තත් යෙ තෙ භික්ඛු සෙධා අප්පත්තමානසා අනුක්කරං යොගකෙකම් පත්ථමානා විහරන්ති, තෙ තං ධම්මං සුත්වා විරියං ආරභන්ති අප්පත්තසං පඤ්ඤා, අනධිගතසං අධිගමාය අසම්මතසං සම්මතිරියාය. යෙ පත තත් භික්ඛු අරහත්තො විණාසවා වුද්ධිතවණො කතකරණියා ඕභිතභාරා අනුප්පත්ත-සද්ධා පටිකම්මභවසංයොජනා සම්මදඤ්ඤා විමුක්තා, තෙ තං ධම්මං සුත්වා දිට්ඨධම්මෙ සුබ්බිහාරෙණෙව අනුප්පත්තා විහරන්ති. අයං ආවුසො, පඤ්චමො ආනිසංසො කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය. ඉමෙ ටො ආවුසො, පඤ්ච ආනිසංසා කාලෙන් ධම්මසවණේ, කාලෙන් ධම්මසාකච්ඡාය.

ඇවැත්නි, සුදුසු කල්හි ධර්මග්‍රවණයෙහි, සුදුසු කල්හි ධර්මසාකච්ඡායෙහි මේ අනුසස් පසෙකි. කවර පසෙක යත්:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණෙක් මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ චධාකල්‍යාණ වූ පයථිවසානකල්‍යාණ වූ සාත්ථිසවාඤ්ඤාන වූ දහම් දෙසයි. කෙටිලපරිපුණ වූ පරිඥානි බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය ප්‍රකාශ කරයි. ඇවැත්නි, යම් යම් පරිදි මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසා නම් පරිඥානි බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය පවසා නම් ඒ ඒ පරිදි හේ ශාක්‍යානට ප්‍රිය ද වෙයි. මනාප ද වෙයි. ගරුකන්ති සිටියේ වෙයි. සම්භාවනාවට සුදුසු ද වෙයි. ඇවැත්නි, මේ සුදුසු කල්හි ධර්මග්‍රවණයෙහි, සුදුසු කල්හි ධර්මසාකච්ඡා කිරීමෙහි පළමු අනුසයි.

කවද ඇවැත්නි, මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසයි. සසුන් බබසර පවසයි. ඇවැත්නි, යම් යම් පරිදි මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ දහම් දෙසා නම් බබසර පවසා නම් ඒ ඒ පරිදි හේ ඵ දහම්හි අරුත් දන්තේත් වෙයි. පෙළ දහම් දන්තේත් වෙයි. ඇවැත්නි, සුදුසු කල්හි දහම් ඇසුමහි, සුදුසු කල්හි ධර්මසාකච්ඡායෙහි මේ දෙවන අනුසයි.

කව ද ඇවැත්නි, මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසයි. බබසර පවසයි. ඇවැත්නි, යම් යම් පරිදි මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසා නම් බබසර පවසා නම් ඒ ඒ පරිදි හේ ඵ දහම්හි බැහැර අරුත් පද විවිසුන් සහගීය මහතැණින් විනිවිද දක්නේ යි. ඇවැත්නි, කල්හි දහම් ඇසුමහි, කල්හි ධර්මසාකච්ඡායෙහි මේ තෙවන අනුසයි.

කවද ඇවැත්නි, මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසයි. බබසර පවසයි. ඇවැත්නි, මහණ යම් යම් පරිදි මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසා නම් බබසර පවසා නම් ඒ ඒ පරිදි සමුම්සරහු මහට මතුයෙහි සම්භාවනා කෙරෙහි: "එකකින් මේ ආයුෂ්මත් (රහත්බවට) පැමිණියේ හෝ පැමිණෙන්නේ හෝ වේ" යයි. ඇවැත්නි, කල්හි දහම් ඇසුමහි, කල්හි ධර්මසාකච්ඡායෙහි මේ සිවුවන අනුසයි.

කව ද ඇවැත්නි, මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසයි. බබසර පවසයි. ඇවැත්නි, යම් යම් පරිදි මහණ මහණුනට ආදිකල්‍යාණ වූ ... දහම් දෙසා නම් බබසර පවසා නම් ඒ ඒ කරුණෙහි යම් ඒ මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ ද්‍රව්‍යානු රහත් පලයට නො පත් සිත් ඇත්තාහු අනුකාර රහත්පල පතන්නාහු වෙසෙත් නම් ඔහු ඵ දහම් අසා අප්‍රාප්තමාගිරිප්‍රයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනාගතමාගිරිප්‍රයාගේ අධිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්කාක-යාගේ සාක්ෂාත්කරණය පිණිස වැර අරඹත්. යම් ඒ මහණ කෙනෙක් එහි ලා රහත් ද්‍රව්‍යානු ක්ෂණිකව ද්‍රව්‍යානු වැස නිම වූ මහබබසර ඇත්තාහු කළ සිවුමහ කරුණ ඇත්තාහු බොහෝ කළ කෙලෙස්බර ඇතියාහු පැමිණි රහත්පල ඇතියාහු පරික්ෂිත හවසංයෝජන ඇතියාහු මොනොවට දන මිදුණාහු වෙත් නම් ඔහු ඵ දහම් අසා ඉහත්මසුච්චිතරණ-යෙහි ම යෙදුණාහු වෙතත්. ඇවැත්නි, කල්හි දහම් ඇසුමහි කල්හි ධර්ම සාකච්ඡායෙහි මේ පස්වන අනුසයි.

9. 1. 1. 5

බලසංගතවනස්ස සූතං

[සාවකීතිදනං]

චත්තාරිමානී භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මිණී, කහමානී චත්තාරී: පඤ්ඤාබලං
 විරියබලං අනවජ්ජබලං සංග්ගහබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පඤ්ඤාබලං:
 යෙ ධම්මො අකුසලා අකුසලසංඛිතා, යෙ ධම්මො කුසලා කුසලසංඛිතා,
 යෙ ධම්මො සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛිතා, යෙ ධම්මො අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛිතා,
 යෙ ධම්මො කණ්ණා කණ්ණසංඛිතා, යෙ ධම්මො සුක්කා සුක්කසංඛිතා,
 යෙ ධම්මො අසෙවිතඛිනා අසෙවිතඛිනසංඛිතා, යෙ ධම්මො සෙවිතඛිනා
 සෙවිතඛිනසංඛිතා, යෙ ධම්මො නාලමරියා නාලමරියසංඛිතා, යෙ ධම්මො
 අලමරියා අලමරියසංඛිතා, ක්‍රියාසං ධම්මො පඤ්ඤාය වොදිට්ඨා භොතති
 වොචරිතා භොතති. ඉදං වූච්චති භික්ඛවෙ පඤ්ඤාබලං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ විරියබලං: යෙ ධම්මො අකුසලා අකුසලසංඛිතා,
 යෙ ධම්මො සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛිතා, යෙ ධම්මො කණ්ණා කණ්ණසංඛිතා,
 යෙ ධම්මො අසෙවිතඛිනා අසෙවිතඛිනසංඛිතා, යෙ ධම්මො නාලමරියා
 නාලමරියසංඛිතා, තෙසං ධම්මානං පභානාය ජන්දං ජනෙති වායමති
 විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. යෙ ධම්මො කුසලා කුසල-
 සංඛිතා, යෙ ධම්මො අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛිතා, යෙ ධම්මො සුක්කා
 සුක්කසංඛිතා, යෙ ධම්මො සෙවිතඛිනා සෙවිතඛිනසංඛිතා, යෙ ධම්මො
 අලමරියා අලමරියසංඛිතා, තෙසං ධම්මානං පටිලාභාය ජන්දං ජනෙති
 වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉදං වූච්චති භික්ඛවෙ
 විරියබලං.

9. 1. 1. 5

බලසඩගහවතපු සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ බල සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: පඤ්ඤාබල ය, විරියබල ය, අනවජ්ජබල ය, සබ්බභවබල යි. මහණෙනි, පඤ්ඤාබල නම් කවර යත්: අකුශල වූ අකුශලසංඛ්‍යාත වූ යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් ද කුශල වූ කුශලසංඛ්‍යාත වූ යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් ද, සාවද්‍ය වූ සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූ යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් ද, අනවද්‍ය වූ අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූ යම් දහම් කෙතෙක් වෙන් ද, කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ශුක්ල වූ ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, අසේවිතවා වූ අසේවිතවාසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, සේවිතවා වූ සේවිතවාසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ආයාච්ඡාදකරණයට අසමත් වූ ආයාච්ඡාදකරණයට අසමත් ය යි කියන ලද යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ආයාච්ඡාදකරණයට සමත් වූ ආයාච්ඡාදකරණයට සමත් ය යි කියන ලද යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ඔහු විසින් ඒ ධර්මයෝ මොනොවට දක්නාලද්දු වෙත්. මනොදොරයෙහි මොනොවට සමුද්ධාරප්‍රාප්ත වෙති. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාබල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිය බල නම් කවර යත්: අකුශල වූ අකුශලසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, සාවද්‍ය වූ සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, කෘෂ්ණ වූ කෘෂ්ණසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, අසේවිතවා වූ අසේවිතවාසංඛ්‍යාත යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ආයාච්ඡාදකරණයට අසමත් වූ ආයාච්ඡාදකරණයට අසමත් ය යි කියන ලද යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ඒ දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත නඟා ගනියි, ප්‍රධන්වියම් කෙරෙයි, කුශල් වූ කුශලසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, අනවද්‍ය වූ අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ශුක්ල වූ ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, සේවිතවා වූ සේවිතවාසංඛ්‍යාත වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ආයාච්ඡාදකරණයට සමත් වූ ආයාච්ඡාදකරණයට සමත් ය යි කියන ලද යම් ධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, ඒ දහමුත්තේ ප්‍රතිලාභය පිණිස ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර වඩයි, සිත නඟා ගනියි, ප්‍රධන් කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ විරියබලය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අනවජ්ජබලං: ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො අනවජ්ජන කායකමෙමන සමනතාගතො හොති, අනවජ්ජන වර්-කමෙමන සමනතාගතො හොති, අනවජ්ජන මනොකමෙමන සමනතා-ගතො හොති. ඉදං වුවන් භික්ඛවෙ අනවජ්ජබලං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සංඛගබලං: වතාරිමෙති භික්ඛවෙ සංඛගවස්සුති. දුතං පෙය්‍යවජ්ජං අත්ථවරියා සමානතතතා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ, දුතානං යද්දිං ධම්මදුතං. එතදග්ගං භික්ඛවෙ, පෙය්‍යවජ්ජානං යද්දිං අත්ථිකයා ඔතිතසොනසය පුනපුනං ධම්මං දෙසෙති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ, අත්ථවරියානං යද්දිං අසසඬං සඬාසව්‍යය සමාදපෙති නිවෙසෙති පතිට්ඨාපෙති. දුසිලං සිලසම්පදා සමාදපෙති නිවෙසෙති පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරිං වාගසම්පදා සමාදපෙති නිවෙසෙති පතිට්ඨාපෙති. දුසංකෙශු පඤ්ඤාසම්පදා සමාදපෙති නිවෙසෙති පතිට්ඨාපෙති, එතදග්ගං භික්ඛවෙ, සමානතතතානං යද්දිං සොනාපනෙතා සොනාපනාසය සමානතතො, සකදගාමී සකදගාමීසය සමානතතො, අනාගාමී අනාගාමීසය සමානතතො, අරහං අරහතො සමානතතො. ඉදං වුවන් භික්ඛවෙ සංඛගබලං. ඉමාති ටො භික්ඛවෙ වතාරි බලානිති.

ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ වතුහි බලෙහි සමනතාගතො අරියසාවකො පඤ්චගයාති සමතිකතතො හොති, කතමාති පඤ්ච: ආර්ථිකභයං අසිලොක්භයං, පරිසාරජ්ජභයං, මරණභයං, දුග්ගතිභයං. ස ටො සො භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉතිපට්ඨපඤ්චිකති: නාහං ආර්ථිකභයසස භායාමි, කිසසාහං ආර්ථිකභයසස භායිසසාමි, අත්ථි මෙ වතාරි බලාති, පඤ්ඤබලං වීරියබලං අනවජ්ජබලං සංඛගබලං. දුපපඤ්ඤ ටො ආර්ථිකභයසස භායෙය්‍ය, කුසිනො ආර්ථිකභයසස භායෙය්‍ය, සාවජ්ජකායකම්මතො වච්ඡවමතො මනොකම්මතො ආර්ථිකභයසස භායෙය්‍ය, අසංඛාහතො ආර්ථිකභයසස භායෙය්‍ය. නාහං අසිලොක්භයසස භායාමි -පෙ- නාහං පරිසාරජ්ජභයසස භායාමි -පෙ- නාහං මරණභයසස භායාමි -පෙ- නාහං දුග්ගතිභයසස භායාමි -පෙ- කිසසාහං දුග්ගතිභයසස භායිසසාමි අත්ථි මෙ වතාරි බලාති: පඤ්ඤබලං වීරියබලං අනවජ්ජබලං සංඛගබලං. දුපපඤ්ඤ ටො දුග්ගතිභයසස භායෙය්‍ය, කුසිනො දුග්ගතිභයසස භායෙය්‍ය සාවජ්ජකායකම්මතො -පෙ- වච්ඡවමතො -පෙ- මනො-කම්මතො -පෙ- දුග්ගතිභයසස භායෙය්‍ය, අසංඛාහතො දුග්ගතිභයසස භායෙය්‍ය, ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ වතුහි බලෙහි සමනතාගතො අරිය-සාවකො ඉමාති පඤ්චගයාති සමතිකතතො හොතිති.

මහණෙනි, අනවජ්ජබල නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි අරිසවු අනවද්‍ය කායකර්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අනවද්‍යවාක්කර්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අනවද්‍ය මනාකර්මයෙන් සමන්වාගත වේ. මහණෙනි, මේ අනවද්‍ය බලැයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සංකහබල නම් කවර යත්: මහණෙනි, මේ සංකහවංශක සතරෙකි: දන ය, ප්‍රියවචන ය, අභිච්ඡා ය, සමානාත්මතා යි. මහණෙනි, යම් මේ ධර්මද්වයෙන් වේද, දනයන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර යි. මහණෙනි, කන් යොමු කොටගත් ධර්මදෙයනායෙන් ප්‍රයෝජන ඇතියකු හට පුනස්සනා දම් දෙසන්නේ යන යමෙක් වේ නම් ප්‍රියවචන අතුරෙහි තෙල අග්‍ර යි. මහණෙනි, අග්‍රාධිකු ශ්‍රද්ධාසම්පන්නි සමාදන් කරවයි, වස්වයි, පිහිටුවයි. දුෂිල්හු ශීලසම්පන්නි සමාදන් කරවයි, වස්වයි, පිහිටුවයි. මසුරක්කු ත්‍යාගසම්පන්නි සමාදන් කරවයි, වස්වයි, පිහිටුවයි. දුෂ්ප්‍රාඥයන් ප්‍රඥාසම්පන්නි සමාදන් කරවයි, වස්වයි, පිහිටුවයි යන මේ බදු යමෙක් වේ නම් අභිච්ඡාවන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර යි. සෝතාපත්ත වූයේ සෝතාපත්ත-යකු හට සමානාත්ම වෙයි. සකදගාමී වූයේ සකදගාමියක් හට සමානාත්ම වෙයි. අනාගාමී වූයේ අනාගාමියක් හට සමානාත්ම වෙයි. අරහත් වූයේ අරහත් හට සමානාත්ම වෙයි යන මෙබඳු යමෙක් වේ නම් සමානාත්ම-තාවන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර යි. මහණෙනි, මේ සංකහබලැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර බලයි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෙන් සමන්වාගත අරිසවු පස්බිය ඉක්ම වූයේ වෙයි. කවර පස් බියෙක යත්: ආර්ථිකභය, (ජීවිතවාඤ්ඤා පිළිබඳ බිය) අසිලෝකභය (ගැරහුම්ලැබීමේ බිය), පරිසරාපර්ජනභය, (පිරිස්මැද පසුබැමේ බිය) මරණභය, දුග්ගතිභය (අපාය බිය) යි. මහණෙනි, ඒ අරිසවු තෙමේ මෙසේ සලකයි: මම ආර්ථිකභයින් (දිව්වාටුම් බියෙන්) නොබානෙමි. කවර හෙයින් මම ආර්ථිකභයින් බානෙමි ද, මට පඤ්ඤාබලය විරිය බලය, අනවජ්ජ බලය, සංකහබලය යන සතර බල ඇත. දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ම ආර්ථිකභයින් බානේ ය. කුශීන වූයේ ම ආර්ථිකභයින් බානේ ය. සාවද්‍ය කායකම්මාන ඇතියේ වාක්කම්මාන ඇතියේ මනාකම්මාන ඇතියේ ආර්ථිකභයින් බානේ ය. අසංග්‍රාහක වූයේ ආර්ථිකභයින් බානේ ය. මම අසිලෝක භයින් නො බමි ... මම පරිසරාපර්ජනභයින් නො බමි ... මම මරණභයින් නො බමි ... මම දුග්ගතිභයින් නො බමි ... කවර හෙයින් මම දුග්ගතිභයින් බානෙමි ද? මට සිවුබලකෙනෙක් ඇත. පඤ්ඤාබලය, විරියබලය, අනවජ්ජබලය, සංකහබලයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ම දුග්ගතිභයින් බානේ ය. කුශීන වූයේ දුග්ගතිභයින් බානේ ය. සාවද්‍යකායකම් ඇතියේ. වාක්කම් ඇතියේ...මනාකම් ඇතියේ දුග්ගතිභයින් බානේ ය. අසංග්‍රාහක වූයේ දුග්ගතිභයින් බානේ ය. මහණෙනි, මේ සිවුබලෙන් සමන්වාගත අරිසවු මේ පස්බිය ඉක්ම ගියේ වෙයි.

9. 1. 1. 6

සෙවිතබ්බාසෙවිතබ්බ සුඤ්ඤා

[සාවකීනිදානං]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භික්ඛු ආමනෙතයි ආවුසො භික්ඛවොති, ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුතස්ස පච්චසෙසාසු, ආයස්මා සාරිපුතො එතදවොච: පුග්ගලොපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි, චීරමපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බං සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි. පිණ්ඩසානොපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි, සෙනාසනමපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බං සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි. ගාමනීගමොපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි. ජනපදපදෙසොපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි.

“පුග්ගලොපි ආවුසො දුච්ඡෙත වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙච්ඡිතං පථිවි වුත්තං තස්ස ජඤ්ඤ පුග්ගලං “ඉමං ඛො මෙ පුග්ගලං සෙවිතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති යෙ ච ඛො මෙ පබ්බජිතො ජීවිත පරික්ඛාරා සමුදනෙතබ්බො චීරමපිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චසෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ ච කසිරොත සමුදගච්ඡන්ති. යස්ස චම්භි අස්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, යො ච මෙ සාමඤ්ඤාදෙස්සා න භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡති”ති. තෙනාවුසො, පුග්ගලෙන යො පුග්ගලො රත්තභාගං වා දිවසභාගං වා සඬ්ඛාපි අනාපුච්ඡා පක්ඛම්මබ්බං නානුබන්ධිතබ්බො:

තස්ස ජඤ්ඤ පුග්ගලං “ඉමං ඛො මෙ පුග්ගලං සෙවිතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. යෙ ච ඛො මෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදනෙතබ්බො චීරමපිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චසෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ ච අපකසිරොත සමුදගච්ඡන්ති. යස්ස චම්භි අස්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, යො ච මෙ සාමඤ්ඤාදෙස්සා න භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡති, තෙනාවුසො පුග්ගලෙන යො පුග්ගලො සඬ්ඛාපි අනාපුච්ඡා පක්ඛම්මබ්බං නානුබන්ධිතබ්බො.

සෙවිතබ්බාසෙවිතබ්බ සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි' යි මහණුන් ඇමතු හ. ඇවැත්ති යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ තෙල කීහ: ඇවැත්ති, පුභුලාත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුත්තේ ය. ඇවැත්ති, විවරයත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු. පිණ්ඩපාතයත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු. ඇවැත්ති, සෙනසුනුත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු. ඇවැත්ති, ගම් නියම්ගමුත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු. ඇවැත්ති, දනවුපියෙසුත් සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු.

"ඇවැත්ති, පුභුල් ද සෙවිතච්චා ද අසෙවිතච්චා ද යි දෙපරිද්දෙන් දත යුතු වෙ ය" යි තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි යම් පුභුලකු "මෙ පුභුල් සෙවුනාහට අකුසල් දහම්හු වැඩෙන්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙන්. පැවිදි වූ මා විසින් ජීවිතපරිෂ්කාර වූ යම් සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර කෙනෙක් රැස්කර ගත යුතු වෙද් ද, ඔහු දුක සේ උපදිත්. යමක් ම සඳහා මම් ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් වෙමි නම් මාගේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩානීය ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යේ" යි දන්නේ නම් ඇවැත්ති, එ පුභුල්හු විසින් ඒ පුද්ගල දනත් රාත්‍රිභාගයෙහි වෙවයි දිව්සභාගයෙහි වෙවයි නො විමසා බැහැර යා යුතු යි. නො ලුහුබැඳිය යුතු.

එහි යම් පුභුලකු "මෙ පුභුල් සෙවුනාවූ මාගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙන්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙන්, පැවිදි වූ මා විසින් ජීවිතපරිෂ්කාර වූ යම් සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර කෙනෙක් රැස් කර ගත යුතු වෙන් නම් ඔහුත් නො දුකින් උපදිත්. යමක් ම සඳහා මම් ගෙන් නික්ම අනගාරිය යස්නෙහි පැවිදි වූයෙම් වෙමි නම් ඒ මාගේ ශ්‍රාමණ්ඩානීයත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යේ" යි දන්නේ නම් ඇවැත්ති, එ පුභුල්හු විසින් දනත් එ පුභුල් නො විමසා බැහැර යා යුතු යි. නො ලුහුබැඳිය යුතු.

තඤ්ඤා යං ජඤ්ඤා පුග්ගලං “ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවනො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති කුසලා ධම්මා අභිවංචනති. යෙ ච බො මෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතබ්බා චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-
ගිලානපව්වයගෙසජ්ජපරික්කාරා, තෙ ච කසිරෙන සමුද්ගචන්ති. යස්ස වම්භි අඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො ච මෙ සාමඤ්ඤාඤා භාවනා පාරිසුරිං ගචන්ති”ති. තෙනාටුසො පුග්ගලොන සො පුග්ගලො සංඛාරාපි අනුබන්ධිතබ්බො න පක්කමිතබ්බො.

තඤ්ඤා යං ජඤ්ඤා පුග්ගලං “ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවනො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති කුසලා ධම්මා අභිවංචනති. යෙ ච බො මෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරික්කාරා සමුද්දනෙතබ්බො චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-
ගිලානපව්වයගෙසජ්ජපරික්කාරා, තෙ ච අපක්කසිරෙන සමුද්ගචන්ති. යස්ස වම්භි අඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො ච මෙ සාමඤ්ඤාඤා භාවනා පාරිසුරිං ගචන්ති”ති. තෙනාටුසො පුග්ගලොන සො පුග්ගලො යාවජ්චං අනුබන්ධිතබ්බො න පක්කමිතබ්බො අපි පනුස්මානොන. “පුග්ගලොපි ආටුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

චීවරමි බො ආටුසො¹: දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවි-
තබ්බොපි”ති. ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: තඤ්ඤා
යං ජඤ්ඤා චීවරං “ඉදං බො මෙ චීවරං සෙවනො අකුසලා ධම්මා
අභිවංචනති කුසලා ධම්මා පරිභායනති”ති. චීවරූපං චීවරං න සෙවිතබ්බො.
තඤ්ඤා යං ජඤ්ඤා චීවරං ඉදං බො මෙ චීවරං සෙවනො අකුසලා ධම්මා
පරිභායනති කුසලා ධම්මා අභිවංචනති”ති. චීවරූපං චීවරං සෙවිතබ්බො.
“චීවරමි බො ආටුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවි-
තබ්බොපි”ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“පිණ්ඩපාතොපි ආටුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි
අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: තඤ්ඤා
යං ජඤ්ඤා පිණ්ඩපාතං “ඉමං බො මෙ පිණ්ඩපාතං සෙවනො අකුසලා
ධම්මා අභිවංචනති කුසලා ධම්මා පරිභායනති”ති. චීවරූපො පිණ්ඩපාතො
න සෙවිතබ්බො. තඤ්ඤා යං ජඤ්ඤා පිණ්ඩපාතං ඉමං බො මෙ පිණ්ඩපාතං
සෙවනො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති කුසලා ධම්මා අභිවංචනති”ති.
චීවරූපො පිණ්ඩපාතො සෙවිතබ්බො “පිණ්ඩපාතොපි ආටුසො දුට්ඨොන
වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති යං තං වුත්තං,
ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. චීවරමි ආටුසො-මජ්ඣ.

එහිලා යම් පුභුලක්හු “මේ පුභුල් සෙවුනා මාගට අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්, කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, පැවිදි වූ මා විසින් ජීවිතපරිෂ්කාර වූ යම්බඳු සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පසබෙහෙත්පිරිකර උපදවාගත යුතු වී නම් එද නිදුකින් උපදනේ ය. යම් ම අර්හත් එල සංඛ්‍යාත අභියාස පිණිස ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නම් මාගේ ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාභියත් භාවනායෙන් පිරිසුන්බවට යේ” යයි දන්තේ නම් ඇවැත්නි, ඒ පුභුල්හු විසින් එ පුභුල් දනගෙන දුනුබැදිය යුත්තේය. බැහැර නොයා යුතු.

එහිලා යම් පුභුලකු “මේ පුභුල්හු සෙවුනා මාගට අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්. කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, පැවිදි වූ මා විසින් සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන්ගිලන්පසබෙහෙත්පිරිකර බඳු යම් ම ජීවිතපරිෂ්කාර කෙනෙක් උපයාගතයුතු වෙත් නම් ඔහුද නිදුකින් ඉපැයෙනැයි ද යම් රහත් පලක් පිණිස ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි වෙමි නම් මාගේ තෙල ශ්‍රාමණ්‍යාභියත් භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යේ යයි දන්තේ නම් ඇවැත්නි, එ පුභුල්හු විසින් එ ම පුද්ගල දිවිහිමියෙන් දුනුබැදිය යුත්තේ ය. තෙරනා ලඳුහු වීසිනුදු බැහැර නොයා යුතු. “ඇවැත්නි, පුද්ගලයා ද සෙවිතව්‍ය ය, අසෙවිතව්‍ය ය යි දෙපරිදියෙන් දන යුත්තේ” යි ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලදී.

“ඇවැත්නි, විවරත් සෙවිතව්‍ය ය අසෙවිතව්‍ය යයි දෙපරිදියෙන් දන යුතු” යි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහිලා යම් විවරයක් “මේ විවරය සෙවුනා මට අකුශල-ධර්මයෝ වැඩෙත්, කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්” යයි දන්තේ නම් එබඳු විවරය නො සෙවිය යුතු. එහි යම් විවරයක් “මේ විවරය සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්, කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්” යයි දන්තේ නම් එබඳු විවරය සෙවිය යුතු. “ඇවැත්නි, විවරයක් සෙවිය යුතුය නො සෙවිය යුතු යයි දෙපරිදියෙන් දන යුතු ය” යි මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියන ලදී.

“ඇවැත්නි, පිණ්ඩපාතයත් සෙවිතව්‍ය ය අසෙවිතව්‍ය යයි දෙපරිදියෙන් දන යුතු ය” යි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහිලා යම් පිණ්ඩපාතයක් “මේ පිණ්ඩපාතය සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ වැඩෙත්. කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්” යයි දන්තේ නම් එබඳු පිණ්ඩපාතය නො සෙවිය යුත්තේ ය, එහිලා යම් පිණ්ඩපාතයක් “මේ පිණ්ඩපාතය සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්, කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්” යයි දන්තේ නම් එබඳු පිණ්ඩපාතය සෙවිය යුත්තේ ය. “ඇවැත්නි, පිණ්ඩපාතයත් සෙවිතව්‍ය ය අසෙවිතව්‍ය යයි දෙපරිදියෙන් දන යුතු ය” යි ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ කරුණ සඳහා කියන ලදී.

“සෙනාසනමි ආවුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බං සෙවිතබ්බමි අසෙවි-
තබ්බමි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුතං කිංකෙඛිතං පටිච්චවුතං:
තස්ස යං ජඤ්ඤ සෙනාසනං “ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං සෙවිතො
අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති”ති ඵවරූපං
සෙනාසනං න සෙවිතබ්බං. තස්ස යං ජඤ්ඤ සෙනාසනං “ඉදං ඛො මෙ
සෙනාසනං සෙවිතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා
අභිවඩ්ඪන්ති”ති ඵවරූපං සෙනාසනං සෙවිතබ්බං. “සෙනාසනමි ආවුසො
දුට්ඨොන වෙදිතබ්බං සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමි”ති ඉති යං තං වුතං,
ඉදමෙතං පටිච්චවුතං.

“ගාමනිගමොපි ආවුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි
අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුතං, කිංකෙඛිතං පටිච්චවුතං:
තස්ස යං ජඤ්ඤ ගාමනිගමං “ඉමං ඛො මෙ ගාමනිගමං සෙවිතො
අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති”ති ඵවරූපො
ගාමනිගමො න සෙවිතබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤ ගාමනිගමං “ඉමං ඛො
මෙ ගාමනිගමං සෙවිතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා
අභිවඩ්ඪන්ති”ති ඵවරූපො ගාමනිගමො සෙවිතබ්බො. “ගාමනිගමොපි
ආවුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති
යං තං වුතං ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

“ජනපදපදෙසොපි ආවුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි
අසෙවිතබ්බොපි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුතං, කිංකෙඛිතං පටිච්ච වුතං:
තස්ස යං ජඤ්ඤ ජනපදපදෙසං “ඉමං ඛො මෙ ජනපදපදෙසං සෙවිතො
අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති”ති ඵවරූපො
ජනපදපදෙසො න සෙවිතබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤ ජනපදපදෙසං “ඉමං
ඛො මෙ ජනපදපදෙසං සෙවිතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා
අභිවඩ්ඪන්ති”ති ඵවරූපො ජනපදපදෙසො සෙවිතබ්බො. “ජනපද-
පදෙසොපි ආවුසො දුට්ඨොන වෙදිතබ්බො සෙවිතබ්බොපි අසෙවිතබ්බො-
පි”ති ඉති යං තං වුතං ඉදමෙතං පටිච්ච වුතන්ති.

“ආචාරිත්ති, සේනාසනන් සේවිතව්‍ය ය අසේවිතව්‍ය යයි දෙපරිදියෙන් දතයුතු ය”යි මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහිලා යම් සෙනාසනයක් “මේ සෙනසුන සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්” යයි දන්තේ නම් එබඳු සේනාසනය නො සෙවිය යුතු ය. එහිලා යම් සේනාසනයක් “මේ සෙනසුන සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්, කුශලධර්මයෝ වැඩෙන”යි දන්තේ නම් එබඳු සේනාසනය සෙවිය යුතු යි. “ආචාරිත්ති, සේනාසනයන් සෙවිතව්‍ය ය අසෙවිතව්‍ය යයි දෙපරිදියෙන් දතයුතු” යයි මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියනලද.

“ආචාරිත්ති, ගම්නියම්ගමුදු සේවිතව්‍ය ය අසේවිතව්‍ය ය යි දෙපරිදියෙන් දත යුතු ය”යි මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද: එහිලා යම් ගම්නියම්ගමක් “මේ ගම්නියම්ගම සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, කුශලධර්මයෝ පිරිහෙති”යි දන්තේ නම් එබඳු ගම්නියම්ගම නො සෙවියයුතු. එහි යම් ගම් නියම්ගමක් “මේ ගම් නියම්ගම සෙවුනා මට කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙති”යි දන්තේ නම් එබඳු ගම් නියම්ගම සෙවිය යුතු යි. “ආචාරිත්ති, ගම් නියම්ගමුදු සේවිතව්‍ය ය අසේවිතව්‍ය ය යි දෙපරිදියෙන් දතයුත්තේ ය”යි මෙසේ ඒ යමෙක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියනලද.

“ආචාරිත්ති, දනවු පියෙසන් සේවිතව්‍ය ය අසේවිතව්‍ය ය යි දෙපරිදියෙන් දත යුතු ය”යි මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහිලා යම් දනවුපියෙසක් “මේ දනවුපියෙස සෙවුනා මට අකුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, කුශලධර්මයෝ පිරිහෙති”යි දන්තේ නම් එබඳු දනවුපියෙස නො සෙවිය යුත්තේය, එහි ලා යම් දනවු පියෙසක් “මේ දනවුපියෙස සෙවුනා මට කුශලධර්මයෝ වැඩෙත්, අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙති”යි දන්තේ නම් එබඳු දනවුපියෙස සෙවිය යුතු ය. “ආචාරිත්ති, දනවුපියෙස ද සේවිතව්‍ය ය අසේවිතව්‍ය ය යි දෙපරිදියෙන් දතයුතුය”යි මෙසේ ඒ යමෙක් කියනලද නම් තෙල මේ සඳහා කියනලද.

9. 1. 1. 7

සුතවාපරිබාජක සුතං

උචං මෙ සුතං, එකං සමයං හගවා රාජගෙහ විහරති ගීර්ඤානුපෙට්ඨං. අපං ඛො සුතවා පරිබාජකො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමෙඤ්ඤාදි, සමෙඤ්ඤාදතියං කපං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සුතවා පරිබාජකො හගවන්තං එතදථොච:

එකමීදං හතෙන්, සමයං හගවා ඉධෙව රාජගෙහ විහරති ගීර්ඤානෙ, තත්‍ර මෙ හතෙන්, හගවතො සමමුඛා පටිග්ගහීතං: “යො සො සුතවා¹ භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසථො වුසිත්වා කතකරණියො ඔභික්ඛාරො අනුප්පන්නසද්දෙත්වා පරිකම්භහවසෙඤ්ඤාප්තො සමමදඤ්ඤා විමුක්තො, අභබ්බො සො පඤ්ඤාං ධානානි අප්ඤ්ඤාමරිතුං. අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සඤ්ඤාචරි පාණං ජීවිතා වොරොපෙතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යසඤ්ඤාතං දාදතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු මෙට්ඨනං ධම්මං පතියෙවිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සමපජානමුසා භාසිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සන්තිධිකාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ජිතුං, සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ අගාරිකභූතොති.” කථමි මෙතං හතෙන්, හගවතො සුසුසුතං සුග්ගහීතං සුමනසිකතං සුපධාරිතන්ති.

තගස් තෙතං² සුතවා, සුසුසුතං සුග්ගහීතං සුමනසිකතං සුපධාරිතං. පුබ්බෙවාහං සුතවා, එතරහි ච එවං වදාමි. “යො සො භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසථො වුසිත්වා කතකරණියො ඔභික්ඛාරො අනුප්පන්නසද්දෙත්වා පරිකම්භහවසෙඤ්ඤාප්තො සමමදඤ්ඤා විමුක්තො, අභබ්බො සො නවධානානි අප්ඤ්ඤාමරිතුං. අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සඤ්ඤාචරි පාණං ජීවිතා වොරොපෙතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යසඤ්ඤාතං දාදතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු මෙට්ඨනං ධම්මං පතියෙවිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සමපජානමුසා භාසිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසථො භික්ඛු සන්තිධිකාරකෙ කාමෙ පරිභුඤ්ජිතුං, සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ අගාරිකභූතො.

1. සුතං-සා

2. තෙ.එතං-මෙය.

සුතවාපරිබ්බාසක සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ශිෂ්‍යකුළුපවුයෙහි වසන සේක. එකල්හි සුතවා පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමඟ සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සාරාණිය කථාව කොට නිම වා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සුතවා පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙළ සැලකෙළේ ය:

වහන්ස, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (පච්ඡික වළල්ලෙන් වටවූ හෙයින්) ශීරිච්ඡ නම් වූ රජගහනුවර ම වාස කරන්නේක. වහන්ස, එකල්හි මා වීසින් “සුතවායෙනි, යම් ඒ අර්හත් ක්ෂිණාසුච වූ වැස නිමකළ මහ බ්බසර ඇති කළ සිවුමහකරණී ඇති, බහාතැබූ කෙළෙස්බරැකි, පැමිණි රහත් බැව් ඇති පරික්ෂිණ හට සංයොජන ඇති, මොනොවට දැන විමුක්ත වූ මහණෙක් වේ නම් හේ කරුණු පසක් ඉක්මවන්නට අභව්‍ය වෙයි: ක්ෂිණාසුච මහණ දැන දැන ප්‍රාණියකු දිවියෙන් ගලවනට අභව්‍ය වෙයි. ක්ෂිණාසුච මහණ ථෙය්‍ය සංඛ්‍යාත නුදුන් දැ සොරසිකින් ගන්නට අභව්‍ය වෙයි. ක්ෂිණාසුච මහණ මෙවුන් දම් සෙවුමට අභව්‍ය වෙයි. ක්ෂිණාසුච මහණ දැන දැන මුසවා කීමට අභව්‍ය වෙයි. ක්ෂිණාසුච මහණ පෙර ගිහි වූ පරිදි සන්තිධිකාරක ව හෙවත් තැන්පත් කොට තබාගෙන කාමයන් සෙවුමට අභව්‍ය වේ ය”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හවුයෙහි අසන ලදී. හවුයෙහි පිළිගන්නා ලදී. වහන්ස, කිම මා වීසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ භාෂිතය මනාකොට අසන ලද ද? මනාකොට උගන්නා ලද ද? මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද ද? මොනොවට දරන ලද ද?යි.

සුතවායෙනි, එකකින් ඒ තා වීසින් මොනොවට අසන ලද, මොනොවට උගන්නා ලද, මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද, මනාකොට දරන ලද, සුතවායෙනි, දනුූ මම මෙසේ කියමි: “අර්හත් ක්ෂිණාසුච වූ වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති, කළුමහ කිය ඇති බහාතැබූ කෙළෙස් බර ඇති පැමිණි රහත්පල ඇති ගෙවූ හටසංයොජන ඇති මොනොවට දැන මිදුණු යම් ඒ මහණෙක් වේ නම් හේ කරුණු පසක් මඩනට අභව්‍ය වෙයි. රහත්මහණ දැන දැන සත්ත්තු දිවියෙන් ගැලවීමට අභව්‍ය වෙයි. රහත්මහණ ථෙය්‍යසංඛ්‍යාත සොරසිකින් නුදුන් දැ ගන්නට අභව්‍ය වෙයි, රහත්මහණ මෙවුන්දම් සෙවුනට අභව්‍ය වෙයි. රහත්මහණ දැන දැන මුසවා කියනට අභව්‍ය වෙයි. රහත් මහණ පෙරගිහි වූ පරිදි සන්තිධිකාරක ව කාමයන් වළඳනට අභව්‍ය වෙයි.

අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු චුද්ධං පච්චක්ඛාතුං.¹ අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු ධම්මං පච්චක්ඛාතුං.² අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු සඛ්ඤාං පච්චක්ඛාතුං.³ අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු සිසං පච්චක්ඛාතුං.⁴ පුබ්බෙච්චාහං සුතවා, එතරහි ව ඵලං වදාමි: යො සො භික්ඛු අරහං චුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුපපන්නසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණභවසංඤ්ඤාපතො සමමදංඤ්ඤා විමුක්තො. අභබ්බො සො ඉමානි නවයානානි අරක්ඛාචරිතුං.

9. 1. 1. 8

සප්ඤ්ඤාපරිබ්බාජක සුතකං.

ඵලං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති, ගීජඤ්ඤාපට්ඨං පබ්බතෙ. අඵ ටො සප්ඤ්ඤා පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසඛිතම්, උපසඛිතම්හවා හගවතා සද්ධං සමමාදිං, සමමාදනියං කථං සාරාණියං විකිසාරෙහවා එකමන්තං කිසිදි. එකමන්තං කිසිකොටො ටො සප්ඤ්ඤා පරිබ්බාජකො හගවන්තං ඡතදවොච:

එකමිදං හතෙත, සමයං සගවා ඉධෙව රාජගහෙ විහරති ගීජඤ්ඤාපට්ඨං තත්ථ මෙ හතෙත හගවතො සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහීතං. ‘යො සො සප්ඤ්ඤා භික්ඛු අරහං ධිණාසවො චුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුපපන්නසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණභවසංඤ්ඤාපතො සමමදංඤ්ඤා විමුක්තො. අභබ්බො සො පඤ්ඤායානානි අරක්ඛාචරිතුං:

අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු සංඤ්ඤාපට්ඨං පාණං ජීවිතා වොරොපෙතුං, අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යා සඛිකාතං ආදතුං. අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු මෙට්ඨං ධම්මං පතිසෙවිතුං. අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු සමපජානමුසා භාසිතුං, අභබ්බො ධිණාසවො භික්ඛු සනතිධිකාරකෙ කාමෙ පටිසෙවිතුං සෙය්‍යාථාපි පුබ්බෙ අගාරියතුන්තෙති. කච්චිමෙතං හතෙත, හගවතො, සුසසුතං සුග්ගහීතං සුමනසිකතං සුපධාරිතතාති.

1. පච්චාචිකම්තුං, සිමු-පඤ්ඤා, ගතතුං-මජ්ඣං.

2. පච්චාචිකම්තුං, සිමු-දෙසාගතිං, ගතතුං-මජ්ඣං.

3. පච්චාචිකම්තුං, සිමු-මොභාගතිං, ගතතුං-මජ්ඣං.

4. පච්චාචිකම්තුං, සිමු-ගයාගතිං, ගතතුං-මජ්ඣං.

රහත්මහණ ඔවුන් ප්‍රතික්ෂේප කරනට අභව්‍ය වෙයි. රහත්මහණ ධර්මය ප්‍රතික්ෂේප කරනට අභව්‍ය වෙයි. රහත්මහණ සංයයා ප්‍රතික්ෂේප කරනට අභව්‍ය වෙයි. රහත් මහණ ශික්ෂා ප්‍රතික්ෂේප කරනට අභව්‍ය වේ'' යයි. සුතවාග්‍යෙනි, මම පෙරත් දනුන් "අර්හත් වැයනීම වූ මහ බලියර ඇති කළ සිවුමහකිය ඇති බහා කැබු කෙලෙස් බරැති පත් රහත් පල ඇති ගෙවූ හවසංයෝජන ඇති, යම් ඒ මහණෙක් වේ නම්, හේ මේ කරුණු නවය මඬනට අභව්‍ය ය''යි මෙසේ ම කියමි යි.

9. 1. 1. 8

සජ්ඣාපරිබෝධක සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ශිෂ්‍යුකුළු පවුයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි සජ්ඣා පිරිවැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වීය. සතුටුවීය යුතු භාරාණිය කරාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුන් සජ්ඣා පිරිවැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය:

වහන්ස, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ ශීරිවුප නම් වූ රජගහනුවර ම වාසය කරන සේක. වහන්ස, එකල්හි මා විසින් "සජ්ඣායෙනි, අර්හත්, ක්ෂිණාස්ථ වූ වැයනීම වූ මහ බලියර ඇති, කළ සිවුමහකරණි ඇති බහා කැබු කෙලෙස් බර ඇති පැමිණි රහත් ඵලසංඛ්‍යාත සවාඤ්ඤා ඇති ගෙවූ හවසංයෝජන ඇති මනාකොට දන විවුක්ත වූ යම් ඒ මහණෙක් වේ නම් හේ කරුණු පසක් මඬනට අභව්‍ය වේ''යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අසන ලදී. හමුවෙහි පිළිගන්නා ලදී:

රහත් මහණ දන දන පරපණ දිවියෙන් ගැලවුමට අභව්‍ය වෙයි. රහත් මහණ ථෙය්‍ය සංඛ්‍යාතය ගන්නට අභව්‍ය වෙයි. රහත් මහණ මෙවුන් දම් සෙවුනට අභව්‍ය වෙයි. රහත් මහණ දන දන මුසවා කීමට අභව්‍ය වෙයි, රහත් මහණ පෙර ගිහි වූ පරිදි සන්තිධිකාරක ව කාමයන් වළඳනට අභව්‍ය වේ ය''යි. වහන්ස, කිම, තෙල මා විසින් මැනවින් අසන ලද ද? මනාකොට උගන්නා ලද ද? මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද ද? මොනොවට දරන ලද ද? යි.

තඟ්ග තෙ තං¹ සර්ඤ්ඤා, සුසසුතං, සුග්ගහිතං, සුමනසිකතං, සුපධාරිතං පුට්ඨං වාහං සර්ඤ්ඤා, එතරහි ව එවං වද්මි. “යො සො භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසංචාරො වුසිතවා කතකරණියො ඔතිතභාතො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරික්ඛණ්ණභවසංඤ්ඤාපත්තො සමද්දංඤ්ඤා විමුක්තො, අභබ්බො සො නවධානානි අර්ඤ්ඤාචරිතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු සංඤ්ඤාචරි පාණං ජීවිතා චොරොපෙතුං. -පෙ- අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු සන්තිධිකාරකො කාමෙ පරිභුඤ්ඤාතුං. සෙය්‍යාථාපි පුට්ඨං අගාරියභූතො, අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු ඡන්දානි² ගතතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු දෙයාගතිං ගතතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු මොහාගතිං ගතතුං, අභබ්බො ඛිණ්ණසංචාරො භික්ඛු හයාගතිං ගතතුං. පුට්ඨංවාහං සර්ඤ්ඤා, එතරහි ව එවං වද්මි “යො ඛො භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසංචාරො වුසිතවා කතකරණියො ඔතිතභාතො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරික්ඛණ්ණභවසංඤ්ඤාපත්තො සමද්දංඤ්ඤා විමුක්තො, අභබ්බො සො ඉමානි නවධානානි අර්ඤ්ඤාචරිතුං” තිති.

9. 1. 1. 9

පුග්ගල සුතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

නව ඉමෙ භික්ඛවෙ, පුග්ගලා සතෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ නව: අරහා, අරහත්තාය පටිපනෙතා, අනාගාමී, අනාගාමීඵල-සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, සකදගාමී, සකදගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, සොතාපනෙතා, සොතාපනතිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, පුට්ඨස්සනො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, නවපුග්ගලා සතෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

9. 1. 1. 10

ආහුනෙය්‍යපුග්ගල සුතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

නව ඉමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුණෙය්‍යා දක්ඛණෙය්‍යා අඤ්ඤාචාරණියා අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්මිං. කතමෙ නව: අරහා, අරහත්තාය පටිපනෙතා, අනාගාමී, අනාගාමීඵල-සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, සකදගාමී, සකදගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, සොතාපනෙතා, සොතාපනතිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනෙතා, ගොත්තුභූ. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, නවපුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්මිනි.

සමෙබ්බාධිවග්ගො පටිමො.

තත්ත්වදානං:

සමෙබ්බාධිතිසයයො චෙව මෙසියං නන්දකං බලං,
සෙවනා සුතවා සර්ඤ්ඤා පුග්ගලො ආහුනෙය්‍යො වානි.

සර්ඤ්ඤයනී, එකකින් තා වීසින් එය මොනොවට අසන ලද, මොනොවට උගන්නා ලද, මොනොවට මෙනෙහි කරන ලද, මොනොවට දරන ලද වෙයි. සර්ඤ්ඤයනී, පෙර ද දැනුණු මම මෙසේ කියමි: “අර්හත් වූ ක්ෂිණාප්‍රව, වැයනිමවු මහබ්බසර ඇති, කළ සිවුමහකරණී ඇති බහාතාමු කෙලෙස් බර ඇති, පිළිවෙළින් පත් අර්හත්වය ඇති, පරික්ෂිණභව-සංයොජන ඇති මොනොවට දන විමුක්ත වූ යම් ඒ මහණෙක් වේ නම් හේ නව කරුණකි මධනට අභවා වේ; රහත් මහණ දන දන සකස්සු දිවියෙන් ගැළවීමට අභවා වෙයි, රහත් මහණ ථෙරාසසබ්බාතය ගැනුමට අභවා වෙයි. රහත් මහණ මෙවුන්දම් සෙවුනට අභවා වෙයි. රහත් මහණ දන දන මුයවා බණනට අභවා වෙයි, රහත් මහණ පෙර ගිහි වූ පරිදි සන්තිධිකාරක ව කාමයන් වළඳනට අභවා වෙයි. රහත් මහණ ජන්දයෙන් අගතියට යනුවට අභවා වෙයි. රහත් මහණ ආරාමයෙන් අගතියට යනුවට අභවා වෙයි. රහත් මහණ මෝහයෙන් අගතියට යනුවට අභවා වෙයි. රහත් මහණ භයෙන් අගතියට යනුවට අභවා වෙයි.” සර්ඤ්ඤයනී, පෙරත් දැනුත් මම මෙසේ කියමි: රහත් වූ ක්ෂිණාප්‍රව වූ වැය නිමවු බ්බසර ඇති, කළ සිවුමහකරණී ඇති, බහාතාමු කෙලෙස්බර ඇති, පිළිවෙළින් පත් රහත්බව ඇති, ගෙවූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන විමුක්ත වූ යම් ඒ මහණෙක් වේ නම්, හේ මේ නව කරුණෙන් මධනට අභවා වේ ය”යි.

9. 1. 1. 9

පුග්ගල සුත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ නවදෙනෙක් ඇතියහ. විදාමාන වෙත්: කවර නවදෙනෙක යත්: අර්හත් ය, අර්හත්වයට පිළිපත්තේ ය, අනාගාමී ය, අනාගාමීඵල සාක්ෂාත්කරණයට පිළිපත්තේ ය, සකාදගාමී ය, සකාදගාමීඵල සාක්ෂාත්කරණයට පිළිපත්තේ ය, සොකාපන්න ය, සොකාපන්නඵල පසක්කිරීමට පිළිපත්තේ ය, පාරමජන යි. මහණෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ නවදෙන ඇතියහ. විදාමාන වෙත්.

9. 1. 1. 10

ආනුනෙය්‍යපුග්ගල සුත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, ආනුනාර්හ, ප්‍රාසුණාර්හ, දක්ෂිණාර්හ, අඤ්ඤලී, කරණිය, ලොවට අනුකර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වූ මේ පුද්ගලයෝ නවදෙනෙකි, කවර නවදෙනෙක යත්: අර්හත් ය, අර්හත්වයට පිළිපත්තේ ය, අනාගාමී ය, අනාගාමීඵල සාක්ෂාත්කරණයට පිළිපත්තේ ය, සකාදගාමී ය, සකාදගාමීඵල සාක්ෂාත් කරණයට පිළිපත්තේ ය, සොකාපන්න ය, සොකාපන්නඵල සාක්ෂාත්කරණයට පිළිපත්තේ ය, ගොත්‍රභූ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ නවදෙන ආනුනාර්හ ... ලොකයට අනුකර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වෙත්

ප්‍රථම සමබොධිවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සමබොධි සුත්‍රය, නිසස සුත්‍රය, මෙඛිය සුත්‍රය, නන්දක සුත්‍රය, බල සුත්‍රය, සෙවිතබ්බාසෙවිතබ්බ සුත්‍රය, සුතවා සුත්‍රය, සජ්ඣ සුත්‍රය, සුඤ්ඤ සුත්‍රය, ආනුනෙය්‍ය සුත්‍රය යි දශමෙක.

2. සිහනාදවගෙහා

9. 1. 2. 1

සාරිපුතන සිහනාද සුතනං.

එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, අටඛො ආයස්මා සාරිපුතෙනා යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො හගවන්තං එතදවොච: “චුස්ථා මෙ හනෙත, සාවතීයං වස්සාවාසො, ඉට්ඨාමහං හනෙත, ජනපදචාරිකං පක්කම්තු”න්ති. යස්සදුති භවං සාරිපුතන, කාලං මඤ්ඤයිති. අට ඛො ආයස්මා සාරිපුතො උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙභා පදකම්ඤං කථා පක්කාමි.

අට ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු අවිරපක්කනෙන ආයස්මනෙහ සාරිපුතෙහ හගවන්තං එතදවොච: “ආයස්මා මං හනෙත, සාරිපුතො ආසජ්ජ අපට්ඨිසාස්ථ චාරිකං පක්කනෙහ”ති.

අට ඛො හගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛු ආමනෙකයි: “එහි භවං භික්ඛු, මම වචනෙන සාරිපුතං ආමනෙකයි: ‘සථා තං ආවුසො සාරිපුතන, ආමනෙකං තී’ති”. “එවං හනෙත”ති ඛො සො භික්ඛු හගවතො පටිඤ්ඤායා යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙත්තපසඛිකම්, උපසඛිකම්භා ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදවොච: “සථා තං ආවුසො සාරිපුතන, ආමනෙකං තී”ති. එවමාවුසොති ඛො ආයස්මා සාරිපුතො තස්ස භික්ඛුනො පට්ටසෙයායි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ච මහාමොගගලලානො ආයස්මා ච ආනාදෙ අවාසුරණං¹ ආදය විහාරෙන විහාරං අනාභිණ්ඩනති² අභික්කම ථායස්මනෙහ, අභික්කමථායස්මනො, ඉදුනායස්මා සාරිපුතො හගවතො සමමුඛා සිහනාදං නදිසාතිති.

අට ඛො ආයස්මා සාරිපුතො යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනං ඛො ආයස්මන්තං සාරිපුතං හගවා එතදවොච: ඉධ තෙ සාරිපුතන, අඤ්ඤතරො සමුභවාරි වීයනධම්මං ආපනෙතා. “ආයස්මා මං හනෙත, සාරිපුතො ආසජ්ජ අපට්ඨිසාස්ථ චාරිකං පක්කනෙහ”ති.

1. අපාසුරණං, සාය.

2. අනාභිණ්ඩනති, මජ්ඣං. විහාරං ආභිණ්ඩනති, සාය.

2. සිහනාදවගීය

9. 1. 2. 1

සාරිපුත්ත සිහනාද සූත්‍රය

උක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු මහ සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වෙත ඵලාභීය හ. ඵලාභී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ හඟවතුන්ට තෙල සැලකළහ: “වහන්ස, මා උසින් සැවැත්හි වසා වාසය වැඩ නිමවී ය. වහන්ස, මම ජනපදවාරිකාවට පිටත් වනු කැමැතියෙමි” යි. භාරිපුත්ත ය, තෙපි දන් යමක් සඳහා කල් දැනු නම් එය කරව, ඉක්බිති සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද පැදකුණු කොට බැහැර ගියහ.

එකල එක්තරා මහණෙක් ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරුන් ගිය නො බෝ කල්හි හඟවත්තට තෙල සැලකළේ ය: “වහන්ස, ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ මා සමා වරද නො දෙසා වාරිකාවට පිටත් වූහ” යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතුහ: මහණ, උච්ච. තෙපි මාගේ වචනයෙන් “ඇවැත් භාරිපුත්තයෙනි, ශාක්‍යානු තොප කැඳවති” යි සාරිපුත්තයන් අමතව, “වහන්ස, එසේ ය” යි ඒ මහණ හඟවත්තට පිළිවදන් අස්වා සැරිපුත්ත තෙරුන් වෙත ඵලාභීයේ ය. ඵලාභී තෙල කී ය: “ඇවැත් භාරිපුත්තයෙනි, ශාක්‍යානු තොප අමතති” යි “ඇවැත්නි එසේය” යි ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ එ මහණහට පිළිවදන් අස් වූහ.

එ සමයෙහි ආයුෂමත් මහවුගලන් තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවෝ ද දේශයකුරු ගෙන වෙහෙරින් වෙහෙර ඇවිදාහ. “ආයුෂමත්නි, එව ආයුෂමත්නි, එව දන් ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි සිංහනාද කරති” යි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියහ. පැමිණ හඟවතුන් සකසා වැද එකත්පසක හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරුන්ට හඟවත්තු තෙල වැළඹ: භාරිපුත්තයෙනි, මෙහි තොපගේ එක්තරා සමුළුසරකනෙක් කපාබැසීමකට (දෙස් පැවැත්මකට) පැමිණියහ. වහන්ස, ආයුෂමත් සැරිපුත්ත තෙරණුවෝ මා සමා නො කමවා වාරිකාවට පිටත් වූහ” යි.

1. යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසා, යො ඉධ අක්ඛෙතරං සමුභම්චාරිං ආසජ් අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙයා, සෙය්‍යරාපි හතෙන, පට්ඨියං¹ සුච්ඡිධි නික්ඛිපනති, අසුච්ඡිධි නික්ඛිපනති, ගුරුගතමිධි නික්ඛිපනති, මුක්තගතමිධි නික්ඛිපනති, ඛෙලගතමිධි නික්ඛිපනති, පුබ්බගතමිධි නික්ඛිපනති, ලොභිතගතමිධි නික්ඛිපනති, න ච තෙන පට්ඨි අට්ඨියති වා හරායති වා ජිගුච්ඡති වා එවමෙව ඛො අහං හතෙන පට්ඨි-යමෙන චෙතසා විහරාමී විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපජේඛිත.

2. යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසා, යො ඉධ අක්ඛෙතරං සමුභම්චාරිං ආසජ් අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙයා, සෙය්‍යරාපි හතෙන, ආපක්ඛී සුච්ඡිධි ධොවනති, අසුච්ඡිධි ධොවනති, ගුරුගතමිධි ධොවනති, මුක්තගතමිධි ධොවනති, ඛෙලගතමිධි ධොවනති, ලොභිතගතමිධි ධොවනති, න ච තෙන ආපො අට්ඨියති වා හරායති වා ජිගුච්ඡති වා එවමෙව ඛො අහං හතෙන ආපොසමෙන චෙතසා විහරාමී විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපජේඛිත.

3. යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසා, යො ඉධ අක්ඛෙතරං සමුභම්චාරිං ආසජ් අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙයා, සෙය්‍යරාපි හතෙන, තෙජො සුච්ඡිධි ධහති, අසුච්ඡිධි ධහති, ගුරුගතමිධි ධහති, මුක්තගතමිධි ධහති, ඛෙලගතමිධි ධහති, පුබ්බගතමිධි ධහති, ලොභිතගතමිධි ධහති. න ච තෙන තෙජො අට්ඨියති වා හරායති වා ජිගුච්ඡති වා. එවමෙව ඛො අහං හතෙන තෙජොසමෙන චෙතසා විහරාමී, විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපජේඛිත.

යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසා, යො ඉධ අක්ඛෙතරං සමුභම්චාරිං ආසජ් අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙයා, සෙය්‍යරාපි හතෙන, වායො සුච්ඡිධි උපවායති, අසුච්ඡිධි උපවායති, ගුරුගතමිධි උපවායති, මුක්තගතමිධි උපවායති, ඛෙලගතමිධි උපවායති, පුබ්බගතමිධි උපවායති, ලොභිතගතමිධි උපවායති. න ච තෙන වායො අට්ඨියති වා හරායති වා ජිගුච්ඡති වා. එවමෙව ඛො අහං හතෙන, වායොසමෙන චෙතසා විහරාමී, විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපජේඛිත.

1. පට්ඨියං, මජ්ඣං.

1. වහන්ස, යමක්කට එකැතින් කයෙහි කාශියා සිහි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙහි එක්තරා සමුම්පරක්ඛු සටා වරද නො දෙසා වාරිකාවට පිටත් වන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි පොළෝහි සුවිදාත් බහන් ද, අසුවිදාත් බහන් ද, මල හා වූ හා බහන් ද, කෙළන් බහන් ද, පුයාන් බහන් ද, ලෙහෙන් බහන් ද, පොළෝ ඉන් නො පෙළෙයි ලජ්ජිත හෝ නො වෙයි පුගුල්සාවට හෝ නො පැමිණෙයි. වහන්ස, එ පරිදි ම මම පොළෝ සම වූ විපුල වූ මහදග්ග වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ නිදුක් වූ සිතින් වාස කරමි.

2. වහන්ස, යමකුට එකැතින් කයෙහි කාශියා සිහි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙහි එක්තරා සමුම්පරක්ඛු සටා නො කමවා වාරිකාවට යන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි (ජලයෙහි) සුවිදාත් දෙවන් ද, අසුවිදාත් දෙවන් ද, ගුරන් දෙවන් ද, මුත්‍රන් දෙවන් ද, කෙළන් දෙවන් ද, පුයාන් දෙවන් ද, ලෙහෙන් දෙවන් ද, එයින් ආපය නො පෙළෙයි ලජ්ජිත හෝ නො වෙයි, පුගුල්සා හෝ නො කෙරෙයි. වහන්ස, එ පරිදි ම මම විපුල වූ මහදග්ග වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ නිදුක් වූ ආපොසම සිතින් වාස කරමි.

3. වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කාශියා සි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙහි එක්තරා සමුම්පරක්ඛු සටා නො කමවා වාරිකා පිණිස යන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි තේජස් (ගින්න) සුවිදාත් දවා ද, අසුවිදාත් දවා ද, ගුරන් දවා ද, මුත්‍රන් දවා ද, කෙළන් දවා ද, පුයාන් දවා ද, ලෙහෙන් දවා ද එයින් තේජස් නො පෙළෙයි ලජ්ජිත නො වෙයි පුගුල්සා නො කෙරෙයි. වහන්ස, එ පරිදි ම මම විපුල වූ මහදග්ග වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ නිදුක් වූ තේජස් සම සිතින් වාස කරමි.

4. වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කාශියා සි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙහි එක්තරා සමුම්පරක්ඛු සටා නො කමවා වාරිකාවට නික්මෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි වායුව සුවිදාත් ගෙන හමා ද, අසුවිදාත් ගෙන හමා ද, ගුරන් ගෙන හමා ද, මුත්‍රන් ගෙන හමා ද, කෙළන් ගෙන හමා ද, පුයාන් ගෙන හමා ද, ලෙහෙන් ගෙන හමා ද එයින් වායුව නො ද පෙළෙයි ද ලජ්ජිත හෝ නො වෙයි ද පුගුල්සා හෝ නො කෙරෙයි ද වහන්ස, එ පරිදි ම මම විපුල වූ මහදග්ග වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ නිදුක් වූ වායුසම සිතින් වාස කරමි.

5. යසස නූන හනෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස, සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභව්වාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍ය, සෙය්‍යරාපි හනෙන, රජොහරණං සුච්ඡි පුඤ්ජති, අසුච්ඡි පුඤ්ජති, ගුරු-ගතමි පුඤ්ජති මුත්තගතමි පුඤ්ජති, ඛෙලගතමි පුඤ්ජති, පුඛ්ඛගතමි පුඤ්ජති, ලොභිතගතමි පුඤ්ජති. න ච තෙන රජොහරණං අට්ඨියති වා හරායති වා ජිගුට්ඨති වා. එවමෙව ඛො අහං හනෙන රජොහරණසමෙන චෙතසා විහරාමි, විපුලෙන මහඤ්ඤතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛින.

6. යසස නූන හනෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස, සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභව්වාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍ය, සෙය්‍යරාපි හනෙන චණ්ඩාලකුමාරකො වා චණ්ඩාලකුමාරිකා වා කළොපි-හසො නාත්තකවාසී භාමං වා නිගමං වා පටිසනෙතා නිවට්ඨිතඤ්ඤව උපට්ඨිපෙතො පටිසති. එවමෙව ඛො අහං හනෙන චණ්ඩාලකුමාරක-සමෙන චෙතසා විහරාමි විපුලෙන මහඤ්ඤතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛින.

7. යසස නූන හනෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස, සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභව්වාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍ය, සෙය්‍යරාපි හනෙන උසහො ජිත්තවිසාණො සොරතො¹ සුදුනො සුච්ඡිතො රටියාය රටියං සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං අභ්‍යාභිණ්ඩනො න කිඤ්චි භිංසති පාදෙන වා වීසාණෙන වා. එවමෙව ඛො අහං හනෙන උසහජිත්තවිසාණසමෙන චෙතසා විහරාමි විපුලෙන මහඤ්ඤතෙන අප-මාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛින.

8. යසස නූන හනෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස, සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභව්වාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍ය, සෙය්‍යරාපි හනෙන ඉසී වා පුරිසො වා දහරො වා යුවා වා මණ්ඩනක ජාතිකො සීසං නභාතො අභිකුණ්ඨපෙන වා කුකුරුකුණ්ඨපෙන වා මුත්ත කුණ්ඨපෙන වා කණේය ආසනෙන අට්ඨියෙය්‍ය, හරායෙය්‍ය ජිගුට්ඨෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අහං හනෙන ඉමීනා පුත්තිකායෙන අට්ඨියාමි හරායාමි ජිගුට්ඨාමි.

1. සුරතො- සා. rrs සුරතො-කප්ථි.

5. වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කායගතාසනිය නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙනි එක්තරා සමුම්භරක්හු සටා නො කමවා වාරිකාවට නික්මෙන්තේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි පිස්නාකඩ සුවිදාත් පිස්තේ ද, අසුවිදාත් පිස්තේ ද, ගුපත් පිස්තේ ද මුත්‍රත් පිස්තේ ද කෙළත් පිස්තේ ද, පුයාත් පිස්තේ ද, ලෙහෙත් පිස්තේ ද, එයින් පිස්නාකඩ නො ද පෙළෙයි නො ද ලජ්ජිත වෙයි නො ද පුගුර්සා කෙරෙයි. වහන්ස, එ පරිදි ම මම් වීජුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ නිදුක් වූ පිස්නා කඩ බදු සිතින් වාස කරමි.

6. වහන්ස, යමකුට එකැතින් කයෙහි කායගතාසනිය නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙනි එක්තරා සමුම්භරක්හු සටා වරද නො දෙසා වාරිකාවට පිටත් වන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි සැඩොල් දරුවෙක් හෝ සැඩොල් දැරියක් හෝ පැසක් හත් අත් ඇත්තේ පියලි කඩක් හැඳියේ ගමකට වේවයි නියමගමකට වේවයි වදනේ ගළ මත් ඇති සිත් ම එළවා වදනේ ද, වහන්ස, එ පරිදි ම මම් වීජුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ නිදුක් වූ සැඩොල් දරුවකු යම සිතින් වාස කරමි.

7. වහන්ස, යමකුට එකැතින් කයෙහි කායියාසිති නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙනි එක්තරා සමුම්භරක්හු සටා නො කමවා වාරිකාවට යන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි සුන් අං ඇති ගොනෙක් සුරත වූයේ දැමුණේ සුවිනිත වූයේ වෙයින් වෙය සිවුමංසලින් සිවුමංසල ඇවිදුනේ පයින් වේවයි හතින් වේවයි කිසිවකු නො පෙළා ද, වහන්ස, එ පරිදි ම මම් වීජුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ නිදුක් වූ සුන් අං ඇති වැහැල් බදු සිතින් වාස කරමි.

8. වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කායියාසිති නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙනි එක්තරා සමුම්භරක්හු සටා නො කමවා වාරිකාවට යන්නේ ය. වහන්ස, යම් පරිදි තරුණ වූ හෝ තුරුණු බැවිහි සිටියාවූ හෝ සැරසුම් සැහැවී ඇති ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි තියා නහා ලූයේ ගෙළ බැඳි අභිකුණපයෙන් හෝ කුක්කුරකුණපයෙන් හෝ මනුෂ්‍යකුණපයෙන් හෝ පෙළේ ද, ලජ්ජිත වේ ද, පුගුර්සා කෙරේ ද, වහන්ස, එ පරිදි ම මම් මේ කුණකයින් පෙළෙමි, ලජ්ජිතයෙමි, පුගුර්සා කෙරෙමි.

9. යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභවාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි හතෙන පුරිසො මෙදකථාලිකං පරිහරෙය්‍ය ඡිද්ධං විච්ඡිද්ධං¹ උග්ගරතො පග්ගරතො, එවමෙව ඛො අඤං හතෙන ඉමං කායං පරිහරාමී, ඡිද්ධං විච්ඡිද්ධං උග්ගරතො පග්ගරතො.

යසස නූත හතෙන කායෙ කායගතාසති අනුපට්ඨිතා අසස, සො ඉධ අඤ්ඤතරං සමුභවාරිං ආසජ්ජ අපට්ඨිතස්ස චාරිකං පක්කමෙය්‍යාති.

අථ ඛො සො භික්ඛු උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඛං කරිත්වා හගවතො පාදෙපු සිරසානිපත්තිවා හගවතං එතදවොච: “අවුට්ඨො මං හතෙන අවචගමා යථාබාලං යථාමුලං යථාඅකුසලං, යොහං ආයසමි-
තං සාරිපුතං අසනා තුට්ඨා මුසා අභුතෙන අඛ්‍යාචිකම්. තස්‍ය මෙ හතෙන හගවා අවචයං අවචයතො පතිගණ්ණාතු ආයතිං සංවරායා”ති.

තස්‍ය තං² භික්ඛු අවචයො අවචගමා යථාබාලං යථාමුලං යථා අකුසලං යො තං සාරිපුතං අසනා තුට්ඨා මුසා අභුතෙන අඛ්‍යාචිකම්. යතො ච ඛො තං භික්ඛු අවචයං අවචයතො දිස්වා යථාධම්මං පටි-
කරොසි, තං තෙ මයං පතිගණ්ණාමි. පුඤ්ඤො භික්ඛු අරියස්‍ය චිතයෙ යො අවචයං අවචයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති ආයතිං සංවරං ආපජ්ජතිති.

අථ ඛො හගවා ආයසමිතං සාරිපුතං ආමනෙකසි: ඛම සාරිපුතො ඉමස්‍ය මොසපුරිසස්‍ය පුරාස්‍ය එතෙව සත්තධා මුඤ්ඤා එලිසසතිති.

ඛමාමහං හතෙන තස්‍ය ආයසමිතො සචෙ මං සො ආයසමා එවමාහ: ඛමතු ච මෙ³ සො ආයසමාති.

1. ඡිද්ධච්ඡිද්ධං.-මෙය.

2. තස්‍ය තං.-දිවු. PMS

3. ඛමතු මෙ, සිවු.

වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කාශියාසිහි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙහි එක්තරා සමුම්සරක්හු සටා නො කමවා වාරිකාවට යන්නේය. වහන්ස, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් සිදුරු ඇති මහසිදුරු ඇති උඩු මුට්ටි වැනෙන යුසඇති යටිමුට්ටි ගලන යුස ඇති සිදුරු මෙද තෙල් පිරුණු සැළියක් නොහොත් යුස නික්මීම පිණිස තන්හි තන්හි කළ සිදුරු ඇති චාලිකාවක් (මසින් පුරවාගෙන) පරිහරණ කෙරේ ද, වහන්ස, එපරිදි මමම කුදු මහත් සිදුරු ඇති උඩුමුට්ටි වැනෙන අසුචි ඇති යටිමුට්ටි ගලන අසුචි ඇති මේ කය පරිහරණය කරමි.

වහන්ස, එකැතින් යමකුට කයෙහි කාශියාසිහි නො එළැඹ සිටී නම් හේ මෙ සස්තෙහි එක්තරා සමුම්සරක්හු සටා නො කමවා වාරිකාවට යන්නේ ය.

ඉක්බිති එ මහණ හුනාස්තෙන් නැගී උත්තරාසඬය එකස් කොට ලා හගවතුන්ගේ පාමුල හිසින් හෙව හගවත්තට තෙල සැලකළේ ය. “වහන්ස, බාලයකු කරා යමයේ නම් මුස්සකු කරා යමයේ නම් අදක්ෂයකු කරා යමයේ නම් එයේ දෙෂය මා ඉක්ම ගියේ ය. යම්බඳු මම ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් අසත්‍ය වූ සිස් වූ මුසා වූ අභූතයෙන් අබිබවා කියෙමි නම් එ හෙයිනි. වහන්ස, හගවතුන් මතුයෙහි සංවර පිණිස ඒ මාගේ අපරාධය අපරාධ විසින් පිළිගන්නා සේක්ව”යි.

යම් බඳු වූ තෙපි සැරියුත් තෙරුන් අසත්‍ය වූ තුවිල් වූ මාෂා වූ අභූත යෙන් අබිබවා කිහු ද නියතින් බාලයකුට යමයේ නම් මුස්සකුට යමයේ නම් අදක්ෂයකුට යමයේ නම් එයේ දෙෂය තොප ඉක්ම ගියේ ය. මහණ, යම් හෙයෙකින් තෙපි වරද වරද විසින් දක දහම වූ පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කරවූ නම් අපි තොපගේ ඒ වරද පිළිගනිමු. මහණ ආයාසි විනයෙහි යමෙක් වරද වරද විසින් දක දහම වූ පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කෙරේ නම් මතුයෙහි සංවරයට පැමිණේ නම් තෙල වාද්ධියෙක් ම ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතුහ: “භාරිපුත්‍රය, මොහුගේ හිස මෙ තන්හි ම සත්කඩෙක් ව පැළේ නම් එයට පළමු ම මේ හිස් උතුල් හට සමා කරව”යි.

“වහන්ස, ඉදින් ඒ ආයුෂ්මත් මට ක්ෂමා කෙරේව”යි මෙසේ කියා නම් ඒ ආයුෂ්මත් හට මම කමමි”යි.

9. 1. 2. 2

සොපාදියෙස සූතනං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාරාමිණි-
කස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො තුඛකතභසමයං නිවාසෙතා
පක්ඛවීරමාදය සාවතීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො ආයස්මො සාරි-
පුතස්ස එතදහොසි: “අනිසගො ඛො තාව සාවතීයං පිණ්ඩාය වරිතුං,
යනත්තනාහං යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුප-
සඩ්ධමෙය්” නති. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං
පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධම්. උපසඩ්ධම්තො තෙහි අඤ්ඤානිත්ථි-
යෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදි සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං
විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
සනුසිතකානං සනුසතිතානං අයමිනො කථං උදපාදි: “යො හි කොචි
ආට්ඨෙයො සොපාදියෙසො¹ කාලං කරොති සබ්බො යො අපරිමුක්ඛො
නිරයා, අපරිමුක්ඛො තීරණානායොනියා, අපරිමුක්ඛො පෙතතිවිසයා, අපරි-
මුක්ඛො අපාය දුග්ගති විහිපානාති.

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජ-
කානං භාසිතං නෙව අභිනාදි, න පටිකෙකාසි. අනභිනාදිතො අපටිකො-
සිතො උච්ඡායාසනා පක්කාමි, “භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං
ආජානියාමි” ති. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො සාවතීයං පිණ්ඩාය
වරිතො පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපටිකකතො යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ධම්.
උපසඩ්ධම්තො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීදන්තො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භගවන්තං එතදවොච:

“ඉධාහං භගෙන පුබ්බතභසමයං නිවාසෙතා පක්ඛවීරමාදය
සාවතීයං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තස්ස මග්ගං භගෙන එතදහොසි: “අනිසගො
ඛො තාව සාවතීයං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනත්තනාහං යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං
පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධමෙය්” නති. අථ ඛො භගෙන
යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධම්. උප-
සඩ්ධම්තො තෙහි අඤ්ඤානිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදි,
සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි.

1. සඋපාදියෙසො, -මජ්ඣ. ඩු.

සොපාදිගෙස සූත්‍රය

1. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තෙපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පොරවා පාසිවුරු ගෙන සැවැත්හි පිටු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුනට තෙල සිත විය: “සැවැත්හි පිටු පිණිස සරනට ඉතා කල් ඇත්තේ ය. මම අන්තොටු පිරිවැටී අරම යම්තන්හි ද, එහි එළඹෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අන්තොටු පිරිවැටී අරමට එළඹිය හ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැටියන් හා සතුටු වූහ සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ.

එසමයෙහි රැස්ව හුන් ඒ පිරිවැටියන් අතර මේ අතුරු කථාව උපත: “ඇවැත්නි, යම් කිසිවෙක් උපදාන ශේෂ ඇතියේ කලුරිය කෙරේ නම් ඒ හැම දෙන නිරයෙන් නො මිදුණේ වෙයි. කිරිසන්යෝනින් නො මිදුණේ වෙයි. ජේතවිෂයෙන් නො මිදුණේ වෙයි. අපායදුගතියෙන් නො මිදුණේ වෙ”යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඒ අන්තොටු පිරිවැටියන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. නො ම පිළිකෙටි කළහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට හුන්සේනෙන් නැඟී නික්ම ගියහ. “හඟවතුන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අරුත් දන ගනිමැ”යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සැවැත්හි පිටු පිණිස සැර පසුබත්හි පිටුවායෙන් වැළකුණාහු හඟවතුන් වෙත එළඹිය හ. එළඹ හඟවතුන් සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ හඟවත්නට තෙල සැලකළහ.

“වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්හි පිටු පිණිස පිවිසියෙමි. වහන්ස, ඒ මට තෙල සිත විය. ‘සැවැත්හි පිටු පිණිස සරනට ඉතා කල් ඇත්තේ ය. මම අන්තොටු පිරිවැටියන්ගේ අසපුව යම්තෙතෙක්හි ද, එහි එළඹෙන්නෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ”යි. වහන්ස, ඉක්බිති මම අන්තොටු පිරිවැටියන්ගේ අසපුව යම්තෙතෙක්හි ද, එහි එළඹියෙමි. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැටියන් හා සතුටු වූයෙමි. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්මි.

තෙන ඛො පන හනෙන සමයෙන තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිනානං අයමන්තරා කථා උදපදී: “යොතිකොච්ඡි ආවුසො සොපාදිසෙසො කාලං කරොති, සඤ්ඤා සො අපරිවුත්තො තිරයා, අපරිවුත්තො තිරච්ඡානායොතියා, අපරිවුත්තො පෙක්ඛිව්සයා අපරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිතිපාතා”ති. අර්ඛවාහං හනෙන තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාජිං න පටිකෙකාසිං. අනභිනාජිචා අපටිකෙකාසිචා උච්චායාසනා පකකාමිං හගටතො සන්තිකෙ එකස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාභිසාමි”ති.

කෙ ව¹ සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා බාලා අබ්බතො, කෙ ව සොපාදිසෙසං² වා උපාදිසෙසොති ජාතිස්සතී, අනුපාදිසෙසං වා අනුපාදි සෙසොති ජාතිස්සතී

නව ඉමෙ සාරිපුත්ත පුග්ගලා සොපාදිසෙසො කාලං කරුමානා පරිවුත්තො තිරයා, පරිවුත්තො තිරච්ඡානායොතියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිව්සයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිතිපාතා. කතමෙ නව:

1. ඉධ සාරිපුත්ත එකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසමිං පරිපුරකාරී පඤ්ඤාය මත්තයොකාරී³ සො පඤ්ඤානං ඔරම්බාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා අත්තරා පටිනිබ්බාසී භොති. අයං සාරිපුත්ත, පඨමො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කරුමානො පරිවුත්තො තිරයා, පරිවුත්තො තිරච්ඡානායොතියා පරිවුත්තො පෙක්ඛිව්සයා පරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිතිපාතා.

2-5 පුනච්ඡරං සාරිපුත්ත ඉමකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිපුරකාරී භොති, සමාධිසමිං පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය මත්තයොකාරී⁴ සො පඤ්ඤානං ඔරම්බාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පටිනිබ්බාසී භොති -පෙ-අසඬාරපරිනිබ්බාසී භොති -පෙ- සසඬාර පරිනිබ්බාසී භොති -පෙ-උද්ධංයොතො භොති අකංඨිඨගාමී. අයං සාරිපුත්ත පඤ්ඤාචො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කරුමානො පරිවුත්තො තිරයා, පරිවුත්තො තිරච්ඡානායොතියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිව්සයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විතිපාතා.

1. කෙවි-PTS. සා.

2. සඋපාදිසෙසං-මජ්ඣ., සිඳු.

3. න පරිපුරකාරී, සිඳු.

4. න පරිපුරකාරී, සිඳු.

වහන්ස, එයමයෙහි, රැස්ව හුන් ඒ අත්තොටු පිරිවැරියන්ගේ මේ අතුරු කථාව උපත: “ඇවැත්නි, යම් කිසිවෙක් උපද්‍රව්‍යයෙහි ඇතියේ කල්‍යාණය කළේ නම් එහිමඳෙන නිරයෙන් නො මිදුණේ වෙයි, නිරිසන්යොතින් නො මිදුණේ වෙයි, ප්‍රේතවිෂයෙන් නො මිදුණේ වෙයි, අවාද්‍යගතින් නොමිදුණේ වේ”යි. වහන්ස, එකල්හි මම ඒ අත්තොටුපිරිවැරියන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගනිමි, නො ම පිළිකෙච් කෙළෙමි. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙච් කොට හුතස්නෙන් නැගී “භගවතුන් භමුසයහි තෙල භාෂිතයාගේ අරුත් දනගන්මි”යි හික්ම ගියෙමි යි.

ශාරීපුත්‍රය, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ ඒ අත්තොටු පිරිවැරියෝ කවරහ: කවරහු සඋපද්‍රව්‍යයෙහි ඇතියකු හෝ සෝපාදියේසයෙකුයි දැනිත්ද, අනුපාදියේසයකු හෝ අනුපාදියේසයෙකුයි දැනිත්ද:

ශාරීපුත්‍රය, මේ සෝපාදියෙහි පුද්ගලයෝ නවදෙනෙක් කල්‍යාණ කරන්නාහු නිරයෙන් මිදුණාහු වෙති. නිරිසන් යොතින් මිදුණාහු වෙති. ප්‍රේතවිෂයෙන් මිදුණාහු වෙති. අපාය දුර්ග්ථි විනිසාකයෙන් මිදුණාහු වෙති. කවර නවදෙනෙක යත්:

1. ශාරීපුත්‍රය, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. හේ පඤ්චරත්නාගාරී සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් අනාරාපරිතිබ්බායි වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, මේ සොපාදියෙසව කල්‍යාණ කරන නිරයෙන් මුත් නිරිසන් යොතින් මුත් ප්‍රේතවිෂයෙන් මුත් අපායදුර්ග්ථි විනිසාකයෙන් මුත් ප්‍රථමපුද්ගල යි.

2-5 ශාරීපුත්‍රයෙහි, තවද, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. හේ පඤ්චරත්නාගාරී සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් උපහර්ව-පරිතිබ්බායි වෙයි... අසඬබාර පරිතිබ්බායි වෙයි.... සසඬබාර පරිතිබ්බායි වෙයි... උද්ධං යොත අකණ්ඩියගාමී වෙයි... ශාරීපුත්‍රය, මේ සොපාදියෙසව කල්‍යාණ කරන නිරයෙන් මුත් නිරිසන් යොතින් මුත් ප්‍රේතවිෂයෙන් මුත් අපායදුර්ග්ථි විනිසාකයෙන් මුත් පස්වැනි පුද්ගල යි.

6. පුනව්‍යසරං සාරිපුත්තං ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිසුරකාරී හොති, සමාධිසමී මත්තපොකාරී, පඤ්ඤා මත්තපොකාරී,¹ යො තිණණං සංඤ්ඤාපනානං පරික්ඛයා රාදෙයමොභානං තනුකතා සකදගාමී හොති, සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ඛා දුක්ඛසත්තං කරොති. අයං සාරිපුත්ත ජට්ඨො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කුරුමානො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරවජානගොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිවියයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විනිපාතා.

7. පුනව්‍යසරං සාරිපුත්තං ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිසුරකාරී හොති සමාධිසමී මත්තපොකාරී පඤ්ඤා මත්තපොකාරී,¹ යො තිණණං සංඤ්ඤාපනානං පරික්ඛයා එකධීරී හොති එකඤ්ඤව මාත්‍රසකං භවං නිබ්බූතතථො දුක්ඛසත්තං කරොති. අයං සාරිපුත්ත සත්තමො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කුරුමානො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරවජානගොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිවියයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විනිපාතා.

8. පුනව්‍යසරං සාරිපුත්තං ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිසුරකාරී හොති, සමාධිසමී මත්තපොකාරී, පඤ්ඤා මත්තපොකාරී, යො තිණණං සංයොජනානං පරික්ඛයා කොලමෙකාලො හොති, දො වා තිණ වා කුලාති සන්ධාවිථා සංසරිථා දුක්ඛසත්තකරො. අයං සාරිපුත්ත, අවධිමො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කුරුමානො පරිවුත්තො නිරයා -පෙ-පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විනිපාතා.

9. පුනව්‍යසරං සාරිපුත්තං ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සිලෙසු පරිසුරකාරී හොති සමාධිසමී මත්තපොකාරී පඤ්ඤා මත්තපොකාරී, යො තිණණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සත්තඤ්ඤානුපරමො හොති, සත්තඤ්ඤානුපරමං දෙවෙ ව මාත්‍රසෙ ව අනිච්ඡා සංසරිථා දුක්ඛසත්තං කරොති. අයං සාරිපුත්ත නවමො පුග්ගලො සොපාදිසෙසො කාලං කුරුමානො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරවජානගොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිවියයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විනිපාතා.

කෙ ව සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා බාලා අබ්බාසො, කෙ ව සොපාදිසෙසං වා සොපාදිසෙසොති ජාතිසත්තති. අනුපාදිසෙසං වා අනුපාදිසෙසොති ජාතිසත්තති.

ඉමෙ ටො සාරිපුත්ත නව පුග්ගලා සොපාදිසෙසො කාලං කුරුමානො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරවජානගොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිවියයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගති විනිපාතා. න තාවායං සාරිපුත්ත ධම්මපරිපායො පටිභාසි භික්ඛූතං භික්ඛූතං උපාසකානං උපාසිකානං. තං කිසං භෙතු: මාසිමං ධම්මපරිපායං සුඤ්ඤා පමාදං ආනරිඤ්ඤි, අපි ව මයා සාරිපුත්ත ධම්මපරිපායො පඤ්ඤාධිප්පායෙන භාසිතොති.

1. න පරිසුරකාරී, පිචු.

6. ආරියපුත්‍රය, තවද මෙ සස්තෙනහි ඇතැම් පුභුලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, ප්‍රඥායෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි, හේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් රාග දෛශ්‍ය මෝහයන්ගේ තනුකරණයෙන් සකාදගාමී වෙයි. වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. ආරියපුත්‍රය, මේ සොපාදිපෙස ව කල්ලිය කරන තීරයෙන් මුත්, තිරිසන් යොනින් මුත් ප්‍රේතවිෂයෙන් මුත් අපාය දුගීති විනිසාතයෙන් මුත් සන්ධිති පුද්ගල යි.

7. ආරියපුත්‍රය, තවද මෙ සස්තෙනහි ඇතැම් පුභුලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. ප්‍රඥාවෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. හේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් එකබිඳී වෙයි. එක් ම මිනිසන් බවක් නිපදවා දුක් කෙළවර කෙරෙයි. ආරියපුත්‍රය, මේ සොපාදිපෙස ව කල්ලිය කරන තීරයෙන් මුත් තිරිසන් යොනින් මුත් ප්‍රේතවිෂයෙන් මුත් අපාය දුගීති විනිසාතයෙන් මුත් සන්ධිති පුද්ගල යි.

8. ආරියපුත්‍රය, තවද මෙ සස්තෙනහි ඇතැම් පුභුලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි, මාත්‍රකාරී වෙයි. ප්‍රඥායෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. හේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් කොලබ්බකාල වෙයි. දෙකක් හෝ තුනක් හෝ කුලයන් (කාමලොකයෙහි) දිව හැසිර දුක් කෙළවර කෙරෙයි. ආරියපුත්‍රය, මේ සොපාදිපෙස ව කල්ලිය කරන තීරයෙන් මුත්... අපාය දුගීති විනිසාතයෙන් මුත් අවධිති පුද්ගල යි.

9. ආරියපුත්‍රය, තවද මෙ සස්තෙනහි ඇතැම් පුභුලෙක් සීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි, ප්‍රඥායෙහි මාත්‍රකාරී වෙයි. හේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් සත්තකඛන්තු පරම වෙයි. දෙව ලොව ද මිනිස් ලොව ද සත්වරක් පරම කොට දිව හැසිර දුක් කෙළවර කෙරෙයි. ආරියපුත්‍රය, මේ සොපාදිපෙස ව කල්ලිය කරන තීරයෙන් මුත් තිරිසන් යොනින් මුත් ප්‍රේතවිෂයෙන් මුත් අපාය දුගීති විනිසාතයෙන් මුත් නවවැනි පුද්ගල වෙයි.

ආරියපුත්‍රය, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියෝ කවරහ: කවරහු සඋපාදනශේෂයකු සෝපාදිසේසයෙකැයි හෝ දැනින් ද: අනුපාදි සෙයකු අනුපාදිසේසයෙකැයි හෝ දැනින් ද?

ආරියපුත්‍රය, මේ සෝපාදිශෙෂ පුද්ගලයෝ නවදෙනෙක් කල්ලිය කරන්නාහු තීරයෙන් මිදුණාහු වෙති. තිරිසන් යොනින් මිදුණාහු වෙති. ප්‍රේතවිෂයෙන් මිදුණාහු වෙති. අපාය දුගීතිවිනිසාතයෙන් මිදුණාහු වෙති. ආරියපුත්‍රය, මේ ධර්ම පරිභාසය ජිත්භූතට, චිත්තභූතට, උපාසකයන්ට, උපාසිකාවන්ට මේභාක් නො වැටහිණි. (මේ නො කියෙමි) ඒ කවර හෙයින් යත්: මේ ධර්මපරිභාසය අසා (මතුරහන් බව පිණිස වැර නොකරන ඔහු) ප්‍රමාදාට නොපැමිණෙත්වා යි. වැලිත් ආරියපුත්‍රය ප්‍රශ්න: ධිප්‍රායයෙන් (නොප ඇසූ ප්‍රශ්නයට සහාය වශයෙන්) මා විසින් මේ ධර්මපරිභාසය දෙසනලදී යි.

9. 1. 2. 3

මහාකොට්ඨික සූතකං

[සාවකීතිදනං]

අපං ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො¹ යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛස්මි, උපසඛස්මිනා ආයස්මකා සාරිපුත්තොන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කපං සාරාණියං චිතිසාරොචා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො ආයස්මකා සාරිපුත්තං එතදවොච:

කිනත්තුවො ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං දිට්ඨධම්මවෙදනියං තං මෙ කමමං සම්පරායවෙදනියං භොතුති, එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිමපනාවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං සම්පරායවෙදනියං, තමෙම කමමං දිට්ඨධම්මවෙදනියං භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිනත්තුවො ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං සුඛවෙදනියං, තං මෙ කමමං සුඛවෙදනියං² භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිනත්තුවො ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං දුක්ඛවෙදනියං තං මෙ කමමං සුඛවෙදනියං භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිනත්තුවො ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං පරිපක්ඛවෙදනියං තං මෙ කමමං අපරිපක්ඛවෙදනියං භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිමපන ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං අපරිපක්ඛවෙදනියං තං මෙ කමමං පරිපක්ඛවෙදනියං භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

කිනත්තුවො ආවුසො සාරිපුත්ත යං කමමං ඛුට්ඨවෙදනියං තං මෙ කමමං අප්‍රභවෙදනියං භොතුති එතස්ස අත්ථාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? නො හිදං ආවුසො.

1. මහාකොට්ඨිකො-මජ්ඣං,

2. දුක්ඛවෙදනියං-මජ්ඣං,

9. 1. 2. 3

මහාකොට්ඨික සූත්‍රය

(සැවැත්නිදන යි)

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වෙත එළැඹිය හ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල සැල කළහ:

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, කීමෙක යම් කම්යෙක් දෘෂ්ටධර්මවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය සම්පරාය වේදනීය වේවයි යන තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේ දැයි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, කීම යම් කම්යෙක් සම්පරාය වේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ය දෘෂ්ටධර්ම වේදනීය වේවයි යන තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේදැ යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, කීම යම් කම්යෙක් සුඛවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය සුඛවේදනීය ම දේවයි තෙල කරුණෙහි අරුත් සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේ දැ යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

කීම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්යෙක් දුඃඛවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය දුඃඛවේදනීය දේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේ දැයි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, කීම යම් කම්යෙක් පරිපක්ච්චවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය අපරිපක්ච්චවේදනීය වේව යි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේදැයි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, කීම යම් කම්යෙක් අපරිපක්ච්චවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය පරිපක්ච්චවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේදැයි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

කීමෙක ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්යෙක් බහුවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ය අල්පවේදනීය දේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැසේ දැයි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ මැයි.

කීමපනාච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං අප්ප වෙදනියං තං මෙ කමමං බ්‍රහ්මවේදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති? නො හිදං ආච්ඡයො.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං වෙදනියං තං මෙ කමමං අවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති? නො හිදං ආච්ඡයො.

කීමපනාච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං අවෙදනියං තං මෙ කමමං වෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති? නො හිදං ආච්ඡයො.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං දිට්ඨධම්මවෙදනියං තං මෙ කමමං සම්පරායවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං සම්පරාය වෙදනියං තං මෙ කමමං දිට්ඨධම්මවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං සුඛවෙදනියං තං මෙ කමමං සුඛවෙදනියං¹ භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං දුක්ඛවෙදනියං තං මෙ කමමං සුඛවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං පරිපක්කවෙදනියං තං මෙ කමමං අපරිපක්කවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

කිනත්තූඛො ආච්ඡයො සාරිපුත්ත, යං කමමං අපරිපක්කවෙදනියං තං මෙ කමමං පරිපක්කවෙදනියං භොතුති එතස්ස අස්සාය භගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසසනීති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හිදං ආච්ඡයොති වදෙයි.

1. දුක්ඛවෙදනියං, මථයං.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් අල්පවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම බහුවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේදැයි? ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් වේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම අපවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේදැයි? ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් අවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම වේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේදැයි? ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් දෘෂ්ට ධර්මවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම සම්පරායවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේදැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ම ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි කියති.

කිමෙක, ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් සම්පරායවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම දෘෂ්ටධර්මවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේ දැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ම ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි කියති.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් සුඛවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම දුඛවේදනීය ම වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේ දැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ම ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි කියති.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් දුඛවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම සුඛවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේ දැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ම ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි කියති.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් පරිපක්ච වේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම අපරිපක්ච වේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේ දැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ඇවුත්ති, මෙය නොවේ මැයි කියති.

කිමෙක ඇවුත් ආරිපුත්‍රය, යම් කම්මයක් අපරිපක්චවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම පරිපක්චවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැයේ දැයි මෙසේ පුළුවන් නම් ලද්දේ ඇවුත්ති, මෙය නො වේ මැයි කියති.

කිනතුබො ආවුසො සාරිපුත්ත, යං කම්මං බහුවෙදනියං තං මෙ කම්මං අපවෙදනියං හොතුති එතස්ස අත්ථාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හීදං ආවුසොති වදෙයි.

කිනතුබො ආවුසො සාරිපුත්ත, යං කම්මං අපවෙදනියං තං මෙ කම්මං බහුවෙදනියං හොතුති එතස්ස අත්ථාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හීදං ආවුසොති වදෙයි.

කිනතුබො ආවුසො සාරිපුත්ත, යං කම්මං වෙදනියං තං මෙ කම්මං අවෙදනියං හොතුති එතස්ස අත්ථාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හීදං ආවුසොති වදෙයි.

කිනතුබො ආවුසො සාරිපුත්ත, යං කම්මං අවෙදනියං තං මෙ කම්මං වෙදනියං හොතුති එතස්ස අත්ථාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති ඉති පුට්ඨො සමානො නො හීදං ආවුසොති වදෙයි. අප් කම්මං වරහාවුසො, හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති?

යං ඛට්ඨසාවුසො,¹ අඤ්ඤාතං අදිට්ඨං අපඤ්ඤාතං අසඤ්ඤාතං අනභිසමෙතං, තස්ස ඤාණාය දසනාය පක්ඛියා සඤ්ඤාතියා අභිසමාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති.

කිම්පනසාවුසො, අඤ්ඤාතං අදිට්ඨං අපඤ්ඤාතං අසඤ්ඤාතං අනභිසමෙතං යස්ස ඤාණාය දසනාය පක්ඛියා සඤ්ඤාතියා අභිසමාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති?

ඉදං දුක්ඛානි ඛට්ඨසා ආවුසො අඤ්ඤාතං අදිට්ඨං අපඤ්ඤාතං අසඤ්ඤාතං අනභිසමෙතං. තස්ස ඤාණාය දසනාය පක්ඛියා සඤ්ඤාතියා අභිසමාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති. අයං දුක්ඛසම්ප්පාදොති ඛට්ඨසා ආවුසො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධොති ඛට්ඨසා ආවුසො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී- පටිපදාති ඛට්ඨසා ආවුසො, අඤ්ඤාතං අදිට්ඨං අපඤ්ඤාතං අසඤ්ඤාතං අනභිසමෙතං. තස්ස ඤාණාය දසනාය පක්ඛියා සඤ්ඤාතියා අභිසමාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති, ඉදං ඛට්ඨසා ආවුසො අඤ්ඤාතං අදිට්ඨං අපඤ්ඤාතං අසඤ්ඤාතං අනභිසමෙතං. තස්ස ඤාණාය දසනාය පක්ඛියා සඤ්ඤාතියා අභිසමාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුසානිති.

1. යං ඛට්ඨසා ආවුසො මජ්ඣමං

කීමෙක ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්මයෙක් බහුවේදනීය නම් මාගේ ඒ කම්ම අල්පවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේදැයි මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ ඇවැත්නි, මෙය නොවේ මැයි කියති.

කීමෙක ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්මයෙක් අල්පවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම බහුවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේදැයි මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ ම ඇවැත්නි, මෙය වේ මැයි කියති.

කීමෙක ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්මයෙක් වේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම අවේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේදැයි මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ ම ඇවැත්නි, මෙය නොවේ මැයි කියති.

කීමෙක ඇවැත් ශාරීපුත්‍රය, යම් කම්මයෙක් අවේදනීය වේ නම් මාගේ ඒ කම්ම වේදනීය වේවයි තෙල කරුණ සඳහා භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේදැයි මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ ම ඇවැත්නි, මෙය නොවේ මැයි කියති, වැළි කුළුණෙන් ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේදැයි?

ඇවැත්නි, යම් හිවනක් අඤා ද, අද්වය ද, අප්‍රාප්ත ද, අසාක්ෂාත්-කාත ද, අනවබුද්ධ ද, ඒ නිරිතයාගේ ඥානය පිණිස දැනිය පිණිස, ප්‍රාප්තිය පිණිස සාක්ෂාත් ක්‍රියාව පිණිස අවබෝධය පිණිස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේ යි.

ඇවැත්නි, යමක් ම දනගන්නා පිණිස දකුම් පිණිස ප්‍රාප්තිය පිණිස පසක් කිරීම පිණිස අභිසංය පිණිස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේ නම් ඒ අඤාතය අද්වයය අප්‍රාප්තය අසාක්ෂාත්කාතය අනවබුද්ධය කවර?

ඇවැත්නි, “මේ දුකැ” යි යන මොහුගේ අඤාතයෙක් අද්වයයෙක් අප්‍රාප්තයෙක් අසාක්ෂාත් කාතයෙක් අනවබුද්ධයෙක් වේ නම් එහි දකුම් පිණිස දකුම් පිණිස ලැබුම් පිණිස පසක් කරනු පිණිස අභිසංය පිණිස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේ යි. ඇවැත්නි, “මේ දුකටමුදය” යි යන මොහුගේ... “මේ දුකකිරීම” යි යන මොහුගේ... “මේ දුකකිරීමටමුදය” යි යන මොහුගේ අඤාතයෙක් අද්වයයෙක් අප්‍රාප්තයෙක් අසාක්ෂාත් කාතයෙක් අනවබුද්ධයෙක් වේ නම් එහි දකුම් පිණිස දකුම් පිණිස ලැබුම් පිණිස පසක් කරනු පිණිස අභිසංය පිණිස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේ යි. ඇවැත්නි, මෙය අඤාත වේයි, අද්වය වේයි, අප්‍රාප්ත වේයි, අසාක්ෂාත්කාත වේ. අනවබුද්ධ වේ. එහි ඥානය පිණිස දර්ශනය පිණිස ප්‍රාප්තිය පිණිස සාක්ෂාත්කාර්ය පිණිස, අභිසංය පිණිස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසර වැටේ යි.

9. 1. 2. 4

සමිඳ්‍ර සුතකං.

[සාවකීනි(තං)]

අරංඛො අයංඝො සමිඳ්‍රි යයනායංඝො සාරිපුතො තෙනුපසඬාමි.
උපසඬාමිනා අයංඝො සාරිපුතො අභිවාදෙතො එකමනං තිසිදි. එක-
මනං නිසිනං ඛො අයංඝො සමිඳ්‍රි. අයංඝො සාරිපුතො එතද්ථොච:

‘ කිමාරම්මං සමිඳ්‍රි, පුරිසස්ස සඬාපථිතස්සා උපප්පන්නි?
නාමරුපාරම්මං හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කථ නානස්සං ගව්ඡන්ති? ධාතුසු හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිං සමුදයාති? එසසමුදයා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිං සමොසරංඝාති? වේදනා සමොසරංඝා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිං පට්ඨාති? සමාධිපට්ඨා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිං පාටිපතෙය්‍යාති? සතාටිපතෙය්‍යා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිමුක්ඛරාති? පඤ්ඤාක්ඛරා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කිං සාරාති? විමුක්ඛසාරා හතෙති.

තෙ පන සමිඳ්‍රි කිං ඔගධාති? අමනොගධා හතෙති.

කිමාරම්මං සමිඳ්‍රි, පුරිසස්ස සඬාපථිතස්සා උපප්පන්නි? ඉති
සුථංචා සමානො නාමරුපාරම්මං හතෙති වදෙයි.

තෙ පන සමිඳ්‍රි, කථ නානස්සං ගව්ඡන්ති. ඉති පුංචිකා සමානො
ධාතුසු හතෙති වදෙයි.

9. 1. 2. 4

සම්බුද්ධි සුත්තය

[පැවැත් නිදහස]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සම්බුද්ධි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වෙත එළැඹියහ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සම්බුද්ධි තෙරුනට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

සම්බුද්ධිය, පුරුෂයාට සමකල්පවූ විතර්කයෝ කුමක් අරමුණු කොට උපදනාහු දැයි? වහන්ස, නාමරූප ප්‍රත්‍යය කොට ය.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කොතන්හි නානාසංඛ්‍යාවයට යෙන් දැයි? වහන්ස, ධාතුන් කෙරෙහි ය.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් සමුදය කොට ඇත්තාහු දැයි? වහන්ස, ස්පර්ශ සමුදය කොට ඇති ය.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් සමවයරණ (එක් රැස්වීම සංඛ්‍යාව) කොට ඇත්තාහු දැයි. වහන්ස, වේදනාව සමවයරණකොට ඇත්තාහු ය.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහු දැයි? වහන්ස, සමාධිය ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහ.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් අධිපති කොට ඇත්තාහු දැයි? වහන්ස, ස්මෘතිය අධිපති කොට ඇත්තාහ.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් උතුරු කොට ඇත්තාහු දැයි? වහන්ස, ප්‍රඥාව උතුරු කොට ඇතියහයි.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කුමක් සාරය කොට ඇත්තාහුදැයි? වහන්ස, වීජික්කිය සාර කොට ඇත්තාහ.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කීවෙත බැසගන්නාහු දැයි? වහන්ස, අමාතයෙහි බැසගන්නාහයි.

සම්බුද්ධිය, පුරුෂයාගේ සමකල්ප විතර්කයෝ කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට උපදනාහුදැයි මෙසේත් පුළුස්සනා ලද්දේ වහන්ස, නාමරූප ප්‍රත්‍යය කොට ය'යි කියති.

සම්බුද්ධිය, ඔහු කොතන්හි නානාසංඛ්‍යාවයට යෙන් දැයි පුළුස්සනා ලද්දේ 'වහන්ස, ධාතුන් කෙරෙහි'යි කියති.

තෙ පන සමීදධි, කිංසමුද්ධාති ඉති පුටෙඨා සමානො ඵසසමුද්ධා
හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංසමාසරණාති ඉති පුටෙඨා සමානො වේදනා
සමාසරණා හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංපමුඛාති ඉති පුටෙඨා සමානො සමාධි-
පමුඛා හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංඤ්ජනකයාති ඉති පුටෙඨා සමානො සතාධි-
පමායා හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංඋකරාති ඉති පුටෙඨා සමානො පඤ්ඤාකරා
හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංසාරාති ඉති පුටෙඨා සමානො විමුක්ඛාරා
හනෙති වදෙයි.

තෙ පන සමීදධි, කිංචිගධාති ඉති පුටෙඨා සමානො අමනොගධා
හනෙති වදෙයි.

සාධු සාධු සමීදධි, සාධු චො තං සමීදධි, පඤ්ඤා පුටෙඨා විසංප්පති
තෙන ව මා මඤ්ඤිති.

9. 1. 2. 5

ගණකාපම සුත්තං

[සාවච්ඡිනිදනං]

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගණකා අනෙකවසංගණිකා තසසසු
නව වණ්ණමුඛාති නව අනුදත්තමුඛාති, නතො යං කිංඤ්චි පග්ගරෙය්‍ය
අසුච්ඡෙදාපි පග්ගරෙය්‍ය, දුග්ගතිකෙදාපි පග්ගරෙය්‍ය, ජෙද්දවර්ගකෙදාපි
පග්ගරෙය්‍ය. යං කිංඤ්චි සසවෙය්‍ය අසුච්ඡෙදාපි සසවෙය්‍ය, දුග්ගතිකෙදාපි
සසවෙය්‍ය, ජෙද්දවර්ගකෙදාපි සසවෙය්‍ය.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් සමුදය කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, ස්පර්ශය සමුදය කොට ඇතියහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් සමවසරණ කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, වේදනා සමොසරණ කොට ඇතියහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, සමාධිප්‍රමුඛයහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් අධිපති කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, සතාධිපතෙයාහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් උතුරු කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, පඤ්ඤාකාරයහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් සාර කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, විමුක්තිසාරයහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, ඔහු කුමක් ප්‍රතිෂ්ඨා කොට ඇත්තාහුදැයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ 'වහන්ස, අමාත්‍ය ප්‍රතිෂ්ඨා කොට ඇතියහ'යි කියති.

සමිද්ධිය, මැනාව, මැනාව, තෝ පැණ පුළුවියනා ලද්දේ මොනොවට වියද්දෙහි, ඉන්ද්‍රිය (අගසව්වකු ඇසු පැණ විසැදියෙමිනි) මාත්‍යය නො කෙළෙහි යි.

9. 1. 2. 5

ගණ්ඨොපම සූත්‍රය

[සැවැත්තීදන යි]

මහණෙනි, නොයෙක් වස් ගණන් ඇති ගඬක් යම්පරිදි වේද, එයට නවවිණ මුටකෙනෙක් වෙත්. (කිසිවකු විසින් බිඳ නො කළ) කම් සමුප්පිත වූව නව අන්තර්ගත මුට කෙනෙක් වෙත්. එයින් යම් කිසිවක් ම වැනේනම් අගුළු ම වැනේ, දුගඳ ම වැනේ, පුගුල්සා කටයුතු ම වැනෙයි. යම් කිසිවක් ම ගලා නම් අගුළු වූවක් ම ගලයි. දුර්වල වූවක් ම ගලයි පුගුල්සා කටයුතු වූවක් ම ගලයි.

‘ගණේසි’ති ටො භික්ඛවෙ, ඉමෙසංච වාතුමහාභුතිකස්ස කායස්ස අධිවට්ඨනං මානාපෙතතිකසංචාරස්ස ඔදනකුමොසුපට්ඨස්ස අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන හෙදන වීඨාසනධම්මස්ස. යස්ස නව වනමුඛාති, නව අග්ගදනමුඛාති, තතො යං කිංකුළි පග්ගරති අසුච්ඡෙදෙද්ව පග්ගරති, දුග්ගතධම්මෙද්ව පග්ගරති, ජෙගුච්ඡියෙද්ව පග්ගරති. යං කිංකුළි පසවති අසුච්ඡෙදෙද්ව පසවති, දුග්ගතධම්මෙද්ව පසවති, ජෙගුච්ඡියෙද්ව පසවති. තස්මාතින භික්ඛවෙ ඉමෙසං. කායෙ තිබ්බිත්ථං.

9. 1. 2. 6

සඤ්ඤා සුත්තං

[සාවස්ථිතිදුතං]

නව ඉමා භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා භාදිනා බහුලිකතා මහපථලා භොජනී මහාභිසංසා අමනොගධා අමතපරිඥාසානා. කතමා නව?

අසුභසඤ්ඤා, මරණසඤ්ඤා, ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා, අනිච්චසඤ්ඤා, අනිවෙද දුක්ඛසඤ්ඤා, දුක්ඛ අනත්තසඤ්ඤා, පහානසඤ්ඤා, වීරාග සඤ්ඤා, ඉමා ටො භික්ඛවෙ, නව සඤ්ඤා භාදිනා බහුලිකතා මහපථලා භොජනී මහාභිසංසා අමනොගධා, අමතපරිඥාසානාති.

9. 1. 2. 7

කුලොපගමන සුත්තං

[සාවස්ථිතිදුතං]

නවහි භික්ඛවෙ, අඛෙග්ගි සමන්තාගතං කුලං අනුපගන්ඛා වා නාලං උපගන්තුං, උපගන්ඛා වා නාලං උපනිසිදිතුං¹ කතමෙහි නවහි:

න මනාපෙන පච්චිදෙධන්තී, න මනාපෙන අභිවාදෙන්තී, න මනාපෙන ආයනං දෙන්තී, සත්තචස්ස පරිගුහන්තී, බහුකම්ම ථොකං දෙන්තී, පඤ්ඤාමි දුඛං දෙන්තී, අසකකච්චං දෙන්තී නො සකකච්චං, න උපනිසිදන්තී ධම්මසචණ්දය, භාසිතස්ස න රසීයන්තී. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, නවහඬෙග්ගි සමන්තාගතං කුලං අනුපගන්ඛා වා නාලං උපගන්තුං, උපගන්ඛා වා නාලං උපනිසිදිතුං.

1 නිසිදිතුං - ජෙසං.

මහණෙනි, 'ගණ්ඨ' යනු සතරමහාභූතයෙන් උපභ්ව, මවුපියන්ගේ ඉක්මනින්ම මරණයෙන් හටගත්, බන්ධන හා කොමුරයෙන් වැඩුණු, අතිතයකට ඇති සුවිදි ඉලිම හා පිරිමැදිම සැහැවී කොට ඇති, හෙදන හා විඛට්ඨයනය යනාදිය කොට ඇති මේ කයට ම නමෙකි. එයට වුණමුඛ නවයෙක, අහෙදනමුඛ නවයෙකි. එයින් යම් කිසිත් ම වැරදි නම් අඟුණ වුවත් ම වැරදි, දුර්වල වුවත් ම වැරදි, පුරුපයා කටයුත්තක් ම වැරදි. යම් කිසිත් ගලා නම්, අඟුණ වුවත් ම ගලයි. දුර්වල වුවත් ම ගලයි, පුරුපයා කටයුතු වුවත් ම ගලයි. මහණෙනි, එහෙයින් ම මේ කායයෙහි උකට්ඨි වවු.

9. 1. 2. 6

සංකල්පන සූත්‍රය

[සැවැත්තියන යි]

මහණෙනි, මේ නව සංකල්පන භාවිත වුවාහු, බහුලිකාන වුවාහු මහත්ඵල ද මහානාමය ද අමානාවගාහ ද අමානපයථිවසාන ද වෙත්. කවර නවයෙක යත්:

අසුභසංකල්පන ය, මරණ සංකල්පන ය, ආහාරයෙහි පටික්කුල සංකල්පන ය, සම්මානකයෙහි අනාගතසංකල්පන ය, අනිවර්තසංකල්පන ය, අනිත්‍යයෙහි දුක්ඛ සංකල්පන ය, දුඛයෙහි අනාත්මසංකල්පන ය, පහානසංකල්පන ය, විරාගසංකල්පන ය. මහණෙනි, මේ නව සංකල්පන භාවිත බහුලිකාන වුවාහු මහත්ඵල ද මහානාමය ද අමානාවගාහ ද අමානපයථිවසාන ද වෙත්.

9. 1. 2. 7

කුලොපගමන සූත්‍රය

[සැවැත්තියන යි]

මහණෙනි, කරුණු නවයෙකින් සමන්විත කුලය (පෙර) නො එළැඹ ම හෝ එළැඹෙනුවට නුසුදුසු ය, ඒළැඹ හෝ හිදුවට නුසුදුසු ය, කවර නවයෙකින් යත්:

මනා අයුරින් හුනස්නෙන් නැගිට පෙරගමන් නො කරත්. මනා අයුරින් නො වැඩිත්. මැනවින් අයුරින් නො දෙත්. ඔහට සතු දැ සහවත්. බොහෝ ඇත ද මදක් දෙත්. පිණි දැ ඇත ද රුක්ෂයක් ම දෙත්. සතසා නොව නො සතසා දෙත්. ධම්ම ඉවහසට ළඟ නො හිඳිත්. භාෂිතයාගේ අතීතය විඳිමින් සතුටු නො වෙත්. මහණෙනි, මේ නව කරුණින් සමන්විත කුලය (පෙර) නො එළැඹ හෝ එළැඹීමට නුසුදුසු ය. එළැඹ හෝ හිඳිනට නුසුදුසු ය.

නවති භික්ඛවෙ, අබ්බෙහි සමන්තාගතං කුලං අනුපගන්ඛා වා අලං උපගතං, උපගන්ඛා වා අලං උපනිසීදිතුං. කතමෙහි නවති:

මනාපෙන පච්චුට්ඨෙත්ති, මනාපෙන අභිවාදෙත්ති, මනාපෙන ආසනං දෙත්ති, සන්තමස්ස න පරිගුහන්ති, බහුකම්බි බහුකං දෙත්ති, පඤ්ඤා පඤ්ඤං දෙත්ති, සක්කවටං දෙත්ති නො අසක්කවටං, උපනිසීදන්ති ධම්මසවණං, භාසිතස්ස රසියන්ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ, නවතිබ්බෙහි සමන්තාගතං කුලං අනුපගන්ඛා වා අලං උපගතං, උපගන්ඛා වා අලං උපනිසීදිතුන්ති.

9. 1. 2. 8

නවසිද්ධපොසථ සූතං

[සාවස්ථිදානං]

නවතිබ්බෙහි සමන්තාගතො¹ භික්ඛව උපොසථො උපවුඤ්ඤා මහපථලො හොති මහාතිසංඝො මහාජුතිකො මහාවිපථාරො. කථං උපවුඤ්ඤා ව භික්ඛවෙ, නවතිබ්බෙහි සමන්තාගතො උපොසථො මහපථලො හොති මහාතිසංඝො මහාජුතිකො මහාවිපථාරො;

1. ඉධ භික්ඛව, අරියසාවකො ඉති පටිසංඝී කම්බි “යාවස්ථං අරහතො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතා නිතිතදණ්ඩා හිතිතසඤ්ඤා ලජ්ඣ දයාපනතා සංඛපාණගුහනිකානුකම්බි² විහරන්ති. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ඤ රත්ති. ඉමඤ්ඤ දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හිතිතදණ්ඩා හිතිතසඤ්ඤා ලජ්ඣ දයාපනතො සංඛපාණගුහනිකානුකම්බි විහරාමි. ඉමිනාපඤ්ඤා අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හට්ඨස්සති”ති. ඉමිනා පටිමෙතබ්බෙහි සමන්තාගතො හොති.

2. “යාවස්ථං අරහතො අදික්කාදානං පහාය අදික්කාදානා පටිච්චරතා දික්කාදාදි දික්කාපාදිකම්බි අපෙතෙන සුචිතතෙන අත්තනා විහරන්ති. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ඤ රත්ති. ඉමඤ්ඤ දිවසං අදික්කාදානං පහාය -පෙ- උපොසථො ව මෙ උපවුඤ්ඤා හට්ඨස්සති”ති. ඉමිනා දුතිසෙනබ්බෙහි සමන්තාගතො හොති.

1. නවති භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො-මර්ගය.

2. සංඛපාණගුහනිකානුකම්බිදානං-මර්ගය.

මහණෙනි, කරුණු නවයෙකින් සමන්විත කුලය (පෙර) ඵලාභ හෝ ඵලාභීමට සුදුසු ය. ඵලාභ හෝ හිඳිනට සුදුසු ය. කවර නවයෙකින යත්:

මැනැවින් හුනස්නෙන් නැගී පෙරගමන් කරත්. මැනැවින් අභිවාදනා කෙරෙන්, මැනැවින් අසුන් දෙත්, මහුට ඇති දෑ නො සඟවත්. බොහෝ ඇතිවත් බොහෝ කොට දෙත්. පිණි දෑ ඇතිවත් පිණි දෑ ම දෙත්. සකස් කොට දෙත් නො සකසා නො දෙත්, දහම්ඇසීමට ළඟ හිඳිත්, භාෂිතයාගේ රසවිඳිමින් සතුටු වෙත්.

මහණෙනි, මේ නව කරුණින් සමන්විත කුලය නො ඵලාභ හෝ ඵලාභීමට සුදුසු ය. ඵලාභ හිඳිනට හෝ සුදුසු යි.

9. 1. 2. 8

නවසීග්‍රපොසර සූත්‍රය

[සැවැත්තිදාය]

මහණෙනි, නව අතින් සමන්විත පෙහෙවස් වූයේ මහත්ඵල වෙයි. මහානිසංස වෙයි. මහාද්‍යුතික වෙයි. මහාවිස්ථාර වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ වූයු නවතින් සමන්විත උපොසරය මහත්ඵල, මහා නාශංස, මහාද්‍යුතික, මහාවිස්ථාර වේය යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවු මෙසේ කුවණින් සිතයි: “යවදිව රහත්හු පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැකියාහු බහාතැබූ දවු ඇත්තාහු බහාතැබූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජාවත් වුවාහු දයාවට පැමිණියාහු සථිප්‍රාණින් කෙරේ භික්ෂාකම්මි ව විහරණ කරත්: අද මමත් මේ රැත් මේ දවලත් පණ්ඩා හැර පියා පණ්ඩායෙන් වැළැකියෙමි බැහුදවු ඇතියෙමි බැහු අවි ඇතියෙමි ලදැතියෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සථිප්‍රාණින් කෙරේ භික්ෂාකම්මි වූයෙමි විහරණ කරමි. මෙ කරුණෙහුද රහතුනට අනුක්‍රියා කරමි. මා විසින් උපෝසරය ද වූයේ වෙයි. මේ පළමු අතින් සමන්විත වෙයි.

2. “රහත්හු යවදිව අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැකියාහු දුන් දෑ ගන්නා සුල්ලහු දුන් දෑ කැමැතිවන්නාහු නොසොර පිවිතුරු සිතින් වෙසෙත්. අද මමත් මේ රැත් මේ දවලත් අධිනාදන් හැරපියා... මා විසින් පෙහෙවස් ද වූයේ වෙයි. මේ දෙවන අතින් සමන්විත වූයේ වෙයි.

3. “යාවජීවං අරහතො අබ්‍රහ්මචරීයං පහාය බ්‍රහ්මචාරී ආරාචාරී වීරතා මෙජුතා ගාමධම්මා, අහමපජ්ජ -පෙ- උපසංසරො ව මෙ උපවුජ්ඣෝ හවීසසනී”ති. ඉමිනා තතියෙනධෙයන සමනනාගතො හොති.

4. යාවජීවං අරහතො මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවීරතා සචචාදී සචචසන්ධා රොතා පච්චයිකා අවිසංචාදකා ලොකස්ස, අහමපජ්ජ -පෙ- උපවුජ්ඣෝ හවීසසනීති. ඉමිනා චතුසේනධෙයන සමනනාගතො හොති.

5. යාවජීවං අරහතො සුරාමෙරය මජ්ජපමාදධානං පහාය සුරාමෙරය මජ්ජපමාදධානං පටිවීරතා, අහමපජ්ජ -පෙ- උපවුජ්ඣෝ හවීසසනීති. ඉමිනා පඤ්චමෙනධෙයන සමනනාගතො හොති.

6. යාවජීවං අරහතො එකභතතිකා රතතුපරතා වීරතා විකාල භොජනා, අහමපජ්ජ -පෙ- උපවුජ්ඣෝ හවීසසනීති. ඉමිනා ජලේඛනධෙයන සමනනාගතො හොති.

7. යාවජීවං අරහතො නාවගිතවාදිතවිසුකදස්සනමාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනධාරිනා පටිවීරතා, අහමපජ්ජ -පෙ- උපවුජ්ඣෝ හවීසසනීති. ඉමිනා සක්කමෙනධෙයන සමනනාගතො හොති.

8. යාවජීවං අරහතො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහාසයනං පටිවීරතා නිවසෙය්‍යං කප්පෙතති මඤ්චිතෙ වා තිණසන්ධාරකෙ වා, අහමපජ්ජ -පෙ- උපවුජ්ඣෝ හවීසසනීති. ඉමිනා අධිෂ්ඨමෙනධෙයන සමනනාගතො හොති.

9. ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවතො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දීපං ඵට්ඨා චිහරති තථා දුතියං -පෙ- තථා තතියං -පෙ- තථා චතුත්ථිං -පෙ- ඉති උච්චමධො නිරියං සබ්බධි සබ්බත්තභාය සබ්බාවත්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගානෙන අපරමාණෙන අට්ඨෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජෙය්‍යා ඵට්ඨා චිහරති. ඉමිනා නවමෙනධෙයන සමනනාගතො හොති.

එවං උපවුජ්ඣෝ ධො භික්ඛවෙ, නවහධෙයනි සමනනාගතො උපොසරො මහජථලො හොති මහානිසංඝො මහාජුතිකො මහාවිපථාරොති.

3. 'රහත්තු යවිදිව අමුම්සර හැර පියා මුහුම්පාරි වුවාහු ගැමිදම් වූ මෙවුන් දමින් වැළැකියාහු ආරාධාරි වුවාහු වෙත්. දෑත් මම ද... මා විසින් පෙහෙවස් වුසුයේත් වන්නේය. මේ කෙවන අහින් සමන්වාගත වෙයි.

4. 'රහත්තු යවිදිව මුසවා හැර පියා මුසවායෙන් වැළැකියාහු සත්‍යවාදී වුවාහු සත්‍යයන් වුවාහු යථිත කපා ඇත්තාහු හැඳිගිය හැකි කෙසුල් ඇත්තාහු ලොවට අවිසංවාදක වුවාහු වෙත්. දෑත් මම ද... වුසුයේ වෙයි. මේ සිවුවන අහින් සමන්වාගත වෙයි.

5. රහත්තු යවිදිව මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර හැර පියා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැකියාහු වෙත්. අද මම ද... වුසුයේ වෙයි. මේ පස්වන අහින් සමන්වාගත වෙයි.

6. යවිදිව රහත්තු ඒකභක්තික වුවාහු රාත්‍රි හෝජනයෙන් වැළැකියාහු විකල් බොජුනින් දුරුවුවාහු වෙත්. මම ද අද... වුසුයේ වෙයි. මේ සවන අහින් සමන්වාගත වෙයි.

7. රහත්තු යවිදිව නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුර දස්න මල්ගඳ විලවුන් දැරුම් සිරුර උනුකැන් පිරවිම් සිරුරු සැරසුම් යන කරුණින් වැළැකියාහු වෙත්. මම ද අද ... වුසුයේ වෙයි. මේ සත්වන අහින් සමන්වාගත වෙයි.

8. යවිදිව රහත්තු උසසුන් මහසුන් හැරපියා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියාහු මැස්සෙක හෝ තණ ඇතිරියෙක හෝ නිවගයා කරත්. මම ද අද ... වුසුයේ වෙයි. මේ අටවැනි කරුණින් සමන්වාගත වෙයි.

9. මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අරිසවු මෙන්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැතිර වාසය කරයි. එපරිදිම දෙවන... එපරිදිම කෙවන ... එපරිදිම සතර වන... මෙයේ උඩ යට සරය හැම තැන්හි සඵාත්ම භාවයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විසුර වූ මහදගන වූ අප්‍රමාණ වූ අටුවර වූ කිසුක් වූ මෙන් සහගිය සිතින් පැතිර වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙයේ වුසු නවහින් යුත් පෙහෙවස් මහපාල වෙයි. මහානිසංස වෙයි. මහාජුතික වෙයි. මහාවිපාර වෙයි යි.

9. 1. 2. 9

දෙවතා සුතනං

[සාවකීතිදානං]

ඉමං¹ භික්ඛවෙ, රතනිං සම්මහුලා දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතනියා අභික්ඛන්තවණ්ණං කෙවලකසං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙනුඋසසිංසම්සු. උපසඩ්ධමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං යිතා ටො භික්ඛවෙ, තා දෙවතා මං එතදවොද්විං:

උපසඩ්ධමිංසු නො හතෙත, පුබ්බෙ මනුස්සගුත්තානං පබ්බජිතා අභාරාති, තා මයං² හතෙත, පච්චුට්ඨිමි, නො ව ටො අභිවාදිමි, තා මයං හතෙත, අපරිපුණ්ණකම්මන්තා විපට්ඨසාරිතියො පච්ඡානුතාපිතියො³ භීතං කායං උපපන්නා⁴ති.

අපරාපි මං භික්ඛවෙ, සම්මහුලා දෙවතා උපසඩ්ධමිත්වා එතදවොද්විං. “උපසඩ්ධමිංසු නො හතෙත, පුබ්බෙ මනුස්සගුත්තානං පබ්බජිතා අභාරාති තා⁵ මයං හතෙත, පච්චුට්ඨිමි, අභිවාදිමි⁶ නො ව ටො⁷ ආසනං අදමි, තා මයං හතෙත, අපරිපුණ්ණකම්මන්තා විපට්ඨසාරිතියො පච්ඡානුතාපිතියො භීතං කායං උපපන්නා⁸ති,

අපරාපි මං භික්ඛවෙ, සම්මහුලා දෙවතා උපසඩ්ධමිත්වා එතදවොද්විං. “උපසඩ්ධමිංසු නො හතෙත, පුබ්බෙ මනුස්සගුත්තානං පබ්බජිතා අභාරාති, තා මයං හතෙත, පච්චුට්ඨිමි, අභිවාදිමි, ආසනඤ්ච අදමි⁹ නො ව ටො යථාසත්ති යථාබලං සංවිහරිමි -පෙ- යථාසත්ති යථාබලං සංවිහරිමි. නො ව ටො උපනිසිදිමි ධම්මසවණාය -පෙ- උපනිසිදිමි¹⁰ ධම්මසවණාය, නො ව ටො ඔභිතසොතා ධම්මං සුඤ්ඤිමි -පෙ- ඔභිතසොතා¹¹ ධම්මං සුඤ්ඤිමි, නො ව ටො සුත්වා ධම්මං ධාරයිමි -පෙ- සුත්වා¹² ධම්මං ධාරයිමි, නො ව ටො ධිතානං¹³ ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨමිමි -පෙ- ධිතානං¹⁴ ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨමිමි, නො ව ටො අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජමි. තා මයං හතෙත, අපරි පුණ්ණකම්මන්තා විපට්ඨසාරිතියො පච්ඡානුතාපිතියො භීතං කායං උපපන්නා¹⁵ති.

1. ඉමං-මජ්ඣං.

2. තෙ මයං-මජ්ඣං.

3. පච්චානුතාපිතියො-මජ්ඣං.

4. පච්චුට්ඨිමි ව අභිවාදිමි ව-සායං.

5. නො ව නෙයං-මජ්ඣං.

6. ආසනං අදමි-මජ්ඣං.

7. උපනිසිදිමි ව-සායං.

8. ඔභිතසොතා ව-මජ්ඣං.

9. අත්ථං ව-මජ්ඣං.

10. ධිතානං-මජ්ඣං.

11. ධිතානඤ්ච-මජ්ඣං.

දේවතා සුත්‍රය

[සැවැත්තිදනයි]

මහණෙනි, මෙ රැ බොහෝ දේවතාවෝ රැ බෙහෙවින් දක්මගිය කල්හි උසිතුරු පැහැ ඇත්තාහු පුළුල් දෙවරම් බවුළුවා මා වෙත ඵලාභියහ. ඵලාභි මා සකසා වැඳ එකත්පස්ව සිට ගත්හ. මහණෙනි, එකත්පස්ව සිට ගත් ඒ දේවතාවෝ මට තෙල කීහ:

"වහන්ස, පෙර මිනිස් වූ අපගේ අභාරයනට පැවිද්දෝ ඵලාභියහ. වහන්ස, ඒ අපි (ඔවුන්ට) ප්‍රත්‍යුපසාන කළෙමහ. නො ද අභිවාදනා කළෙමහ. වහන්ස, නොපිළිපුන් කම් ඇති ඒ අපි විපිළිසර වන්තමෝ පසුතැවෙන්නමෝ හීන කායයට පැමිණියෙමහ"යි.

මහණෙනි, අනෙක් බොහෝ දේවතා කෙනෙක් මා වෙත ඵලාභි තෙල කීහු: "වහන්ස, පෙර මිනිස් වූ අපගේ නිවෙස් කරා පැවිද්දෝ ඵලාභියහ. වහන්ස, ඒ අපි ඔවුන්ට ප්‍රත්‍යුපසාන කළෙමහ. අභිවාදනා කළෙමහ, නො ද අසුන් දුනුමහ. වහන්ස, ඒ අපි නො දිරිපුන් කම් ඇත්තමෝ විපිළිසර වන්තමෝ පසුතැවෙන්නමෝ හීන කායයට පැමිණියෙමහ"යි.

මහණෙනි, අනෙක් බොහෝ දේවතා කෙනෙක් ද මා කරා ඵලාභි තෙල සැළකළහ: "වහන්ස, පෙර මිනිස් බවට පැමිණි අපගේ නිවෙස් කරා පැවිද්දෝ පැමිණියහ. වහන්ස, ඒ අපි ඔවුන්ට ප්‍රත්‍යුපසාන කළෙමහ. අභිවාදනා කළෙමහ. අසුන් ද දුනුමහ. යථාගක්කියෙන් යථාබලයෙන් සංවිහාග නොකළෙමහ. දහම් අහනු සඳහා නො ද ළඟ හුනුමහ.... දහම් ඇසුමට ළඟ හුනුමහ. යොවු කළ කන් ඇත්තමෝ නො ද දහම් ඇසුමහ.... යොවු කළ කන් ඇත්තමෝ දහවුදු ඇසුමහ. අසා දහම් නො ම දරුම්හ.... අසා දහම් දරුම්හ, දරු දහවුන්ගේ නො ම අරුත් පිරික්සුමහ... දරු දහවුන්ගේ අරුත් දිරික්සුමහ. අරුත් දූන පෙළදම් දූන බර්මානුබර්මය නො ම පිළිපැදියමහ. වහන්ස, ඒ අපි අපරිපුණ් කර්මාන්ත ඇත්තමෝ විපිළිසර වන්තමෝ පසු තැවෙන්නමෝ හීන කායයට පැමිණියෙමහ"යි.

අපරාපි මං භික්ඛවෙ, සම්බුද්ධා දෙවතා උපසංඝාතීන්ද්‍රා ඵතදවොදි:

“උපසංඝාතීන්ද්‍රා නො හනෙත, පුබ්බ මනුසසභ්‍යානං පබ්බජිතා අගාරාති. තා මයං හනෙත, පච්චුට්ඨිමහ, අභිවාදිමහ, ආසනං අදමහ, යථාසත්ති යථාබලං සංචිතජිමහ, උපනිසිදිමහ ධම්මසවණය, ඕභිතසොනා ව ධම්මං සුඡිමහ, සුඤ්ඤා ව ධම්මං ධාරයිමහ, ධනානඤ්ඤා ධම්මොනං අත්ථං උපපට්ඨිමහ. අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මොනුධම්මං පටිපජ්ජිමහ. තා මයං හනෙත, පටිපජ්ජකම්මෙනා අවිජ්ජාසාරිනියො අපච්ඡානුතාපිනියො පඤ්ඤා කායං උපපන්නා”ති.

එතාති භික්ඛවෙ, රුක්ඛමුලාති එතාති සුඤ්ඤාගාරාති කායපථ භික්ඛවෙ, මා පමාදත්ථ, මා පච්ඡා විජ්ජාසාරිනො අසුචත්ථ, සෙය්‍යාපාපි තා පුට්ඨිකා දෙවතාති.

9. 1. 2. 10

වෙලාම සුතතං

එකං සමයං හගවා සාවතීයං වීහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන හගවා තෙත්ථුපසංඝාතී උපසංඝාතීන්ද්‍රා හගවතං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති. හගවා එතදවොච:

අපි නු තෙ ගහපති, කුලෙ දනං දියතීති? දියති මෙ හනෙත, කුලෙ දනං, තඤ්ච ඛො ලුඛං කණ්ණකං බිලබ්බදුතියහති.

ලුඛකෙඤ්චි¹ ගහපති, දනං දෙති පඤ්ඤා වා, තඤ්ච අසක්කච්චි² දෙති, අවිකතීකත්වා³ දෙති, අසහත්වා දෙති, අපච්ඡා⁴ දෙති, අනාගමනාදිට්ඨිකො දෙති. යත් යත් තස්ස තස්ස දනස්ස විපාකො භිබ්බන්තති, න උළාරාය හක්ඛණොගාය විත්තං නමති, න උළාරාය චත්ථොගාය විත්තං නමති, න උළාරාය යානොගාය විත්තං නමති, න උළාරෙසු පඤ්ඤා කාමතුණෙසු භොගාය විත්තං නමති. යෙපිස්ස තෙ භොතති පුත්තාති වා දුරාති වා දුසාති වා පෙත්තාති වා කම්මකරාති වා, තෙපි න සුස්සසන්නී, න යොතං ඕද්දානතී, න අඤ්ඤා විත්තං උපට්ඨපෙන්නී. තං කියාහෙතු: එවං හෙතං⁵ ගහපති, භොති අසක්කච්චකතානං⁶ කම්මොනං විපාකො.

1. ලුඛං වාපි:-සත්‍ය.

2. අපච්ඡාති. කත්වා:-සත්‍ය, අවිකතීකත්වා:-ත්‍ය.

3. අපච්ඡා:-සත්‍ය.

4. එවංදෙත:-සත්‍ය.

5. අසක්කච්චි. කතානා:-මඡ්ඡ.

මහණෙනි, අනෙක් බොහෝ දේවතා කෙනෙකුද මා කරා එළැඹි තෙල සැළකළහ.

“වහන්ස, පෙර මිනිස් බවට පැමිණියා වූ ම අපගේ නිවෙස් කරා පැවිද්දේ ඵලැබියහ. වහන්ස, ඒ අපි උවටත් කළමිහ. වෘද්ධතා කළමිහ. අසුන් දුනුමිහ. යථාශක්තියෙන් යථාබලයෙන් දන සංවිභාග කළමිහ. දහම් ඇසුමට වෙත හුනුමිහ. යොමු කළ කන් ඇත්තමෝ දහමුද ඇසුමහ. අයා දහමුද දරුමහ. දරු දහමුන්ගේ අරුත් පිරික්සුමහ. අරුත් දන පෙළ දම් දෑන ධර්මානුධර්මය පිළිපැදියමහ. වහන්ස, ඒ අපි පරිපූර්ණ කර්මාන්ත ඇත්තමෝ විපිළියර නො වූමෝ නො පසු කැවෙත්-නමෝ ප්‍රණීත කායයට පැමිණියමහ” යි.

මහණෙනි, තෙල රුක් මුල් ය, කෙල භුක්තාගාර ය, මහණෙනි, ධ්‍යාන කරවු, පමා නො වවු, තෙල පළමු දෙවතාවන් සෙයින් පසු නහමක් විපිළියර වවු යි.

9. 1. 2. 10

වේලාම පුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් කුටර ජේතවන නම් වූ අනේපිටු මහඳිටුහුගේ අරමිහි වසනයේක. එකලහි අනේපිටු ගැහැව් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පස්ව භිත, එකක් පස්ව හුන් අනේපිටු ගැහැව් හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ගැහැවිය, කාගේ කුලයෙහි දන් දෙනු ලැබේ දැයි. “වහන්ස, මාගේ කුලෙහි දන් දෙනු ලැබේ. හෙද වනාහි රුක්ෂ වූ කාඩ් දිය දෙවනු කොට ඇති නිවුටු බතෙකැ” යි.

ගැහැවිය, රුක්ෂ වේව යි ප්‍රණීත වේව යි දන් දේ නම් හෙද නො-සකස් කොට දේ නම් අගරු කොට දේ නම් සියතීන් නො දේ නම් භීරුකරු කොට නො දේ නම් කම්පල සඳහා නො දේ නම් යම් යම් ම තැනෙක ඒ ඒ ද්‍යායාගේ චිත්ත පහළ වේ ද උදර භක්තානුභවය පිණිස ඔහු සිත නො නැමෙයි. උදර වසානුභවය පිණිස ඔහු සිත නො නැමෙයි. උදර යානානුභවය පිණිස ඔහු සිත නො නැමෙයි. උදර පස්කම්හි භූතෙහි භෞතය පිණිස සිත නො නැමෙයි. ඔහුගේ පුත්‍රයහ කියා වේවයි අභිභූ කියා වේව යි දස්ත කියා වේව යි, ප්‍රේෂායහ (මෙහෙ-කරු වහල්ලු) කියා වේව යි, කම්කරුහ කියා වේව යි යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් උහුන් වදන් අසනු නො කැමැති වෙත්, සවන් නො දෙත්, දුනුමට සිත නො එළවත්, එකවර හෙයින්: ගැහැවිය, නො සකස් කොට කළ කර්මයන්ගේ විපාකය එබඳු වේ ද එහෙයිනි.

දුටුකෙළවරි ගහපති, දුනං දෙනී, පඤ්ඤාං වා. තඤ්ඤාං සංකප්පං දෙනී, වික්කකපා දෙනී, සහසා දෙනී, අනපච්ඡාදං දෙනී, ආගමනදිට්ඨිතො දෙනී. යස් යස් තස්ස තස්ස දුකස්ස විපාකො නිබ්බතනී, උළාරාය හත්තභොගාය විත්තං නමිති. උළාරාය වත්තභොගාය විත්තං නමිති. උළාරාය යානභොගාය විත්තං නමිති. උළාරෙසු පඤ්ඤාසු කාමගුණෙසු භොගාය විත්තං නමිති. යෙසිසා තෙ භොගානි පුත්තානි වා දුරානි වා දසානි වා භෙසසානි වා කම්මකරානි වා තෙපි සුසංසාදා සොතං ඔදහනතී, අඤ්ඤාය විත්තං උපධංපෙතති. තං කිසං හෙතු: එවං හෙතං ගහපති, භොති සංකප්පවිකතානං¹ කම්මානං විපාකො.

භූතපුබ්බං ගහපති, වෙලාමො නාම බ්‍රාහ්මණො අභොසි. යො එවරුපං දුනං අද්ධි මහාදුනං: චතුරාසීතිසුවණ්ණොතිසහසානි අද්ධි රුපිය පුරානි. චතුරාසීති රුපියපාතිසහසානි අද්ධි සුවණ්ණපුරානි, චතුරාසීති කංසපාතිසහසානි අද්ධි ගිරිකුඤ්ඤාපුරානි, චතුරාසීති හත්තිසහසානි අද්ධි සොවණ්ණාලච්ඡාරානි සොවණ්ණධරානි හෙමජාලසංකප්පනානි. චතුරාසීතිරථ සහසානි අද්ධි සිහවම්මපරිවාරානි ව්‍යාශ්ශ වම්මපරිවාරානි දිපිවම්මපරිවාරානි පණ්ඩුකම්මපරිවාරානි සොවණ්ණාලච්ඡාරානි සොවණ්ණධරානි හෙමජාලසංකප්පනානි.² චතුරාසීති ධෙත්‍රසහසානි අද්ධි දුක්ඛසංකප්පනානි³ කංසුපධාරණානි, චතුරාසීති කඤ්ඤාසහසානි අද්ධි ආමුක්කමණිකුණ්ඩලායො.⁴ චතුරාසීතිපඤ්ඤාසහසානි අද්ධි ගොණකප්පනානි පටිකප්පනානි පටිකප්පනානි කාදුලිමිගපවරපටිකප්පනානි⁵ සාලකප්පනානි උභතො ලොභකප්පනානි. චතුරාසීති වත්තකොට්ඨසහසානි අද්ධි බොම්සුබ්බානං කොසෙය්‍යසුබ්බානං කම්මලසුබ්බානං කප්පාසිකසුබ්බානං. කො පන වාදෙ අනන්තසාපාතස්ස ඛණ්ඩස්ස භොජ්‍යස්ස ලෙය්‍යස්ස පෙය්‍යස්ස? නපෙය්‍ය මඤ්ඤා විසයඤ්ඤානි.⁶

සියා බො පන තෙ ගහපති. එවම්සා “අඤ්ඤා නුත තෙන සම්මයෙන වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො අභොසි යො තං දුනං අද්ධි මහාදුනානතී න බො පනෙතං ගහපති. එවං දුට්ඨිකං, අහං තෙන සම්මයෙන වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො අභොසිං, අහං තං දුනං අද්ධි මහාදුනං.

තස්මිං බො පන ගහපති, දුනෙ න කොට්ඨි දුක්ඛණ්ණෙය්‍යා අභොසි. න තං කොට්ඨි දුක්ඛණ්ණං විසොධෙති. යං ගහපති, වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො දුනං අද්ධි, මහාදුනං. යො වෙකං දිට්ඨිසම්මතතං භොජෙය්‍ය, ඉදං තෙනා මහථලකරං.

1. සංකප්පං කතානං-මජ්ඣං.

2. හෙමජාලපට්ඨිකප්පනානි-මජ්ඣං.

3. දුක්ඛානාධිකානි-මජ්ඣං. දුක්ඛසංකප්පනානි; සං-දුක්ඛප්පනානි-PTS.

4. ආමුක්කමණිකුණ්ඩලායො-දිථි, මජ්ඣං.

5. කාදුලිමිගපවරපටිකප්පනානි-මජ්ඣං.

6. විසයඤ්ඤා; දිථි-PTS.

ගැහැවිය, රුක්ෂ වෙවයි ප්‍රණීත වෙවයි දන් දේ නම් එද සකසා දේ නම් ගරු කොට දේ නම් සියනින් දේ නම් නිරතුරු කොට දේ නම් කම්පල ගඳහා දේ නම් යම් යම් තැනෙක ඒ ඒ දනයාගේ විපාක පහළ වේ ද, උදර හක්කහෝගය පිණිස සිත නැමෙයි. උදර වස්ත්‍රභොගය පිණිස සිත නැමෙයි. උදර යානභොගය පිණිස සිත නැමෙයි. උදර පස්කම්-ගුණෙහි භොගයට සිත නැමේ. ඔහුගේ පුත්‍රයහ කියා වෙවයි අඹුහ කියා වෙවයි, දස්හ කියා වෙවයි ප්‍රේෂ්‍යයහ කියා වෙවයි කම්කරුහ කියා වෙවයි යම් ඒ තෙතෙක් වෙන් නම් ඔහු ද අයනු කැමැති වෙන්. සවන් දෙත්. දනුමට සිත් එළවත්. එහෙයින්: කවර ගැහැවිය, සකස් කොට කළ කර්මයන්ගේ විපාකය එබඳු වේද එහෙයින්.

ගැහැවිය, පෙරවුවක් කියමි. වෙලාම නම් බමුණෙක් විය. හේ මෙ බඳු මහාදන නම් දනක් දින: රිදියෙන් පිරු සුවාසු දහසක් රන්මුවා පා දින. රනින් පිරු සුවාසු දහසක් රිදිමුවා පා දින. අමුරනින් පිරු සුවාසු දහසක් කස්ලෝපා දින. සවණ්ණාලකාර ඇති රන් දද ඇති රන් රසු දලින් ගැවසුණු සුවාසු දහසක් ඇතුන් දින. සිහසම් අතුළ, වගසම් අතුළ, දිවියම් අතුළ, පඩු ඇඹුල් අතුළ රන්ලකර ඇති රන් දද ඇති රන් රසු දලින් ගැවසුණු සුවාසු දහසක් විය දිනි. දුගුල් අතුළ කස්ලෝ කොසු ඇති සුවාසු දහසක් දෙනුන් දින. මිණි කොඩොල් පැළඳි සුවාසු දහසක් කන්‍යාවන් දින. කොඳුපලස් අතුළ සුදු ඇතිරි අතුළ සනපුස් එළලොම් ඇතිරි අතුළ කෙසෙල් මුව යමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත දෙපස තැබූ කණ්ඩයින් ඇති සුවාසු දහසක් පළහ දින. සියුම් කොමු පිළිය සියුම් කෝසෙය්‍ය පිළිය, සියුම් කම්බිලිය, සියුම් කපුපිළිය යන කෙළ සුවාසු දහසක් වයනු දින. අනන්‍යාන බාද්‍ය භොර්‍ය ලෙහ්‍ය පෙය පිළිබඳ කවර කරා ය? නදින් මෙන් ගලති.

ගැහැවිය තට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ම ය: එයමයෙහි වෙලාම බමුණු අනිකෙක් ම විය. හේ මහාදන නම් ඒ දන දින" යි, ගැහැවිය, කෙල මෙසේ නොදන යුතු: එයමයෙහි මම වෙලාම බ්‍රාහ්මණ වීමි, මහාදන නම් මු ඒ දන මම දිනිමි.

ගැහැවිය, ඒ දනයෙහි දක්ෂිණාර්හ කිසිවෙක් නො විය. කිසිවෙක් ඒ දක්ෂිණාව පිරිසිදු නො කළේ ය. ගැහැවිය වෙලාම බමුණු මහාදන නම් යම් දනක් දිනි ද, යමෙකුත් එක් දිව්‍යියම්පන්න (සොකාපන්න) යකු වළඳවා ද, මෙය එයට මහත්ඵලකරයි.

යඤ්චි ගහපති වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො දනං අද්ධි මහාදනං, යො ච සතං දිට්ඨිසම්පන්නානං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං සකදගාමීං භොජෙය්‍ය, ඉදං තතො මහපථලතරං.

යඤ්චි ගහපති වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො දනං අද්ධි මහාදනං, යො ච සතං සකදගාමීනං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං අනාගාමීං භොජෙය්‍ය, -පෙ යො ච සතං අනාගාමීනං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං අරහත්තං භොජෙය්‍ය -පෙ- යො ච සතං අරහත්තානං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං පච්චෙකවුද්ධං භොජෙය්‍ය -පෙ- යො ච සතං පච්චෙකවුද්ධානං භොජෙය්‍ය, යො ච තථාගතං අරහත්තං සම්මාසම්බුද්ධං භොජෙය්‍ය -පෙ- යො ච බුද්ධපමුඛං¹ භික්ඛුසංඝං භොජෙය්‍ය -පෙ- යො ච වාතුද්දිසං සංඝං උද්දිසා විහාරං කාරාපෙය්‍ය-පෙ- යො ච පසන්නවිනේනා බුද්ධඤ්චි ධම්මඤ්චි සංඝඤ්චි සරණං ගවේජය්‍ය -පෙ- යො ච පසන්නවිනේනා සිංඝාපද්‍රවි සමාදිපෙය්‍ය පාණ්ණිපානා වෙරමණි, දදින්නාදනා වෙරමණි, කාමෙසුම්මප්පාචාරා වෙරමණි, මුසාවාද වෙරමණි, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදද්ධානා වෙරමණි. යො ච අනුමයො ගඤ්චුහනමිත්තමි² මෙතඤ්චිතං භාවෙය්‍ය ඉදං තතො මහපථලතරං.

යඤ්චි ගහපති, වෙලාමො බ්‍රාහ්මණො දනං අද්ධි, මහාදනං, යො චෙකං දිට්ඨිසම්පන්නං භොජෙය්‍ය, යො ච සතං දිට්ඨිසම්පන්නානං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං සකදගාමීං භොජෙය්‍ය, යො ච සතං සකදගාමීනං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං අනාගාමීං භොජෙය්‍ය, යො ච සතං අනාගාමීනං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං අරහත්තං භොජෙය්‍ය, යො ච සතං අරහත්තානං භොජෙය්‍ය, යො චෙකං පච්චෙකවුද්ධං භොජෙය්‍ය, යො ච සතං පච්චෙකවුද්ධානං භොජෙය්‍ය, යො ච තථාගතං අරහත්තං සම්මාසම්බුද්ධං භොජෙය්‍ය, යො ච බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසංඝං භොජෙය්‍ය, යො ච වාතුද්දිසං සංඝං උද්දිසා විහාරං කාරාපෙය්‍ය, යො ච පසන්නවිනේනා බුද්ධඤ්චි ධම්මඤ්චි සංඝඤ්චි සරණං ගවේජය්‍ය, යො ච පසන්නවිනේනා සිංඝාපද්‍රවි සමාදිපෙය්‍ය පාණ්ණිපානා වෙරමණි-පෙ-සුරාමෙරයමජ්ජපමාදද්ධානා වෙරමණි. යො ච අනුමයො ගඤ්චුහනමිත්තමි මෙතඤ්චිතං භාවෙය්‍ය, යො ච අවජ්ජරාසංඝාතමිත්තමි අභිච්චසංඤ්ඤා භාවෙය්‍ය ඉදං තතො මහපථලතරන්ති.

සිහනාදවගෙහා දුතියො.

කසපුද්දනං

නාදො¹ ස උපාදිපෙය්‍යො ච කොට්ඨිතෙන සම්මාදානා
ගණ්ඨසංඤ්ඤා කුලං මෙත්තං දෙවතා වෙලාමෙනාවාති

1. පොට්ඨි-අධ්‍යක්ෂරාය.

1. බුද්ධපමුඛ-මජ්ඣිම.

2. ගඤ්චුහනමිත්තමි-මජ්ඣිම. ගද්දුහනමිත්තමි-කතරී

ගැහැවිය, වේලාම බමුණු මහාදන නම් යම් දනක් දිනි ද, යමෙක් දිට්ඨිපත්තයන් සියයක් වළඳවා ද, යමෙකුත් එක් සකාදගාමී පුභුලකු වළඳවා නම් මෙය එයට මහත්ඵලතර යි.

ගැහැවිය, වේලාම බමුණු මහාදන නම් යම් දනක් දිනි නම් යමෙකුත් සකාදගාමීන් සියයක් වළඳවා නම්... යමෙකුත් එක් අනාගාමියකු වළඳවා නම්... යමෙකුත් සියක් අනාගාමීන් වළඳවා නම්... එක් රහතකු වළඳවා නම්... යමෙකුත් සියක් රහතන් වළඳවා නම්... යමෙකුත් එක් පයේ බුදු කෙනකුත් වළඳවා නම්... යමෙකුත් සියක් පයේ බුදු කෙනකුත් වළඳවා නම්... යමෙකුත් තරාගත අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වළඳවා නම්... යමෙකුත් බුදුපාමොක් ඩික්සහන වළඳවා නම්... යමෙකුත් සිවුදිගින් වඩනා සඟුන් උදෙසා, වෙහෙරක් කරවා නම්... යමෙකුත් පහන් සිතැතියේ බුදුන් දහම් සඟුන් සරණ යේ නම්... යමෙකුත් පහන් සිතැතියේ පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ය, අධිනාදනින් දුරුවීම ය, කාමයන්හි මිසභාරින් දුරුවීම ය, මුසවායෙන් දුරුවීම ය, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරුවීම ය යන සිකපද සමාදන් වේ නම්... යමෙකුත් යටත්පිරිසෙයින් ගඳ සුඹුනා පමණ කලක් මෙන්සිත වඩා නම් මෙය එයට මහත්ඵලතර යි.

ගැහැවිය, වේලාම බමුණු මහාදන නම් යම් දනක් දිනි නම් යමෙකුත් දිට්ඨිපත්තයකු වළඳවා නම්, යමෙකුත් සියක් දිට්ඨිපත්තයන් වළඳවා නම් යමෙකුත් එක් සකාදගාමියකු වළඳවා නම් යමෙකුත් සියක් සකාදගාමීන් වළඳවා නම්, යමෙකුත් එක් අනාගාමියකු වළඳවා නම්, යමෙකුත් සියක් අනාගාමීන් වළඳවා නම්, යමෙකුත් එක් රහතකු වළඳවා නම්, යමෙකුත් සියක් රහතන් වළඳවා නම්, යමෙකුත් එක් පයේ බුදු කෙනකුත් වළඳවා නම්, යමෙකුත් සියක් පයේබුදුකෙනකුත් වළඳවා නම්, යමෙකුත් තරාගත අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වළඳවා නම්, යමෙකුත් බුදුපාමොක් ඩික්සහන වළඳවා නම්, යමෙකුත් සිවුදිගින් සඟුන් උදෙසා වෙහෙරක් කරවා නම්, යමෙකුත් පහන් සිතැතියේ බුදුන් දහම් සඟුන් සරණ යේ නම්, යමෙකුත් පහන් සිතැතියේ පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ය... මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් දුරුවීම ය යන සිකපද සමාදන් වේ නම්, යමෙකුත් යටත් පිරිසෙයින් ගඳ සුඹුනා පමණ කලකුත් මෙන් සිත් වඩා නම් යමෙකුත් අසුරුසන් ගෙන පමණ කලකුත් අනිත්‍ය සංඥ වඩා නම් මේ එයට මහත්ඵලතර යි.

දෙවැනි සිහිනාද වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සිහිනාදය, සොපාදිසෙසය, කොට්ඨිතය, සජ්ඣාය, ගණ්ඨය, සඤ්ඤය, කුලය, මෙත්තාය, දෙවිතාය, වේලාම ය යි, දස සූත්‍ර යි.

3. සත්තාවාසවගෙහා

9. 1. 3. 1

යාන සුතකං

[සාවකීතිදනං]

නීති භික්ඛවෙ, යානෙහි උක්ඛරකුරුකා මනුස්සා දෙවෙ ව තාව තිංසෙ අධිගණනන්¹ ජමබ්බදීපිකෙ ව මනුස්සෙ. කතමෙහි තීති:

අමමා අපරිභ්‍යාසා, නියතාප්පකා, විසෙසභුතො.¹ ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, නීති යානෙහි උක්ඛරකුරුකා මනුස්සා දෙවෙ ව තාවතිංසෙ අධිගණනන් ජමබ්බදීපිකෙ ව මනුස්සෙ.

නීති භික්ඛවෙ, යානෙහි දෙවා තාවතිංසා උක්ඛරකුරුකෙ ව මනුස්සෙ අධිගණනන් ජමබ්බදීපිකෙ ව මනුස්සෙ. කතමෙහි තීති:

දිබ්බත ආසුතා, දිබ්බත වණ්ණන, දිබ්බත සුබත. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, නීති යානෙහි දෙවා තාවතිංසා උක්ඛරකුරුකෙ ව මනුස්සෙ අධිගණනන් ජමබ්බදීපිකෙ ව මනුස්සෙ.

නීති භික්ඛවෙ, යානෙහි ජමබ්බදීපිකා මනුස්සා උක්ඛරකුරුකෙ ව මනුස්සෙ අධිගණනන් දෙවෙ ව තාවතිංසෙ. කතමෙහි තීති:

සුරා, සතිමනෙතා, ඉධ බ්‍රහ්මවර්යවායො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, නීති යානෙහි ජමබ්බදීපිකා මනුස්සා උක්ඛරකුරුකෙ ව මනුස්සෙ අධිගණනන් දෙවෙ ව තාවතිංසෙති.

9. 1. 3. 2

බලුඛක සුතකං

[සාවකීතිදනං]

තයො ව භික්ඛවෙ, අසාබලුඛක දෙසියසාමී තයො ව පුරිස-බලුඛක, තයො ව අසාපදසෙස², තයො ව පුරිසපදසෙස³ තයො ව හරෙ⁴ අසාපාතියො තයො ව හරෙ පුරිසාපාතියෙ තං සුභාථ, සාධුකං මනාසිකරොථ, භාඤ්ඤාමීති.

1. විසෙසභුතං මජ්ඣං.

3. පුරිසපදසෙස - මජ්ඣං.

2. අසාපදසෙස මජ්ඣං.

4. හරෙ - මජ්ඣං.

3. සත්තාවාස වගීය

9. 1. 3. 1

යාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් උතුරුකුරුදිවයිත්වැසි මිනිස්සු තවතිසා වැසි දෙවියන් ද දඹදිව වැසි මිනිසුන් ද මැඩ සිටුනාහ (විශිෂ්ටවෙති) කවර තුනෙකින් යත්:

මමකිය නැතිකියානු පරිග්‍රහ රහිතයන, නියතගති හා ආප්‍ර හා ඇතියන, වෙයෙස් වැඩුම ඇතියන. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් උතුරුකුරු දිවයිත් වැසි මිනිස්සු තවතිසා වැසි දෙවියනුද දඹදිවවැසි මිනිසුනුද මැඩ සිටුනාහ.

මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ උතුරුකුරු දිවයිත් වැසි මිනිසුනුද දඹදිවවැසි මිනිසුනුද මැඩ සිටුනාහ. කවර තුනෙකින් ද යත්:

දිව්‍ය ආයුෂ්‍යයන, දිව්‍යවණ්‍යයන, දිව්‍ය සුඛයෙනැ මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් තවතිසාවැසි දෙවියෝ උතුරුකුරු දිවයිත් වැසි මිනිසුනුද දඹදිවවැසි මිනිසුනුද මැඩ සිටුනාහ.

මහණෙනි, තෙකරුණෙකින් දඹදිවවැසි මිනිස්සු උතුරුකුරුදිවයිත්වැසි මිනිසුනුද තවතිසා වැසි දෙවියනුද මැඩ සිටුනාහ. කවර තුනෙකින් යත්:

ශුරයන, ස්මෘතිමත් හ, මෙ අත්තවර්ති බලයර විසුම ය. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් දඹදිව වැසි මිනිස්සු උතුරුකුරු දිවයිත්වැසි මිනිසුනුද තවතිසා වැසි දෙවියනුද මැඩ සිටුනාහ.

9. 1. 3. 2

බ්‍රහ්මකොපම සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, තුන් අස්කුංචයනුද තුන් මිනිස් කුංචයනුද තුන් අභිජාත අශ්වයනුද තුන් අභිජාත පුරුෂයනුද තුන් හද අශ්වජාතොය-යනුද තුන් හදපුරුෂජාතොයයනුද දෙයමි. ඒ අසවු, මොනොවට මෙතෙහි කරවු, දෙයමි යි.

එවං හතොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවිතො පට්ටසොසුං හගවා එතදවොච:

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො අසාඛඵඛිං:

ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා අසාඛඵඛිං ජවසම්පන්නො ව හොති, න වණණ්ණසම්පන්නො, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා අසාඛඵඛිං ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා අසාඛඵඛිං ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො අසාඛඵඛිං.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො පුරිසඛඵඛිං: ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා පුරිසඛඵඛිං ජවසම්පන්නො හොති න වණණ්ණසම්පන්නො හොති, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා පුරිසඛඵඛිං ජවසම්පන්නො ව හොති, වණණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, එකවෙවා පුරිසඛඵඛිං ජවසම්පන්නො ව හොති, වණණ්ණසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, පුරිසඛඵඛිං ජවසම්පන්නො හොති න වණණ්ණසම්පන්නො, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං දුක්ඛ-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති 'අයං දුක්ඛනිරෝධඝාමීති පටිපද'ති යථාභූතං පජානාති. ඉදම්ඤ්ඤ ජට්ඨං වද්ථී. අභිධමමෙ ඛො පන අභිචිතයෙ පඤ්ඤං පුට්ඨො සංයාදෙති, නො විසාජෙජති, ඉදම්ඤ්ඤ න වණණ්ණං වද්ථී. න ඛො පන ලාභී හොති චිට්ඨ පිණ්ඩානසෙනාසනගිලානපට්ටයගෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, ඉදම්ඤ්ඤ න ආරොහපරිණාහණං වද්ථී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, පුරිසඛඵඛිං ජව-සම්පන්නො හොති න වණණ්ණ සම්පන්නො, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො.

එසේය වහන්සැ යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවත්හු තෙල වදළහ:

මහණෙනි, තුන් අස්කුංඛයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවහි එක් අස්කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වර්ණසම්පන්න නො වෙයි, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ.

මහණෙනි, මෙලොවහි එක් අස්කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි, වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ.

මහණෙනි, මේ ලොවහි එක් අස්කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි, වර්ණසම්පන්න ද වෙයි, ආරොහ පරිණාහ සම්පන්න ද වේ. මහණෙනි, මේ අස් කුංඛයෝ තුන්දෙන ය.

මහණෙනි, මිනිස් කුංඛයෝ තිදෙන කවරහ යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවහි එක් මිනිස් කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි, වර්ණසම්පන්න නො වෙයි, ආරොහ පරිණාහ සම්පන්න නො වේ.

මහණෙනි, මෙලොවහි එක් මිනිස් කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි, වර්ණසම්පන්න ද වෙයි, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ.

මහණෙනි, මේ ලොවහි එක් මිනිස් කුංඛයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි, වර්ණසම්පන්න ද වෙයි, ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මිනිස් කුංඛයා කෙසේ ජවසම්පන්න වෙද, වර්ණසම්පන්න නො වෙද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙද යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ‘මේ දුකැ’යි යථාභූත කොට (ඇති සැටියෙන්) දනී. ‘මේ දුඃඛප්‍රදය’යි යථාභූතය දනී. ‘මේ දුඃඛනිරෝධ ය’යි යථාභූත කොට දනී. ‘මේ දුඃඛනිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපද’යි යථාභූතකොට දනී. මේ ඔහුගේ ජවයෙහි ලා කියමි. අභිධම්මිකයෙහි අභිවිතය විෂයෙහි පැණ පුළුවන්හා ලද්දේ (කරාව) හිදුවයි. විසර්ජනා නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ අවර්ණය කියමි. සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නො ලබනසුලු වෙයි. මෙය ඔහුගේ අනාරොහ පරිණාහයි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ මිනිස් කුංඛයා ජවසම්පන්න වෙයි. වර්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො වෙයි.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ, පුරිසබ්ඵචේයා ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති යථාභූතං පඡානාති, 'අයං දුක්ඛ-
සමුදයො'ති යථාභූතං පඡානාති, 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං
පඡානාති, 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදු'ති යථාභූතං පඡානාති.
ඉදමස්ස ජවස්මිං වදුමි. අභිධමෙම ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො
විසංජෙජ්ඣි තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණණස්මිං වදුමි, න ඛො පන ලාභී
හොති විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස
න ආරොහපරිණාහස්මිං වදුමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ, පුරිසබ්ඵචේයා
ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහ-
සම්පන්නො.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ, පුරිසබ්ඵචේයා ජව සම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති යථාභූතං පඡානාති - පෙ - අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදු'ති යථාභූතං පඡානාති, ඉදමස්ස ජවස්මිං වදුමි.
අභිධමෙම ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො විසංජෙජ්ඣි, තො සංසාදෙති.
ඉදමස්ස වණණස්මිං වදුමි. ලාභී ඛො පන හොති විවර පිණ්ඩපාතසෙනාසන-
ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහස්මිං වදුමි.
එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසබ්ඵචේයා ජවසම්පන්නො ව හොති, වණණ-
සම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො
පුරිසබ්ඵචේයා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො අසංසදස්සා:¹

ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො අසංසදස්සො -පෙ- ජවසම්පන්නො ව හොති,
වණණ සම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ
තයො අසංසදස්සා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො පුරිස සදස්සා:

ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො පුරිසසදස්සො -පෙ- ජවසම්පන්නො ව
හොති, වණණසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව.

1. අසංසරස්සා - මජ්ඣ.

මහණෙනි, කෙසේ මිනිස් කුංඛයා ජවසම්පන්නත් වණ්‍යසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද;

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ‘මේ දුකැ’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය, ‘මේ දුඃඛ සමුදය’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය, ‘මේ දුඃඛ නිරෝධය’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය, ‘මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය. මේ ඔහුගේ ජවයයි කියමි. අභිධර්ම විෂයෙහි අභිවිතය විෂයෙහි පෑණ පුළුවන් නා ලද්දේ විසර්ජනා කෙරෙයි. අවසාදනා නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වණ්‍යයි කියමි සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නො ලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ අනාරොහපරිණාහයයි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ මිනිස් කුංඛයා ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්‍යසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො වේ.

මහණෙනි, මිනිස් කුංඛයා කෙසේ ජවසම්පන්න වේ ද, වණ්‍යසම්පන්න වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න වේ ද යත්;

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ‘මේ දුකැ’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය. ... ‘මේ දුඃඛ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද’යි යථාභූත කොට දන්නේ ය. මේ ඔහුගේ ජවයයි කියමි. අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි පෑණ පුළුවන් නා ලද්දේ විසර්ජනා කෙරෙයි (කථාව) නො හිසුවයි. මේ ඔහුගේ වණ්‍යයි කියමි. සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබනසුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහයයි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ මිනිස් පොච්ඡා ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්‍යසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ මිනිස් කුංඛයෝ තිදෙන ය.

මහණෙනි, අභිජාතාශ්වයෝ තිදෙන කවරහ යත්;

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එක් අභිජාත අශ්වයෙක් ... ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්‍යසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වේ. මහණෙනි, මේ අභිජාත අශ්වයෝ තිදෙනා යි.

මහණෙනි, අභිජාත පුරුෂයෝ තිදෙන කවරහ යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි එක් අභිජාත පුරුෂයෙක් ... ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්‍යසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, පුරිසසදෙසො -පෙ- ජවසම්පන්නො ව හොති,
වණණසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤානං ඔරඤ්ඤානං සංකොඤ්ඤානං
පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත් පරිනිබ්බාධී හොති අනාවතතිධම්මො
තස්මා ලොකා, ඉදම්සං ජවසම්. අභිධම්මො ඛො පන අභිචිතයෙ
පඤ්ඤා පුට්ඨො විසසජ්ජති නො සංසාදෙති, ඉදම්සං වණණසම්. වදම්.
ලාභී ඛො පන හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-
පරික්ඛාරානං, ඉදම්සං ආරොහපරිණාහසම්. වදම්. එවං ඛො භික්ඛවෙ,
පුරිසසදෙසො ජවසම්පන්නො ව හොති, වණණසම්පන්නො ව ආරොහ-
පරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො පුරිසසදෙසො.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො හද්දා අසාපාතියා:

ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා හද්දා අසාපාතියො -පෙ- ජවසම්පන්නො ව
හොති, වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ, තයො හද්දා අසාපාතියා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, තයො හද්දා පුරිසාපාතියා.

ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා හද්දා පුරිසාපාතියො -පෙ- ජවසම්පන්නො ව
හොති, වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, හද්දා පුරිසාපාතියො - පෙ - ජවසම්පන්නො ව
හොති, වණණසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුක්තිං පඤ්ඤා
විමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සම්මතතා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉද-
ම්සං ජවසම්. වදම්. අභිධම්මො ඛො පන අභිචිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො
විසසජ්ජති, නො සංසාදෙති. ඉදම්සං වණණසම්. වදම්, ලාභී ඛො පන
හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනාගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, ඉද-
ම්සං ආරොහපරිණාහසම්. වදම්.

එවං ඛො භික්ඛවෙ, හද්දා පුරිසාපාතියො ජවසම්පන්නො ව හොති,
වණණසම්පන්නො ව, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ, තයො හද්දා පුරිසාපාතියාති.

මහණෙනි, කෙසේ අභිජාතපුරුෂ ... ජවසම්පන්න වේද, වණ්ණසම්පන්න වේද, ආරොහ පරිණාහ සම්පන්න වේද යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ පඤ්ච ඔරම්භාගීය සංකප්පයෙන් පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වෙයි. එ ලොචිත් නො පෙරළෙන සැහැවී ඇතිවේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ජවයයි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිචිතයෙහි පැන පුළුල්වන ලද්දේ වීසර්ජනා කෙරෙයි. කරාව නො හිදුවයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණයි කියමි. සිදුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබනසුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහයයි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අභිජාත පුරුෂ ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වේ. මහණෙනි, මේ පුරුෂාභිජාතයෝ කිදෙනාය.

මහණෙනි, හද්‍රාශ්වාජානායයෝ කිදෙන කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි එක් හද්‍ර අශ්වාජානායයෙක් ... ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ හද්‍ර අශ්වාජානායයෝ කිදෙනා යි.

මහණෙනි, හද්‍රපුරුෂාජානායයෝ කිදෙන කවරහ යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවහි එක් හද්‍ර පුරුෂාජානායයෙක් ... ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න වේ.

මහණෙනි, කෙසේ හද්‍රපුරුෂාජානාය කෙමේ ජවසම්පන්න වේද, වණ්ණසම්පන්නත් වේද, ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේද යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ ආසුච්ඡන්දයෙන් අනාසුචි වීත්ත-විලුක්ඛිය ප්‍රභේදිලුක්ඛිය ඉහාත්මයෙහි ම කෙමේ දන. පසක් කොට පළුඹ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ ජවයයි කියමි, අභිධර්මයෙහි අභිචිතයෙහි පැණ පුළුල්වන ලද්දේ වීසර්ජනා කරයි. කරාව නො හිදුවයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණයි කියමි, සිදුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබනසුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහයයි කියමි.

මහණෙනි, මෙසේ හද්‍රපුරුෂාජානාය ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වේ. මහණෙනි, මේ හද්‍රපුරුෂාජානායයෝ කිදෙනාය යි.

9. 1. 3. 3

තණ්ණා මුලක සුතතං

[සාවකීතිදානං]

නව භික්ඛවෙ, තණ්ණාමුලකෙ ධම්මෙ දෙසෙසාමි. තං සුඤ්ඤාථ, සාදුක්ඛං මනසිකරොථ, භාසිසාමිති. එවා හතෙන ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පටිදෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, නව තණ්ණාමුලකා ධම්මො? තණ්ණං පට්ඨව පරියෙසනා. පරියෙසනං පට්ඨව ලාභො, ලාභං පට්ඨව විනිවිජ්ජයො විනිවිජ්ජයං. පට්ඨව ඡන්දරාගො, ඡන්දරාගං පට්ඨව අපේක්ඛාසානං, අපේක්ඛාසානං පට්ඨව පරිඤ්ඤානො පරිඤ්ඤානං පට්ඨව මච්ඡරියං, මච්ඡරියං පට්ඨව ආරක්ඛා, ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛාද්වයසංස්ථානං¹ කලහ උග්ගහ උච්චාද්වය² තුවංතුවපෙසසුඤ්ඤාප්පාදාද අනෙකෙ පාපතා අකුසලා ධම්මො සමගවන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, නව තණ්ණාමුලකා ධම්මොති.

9. 1. 3. 4

සත්තාවාස සුතතං

[සාවකීතිදානං]

නව ඉමෙ භික්ඛවෙ, සත්තාවාසා. කතමෙ නව:

1. සන්තී භික්ඛවෙ, සත්තා නානත්තකායා නානත්ත සංඤ්ඤිතො සෙය්‍යා-
ථාපි මනුස්සා එකච්චෙ ව දෙවා එකච්චෙ ව විත්ථිපාතිකා. අයං පඨමො
සත්තාවාසො.

2. සන්තී භික්ඛවෙ, සත්තා නානත්තකායා එකත්ත සංඤ්ඤිතො සෙය්‍යා-
ථාපි දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභි නිබ්බන්තා. අයං දුතියො සත්තාවාසො.

3. සන්තී භික්ඛවෙ, සත්තා එකත්තකායා නානත්ත සංඤ්ඤිතො සෙය්‍යා-
ථාපි දෙවා ආහසුරා. අයං තතියො සත්තාවාසො.

4. සන්තී භික්ඛවෙ, සත්තා එකත්තකායා එකත්ත සංඤ්ඤිතො සෙය්‍යා-
ථාපි දෙවා සුහතිණ්ඩා. අයං චතුස්සො සත්තාවාසො.

1. දුක්ඛාද්වයසංස්ථානං - මජ්ඣ.

2. කාලහච්ඡග්ග උච්චාද්වය - මජ්ඣ.

9. 1. 3. 3

තෂ්ණාමූලක සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, තෂ්ණාමූලක ධර්ම නවය දෙසමි. අසවු, මොනොවට මෙතෙහි කරවු, කියමි යි, එසේය වහන්සැයි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, නව තෂ්ණාමූලකධර්මයෝ කවරහ යත්: (වස්තු භෙදීමේ) තෂ්ණාව නිසා (රූපාදී අරමුණු) පයෙඝිෂණය, පයෙඝිෂණ නිසා (රූපාදී අරමුණු) ලාභය, ලාභය නිසා විනිශ්චය ය, විනිශ්චය නිසා ඡන්දරාග ය, ඡන්දරාගය නිසා (මම ය මාගේ යයි) බලවත් සතිටුහනය, බලවත් සතිටුහනය නිසා (තෂ්ණා දිට්ඨිවයයෙන්) පරිග්‍රහකරණය ය, පරිග්‍රහකරණය නිසා මාත්සයඝී ය, මාත්සයඝීය නිසා ආරක්ෂාය, ආරක්ෂා හේතුයෙන් දණ්ඩාදන ය යේත්‍රාදන කලහ විග්‍රහ විවාදය තෝ තෝයි බිණුම පෞඤ්ඤාය මුසාවාදය යන අනෙක ලාභක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහ. මහණෙනි, මේ නවතෂ්ණාමූලකධර්ම යි.

9. 1. 3. 4

සත්තාචාය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ සත්තයන් වසන තැන් නවයෙක. කවර නවයෙක යත්:

1. මහණෙනි නානාභිකාය නානාභිසංඥ සත්ත්‍ව ඇත. මිනිස්සු ඇතැම් දෙවියෝ ඇතැම් විනිපාතිකයෝ යම් බදු ද, එ මෙනි. මේ ප්‍රථම සත්තාචාය යි.

2. මහණෙනි, නානාභිකාය එකභිසං ඥානසංයෝ ඇත. පළමු පහළ බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ යම් බදු ද, එ මෙනි. මේ ද්විතීය සත්තාචාය යි.

3. මහණෙනි, එකභිකාය නානාභිසංඥ සත්ත්‍ව ඇත. ආභාසාර දෙවියෝ යම් බදු ද, එ මෙනි. මේ තෘතීය සත්තාචාය යි.

4. මහණෙනි, එකභිකාය එකභිසංඥ සත්ත්‍ව ඇත. ශුභකෘත්ස්න දෙවියෝ යම් බදු ද, එ මෙනි. මේ චතුර්ථ සත්තාචාය යි.

5. සතභි භික්ඛවෙ සත්ථා අසඤ්ඤිතො අසට්ඨංචෙදිනො, සෙය්‍යාථාපි දෙවා අසඤ්ඤසත්ථා. අයං පඤ්ඤිමො සත්ථාවාසො.

6. සතභි භික්ඛවෙ සත්ථා සබ්බසො රූපසඤ්ඤනං සමතික්ඛමා පටිස-
සඤ්ඤනං අසුඛමා නානත්තසඤ්ඤනං අමනසිකාරා 'අනන්තො
ආකාශො'ති ආකාශානඤ්ඤායනනුපගා. අයං ඡවෙධො සත්ථාවාසො.

7. සතභි භික්ඛවෙ සත්ථා සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායනනං
සමතික්ඛම 'අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති' විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනුපගා. අයං
සත්තමො සත්ථාවාසො.

8. සතභි භික්ඛවෙ සත්ථා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්ඛ-
ම 'නස්සි තිඤ්ඤි'ති ආතිඤ්ඤායනනුපගා. අයං අට්ඨමො සත්ථාවාසො.

9. සතභි භික්ඛවෙ සත්ථා සබ්බසො ආතිඤ්ඤායනනං සමතික්ඛම
නෙවස ඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපගා. අයං නවමො සත්ථාවාසො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නව සත්ථාවාසාති

9. 1. 3. 5

පඤ්ඤාපරිචිත සුත්තං

[සාවඤ්ඤිනිදානං]

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ඤාය විතං සුපරිචිතං
හොති, තසෙසතං නිසබ්බවෙ, භික්ඛුනො කල්‍යාණං වචනාය 'ථිණං ජාති චූඛිතං
බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාති ති.

කට්ඨඤ්ඤි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ඤාය විතං සුපරිචිතං හොති.
චිත්තරාගං මෙ විතනන්ති පඤ්ඤාය විතං සුපරිචිතං හොති. චිත්තදෝෂං මෙ
විතනන්ති පඤ්ඤාය විතං සුපරිචිතං හොති, චිත්තමොහං මෙ විතනන්ති පඤ්ඤාය
විතං සුපරිචිතං හොති. අසාරාගධමිඤ්ඤං¹ මෙ විතනන්ති පඤ්ඤාය විතං
සුපරිචිතං හොති. අසංකප්පධමිඤ්ඤං මෙ විතනන්ති පඤ්ඤාය විතං සුපරිචිතං
හොති.

1. අසාරාග ධම්මං - මජ්ඣ.

5. මහණෙනි, ප්‍රතිසංවේදනා රහිත අසංඤ්‍යාත්මන ඇත. අසංඤ්‍යාත්මන ඥාතෘයෝ යම් බද්ධ ද, එ මෙනි. මේ පඤ්චම සත්තාවාස යි.

6. මහණෙනි, සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ්චන් ඉක්ම ප්‍රතිසංඤ්චන්ගේ අස්තමගමයෙන් නානාසංඤ්චන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාශානඤ්චායතනයට පැමිණි සත්ත්තු ඇත. මේ ඡේදසත්තාවාස යි.

7. මහණෙනි, සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්චායතනය සමතික්‍රමණය කොට විඤ්ඤාය අනන්තය යි විඤ්ඤානන්තායතනයට පැමිණි සත්ත්තු ඇත. මේ ජනම සත්තාවාස යි.

8. මහණෙනි, සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානන්තායතනය ඉක්මවා කිසිත් නැතැයි යන ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට පැමිණි සත්ත්තු ඇත. මේ අභිම සත්තාවාස යි.

9. මහණෙනි, සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණය කොට නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණි සත්ත්තු ඇත. මේ නවම සත්තාවාස යි.

මහණෙනි, මේ නවසත්තාවාස යි.

9. 1. 3. 5

පඤ්ඤාපරිවිත සූත්‍රය

[සැදැන්තිදන යි]

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහුගේ සිත ප්‍රඥයෙන් මොනොවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වේද, මහණෙනි, ඒ මහණහට “ජාතිය ක්ෂය විය, බලියර වැය නිම විය, කරණි කරන ලද, අර්හත්ත්වය පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි දැනීම” යන තෙල කියන්නට වටනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණහුගේ සිත ප්‍රඥයෙන් මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වේද? “මා සිත චිතරාගය” යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට වැටුණේ වෙයි. මා සිත චිතද්වේශය යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වෙයි. “මා සිත චිතමොහය” යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වෙයි. “මා සිත සංරාගඤ්ඤාව නැතැ” යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වෙයි. “මා සිත සංද්‍රෂණඤ්ඤාව නැතැ” යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැටුණේ වෙයි.

අසමෙමාහධමම. මෙ විතනංඤී පඤ්ඤාය විතනං සුපරිචිතං ගොති
අනාවතතිධමම. මෙ විතනං කාමහවායාති පඤ්ඤාය විතනං සුපරිචිතං ගොති
අනාවතතිධමම. මෙ විතනං රූපහවායාති පඤ්ඤාය විතනං සුපරිචිතං ගොති.
අනාවතති ධමම. මෙ විතනං අරූපහවායාති පඤ්ඤාය විතනං සුපරිචිතං ගොති.

යනො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ඤාය විතනං සුපරිචිතං ගොති,
තසෙසනං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කල්ලං වචනාය ඛිණං ජාති, වුසිතං
බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පඤ්ඤායෙති.

9. 1. 3. 6

සිලාසුපොපම සුතනං

එව. මෙ සුතා! එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව
වජ්ඣකාපුත්තො¹ රාජගහෙ විහරන්ති² චෙඨවනො කලුඤ්ඤතිවාපෙ. තත්‍ර
ඛො ආයස්මා වජ්ඣකා පුත්තො භික්ඛු ආමනෙසයි: ආවුසො භික්ඛවොති,
ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මනො වජ්ඣකාපුත්තොස පච්චසෙසාසු.
ආයස්මා වජ්ඣකාපුත්තො එතදවොච: “දෙවදත්තො ආවුසො භික්ඛුනං එව.
ධමම. දෙසෙති: යනො ව³ ඛො ආවුසො භික්ඛුනො වෙනසා විතනං
පරිචිතං ගොති⁴ තසෙසනං භික්ඛුනො කල්ලං වචනාකරණාය ඛිණං ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං- නාපරං ඉක්කන්තායාති පඤ්ඤායෙති.

අථ ඛො⁵ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මනං වජ්ඣකාපුත්තං එතදවොච:
“න ඛො ආවුසො වජ්ඣකාපුත්ත, දෙවදත්තො භික්ඛුනං එව. ධමම. දෙසෙති:”
‘යනො ඛො ආවුසො භික්ඛුනො වෙනසා විතනං පරිචිතං ගොති³,
තසෙසනං භික්ඛුනො කල්ලං වචනාකරණාය ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
කතං කරණියං- නාපරං ඉක්කන්තායාති පඤ්ඤායෙති. එවඤ්ච ඛො ආවුසො
වජ්ඣකාපුත්ත දෙවදත්තො භික්ඛුනං ධමම. දෙසෙති: ‘යනො ඛො ආවුසො
භික්ඛුනො වෙනසා විතනං සුපරිචිතං ගොති, තසෙසනං භික්ඛුනො කල්ලං
වචනාකරණාය ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං- නාපරං
ඉක්කන්තායාති පඤ්ඤායෙති.

1. වජ්ඣකාපුත්තො-සි 1

2. විහරති-මඡයං

3. යනො ඛො-මඡයං

4. වෙනසා විතනං ගොති-මඡයං

5. එව. වුත්තෙ-මඡයං

“මා සිත මොහතාසව්භාව නැතැ”යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට වැඩුණේ වෙයි. “මා සිත කාමහවය පිණිය ආවර්තාසව්භාව නැතැ”යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැඩුණේ වෙයි. “මා සිත රූප-හවය පිණිය ආවර්තාසව්භාව නැතැ”යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතු-මතුයෙහිත්) වැඩුණේ වෙයි. “මා සිත අරූපහවය පිණිය ආවර්තාසව්භාව නැතැ”යි ප්‍රඥයෙන් සිත මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැඩුණේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහුගේ සිත ප්‍රඥයෙන් මොනවට (මතුමතුයෙහිත්) වැඩුණේ වේද, මහණෙනි, ඒ මහණහට “දෑය ක්ෂය විය, බ්‍රහ්මාර වැය නිම විය, කටයුතු කරන ලදී. මෙ බවට කටයුතු අනෙකෙක් නැතැයි දනිමි” යන තෙල කියනට වටනේ යි.

9. 1. 3. 6

සිලායුපොසම සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදී. එක්සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් වන්දිකාපුත්ත තෙරණුවෝ ද රජගහනුවර වෙළුමනාරාමයෙහි විහරණ කෙරෙත්. එහි දී ආයුෂ්මත් වන්දිකාපුත්ත තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි මහණුන් ඇමතූහ. ඇවැත්නි’යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් වන්දිකාපුත්තහට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් වන්දිකාපුත්ත තෙරණුවෝ තෙල කීහ. ඇවැත්නි, දෙව්දන් හික්මුන්ට මෙසේ දහම් දෙයයි: “ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් මහණහුගේ සිතින් සිත (විත්තාචාරපරියාය) වධනා ලද්දේ වේ ද, එ මහණහට ජාතිය ක්ෂය විය, බ්‍රහ්මාරවැය නිමවන ලද, කරණි කරනලද මෙ රහත්බැව් පිණිය කටයුතු අනිකෙක් නැතැයි දනිමි යන තෙල කියනට වටනේ”යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් වන්දිකාපුත්තහට තෙල කීහ: “ඇවැත්නි වන්දිකාපුත්තය, දෙව්දන් හික්මුන්ට “ඇවැත්නි යම් කලෙක පටන් මහණහුගේ සිතින් සිත (විත්තාචාරපරියාය) වධනා ලද්දේ වේද, එ මහණහට දෑය ක්ෂය විය, බ්‍රහ්මාර වසන ලද, කරණි කරනලද, මෙ බව පිණිය කටයුතු අනිකෙක් නැතැයි දනිමි යන තෙල කියනට වටනේ”යි. මෙසේ දහම් නො දෙයයි. ඇවැත් වන්දිකාපුත්තය, දෙව්දන් හික්මුන්ට ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් මහණහුගේ සිතින් සිත (විත්තාචාර පරියායයෙන්) පොතොවට මතුමත්තෙහිත් වධනා ලද්දේ වේ ද, එ මහණහට ජාතිය ක්ෂය විය, බ්‍රහ්මාර වසන ලද කරණි කරනලද, මෙ බැව් පිණිය කටයුතු අනිකෙක් නැතැයි දනිමි යන තෙල කියනට වටනේ”යි මෙසේ වනාහි දහම් දෙයයි.

දුතියමි ටො - පෙ - තතියමි ටො ආයසමා වජ්ඣකා පුසොනා භික්ඛු ආමනෙතයි: දෙවදසොනා ආවුසො භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙති: යතො ටො ආවුසො භික්ඛුනො වෙතසා විතං පරිචිතං හොති, තසෙසතං භික්ඛුනො කල්පං වෙය්‍යාකරණංය 'බිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාමි'ති.

තතියමි ටො ආයසමා යාරිපුසොනා ආයසමන්තං වජ්ඣකාපුසොනං එතදවොච: න ටො ආවුසො වජ්ඣකාපුසො, දෙවදසොනා භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙති: යතො ටො ආවුසො, භික්ඛුනො වෙතසා විතං පරිචිතං හොති, තසෙසතං භික්ඛුනො කල්පං වෙය්‍යාකරණංය 'බිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාමි'ති. එවංඤ ටො ආවුසො වජ්ඣකා පුසො දෙවදසොනා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති: යතො ටො ආවුසො භික්ඛුනො වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති, තසෙසතං භික්ඛුනො කල්පං වෙය්‍යාකරණංය 'බිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාමි'ති.

කථංඤ ආවුසො භික්ඛුනො වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති: විතරාහං මෙ විතනන්ති¹ වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. විතදෙසං මෙ විතනන්ති වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. විතමොහං මෙ විතනන්ති වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අසාරාගධම්මං මෙ විතනන්ති² වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අසද්දෙසධම්මං මෙ විතනන්ති³ වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අසමොහධම්මං මෙ විතනන්ති³ වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අනාවතතිධම්මං මෙ විතනං කාමහවායාති වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අනාවතතිධම්මං මෙ විතනං රූපහවායාති වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති. අනාවතතිධම්මං මෙ විතනං අරූපහවායාති වෙතසා විතං සුපරිචිතං හොති.

1. අසාරාගධම්මං මෙ විතනන්ති, මරසං.

2. අසද්දෙස ධම්මං මෙ විතනන්ති, මරසං.

3. අසමොහ ධම්මං මෙ විතනන්ති, මරසං.

දෙවනවටත් ... තෙවනවටත් ආයුෂමත් චන්ද්‍රිකාසූත්‍ර තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුම: “ඇවැත්නි, දෙවදත් භික්ෂූන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි: “ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් මහණහුගේ සිතින් සිත (චිත්තාචාරපරියාය) වඩනා ලද්දේ වේ ද, ඒ මහණහට දෑය ගෙවින, බබ්බර වසන ලද, කරඬි කරනලද මෙ බැව් පිණිස අනිකෙක් නැතැයි දැනිමී යන තෙල කියනට වටනේ”යි.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් චන්ද්‍රිකාසූත්‍ර හට ගෙල කීහ: ඇවැත් චන්ද්‍රිකාසූත්‍රය, දෙවදත් භික්ෂූන්හට මෙසේ නහමක් දහම් දෙසයි. “ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිට මහණහුගේ සිතින් සිත (චිත්තාචාරපරියාය) වඩනා ලද වේ ද, ඒ මහණහට දෑය ගෙවිණ, බබ්බර වසන ලද කරඬි කරනලද, මෙ බැව් පිණිස අනිකෙක් නැතැයි දැනිමී යන තෙල කියනට වටනේ”යි. ඇවැත් චන්ද්‍රිකාසූත්‍රය, මෙසේ වනාහී දෙවදතු භික්ෂූන්ට දහම් දෙසයි: “ඇවැත්නි, යම් කලෙක මහණහුගේ සිතින් සිත (චිත්තාචාරපරියාය) වඩනාලද්දේ වේ ද, ඒ මහණහට දෑය ක්ෂය විය. බබ්බර වසන ලද, කරඬි කරනලද, මෙ බැව් පිණිස අනිකෙක් නැතැයි දැනිමී යන තෙල කියමට වටනේ”යි.

ඇවැත්නි, කෙසේ මහණහුගේ සිතින් සිත (චිත්තාචාරපරියාය) මොනොවට වඩනා ලද්දේ වේ ද, “මාගේ සිත විතරාගය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත විතරෙසය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත විතමොගය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත ඇලුම් ස්වභාව නැත්තේ ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත දුෂ්ටවන ස්වභාව නැත්තේ ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත මුළුවන ස්වභාව නැත්තේ ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත කාමහවයෙන් ආපසු එන ස්වභාව නැත්තේ ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනා ලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත රූපහවයෙන් ආපසු එන ස්වභාව නැත්තේ ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනාලද්දේ වෙයි. “මාගේ සිත අරූපහවයෙන් ආවර්ත-ස්වභාව රහිත ය”යි සිතින් සිත මොනොවට වඩනාලද්දේ වෙයි.

එව. සමා විමුක්තවික්කං ඛො ආවුසො භික්ඛුනො භුසා වෙපි චක්ඛුච්ඤායා රූපා චක්ඛුසා ආපාථං ආගච්ඡන්ති. නෙවසා වික්කං පරියාදියන්ති අමිසසිකතමෙවසා වික්කං හොති ධිතං ආනෙඤ්ජප්පකං වයඤ්ඤායානුපසාති. භුසා වෙපි සොතච්ඤායා සද්ද - පෙ - සාන - විඤ්ඤායා ගන්ධා - පෙ - පිට්ඨාච්ඤායා රසා - පෙ - කාය - විඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා - පෙ - මනොච්ඤායා ධම්මා මනසා ආපාථං ආගච්ඡන්ති නෙවසා වික්කං පරියාදියන්ති. අමිසසිකතමෙවසා වික්කං හොති ධිතං ආනෙඤ්ජප්පකං, වයඤ්ඤායානුපසාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො සිලායුපො සොළසකුක්කුකො, තස්සස්ස අධිකුක්කු හෙවිඨා නෙවසා අධිකුක්කු උපරිනෙමසා අථ පුරුෂිමාය වෙපි දියාය ආගච්ඡන්ති භුසා චාතවුට්ඨි නෙව නං කමෙප්පාය න සඬ්ඛා මෙප්පාය න සමපකමෙප්පාය න සමපවෙධෙප්පාය, අථ පච්ඡිමාය වෙපි දියාය -පෙ- අථ උත්තරාය වෙපි දියාය -පෙ- අථ දක්ඛිණාය වෙපි දියාය ආගච්ඡන්ති භුසා චාතවුට්ඨි නෙව නං කමෙප්පාය න සඬ්ඛා මෙප්පාය න සමපකමෙප්පාය, නං කියා හෙතු: ගමිරිත්තං ආවුසො නෙවසා, යුතිඛාත්තං න සමපවෙධෙප්පාය සිලායුපසා.

එවමෙව ඛො ආවුසො එව. සමා විමුක්තවික්කං භික්ඛුනො භුසා වෙපි චක්ඛුච්ඤායා රූපා චක්ඛුසා ආපාථං ආගච්ඡන්ති. නෙවසා වික්කං පරියාදියන්ති, අමිසසිකතමෙවසා වික්කං හොති, ධිතං ආනෙ - ඤ්ජප්පකං. වයඤ්ඤායානුපසාති. භුසා වෙපි සොතච්ඤායා සද්ද -පෙ- සානච්ඤායා ගන්ධා -පෙ- පිට්ඨාච්ඤායා රසා -පෙ- කාය - විඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා -පෙ- මනොච්ඤායා ධම්මා මනසා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නෙවසා වික්කං පරියාදියන්ති. අමිසසිකතමෙවසා වික්කං හොති ධිතං ආනෙඤ්ජප්පකං. වයඤ්ඤායානුපසාති.

9. 1. 3. 7

පඨමවෙරහය සුත්තං

[සාවකීතිදන්]

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන හගවා තෙත්තපසඬ්ඛාමි. උපසඬ්ඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං භිසික්කං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති හගවා එතද්වොච:

මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට මිදුණු සිත් ඇති මහණහට බොහෝවූ චක්ඡර්විෂෙය රූපයෝ ඇස්හවුටට එක් නමුදු ඔහුගේ සිත මැඩ නොසිටුනාහ. ඔහුගේ සිත සථිත වූයේ ඒ අරමුණු හා නොමුසු වූයේ ම නොසැලෙන බවට පැමිණියේ වෙයි. ව්‍යය අනුවත් දක්නේ ය. බොහෝවූ ශ්‍රොත්‍රවිෂෙය ශබ්දයෝ ... ස්‍රාණවිෂෙය ගන්ධයෝ ... ජිහ්වා විෂෙය රසයෝ ... කාය විෂෙය ස්ප්‍ර්ෂටව්‍යයෝ ... මනෝවිෂෙය ධර්මයෝ මනස හවුටට එක් නමුදු ඔහු සිත මැඩ නොසිටුනාහ. ඔහුගේ සිත සථිත වූයේ ඒ අරමුණු හා නොමුසු වූයේ ම නොසැලෙන බවට පැමිණියේ වෙයි. ව්‍යය ද දක්නේ යි.

ඇවැත්නි, යම් පරිදි (දිගින්) සොළොස් රියන් ගල් වැලඹක් වේ නම් එ වැම්හුගේ අටරියනෙක් යට වළෙහි වෙයි. අටරියනෙක් වළෙන් මතුයෙහි වෙයි. එකල පෙරදිගින් දළපොද සුළඟෙක් ඒ නම් එය නොම සලනේ ය. වෙසෙසින් නොසලනේ ය. වෙවුලා නොයන්නේ ය. වෙසෙසින් වෙවුලා නොයන්නේ ය. වැලි පැයුම් දිගින් ... වැලි උතුරු දිගින් ... වැලි දකුණු දිගින් මහවැසි සුළඟෙක් ඒ නම් එය නොම සලනේ ය. වෙසෙසින් නොසලනේ ය. වෙවුලා නොයන්නේ ය. වෙසෙසින් වෙවුලා නොයන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඇවැත්නි, වළ ගැවුරු බැවිනි. ගල් වැලඹ මොනොවට සිටුවන ලද බැවිනි.

ඇවැත්නි, එපරිදි ම මෙසේ මිදුණු සිත් ඇති එ මහණහුගේ ඇස් හවුටට බොහෝවූ චක්ඡර්විෂෙය රූපයෝ එක් නමුදු ඔහු සිත මැඩ නොම සිටුනාහ. ඔහුගේ සිත අමිත්‍රිකාන වූයේ ම සථිත වූයේ නොසැලෙන බවට පැමිණියේ වෙයි. ව්‍යය අනුව දක්නේත් වෙයි. බොහෝවූ ශ්‍රොත්‍ර විෂෙය ශබ්දයෝ ... ස්‍රාණවිෂෙය ගන්ධයෝ ... ජිහ්වා විෂෙය රසයෝ ... කාය විෂෙය ස්ප්‍ර්ෂටව්‍යයෝ ... මනෝවිෂෙය ධර්මයෝ මනස හවුටට එක් නමුදු ඔහුගේ සිත මැඩ නොම සිටුනාහ. ඔහුගේ සිත අමිත්‍රිකාන වූයේ ම සථිත වූයේ ම නොසැලෙන බවට පැමිණියේ වෙයි. ව්‍යය ද නුවණින් දක්නේත් වේ.

9. 1. 3. 7

පස්මවෙරහය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදාන යි]

එකල අතේසිඬු ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත, එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස්ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් අතේසිඬු ගැහැවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස පඤ්ච භයානි වේරානි
 වූපසන්නාති භොතති. චතුරි ව යොනාපත්තියබ්බෙති සමන්තාගතො භොති.
 යො ආකඛබ්බානො අත්තනාව අත්තනං ඩ්‍යාකරෙයා: ධිණ්නිරයොමි
 ධිණ්නිරවජානගොති ධිණ්නෙපත්තිරියයො ධිණ්නපායදුග්ගතිවිනිපාතො
 යොනාපතොනාගමස්සි අවිනිපාතබ්බෙමා නියතො සම්බ්බාධිපරායනො¹

කතමානි පඤ්ච භයානි වේරානි වූපසන්නාති භොතති:

1. යං ගහපති පාණාතිපාති පාණාතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මිකමි
 භයං වේරං පසවති, සම්පරාධිකමි භයං වේරං පසවති, චේතසිකමි දුක්ඛං
 දෙමනස්සං පටිසංවෙදති. පාණාතිපාතා පටිවීරතො නෙව දිට්ඨධම්මිකමි
 භයං වේරං පසවති, න සම්පරාධිකමි භයං වේරං පසවති, න චේතසිකමි
 දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදති. පාණාතිපාතා පටිවීරතස්ස එවං තං භයං
 වේරං වූපසන්නං භොති.

2-5 යං ගහපති අදින්නාදුරි-පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරි-පෙ-මුසාවාදි
 -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධායි. සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධානපච්චයා
 දිට්ඨධම්මිකමි භයං වේරං පසවති, සම්පරාධිකමි භයං වේරං පසවති,
 චේතසිකමි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදති -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාද-
 ධානා පටිවීරතස්ස එවං තං භයං වේරං වූපසන්නං භොති. ඉමානි
 පඤ්ච භයානි වේරානි වූපසන්නාති භොතති.

කතමෙහි චතුරි යොනාපත්තියබ්බෙති සමන්තාගතො භොති:

6. ඉධ ගහපති අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො
 භොති: ඉතිපි යො භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො වීජජාචරණසම්පන්නො
 සුගතො ලොකවිද්ද අනුක්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං
 බුද්ධො භගවා'ති.

7. ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති. 'සථා:සබ්බො
 භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනායිකො
 පච්චත්තං වෙදිතබ්බො වීඤ්ඤාති'ති.

1. පරායණොති - මජ්ඣං.

ගෘහපති යම් කලක අරියවුහුගේ පස් චිත්තොත්‍රාස හය ද අතුසල වෛරයෙන්ද සන්සුන් වෙත් ද, සතර යොනාපත්ති මාර්ගයන්ගෙන් සමන්විත වේ ද, හේ කැමැති වනුයේ තෙමේ ම “ක්ෂය කළ භීරා ඇතියෙම වෙමි, පහවූ තිපිසන් අත්බව ඇතියෙම වෙමි. ක්ෂය කළ ප්‍රෙතභීෂය ඇතියෙම වෙමි. ක්ෂය කළ අවා දුගති චිත්තා ඇතියෙම වෙමි. (සුවයෙන්) නොහෙනසුලුයෙම භියතයෙම සම්බෝධිපරායන වූයෙම සොවන් වෙමි යි තමා පවසන්නේ ය.

කවර පඤ්ච හය කෙනෙක් වෛර කෙනෙක් සන්සුන් වූවාහු වෙත් ද යත්:

1. ගෘහපති, පඤ්චා කරනුයේ පඤ්චා හෙතෙයෙන් දෘෂ්ටධාර්මික වූ යම් හයක් වෛරයක් ලබනේ ද, සම්පරාධික වූ හයක් වෛරයක් ලබයි ද, වෛතසික දුක් දෙමනසක් වීදී ද, පඤ්චායෙන් වැළැකියේ දිවුදුම් වූ ද හය වෛරය නො ම ලබයි. සාම්පරාධිකවූ ද හය වෛරය නො ම ලබයි. වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් නොම වීදීයි. පඤ්චායෙන් වැළැකියාහට මෙසේ ඒ හය වෛරය සන්තිසුනේ වෙයි.

2-5 ගැහැවිය, නුදුන් දා ගන්නා සුලුයේ ... කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ ... මුසවා කියනුයේ ... මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙර බොන සුලුයේ මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරහේතුයෙන් යම්ම දිවුදුම් හයක් වෛරයක් ලබා ද, සාම්පරාධික හයවෛරයක් ලබා ද, වෛතසික දුක් දෙමනසක් වීදී ද ... මද පමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වැළැකියාහට මෙසේ ඒ හයවෛර සන්තිසුනේ වෙයි. මේ පඤ්ච හයවෛරයේ චක්‍රපඤාත්ත වෙත්.

කවර සොනාපත්තිමාර්ගයෙන් ගෙන් සමන්විත වේ ය යත්:

6. ගැහැවිය, මේ සස්තෙහි අරියවූ බුදුරජුන් කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වෙයි: “මෙ කරුණෙහු එ හඟවත්තු අර්හත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයක. විද්‍යාවිරණසම්පන්නයක. සුගතයක, ලොකවිද්වත. අනුත්තර-පුරුෂදමාසාරථී. දෙවමිනිස්තට ශාස්තෘහ: බුද්ධයක හඟවත්ත” යි.

7. ධර්මයෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වෙයි. ‘හඟවත්තු විසින් ධර්ම සවාබ්‍යත ය, සාන්ධාත්තිය ය, අකාලික ය, ඵලිපසාවිධියට (අර්හ ය, උපනායනාර්හ ය, විඤ්ඤාත් විසින් සිය සකන්ති ලා වෙදිකවත්’ ය කියා යි.

8. සබ්බෙ අවේච්චිසාසාදෙන සමන්තාගතො හොති, 'සුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඝො උජුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඝො ඤායපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඝො සාමීච්ඨපනො හගවතො සාවකසංඝො යදිං චත්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨපුරිසපුග්ගො එස හගවතො සාවකසංඝො ආගුනෙයොසා පාගුනෙයොසා දක්ඛණෙයොසා අඤ්ජිකරණීයො අනුකරං පුඤ්ඤකෙබ්බන් ලොකස්සා'ති.

9. අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගතො හොති, අබ්බෙඤ්ඤි අච්ඡිද්දෙහි අසබ්බෙහි අකම්මාසෙහි භුජිංසෙහි විඤ්ඤපසසෙව්හි අපරාමච්ඤ්ඤි සමාධිසංචිකන්තිකෙහි. ඉමෙහි චතුරි සොතාපක්ඛියංඝෙහි සමන්තාගතො හොති.

යනො ඛො ගහපති ආරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤායානි වේරානි වූපසන්නානි හොනති, ඉමෙහි චතුරි සොතාපක්ඛියංඝෙහි සමන්තාගතො හොති, සො ආකඛ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං බ්‍යාකරෙය්‍යා: ඛිණ්ණිකරයොමි ඛිණ්ණිකරව්‍යානෙයොනි ඛිණ්ණෙකත්ථිසයො ඛිණ්ණපායදුක්ඛනිච්චිපාතො සොතාපක්ඛියංඝෙහි අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනොති.

9. 1. 3. 8

දුතියවේරහය සුත්තං

[සාවකච්ඡිදානං]

යනො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස පඤ්ඤා හයානි වේරානි වූපසන්නානි හොනති, චතුරි ව සොතාපක්ඛියංඝෙහි සමන්තාගතො හොති සො ආකඛ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං බ්‍යාකරෙය්‍යා: ඛිණ්ණිකරයොමි ඛිණ්ණිකරව්‍යානෙයොනි ඛිණ්ණෙකත්ථිසයො ඛිණ්ණපායදුක්ඛනිච්චිපාතො සොතාපක්ඛියංඝෙහි අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනො, කතමානි පඤ්ඤා හයානි වේරානි වූපසන්නානි හොනති -පෙ- ඉමානි පඤ්ඤා හයානි වේරානි වූපසන්නානි හොනති'.

කතමහි චතුරි සොතාපක්ඛියංඝෙහි සමන්තාගතො හොති -පෙ- ඉමෙහි චතුරි සොතාපක්ඛියංඝෙහි සමන්තාගතො හොති-

8. සභුන් කෙරෙහි අවිලක්ෂ්‍යයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හගවත්තුවේ සවුසහසු සුපිළිපත්ත. හගවත්තුවේ සවු සහසු ඉදි ව පිළිපත්ත, හගවත්තුවේ සවුසහසු න්‍යායානුකූල ව පිළිපත්ත, හගවත්තුවේ සවුසහසු සාම්භි ප්‍රතිපදයෙන් පිළිපත්ත. ඔහු කවරහ: වතුප්පුරුෂ දුග්ගයෝ ය, අශ්ව පුරුෂ පුද්ගලයෝ ය, හගවත්තුවේ කෙල සවුසහසු (ආරදන්තව නිසි අන්ත-සානප්‍රතිග්‍රහණයට අර්භවන බැවින්) ආහුන්තයායහ, (ආගන්තුකසත්කාර-යට අර්භ වන බැවින්) පාහුන්තයායහ, (දක්ෂිණාවට අර්භ වන බැවින්) දක්ෂිණයායහ. (අඤ්ජලි කම්යට අර්භවන බැවින්) අඤ්ජලිකරණියායහ. ලොවට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයක කියා යි.

නොකැඩුණු නො සිදුරැවුණු කබර පැහැ නොගත් ලප නැති නිදහස් වීඤ්චුසේත (තණ්හා දිට්ඨි දෙකින්) පරාමිතය නො කළ සමාධි සංවර්ත-නික ආයාසනට ප්‍රිය ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සතර සොවන් අතින් සමන්වාගත වෙයි.

ගැහැවිය, යම් කලෙක අවිසවුහට මේ පස් භීතීහු අකුලල වෙරයෝ සන්තූන් වෙත් ද, මේ සතර සොවන් අතින් සමන්වාගත වෙයි ද, හේ කැමැතියේ තෙමේ ම තමන් පහළ කරන්නේ ය, පහවු නිරා ඇතියෙහි. ක්ෂය කළ කිරිසත් යොන් ඇතියෙහි ක්ෂය කළ ප්‍රෙතවීය ඇතියෙහි, ක්ෂය කළ අවායුගති විනිසාන ඇතියෙහි, මම සෝවානම්, විනිසානසංඝාත නැතියෙහි නියතයෙහි සම්බොධිය පරායණ කොට ගත්තෙමි වෙමි' කියා යි.

9. 1. 3. 8

ද්විතීය වෙරහය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, යම් කලෙක අවිසවුහට පස් භීතීහු වෙරයෝ ද, සන්තූන් වෙත් ද, සිවුසොවන් අතින් සමන්වාගත වෙයි ද, හේ රුස්සන් තෙමේ ම තමා පහළ කරන්නේ ය. ක්ෂය කළ නිරා ඇතියෙහි, ක්ෂය කළ කිරිසත්යොන් ඇතියෙහි, ක්ෂය කළ ප්‍රෙතවීය ඇතියෙහි, ක්ෂය කළ අවායුගති විනිසාන ඇතියෙහි මම සෝවානම්. අවිනිසානසංඝාත ඇතියෙහි. නියතයෙහි. සම්බොධිය පරායණ කොට ගත්තෙමි" කියා යි. කවර පඤ්ච භීතීහු පඤ්ච වෙරයෝ සන්තූන් වෙත් ද ... මේ පඤ්චභීතීහු පඤ්චවෙරයෝ සන්තූන් වෙති. කවර සිවු සොවන් අතින් සමන්වාගත වෙයි ද ... මේ සතර සොවන් අතින් සමන්වාගත වෙයි.

යනො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවතස්ස ඉමානි පඤ්ච භයානි චෙරානි
 චූපසන්තානි හොතති. ඉමෙහි ච චතුථි සොනාපකතියඛෙග්ගි සමන්තා-
 ගතො හොති, සො ආකඛ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං ධ්‍යාකරෙය්‍යා:
 ධිණ්ණිරයොමග්ගි ධිණ්ණිරච්ඡානගොති ධිණ්ණපෙතතිථිසයො ධිණ්ණ අපාය-
 දුග්ගතිච්ඡිසානො සොනාපනනාභමස්මි අච්ඡිසාතධමෙඤ නියනො
 සංඛොධිපරායනොති.

9. 1. 3. 9

ආසාතවත්තු සුත්තං

[සාවස්ථිතිදුතං]

නව ඉමානි භික්ඛවෙ ආසාතවත්තුනි, කතමානි නව:

අනස්සං මෙ අවරිති ආසාතං ඛන්ධති. අනස්සං මෙ චරතිති ආසාතං ඛන්ධති,
 අනස්සං මෙ චරියස්සතිති ආසාතං ඛන්ධති. පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනස්සං
 අවරි -පෙ- අනස්සං චරති -පෙ- අනස්සං චරියස්සතිති ආසාතං ඛන්ධති.
 අපපියස්ස මෙ අමනාපස්ස අස්සං අවරි -පෙ- අස්සං චරති -පෙ- අස්සං
 චරියස්සතිති ආසාතං ඛන්ධති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ නව ආසාතවත්තුනි.

9. 1. 3. 10

ආසාතපට්ඨිනාය සුත්තං

[සාවස්ථිතිදුතං]

නව ඉමෙ භික්ඛවෙ ආසාත පට්ඨිනායා, කතමෙ නව:

අනස්සං මෙ අවරි තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති,
 අනස්සං මෙ චරති තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති, අනස්සං මෙ
 චරියස්සති තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. පියස්ස මෙ
 මනාපස්ස අනස්සං අවරි -පෙ- අනස්සං චරති -පෙ- අනස්සං චරියස්සති
 තං කුතෙස්ස ලබ්භාති ආසාතං පට්ඨිනෙති. අපපියස්ස මෙ අමනාපස්ස
 අස්සං අවරි -පෙ- අස්සං චරති -පෙ- අස්සං චරියස්සති. තං කුතෙස්ස ලබ්භාති,
 ආසාතං පට්ඨිනෙති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නව ආසාතපට්ඨිනායානි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අරියවුහට මේ පඤ්ච භීතීහු පඤ්ච චෛරයෝ සන්භූන් වෙත් ද, මේ සතර සොවන් අතින් සමන්වාගත වේ ද, හේ රුස්නේ තෙමේ ම තමා පහළ කරන්නේ ය. 'ක්ෂය කළ නිරය ඇතියෙමි, ක්ෂය කළ තිරස්ථිත ගති ඇතියෙමි, ක්ෂය කළ ප්‍රෙතච්ඡය ඇතියෙමි, ක්ෂය කළ අපාය දුර්ගි විනිසාන ඇතියෙමි, මම ශ්‍රෝතාපන්නයෙමි, අවිනිසාන සංචාරි ඇතියෙමි, නියතයෙමි. සම්බොධිපරායණයෙමි' කියා යි.

9. 1. 3. 9

ආසාතවත්ත්ව සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ ආසාත වස්තුහු නව දෙනෙකි. කවර නවදෙනෙක යත්:

මට අනඤ්ඤා කළහ යි කොපය බඳනේ ය. මට අනඤ්ඤා කරති යි කොපය බඳනේ ය, මට මතුයෙහි අනඤ්ඤා කරති යි කොපය බඳනේ ය. මාගේ මනවිධනා ප්‍රියයාහට අනඤ්ඤා කළහ යි... අනඤ්ඤා කරති යි... මතුයෙහි ද අනඤ්ඤා කරති යි කොපය බඳනේ ය. මාගේ මන නො ගත් අප්‍රියයාහට අනඤ්ඤා කළහ යි... අනඤ්ඤා කරති යි... මතුයෙහි ද අනඤ්ඤා කරති යි කොපය බඳනේ ය. මහණෙනි, මොහු නව ආසාතවස්තුහු යි.

9. 1. 3. 10

ආසාතපට්ඨිතය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ ආසාතපට්ඨිතයෝ නව දෙනෙකි. කවර නව දෙනෙක යත්:

මට අනඤ්ඤා කෙළේ ය, ඒ (නහමක් වේවයි) තෙල පුභුලා කෙරෙහි කිනම් කරුණින් ලැබිය හේ දැයි කොපය සන්තිද්වයි. මට අනඤ්ඤා කරයි. ඒ (නහමක් වේවයි) තෙල පුභුලා කෙරෙහි කිනම් කරුණින් ලැබිය හේ දැයි කොපය සන්තිද්වයි මට මතුයෙහි අනඤ්ඤා කරයි, ඒ (නහමක් වේවයි) තෙල පුභුලා කෙරෙහි කිනම් කරුණින් ලැබිය හේ දැයි කොපය සන්තිද්වයි. මාගේ මනවිධනා ප්‍රියයාහට අනඤ්ඤා කෙළේ ය ... අනඤ්ඤා කරයි. ... අනඤ්ඤා මතුයෙහි කරයි, ඒ (නහමක් වේවයි) තෙල පුභුලා කෙරෙහි කිනම් කරුණින් ලැබිය හේ දැයි කොපය සන්තිද්වයි.

මාගේ මන නො ගත් අප්‍රියයාහට අනඤ්ඤා කෙළේ ය ... අනඤ්ඤා කරයි ... අනඤ්ඤා මතුයෙහි කරයි, ඒ (නහමක් වේවයි) තෙල පුභුලා කෙරෙහි කිනම් කරුණින් ලැබිය හේ දැයි කොපය සන්තිද්වයි, මහණෙනි, මොහු නව ආසාත පට්ඨිතයෝ යි.

9. 1. 3. 11

අනුප්‍රබන්ධනිරෝධ සුතතං

[සාවඤ්ඤිතං]

නව ඉමෙ භික්ඛව අනුප්‍රබන්ධනිරෝධා, කතමෙ නව

පට්ඨං ඤානං සමාපන්නස්ස කාමසංකප්ප නිරුද්ධා භොති. දුතියං ඤානං සමාපන්නස්ස චිත්තකම්මාරා නිරුද්ධා භොති. තතියං ඤානං සමාපන්නස්ස පිතී නිරුද්ධා භොති. චතුස්සං ඤානං සමාපන්නස්ස අසාසපසාසා නිරුද්ධා භොති. ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස රූපසංකප්ප නිරුද්ධා භොති. වීක්ඛප්පසංකප්පායතනං සමාපන්නස්ස ආකාසානඤ්ඤායතන සංකප්ප නිරුද්ධා භොති, ආකිංචිසංකප්පයතනං සමාපන්නස්ස වීක්ඛප්පසංකප්පායතනසංකප්ප නිරුද්ධා භොති. නෙවසංකප්පනාසංකප්පයතනං සමාපන්නස්ස ආකිංචිසංකප්පායතනසංකප්ප නිරුද්ධා භොති. යස්සද්වේදධිතනිරෝධං සමාපන්නස්ස සංකප්ප ව චේදනා ව නිරුද්ධා භොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නව අනුප්‍රබන්ධනිරෝධාති.

සත්තාවාසවග්ගො තතියො.

තත්‍රාද්දතං:

යානට්ඨකා තණ්හා ව

සත්තපඤ්ඤා සිලායුපො,

දෙව වේරා ව දෙව ආසාතානි,

අනුප්‍රබන්ධනිරෝධෙන වාති.

9. 1. 3. 11

අනුප්‍රබන්ධනිරෝධ සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ අනුප්‍රබන්ධ නිරෝධයෝ නවදෙනෙක. කවර නව දෙනෙක යත්:

ප්‍රථමධ්‍යානය සම්චන්තට කාමසංඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙයි, ද්විතීය ධ්‍යාන සම්චන්තට චිත්තකම්පිතාරයෝ නිරුද්ධ වෙති, තෘතීය ධ්‍යාන සම්චන්තට ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වෙයි, චතුස්ථධ්‍යාන සම්චන්තට ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයෝ නිරුද්ධ වෙති. ආකාසානන්දවායතන සම්චන්තට රූපසංඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙයි, විඤ්ඤානන්දවායතන සම්චන්තට ආකාසානන්දවායතන සංඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙයි, ආකාසානන්දවායතන සම්චන්තට විඤ්ඤානන්දවායතන සංඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙයි, නෙට්ඨසංඤ්ඤා නාසංඤ්ඤායතන සම්චන්තට ආකාසානන්දවායතන සංඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙයි, සංඤ්ඤාචේදයිත නිරෝධ සම්චන්තට සංඤ්ඤා චේදනාවෝ නිරුද්ධ වෙත්. මහණෙනි, මෙහි නව අනුප්‍රබන්ධ නිරෝධයෝ යි.

තෙවැනි සත්තාවාස වර්ග යි.

එහිඋද්දනාය:

යානසූත්‍රය, චලුධිකසූත්‍රය, තණ්හා (මූලක) සූත්‍රය, සත්තාවාස, පඤ්ඤාපරිචිත සූත්‍ර දෙකය, සිලාසූත්‍රය, වෙර සූත්‍ර දෙකෙක, ආසාන සූත්‍ර දෙකෙක, අනුප්‍රබන්ධනිරෝධසූත්‍රයද යි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර එකාදශයෙකි.

4. මහාවග්ගො

9. 1. 4, 1

අනුපුබ්බවිහාර සුත්තං.

[සාවකවිනිදනං]

නව ඉමෙ භික්ඛවෙ, අනුපුබ්බවිහාරා. කතමෙ නව:

ඉධ භික්ඛව 'භික්ඛු වීචිතෙව කාමෙහි චිච්චා අකුසලෙහි ධරෙමහි සචිත්තකං සචිතාරං වීචෙකජං පිනිසුඛං පයමං කොතං උපසම්පජ්ජා විහරති. චිත්තක චිතාරානං චූපසමා අජ්ඣානං සමසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං දැව්තකකං අචිතාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං කොතං උපසම්පජ්ජා විහරති. චිතියා ව චිතාරා-පෙ-කතියං කොතං උපසම්පජ්ජා විහරති, සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුට්ඨව යොමනස්සදෙවනස්සානං අත්ඛංසමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුඤ්ඤිං චතුස්සං කොතං උපසම්පජ්ජා විහරති.

සබ්බසො රූපසංඝඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසංසංඝඤ්ඤානං අත්ඛංසමා නානත්තසංඝඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාශොති ආකාශානං ඝෝශනනං උපසම්පජ්ජා විහරති. සබ්බසො ආකාශානංඝෝශනනං සමතික්ඛම අනන්තං විඤ්ඤාණනි විඤ්ඤාණංඝෝශනනං උපසම්පජ්ජා විහරති. සබ්බසො විඤ්ඤාණංඝෝශනනං සමතික්ඛම නත්ති කිංචිති ආකිංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජා විහරති. සබ්බසො ආකිංඤ්ඤායතනං සමතික්ඛම නෙවසංඝඤ්ඤානං සංඝඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජා විහරති. සබ්බසො නෙවසංඝඤ්ඤානං සංඝඤ්ඤායතනං සමතික්ඛම සංඝඤ්ඤාවේදිත නිරොධං උපසම්පජ්ජා විහරති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, නව අනුපුබ්බවිහාරාති.

4. මහා වගීය

9. 1. 4. 1

අනුපුබ්බවිහාර සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ අනුපිටිවලින් සමවැදියා යුතු විහාරයෝ නම් දෙනෙකි. කවර නම් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම සචිත්තක වූ සචිතාර වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙරෙයි. චිත්ත චිතාරයන් ගේ ව්‍යපශමයෙන් (ඉක්මවීමෙන්) අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රසාදන ඇති විඤ්ඤා ගේ එක අරමුණක් හි උද වූ බව ඇති අචිත්තක අචිතාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙරෙයි. ප්‍රීතිහුගේ ද චීරාග්‍රයෙන් ... තෘතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙරෙයි. සුඛයා ගේ ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙරම සංඝමානස්ස දොමිනස්සයන් ගේ අසාධාරණයෙන් අයුඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ඝාස්මාති දෙකින් වූ පිටිපිදු බව ඇති චතුස්ථි ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙරෙයි.

සචිත්තකාරයෙන් රූපසංඤ්චින් ගේ සමනික්‍රමයෙන් ප්‍රතිසංඤ්චින් ගේ අසාධාරණයෙන් නානාත්වසංඤ්චින්ගේ අමනසිකාරයෙන් 'කසිණුකාපිටි, කාසය අනන්තය'යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කෙරෙයි. සචිත්තකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤා අනන්තය'යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කෙරෙයි. සචිත්තකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැත'යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කෙරෙයි. සචිත්තකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කෙරෙයි. සචිත්තකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාචේදයිත නිරෝධයට එළඹ වාස කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ නවානුපුර්වවිහාර යෝ යි.

9. 1. 4. 2

අනුපුබ්බවිහාරසමාපතති සුතකං.

[සාවකීතිදානං].

නව ඉමා භික්ඛවෙ, අනුපුබ්බවිහාරසමාපතතියො දෙසෙසාමි.¹
තං සුඡුප්පං -පෙ- කතමා ච භික්ඛාව, නව අනුපුබ්බවිහාර සමාපතතියො:

1. යස්ස කාමා භිරුජ්ඣන්ති, යෙ ච කාමෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයස්මනො නිවජාතා නිබ්බුතා නික්කණ්ඨා², පාරගතා තදබ්බෙතනාති වදාමි. 'කස්ස කාමා භිරුජ්ඣන්ති, කෙ ච කාමෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති: අහමෙතං න ජානාමි, අහමෙතං න පසාමි'ති ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, සො එවමස්ස වචනියො:

'ඉධාට්ඨෙසො, භික්ඛු විච්චෙව ච කාමෙති විච්චව අකුසලෙති ධම්මෙති -පෙ- පශමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. එස්ස කාමා භිරුජ්ඣන්ති, තෙ ච කාමෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අයං අමායාථි සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය නාමස්සමානො පඤ්ඤාපායෙය්‍ය.

2. යස්ස විතක්කවිචාරා නිරුජ්ඣන්ති, යෙ ච විතක්කවිචාරෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයස්මනො නිවජාතා නිබ්බුතා නික්කණ්ඨා පාරගතා තදබ්බෙතනාති වදාමි. කස්ස විතක්කවිචාරා භිරුජ්ඣන්ති. කෙ ච විතක්කවිචාරෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති? අහමෙතං න ජානාමි අහමෙතං න පසාමිති. ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, සො එවමස්ස වචනියො: "ඉධාට්ඨෙසො, භික්ඛු විතක්කවිචාරානං උපසමා -පෙ- දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. එස්ස විතක්කවිචාරා භිරුජ්ඣන්ති, තෙ ච විතක්කවිචාරෙ නිරොධෙඤ්ඤා නිරොධෙඤ්ඤා විහරන්ති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අයං අමායාථි සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය නාමස්සමානො පඤ්ඤාපායෙය්‍ය.

1. දෙසෙසාමි - ඩුඉ.

2. නික්කණ්ඨා - ඩුඉ, මජ්ඣ.

අනුප්‍රබවිතාර සමාපත්ති සූත්‍රය

[සැවැත්තියන සී]

මහණෙනි, මේ නව්‍යානුප්‍රබවිතාරසමාපත්තීන් දෙසමි. උය අසවු ... මහණෙනි, අනුප්‍රබව විතාර සමාපත්තිහු නවදෙන කවරහු ද යත්:

1. යම් තැනෙක් හි කාමයෝ නිරුද්ධ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් කාමයන් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද, ඒකාන්තයෙන් ඒ ආයුෂ්මත්හු ඒ අංගයෙන් (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි ක්ෂුධා නැතියෙන්) නිව්‍යානයහ. (දැකුළුත තවන කෙලෙසුන් නැතියෙන්) හිබ්බුතය හ. (කාමතණ්‍යා නැතියෙන්) නික්කණ්‍යයහ. (කාමයෙහි පරතෙරට ගියෙන්) පාරගතයහ යි කියමි කාමයෝ කොහි නිරුද්ධ වෙත් ද, කවුරු කාමයන් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කෙරෙත් ද: මම් තෙල නො දන්මි, මම් තෙල නො දක්මි යි යමෙක් මෙසේ කියා නම්, හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය:

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට උළුම් වෙසෙයි. මෙහි කාමයන් නිරුද්ධ වෙත්, ඔහු දු කාමයන් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කෙරෙත් යි. මහණෙනි, උකැතින් අශ්‍රය වූ අමායාචී තැනැත්තෝ මැනැවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය, අනුමොචන්නේ ය. මැනැවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට වදනේ බද්දිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

2. යම් තැනෙක් හි විතර්ක විචාරයන් නිරුද්ධ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් විතර්කවිචාරයන් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද, උකැතින් ඒ ආයුෂ්මත්හු ඒ කරුණින් (තණ්‍යා දිට්ඨි නමැති සංගිති නැතියෙන්) නිව්‍යානය හ. (දැකුළුත තවන කෙලෙස් නැතියෙන්) හිබ්බුතයහ, (කාම තණ්‍යා නැතියෙන්) නික්කණ්‍යයහ. පාරගතයහ, (කාමයෙහි පරතෙරට ගියහ) යි කියමි. විතර්ක විචාරයන් කොහි නිරුද්ධ වෙත් ද, කවරහු විතර්ක විචාරයන් පුනපුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද: 'මම් තෙල නො දන්මි, මම් තෙල නො දක්මි' යි මෙසේ යමෙක් කියා නම්, හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන් හේ ව්‍යාපශමයෙන් ද්විතීය-ධ්‍යානයට උළුම් වාසය කරයි. මෙහි විතර්ක විචාරයන් නිරුද්ධ වෙත්, ඔහු ද විතර්ක විචාරයන් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ය' යි. මහණෙනි උකැතින් අශ්‍රය වූයේ අමායාචී වූයේ 'සාධු' යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය, අනුමොචන්නේ ය, 'සාධු' යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට නමදනේ බද්දිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

3. යත් පිති නිරුජ්ඣති, යෙ ව පිතිං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයස්මිනොති ව්‍යාභා නිබ්බූතා නික්කණ්ඨා පාරගතා තදබ්බතානාති වදුමි. කත් පිති නිරුජ්ඣති: කෙ ව පිතිං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්තිති: අහමෙතං න ජානාමි. අහමෙතං න පසාමිති. ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, යො එවමස්ස වචනියො: ඉධාච්ඡෙසා, භික්ඛු පිතියා ව විරාගා -පෙ- තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත් පිති නිරුජ්ඣති, තං ව පිතිං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්තිති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අසයො අමායාචි සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, සාධුති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, නමස්සමානො පඤ්ඤාපිතො පසිරුපායෙය්‍ය.

4. යත් උපෙඛාසුඛං¹ නිරුජ්ඣති, යෙ ව උපෙඛාසුඛං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයස්මිනොති ව්‍යාභා නිබ්බූතා නික්කණ්ඨා පාරගතා තදබ්බතානාති වදුමි. “කත් උපෙඛාසුඛං නිරුජ්ඣති, කෙ ව උපෙඛාසුඛං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති? අහමෙතං න ජානාමි, අහමෙතං න පසාමිති ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, යො එවමස්ස වචනියො: “ඉධාච්ඡෙසා, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත් උපෙඛාසුඛං නිරුජ්ඣති, තෙ ව උපෙඛාසුඛං නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති”ති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අසයො අමායාචි ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනායෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, නමස්සමානො පඤ්ඤාපිතො පසිරුපායෙය්‍ය.

5. යත් රූපසංකෘත්² නිරුජ්ඣන්ති,³ යෙ ව රූපසංකෘත් නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයස්මිනොති ව්‍යාභා නිබ්බූතා නික්කණ්ඨා පාරගතා තදබ්බතානාති වදුමි, “කත් රූපසංකෘත් නිරුජ්ඣන්ති, කෙ ව රූපසංකෘත් නිරොධෙතො නිරොධෙතො විහරන්ති, අහමෙතං න ජානාමි, අහමෙතං න පසාමිති”ති. ඉති යො එවං වදෙය්‍ය යො එවමස්ස වචනියො: “ඉධාච්ඡෙසා, ‘භික්ඛු සංඛාරො රූපසංකෘතං සමතික්කමා පටිසංසංකෘතං අත්ඨමා නානාසංකෘතං අමනසිකාරා අනාතො ආකාසොති ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත් රූපසංකෘත් නිරුජ්ඣන්ති.

1. උපෙඛාසුඛං - මජ්ඣ.

2. රූපසංකෘත් - මජ්ඣ.

3. නිරුජ්ඣති - මජ්ඣ.

3. යම් තැනෙක ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වේ නම් යම් කෙනෙකුත් ප්‍රීතිය පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරත් නම් එකකින් ඒ ආයුෂ්මත් හු ඒ අධ්‍යයන නිව්‍යානයහ, නිබ්බුතයහ, නික්කංඝයහ, පාරගතයහ යි කියමි. කොහි ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වේ ද? කවරහු ප්‍රීතිය පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද? යි. මම් තෙල නො දන්මි මම් තෙල දක්මි යි මෙසේ යමෙක් කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීතිහුගේ ද විරාගයෙන් ... තෘතීය ධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි. මෙහි ප්‍රීතිය නිරුද්ධ වෙයි. ඔහුත් පුන පුනා ප්‍රීතිය නිරුද්ධ කොට වාසය කරතැ යි. මහණෙනි, එකකින් අශය වූ අමායාවී තැනැත්තේ 'සාධු' යි භාෂිතය සතුවන් පිළිගන්නේ ය, අනුමොචන්නේ ය. 'සාධු' යි භාෂිතය සතුවන් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ගෙන නමදනේ බඳැදිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

4. යම් තැනෙක උපෙක්ෂා සුඛය නිරුද්ධ වේ ද, යම් කෙනෙකුත් උපෙක්ෂා සුඛය පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද එකකින් ඒ ආයුෂ්මත් හු ඒ කරුණින් නිව්‍යානයහ, නිබ්බුතයහ, නික්කංඝය හ, පාරගතයහ යි කියමි. කොහි උපෙක්ෂා සුඛය නිරුද්ධ වේ ද? කවරහු උපෙක්ෂා පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරත් ද? මම් තෙල නො දන්මි, මම් තෙල නො දක්මි යි යමෙක් මෙසේ කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය. ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ සුඛප්‍රයාණයෙන් දුරු ව ප්‍රහණයෙන් ද... චතුර්ථධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි. මෙහි උපෙක්ෂා සුඛය නිරුද්ධ වෙයි. ඔහු ද උපෙක්ෂා සුඛය පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරති යි එකකින් අශය වූයේ අමායාවී වූයේ 'සාධු' යි භාෂිතය සතුවන් පිළිගන්නේ ය, අනුමෝදන් කොට ගන්නේ ය. සාධු යි භාෂිතය සතුවන් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ගෙන නමදිනුයේ බඳැදිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

5. යම් තැනෙක රූපසංඥා නිරුද්ධ වෙත් ද, යම් කෙනෙක්හුදු රූප සංඥවත් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරත් ද, එකකින් ඒ ආයුෂ්මත් හු ඒ කරුණින් නිව්‍යානයහ, නිබ්බුතයහ, නික්කංඝයහ, පාරගතයහ යි කියමි. කොහි රූපසංඥා හු නිරුද්ධ වෙත් ද? කවරහු රූපසංඥවත් පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරත් ද? මම් තෙල නො දන්මි, මම් තෙල නො දක්මි යි මෙසේ යමෙක් කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය: ඇවැත්ති, මෙසස්තෙහි මහණ සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඥවත් සමතික්‍රමණ කොට ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අඤාච්ඡේදයෙන් නානාත් සංඥවත් නො මෙතෙහි කිරීමෙන් 'අකාසය අනන්තය' යි අකාසානඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරයි. මෙහි රූපසංඥා හු නිරුද්ධ වෙත්.

තෙ ව රූපසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අසඨො අමායාථි සාධුති භාසිතං අභිනන්දෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, සාධුති භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා නමසාමානො පඤ්ඤාප්පිකො පටිප්පාපෙය්‍ය.

6. යත් ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, යෙ ව ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති, අද්ධා තෙ¹ ආයඤ්ඤා නිවජාතා නිබ්බුතා නික්ඛණ්ණා² පාරගතා තදබ්බන්තාති වද්ථි. “කත්ථ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, කෙ ව ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අහමෙතං න ජානාමි අහමෙතං න පසාමි”ති ඉති යො ඵං වදෙය්‍ය, යො ඵවමසා වචනියො: ‘ඉධාට්ඨසො, භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමච්ඡිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති ඵත්ථ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. තෙ ව ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති’ති. අද්ධා භික්ඛවෙ අසඨො අමායාථි සාධුති භාසිතං අභිනන්දෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, සාධුති භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා නමසාමානො පඤ්ඤාප්පිකො පටිප්පාපෙය්‍ය.

7. යත් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, යෙ ව විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයඤ්ඤා නිවජාතා නිබ්බුතා නික්ඛණ්ණා² පාරගතා තදබ්බන්තාති වද්ථි. “කත්ථ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, කෙ ව විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අහමෙතං න ජානාමි, අහමෙතං න පසාමිති යො ඵං වදෙය්‍ය, යො ඵවමසා වචනියො: ඉධාට්ඨසො, භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමච්ඡිකකමම ‘නත්ථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඵත්ථ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, තෙ ව විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති’ති. අද්ධා භික්ඛවෙ අසඨො අමායාථි ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනන්දෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, ‘සාධු’ති භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා නමසාමානො පඤ්ඤාප්පිකො පටිප්පාපෙය්‍ය.

1. තෙ ව - මජ්ඣ.

2. නික්ඛණ්ණා - මජ්ඣ.

ඔහු ද රූපසංඤ්ඤා පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාස කරති යි. මහණෙනි, එකැතින් අසය වූ අමායාචී තැනැත්තෙක් 'සාධු' යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය. අනුමෝදන් කොට ගන්නේ ය, 'සාධු යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ගෙන නමදනේ බඳැදිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

6. යම් තැනෙක් හි ආකාසානඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වේ ද, යම් කෙනෙකුදු ආකාසානඤ්ඤායතන සංඤ්ච පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද, එකැතින් ඒ ආයුෂ්මත්හු එකරුණින් නිව්ඤ්ඤායතන, නිබ්බුතය හ, නිත්තණ්ණය හ, පාරඛ්‍යතය හ යි කියමි. කොතන්හි ආකාසානඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වේ ද? කවර කෙනෙක් ආකාසානඤ්ඤායතන සංඤ්ච පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද? යි 'මම් තෙල නො දන්මි, මම් තෙල නො දක්මි' යි මෙසේ යමෙක් කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය: ඇවැත්නි, මේ සයනෙහි මහණ සඵප්පකාරයෙන් ආකාසානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤායතන' ය' යි විඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. මෙහි ආකාසානඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වෙයි. ඔහුද ආකාසානඤ්ඤායතනය පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් යයි. මහණෙනි, එකැතින් අසය වූ අමායාචී තැනැත්තෙක් මැනවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය. අනුමෝදන් කරන්නේ ය. මැනවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ගෙන නමදනේ බඳැදිලි වූයේ පර්යයුපාසනා කරන්නේ ය.

7. යම් තැනෙක් විඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වේ ද, යම් කෙනෙකුදු විඤ්ඤායතන සංඤ්ච පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද, එකැතින් ඒ ආයුෂ්මත්හු එකරුණින් නිව්ඤ්ඤායතන, නිත්තණ්ණය හ, පාරඛ්‍යතය හ යි කියමි. කොතන්හි විඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වේ ද? කවර කෙනෙක් විඤ්ඤායතන සංඤ්ච පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වාසය කරත් ද? තෙල මම් නො දන්මි. තෙල මම් නො දක්මි යි යමෙක් මෙසේ කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය: "ඇවැත්නි, මේ සයනෙහි මහණ සඵප්පකාරයෙන් විඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "කිසිත් නැත" යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. එතන්හි විඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ වෙයි. ඔහුද පුන පුනා විඤ්ඤායතන සංඤ්ච නිරුද්ධ කොට වාස කෙරෙත් ය යි. මහණෙනි, එකැතින් අසය වූයේ අමායාචී වූයේ 'මැනවැයි' යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය. අනුමෝදනා කරන්නේ ය. 'මැනවැයි' යි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ගෙන නමදනේ බඳැදිලි වූ පර්යයුපාසනා කෙරෙයි.

8. යත් ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති, යෙ ච ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අද්ධා තෙ ආයසමනො නිව්ජාතා නිබ්බුතා නිත්තණ්ණා පාරගතා තදබ්බතාති වදුමි. “කත්ථ ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති? තෙ ච ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අහමෙතං න ජානාමි’ අහමෙතං න පසාමි’ති. ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, සො එවමස්ස වචනියො: “ඉධාච්ච සො භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති, තෙ ච ආකිඤ්ඤායතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති’ති. අද්ධා භික්ඛවෙ, අසයො අමායාචී සාධුති, භාසිතං අභිනාදෙය්‍ය අනුමොදෙය්‍ය, සාධුති භාසිතං අභිනාදීත්වා අනුමොදීත්වා නමස්ස මාතො පඤ්ඤාලිකො පසිරුපාසෙය්‍ය.

9. යත් නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති, යෙ ච නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති, අද්ධා තෙ ආයසමනො නිව්ජාතා නිබ්බුතා නිත්තණ්ණා පාරගතා තදබ්බතාති වදුමි. “කත්ථ නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති. තෙ ච නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති. අහමෙතං න ජානාමි, අහමෙතං න පසාමි’ති ඉති යො එවං වදෙය්‍ය, සො එවමස්ස වචනියො: “ඉධාච්ච සො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනං සමතික්කමම සංඝස්සවෙද්ධිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්ථ නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරුජ්ඣති. තෙ ච නෙවසංඝස්සනාසංඝස්සයතනසංඝස්ස නිරොධෙත්වා නිරොධෙත්වා විහරන්ති’ති. අද්ධා භික්ඛවෙ අසයො අමායාචී සාධුති භාසිතං අභිනාදෙය්‍ය, අනුමොදෙය්‍ය “සාධු”ති භාසිතං අභිනාදීත්වා අනුමොදීත්වා නමස්ස මාතො පඤ්ඤාලිකො පසිරුපාසෙය්‍ය.

ඉමා මො භික්ඛවෙ, නව අනුප්පබ්බ විහාරසමාපත්තියොති.

8. යම් තැනෙක ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥව නිරුද්ධ වේද, යම් කෙනෙකුත් ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද, එකැතින් ඒ ආයුෂමත් හු එකරුණින් හිව්ණාකය හ, හිබ්බුතය හ, නිත්තණ්ණය හ, පාරඛගාය හ යි කියමි. කොතන්හි ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥ නිරුද්ධ වේ ද, කවර කෙනෙක් ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුන පුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද? තෙල මම් නො දන්මි, තෙල මම් නො දක්මි යි මෙසේ යමෙක් කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය: “ඇවැත්නි, මෙ සස්නෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාසංයතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤාසංයතනයට එළැඹ වෙසෙයි. මෙහි ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥව නිරුද්ධ වෙයි. ඔහු ද ආකිඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුනපුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත්” යි මහණෙනි, එකැතින් අසය වූයේ අමායාචී වූයේ භාෂිතය මැනැවැයි සතුටින් පිළිගන්නේ ය, අනුමොදනා කරන්නේ ය. භාෂිතය මැනැවැයි සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදනා කොට ගෙන නමදනේ බදාදිලි වැ පරියප්පාසනා කරන්නේ ය.

9. යම් තැනෙක නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥව නිරුද්ධ වේද, යම් කෙනෙකුත් නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුනපුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද එකැතින් ඒ ආයුෂමත් හු එකරුණින් හිව්ණාකය හ, හිබ්බුතය හ, නිත්තණ්ණය හ, පාරඛගාය හ යි කියමි, කොතන්හි නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥව නිරුද්ධ වේ ද, කවර කෙනෙක් නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුනපුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙත් ද? තෙල මම් නොදන්මි. තෙල මම් නො දක්මි යි යමෙක් මෙසේ කියා නම් හේ මෙසේ කිය යුතු වන්නේ ය: ඇවැත්නි, මෙ සස්නෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤාසංයතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදිත නිරෝධයට පැමිණ වෙසෙයි. එතන්හි නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥ නිරුද්ධ වෙයි. ඔහු නෙවසඤ්ඤාසංයතන සංඥව පුනපුනා නිරුද්ධ කොට වෙසෙති යි මහණෙනි, එකැතින් අසය වූයේ අමායාචී වූයේ මැනැවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නේ ය, අනුමොදනා කරන්නේ ය. මැනැවැයි භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදනා කොට ගෙන නමදනේ බදාදිලි වැ පරියප්පාසනා කරන්නේ යි.

මහණෙනි, මේ නව අනුපුර්ව විභාරයමාපන්නිහු යි.

9. 1. 4. 3 නිබ්බානසුඛ සුඛතං.

එවිං මෙ සුඛං එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො රාජගහෙ විහරති චෙඨවතො කලුඤ්ඤාකම්මාපෙ, තත්ථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමෙතොසි ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච: සුඛමීදං ආවුසො නිබ්බානං. සුඛමීදං ආවුසො, නිබ්බානානති.

එවිං වුත්ත ආයස්මා උද්ඛි ආයස්මිත්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: කිං පනෙත්ථ ආවුසො සාරිපුත්ත සුඛං යදෙත්ථ නත්ථි වෙදධිකන්ති? එතදෙව ඛොත්ථ¹ ආවුසො සුඛං, යදෙත්ථ නත්ථි වෙදධිකං.

පඤ්චමෙ ආවුසො කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ඤා: වත්ඛුච්ඤාඤායා රූපා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. සොක-ච්ඤාඤායා සද්ද-පෙ-සාන ච්ඤාඤායා ගන්ධා-ජීව්‍යාච්ඤාඤායා රසා-කායච්ඤාඤායා ථොච්ඤා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො ආවුසො පඤ්ඤාකාමගුණා, යං ඛො ආවුසො ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං. ඉදං වුච්චතාවුසො කාමසුඛං.

1. ඉට්ඨාවුසො භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි පයමං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුනො දුමිනා චිහාරෙන විහරතො කාමසංගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති, ස්වාසා හොති අබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය, යාවදෙව අබාධාය, එවමෙවස්ස තෙ කාමසංගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති ස්වාසා හොති අබාධො, යො ඛො පනාවුසො අබාධො දුක්ඛමෙතං වුත්තං භගවතා. දුමිනාපි ඛො එතං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං භිබ්බානානති.

2. සුනව්‍යපරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වුපසමා -පෙ- දුතියං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස වෙ ආවුසො, භික්ඛුනො දුමිනා චිහාරෙන විහරතො විතක්කසංගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති, ස්වාසා හොති අබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය, යාවදෙව අබාධාය, එවමෙවස්ස තෙ විතක්කසංගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති. ස්වාසා හොති අබාධො. යො ඛො පනාවුසො අබාධො දුක්ඛමෙතං වුත්තං භගවතා. දුමිනාපි ඛො එතං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං භිබ්බානානති.

1. චෙට්ඨ - මජ්ඣ.

9. 1. 4. 3

නිබ්බානසුඛ සුත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහ නුවර වෙළඳන නම් කලඤ්ඤා ගිවිසයෙහි වාසය කෙරෙත්. එකල්හි ඇවිත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඇවිත් මහණෙහි යි මහණුන් ඇමතුහ. 'ඇවිත්ති යි ඒ මහණනු ඇවිත් සැරියුත් තෙරුනට පිළිවදන් ඇස් දිහ. ඇවිත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදළහ. "ඇවිත්ති, මේ නිර්වාණය සුඛ යි, ඇවිත්ති, මේ නිර්වාණය සුඛ" යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් උදයී තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුනට තෙල කීහ: "ඇවිත්ති ශාරිපුත්‍රය, යම් තැනෙක වෙදකියෙක් නැද්ද, එහි කවර සුඛයෙක් ද" යි. "ඇවිත්ති, ඉදින් යම් තැනෙක වෙදකියෙක් නැද්ද, තෙල ම සුඛ වේ" යි.

ඇවිත්ති, මේ කාමඥ්ඤා පසෙක් වෙයි, කවර පසක යත් ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියරූප වූ කාමොපසංහිත වූ රජනිය වූ චන්ද්‍රවිඤ්ඤා රූපහ ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤා ශබ්දහ ප්‍රාණවිඤ්ඤා ගණ්‍ධහ ජීව්වාචිඤ්ඤා රස හ. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ රජනිය වූ ප්‍රියරූප වූ කාමොපසංහිත වූ කායවිඤ්ඤා ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යහ. ඇවිත්ති, මේ පඤ්ඤාමඥ්ඤා යි. ඇවිත්ති, මේ පස්කම ඥානියා යම් බදු සුඛයෙක් සොමනස්සයෙක් උපදනේ ද, ඇවිත්ති, මේ කාමසුඛ යි.

1. ඇවිත්ති මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන් ගෙන් වෙන්ව ම අකුසල් දහමින් වෙන්ව ම ප්‍රථමධ්‍යානයට උළුබ වෙසෙයි. ඇවිත්ති, මේ විහරණයෙන් වාස කරන එ මහණහට ඉදින් කාම සහගත සංඤ්ඤාසිකාරයෝ පහළ වෙත් නම් එය ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවිත්ති, සුව ඇත්තහුට හුදෙක් ආබාධ පිණිස ම යම් බදු දුකෙක් උපදනේ නම් එ පරිදි ම ඔහට ඒ කාමසහගත සංඤ්ඤාසිකාරයෝ පහළ වෙත් නම් එය ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවිත්ති, යමෙක් ආබාධ වේ නම් තෙල භාග්‍යවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද. ඇවිත්ති, මේ පයඝායයෙනුදු නිර්වාණය යම් බදු සුඛයෙක් වේ නම් තෙල දහසුතු යි.

2. ඇවිත්ති, තව ද මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන්..... ද්විතීයධ්‍යානයට උළුබ වෙසෙයි ඇවිත්ති, මේ විචාරයෙන් වාසය කරන එ මහණහට විතර්ක සහගත සංඤ්ඤාසිකාරයෝ ඉදින් පහළ වෙත් නම් එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවිත්ති, සුව ඇත්තහුට යම් සේ හුදෙක් ආබාධ පිණිස ම දුක් උපදනේ නම් එපරිදි ම ඔහට ඒ විතර්කසහගත සංඤ්ඤාසිකාරයෝ උපදනාහු නම් එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවිත්ති, යමෙක් ආබාධ නම් තෙල භාග්‍යවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද. ඇවිත්ති, මේ කාරණයෙනුදු තෙල නිර්වාණය සුඛ වූ පරිදි දහසුතු යි.

3. පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ව චිරාගා -පෙ- තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්ස ථෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො පිතිසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො, සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය, එවමෙවස්ස තෙ පිතිසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී ස්වාසං හොති ආබාධො. යො ඛො පනාවුසො, ආබාධො දුක්ඛමෙතං චුක්ඛං භගවතා. ඉමිනාපි ඛො එතං ආවුසො, පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං නිබ්බානන්තී.

4. පුනර්වපරං ආවුසො, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා -පෙ- චතුස්සං කායානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්ස වෙ ආවුසො, භික්ඛුනො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො උපපක්ඛා සහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො, සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය, එවමෙවස්ස තෙ උපපක්ඛා සහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. යො ඛො පනාවුසො, ආබාධො දුක්ඛමෙතං චුක්ඛං භගවතා. ඉමිනාපි ඛො එතං ආවුසො, පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං නිබ්බානන්තී.

5. පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසස ඤ්ඤානං අත්ඛංගා නානාත්තස ඤ්ඤානං අලිනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසාන ඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්ස වෙ ආවුසො, භික්ඛුනො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො රූපසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය, එවමෙවස්ස තෙ රූපසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. යො ඛො පනාවුසො ආබාධො දුක්ඛමෙතං චුක්ඛං භගවතා. ඉමිනාපි ඛො එතං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං නිබ්බානන්තී.

6. පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බස්ස ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමො අනන්තං විඤ්ඤාණන්තී විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො ආකාසානඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය, එවමස්ස තෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුදවරන්තී, ස්වාසං හොති ආබාධො. යො ඛො පනාවුසො ආබාධො, දුක්ඛමෙතං චුක්ඛං භගවතා. ඉමිනාපි ඛො එතං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතඛං යථාසුඛං නිබ්බානන්තී.

3. තව ද ඇවැත්නි මහණ ප්‍රීතිහුගේ චිරාගයෙන් ... තෘතීයධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ විහාරයෙන් වාස කරන ඒ මහණහට ඒ ප්‍රීතියහගත සංඥමනසිකාරයෝ උපදනාහ. ඒ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට හුදෙක් ආබාධ පිණිස ම දුක් උපදනේ නම් එ පරිදි ම ඔහට ඒ ප්‍රීතියහගත සංඥමනසිකාරයෝ උපදිත් නම් එය ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ වේ නම් තෙල භාග්‍යාවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද, ඇවැත්නි, මෙපරිද්දෙනුදු තෙල නිර්වාණය සුම පරිදි දකුණු.

4. ඇවැත්නි, තව ද මහණ සුමප්‍රභාණ්දයනුදු දුෂ්ටභාණ්දයෙනුදු ... වතුන්ධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, ඉදින් මේ විහාරයෙන් වාස කරන එ මහණහට උපක්ෂාසහගත සංඥමනසිකාරයෝ උපදනාහු නම් ඒ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට ආබාධ පිණිස ම දුක් උපදනේ නම් එ පරිදි ම ඔහට උපක්ෂාසහගත සංඥමනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ වේ නම් තෙල භාග්‍යාවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද, ඇවැත්නි, මේ අයුරිනුදු තෙල නිර්වාණය සුම පරිදි දකුණු.

5. තව ද ඇවැත්නි, මහණ රූපසංඥවන්ගේ යම්කිත්මණයෙන් ප්‍රතිසංඥවන්ගේ අක්කගමනයන් නානාත්වසංඥවන්ගේ අමතසිකාරයෙන් ආකාශය අනන්තය'යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, ඉදින් මේ විහාරයෙන් වාස කරන එ මහණහට රූපසහගත සංඥමනසිකාරයෝ පහළ වෙත් නම් එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට හුදෙක් ආබාධ පිණිස ම දුක් උපදනේ නම් එ පරිදි ම ඔහට රූපසහගත සංඥමනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ වේ නම් තෙල භාග්‍යාවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද, ඇවැත්නි, මේ අයුරිනුදු තෙල නිර්වාණය සුම පරිදි දකුණු.

6. ඇවැත්නි, තවද මහණ භෑම පරිදි ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාන අනන්තය යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපයා වෙසෙයි. ඇවැත්නි, ඉදින් මේ විහාරයෙන් වාස කරන එ මහණ හට ආකාශානඤ්ඤායතන සහගත මනසිකාරයෝ පහළ වෙත් නම් එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට හුදෙක් ආබාධ පිණිස ම දුක් උපදනේ ද, එපරිදි ඔහුගේ ඒ ආකාශානඤ්ඤායතන සංඥා මනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ නම් තෙල භාග්‍යාවතුන් වීසින් දුකැයි වදරන ලද, ඇවැත්නි, මේ අයුරිනුදු තෙල නිර්වාණය සුම පරිදි දකුණු.

7. පුනරවපරං ආවුපො හික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමති-
ක්කම්ම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස
වෙ ආවුපො, හික්ඛුනො ඉමිනා විහරෙන විහරතො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන
සහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරො සමුද්ධරන්ති, ස්වාසං හොති ආබාධො. ඥායාමාපි
ආවුපො, සුඛිනො දුක්ඛො උපපජ්ජයා යාවදෙව ආබාධාය. එවමෙවස්ස
තෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරො සමුද්ධරන්ති, ස්වාසං
හොති ආබාධො. යො ටො පනාවුපො ආබාධො දුක්ඛමෙතං වුත්තං
හගවතා. ඉමිනාපි ටො එතං ආවුපො පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථාසුඛං
භිබ්බානන්ති.

8. පුනරවපරං ආවුපො හික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස වෙ ආවුපො
හික්ඛුනො ඉමිනා විහරෙන විහරතො ආකිඤ්ඤායතනසහගතො
සඤ්ඤාමනසිකාරො සමුද්ධරන්ති, ස්වාසං හොති ආබාධො. ඥායාමාපි
ආවුපො සුඛිනො දුක්ඛො උපපජ්ජයා යාවදෙව ආබාධාය. එවමෙවස්ස
තෙ ආකිඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරො සමුද්ධරන්ති,
ස්වාසං හොති ආබාධො. යො ටො පනාවුපො ආබාධො, දුක්ඛමෙතං
වුත්තං හගවතා. ඉමිනාපි ටො එතං ආවුපො, පරියායෙන වෙදිතබ්බං
යථාසුඛං භිබ්බානන්ති.

9. පුනරවපරං ආවුපො හික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං
සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාං
විසං දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා හොන්ති, ඉමිනාපි ටො එතං ආවුපො
පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථාසුඛං නිබ්බානන්ති,

9. 1. 4. 4

භාවිඋපමා සුත්තං

[භාවස්ථිතිදනං]

ඥායාමාපි භික්ඛවෙ, භාවි පබ්බතෙය්‍යා බලා අබ්‍යන්තා
අට්ඨකඤ්ඤා අකුසලා විසමෙ පබ්බතෙ වරිත්තුං, තස්සා එවමස්ස: 'යනාඟ්‍ර
නාහං අගතපුබ්බකෙඤ්ච දිසං ගච්ඡෙය්‍යං, අබාදිතපුබ්බාති ඩි කිණාති
බාදෙය්‍යං, අපිතපුබ්බාති ඩි පානියාති පිට්ඨෙය්‍යං. සා පුරිමං පාදං න
සුපසතිධිත්තං පතිධිංපෙත්වා පඤ්ඤමං පාදං උඤ්ඤෙය්‍යං, සා න මෙව
අගතපුබ්බං දිසං ගච්ඡෙය්‍යං, න ඩි අබාදිතපුබ්බාති කිණාති බාදෙය්‍යං, න ඩි
අපිතපුබ්බාති ඩි පානියාති පිට්ඨෙය්‍යං, යස්මිං විසං පදෙසෙ ධිතාය එවමස්ස:
යනාඟ්‍රනාහං අගතපුබ්බකෙඤ්ච දිසං ගච්ඡෙය්‍යං, අබාදිතපුබ්බාති වෙව
කිණාති බාදෙය්‍යං, අපිතපුබ්බාති වෙව පානියාති පිට්ඨෙය්‍යං. තස්මිං
පදෙසං න භොස්ථිනා පච්චාගච්ඡෙය්‍යං. තං කිසං හෙතු: තථා හි සා
භික්ඛවෙ, භාවි පබ්බතෙය්‍යා බලා අබ්‍යන්තා අට්ඨකඤ්ඤා අකුසලා
විසමෙ පබ්බතෙ වරිත්තුං.

7. තවද ඇවැත්නි, මහණ භෑම පරිදි විඤ්ඤාණඤායතනය ඉක්ම 'කිසිත් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ විහාරයෙන් වාසය කරන එ මහණහට විඤ්ඤාණඤායතන සංඤ මනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට හුදෙක් ආබාධය පිණිස ම දුක් උපදනේ ද, එ පරිදි ම ඔහට එ විඤ්ඤාණඤායතන සංඤා මනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ වේ ද, තෙල දුකැයි භාග්‍යවතුන් විසින් වදරන ලද. ඇවැත්නි, මේ අයුරින් තෙල නිවන සුව පරිදි දත යුතු.

8. ඇවැත්නි, තවද මහණ සර්වථායෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, ඉදින් මේ විහාරයෙන් වාසය කරන එ මහණහට ආකිඤ්ඤායතන සහගත සංඤා මනසිකාරයෝ පහළ වෙත් නම් එ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි සුව ඇතියහුට හුදෙක් ආබාධය පිණිස ම දුක් උපදනේ නම් එ පරිදි ම ඔහට ඒ ආකිඤ්ඤායතන සහගත සංඤා මනසිකාරයෝ පහළ වෙත්. ඒ ඔහට ආබාධ වෙයි. ඇවැත්නි, යමෙක් ආබාධ වේ නම් තෙල දුකැයි භාග්‍යවතුන් විසින් වදරන ලද. ඇවැත්නි, මේ අයුරින් තෙල නිවන සුව පරිදි දත යුතු.

9. තවද ඇවැත්නි, මහණ සර්වථායෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදිනිතරොධයට එළැඹ වෙසෙයි. ප්‍රඥයෙන් දක ඔහුගේ ආත්මවයෝ පරික්ෂිත ද වෙත්. ඇවැත්නි, මේ කරුණෙහු තෙල නිවන සුව පරිදි දත යුතු.

9. 1. 4. 4

භාවිඋපමා සූත්‍රය

[ඇවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, යම් පරිදි බාල අව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රය නොදන්නා පර්වතයෙහි භූමිපරත දෙන වියම පර්වතයෙහි සරනට අහමක් වේ ද, ඇයට මේ බදු සිතෙක් වෙයි: "මම නො ගිය වීරු දිගට යෙමි නම් නො කැ වීරු තණ කන්නෙමි නම්, නො පි වීරි පැන් බොන්නෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. ඔ පළමු පා මොනොවට පිහිටියක් කොට නො පිහිටුවා පැසුළු පා නහයි. ඔ නො ගිය වීරු දිගට නො යයි. නො කැ වීරු තණ ද නො කයි නො පි වීරි පැන් නො බොයි. යම් පියසෙක්හිදි සිටි ඇයට මේ බදු සිතෙක් වේ නම්: "මම නො ගිය වීරු දිගට යෙමි යි, නො කැ වීරු තණ ද කමි යි නො පි වීරි පැණු බොමි"යි එ පියසට නිදුකින් පෙරළා නො යෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල අව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ නො වූ ඒ දෙන යම් හෙයකින් වියම පර්වතයෙහි සරණට නො සමත් ද, එහෙයිනි.

එවිටෙව් වෙහි භික්ඛවෙ ඉඳෙකවෙවා භික්ඛු බාලො අබ්බසෙතො අබෙත්තඤ්ඤ අකුසලො විවිටෙව් කාමෙහි විවිට අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිත්ථුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති¹ යො තං නිමිත්තං න ආසෙවති, න භාවෙති, න බහුලීකරොති, න ස්වාධිබ්බිතං අධිට්ඨාති.

තස්ස එවං හොති: ‘යනුනාහං විතකකවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති. යො න සකෙකාති විතකක- විචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිතුං. තසෙසවං හොති: යනුනාහං විවිටෙව් කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති. යො න සකෙකාති විවිටෙව් කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිතුං. අයං වූවන් භික්ඛවෙ, භික්ඛු උභතො හට්ඨා උභතො පරිහිතො. සෙය්‍යථාපි සා භාවී පබ්බතෙය්‍යා බාලො අබ්බසො අබෙත්තඤ්ඤ අකුසලො වියමෙ පබ්බතෙ වරිතුං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ භාවී පබ්බතෙය්‍යා පණ්ඩිතා බ්‍යත්තා බෙත්තඤ්ඤ කුසලො වියමෙ පබ්බතෙ වරිතුං. තස්සා එවමස්ස: ‘යනුනාහං අගත- පුබ්බකෙඤ්ච දිසං ගච්ඡෙය්‍යං, අබාදිතපුබ්බාති ව තිණාති බාදෙය්‍යං, අපිත- පුබ්බාති ව පානීයාති පිට්ඨෙය්‍යනති. සා පුරිමං පාදං පුප්පතිට්ඨිතං පතිට්ඨාපෙත්වා පච්ඡමං පාදං උද්ධරෙය්‍ය, සා අගතපුබ්බකෙඤ්ච දිසං ගච්ඡෙය්‍ය, අබාදිතපුබ්බාති වෙව් තිණාති බාදෙය්‍ය, අපිතපුබ්බාති ව පානීයාති පිට්ඨෙය්‍ය, යඤ්ථ වස්සා පදෙසෙ ධිත්තාය එවමස්ස: යනුනාහං අගතපුබ්බකෙඤ්ච දිසං ගච්ඡෙය්‍යං, අබාදිතපුබ්බාති වෙව් තිණාති බාදෙය්‍යං, අපිතපුබ්බාති වෙව් පානීයාති පිට්ඨෙය්‍යනති’ තඤ්ච පදෙසං යොත්තො පච්චාගච්ඡෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සා භික්ඛවෙ භාවී පබ්බතෙය්‍යා පණ්ඩිතා ව්‍යත්තා බෙත්තඤ්ඤ කුසලො වියමෙ පබ්බතෙ වරිතුං.

එවිටෙව් වෙහි භික්ඛවෙ ඉඳෙකවෙවා භික්ඛු පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො බෙත්තඤ්ඤ කුසලො විවිටෙව් කාමෙහි විවිට අකුසලෙහි ධර්මෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යො තං නිමිත්තං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති ස්වාධිබ්බිතං අධිට්ඨාති.

තස්ස එවං හොති: ‘යනුනාහං විතකකවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති.’ යො දුතියං ඤානං අනභිනිස- මානො විතකකවිචාරානං වූපසමා දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යො තං නිමිත්තං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරොති ස්වාධිබ්බිතං අධිට්ඨාති.

1. විහරිතුං-සිඉ

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ සස්තෙහි බාල අව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ නො වන අදක්ෂ වූ කිසියම් මහණෙක් කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ සවිතර්ක සවිචාර විවෙකස් ප්‍රිතිසුඛ ඇති පළමු දහන උපයා වෙසෙයි. හේ ඒ දහන නිමිත්ත පුනපුනා සෙවනය නො කෙරෙයි, නො වඩයි, බහුල විසින් නො කරයි, මොනොවට ඉටුන ලද්දක් කොට නො ඉටයි.

ඔහට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපශ්මයෙන් ... දෙවන දහනට පැමිණ වෙසෙමි නම් මැනව්”යි. හේ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපශ්මයෙන් දෙවන දහනට එළැඹ වසනට නො හැකියෙ වෙයි. ඔහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි: “මම කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම පළමු දහනට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ... පළමු දහනට එළැඹ වසනට නො හැකි වෙයි. මහණෙනි, මෙ මහණ දෙපසින් නවුයේ දෙපසින් පිරිහුනේ යයි කියනු ලැබේ. බාල අව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ නො වන පර්වතයෙහි සරණ ඒ දෙන විෂම පර්වතයෙහි සරනට අදක්ෂ වූවා යම් සේ ද, එ මෙනි.

මහණෙනි, පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ වූ පර්වතයෙහි සරණ දෙනක් විෂම පර්වතයෙහි සරනට යම් සේ දක්ෂ වේ ද, ඇයට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම නො ගිය විරු දිගට යෙමි නම් නො කැ විරු තණ ද කන්තොමි නම් නො පි විරි පැන් ද බොන්තොමි නම් යෙහෙකැ”යි ඕ පළමු පා මොනොවට පිහිටියක් කොට තබාපැසුළු පා තහයි, ඕ නො ගිය විරු දිගට ද යයි, නො කැ විරු තණ ද කයි, නො පි විරි පැන් ද බොයි. යම් පියෙසෙකැ සිටි ඇයට මෙ බදු සිතෙක් වේ නම්: “මම නො ගිය විරු දිගට ද යම්. නො කැ විරු තණ ද කමි. නො පි විරි පැන් ද බොමි”යි, එ පියසට නිදුකින් පෙරළා එයි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ ඒ දෙන විෂම පර්වතයෙහි සරනට සමත් වේ ද, එ හෙයිනි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ සස්තෙහි පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ක්ෂේත්‍රඥ දක්ෂ කිසියම් මහණෙක් කාමයෙන් වෙන් වූ ම අකුශල දහමින් වෙන් වූ... පළමු දහනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ ඒ සමාධිනිමිත පුනපුනා සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුලිකෘත කරයි, මොනොවට ඉටුවක් කොට ඉටයි.

ඔහට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම විතර්ක විචාරයින්ගේ ව්‍යුපශ්මයෙන් දෙවන දහනට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි, හේ දෙවන දහන නො පෙළනුයේ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපශ්මයෙන් දෙවන දහනට එළැඹ වෙසෙයි. හේ එ නිමිත්ත සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි, මොනොවට ඉටුවක් කොට ඉටයි.

තස්‍ය එවං හොති: ‘යනුනාහං පිතියා ව වීරාගා -පෙ- තතියං
 ක්‍රිකානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.’ සො තතියං ක්‍රිකානං අනභිභිංසමානො
 පිතියා ව වීරාගා තතියං ක්‍රිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තං නිමික්ඛං
 ආසෙවති භාවෙති බහුලිකරොති ස්වාධිධිතං අධිධාති.

තස්‍ය එවං හොති: ‘යනුනාහං සුඛස්ස ව පහානා, දුක්ඛස්ස ව පහානා
 -පෙ- චතුස්සං ක්‍රිකානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති. සො චතුස්සං ක්‍රිකානං
 අනභිභිංසමානො සුඛස්ස ව පහානා-පෙ-චතුස්සං ක්‍රිකානං උපසම්පජ්ජ
 විහරති. සො තං නිමික්ඛං ආසෙවති, භාවෙති, බහුලිකරොති,
 ස්වාධිධිතං අධිධාති.

තස්‍ය එවං හොති: ‘යනුනාහං සබ්බසො රූපසංඝස්සානං සමතික්ඛමා
 පටිසංඝස්සානං අත්ථබ්‍රමා¹ නානක්ඛස්සානං අමනාසිකාරා ‘අනෙතො
 ආකාසො’ති ආකාසානස්ථායකනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති. සො
 ආකාසානස්ථායකනං අනභිභිංසමානො සබ්බසො රූපසංඝස්සානං
 සමතික්ඛමා -පෙ- ආකාසානස්ථායකනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තං
 නිමික්ඛං ආසෙවති භාවෙති බහුලිකරොති ස්වාධිධිතං අධිධාති.

තස්‍ය එවං හොති: ‘යනුනාහං සබ්බසො ආකාසානස්ථායකනං
 සමතික්ඛමම ‘අනෙතං විඤ්ඤාණනති’ විඤ්ඤාණස්ථායකනං උපසම්පජ්ජ
 විහරෙය්‍යානති සො විඤ්ඤාණස්ථායකනං අනභිභිංසමානො සබ්බසො
 ආකාසානස්ථායකනං සමතික්ඛමම අනෙතං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණස්ථා-
 යකනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තං නිමික්ඛං ආසෙවති භාවෙති
 බහුලිකරොති ස්වාධිධිතං අධිධාති.

තස්‍ය එවං හොති ‘යනුනාහං සබ්බසො විඤ්ඤාණස්ථායකනං
 සමතික්ඛමම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චස්ථායකනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.
 සො ආකිඤ්චස්ථායකනං අනභිභිංසමානො සබ්බසො විඤ්ඤාණස්ථා-
 යකනං සමතික්ඛමම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චස්ථායකනං උපසම්පජ්ජ
 විහරති. සො තං නිමික්ඛං ආසෙවති භාවෙති බහුලිකරොති ස්වාධිධිතං
 අධිධාති.

තස්‍ය එවං හොති: ‘යනුනාහං සබ්බසො ආකිඤ්චස්ථායකනං
 සමතික්ඛමම නෙවසංඝස්සානාසංඝස්සායකනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.
 සො නෙවසංඝස්සානාසංඝස්සායකනං අනභිභිංසමානො සබ්බසො
 ආකිඤ්චස්ථායකනං සමතික්ඛමම නෙවසංඝස්සානාසංඝස්සායකනං උපසම්පජ්ජ
 විහරති. සො තං නිමික්ඛං ආසෙවති භාවෙති බහුලිකරොති ස්වාධිධිතං
 අධිධාති.

1. අත්ථබ්‍රමා-සිද්ධි

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් තෙවන දෑහැනට පැමිණ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. හෙ තෙවන දෑහැන නො පෙළනුයේ ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් තෙවන දෑහැනට එළැඹ වෙසෙයි. හෙ එ සමාධිනිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි, මොනොවට ඉටුවක් කොට ඉටයි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම සුඛප්‍රභාණයෙනුදු දුඃඛප්‍රභාණයෙනුදු ... සිවුවැනි දෑහැනට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ” කියා යි. හේ සිවුවන දෑහැන නො පෙළෙමින් සුඛප්‍රභාණයෙනුදු ... සිවුවන දෑහැනට එළැඹ වෙසෙයි. හෙ එ නිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි, මොනොවට ඉටුවක් කොට ඉටයි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම සර්වථායෙන් රූපසංඤ්චන්තේ සමනික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංසංඤ්චන්තේ අභ්‍යාධිකාරයෙන් නානාභිසංඤ්චන්තේ අමනසිකාරයෙන් ‘ආකාශය අනන්ත’ යයි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. හේ ආකාශානඤ්ඤායතනය නො පෙළනුයේ සර්වථායෙන් රූපසංඤ්චන්තේ සමනික්‍රමණයෙන් ... ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. හෙ එ නිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි, සාධාරණීකරණ කොට ඉටයි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම සර්වථායෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්ම ‘විඤ්ඤාය අනන්ත’ යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපයා වෙසෙමි නම් මැනවයි හේ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නො පෙළෙමින් සච්ඡිකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. හෙ එ නිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි. සාධාරණීකරණ කොට ඉටයි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම හැම පරිද්දෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්ම කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරමි නම් යෙහෙකැ”යි. හේ ආකිඤ්ඤායතනය නො පෙළෙමින් හැම පරිද්දෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්ම “කිසිවක් නැතැ”යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාසය කරයි. හේ එ නිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කරයි, සාධාරණීකරණ කොට ඉටයි.

ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මම හැම පරිදි ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම නොවිසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරමි නම් යෙහෙකැ”යි. හෙ නොවිසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය නොපෙළෙමින් හැම පරිදි ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම නොවිසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. හේ එ නිවේෂණ සෙවනය කෙරෙයි, වඩයි, බහුල කෙරෙයි. සාධාරණීකරණ කොට ඉටයි.

තස්ම ඵලං හොති: “යනාත්මනාං සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙද්ධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්”නති. සො සඤ්ඤාචෙද්ධිතතිරොධං අනභිභිංසමානො සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙද්ධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තං තදෙවසමාපතතිං සමාපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. තස්ම මුද්ධං විතතං හොති කම්මඤ්ඤා, මුද්ධා විතතනා කම්මඤ්ඤාන අප්පමාණො සමාධිං හොති සුභාවිතො. සො අප්පමාණෙන සමාධිනා සුභාවිතෙන යස්ස යස්ස අභිඤ්ඤාසම්මකරණියස්ස ධම්මස්ස විතතං අභිතිතතාමෙති අභිඤ්ඤාසම්මකිරියාය. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති අනෙකවිභිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්තුවෙය්, ඵකොපි හුඤ්ඤා බ්බුධා අස්ස බ්බුධාපි හුඤ්ඤා ඵකො අස්සං -පෙ- යාව බ්බුභමලොකාපි කායෙන වස් වතෙය්”නති. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති දිබ්බාය සොතධාතුයා -පෙ-සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතොපරිච්ච පජානෙය්, සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානෙය්”නති -පෙ- විමුක්තං වා විතතං විමුක්තං විතතනති පජානෙය්”නති. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති “අනෙකවිභිතං පුච්චෙතිවාසං අනුසසරෙය්, සෙය්ඤ්ඤා: ඵකමපි ජාතිං ජෙඨපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං ස උද්භස්සං අනෙකවිභිතං පුච්චෙතිවාසං අනුසසරෙය්”නති. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති දිබ්බත වත්තුනා විසුද්ධත අතික්කතනා මාත්තුසකෙන -පෙ- යථාකම්මපගෙ සතෙන පජානෙය්”නති. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

සො සචෙ ආකඛති “ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිත්තං දිට්ඨවධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සම්මකතවා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්”නති. තත්ත තත්ත්ව සක්ඛිහබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙන.

ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “මම සර්වප්‍රකාරයෙන් නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මැ සඤ්ඤාවේදික නිරෝධයට පැමිණ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. හෙ සඤ්ඤාවේදිකනිරෝධය නො පෙළනුයේ හැම පරිදි නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සඤ්ඤාවේදික නිරෝධයට පැමිණ වෙසෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් මහණ එම සම්මතට සම්බදනේ නම් නැති සිටුනේ නම් ඔහු සිත මෘදු වෙයි. කම්ණ්‍ය වෙයි. මෘදු වූ කම්ණ්‍ය වූ සිතින් අප්‍රමාණ සමාධිය මොනවට වඩන ලද්දේ වෙයි. හෙ සුභාවිත වූ අප්‍රමාණ සමාධියෙන් (විශිෂ්ටඥානයෙන්) දැන සාක්ෂාත් කරගුණු යම් යම් ධර්මයකට සිත (දැන සාක්ෂාත් කරනු පිණිස) මොනොවට නම්මි ද, කරුණු ඇති ඇති වත් ම ඒ ඒ වෙසෙසෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂ භාවයට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ කැමැති වන්නේ නම් අනෙකවිභික සාද්ධිධිය වළඳ නොම, එකෙක් වැද බොහෝ පරිදි වෙමවයි, බොහෝ පරිදි වැද එකෙක් වමවයි ... බබ්බලොව දක්වා කයින් වශය පවත්වමවයි කැමති වේ නම් කරුණු ඇති ඇති වත් ම ඒ ඒ වෙසෙසෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂ භාවයට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ දිවයෝධයින් ... කැමති වේ නම් කරුණු ඇති ඇති වත් ම...

ඉදින් හෙ පරසත්තියන්ගේ පරසුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දැනගන්නෙමවයි. සරාග වූ හෝ සිත සරාග සිතැයි දැන ගන්නෙම වයි ... විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්තචිත්ත යයි දැන ගන්නෙම වයි කැමැති වේ නම් ඒ ඒ වෙසෙසෙහි කරුණු ඇති ඇති වත් මැ පසක් බවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ නන් වැදැරැම් පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සමරමවයි එනම්: එක් ජාතියකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත නන් වැදැරැම් පෙර විසූ කද පිළිවෙළ සමරමවයි කැමති වේ නම් කරුණු ඇති වත් මැ එ එ වෙසෙස්හි පසක් බවට පැමිණෙයි.

“ඉදින් හෙ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම පවත්නා වූ දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි පිළිසඳව යන සත්තියන් දන්නෙමවා”යි කැමති වේ නම් කරුණු ඇති ඇති වත් ම එ එ වෙසෙස්හි ප්‍රත්‍යක්ෂ භාවයට පැමිණෙයි.

“හේ ඉදින් ආසුචක්ෂයෙන් අනාසුච වූ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රභූ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට පැමිණ වෙසෙමවා”යි කැමති වේ නම් කරුණු ඇති ඇතිවත් මැ ඒ ඒ වෙසෙස්හි පසක් බවට පැමිණෙයි.

9. 1. 4. 5

කුමාරනිසසය සුත්තං.

[සාවස්ථිනිදානං]

පටමමපහං¹ භික්ඛවෙ කුමාරං නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි.
දුතියමපහං² භික්ඛවෙ කුමාරං නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. තතියමපහං
භික්ඛවෙ කුමාරං නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. චතුත්මපහං භික්ඛවෙ
කුමාරං නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. අකාසානඝ්ඤායතනමපහං
භික්ඛවෙ³ නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. විඤ්ඤානඝ්ඤායතනමපහං
භික්ඛවෙ නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. ආකිඝ්ඤායතනමපහං භික්ඛවෙ
නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනමපහං භික්ඛවෙ
නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි. සඤ්ඤාවෙදධිතනිරොධමපහං භික්ඛවෙ
නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි.

“පටමමපහං භික්ඛවෙ කුමාරං නිසසාය ආසවානං ඛයං වදමි”ති ඉති
ඛො පනෙනං වුත්තං, කිංඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පටමං කුමාරං උපසමපජ්ජ විහරති.

සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාර-
ගතං විඤ්ඤාණගතං තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණකතො
සලලතො අසතො අඛාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො
අනාත්මතො සමනුපසාදි. සො තෙහි ධම්මෙහි විතං පටිච්චාපෙති⁴ සො
තෙහි ධම්මෙහි විතං පටිච්චාපෙති⁵ අමතාය ධාතුයා විතං උපසංහරති.
“එතං සත්තං එතං පණිතං ඛද්දං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපටිපටි-
ති සසදෙයො තණ්හකකියො විරාගො නිරෝධො තිබ්බාන” තති. සො තත්ථ
ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති
තෙතෙව ධම්මිරාගෙන කාය ධම්මෙනාදියා පඤ්ඤාතං ඔරම්භාගියානං
සඤ්ඤාජනානං පටිකඛයා ඔපපාතිතො හොති තත්ථ පටිච්චාධි
අනාවක්ඛිධම්මො තස්මා ලොකා.

1. පටමමපහං - මජ්ඣ.
2. දුතියමපහං - මජ්ඣ.

3. කුමාරං - ඩී 1
4. පටිච්චාපෙති - සත්තං

5. පටිච්චාපෙති - අනං

කඩානනිස්සය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මම ප්‍රථමධ්‍යානය නිසා ද ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය (වේ ය යි) කියමි. මහණෙනි, මම ද්විතීයධ්‍යානය නිසා ද ආසුච්ඡන්දේ- ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම තෘතීයධ්‍යානය නිසා ද ආසුච්ඡන්දේ- ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම චතුර්තීයධ්‍යානය නිසා ද ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම ආකාශානඤ්ඤායතනය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ- ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම ආකිංචිඤ්ඤායතනය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤා- යතනය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි. මහණෙනි, මම සඤ්ඤා වෙදයින නිරොධය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි.

“මහණෙනි, මම ප්‍රථමධ්‍යානය නිසාත් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂය කියමි” යි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළැඹ වාස කෙරෙයි.

හේ ඒ දැනැත්ති රූපගත වේවයි වේදනාගත වේවයි සඤ්ඤාගත වේවයි සංඛාරගත වේවයි වීඤ්ඤාණගත වේවයි යමෙක් මැ වේ නම් එ දහම් අනිත්‍ය විසින් රෝග විසින් ගණ්ඛ (ගවු) විසින් සලල (හුල්) විසින් අස (දුක සහිත) විසින් ආබාධ (පිඩාකර) විසින් පර (අයත් නැති) විසින් පලොක (පලුදු) විසින් සුඤ්ඤ (හිස්වූවන්) විසින් අනත්ත (අනාත්ම) විසින් මොනොවට වීදසුන් නුවණින් දක්නේ ය. හේ එ දහමුත්ගෙන් සිත හිටත් විසින් නවතා ලැයි. එ දහමුත්ගෙන් සිත නවතා “යම් මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ සමථයෙක් වේ නම් සර්වොපධීන්ගේ දුර ලීමෙක් වේ නම් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත යයි අමානධාතුයෙහි සිත බස්වයි. හේ එ දැනැත්ති සිටියේ ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඡන්දේ ක්ෂයට නො පැමිණේ නම් ඒ (ශමර-විදර්ශනා) ධර්මරාගයෙන් මැ ඒ ධර්මනැදියෙන් මැ පමෙඤ්ඤාරම්භාගීය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් එහි මැ පිරිහිවෙන සුලු එළොවින් පිළියද විසින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇති ඔපපාතිකයෙක් වෙයි.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ ඉසසායො වා ඉසසාසුනෙතවාසී වා තිණ්ණප්පරිසකෙ¹ වා මනනිකාපුඤ්ඤ වා යොග්ගා කරිණා යො අපරෙත සමයෙන දුරෙපාති ව හොති අක්ඛණ්ඩෙයි ව මහතො ව කායසා පදුලෙතා²

එවමෙව ටො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත් හොති රූපගතං වේදනාගතං සංකෘතං සංකාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අභිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො භණ්ඩතො සලලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤායො අනත්තතො සමනුපසාදි යො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිවාපෙති, සො තෙහි ධම්මෙහි විත්තං පටිවාපෙතො අමතයා ධාතුයා විත්තං උපසංහරති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤාං, යදිදං සබ්බසංකාරසමරො සබ්බපටිපට්ඨිතං සො තණ්හාසංකයො විරාදොතිරොධො නිබ්බානං”³ නථ, සො තත් ධිතො අසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනාදියා පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සංයොජ්ජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති. තත් පරිනිබ්බාසී අනාවතති ධම්මො තඤ්ඤා ලොකා. “පඨමමපහං භික්ඛවෙ ඝාතං නිසායං ආසවානං ඛයං වදමී”ති ඉති යං තං වුත්තං. ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

දුතියමපහං භික්ඛවෙ ඝාතං නිසායං -පෙ- තතියමපහං භික්ඛවෙ ඝාතං නිසායං -පෙ- චතුසමපහං භික්ඛවෙ ඝාතං නිසායං -පෙ- ආකාසානඤ්ඤායතනමපහං භික්ඛවෙ භික්ඛාය ආසවානං ඛයං වදමී”ති ඉති ටො පනෙතං වුත්තං, කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංකෘතං සමතික්ඛමා පටිස සංකෘතං අත්ඛමා⁴ නානත්තසංකෘතං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො යදෙව තත් හොති වේදනාගතං සංකෘතං සංකාරගතං විඤ්ඤාණගතං. -පෙ- සො පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සංයොජ්ජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත් පරිනිබ්බාසී අනාවතති ධම්මො තඤ්ඤා ලොකා.

1. තිණ්ණප්පරිසකෙ-මජ්ඣ.

2. පදුලිතා-මජ්ඣ.

3. අත්ඛමා- සිද්ධි.

මහණෙනි, යම් පරිදි දුනුවායෙක් වෙවයි, දුනුවා අතවැසියෙක් වෙවයි පෙනලි රුවෙන හෝ මැටි පිටෙන හෝ යොග්‍ය (අහසාය) කොට හෝ පසු කලෙක (දුර හි හෙළනා) දුරෙපාතියෙක් ද (විදුලියෙහි ද නො වරද ව විදුනා) අක්කණවෙටියෙක් ද මහත් කයක් බිඳුනේ ද වෙයි.

මහණෙනි, එ සෙයින් මැ මෙසක්නෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්වැ ම...පළමු දහැනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි රූපගත වෙවයි, වේදනාගත වෙවයි, සංකෘත වෙවයි, සංඛාරගත වෙවයි, විකෘත වෙවයි, යම් ම ධර්මයෙක් වේ නම් ඒ ධර්මයන් අතීතය විසින් දූෂ වීයින් රොග විසින් ගණි වීයින් සලල වීයින් අස වීයින් ආබාධ වීයින් පර වීයින් පලොක වීයින් සුඤ්ඤ වීයින් අනාත්ත වීයින් විවසුන් නුවණින් දක්නේ ය, හේ එ දහමුත්ගෙන් සිත නවත්වයි. හේ එ දහමුත්ගෙන් සිත නවත්වා “යම් මේ සච්ඡායකාර සමථයෙක් වේ නම් සමථාපයින්ගේ දුරලීමෙන් වේ නම් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක් වේ නම් විරාගයෙක් වේ නම් නිරොධයෙක් වේ නම් නිර්වාණයෙක් වේ නම් තෙළ ගාතනය තෙල ප්‍රණීතය”යි. නිර්වාණ ධාතුයෙහි සිත බහයි. හේ එහි සිටියේ ආසුරියන්ගේ ක්ෂයට පැමිණේ.

ඉදින් ආසුරියන්ගේ ක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මයෙන් එම ධර්මනාදියෙන් පඤ්චාරමනාගීයසංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුලු එ ලොචිත් පෙරළා නො එන සැහැටි ඇති ඔපපාතික වෙයි. මහණෙනි, ප්‍රථමධ්‍යානය නිසාත් ආසුරියන්ගේ ක්ෂය මම කියමි යි මෙසේ යමෙක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලදී.

“මහණෙනි, මම දෙවන දහැන නිසා ද ... මහණෙනි, මම තෙවන දහැන නිසා ද ... මහණෙනි, මම සිවුවන දහැන නිසා ද ... මහණෙනි මම ආකාසානඤ්ඤායතනය නිසා ද ආසුරියන්ගේ ක්ෂය කියමි”යි, මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත්:

“මහණෙනි, මෙ සක්නෙහි මහණ සච්ඡායකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අනාධිකමයෙන් නානාකිසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් “ආකාසය අනන්තය”යි ආකාසානඤ්ඤායතනයට එළැබ වෙසෙයි. හේ එහි යම් මැ වේදනාගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විකෘත වෙසෙයි වේ නම් ... හේ පඤ්චාරමනාගීය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුලු එලොචිත් පෙරළා නො එන සැහැටි ඇති ඔපපාතික වෙයි.

සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ ඉස්සාසො වා ඉස්සාසනෙත්වායි වා තිණපුරිසකෙ වා මත්තිකාපුරෙස්ස වා යොග්ගං කරිතො යො අපරෙන සමයෙන දුරෙපාති ව හොති අත්ඛණ්ණවෙයි ව මහතො කායසා පදලෙකා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝො. සමතික්කමා පටිසංඝො. අත්ඛණ්ණා නානාත්තසංඝො. අමනසිකාරා අනන්තො ආකාශොති ආකාශානඝොයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත් හොති වෙදනාගතං සංඝොගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- යො පඤ්ඤානං ඔරමිනාගියානං සංඝොඤ්ඤාපනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත් පරිනිබ්බායී අනාවන්තිධම්මො තස්මා ලොකා. ආකාශානඝොයතනමපහං භික්ඛවෙ නිස්සාය ආසව්‍යා ඛං වදුමිති ඉති යං තං වුත්තං ඉද මෙතං පටිච්ච වුත්තං.

විඤ්ඤාණඝොයතනමපහං භික්ඛවෙ නිස්සාය ආසව්‍යානං ඛං වදුමිති -පෙ- ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනමපහං භික්ඛවෙ නිස්සාය ආසව්‍යානං ඛං වදුමිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඝොයතනං සමතික්කම මනස්සි කිඤ්ඤාති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො යදෙව තත් හොති වෙදනාගතං සංඝොගතං -පෙ- යො පඤ්ඤානං ඔරමිනාගියානං සංඝොඤ්ඤාපනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත් පරිනිබ්බායී අනාවන්තිධම්මො තස්මා ලොකා. ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනමපහං භික්ඛවෙ නිස්සාය ආසව්‍යානං ඛං වදුමිති ඉති යං තං වුත්තං ඉද මෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ යාවතා සංඝොසමාපත්ති නාවතා අඤ්ඤාපටිච්චෙධො යාති ව ඛො ඉමාති භික්ඛවෙ ආයතනාති තෙවසංඝොනාසංඝොයතනං සමාපත්ති ව සංඝොවෙදධිත නිරොධො ව කුඩාධිග්ගෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුහි සමාපත්තිකුසලෙහි සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලෙහි සමාපත්තිතො වුට්ඨහිතො සමකතානබ්බානිති¹ වදුමිති.

1. සමමා අපකාශමානානිති-මරග.

මහණෙනි, යම් පරිදි දුනුවායෙක් වෙවයි, දුනුවා අතවැසියෙක් වෙවයි පෙනළි රුවෙක හෝ මැවිපිටික හෝ යොග්‍ය (අභ්‍යාස) කොට පසු කලෙක දුරෙපාතියෙක් ද අක්ෂණවෙයි යෙක් ද මහකය ඩිදුනෙක් ද වේ නම් මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඤ්චන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන්ගේ අසාගමයෙන් තානාභිසංඤ්චන්ගේ අමනසකාරයෙන් ආකාසය අනන්ත යයි ආකාසානාඝ්‍රායතනයට එළැඹ වෙසෙයි, හේ එහි යම් ම වෙදනාගතයෙක් වෙවයි, සඤ්ඤාගතයෙක් වෙවයි, සඛාරගතයෙක් වෙවයි, විඤ්ඤාගතයෙක් වෙවයි...හේ පඤ්චමරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් එහි පිරිනිවන සුලු එ ලොචින් පෙරළා නො එන සුලු ඔපපාතිකයෙක් වෙයි, 'මහණෙනි, ආකාසානාඝ්‍රායතනය නිසා ද මම ආසුටියන්ගේ ක්ෂය කියමි'යි මෙසේ යමෙක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලදී.

මහණෙනි, විඤ්ඤාගතනය නිසාත් මම ආසුටියන්ගේ ක්ෂය කියමි යි...ආකිඤ්ඤාගතනය නිසාත් මම ආසුටියන්ගේ ක්ෂය කියමි යි මෙසේ තෙල යමෙක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වථායෙන් විඤ්ඤාගතනය ඉක්ම 'කිසිවෙක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤාගතනයට එළැඹ වෙසෙයි. හේ එහි යම් ම වෙදනාගතයෙක් සඤ්ඤාගතයෙක් වේ නම් ... හෙ පඤ්චමර-මහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුලු එ ලොචින් පෙරළා නො එන සුලු ඔපපාතික වෙයි. මහණෙනි, ආකිඤ්ඤාගතනය නිසා ද මම ආසුටියන්ගේ ක්ෂය කියමි යි මෙසේ කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලදී.

මහණෙනි, මෙසේ යම් තැන් සචිත්තක සමාපත්ති වේ නම් ඒ තැන් අර්හත්ප්‍රතිවේදය වෙයි. මහණෙනි, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාගතන සමාපත්තිය ද සඤ්ඤාචේදයිත නිරොධය දැයි යම් මේ ආයතන කෙනෙක් වෙන් නම් මහණෙනි, මොහු ධ්‍යාන කරන සුලු, සමාපත්තිකුල සමාපත්ති වූට්ඨානයෙහි කුලල භික්ෂූන් විසින් සමවැද (ඉන්) නැගී (ශාන්තය ප්‍රණීත යයි) මොනොවට කිවුකුට්ඨ'යි කියමි යි.

9. 1. 4. 6

ආනන්ද සූත්තං

එවං මෙ සූතං එකං: යමයං ආයස්මා ආනන්දෙ කොසම්බියං විහරති සොසිතාරාමෙ, තත්‍ර ටො ආයස්මා ආනන්දෙ භික්ඛු ආමනෙතසි. ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ටො තෙ භික්ඛු ආයස්මෙනා ආනන්දසස පට්ටසෙසාසුං. ආයස්මා ආනන්දෙ එතදවොච:

අව්ඡරියං ආවුසො, අබ්භූතං ආවුසො, යාවඤ්ඤිදං තෙන හගවතා ජානතා පසාතා අරහතා සමමා සම්බුද්ධෙන සමාධො ඕකාසාධිගමො අනුබුද්ධො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිඥානං සමතික්කමාය දුක්ඛ-දෙමනස්සානං අසුඛමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. තදෙව නාම චක්ඛුං හවිස්සති තෙ රූපා තඤ්ඤායතනං නො පටිසං-වෙදිස්සති තදෙව නාම සොතං හවිස්සති, තෙ සඤ්ඤායතනං නො පටිසං-වෙදිස්සති. තදෙව නාම ඝාතං හවිස්සති, තෙ ගජා. තඤ්ඤායතනං, නො පටිසං-වෙදිස්සති. යා ච නාම ජිව්හා හවිස්සති, තෙ රසා. තඤ්ඤායතනං නො පටිසං-වෙදිස්සති, සො ච නාම කායො හවිස්සති තෙ ථොට්ඨබ්බා තඤ්ඤායතනං නො පටිසං-වෙදිස්සතිති.

එවං වුක්ඛෙ ආයස්මා උද්භි ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතදවොච: “සුඤ්ඤි මෙව නුටො ආවුසො ආනන්ද තදයතනං නො පටිසං-වෙදෙති උදුහු අසඤ්ඤි”ති? සඤ්ඤිමෙව ටො ආවුසො තදයතනං නො පටිසං-වෙදෙති. නො අසඤ්ඤිති.

කිං සඤ්ඤි පනාවුසො තදයතනං නො පටිසං-වෙදෙතිති?

ඉධාවුසො භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසංසඤ්ඤා-නං අසුඛමා නානාසංසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අනතෙතො ආකාශො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සඤ්ඤිපි ටො ආවුසො තදයතනං නො පටිසං-වෙදෙති.

9. 1. 4. 6

ආනන්ද සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි: එක් කලෙක ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ කොසගැනුවර සොඹිත ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ ඇවිත් මහණෙකි යි හිඤ්ඤාත් ඇමතුනු: එ හිඤ්ඤා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට ඇවැත්හි, ආනන්දයෙහි යි පිළිවදන් ඇස් වූහ. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්හි, හගවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සමමාසම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් (පඤ්ඤාමගුණයෙන්) සමබ්බසංඝාත-යෙක සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිප්‍රාප්තිය පිණිස යොක්කපරිදෙවියන්ගේ සමතික්‍රමණය පිණිස දුක්ඛදොෂානුත්තරයේ අසාධාරණය පිණිස මාරියාගේ අධිගමය පිණිස නිර්වාණයාගේ සාක්ෂාත්කරණය පිණිස අවකාශාධිගමය ඉමහත් සේ පිළිවිදුනා ලද්දේ ය. ආශ්වයා ය! අද්භූත ය!

“එ අය ම (අසම්භින්න) වෙයි. එ රූපයෝ ම වෙත්, එ රූපායතනය නො දන්නේ ය. එ කතා ම (අසම්භින්න) වෙයි, එ භව්‍යයෝ ම වෙත්. එ භව්‍යයතනය නො දන්නේ ය. එ නැඟැය ම (අසම්භින්න) වෙයි. එ ගන්ධයෝ ම වෙත්, එ ගන්ධායතනය නො දන්නේ ය. එ දිව (අසම්භින්න) ම වෙයි, එ රසයෝ ම වෙත්, එ රසායතනය නො දන්නේ ය. එ කය (අසම්භින්න) ම වෙයි, එ ස්ප්‍ර්ශ්ටව්‍යයෝ ම වෙත්, එ ස්ප්‍ර්ශ්‍යතනය නො දන්නේ ය” යි.

මෙසේ කීකල්හි ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කීහ: ඇවිත්හි ආනන්දයෙහි, සවිඤ්ඤා වූයේ ම එ රූපායතනය නො දන්නේ වේ ද, නො හොත් අවිඤ්ඤා ව සිට නො දන්නේ වේද” යි. ඇවැත්, සවිඤ්ඤා වූයේ ම එ රූපායතනය නො දන්නේ ය. අවිඤ්ඤා වූයේ නො දන්නේ නො වෙයි.

ඇවිත්හි, කෙබඳු සංඥ ඇති එ රූපායතන නො දන්නේ වේ ද? ඇවැත්හි, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූකසංඥවත්ගේ සමතික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අසාධාරණයෙන් නානාකාර සංඥවත්ගේ අමනසිකාරයෙන් “ආකාශය අනන්ත” යි ආකාශානුභවයෙහි උපයා ගෙන වෙසෙයි. ඇවැත්, මෙ බඳු සංඥ ඇතිවන්නේ එ ආයතන නො දන්නේ ය.

සුනව පරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඝ්ථායතනං සමති ක්කමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණන්තී විඤ්ඤාණඝ්ථායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සඤ්ඤීපි ටො ආවුසො තදයතනං නො පටිසංවෙදෙති.

සුනව පරං ආවුසො, භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඝ්ථායතනං සමතික්කමම නන්ති කිඤ්ඤී'ති ආකිඤ්ඤාණයතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සඤ්ඤීපි ටො ආවුසො තදයතනං නො පටිසංවෙදෙති.

එකමීදහං ආවුසො, සමයං සාකෙතෙ විහරාමී අඤ්ජනවනෙ මිගදයෙ. අරං ටො ආවුසො, ජට්ටගාහියා¹ භික්ඛුනී යෙනාහං තෙනුපසඛකමී. උප සඛකමීත්ථං මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවධාමි. එකමන්තං ධීතා ටො ආවුසො, ජට්ටගාහියා භික්ඛුනී මං එතදවොච: "යායං හතෙන ආනන්ද සමාධි නවාභිතතො න වාපනතො න ව සසඛිකාර නිග්ගහන වාරිතවතෙ"² විමුක්තඝ්ණා ධීතො, ධීතඝ්ණා සනතුසිතො සනතුසිතඝ්ණා නො පරිත්තසාසී. අයං හතෙන ආනන්ද සමාධි කිංචලො වුක්ඝො හගවතාති?

එවං වුක්ඝො අහං³ ආවුසො ජට්ටගාහියං භික්ඛුනී. එතදවොචං: යායං හගිති සමාධි න වාභිතතො න වාපනතො, න සසඛිකාරනිග්ගහන වාරිත-වතො, විමුක්තඝ්ණා ධීතො, ධීතඝ්ණා සනතුසිතො, සනතුසිතඝ්ණා නො පරි-ත්තසාසී. අයං හගිති සමාධි අඤ්ඤාඵලො වුක්ඝො හගවතාති. එවං සඤ්ඤීපි ටො ආවුසො තද යතනං නො පටිසංවෙදෙති.

9. 1. 4. 7

ලොකායතික ඩ්‍රාහමිණ සුතකං.

[සාවඤ්ඤිතදානං]

අරං ටො දෙව ලොකායතිකා ඩ්‍රාහමිණා යෙන හගවා තෙනුප-සඛකමීංසු. උපසඛකමීත්ථා හගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදතීයං කථං ඝාරාණීයං වීතියාරොඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං තිසිත්තා ටො තෙ ඩ්‍රාහමිණා හගවන්තං එතදවොචු:

සුරණො හො ගොතමි කසන්තො සඤ්ඤාඤ්ඤ සබ්බදස්සාථි අපරිසෙස-ඤ්ඤාදස්සනං⁴ පටිජානාති "වරතො ව මෙ කිට්ඨිතො ව සුත්තාස ව ජාගරහ ව සත්තං සමිත්තං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති." යො එවමාහ: "අහං අනන්තෙන ඤ්ඤාණෙන අනන්තතො⁵ ලොකං ජානං පසං විහරාමී"ති.

1. ජට්ටවාසකා, මජ්ඣං.

2. සසඛිකාරනිග්ගහනවාරිතතො, මජ්ඣං.

3. යොහං, මජ්ඣං.

4. අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං, මජ්ඣං.

5. අනන්තං - මජ්ඣං.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සර්වත්‍රකාරයෙන් ආකාසානඝ්‍රායකතය ඉක්මවා “විඤ්ඤාන අනන්තය” විඤ්ඤානඝ්‍රායකතයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙ බද්ධ සංඥ ඇතියෙන් ඒ ආයතනය නො දන්නේ ය.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සර්වත්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානඝ්‍රායකතය ඉක්මවා “කිසිත් නැතැ”යි ආකිඤ්ඤානඝ්‍රායකතයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙ බද්ධ සංඥ ඇතියෙන් ඒ ආයතනය නො දන්නේ ය.

ඇවැත්නි, මම එක් කලෙක සාමෙක තුවර අසූප්පවනයෙහි මිහදයෙහි වෙසෙමි. ඇවැත්නි, එකල ජට්ඨගාහි තුවර වැසි මෙහෙණ මා වෙත එළැඹුණු ය. එළැඹ මා සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියි. ඇවැත්නි, එකත්පසෙක සිටි ජට්ඨගාහි යා මෙහෙණ මට තෙල කිවුය: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් මේ සමාධියෙන් (රාග විසින්) නැඟ නො සිටුවෙන් වේද, (දෙස විසින්) බැස නො සිටුවෙන් වේද, සංස්කාරයෙන් (සප්පයොගයෙන්) කෙලෙසුන් මැඩ වළඟා සිටියේ නො වේද, විමුක්ත බැවින් පිහිටියේ වේද, ස්ථිත බැවින් සන්තුෂ්ට වූ යේ වේද, සන්තුෂ්ට බැවින් පරිත්‍රාසයට නො වැටේද, වහන්ස, ආනන්දය, මේ සමාධිය කිනම් ඵල ඇතියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදන්න ලද ද”යි?

ඇවැත්නි, මෙසේ කී කල්හි ජට්ඨගාහි යා මෙහෙණට මම තෙල කිමි. “බුහුන, යම් මේ සමාධියෙන් (රාග විසින්) පෙරට නතුයේ නො වේද (දෙස විසින්) බැස නො සිටුවෙන් වේද, සප්පයොගයෙන් කෙලෙසුන් නිගෙන වළඟා සිටියේ නො වේද, විමුක්ත බැවින් සිටියේ වේද, ස්ථිත බැවින් සන්තුෂ්ට වූයේ වේද, සන්තුෂ්ට බැවින් පරිත්‍රාසයට නො වැටේද, බුහුන මේ සමාධිය අර්හත්‍වය ඵල කොට ඇතැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදන්න ලදී. ඇවැත්නි, මෙ බද්ධ සංඥ ඇතියේද වනාහි ඒ ආයතනය නො දන්නේ ය”යි.

9. 1. 4. 7

ලොකායතික බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

එකල්හි ලොකායතශාස්ත්‍රය හදුන්න බ්‍රාහ්මණ දෙදෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට ගිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළකළහ:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, සර්වඥ සර්වදර්ශී පුරුෂකාශ්‍යප අපරිමෙෂ භද්‍රාදර්ශනය පිළිණ කෙරෙයි: “යන්නාවූත් සිටිනාවූත් පුරුෂවූත් නිද්වැරීමෙහි යෙදුණුවූත් මට භූමකල්හි නිරතුරු ව භද්‍රාදර්ශනය එළැඹ සිටියේය”යි: හේ මෙසේ කියයි: “මම අනාත්මභද්‍රාදර්ශනෙන් අනත්මත් ලොකය දන්නෙමි දක්නෙමි වාස කරමි” කියා යි.

අයමි¹ හෝ ගොතම, නිගණේයා නාතපුතෙතා² සබ්බඥාදි සබ්බදසාථි අපරියෙස ඤාණදසනං පටිජානාති “වරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤාණදසනං පවුට්ඨිතනති”, යො එවමාහ: “අහං අත්තවතෙතනා³ ඤාණෙන අත්තවතනං ලොකං ජානං පසං විහරාමිති. ඉමෙසං හෝ ගොතම, උභින්නං ඤාණවාදනං උභින්නං අඤ්ඤාමඤ්ඤං විපවුට්ඨිකවාදනං කො සච්චං ආහ කො මුයාති?

අද්. බ්‍රාහ්මණා, තිට්ඨතෙතං “ඉමෙසං උභින්නං ඤාණවාදනං උභින්නං අඤ්ඤාමඤ්ඤං විපවුට්ඨිකවාදනං කො සච්චං ආහ කො මුයාති”?ති. ධම්මෙ. වො බ්‍රාහ්මණා, දෙසෙසසාමි⁴, තං පුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසි-සසාමිති. එවං හොති ටො තෙ බ්‍රාහ්මණා භගවතො පවුට්ඨෙසාසු. භගවා එතදවොච:

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණා, වතතාරො පුරිසා චතුද්දිසා ධීනා පරමාය ගතියා ච ජටෙන ච සමන්තාගතා⁵ පරමෙන ච පදවිතීභාජරත. තෙ එවරුපෙන ජටෙන සමන්තාගතා අසසු, සෙය්‍යථාපි නාම බ්‍රාහ්මණා, දළ්ඛධම්මො⁶ ධනුගහහෝ සික්ඛිතො කතභජෝ කතුපාසනො ලහුකෙන අසනෙන අප්පකසිරෙන තිරියං තාලච්ඡායං⁷ අතිපාතෙය්‍ය, එවරුපෙන ච පදවිතීභාජරත. සෙය්‍යථාපි නාම පුරස්මිමා සමුද්දං පච්ඡිමො සමුද්දෙ. අථ පුරස්මිමාය දිසාය ධීනො පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: “අහං ගමනෙන ලොකස්ස අත්තං පාපුණිසාමි”ති. යො අඤ්ඤාත්‍රෙව අසිතපිත ඛාසිතසාධිතා අඤ්ඤාත්‍රෙව⁸ උචාරපසාචකම්මො අඤ්ඤාත්‍රෙව⁸ නිද්දා-කිල මථපටිවිනොදනා වසසතාසුකො වසසතථිවි වසසතං ගන්තො අප්ප-ඤ්ඤාච ලොකස්ස අත්තං අත්තරා කාලං කරෙය්‍ය. අථ පච්ඡිමාය දිසාය ධීනො පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: -පෙ- අථ උත්තරාය දිසාය ධීනො පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: -පෙ- අථ දක්ඛිණාය දිසාය ධීනො පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: “අහං ගමනෙන ලොකස්ස අත්තං පාපුණිසාමිති. යො අඤ්ඤාත්‍රෙව අසිත-පිතඛාසිතසාධිතා අඤ්ඤාත්‍රෙව⁸ උචාරපසාචකම්මො අඤ්ඤාත්‍රෙව⁸ නිද්දා-කිල මථපටිවිනොදනා වසසතාසුකො වසසතථිවි වසසතං ගන්තො අප්පඤ්ඤාච ලොකස්ස අත්තං අත්තරා කාලං කරෙය්‍ය. තං කිසං භෙතු: නාහං බ්‍රාහ්මණා, එවරුපාය සන්ධාවනිකාය ලොකස්ස අත්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පතෙතය්‍යනති වදමි. න වාහං බ්‍රාහ්මණා, අප්පඤ්ඤාච ලොකස්ස අත්තං දුක්ඛස්සනකතිරියං වදමිති.

1. අයමි හි - සා.

2. නාතපුතෙතා - මජ්.

3. අත්තතෙතන - මජ්.

4. දෙසිසසාමි - සිඳු.

5. පරමෙන ජටෙන ච සමන්තාගතා - මජ්.

6. දළ්ඛධම්මො - මජ්.

7. තාලච්ඡායං - සි. සා. ෦෦෪.

8. අඤ්ඤාත්‍රෙව - මජ්.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, සර්වඥ සර්වදර්ශී මේ නිගණ්ඨ නාන පුත්‍ර ද අපරිශේෂ ඥානාධිපති පිළිණ කෙරෙයි: “යන්නා වූත් සිටුනා වූත් සුප්ප වූත් ජාගරණයෙහි යෙදුනාවූත් මට හැම කල්හි නිරතුරු ව ඥානාධිපති ඵලාභි සිටිය ය”යි. හේ මෙසේ කියයි: “මම අනභවත් ඥානයන් අනභවත් ලෝකය දන්නෙමි දන්නෙමි වාස කරමි” කියයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඥානවාද දෙකක් ඇති අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිපාතික වාද දෙකක් ඇති මොවුන්ගෙන් කවරෙක් සත්‍යය කියා ද? කවරෙක් මුසවා කියා ද?යි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, කම් නැති, ඥානවාද දෙකක් ඇති අන්‍යෝන්‍ය විරුද්ධ වාද දෙකක් ඇති, මොවුන්ගෙන් කවරෙක් සත්‍යය කියා ද? කවරෙක් මුසවා කියා ද?යි යන තෙල භරුණ කිව්වො, ‘බ්‍රාහ්මණයෙනි, තොපට දහම් දෙසන්නෙමි, එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, දෙසන්නෙමි’යි. භවත්ති, එසේ යයි ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

බ්‍රාහ්මණයෙනි, උක්තමරුකියෙනුදු ජවයෙනුදු පරම පද වීතිභාරයෙනුදු යුත් සතර පුරුෂ කෙනෙක් සිවුදික්හි යථිපරිදි සිටියාහු වෙත් ද,

බ්‍රාහ්මණයෙනි, ගත් දළදුනු ඇති (ඇයුරු කුලෙහි) උගත් සිප්පතර ඇති, කාතභක්ත වූ දක්වූ සිප්පතර ඇති දුනුවායෙක් නො බර හියෙන් කියුකින් සතරඟුල් තල් සෙය යම්සේ සරස ඉක්මවන්නේ ද, ඔහු එබඳු ජවයෙන් සමන්වාගත වෙත්. පෙරදිග මුහුදින් පැළඳිග මුහුද යම්බඳු වේ නම්, ඉක්බිති පෙරදික්හි සිටි පුරුෂයෙක් මෙසේ කියයි. “මම පාගමනින් ලෝකානන්‍යයට පැමිණෙමි”යි. හේ වැළඳීම, පිම, කැම හා රසවිඳීම හැර, මලමුකිස හැර නිද්‍රාක්ලමට දුරලීම හැර වම්භනායුක්ත වූයේ ශතවම්පීථී වූයේ ශතවම්සක් ගොස් ලෝකානන්‍යයට නො පැමිණ ම අතර කල්පරිය කරන්නේ ය. තව ද පැළඳිග්හි සිටි පුරුෂ මෙ සේ කිය යි... තව ද උතුරුදිග්හි සිටි පුරුෂ මෙසේ කියයි... තව ද දකුණු දිග්හි සිටි පුරුෂ මෙසේ කියයි: “මම පා ගමනින් ලෝකානන්‍යයට යෙමි”යි. හේ වැළඳීම පිම කැම රසවිඳීම හැර මලමුකිස හැර නිද්‍රාක්ලමට දුරලීම හැර වම්භනායුක්ත වූයේ වම්භනායුක්ත වූයේ සියවසක් ගමන් කොට ලෝකානන්‍යයට නොපැමිණ ම අතුරෙහි කප්පිය කරන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: බ්‍රාහ්මණයෙනි, මෙ බඳු වූ සංඛ්‍යාවනායෙකින් ලෝකානන්‍ය දහයුතු යයි දක්කයුතු යයි පැමිණිය යුතු යයි මම නො කියමි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, ලෝකානන්‍යයට නො පැමිණ ද දු:බයාගේ අනතකරණය මම නො කියමි.

පඤ්චමේ බ්‍රාහ්මණා, කාමගුණා අරියස්ස චිතයෙ ලොකොති. චුරිචිති, කතමෙ පඤ්ඤා? චිත්තං වීඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොනවීඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානවීඤ්ඤායා ගඤ්ඤා -පෙ- ජිව්‍යා වීඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවීඤ්ඤායා. ථොට්ඨධ්මා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා ඉමෙ ථො බ්‍රාහ්මණා, පඤ්ඤානාමගුණා අරියස්ස චිතයෙ ලොකොති චුරිචිති.

ඉධ බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු වීච්චේචි කාමෙති -පෙ- පඨමං කොතං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං චුරිචිති බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු ලොකස්ස අනං ආගම්ම ලොකස්ස අනෙත වීහරති. තමඤ්ඤා ථව්වාහංසු “අයමි ලොකපරියාපනෙතා, අනිස්සට්ඨා ලොකමිතා”ති. අහමි බ්‍රාහ්මණා, එවං වදාමි: “අයමි ලොකපරියාපනෙතා, අයමි අනිස්සට්ඨා ලොකමිතා”ති.

සුනව්ථරං බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු වීතකකච්චාරානං චුපසමා -පෙ- දුතියං කොතං උපසම්පජ්ජ වීහරති -පෙ- තතියං කොතං උපසම්පජ්ජ වීහරති -පෙ- චතුත්තං කොතං උපසම්පජ්ජ වීහරති -පෙ-

සුනව්ථරං බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමිතික්කම්පට්ඨසඤ්ඤානං අත්ථධමා නානස්සසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනෙතො ආකාශොති ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං චුරිචිති බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු ලොකස්ස අනං ආගම්ම ලොකස්ස අනෙත වීහරති, තමඤ්ඤා ථව්වාහංසු: “අයමි ලොකපරියාපනෙතා, අයමි අනිස්සට්ඨා ලොකමිතා”ති. අහමි බ්‍රාහ්මණා එවං වදාමි: “අයමි ලොකපරියාපනෙතා, අයමි අනිස්සට්ඨා ලොකමිතා”ති.

සුනව්ථරං බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමිතික්කම්ම අනෙතං විඤ්ඤාණොති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමිතික්කම්ම නච්චිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරති -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමිතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. අයං චුරිචිති බ්‍රාහ්මණා, භිත්තු ලොකස්ස අනං ආගම්ම ලොකස්ස අනෙත වීහරති, තමඤ්ඤා ථව්වාහංසු:

“බ්‍රාහ්මණයෙනි, ආයුධ ව්‍යයෙහි මේ පස්කම් ගුණ ලෝක’යි කියනු ලැබේ: කවර පසෙක යත්: ඉස්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වරූප ඇති කාමොපසංහිත වූ රජනීය වූ චක්ෂුර්විඥය රූපය, ... ශ්‍රෝතවිඥය ශබ්දය, ... ස්‍රාණවිඥය ගන්ධය, ... ජිත්වා විඥය රසය, ... ඉස්ට, කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමොපසංහිත රජනීය කායවිඥය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය යන මොහු යි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, ආයුධ ව්‍යයෙහි මේ පස් කම්ගුණ ලෝකයයි කියනු ලැබේ.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් වී ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළැඹ වෙතෙයි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, මේ මහණ ලෝකයාගේ අන්තයට පැමිණ ලෝකයාගේ අන්තයෙහි වාස කෙරේ ය යි කියනු ලැබේ. ඔහු ගෙන අන්‍යයෝ මෙසේ කියත්: “මේ ද ලෝකපට්ඨාපත්තය, මේ ද ලෝකයෙන් අනිසංතය” යි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, මම ද මෙසේ කියමි: “මේ ද ලෝකයට ඇතුළත් වේ, මේ ද ලෝකයෙන් බැහැර නො කරන ලද යි.

තව ද බ්‍රාහ්මණයෙනි, මහණ විතර්කවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපශමයෙන් ... ද්විතීය ධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි ... තෘතීය ධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි ... චතුර්ථධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි ...

බ්‍රාහ්මණයෙනි, තව ද මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ සමතික්‍රමණය කිරීමෙන් ප්‍රතිසංඤාවන්ගේ අසංඛයමයෙන් නානාත්වසංඤාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ‘ආකාසය’ අනන්ත’යි ආකාශනාඝ්‍රායත්තයට එළැඹ වාස කරයි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, මේ මහණ ලෝකයාගේ අන්තයට පැමිණ ලෝකයාගේ අන්තයෙහි වාස කරන්නේ’යි කියනු ලැබේ. ඔහුගෙන අන්‍යයෝ මෙසේ කියත්: ‘මේ ද ලෝකපට්ඨාපත්තය ය, මේ ද ලෝකයෙන් බැහැර නො කරන ලද යි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, මම ද මෙසේ කියමි: ‘මේ ද ලෝකයට ඇතුළත් වේ. මේ ද ලෝකයෙන් අනිසංතය කියා යි.

තව ද බ්‍රාහ්මණයෙනි, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශනාඝ්‍රායත්තය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්ත’යි විඤ්ඤාණාඝ්‍රායත්තයට එළැඹ වාස කරයි. ... සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණාඝ්‍රායත්තය ඉක්ම ‘කිසිත් නැතැ’යි ආකිඤ්ඤාණයත්තයට එළැඹ වාස කරයි ... සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාණයත්තය ඉක්ම නෙව්‍යඤ්ඤානායඤ්ඤාණයත්තයට එළැඹ වාස කරයි. බ්‍රාහ්මණයෙනි, මේ මහණ ලෝකයාගේ අන්තයට පැමිණ ලෝකයාගේ අන්තයෙහි වාසය කරන්නේ යයි කියනු ලැබේ. ඔහු ගෙන අන්‍යයෝ මෙසේ කියත්:

“අයමි ලොකපරියාපනො අයමි අනියමො ලොකමා”ති.
අහමි බ්‍රාහ්මණා, එවං වද්මී: “අයමි ලොකපරියාපනො, අයමි
අනියමො ලොකමා”ති.

පුනවපරං බ්‍රාහ්මණා, භික්ඛු සබ්බසො නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානනං
සම්බන්ධතම සඤ්ඤාවෙදධිතභිරොධං උපසම්පජ්ජිතරති. පඤ්ඤා වසා
දිස්වා ආසවා පරික්ඛණා භොතති. අයං චුට්ඨති බ්‍රාහ්මණා, භික්ඛු ලොකසා
අනාං ආගමි ලොකසා අනො විහරති. නිශ්චණ්ණා ලොකෙ වසතිකතති.

9. 1. 4. 8

දෙවාසුරසංගාම සුතතං.

[සාවච්ඡිතිදානං]

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දෙවාසුරසංගාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි.
තස්මිං ඛො පන භික්ඛවෙ, සංගාමෙ අසුරා ජිනිංසු දෙවා පරාජිංසු.¹ පරා-
ජිතා ච භික්ඛවෙ දෙවා අපයංසෙවි² උක්ඛරෙන මුඛං³ අභියංසු⁴ අසුරා. අථ
ඛො භික්ඛවෙ, දෙවානං එතදහොසි: ‘අභියතෙතව ඛො අසුරා, යනාදුන
මයං දුතියමි අසුරෙහි’ සංගාමෙයාමා’ති. දුතියමි ඛො භික්ඛවෙ, දෙවා
අසුරෙහි සංගාමෙසු. දුතියමි ඛො භික්ඛවෙ, අසුරා ජිනිංසු දෙවා පරාජි-
ංසු¹ පරාජිතා ච භික්ඛවෙ දෙවා භිතා අපයංසෙවි උක්ඛරෙන මුඛං අභියංසු
අසුරා:

අථ ඛො භික්ඛවෙ දෙවානං එතදහොසි: “අභියතෙතව ඛො අසුරා,
යනාදුන මයං තතියමි අසුරෙහි සංගාමෙයාමාති”. තතියමි ඛො භික්ඛවෙ,
දෙවා අසුරෙහි සංගාමෙසු. තතියමි ඛො භික්ඛවෙ, අසුරා ජිනිංසු දෙවා
පරාජිංසු. පරාජිතා ච භික්ඛවෙ, දෙවා භිතා දෙවපුරං යෙව පටිසිංසු.

දෙවපුර ගතානාසු පන භික්ඛවෙ, දෙවානං එතදහොසි: “භිරුක්ඛාන-
ගතෙන ඛො දුතියමි මයං එතරහි අක්ඛතා විහරාමි. අකරණියා
අසුරෙහි”ති. අසුරානමි භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “භිරුක්ඛානගතෙන ඛො
දුතියමි දෙවා එතරහි අක්ඛතා විහරන්ති. අකරණියා අමෙහි”ති.

1. පරාජිංසු-මජ්ඣ.

2. අපයංසෙව-මජ්ඣ.

3. උක්ඛරෙන මුඛං-මජ්ඣ.

4. අභියංසු-මජ්ඣ.

5. අසුරෙ- සි;

“මෙ ද ලොකපරියාපනක ය, මෙ ද ලොකයෙන් අතීයාන ය.” යි
 බ්‍රාහ්මණයෙනි, මෙ ද මෙයේ කියමි: ‘මෙ ද ලොකපරියාපනක ය, මෙ ද
 ලොකයෙන් අතීයාන’ යි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, තව ද මහණ සර්වත්‍රකාරයෙන් නෙවන සැකැත්ත සැකැ-
 යනනය ඉක්මවා සැකැවෙද්දී නිරෝධයට එළැඹ වාස කරයි.
 ප්‍රඥායෙකු දැක ඔහුගේ ආසුචියේ පරික්ෂිත වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෙනි,
 මෙ මහණ ලොකයාගේ අත්තයට පැමිණ ලොකාත්තයෙහි වාස
 කරන්නේ යි ද පසුබස්නා ලොකයෙහි තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත වියනක්කාව
 තරණය කෙළේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

9. 1. 4. 8

දෙවාසුරසංහාරය සූත්‍රය

[සැවැත්තියක යි]

මහණෙනි, යටගියදවස වූවක් කියමි: දෙවාසුර සංග්‍රාමයෙක්
 එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහි අසුරයෝ දිනූහ, දෙවියෝ
 පැරදුණහ. මහණෙනි, දෙවියෝ පැරදුණාහු උත්තරදිශාභිමුඛ වූ
 පලාගියහ ම ය. අසුරයෝ ලුහුබැඳියහ. මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියනට
 මෙබඳු සිතෙක් විය: අසුරයෝ ලුහුබැඳි මැ යි, අපි අසුරයන් හා
 දෙවනවටත් යුද කරමෝ නම් යෙහෙකැ’ යි. මහණෙනි, දෙවනවටද
 දෙවියෝ අසුරයන් හා යුද වන්න. මහණෙනි, දෙවනවටද අසුරයෝ ම
 දිනූහ, දෙවියෝ පැරදුණහ. පැරදුණාහු ද දෙවියෝ බියපත්ව උත්තරාභිමුඛව
 පලා ගියහ. අසුරයෝ ලුහුබැඳියහ.

මහණෙනි, එකල්හි දෙවියනට මෙබඳු සිතෙක් විය: අසුරයෝ
 ලුහුබැඳිනාහු මැ යි, අපි තෙවනවටද අසුරයන් හා යුද කරමෝ නම්
 යෙහෙකැ’ යි. මහණෙනි, තෙවනවටද දෙවියෝ අසුරයන් හා සමඟ යුද
 වන්න. මහණෙනි, තෙවනවටත් අසුරයෝ ම දිනූහ. දෙවියෝ
 පැරදුණහ. මහණෙනි, පැරදුණාහු ද දෙවියෝ භීතව දෙවපුරයට ම වන්න.

මහණෙනි, දෙවපුරයට ගිය දෙවියනට ද තෙල සිත විය: ‘භීරුත්‍රාණයට
 (භයනැති තැනට) ගිය සිතින් අපි දැන් වාසය කරමහ. අසුරයන් විසින්
 අකරණීය යම්හ (කිසිත් නොකළ යුත්තම්හ) යි. මහණෙනි, අසුරයනට ද
 තෙල සිත විය: දැන් දෙවියෝ භීරුත්‍රාණයට ගිය සිතින් වාස කරත්.
 අප විසින් අකරණීය (කිසිවක් නොකළ යුත්තාහු) වෙති යි.

භූතපුබ්බං භීසබ්බෙව, දෙව්‍යාසුර සබ්බාමො සමුපබ්බුලොහා අහොයි. තස්මිං ඛො පත භීසබ්බෙව, ඥායාමෙ දෙවා ජීනිංසු. අසුරා පරාජිතිංසු,¹ පරාජිතා ව භීසබ්බෙව අසුරා අපයංසෙව ව දක්ඛිණෙන මුඛා, අභියංසු දෙවා. අප ඛො භීසබ්බෙව, අසුරානං එතදහොයි: අභියනෙතව ඛො දෙවා යනත්ත මයං දුතියමිති දෙවෙහි සබ්බාමෙය්‍යාමාති. දුතියමිති ඛො භීසබ්බෙව, අසුරා දෙවෙහි සබ්බාමෙසුං. දුතියමිති ඛො භීසබ්බෙව, දෙවා ව ජීනිංසු. අසුරා පරාජිංසු. පරාජිතා ව භීසබ්බෙව, අසුරා අපයංසෙව ව දක්ඛිණෙන මුඛා. අභියංසු දෙවා. අප ඛො භීසබ්බෙව අසුරානං එතදහොයි: “අභියනෙතව ඛො දෙවා, ඥානුන මයං තතියමිති දෙවෙහි සබ්බාමෙය්‍යාමාති. තතියමිති ඛො භීසබ්බෙව, අසුරා දෙවෙහි සබ්බාමෙසුං. තතියමිති ඛො භීසබ්බෙව, දෙවා ව ජීනිංසු අසුරා පරාජිතිංසු. පරාජිතා ව භීසබ්බෙව, අසුරා භීතා අසුරපුරුෂොඤ්ච පවිසිංසු. අසුරපුර ගතානානෙච පත භීසබ්බෙව, අසුරානං එතදහොයි: භීරුතානගතෙන ඛො දුතී මයං උතරහි අත්තනා විහරාමි. අකරණියො දෙවෙහි”ති. දෙව්‍යාසුරො භීසබ්බෙව, එතදහොයි: “භීරුතානගතෙන ඛො දුතී අසුරා එතරහි අත්තනා විහරන්ඤ, අකරණියො අනුමානි”ති.

එවමෙව ඛො භීසබ්බෙව, ඥායාමෙ සබ්බාමො විවිදොව කාමෙහි-පෙ-පයමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං භීසබ්බෙව, සමයෙ භීසබ්බසා එවං හොති: “භීරුතානගතෙන ඛො දුතාහං උතරහි අත්තනා විහරාමි, අකරණියො මාරසා”ති.

මාරසාපි භීසබ්බෙව, පාපිමතො එවං හොති: “භීරුතානගතෙන ඛො දුතී භීසබ්බ එතරහි අත්තනා විහරති. අකරණියො මයානති”.

ඥායාමෙ සබ්බාමො විවිදොව විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං-පෙ- තතියං ක්කානං-පෙ වතුසං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං භීසබ්බෙව, සමයෙ භීසබ්බසා එවං හොති: “භීරුතානගතෙන ඛො දුතාහං එතරහි අත්තනා විහරාමි, අකරණියො මාරසා”ති. මාරසාපි භීසබ්බෙව, පාපි මතො එවං හොති: “භීරුතානගතෙන ඛො දුතී භීසබ්බ එතරහි අත්තනා විහරති, අකරණියො මයානති”.

1. පරාජිතිංසු - ඔපසං.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: දෙව්දාස සංඝායාමයෙක් එළැඹ සිටියේ ය, මහණෙනි, ඒ සංඝායාමයෙහි දෙවියෝ දිනූහ, අසුරයෝ පැරදුණාහ. මහණෙනි, පැරදුනු අසුරයෝ දක්ෂිණදිශාභිමුඛ වූවාහු පලාගියාහු ම ය. දෙවියෝ උහු බැඳියහ; මහණෙනි, එකල්හි අසුරයනට තෙලෙ සිත විය: “දෙවියෝ උහු බඳිත්මැ”යි. “අපි දෙවියන් හා සමඟ දෙවනවටදු යුද්ධයකින් නම් යෙහෙකැ”යි. මහණෙනි, අසුරයෝ දෙවනවටත් දෙවියන් හා යුද්ධත්හ. මහණෙනි, දෙවනවටත් දෙවියෝ ම දිනූහ, අසුරයෝ පැරදුණහ. මහණෙනි, පැරදුණ වූ අසුරයෝ දක්ෂිණාභිමුඛ ව පැන ගියාහු ම ය. දෙවියෝ උහු බැඳියහ. මහණෙනි, එකල්හි අසුරයනට තෙලෙ සිත විය: “දෙවියෝ උහු බඳිත්මැ”යි, අපි තෙවනවටදු දෙවියන් හා සමඟ යුද්ධයකින් නම් යෙහෙකැ”යි. මහණෙනි, තෙවනවටත් අසුරයෝ දෙවියන් හා යුද්ධත්හ. මහණෙනි, තෙවනවටත් දෙවියෝ දිනූහ, අසුරයෝ පැරදුණහ. මහණෙනි, අසුරයෝ පැරදුණාහු ම බියපත් ව අසුරපුරයට ම වත්හ. මහණෙනි, අසුරපුරයට ගියාහු අසුරයනට තෙලෙ සිත විය: දන් වනාහි අපි භීරුත්‍රාණගත වූ සිහින් වාසය කරමු. දෙවියන් විසින් අකරණිය යමි”යි. මහණෙනි, දෙවියනට තෙලෙ සිත විය: මෙකල්හි අසුරයෝ භීරුත්‍රාණගත සිහින් වාසය කරත්. අප විසින් අකරණිය වෙත්”යි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් සමයෙක්හි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරයි ද, මහණෙනි, එකල්හි මහණට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මෙකල්හි මම භීරුත්‍රාණගතවිඤ්ඤායෙන් වාසය කරමි. මාරයා විසින් අකරණිය වෙමි”යි.

මහණෙනි, පාපි මාරයානට ද තෙලෙ සිත වෙයි, දන් මම සමයෙහි මහණ භීරුත්‍රාණගත විඤ්ඤායෙන් වාස කරන්නේ ය, මා විසින් අකරණිය වෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක්හි මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපසමයෙන් ද්විතීය ධ්‍යානයට ... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථ ධ්‍යානයට ... එළැඹ වෙසෙයි ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: දන් මෙසෙසෙයි මම භීරුත්‍රාණගත විඤ්ඤායෙන් වාස කරමි. මාරයා විසින් අකරණිය වෙමි”යි. මහණෙනි, මාරනට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: දන් මම සෙසෙයි මහණ භීරුත්‍රාණගත විඤ්ඤායෙන් වාස කරයි. මා විසින් අකරණිය වෙයි.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අවනසිකාරා අනන්තො ආකාශොති. ආකාශානඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චූළිති භික්ඛවෙ භික්ඛු අනත්තමාසි මාරං අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදසනං ගතො පාපිමනො.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායනනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤානන්තී විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ-සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්ඤිති ආකිඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙදධිත නිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛාණො භොන්තී. අයං චූළිති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනත්තමාසි මාරං අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදසනං ගතො පාපිමනො, තිණ්ණිණි ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

9. 1. 4. 9

ආරඤ්ඤකතාගොපම සූතනං

[සාවච්ඡිනිදනං]

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ ආරඤ්ඤකස්ස නාගස්ස ගොවරපසුතස්ස හත්ථි පිහිටියොසි හත්ථිකලහාසි හත්ථිච්ඡාපාසි සුරතො ගන්තො තිණ්ණානි ජිඤ්ඤාති, තෙන භික්ඛවෙ, ආරඤ්ඤකො නාගො අට්ඨියති හරායති ජිග්ච්ඡති. යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ආරඤ්ඤකස්ස නාගස්ස ගොවරපසුතස්ස හත්ථි පිහිටියොසි හත්ථිකලහාසි හත්ථිච්ඡාපාසි ඔහණ්ණාහණං සාමාහරිතං ඛාදන්තී. තෙන භික්ඛවෙ, ආරඤ්ඤකො නාගො අට්ඨියති හරායති ජිග්ච්ඡති.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ආරඤ්ඤකස්ස නාගස්ස ඔගාහං ඔතිණ්ණස්ස හත්ථි පිහිටියොසි හත්ථිකලහාසි හත්ථිච්ඡාපාසි සුරතො සුරතො ගන්තො සොණ්ඩාය උදකං ආලොලෙන්ති. තෙන භික්ඛවෙ, ආරඤ්ඤකො නාගො අට්ඨියති හරායති ජිග්ච්ඡති.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ආරඤ්ඤකස්ස නාගස්ස ඔගාහං ඔතිණ්ණස්ස හත්ථි පිහිටියො කායං උපතිහංසන්තියො ගච්ඡන්ති, තෙන භික්ඛවෙ, ආරඤ්ඤකො නාගො අට්ඨියති හරායති ජිග්ච්ඡති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සර්වථායෙන් රූපසංඤ්චන්ගේ සමනිත්‍රමයෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන්ගේ අක්කමයෙන් නානාභිසංඤ්චන්ගේ අමනසිකාරයෙන් “ආකාසය අනන්තය”යි ආකාසානඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරයි, මහණෙනි, මේ මහණ මරණ අනන්තකළේ යි ද මාරවක්ෂ්‍රස නිරවශේෂ කොට වනයා පාපිමත්ත්‍රගේ අදභිතයට ගියේ යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් සමයෙක්හි මහණ සර්වථායෙන් ආකාසානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්ත’යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරයි .. සර්වථායෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා ‘කිසිවක් නැතැ’යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරයි ද ... සර්වථායෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරයි ... සර්වප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිත නිරොධයට එළැඹ වාස කරයි, ප්‍රඥයෙනුදු දැක ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ පරික්ෂේණ වෙත්. මහණෙනි, මේ මහණ මාරයා අනන්තකළේ ය යි ද මාරවක්ෂ්‍රස නිරවශේෂ කොට නයා පාපිමත්ත්‍රගේ අදභිතයට ගියේ ලොකයෙහි විසන්තිකා සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාව තරණය කෙළේ ය යි ද කියනු ලැබේ යි.

9. 1. 4. 9

ආරක්ඛකනාගොපම සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, යම් කලෙක වනවැසි ගොදුරු සෙවුමට යන ඇත්රජත්‍රගේ පෙරට පෙරට ව ගොස් මහඇත්තූ ද ඇතිනියෝ ද නහඹු ඇත්තූ ද ඇත්පොව්වෝ ද තණඅක් සිඳිති, මහණෙනි, එයින් වනවැසි ඇත්රජ පෙළෙයි. ලජ්ජිත වෙයි, පුගුල්සා කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි ගොදුරු සෙවුමට යන ඒ වනවැසි ඇත්රජත්‍ර විසින් නතු-නතු කොට තැබූ අතුකඩ මහ ඇත්තූ ද ඇතිනියෝ ද නහඹු ඇත්තූ ද ඇත්පොව්වෝ ද කති, මහණෙනි, එයින් වනවැසි ඇත්රජ පෙළෙයි. ලජ්ජිත වෙයි, පුගුල්සා කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පැත්තොටට බට වනවැසි ඇත්රජත්‍ර පෙරට පෙරට ව ගොස් මහඇත්තූ ද ඇතිනියෝ ද නහඹු ඇත්තූ ද ඇත්පොව්වෝ ද සොඩින් දිය අළලකි, මහණෙනි, එයින් වනවැසි ඇත්රජ පෙළෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පුගුල්සා කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පැත්තොටට බට වනවැසි ඇත්රජත්‍රගේ සිරුර ඇතින්තෝ ගටා යෙක් ද, මහණෙනි, එයින් වනවැසි ඇත්රජ පෙළෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පුගුල්සා කෙරෙයි.

තසං භික්ඛවෙ, සමයෙ ආරඤ්ඤකසය නාගසය එවං ගොති: “අහං ටො එතරගි ආකිණ්ණො විහරාමී, හස්සි හස්සිති හස්සකලහෙහි හස්සිව්ජාපෙහි. ජිත්තග්ගානි වෙව තිණානි බාදමී. ඔහගෙගාහග්ගඤ්ඤ මෙ සාධං ඥායං බාදන්ති. ආච්චානි වෙව පානියානි පිටාමී ඔගාහං මෙ ඔතිණ්ණසය හස්සිනියො කායං උපනිසංසන්තියො ගව්ජන්ති යනනුනාහං එකො ගණසාං වූපකට්ඨො විහරෙය්ජන්ති.”

යො අපරෙත සමයෙන එතො ගණසාං වූපකට්ඨො විහරති දව්ජිත්තග්ගානිවෙව තිණානි බාදති. ඔහගෙගාහග්ගඤ්ඤ සාධාහඬං න බාදන්ති. අනාච්චානි ව පානියානි පිටති. ඔගාහඤ්ඤ ඔතිණ්ණසය න හස්සිනියො කායං උපනිසංසන්තියො ගව්ජන්ති. තසං භික්ඛවෙ, සමයෙ ආරඤ්ඤකසය නාගසය එවං ගොති:

“අහං ටො පුබ්බ ආකිණ්ණො විහාසිං හස්සි හස්සිති හස්සකලහෙහි හස්සිව්ජාපෙහි, ජිත්තග්ගානි වෙව තිණානි බාදිං, ඔහගෙගාහග්ගඤ්ඤ මෙ සාධාහඬං බාදිංසු. ආච්චානි ව පානියානි ආපාසිං, ඔගාහඤ්ඤ මෙ ඔතිණ්ණසය හස්සිනියො කායං උපනිසංසන්තියො අගමංසු. යොහං එතරගි එතො ගණසාං වූපකට්ඨො විහරාමී, දව්ජිත්තග්ගානි වෙව තිණානි බාදමී, ඔහගෙගාහග්ගඤ්ඤ මෙ සාධාහඬං න බාදන්ති අනාච්චානි ව පානියානි පිටාමී, ඔගාහඤ්ඤ ඔතිණ්ණසය න හස්සිනියො කායං උපනිසංසන්තියො ගව්ජන්ති.” යො යොණ්ඩාය සාධාහඬං හඤ්ජිත්වා සාධාහඬෙතො කායං පරිච්ඡේදා අත්තමනො¹ කණ්ඩුං සංගන්ති.”

එවමෙව ටො භික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ භික්ඛු ආකිණ්ණො විහරති භික්ඛුහි භික්ඛුනිහි උපාසකෙහි උපාසිකාහි රඤ්ඤ රාජමහාමෙත්තෙහි තිත්ථියෙහි තිත්ථියසාවකෙහි, තසම් සමයෙ භික්ඛුසය එවං ගොති: අහං ටො එතරගි ආකිණ්ණො විහරාමී, භික්ඛුහි භික්ඛුනිහි උපාසකෙහි උපාසිකාහි රඤ්ඤ රාජමහාමෙත්තෙහි තිත්ථියෙහි තිත්ථියසාවකෙහි, යනනුනාහං එකො ගණසාං වූපකට්ඨො විහරෙය්ජන්ති. යො විවිත්තං යෙනාසනං හත්ති: අරඤ්ඤ රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ජරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අමෙත්තාකාසං පලාලපුඤ්ජං. යො අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූල ගතො වා පුඤ්ඤගාරගතො වා නිසීදති පලාලිකං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

1 පරිච්ඡේදා අත්තමනො කණ්ඩුං සංගන්ති - මඤ්ජු.

මහණෙනි, එකල වනවැසි ඇත්තර්ථයට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: "මම සමාහි මම මහ ඇතුන් වීසිනුදු ඇතින්නන් වීසිනුදු නහමු ඇතුන් වීසිනුදු ඇත්තොව්වන් වීසිනුදු මුසුයෙම වෙයෙමි. සුන්දර ඇති තණුදු කම්. ම වීසින් නතු-නතු කොට තැබූ අතුකඩු කම්. කැලැත් දිය ද බොම්. පැත්තොටට බට මාගේ සිරුර ගමන් ඇතින්නෝ යෙති. මම ගණයාගෙන් එකලා වූයෙමි දුරු වූයෙමි වෙයෙමි නම් යෙහෙකැ"යි.

හේ පසු කල්හි එකලා වූයේ ඇතගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ වෙයෙමි. නො සුන් දත් ඇති තණුදු කම්. ඔහු වීසින් නතු නතු කොට තැබූ අතුකඩු නො කම්. නො කැලැත් පැනුදු බොයි. පැත්තොටට බට ඔහුගේ සිරුර ඇතින්නෝ ගටා නො යෙත්. මහණෙනි, එ සමාහි වනවැසි ඇත්තර්ථයට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි:

"මම වනාහි පෙර මහ ඇතුන් වීසිනුදු ඇතින්නන් වීසිනුදු නහමු ඇතුන් වීසිනුදු ඇත්තොව්වන් වීසිනුදු මුසුයෙම වීසිමි. සුන්දර ඇති තණුදු කැයෙමි. මවීසින් නතු නතු කොට තැබූ අතුකඩු කැ ග. කැලැත් පැනුදු පිම්. පැත්තොට වන් මාගේ සිරුර ඇතින්නෝ ගමන් ගියහ. ඒ මම එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි වෙයෙමි. නො සුන් දත් තණුදු කම්. මා වීසින් නතු නතු කොට තැබූ අතුකඩු ද (ඔහු) නො කත්. නො කැලැත් පැනුදු බොම්. ඇතින්නෝ නොට වන් දා සිරුර ද නො ගමන් ගෙති." හේ සොඬින් අතුකඩු කීද මුත් අතුකඩු කය පිරිමැද තුටු සිත් ඇත්තේ කැසිලි නැයි.

මහණෙනි, එ සෙයින් ම යම් කලක්හි මහණ, මහණුන් වීසින් මෙහෙණන් වීසින් උවසුවන් වීසින් උවැසියන් වීසින් රජු වීසින් රජමහ ඇමැතියන් වීසින් කොටුවන් වීසින් කොටුසව්වන් වීසින් නො මුසු වූයේ වෙයේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ හට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: මම වනාහි මෙ සමාහි මහණුන් වීසින් මෙහෙණන් වීසින් උවසුවන් වීසින් උවැසියන් වීසින් රජුන් වීසින් රජමහ ඇමැතියන් වීසින් කොටුවන් වීසින් කොටු සව්වන් වීසින් මුසුයෙම වෙයෙමි. මම එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි වෙයෙමි නම් මනා"යි. හේ වනය, රුක්මුල ය, පර්වත ය, කුරු ය, ගිරිඟුණ ය, සොහොන ය, වනපෙත ය, අභාවකාය, පිදුරු ය යන විවික්තයන්හි සන බෙරෙයි. හේ අරනට ගියේ වෙව්යි, රුක්මුලට ගියේ වෙව්යි, ගිස්සෙට ගියේ වෙව්යි පළක් බැද සිරුර ඉදි වූ තබා ගෙන සිහි පෙරට කොට එළවා හිඳියි.

සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය චිග්ගාභිජ්ඣන වෙනසා විහරති අභිජ්ඣාය විතං පරියොධෙති, බ්‍යාපාද පදෙසං පභාය අබ්‍යාපනන විතො විහරති සබ්බපාණහුනතිනානුකම්පි, බ්‍යාපාද පදෙසා විතං පරියොධෙති, ථීන මිඤ්ඤං පභාය චිග්ගථීනමිඤ්ඤං විහරති ආලොකසංඤ්ඤා සතො සම්පජානො, ථීනමිඤ්ඤං විතං පරියොධෙති, උද්ධවචක්ඛකක්ඛවං පභාය අනුද්ධිතො විහරති අජ්ඣිකං වූපසනවිතො, උද්ධවචක්ඛකක්ඛවා විතං පරියොධෙති, විචිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථධංථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතං පරියොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණ පභාය වෙනසො උපකම්මලෙසෙ පඤ්ඤා දුබ්බලිකරණ විචිතවච කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අත්තමනො කණ්ඩුං සංහන්ති.¹ විතක්ඛවිධාරානං වූපසමා දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ- චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අත්තමනො කණ්ඩුං සංහන්ති.

සබ්බසො රූපසංඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසංඤ්ඤානං අත්ථඛමා නානත්තසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාශොති, ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො අත්තමනො කණ්ඩුං සංහන්ති. සබ්බ සො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤානන්ති, විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො අත්තමනො කණ්ඩුං සංහන්ති, සබ්බසො විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, -පෙ- සබ්බසො නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සංඤ්ඤාචේදදික්ඛ තිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිසවා ආසවා පරික්ඛණා හොන්ති. සො අත්තමනො කණ්ඩුං සංහන්ති ති.

1. සොණධං සංහරති - මජ්ඣිමනිකායෙ - සංහරති - සංහරති

හේ උපාද්‍යන්තකුලොකයෙහි අභිධ්‍යා දුර පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින් වෙසෙයි. අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද සංකල්පය ප්‍රකෂීද්‍යය දුර ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇතිවේ සර්වප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතිවේ වෙසෙයි, ව්‍යාපාදප්‍රදේශයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

ථිතමිඛිය දුර පහ වූ ථිතමිඛිය ඇතිවේ ආලෝකසංඥා ඇතිවේ සිති ඇතිවේ මනා නුවණ ඇතිවේ වෙසෙයි. ථිතමිඛියෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උභවචක්කුච්චය දුර නො වුහුටු සිතැතිවේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රාන් සිතැතිවේ වෙසෙයි, උභවචක්කුච්චයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිච්ඡා දුර තරණය කළ විචිකිච්ඡා ඇතිවේ කුසල්දහම් හි කට්ඨකට්ඨාච (කෙසේද කෙසේද යන සැක), නැතිවේ වෙසෙයි, විචිකිච්ඡායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

හේ විකොපක්ලෙශ වූ ප්‍රඥා දුර්වල කරන මේ පඤ්චිවරණයන් දුර කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙයි. හේ කුටුසිතැතිවේ (ක්ලෙශ) කණ්ඩුති නසයි. චිත්ත විචාරයන්ගේ ව්‍යුප-ශමයෙන් ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්තීයධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙයි, හේ කුටුසිතැතිවේ ක්ලෙශකණ්ඩුති නසයි.

සර්වථායෙන් රූපසංඥාවන්ගේ ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසාගමයෙන් නානාත්වසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් “ආකාශය අනන්තය”යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. කුටුසිතැති හේ ක්ලෙශකණ්ඩුති නසයි. සර්වථායෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මැ “විඤානය අනන්තය”යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. හේ කුටු සිතැත්තේ කෙලෙස් කැසිලි නසයි. සර්වථායෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ “කිසිවක් නැතැ”යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙයි. සර්වථායෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මැ තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි ... සර්වථායෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මැ සඤ්ඤාචේදයිතනිරෝධයට පැමිණ වෙසෙයි. ප්‍රඥායෙනුද දක ඔහුගේ ආස්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. හේ කුටු සිතැතිවේ කෙලෙස් කැසිලි නසයි.

9. 1. 4. 10

තප්පසයගහපති සුතනං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා මලනෙසු¹ විහරති උරුවෙල කප්පං නාම මලනානා.² ගිගමො. අප්ථං බො හගවා පුබ්බනග සමයං භිවාසෙකා පත්තව්වරමාදය උරුවෙලකපං පිණ්ඩාය පාවිසි. උරුවෙල කපෙස පිණ්ඩාය වර්තා පව්තාහනං පිණ්ඩපාතපටිකකනෙසා ආයසමි-
තං ආනන්දං ආමානෙසි. 'ඉධෙව තාච්ඡා ආනන්දං හොති, යාචාහං මහාවනං අරෙකාගාහාමි දිවාචිහාරායා'ති එවං හතෙනති බො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පව්ටසෙසාසි. අප්ථං බො හගවා මහාවනං අරෙකාගතෙකා අඤ්ඤකරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අප්ථං බො තප්පසෙසා ගහපති යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිකා ආයසමිතං ආනන්දං අභිවාදෙකා උකමනං ගිසීදි. එකමනං ගිසිනෙතා බො තප්පසො ගහපති ආයසමිතං ආනන්දං එතදවොච:

මයං හතෙන ආනන්ද, ගිහි කාමහොගි කාමාරාමා කාමරතා කාම සම්මුදිතා. තෙසං නො හතෙන, අමිසාකං ගිහිනං කාමහොගිනං කාමා රාමානං කාමරතානං කාමසම්මුදිතානං පපානො වීය බායති. යදිදං නෙකමිමං, සුතං මෙතං හතෙන, ඉමසමි. ධම්මචිතයෙ දහරානං දහරානං හික්ඛුනං නෙකමිමෙ විතං පකඤ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති විමුච්චති. එතං සත්තන්ති පසසතං, නයිදං හතෙන ඉමසමි. ධම්මචිතයෙ හික්ඛුනං බහුතා ජනෙන විසභාගො යදිදං නෙකමිමෙනි.

අඤ්ඤං බො එතං ගහපති, කපාපාහනං හගවතං දසසනාය, ආයාම ගහපති, යෙන හගවා තෙනුපසංකම්පසාම, උපසබ්බමිකා හගවතො එතමකං ආරොචෙසසාම. යථා නො හගවා බොකට්ඨෙති තථා නං ධාරෙසසාමාති, එවං හතෙනති බො තප්පසො ගහපති ආයසමිතො ආනන්දෙස පව්ටසෙසාසි. අප්ථං බො ආයසමා ආනන්දෙ තප්පසෙසා ගහපතිනා යඤ්ඤං යෙන හගවා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිකා -පෙ-හගවතං එතදවොච:

1. මලලෙසු-මෙසං, මලලෙසු-සං.

2. මලලානං - මෙසං, මලලානං-සං.

තපුස්සගහපති සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මලුක ජනපදයෙහි උරුවෙලකප්ප නම් මලුකයන්ගේ නියමි-
ගමහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුද්වාහ්න
යෙහි හැඳ පෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන උරුවෙලකප්පයට පිවු පිණිස
වන්දස්ක. උරුවෙලකප්පයෙහි පිවු සිභා හැසිර පුබ්බතෙහි පිවු වායෙන්
වැළැකුණාහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක: “ආනන්දය, මම
දිවාචාරා පිණිස මහාවනයට යමිතැන් වැදනෙම නම් තෙපි ඒ තැන් මෙහි ම
රඳව”යි. වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්
හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භවිතයට වැද
එක්තරා රැක් මුළුක දිවා විහරණ සඳහා වැඩ හුන් සේක.

ඉක්බිති තපුස්ස ගහපති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ යම්
තෙතෙක්හි ද එහි එළැඹියේ ය. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්
වැද එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව හුන් තපුස්ස ගහපති ආයුෂ්මත්
අනඳතෙරුන් හට තෙල කී ය:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, ගෘහස්ථ වූ අපි කම්සුව විදුනාහු කාමයෙහි
ඇලුණාහු කාමයෙහි වෛෂයිත් ඇලුණාහු කාමයෙන් කුස්නාහු වම්හ.
හිමියනි, කාමහොඟි වූ කාමාරාම වූ කාමරත වූ කාමසමුද්දිත වූ හිතියෙහි
වසන ඒ අපට යම් මේ (ප්‍රමුච්ඡාසම්බන්ධ) නොනිවුණයක් වේ නම්
එය ප්‍රපාතයක් මෙන් වැටහෙයි. වහන්ස, මේ ධර්මවිනයෙහි තෙල
නොනිවුණය ගෘහස්ථයා දක්නා වූ තරුණ තරුණ පැවිද්දන්ගේ සිත
නොනිවුණයෙහි (අරමුණු සිසයෙන්) නො බැස ගනියි. (එ අරමුණු කොට)
පාදියි. (උභි ම) පිහිටයි. (සතුරු දහමුත්ගෙන් ද) මිෂදයි යන තෙල කරුණ
මා විසින් අසන ලද. වහන්ස, මේ ධර්මවිනයෙහි මහණුන්ගේ යම් මේ
නොනිවුණයක් වේ නම් එය බොරුදෙන සමග සහාය නොවන්නෙයි.

ගෘහපතිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්ව පිණිස තෙල කථා දු:භාතයක්
(කථාමුලයක්) දෙයි. ගෘහපතිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක්හි ද,
එහි එළැඹෙමු. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට මේ කරුණ සැල
කරමු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයෙකින් අපට පවසන සේක් නම්
එසෙයින් එ ධර්මය යි. එසේ ය වහන්සැයි තපුස්ස ගහපති ආයුෂ්මත්
ආනන්ද තෙරණුවාට පිළිවදන් ඇස්වී ය. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ
තෙරණුවෝ තපුස්ස ගැහැවිහු සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තෙතෙක
වූහු නම් එතනට එළැඹියහ. එළැඹ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

අයං භතෙන, තපුසොසා ගහපති ඵවමාහ: මයං භතෙන ආනඤ්ඣං ගිහී කාමභොගී කාමාරාමා කාමාරතා කාමසම්මුද්ධතා, තෙසං නො භතෙන, අලිභාතං ගිහීනං කාමභොගීනං කාමාරාමානං කාමරතානං කාම සම්මුද්ධතානං. පපාතො වීය ඛායති යදිදං නෙක්ඛමමං, සුතං මෙතං භතෙන, ඉමසමීං ධම්මචිතයෙ දහරානං දහරානං භික්ඛුනං නෙක්ඛමම චිත්තං පක්ඛඤ්ඤා පසිද්ධති සන්තිට්ඨති විමුච්චති එතං සත්තන්ති පසසනං¹ තයිදං භතෙන, ඉමසමීං ධම්මචිතයෙ භික්ඛුනං ඛුන්තා ජනෙන විසභාගො යදිදං නෙක්ඛමමන්ති.

ඵවමෙතං ආනඤ්ඣ, ඵවමෙතං ආනඤ්ඣ, මයාමපි ඛො ආනඤ්ඣ, පුබ්බෙව සමෙකාධා අනභිසම්මුද්ධස්ස ඛොධිසක්ඛයෙසව සතො එතදභොයි: 'සාධු නෙක්ඛමමං, සාධු පච්චෙකො'ති. තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ නෙක්ඛමම චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤා න පසසිද්ධති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති, එතං සත්තන්ති පසසනො, තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ, එතදභොයි: කො නුඛො හෙතු, කො පච්චෙයො යෙන මෙ නෙක්ඛමම චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤා න පසසිද්ධති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති, එතං සත්තන්ති පසසනො. තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ, එතදභොයි: කාමෙසු ඛො මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො, සො ච මෙ අබ්බුලිකතො, නෙක්ඛමම ආනිසංසො අනට්ඨතො, සො ච මෙ අනාසෙවිතො. තෙසං නෙක්ඛමම චිත්තං න පක්ඛඤ්ඤා න පසසිද්ධති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති එතං සත්තන්ති පසසනො.

තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ, එතදභොයි: 'සචෙ ඛො අහං කාමෙසු ආදීනවං දිස්වා තං බ්බුලිකරෙය්‍යං, නෙක්ඛමම ආනිසංසං අනට්ඨම තමාසෙවෙය්‍යං, ධාතං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං මෙ නෙක්ඛමම චිත්තං පක්ඛඤ්ඤා පසිද්දෙය්‍ය සන්තිට්ඨෙය්‍ය විමුච්චෙය්‍ය එතං සත්තන්ති පසසනො.

සො ඛො අහං ආනඤ්ඣ, අපරෙත සමයෙන කාමෙසු ආදීනවං දිස්වා තං බ්බුලිකරෙය්‍යං, නෙක්ඛමම ආනිසංසං අනට්ඨම තමාසෙවං, තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ, නෙක්ඛමම චිත්තං පක්ඛඤ්ඤා පසිද්ධති සන්තිට්ඨති විමුච්චති, 'එතං සත්තන්ති' පසසනො.

සො ඛො අහං ආනඤ්ඣ, අපරෙත සමයෙන විච්චෙව ඛාමෙහි -පෙ- පටිමං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මයහං ආනඤ්ඣ, ඉමිනා විහාරෙන විහරතො කාමසහගතා සඤ්ඤා මනසිකාරා සමුද්ධරන්ති. ස්වාසා මෙ භොති දාධාධො. සෙය්‍යථාපි ආනඤ්ඣ, සුඛිනො දුක්ඛං උප්පජ්ජෙය්‍ය යාවදෙව ආධාධාය, ඵවමෙවස්ස මෙ කාමසහගතා සඤ්ඤා මනසිකාරා සමුද්ධරන්ති, ස්වාසා මෙ භොති දාධාධො.

විහන්ස, මේ තප්පස ගැහැව් මෙසේ කියයි: “විහන්ස ආනන්දයෙනි, අපි කාමහෝගී, කාමාරාම, කාමරත, කාමසම්මුද්ධ වූ ගිහියමහ. විහන්ස, කාමහෝගී, කාමාරාම, කාමරත, කාමසම්මුද්ධ ගිහි වූ ඒ අපට මේ නෛෂ්ත්‍රමය (පැවිද්ද) ප්‍රපාතයක් මෙන් වැටහෙයි. මේ ධර්මචිනයෙහි තෙල (නෛෂ්ත්‍රමය) ශාන්තය යි දක්නා වූ කරුණ තරුණ පැවිද්දන්ගේ සිත නෛෂ්ත්‍රමයෙහි බැය ගිහිය, පහදීයි, පිහිටයි, (ඒ අරමුණුකොට සතුරු දහමුත්ගෙන් ද) මිදෙයි යන තෙල ප්‍රවිත මා විසින් අසන ලද්දේ ය. විහන්ස, මේ ධර්මචිනයෙහි මහණුන්ගේ යම් මේ නෛෂ්ත්‍රමයෙක් වේ නම් ඒ මේ කරුණ බොහෝ දෙනා සමග අසනය ය”යි.

ආනන්දය, තෙල කරුණ එසේ ම ය. ආනන්දය, තෙල කරුණ එසේ මැ යි. සමෙධාධියෙන් පෙර ම අභිසම්බුද්ධ නො වූ බොධිසත්ති වූ ම මට ද නෛෂ්ත්‍රමය මැනවි, ප්‍රච්චේතය මැනවි යන තෙල සිත විය. තෙල නෛෂ්ත්‍රමය ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත නෛෂ්ත්‍රමය කෙරෙහි නො පනිති, නො පහදීයි, නො පිහිටයි, (ඒ අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන්) නො මිදේ. ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “තෙල නෛෂ්ත්‍රමය ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයකින් නෛෂ්ත්‍රමයෙහි නො පනී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටා ද, (ඒ අරමුණු කොට කෙලෙසුන් කෙරෙන්) නො මිදේ ද, එයට හෙතු කවර ප්‍රත්‍ය ය කවර”යි. ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “මා විසින් කාමයන්හි ආදීනව නො දක්නා ලද ම ය, හෙ ද මා විසින් අබ්‍රහ්මිකාන ය, නෛෂ්ත්‍රමයෙහි අනුසස් අවබෝධ නො කරන ලද, හෙ ද මා විසින් ආදරයෙන් සෙවන නො කරන ලද, එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත නෛෂ්ත්‍රමයෙහි නො බැස ගනී. නො පහදීයි, නො පිහිටයි, (කෙලෙසුන් ගෙන්) නො මිදෙයි”.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “ඉදින් මම කාමයන්හි ආදීනව දක එය බහුල කරනෙමි නම් නෛෂ්ත්‍රමයෙහි අනුසස් ලැබ එය අවබෝධ කරනෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත නෛෂ්ත්‍රමයෙහි යම් හෙයකින් බැසගන්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත්ම ය.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි කාමයන්හි ආදීනව දක එය බහුල කෙළෙමි. නෛෂ්ත්‍රමයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසේවන කෙළෙමි. තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත නෛෂ්ත්‍රමයෙහි පනිති, පහදීයි, පිහිටයි. (ඒ අරමුණුකොට කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... ප්‍රථම ධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙමි. ආනන්දය, මේ විහරණයෙන් වෙසෙන ඒ මට කාමසහගත සංඤ්ජනස්කාරයෝ (මනෝදාරයෙහි) හැසිරෙත්. ඒ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, යම් සේ සුව ඇතියහට හුදු ආබාධ පිණිසම යුක් උපදනේ ද, එපරිද්දෙන් ම ඒ මට කාමසහගතසංඤ්ජනස්කාරයෝ හැසිරෙත්. ඒ මට ආබාධ වෙයි.

තස්ස මයභං ආනන්ද, එතදහොසි: “යනත්තනාභං චිත්තක-
විචාරානං චූපසමා-පෙ-දුතියං කුඩානං උපසම්පජ්ජිතරොගානති” තස්ස
මයභං ආනන්ද, අවිතකෙක වික්ඛං න පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිට්ඨති,
න විමුච්චති “එතං සත්තනති” පසසනො.

තස්ස මයභං ආනන්ද, එතදහොසි: “කො ණු ඛො හෙතු, කො පච්චයො
යෙන මෙ අවිතකෙක වික්ඛං න පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිට්ඨති,
න විමුච්චති “එතං සත්තනති” පසසනො.

තස්ස මයභං ආනන්ද, එතදහොසි: “විතකෙකස්ස ඛො මෙ ආදීනවො
අදීට්ඨො, සො ච මෙ අබ්බුලිකරොගො, අවිතකෙක ආනිසංසො අනාධි-
ගතො, සො ච මෙ අනායෙවිතො. තස්මා මෙ අවිතකෙක වික්ඛං න
පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති “එතං සත්තනති”
පසසනො.

තස්ස මයභං ආනන්ද එතදහොසි: “සචෙ ඛො අභං විතකෙකස්ස
ආදීනවං දිස්වා නං බහුලිකරොගං අවිතකෙක ආනිසංසං අධිගමම
තමාසෙවෙයං, ධානං ඛො පනතං විජ්ජති යං මෙ අවිතකෙක වික්ඛං
පසබ්බන්ති, පසිද්ධො, සන්තිට්ඨො, විමුච්චො “එතං සත්තනති”
පසසනො.

සො ඛො අභං ආනන්ද, අපරොන සමයෙන විතකෙකස්ස ආදීනවං
දිස්වා නං බහුලිකරොගං අවිතකෙක ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවං. තස්ස
මයභං ආනන්ද, අවිතකෙක වික්ඛං පසබ්බන්ති, පසිද්ධති, සන්තිට්ඨති, විමුච්චති
“එතං සත්තනති” පසසනො.

2. සො ඛො අභං ආනන්ද, අපරොන සමයෙන චිත්තකවිචාරානං චූපසමා-
පෙ-දුතියං කුඩානං උපසම්පජ්ජිතරොගානති, තස්ස මයභං ආනන්ද, ඉමිනා
විභාරෙන විහරන්තො විතකකසගගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුද්ධරන්ති.
ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො සෙයාරාපි ආනන්ද, සුඛිනො දුක්ඛං
උප්පජ්ජන්තො යාවදෙව ආබාධාය. එවිලෙවස්ස මෙ විතකකසගගතො
සඤ්ඤමනසිකාරා සමුද්ධරන්ති, ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො.

තස්ස මයභං ආනන්ද, එතදහොසි: “යනත්තනාභං පිතියා ච විරාගා-
පෙ-තතියං කුඩානං උපසම්පජ්ජිතරොගානති. තස්ස මයභං ආනන්ද,
තිප්පිතියෙ වික්ඛං න පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති
“එතං සත්තනති” පසසනො. තස්ස මයභං ආනන්ද, එතදහොසි, “කො
ණු ඛො හෙතු කො පච්චයො, යෙන මෙ නිප්පිතියෙ වික්ඛං න පසබ්බන්ති,
නප්පසිද්ධති, න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති “එතං සත්තනති” පසසනො.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මම චිත්තරක්ඛිවාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන්... දෙවෙනි ධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත අචිත්තරක්ඛිවාරයෙහි නො පනිසි, නො පහදිසි, නො පිහිටයි, (තෙලෙසුන්ගෙන්) නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “තෙල ශාන්ත ය යි දක්නා වූ මාගේ සිත අචිත්තරක්ඛිවාරයෙහි යම්හෙයෙකින් නො පනීද, නො පහදීද, නො පිහිටාද, නො මිදේද, එයට හෙතු කවරේද, ප්‍රත්‍යය කවරේද”යි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මා විසින් චිත්තරක්ඛි (විවාර) යන්නේ ආදීනවය නො දක්නා ලද ය. හේ මා විසින් අබ්‍රුලීකාක ද වෙයි. අචිත්තරක්ඛි (අවිවාර) යෙහි අනුසස් අවබෝධ නො කරන ලද ය. හේ මා විසින් අනාසෙවිත ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ශාන්ත ය යි දක්නා වූ මාගේ සිත අචිත්තරක්ඛිවාරයෙහි නො බැසගනිසි, නො පහදිසි, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි.”

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “ඉදින් මම චිත්තරක්ඛි (විවාර) යන්නේ ආදීනව දැක එය බ්‍රුල කරන්නෙමි නම් අචිත්තරක්ඛියෙහි අනුසස් අවබෝධකොට එය භජනය කරන්නෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයෙකින් අචිත්තරක්ඛිවාරයෙහි බැස ගනිසි, පහදිසි, පිහිටයි, මිදෙයි යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ මැ යි.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි චිත්තරක්ඛිවාරයන්හි ආදීනව දැක එය බ්‍රුල කෙළෙමි. අචිත්තරක්ඛි (අවිවාර) යෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙළෙමි, ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත අචිත්තරක්ඛිවාරයෙහි බැස ගනිසි, පහදිසි, පිහිටයි, මිදෙයි.

2. ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි චිත්තරක්ඛිවාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් දෙවෙනි ධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්නාවූ ඒ මට චිත්තරක්ඛිසහගත සංඥමනස්කාරයෝ හැසිරෙත්. එය මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, යම්සේ සුව ඇතියහට ආබාධ පිණිසම දුක උපදනේද, එසෙයින් ම ඒ මට චිත්තරක්ඛිසහගත මනස්කාරයෝ හැසිරෙත්. එය මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මම ප්‍රිතිහුගේ විරාගයෙන්... තෙවන ධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත නිෂ්ප්‍රීතික ධ්‍යානයෙහි නො පනිසි, නො පහදිසි, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි. ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයෙකින් නිෂ්ප්‍රීතික ධ්‍යානයෙහි නො බැසගනීද, නො පහදීද, නො පිහිටාද, නො මිදේද, හෙතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිමැ”යි.

තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, එතදහොයි: පිතියා ඛො මෙ ආදිනවො අදිට්ඨො, යො ච මෙ අබ්‍රුලිකතො. නිපපිතීකෙ ආනිසංසො අනට්ඨතො යො ච මෙ අනාසෙවිතො. තස්මා මෙ නිපපිතීකෙ චිත්තං න පක්ඛන්දුති නාසසිද්ධිති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති "එතං සත්තං"න්ති පසස්සො.

තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද එතදහොයි: "සචෙ ඛො අහං පිතියා ආදිනවං දිස්වා තං බ්‍රුලිකරෙය්‍යං, නිපපිතීකෙ ආනිසංසං අධිගමිතං තමාසෙවෙය්‍යං. යානං ඛො පනෙතං විජුති, යං මෙ නිපපිතීකෙ චිත්තං පක්ඛන්දෙය්‍යං පසිදෙය්‍යං, සන්තිට්ඨෙය්‍යං විමුච්චෙය්‍යං "එතං සත්තංන්ති" පසස්සො.

යො ඛො අහං ආනන්ද, අපරෙත සමයෙන පිතියා ආදිනවං දිස්වා තං බ්‍රුලිකාමි. නිපපිතීකෙ ආනිසංසං අධිගමිතං තමාසෙවං. තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, නිපපිතීකෙ චිත්තං පක්ඛන්දුති පසිද්ධිති සන්තිට්ඨති විමුච්චති එතං සත්තංන්ති පසස්සො.

3. යො ඛො අහං ආනන්ද, පිතියා ච වීරාගා -පෙ-තනීයං කුමානං උපසම්පජ්ජි විහරාමී. තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, ඉමිනා විහාරෙන විහරතො පිතීසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති ස්වාසා මෙ හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, සුචිතො දුක්ඛං උපපජ්ජෙය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය. එවමෙවය්‍ය මෙ පිතීසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති, ස්වාසා මෙ හොති ආබාධො.

තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, එතදහොයි: 'යනන්තාහං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්සං කුමානං උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යන්ති. තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, අදුක්ඛමසුඛෙ චිත්තං න පක්ඛන්දුති, නාසසිද්ධිති, න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති 'එතං සත්තං'න්ති පසස්සො.

තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද එතදහොයි: 'කො භු ඛො හෙතු, කො පච්චයො යෙන මෙ අදුක්ඛමසුඛෙ චිත්තං න පක්ඛන්දුති, නාසසිද්ධිති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති' එතං සත්තං'න්ති පසස්සො.

තස්‍ය මය්‍යං ආනන්ද, එතදහොයි: 'උපෙක්ඛාසුඛෙ ඛො මෙ ආදිනවො අදිට්ඨො, යො ච මෙ අබ්‍රුලිකතො. අදුක්ඛමසුඛෙ ච ආනිසංසො අනට්ඨතො, යො ච මෙ අනාසෙවිතො. තස්මා මෙ අදුක්ඛමසුඛෙ චිත්තං න පක්ඛන්දුති, නාසසිද්ධිති, න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති "එතං සත්තං"න්ති පසස්සො.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "මා විසින් ප්‍රිතිහ්‍රග්ගේ ආදීනව නො දක්නා ලද ය. හෙ මා විසින් අබ්බුලිකාන ද වෙයි. නිෂ්ප්‍රිතික-ධ්‍යානනයෙහි අනුසස් අවබෝධ නො කරන ලද ය. හෙ මා විසින් අනාසෙවිත ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ ඒ මා ගේ සිත නිෂ්ප්‍රිතික ධ්‍යානනයෙහි නො බැස ගනියි, නො පහදියි, නො පිහිටියි, නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "ඉදින් මම ප්‍රිතිහ්‍රග්ගේ දෙස් දක එය බහුල කරනෙමි නම් නිෂ්ප්‍රිතික ධ්‍යානනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙරෙමි නම් තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ මා ගේ සිත නිෂ්ප්‍රිතික ධ්‍යානය කෙරෙහි යම්හෙයෙකින් බැසගන්නේ ය, පහදන්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිදෙන්නේ ය, යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙ මැ යි.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි ප්‍රිතිහ්‍රග්ගේ දෙස් දක එය බහුල කෙළෙමි. ප්‍රිතිවීරහිත ධ්‍යානනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙළෙමි. ආනන්දය, තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ ඒ මා ගේ සිත නිෂ්ප්‍රිතික ධ්‍යානනයෙහි පනියි, පහදියි, පිහිටියි, මිදෙයි.

3. ආනන්දය, ඒ මම ප්‍රිතිහ්‍රග්ගේ විරාගයෙන්...තෘතීය ධ්‍යානයට එළැඹ වෙදමි. ආනන්දය, මේ විභාරයෙන් වසන ඒ මට ප්‍රිතිසහගත සංඤ මනාස්කාරයෝ හැසිරෙත්. හෙ ඒ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, යම් සේ සුවභූතියට ආබාධ පිණිස ම දුක උපදන්න ද, එපරිද්දෙන් ම ඒ මට ප්‍රිතිසහගත සංඤ මනාස්කාරයෝ හැසිරෙත්. හෙ ඒ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "මම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... සිවු වන ධ්‍යානයට එළැඹ වෙයෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. ආනන්දය, තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත අද්‍යුක්තභාවයෙහි නො බැස ගනියි. නො පහදියි. නො පිහිටියි. නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත යම් හෙයෙකින් අද්‍යුක්තභාවයෙහි නො පනී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටා ද, නො මිදේ ද, එයට හෙතු කවර, ප්‍රත්‍යය කවර යත්:

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "උපෙක්ඛාසුඛයෙහි ආදීනව මා විසින් නො දක්නා ලද ය. හෙ මා විසින් අබ්බුලිකාන ද වෙයි. අද්‍යුක්ත අසුඛයෙහි අනුසස් අවබෝධ නොකරන ලද ය. හෙ මා විසින් අනාසෙවිත ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ආත්මය යි දක්නා වූ මාගේ සිත අද්‍යුක්තභාවයෙහි නො බැස ගනියි, නො පහදියි, නො පිහිටියි, නො මිදෙයි."

තස්‍ය මයහං ආනන්ද, එතදගොසී: 'සථෙ ඛො අහං උපෙක්ඛාසුඛෙ ආදීනවං දිස්වා තං බහුලීකරෙය්‍යං, අදුක්ඛමසුඛෙ ආනිසංසං අධිගමම කමාසෙවෙය්‍යං, ධානං ඛො පනෙතං විජජති, යං මෙ අදුක්ඛමසුඛෙ වික්ඛං පක්ඛන්දෙය්‍ය පසිදෙය්‍ය සන්තිට්ඨෙය්‍ය විමුච්චෙය්‍ය 'එතං සත්ත'න්ති' පසස්සතො.

යො ඛො අහං ආනන්ද, අපරෙත සමයෙන උපෙක්ඛාසුඛෙ ආදීනවං දිස්වා තං බහුලමිකාසීං, අදුක්ඛමසුඛෙ ආනිසංසං අධිගමම කමාසෙවිං, තස්‍ය මයහං ආනන්ද අදුක්ඛමසුඛෙ වික්ඛං පක්ඛන්දති පසිදති සන්තිට්ඨති විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසස්සතො,

4. යො ඛො අහං ආනන්ද අපරෙත සමයෙන සුඛස්‍ය ව පහානා-පෙ-වතුස්‍යා ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්‍ය මයහං ආනන්ද ඉමිනා විහාරෙත විහරතො උපෙක්ඛාසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුද්වරන්ති. ස්වාසස්‍ය මෙ හොති ආබාධො, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද සුඛිතො දුක්ඛං උපපජ්ජෙය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය, එවමෙවස්‍ය මෙ උපෙක්ඛාසහගතො සඤ්ඤමනසිකාරා සමුද්වරන්ති, ස්වාසස්‍ය මෙ හොති ආබාධො.

තස්‍ය මයහං ආනන්ද, එතදගොසී: 'යනත්‍රුනාහං සබ්බසො රූපසඤ්ඤා තං -පෙ- අතනො ආකාශොති, ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය'න්ති, තස්‍ය මයහං ආනන්ද, ආකාශානඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පක්ඛන්දති නපසිදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසස්සතො.

තස්‍ය මයහං ආනන්ද, එතදගොසී: 'කො භු ඛො හෙතු, කො පට්ඨයො යෙන මෙ ආකාශානඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පක්ඛන්දති නපසිදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසස්සතො.

තස්‍ය මයහං ආනන්ද, එතදගොසී: 'රූපෙස්‍ය ඛො මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො, යො ව මෙ අබහුලීකතො, ආකාශානඤ්ඤායතනෙ අනිසංසො අනධිගතො, යො ව මෙ අනාසෙවිතො, තස්මා මෙ ආකාශානඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පක්ඛන්දති නපසිදති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසස්සතො.

තස්‍ය මයහං ආනන්ද, එතදගොසී: 'සථෙ ඛො අහං රූපෙස්‍ය ආදීනවං දිස්වා තං බහුලීකරෙය්‍යං, ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම කමාසෙවෙය්‍යං, ධානං ඛො පනෙතං විජජති යං මෙ ආකාශානඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං පක්ඛන්දෙය්‍ය පසිදෙය්‍ය සන්තිට්ඨෙය්‍ය විමුච්චෙය්‍ය 'එතං සත්ත'න්ති පසස්සතො.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “ඉදින් මම උපෙක්ෂාසුඛයෙහි ආදීනව දැක එය බහුල කරනෙමි නම් අදුක්ඛ අසුඛයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආපෝවන කරනෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයකින් අදුක්ඛ අසුඛයෙහි පනින්නේය, පහදින්නේය, පිහිටන්නේය, මිදෙන්නේය, යන තෙල කරුණ ඇත් මය”.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි උපෙක්ෂාසුඛයෙහි ආදීනව දැක එය බහුල කෙළෙමි. අදුක්ඛ අසුඛයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආපෝවන කෙළෙමි. තෙල ශාන්තය යි දක්නා ඒ මාගේ සිත අදුක්ඛ අසුඛයෙහි පනියි, පහදී, පිහිටයි, මිදෙයි.

4. ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... සිවුවන ධ්‍යානයට එළැඹ වෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්නා වූ ඒ මට උපෙක්ෂාසහගතසංඤ්චිතස්කාරයෝ හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, යම් සේ සුව ඇතියහට ආබාධ පිණිස ම දැක උපදනේ ද, එපරිදි ම ඒ මට උපෙක්ෂාසහගතසංඤ්චිතස්කාරයෝ හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “මම යර්වදුකාරයෙන් රූප-යංඤ්චිත්තේ..... ආකාශය අනන්තය යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙමි. නම් යෙහෙකැ” යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි නො බැස ගනිමි, නො පහදී, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයකින් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි නො පනී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටා ද, නො මිදේ ද, එයට හෙතු කවර, ප්‍රත්‍යය කවර යත්:

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “මා විසින් රූපයන්හි දෙස නො දක්නා ලද ය. එ මා විසින් අබහුලිකාත ද වෙයි. ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ නො කරන ලද ය. එ මා විසින් අනායෙව්‍ය ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි නො පනිමි, නො පහදී, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි.”

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත විය: “ඉදින් මම රූපයන්හි අදීනව දැක එය බහුලකරනෙමි නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආපෝවන කරනෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් හෙයකින් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි බැස ගන්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිදෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ මැ යි.

යො ටො අහං ආනතු, අපරෙන සමයෙන රුපෙත්‍ර ආදීනවං දිස්වා නං බහුලමකාසිං, ආකාසානඝ්ථායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවිං, තස්ස මයං ආනතු, ආකාසානඝ්ථායතනෙ විතං පක්ඛන්ති පසිද්ධි සන්තිට්ඨති විමුච්ඡති 'එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

යො ටො අහං ආනතු, සබ්බයො රූපසඤ්ඤානං සමනික්කමා -පෙ- අනතො ආකාසොති ආකාසානඝ්ථායතනං උපසම්පජ්ජ චිත්තං. තස්ස මයං ආනතු, ඉමිනා විහාරෙන විහරතො රූපසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති. ස්වාසා මෙ හොති ආබාධො. සෙය්‍යාපි ආනතු, සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජයා, යාවදෙව ආබාධාය. එවලෙවසා මෙ රූපසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති. ස්වාසා මෙ හොති ආබාධො.

තස්ස මයං ආනතු, එතදගොසි: යනනුතාහං සබ්බයො ආකාසානඝ්ථායතනං සමනික්කමම අනතං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඝ්ථායතනං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.' තස්ස මයං ආනතු විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ විතං න පක්ඛන්ති නපසිද්ධි න සන්තිට්ඨති න විමුච්ඡති එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

තස්ස මයං ආනතු, එතදගොසි: 'තො භු ටො ගෙනු, තො පච්චයො, යෙන මෙ විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ විතං න පක්ඛන්ති නපසිද්ධි න සන්තිට්ඨති න විමුච්ඡති 'එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

තස්ස මයං ආනතු, එතදගොසි: ආකාසානඝ්ථායතනෙ ටො මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො, යො ට මෙ අබහුලිකතො. විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ ට ආනිසංසො අනධිගතො යො ට මෙ අනාසෙවිතො. තස්මා මෙ විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ විතං න පක්ඛන්ති නපසිද්ධි න සන්තිට්ඨති න විමුච්ඡති' 'එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

සථෙ ටො අහං ආකාසානඝ්ථායතනෙ ආදීනවං දිස්වා නං බහුලිකරෙය්‍යං, විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවෙය්‍යං, යානං ටො පනෙතං චිජ්ජති යං මෙ විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ විතං පක්ඛන්තෙය්‍ය පසිදෙය්‍ය සන්තිට්ඨෙය්‍ය විමුච්චෙය්‍ය 'එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

යො ටො අහං ආනතු, අපරෙන සමයෙන ආකාසානඝ්ථායතනෙ ආදීනවං දිස්වා නං බහුලමකාසිං, විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවිං. තස්ස මයං ආනතු, විඤ්ඤාණඝ්ථායතනෙ විතං පක්ඛන්ති පසිද්ධි සන්තිට්ඨති විමුච්ඡති 'එතං සත්ත'න්ති පසසනො.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි රූපයන්හි දෙස් දැක එය බහුල කෙළෙමි. ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් සාක්ෂාත් කොට එය ආදරයෙන් සෙව්වෙමි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි බැස ගනිමි, පහදිමි, පිහිටිමි, මිදෙමි.

5. ආනන්දය, ඒ මම සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් (කසිණුත්සාවික) ආකාශය අනන්තය යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්තා වූ ඒ මට රූපසහගත වූ සංඤ්චිතසාරයෝ හැසිරෙත්. එ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, සුව ඇතිසහට ආබාධ පිණිස ම යම්සේ දැක උපදනේ ද, එසෙයින් ම මට රූපසහගත වූ සංඤ්චිතසාරයෝ හැසිරෙත්. එ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "මම සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා (ආකාශාරමමණ) විඤ්ඤාණය අනන්ත යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ" යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි නො පනිමි, නො පහදිමි, නො පිහිටිමි, නො මිදෙමි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්හෙයෙකින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි නො පනිද, නො පහදිද, නො පිහිටා ද, නො මිදේ ද එයට හෙතු කවර, ප්‍රත්‍යය කවර යත්:

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: "මා විසින් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනවය නො දක්නා ලද ය. එ මා විසින් අබහුලිකාත ද වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස්ද නො ලබන ලද ය. මා විසින් එ අනාසෙවිත ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි නො බැස ගනිමි, නො පහදිමි, නො පිහිටිමි, නො මිදෙමි.

ඉදින් මම ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනව දැක එය බහුල කරන්නෙමි නම් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කරන්නෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත යම් හෙයෙකින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි පනින්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිදෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ ඇත් ම ය."

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනව දැක එය බහුල කෙළෙමි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙළෙමි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි බැස ගනිමි, පහදිමි, පිහිටිමි, මිදෙමි.

6. සො ටො අහං ආනන්ද, සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම අනන්තං වීඤ්ඤාණන්ති වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරාමි. තස්ස මග්ගං ආනන්ද, ඉමිනා වීහරෙත වීහරතො ආකාසානඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරන්ති. ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, සුඛිනො දුක්ඛං උපපජ්ජෙය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය. එවිමෙව සං මෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරන්ති. ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො.

තස්ස මග්ගං ආනන්ද එතදහොසි: ‘යනුනාහං සබ්බසො වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරෙය්‍ය’න්ති. තස්ස මග්ගං ආනන්ද, ආකිඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පසබ්බන්ති නප්පසිද්ධති න සන්තිධ්වති න විමුච්චති ‘එතං සත්ත’න්ති පසංභො.

තස්ස මග්ගං ආනන්ද, එතදහොසි: කො නු ටො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මෙ ආකිඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිධ්වති, න විමුච්චති ‘එතං සත්ත’න්ති පසංභො. තස්ස මග්ගං ආනන්ද එතදහොසි: “වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ ටො මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො. සො ච මෙ අබ්හුලිකතො, ආකිඤ්ඤායතනෙ ච ආනිසංසො අනධිගතො, සො ච මෙ අනාසෙවිතො. තස්මා මෙ ආකිඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං න පසබ්බන්ති, නප්පසිද්ධති, න සන්තිධ්වති, න විමුච්චති ‘එතං සත්ත’න්ති පසංභො.

තස්ස මග්ගං ආනන්ද එතදහොසි: ‘සච ටො අහං වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ ආදීනවං දිස්වා නං බ්හුලිකරෙය්‍යං, ආකිඤ්ඤායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවෙය්‍යං, යානං ටො පනෙතං විජ්ජති යං මෙ ආකිඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං පසබ්බෙය්‍ය පසිද්දෙය්‍ය සන්තිට්ඨෙය්‍ය විමුච්චෙය්‍ය “එතං සත්ත”න්ති පසංභො.

සො ටො අහං ආනන්ද, අපරෙත සමයෙන වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ ආදීනවං දිස්වා තං බ්හුලිකාසිං ආකිඤ්ඤායතනෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාසෙවිං, තස්ස මග්ගං ආනන්ද ආකිඤ්ඤායතනෙ වික්ඛං පසබ්බන්ති පසිද්ධති සන්තිධ්වති විමුච්චන්ති ‘එතං සත්ත’න්ති පසංභො.

7. සො ටො අහං ආනන්ද සබ්බසො වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීහරාමි. තස්ස මග්ගං ආනන්ද, ඉමිනා වීහරෙත වීහරතො වීඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරන්ති. ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො.

6. ආනන්දය, ඒ මම සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඝ්‍රායතනය ඉක්මවා විශුද්ධඝ්‍රායතනයට එළැඹවෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්තා වූ ඒ මට ආකාශානඝ්‍රායතනයගහන වූ සංඥාමන්තාරයෝ හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, සුවභූතියගට ආබාධ පිණිස ම යම්යේ දකුණුපසින් ද, එසේම ඒ මට ආකාශානඝ්‍රායතනයගහන වූ සංඥාමන්තාරයෝ හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මම සර්වප්‍රකාරයෙන් විශුද්ධඝ්‍රායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත ආකිඤ්ඤායතනයෙහි නො බැස ගනියි, නො පහදීයි, නො පිහිටයි. නො මිඳෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්හෙයෙකින් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි නො පහදීයි ද, නො පහදීයි ද, නො පිහිටයි ද, නො මිඳෙයි ද එයට හෙතු කවර, ප්‍රත්‍යය කවර යත්:

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මා විසින් විශුද්ධඝ්‍රායතනයෙහි ආදීනවය නොදක්නා ලද ය. හෙද මා විසින් අබ්‍රහ්මකායය. ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය කරන ලද ය, හේ මා විසින් සෙවිත ද නො වේ. එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත ආකිඤ්ඤායතනයෙහි නො බැස ගනියි, නො පහදීයි, නො පිහිටයි, නො මිඳෙයි”

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “ඉදින් මම විශුද්ධඝ්‍රායතනයෙහි ආදීනව දක එය බහුල කරනෙමි නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කරනෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්හෙයෙකින් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි බැස ගන්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිඳෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ ම ය.”

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි විශුද්ධඝ්‍රායතනයෙහි ලෙස් දක එය බහුල කෙළෙමි. ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙළෙමි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත ආකිඤ්ඤායතනයෙහි බැස ගනියි, පහදීයි, පිහිටයි, මිඳෙයි.

7. ආනන්දය, ඒ මම සර්වප්‍රකාරයෙන් විශුද්ධඝ්‍රායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්තා වූ ඒ මට විශුද්ධඝ්‍රායතනයගහන වූ සංඥාමන්තාරයෝ හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද සුචිතොද්‍යක්ඛං උපපජ්ජෙය්‍ය යාවදෙව ආබාධාය,
එවමෙවසං මෙ විඤ්ඤාණං ආයතනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද-
වරන්ති. සවාසං මෙ භගන් ආබාධො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදභොයි: 'යනත්තාහං සම්මසො
ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උප-
සම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය'න්ති. තස්ස මයං ආනන්ද, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-
යතනෙ විතං න පක්ඛන්ති, නසසිද්ධි, න සන්තිධ්වනි, න විමුච්චති,
'එතං සත්ත'න්ති පසංකො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදභොයි: 'කො නුඛො හොතු, කො
පච්චයො, යෙන මෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ විතං න පක්ඛන්ති
නසසිද්ධි න සන්තිධ්වනි න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංකො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදභොයි: ආකිඤ්ඤායතනෙ ඛො
මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො, යො ච මෙ අබ්බුලිකතො, නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනෙ ආතිසංසො අනධිගතො, යො ච මෙ අනාසෙවීතො.
තස්මා මෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ විතං න පක්ඛන්ති නසසි-
ද්ධි න සන්තිධ්වනි න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංකො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදභොයි: 'සචෙ ඛො අතං ආකිඤ්ඤා-
යතනෙ ආදීනවං දිස්වා තං බ්බුලිකරෙය්‍යං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ
ආතිසංසං අධිගමි තමාසෙවෙය්‍යං, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ඣති.
මෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ විතං පක්ඛන්දෙය්‍ය, පසිද්දෙය්‍ය,
සන්තිට්ඨෙය්‍ය, විමුච්චෙය්‍ය, 'එතං සත්ත'න්ති පසංකො.

සො ඛො ආහං ආනන්ද, අපරෙතං සමයෙන ආකිඤ්ඤායතනෙ
ආදීනවං දිස්වා තං බ්බුලිකමාමිං. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො ආතිසංසං
අධිගමි තමාසෙවිං, තස්ස මයං ආනන්ද නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ
විතං පක්ඛන්ති පසිද්ධි සන්තිධ්වනි විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංකො.

ආනන්දය, සුව ඇතියහට ආබාධ පිණිසම යම්සේ දූෂ උපදෙන් ද, එසෙයින් ම ඒ මට විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසහගත වූ යංඤමනස්කාරයෝ හැසිරෙති. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “මම සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිංඤාඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයට එළැඹ වෙසෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි නො පතියි, නො පහදී යි, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්හෙයෙකින් නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි නො පති ද, නො පහදී ද, නො පිහිටා ද, නො මිදේ ද, එයට හෙතු කවර ප්‍රත්‍යය කවර යත්:

ආනන්දය, ඒ මට තෙල සිත වී ය: “මා විසින් ආකිංඤාඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනවය නො දක්නා ලද ය. මා විසින් හේ අබ්‍රුලිකාන ද වෙයි. නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අනධිගත වෙයි. මා විසින් හේ අනාසෙවිත ද වෙයි. එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි නො පතියි, නො පහදී යි, නො පිහිටයි, නො මිදෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “ඉදින් මම ආකිංඤාඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනවය දැක එය බ්‍රුල කරනෙමි නම් නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය අදරින් සෙවුනෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්හෙයෙකින් නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි පතින්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිදෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ ම ය.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි ආකිංඤාඤ්ඤායතනයෙහි ආදීනව දැක එය බ්‍රුල කෙළෙමි. නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආසෙවන කෙළෙමි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනයෙහි පතියි, පහදී යි, පිහිටයි, මිදෙයි.

8. සො ඛො අහං ආනන්ද, සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාමී, තස්ස මයං ආනන්ද, ඉතීනා විහරෙත විහරතො ආකිඤ්ඤායතන සහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරන්තී' ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, සුඛිතො දුක්ඛං උපපජ්ජයා යාවදෙව ආබාධාය. එවමෙවිසං මෙ ආකිඤ්ඤායතනසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරන්තී. ස්වාසං මෙ හොති ආබාධො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදහොසි: 'යනත්තාහං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤා වෙද්ධිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති' තස්ස මයං ආනන්ද, සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ චිත්තං න පසංඤති, නපසංඤති න සන්තිට්ඨති, න විමුච්චති, 'එතං සත්ත'න්ති පසංඤතො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදහොසි: 'කො භූතො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මෙ සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ චිත්තං න පසංඤති නපසංඤති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංඤතො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදහොසි: "නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ ඛො මෙ ආදීනවො අදිට්ඨො, සො ච මෙ අබ්‍රුලීකතො සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ ආනිසංසො දනධගතො. සො ච මෙ අනායෙවිතො. තස්මා මෙ සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ චිත්තං න පසංඤති නපසංඤති න සන්තිට්ඨති න විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංඤතො.

තස්ස මයං ආනන්ද, එතදහොසි: 'සචෙ ඛො අහං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ ආදීනවං දිස්වා තං බ්‍රුලීකරොයං සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාපෙවෙයං යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං මෙ සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ චිත්තං පසංඤන්ද්‍යා, පසිදෙය්‍යා, සන්තිට්ඨය්‍යා, විමුච්චය්‍යා 'එතං සත්ත'න්ති පසංඤතො.

සො ඛො අහං ආනන්ද, අපරෙත සමයෙන නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ ආදීනවං දිස්වා තං බ්‍රුලීකමාසිං, සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ ආනිසංසං අධිගමම තමාපෙවිං, තස්ස මයං ආනන්ද, සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධෙ චිත්තං පසංඤති පසිදිති සන්තිට්ඨති විමුච්චති 'එතං සත්ත'න්ති පසංඤතො.

8. ආනන්දය, ඒ මම සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාසංකප්පය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසංකප්පයට එළැඹි වෙසෙමි. ආනන්දය, මේ විහාරයෙන් වසන්තා වූ මට ආකිඤ්ඤාසංකප්පයහගත වූ සංඤ්ඤානාසංකප්පයෙන් මනෝභාවයෙහි හැසිරෙත්. හේ ඒ මට ආබාධ වෙයි. ආනන්දය, සුව ඇතිසහට ආබාධ පිණිස ම යම්සේ දුක උපදනේ ද, එසෙයින් ම මට ආකිඤ්ඤාසංකප්පයහගත වූ සංඤ්ඤානාසංකප්පයෙන් හැසිරෙත්. හේ මට ආබාධ වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසංකප්පය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයට එළැඹි වෙසෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි නො බැස ගනී, නො පහදී, නො පිහිටයි, නො මිඳෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම් භෞමිකත් සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි නො පනී ද, නො පහදී, නො පිහිටා ද, නො මිඳේ ද, හෙතු කවරේ දෝ! පුත්‍රය කවරේ දෝ!” ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “මා විසින් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසංකප්පයෙහි ආදිනවය නො දක්නා ලද ය. මා විසින් හේ අබ්‍රහ්මකාය ද වෙයි. සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි අනුසස් අවබෝධ නො කරන ලද්දේ වෙයි. මා විසින් හේ අනාසෙවිත ද වේ.

එහෙයින් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි නො බැස ගනියි, නො පහදියි, නො පිහිටියි, නො මිඳෙයි.

ආනන්දය, ඒ මට තෙලසිත වී ය: “ඉදින් මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසංකප්පයෙහි ආදිනවය දුක එය බිහුල කරනෙමි නම් සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය ආපෙවන කෙරෙමි නම් තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ මාගේ සිත යම්භෞමිකත් සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි බැසගන්නේ ය, පහදින්නේ ය, පිහිටන්නේ ය, මිඳෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ ම ය.

ආනන්දය, ඒ මම පසුකාලයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසංකප්පයෙහි දෙස දුක එය බිහුල කෙළෙමි. සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි අනුසස් අවබෝධ කොට එය භජනය කෙළෙමි. ආනන්දය, තෙල ශාන්තය යි දක්නා වූ ඒ මාගේ සිත සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයෙහි බැස ගනියි, පහදියි, පිහිටියි, මිඳෙයි.

9. සො ධො අහං ආනන්ද සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායත්තං සමතික්කත්ථ සඤ්ඤාචෙදධිත්තනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරාමී, පඤ්ඤාය ව මෙ දිස්වා ආසවා පරික්ඛයං අගමංසු.

යාවකිව්ඤ්ඤානං ආනන්ද ඉමා නව අනුපුබ්බවිහාරසමාපත්තියො න එවං අනුලොමපට්ටොමං සමාපජ්ජමි, වුට්ඨතිමි නෙව කාවාහං ආනන්ද සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සසමඤ්ඤානමඤ්ඤායා පජාය සදෙවමනුසාය අනුක්කරං සමමාසංඛොධිං අභිසම්බුද්ධොති පච්චඤ්ඤාසි.

යතො ව ධො අහං ආනන්ද, ඉමා නව අනුපුබ්බවිහාරසමාපත්තියො එවං අනුලොමපට්ටොමං සමාපජ්ජමි වුට්ඨතිමි, අරාහං ආනන්ද, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සසමඤ්ඤානමඤ්ඤායා පජාය සදෙවමනුසාය අනුක්කරං සමමාසංඛොධිං අභිසම්බුද්ධොති පච්චඤ්ඤාසි. ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උදපාදි, අඤ්ඤා මෙ වෙතොවිමුත්ති, අයමන්තිමා ජාති, නත්ථිදති පුනඛ්භවොති.

මහාවගෙහා චතුස්සො.

තසසුද්දනං:

දෙව විහාරා ව තිබ්බානං ගාවික්ඛානෙන පඤ්ඤමං,
ආනන්දෙ බ්‍රාහ්මණා දෙවො නාගෙන තපුසෙසන වාති.

9. ආනන්දය, ඒ මම සර්වප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයට එළැඹ වෙසෙමි. ප්‍රඥයෙනුදු දූක මාගේ ආසුටයෝ පරික්ෂයට ගියහ.

ආනන්දය, යම්තාක් කල් මම මේ නව අනුපූර්වවිහාරසමාපත්තීන්ට මෙසේ අනුලෝමපටිලෝමවසයෙන් නො සමච්ඡිදියෙමි ද, නො නැඟී-සිටියෙමි ද, ආනන්දය, ඒ තාක්කල් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාවෙහි අනුක්‍රමය සමාසමොධිය ප්‍රතිවේධ කෙළෙමැයි පිළින නො කෙළෙමි ය.

ආනන්දය, යම් කලක්හි මම මේ නව අනුපූර්වවිහාරසමාපත්තීන්ට මෙසේ අනුලෝම පිළිලෝම වීසින් සමච්ඡිදියෙමි ද, නැඟීසිටියෙමි ද, ආනන්දය, එකල්හි දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයෙහි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාවෙහි අනුක්‍රමය සමාසමොධිය ප්‍රතිවේධ කෙළෙමැයි පිළිණ කෙළෙමි. මට ඥානදර්ශනය (ප්‍රත්‍යවේක්ෂාඥානය) ද උපන, “මාගේ වික්‍රමවික්‍රමය අකොපාය ය, මේ අනත්මජාතිය යි, දැන් පුනර්භවයෙක් නැත” නියා යි.

සතරවන මහාවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

අනුපූර්වවිහාර සූත්‍රදෙක ය, භික්ෂානසූත්‍ර ය, ගෘථිසූත්‍රය, පස්වන ඝාත සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍රය, ප්‍රාග්මණ්‍ය සූත්‍රය, දෙවාසුර සූත්‍රය, නාග සූත්‍රය, තප්පස සූත්‍රය දැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. සාමකඳවලගො

9. 1. 5. 1

සමබාධ සුතකං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ කොසම්බියං විහරති සොසිතාරාමෙ. අපි බො ආයස්මා උද්ධි යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්භා ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොද්දි. සම්මොදනියං කපං සාරාණියං විතියාරොක්ඛා එකමනං නිසීද්දි. එකමනං නිසිනෙතො බො ආයස්මා උද්ධි ආයස්මා ආනන්දං එතදවොච: වුත්තම්ඳං ආවුසො, පඤ්චාලවණ්ණධන දෙවපුත්තන:

1. "සමබාධෙ වත¹ ඔකාසං අවිජ්ජි² භූරි මෙධසො

යො ක්කානම්බුධා³ බුද්ධො- පතිට්ඨනතිසභො මුනී"ති.

කතමො නු බො ආවුසො සමබාධො කතමො සමබාධෙ ඔකාසා-
ධිගමො වුත්තො භගවතාති:

පඤ්චමෙ ආවුසො කාමඥ්ජා සමබාධො වුත්තො භගවතා. කතමෙ පඤ්ච වක්ඛුච්ඤ්ජායා රූපා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමු-
පසංඝිතා රජනියා. සොනච්ඤ්ජායා සද්දං -පෙ- සානච්ඤ්ජායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාච්ඤ්ජායා රසා -පෙ- කායච්ඤ්ජායා පොඨස්ඛා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංඝිතා රජනියා. ඉමෙ බො ආවුසො පඤ්චකාමඥ්ජා සමබාධො වුත්තො භගවතා.

ඉධාවුසො භික්ඛු චිච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පස්මං ක්කානං උප-
සම්පජ්ජ විහරති. එකතාවතා පි බො ආවුසො සමබාධෙ ඔකාසාධිගමො
වුත්තො භගවතා. පරියායෙන තත්පත්ති සමබාධො, කිඤ්ච තත්
සමබාධො:¹ යදෙව තත් විතකකච්චාරා අනිරුද්ධා භොගති අයමෙත්ත
සමබාධො.

1. සමබාධෙතං - මජ්ඣං.

2. අවිජ්ජා - මජ්ඣං.

3. ක්කානම්බුධා - මජ්ඣං.

5. සාමකතෘ වගීය

9. 1. 5. 1

සමබාධ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොසඹා නුවර සමීපයෙහි වූ ඝොෂිකාරාමයෙහි වාස කෙරෙත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් උද්ගි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් වෙත එළැඹියහ. එළැඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් හා සමඟ සතුටු වූහ. සමමොදනීය වූ සාරාණිය වූ කථාව කොට කීවො: එකත්-පස්හි හුන්හ. එකත්පස්හි හුන් ආයුෂ්මත් උද්ගි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීහ: ඇවැත්නි, පඤ්චාලදණ්ඩ දෙවපුත්‍ර විසින් මෙය කියන ලද:

1. සිටුසස් පිළිවිදි (එකී භාවයෙන්) ප්‍රතිලිත වූ ද (උක්තමානීයෙන්) නියත වූ ද යම් බුද්ධ වූ මුනිවරයෙක් ධ්‍යානාය අවබෝධ කෙළේ ද ඒ මහාප්‍රාඥ තෙමේ එකැකින් පඤ්චාලදණ්ඩ සංඛ්‍යාත සමබාධයෙහි අවකාශ දකුණේ ය.

ඇවැත්නි, සමබාධ නම් කවර? භාග්‍යවතුන් විසින් වදරන ලද සමබාධයෙහි ඔකාසාධිගමය කවර?

ඇවැත්නි, මේ පස්කම් ගුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමබාධ යයි වදරන ලද, කවර පසෙක යත්: වක්ඛුර්විඤ්ඤාන ග්‍රාහ්‍ය ඉෂ්ට කාතන මනාප ප්‍රියස්වරූප කාමොපසංහිත රජනීය රූපයහ, ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤාන ග්‍රාහ්‍ය ශබ්දයහ,... ස්පර්ශවිඤ්ඤාන ග්‍රාහ්‍ය ගන්ධයහ... ජිව්හාවිඤ්ඤාන ග්‍රාහ්‍ය රසයහ... කායවිඤ්ඤාන ග්‍රාහ්‍ය ඉෂ්ට කාතන මනාප ප්‍රිය රූප කාමොපසංහිත රජනීය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයහ. ඇවැත්නි, මේ පඤ්චකාම ගුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමබාධ යයි කියන ලද.

ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මේ පමණෙකීන්හූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමබාධයෙහි ඔකාසාධිගමය කියන ලද, පසංඛායයෙන් එහිදී සමබාධයෙක් ඇත. එහි සමබාධ නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි විතර්ක විචාරයෝ අතිරුද්ධ වෙත් නම් මේ මෙහි සමබාධ වෙයි.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු චිත්තකම්මාරානං වුපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො සම්මාදෙ ඕකාසාධිගමො වුත්තො හගවතා පරියායෙන, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො. කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො: යදෙව තත්ත' පිති අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු පිත්තියා ව චිරාගා -පෙ- තතියං ක්කානං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො සම්මාදෙ ඕකාසාධිගමො වුත්තො හගවතා පරියායෙන, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො, කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො: යදෙව තත්ත' උපසමපජ්ජං¹ අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා -පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො, සම්මාදෙ ඕකාසාධි- ගමො වුත්තො හගවතා, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො, කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො: යදෙව තත්ත' රූපසංඤ්ඤා අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු සංඛ්ඛියො රූපසංඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසංඤ්ඤානං අත්ථිකමා නානත්තසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො සම්මාදෙ ඕකාසාධිගමො වුත්තො හගවතා පරියායෙන, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො, කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො යදෙව තත්ත' ආකාසානඤ්ඤායතනසංඤ්ඤා අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු සංඛ්ඛියො ආකාසානඤ්ඤායතනං සම- තික්කම අනන්තං විඤ්ඤාණානං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො සම්මාදෙ ඕකාසාධිගමො වුත්තො හගවතා පරියායෙන, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො, කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො: යදෙව තත්ත' විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤ්ඤා අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

පුනර්වර්තන. ආවුසො භික්ඛු සංඛ්ඛියො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කම නත්ත' කිංඤ්ඤාති ආකිංඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ චිහරති. එත්තාවතා පි ටො ආවුසො සම්මාදෙ ඕකාසාධිගමො වුත්තො හගවතා පරියායෙන, තත්ත'පඤ්ඤා සම්මාදො, කිංඤ්ඤා තත්ත' සම්මාදො: යදෙව තත්ත' ආකිංඤ්ඤායතනසංඤ්ඤා අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ත' සම්මාදො.

1. උපසමපජ්ජං - සිද්ධි

තවද ඇවැත්නි, මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුහගතයෙන්... අතීතය ධ්‍යානයට එළඹ වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙ පමණකිනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඔක්කාසාධිගමය කියන ලද, පයඝායයෙන් එහිදු සමාධියෙක් ඇත. එහි සමාධිය කවර? යම් හෙයකින් එහි ප්‍රීතිය අතිරුඳු වේ නම් මේ එහි සමාධියි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන්... තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාධියෙහි ඔක්කාසාධිගමය කියන ලද, එහිදු පයඝායයෙන් සමාධිය ඇත. එහි සමාධි නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි උපෙක්ඛා සුඛය අතිරුඳු වේ නම් මේ මෙහි සමාධිය වෙයි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සුඛප්‍රභාණයෙනුදු... චතුර්ථ ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාධියෙහි ඔක්කාසාධිගමය කියන ලද, පයඝායයෙන් එහිදු සමාධියෙක් ඇත. එහි සමාධි නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි රූපිකාංශ අතිරුඳු වේ නම් මේ මෙහි සමාධි වෙයි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡායෙන් රූපසංඥවන්ගේ සමනික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංඥවන්ගේ අනාගතයෙන් නානාත්වසංඥවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ආකාශය අනන්තය යි ආකාශානඤ්චායතනයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු සමාධියෙහි ඔක්කාසාධිගමය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද, පයඝායයෙන් එහිදු සමාධි ඇත. එහි සමාධි නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි ආකාශානඤ්චායතන සංඥව අතිරුඳු වේ ද මේ මෙහි සමාධියි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡායෙන් ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාය අනන්තය යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාධියෙහි ඔක්කාසාධිගමය කියන ලද, පයඝායයෙන් එහිදු සමාධි ඇත. එහි සමාධි නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි විඤ්ඤාණඤ්චායතන සංඥව අතිරුඳු වේ නම් මේ මෙහි සමාධියි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡායෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාධියෙහි ඔක්කාසාධිගමය දෙසන ලද පයඝායයෙන් එහිදු සමාධි ඇත. එහි සමාධි නම් කවර? යම් හෙයකින් එහි ආකිඤ්ඤායතන සංඥව අතිරුඳු වේ නම් මේ මෙහි සමාධියි.

පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු සංඛසො ආනිකඤ්ඤායනනං සමෙකිකකමම
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ වීහරති. එත්තාවතා පි ඛො
ආවුසො සමොධෙ ඔකාසාධිගමො වුත්තො භගවතා පරියායෙන, තත්ථ
පත්ථ සමොධො. කිංඤ්ඤා තත්ථ සමොධො: යදෙව තත්ථ නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායනනාසඤ්ඤා අතිරුද්ධා හොති, අයමෙත්ථ සමොධො.

පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු සංඛසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං
සමෙකිකකමම සඤ්ඤාවෙදගිතභිරොධං උපසම්පජ්ජ වීහරති. පඤ්ඤාය
වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා හොන්ති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො
සමොධෙ ඔකාසාධිගමො වුත්තො භගවතා නිපපරියායෙනාති.

9. 1. 5. 2.

කායසකඛි සුත්තං

[කොසමබ්බිදානං]

“කායසකඛි කායසකඛි”ති ආවුසො වුවවති, කිත්තාවතා නු ඛො
ආවුසො කායසකඛි වුත්තො භගවතාති.

ඉධාවුසො භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි-පෙ- පඨමං කුමානං උපසම්පජ්ජ
වීහරති. යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන ඵසසිත්වා¹ වීහරති.
එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො කායසකඛි වුත්තො භගවතා පරියායෙන.

පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං
කුමානං -පෙ- තතියං කුමානං -පෙ- චතුත්ථං කුමානං උපසම්පජ්ජ වීහරති.
යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන ඵසසිත්වා¹ වීහරති.
එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො කායසකඛි වුත්තො භගවතා පරියායෙන.

1. දුට්ඨං - මහං, යනා

තවද ඇවැත්නි, මහණ සර්පායෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට ඵලමු වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමොධයෙහි ඔකාසාධිගමය වර්ධන ලද, පයඝායයෙන් එහිදී සමොධ ඇත. එහි සමොධ නම් කවර? යම් භෙයෙකින් එහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි අතිරුද්ධ වේ නම් මේ මෙහි සමොධ යි.

තවද ඇවැත්නි, මහණ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාචේදයිතනිරෝධයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ප්‍රඥයෙනුද දක ආප්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශිෂ්පයඝායයෙන් සමොධයෙහි ඔකාසාධිගමය කියන ලද යි.

9. 1. 5. 2

කායසකඛි සූත්‍රය

[කොසබැතිදන යි]

ඇවැත්නි, කායසකඛි, කායසකඛි යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කායසකඛි පුද්ගලයා දෙසන ලද්දේ දැයි:

ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. යම් යම් සෙයකින් ඒ (ප්‍රථම ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) ආයතන වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් ඒ සමාපත්තිය නාමකායයෙන් පැහැස වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් කායසකඛි පුද්ගලයා දෙසන ලද්දේ ය.

ඇවැත්නි, තව ද, මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන්... ද්විතීය ධ්‍යානයට... තෘතීය ධ්‍යානයට... චතුර්ථ ධ්‍යානයට ඵලමු වාසය කරන්නේ ය. යම් යම් සෙයකින් ඒ (චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැස වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් කායසකඛි පුද්ගල කියන ලද්දේ ය.

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමම පටිසසඤ්ඤානං අපච්ඡාමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා “අනන්තො ආකාශො”ති ආකාශානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණභතී විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම “නස්සී කිංඤ්ඤා”ති ආකිංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො ආකිංඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන එසසිඤ්ඤා විහරති, එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො කායසක්ඛී වුත්තො භගවතා පරියායෙන.

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාදෙද්ධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති පඤ්ඤාය වසස දිඤ්ඤා ආසවා පටික්ඛිණා භොහතී. යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන එසසිඤ්ඤා විහරති, එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො, කායසක්ඛී වුත්තො භගවතා භිසාරියායෙනාති.

9. 1. 5. 3

පඤ්ඤාචිත්තන සුත්තං.

[කොසමබ්බිතිදන]

“පඤ්ඤාචිත්තනො පඤ්ඤාචිත්තනො”ති ආවුසො චුට්ඨති, කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පඤ්ඤාචිත්තනො වුත්තො භගවතාති:

ඉධාවුසො භික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුමානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය ව නං පජානාති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො, පඤ්ඤාචිත්තනො වුත්තො භගවතා පරියායෙන -පෙ-

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුමානං -පෙ- තතියං කුමානං -පෙ- චතුස්සං කුමානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඤ්ඤාය ව නං පජානාති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො පඤ්ඤාචිත්තනො වුත්තො භගවතා පරියායෙන -පෙ-

තවද ඇවැත්නි, මහණ සම්මාදයන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසාගමයෙන් නානාත්වසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් 'ආකාශය අනන්තය'යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය... සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණ කොට 'විඤ්ඤාණය අනන්තය' යි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය.... සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය.... සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණය කොට තෙවසංඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැය වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කායසකති පුද්ගලයා පයඛායයෙන් දෙසන ලද්දේ ය.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් තෙවසංඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදියා නිරොධයට එළැඹ වාස කරන්නේ ය. ප්‍රඥයෙකුදු දක ආප්‍රවෘත්ති පරික්ෂිණ වෙත්. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් නාම කායයෙන් පැහැය වාසය කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චිත්තපයඛායයෙන් කායසකති පුද්ගලයා දෙසන ලද්දේ යි.

9. 1. 5. 3

පඤ්ඤාචිත්ත සූත්‍රය

[කොසඛානිදන යි]

ඇවැත්නි, 'පඤ්ඤාචිත්ත' 'පඤ්ඤාචිත්ත'යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රඥ-චිත්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ දැයි.

ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... පුරුම ධ්‍යානයට එළැඹ වාස කරන්නේ ය. (පුරුම ධ්‍යාන විද්ධිතා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥයෙකුදු එය දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පයඛායයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රඥචිත්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ ය...

තවද ඇවැත්නි, මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන්... ඒකීය ධ්‍යානයට... තෘතීය ධ්‍යානයට... චතුර්ථ ධ්‍යානයට එළැඹ වාසය කරන්නේ ය. (චතුර්ථධ්‍යාන විද්ධිතා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥයෙකුදු එය දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පයඛායයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රඥ චිත්තයා දෙසන ලද්දේ ය.

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො ආකිංඝකුසුයතනං සම-
නික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය ව
නං පජානාති, එකතාවතා පි ඛො ආවුසො, පඤ්ඤාවිමුක්තො වුක්තො
හගවතා පරියායෙන.

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමනික්කමම
සඤ්ඤාද්වේදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති පඤ්ඤාය වසං දිස්වා ආසවා
පරික්ඛිණා භොග්ගා යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන
එඤ්ඤා විහරති පඤ්ඤාය ව නං පජානාති, එකතාවතා පි ඛො ආවුසො,
පඤ්ඤාවිමුක්තො වුක්තො හගවතා නිප්පට්ඨායෙනාති.

9. 1. 5. 4

උභතොභාගවිමුක්ත සුත්තං

[කොසමබ්බිතිදනං]

“උභතොභාගවිමුක්තො උභතොභාගවිමුක්තො”ති ආවුසො වුවැති,
කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො උභතොභාගවිමුක්තො වුක්තො
හගවතාති:

ඉධාචුසො භික්ඛු ඒවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පයමං කුමානං
උපසම්පජ්ජ විහරති, යථා යථා ව තදයතනං තථා තථා නං කායෙන
එඤ්ඤා විහරති, පඤ්ඤාය ව නං පජානාති. එකතාවතා පි ඛො ආවුසො
උභතොභාගවිමුක්තො වුක්තො හගවතා පරියායෙන -පෙ-

පුනර්වපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො ආකිංඝකුසුයතනං සම-
නික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති යථා යථා ව
තදයතනං තථා තථා නං කායෙන එඤ්ඤා විහරති, පඤ්ඤාය ව නං
පජානාති. එකතාවතා පි ඛො ආවුසො උභතොභාගවිමුක්තො වුක්තො හගවතා
පරියායෙන.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සඵලකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරන්නේ ය. (නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන විපක්‍ෂනා යයි කියන ලද) ප්‍රඥයෙකු එය දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් ප්‍රඥවිමුක්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ ය.

තවද ඇවැත්නි, මහණ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණ කොට සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. (සංඥාවේදයිතනිරොධවිදම්භා සංඛ්ඛාත) ප්‍රඥයෙකු දැක ආශ්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතන වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැය වාස කරන්නේ ය. ප්‍රඥයෙකු එය දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රඥවිමුක්ත පුද්ගල නිෂ්පයඝායයෙන් දෙසන ලද්දේ යි.

9. 1. 5. 4

උභතොභාගවිමුක්ත සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, 'උභතොභාගවිමුක්තය' 'උභතොභාගවිමුක්තය' යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කෙතෙක් කරුණින් උභතොභාගවිමුක්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ දැයි.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව මැප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැය වාස කරන්නේ ය. (ප්‍රථම ධ්‍යාන විදම්භා සංඛ්ඛාත) ප්‍රඥයෙකු එම දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් උභතොභාග විමුක්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ ය....

තවද ඇවැත්නි, මහණ සඵලකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය සමතික්‍රමණය කොට නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළැඹ වාස කරන්නේ ය. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැය වාස කරන්නේ ය. (නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා විපක්‍ෂනා යයි කියන ලද) ප්‍රඥයෙකු එය දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් උභතොභාග විමුක්ත පුද්ගල දෙසන ලද්දේ ය.

පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙදධිතතිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛණා භොනති. යථා යථා ච තදයතනං තථා තථා නං කායෙන එසසිඤ්ඤා විහරති. පඤ්ඤාය ච නං පජානාති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො උභ්‍යන්තරාභාවිවුත්තො වුත්තො භගවතා භිප්පරියායෙනාති.

9. 1. 5. 5

සන්දිට්ඨිකධම්ම සුත්තං.

[කොසමබ්බිතිදානං]

“සන්දිට්ඨිකො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො ධම්මො”ති ආවුසො වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකො ධම්මො වුත්තො භගවතාති.

ඉධා වුසො භික්ඛු විච්චෙව ඛාමෙහි -පෙ- පඨමං කුඩානං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකො ධම්මො වුත්තො භගවතා පරියායෙන -පෙ-

පුනව පරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙදධිතතිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛණා භොනති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකො ධම්මො වුත්තො භගවතා භිප්පරියායෙනාති.

9. 1. 5. 6

සන්දිට්ඨිකනිබ්බාන සුත්තං.

[කොසමබ්බිතිදානං]

“සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං”ති ආවුසො වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං වුත්තො භගවතාති.

ඉධා වුසො භික්ඛු විච්චෙව ඛාමෙහි -පෙ- පඨමං කුඩානං උපසමපජ්ජ විහරති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං වුත්තො භගවතා පරියායෙන -පෙ-

පුනවපරං ආවුසො, භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචෙදධිතතිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛණා භොනති, එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං වුත්තො භගවතා භිප්පරියායෙනාති.

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධයට එළැඹ වාස කරන්නේ ය. (සංඤ්ඤාවේදයිතනිරොධවිදගීනා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥවෙනුද දැන ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. යම් යම් සෙයෙකින් ඒ ආයතනය වේ නම් ඒ ඒ සෙයින් එය නාමකායයෙන් පැහැස වාස කරන්නේ ය. ප්‍රඥයෙනුද එය දැන ගන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නිෂ්පයථායයෙන් උගතොභාග විමුක්තයා දෙසන ලද්දේ යයි.

9. 1. 5. 5

සංකීර්ණධර්ම සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, ධර්ම සංකීර්ණ ය, (තමා විසින් දැකිය යුත්තක) ධර්ම සංකීර්ණයයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් ධර්මය සංකීර්ණ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද දැයි, ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි... ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද ධර්මය සංකීර්ණ යයි පයථායයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද...

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය ඉක්ම සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධයට එළැඹ වෙසෙයි. (සංඤ්ඤාවේදයිතනිරොධවිදගීනා සංඛ්‍යාත) ක්‍රවණිනුද දැක ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද ධර්මය සංකීර්ණ යයි නිෂ්පයථායයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද යි.

9. 1. 5. 6

සංකීර්ණනිබ්බාන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, සංකීර්ණ නිබ්බානය (තමා විසින් දක්ක යුතු නිවන යි) සංකීර්ණ නිබ්බානය" යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නිව්භාණය සංකීර්ණ යයි දෙසන ලද දැයි.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද නිබ්බානය සංකීර්ණ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයථායයෙන් දෙසන ලද...

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධයට පැමිණ වෙසෙයි. (සංඤ්ඤාවේදයිතනිරොධවිදගීනා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥයෙනුද දැක ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද නිබ්බානය සංකීර්ණය යි හඟවත්හු විසින් නිෂ්පයථායයෙන් දෙසන ලද යි.

9. 1. 5. 7

නිබ්බාන සුතතං.

[කොසමබ්බිතිදනං]

'නිබ්බානං නිබ්බාන'න්ති ආවුසො වුචන්ති -පෙ-

9. 1. 5. 8

පරිනිබ්බාන සුතතං.

[කොසමබ්බිතිදනං]

'පරිනිබ්බානං පරිනිබ්බාන'න්ති වුචන්ති -පෙ-

9. 1. 5. 9

තදඛගනිබ්බාන සුතතං.

[කොසමබ්බිතිදනං]

'තදඛගනිබ්බානං තදඛගනිබ්බාන'න්ති ආවුසො වුචන්ති -පෙ-

9. 1. 5. 10

දිට්ඨධම්මනිබ්බාන සුතතං.

[කොසමබ්බිතිදනං]

“දිට්ඨධම්මනිබ්බානං දිට්ඨධම්ම නිබ්බාන”න්ති ආවුසො වුචන්ති, කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො දිට්ඨධම්මනිබ්බානං වුත්තං භගවතාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු විචිතවෙචි කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උප-සම්පජ්ජ විහරති, උත්තාවතා පි ඛො ආවුසො දිට්ඨධම්මනිබ්බානං වුත්තං භගවතා පරියායෙන -පෙ-

පුනච්ඡරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙව සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමත්තිකම්ම සඤ්ඤාචෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිසවා ආසවා පරික්ඛණං භොතති, උත්තාවතා පි ඛො ආවුසො දිට්ඨධම්ම නිබ්බානං වුත්තං භගවතා නිපැරියායෙනාති.

*සාමඤ්ඤාචගෙහා පඤ්චමො.

කසප්පුද්ගනං:

සමබ්බාධො කායසකච්ඡි පඤ්ඤා¹
උභතො² සන්ධිකා දුට්ඨ
නිබ්බානං පරිනිබ්බානං
තදඛග දිට්ඨධම්මෙකන වාති.

පඨමො පණ්ණාසකො සමකෙතා.

¹ පඤ්ඤාචගෙහා - සිවු.

2. උභො - සිවු.

1. පඤ්ඤාලොකාසකපි ව - සිවු.

9. 1. 5. 7

නිබ්බාන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, නිබ්බානය (කෙලෙස් නිවීම) නිබ්බාන යයි කියනු ලැබේ....

9. 1. 5. 8

පරිනිබ්බාන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, පරිනිබ්බානය (පිරිනිවීම) පරිනිබ්බාන යයි කියනු ලැබේ....

9. 1. 5. 9

තදඛන නිබ්බාන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, තදඛනනිබ්බානය (ප්‍රථම ධ්‍යානාදී ඒ ඒ අංගයෙන් නිවීම) තදඛනනිබ්බාන යයි කියනු ලැබේ....

9. 1. 5. 10

දිට්ඨධම්ම නිබ්බාන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, දිට්ඨධම්මනිබ්බානය (ඒ අත් බැවිහිම නිවීම) දිට්ඨධම්ම නිබ්බාන යයි කියනු ලැබේ.... ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් දිට්ඨධම්ම නිබ්බාන යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද ද යි.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙනි මහණ කාමයෙන් විවික්ත ව ම... ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද දිට්ඨධම්මනිබ්බානය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් දෙසන ලද...

තවද ඇවැත්නි, මහණ සඵලප්‍රකාරයෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානනය ඉක්ම සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධයට පැමිණ වාසය කරයි. (තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානනවිපය්‍යනා යයි කියන ලද) ප්‍රඥයෙනුද දක්මෙන් ඔහුගේ ආසුරියේ පරික්ෂිත වෙන් ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ද දිට්ඨධම්මනිබ්බානය නිෂ්පයඝායයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද යි.

පස්වැනි සාමඤ්ඤ වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සමොධ සූත්‍රය, කායසක්ඛි සූත්‍රය, පඤ්ඤවිමුක්ත සූත්‍රය, උභතො-භාග සූත්‍රය, සන්ධිකා සූත්‍ර දෙකය, නිබ්බාන සූත්‍රය, පරිනිබ්බාන සූත්‍රය, තදඛන සූත්‍රය, දිට්ඨධම්මක සූත්‍රය දැයි දැනගනී.

පයම පණ්ණාසකය සමාප්ත යි.

දුතියො පණණාසකො

1. ඛෙමචගෙහා

9. 2. 1. 1

ඛෙම සුතතං.

[කොසමබ්භිදනං]

‘ඛෙම. ඛෙම’නති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො ඛෙම. වුත්තං හගවතාති:

ඉධාවුසො භික්ඛු වීථිවෙච්ච කාමෙහි -පෙ- පයමං ඤානං උප-සම්පජ්ජ වීහරති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො ඛෙම. වුත්තං හගවතා පරියායෙන -පෙ-

සුතචපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං සමත්තිකම්ම සංඤ්ඤාවේදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ වීහරති. පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛණං භොනති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො ඛෙම. වුත්තං හගවතා තිපපරියායෙනාති.

9. 2. 1. 2

ඛෙමපපතත සුතතං.

[කොසමබ්භිදනං]

‘ඛෙමපපතතො ඛෙමපපතතො’ති, ආවුසො වුච්චති -පෙ-

9. 2. 1. 3

අමත සුතතං.

[කොසමබ්භිදනං]

‘අමත. අමත’නති ආවුසො වුච්චති -පෙ-

9. 2. 1. 4

අමතපපතත සුතතං.

[කොසමබ්භිදනං]

‘අමතපපතතො අමතපපතතො’ති ආවුසො වුච්චති -පෙ-

දෙවැනි පණිකාසනය

1. බෙමවගිය

9. 2. 1. 1

බෙම සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, බෙම ය (නිරූපද්‍රව යයි) බෙම යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බෙමය වදරන ලද දැයි.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් විවික්ත ව ම ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් ප්‍රඥාප්තියෙන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් බෙමය වදරන ලද...

තවද ඇවැත්නි, මහණ සච්ඡකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසනනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයට පැමිණ වාසය කරයි. (සංඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධය) ප්‍රඥාප්තිය දක්මෙන් ඔහුගේ ආශ්‍රවයේ පරික්ෂිත වෙත්. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් ප්‍රඥාප්තියෙන් වහන්සේ විසින් නිෂ්පයඝායයෙන් බෙමය වදරන ලද යි.

9. 2. 1. 2

බෙමසත්ත සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, බෙමසත්ත ය (නිරූපද්‍රව බවට පැමිණියේ ය) බෙමසත්ත යයි කියනු ලැබේ...

9. 2. 1. 3

අමත සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අමතය අමත යයි කියනු ලැබේ....

9. 2. 1. 4

අමතසත්ත සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අමතසත්ත ය අමතසත්ත යයි කියනු ලැබේ....

9. 2. 1. 5

අභය සුතනං

[කොසමිතිදනං]

‘අභයං අභය’න්ති ආවුසො වුවන්ති -පෙ-

9. 2. 1. 6

අභයපපතන සුතනං

[කොසමිතිදනං]

‘අභයපපතනො අභයපපතනො’ති ආවුසො වුවන්ති -පෙ-

9. 2. 1. 7

පසසද්ධි සුතනං

[කොසමිතිදනං]

‘පසසද්ධි පසසද්ධි’ති ආවුසො වුවන්ති -පෙ-

9. 2. 1. 8

අනුපුබ්බපසසද්ධි සුතනං

[කොසමිතිදනං]

‘අනුපුබ්බපසසද්ධි අනුපුබ්බපසසද්ධි’ති ආවුසො වුවන්ති -පෙ-

9. 2. 1. 9

නිරොධ සුතනං

[කොසමිතිදනං]

‘නිරොධො නිරොධො’ති ආවුසො වුවන්ති -පෙ-

9. 2. 1. 10

අනුපුබ්බ නිරොධ සුතනං

[කොසමිතිදනං]

අනුපුබ්බනිරොධො අනුපුබ්බනිරොධොති ආවුසො වුවන්ති.
තිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො අනුපුබ්බනිරොධො වුත්තො භගවතාති:

ඉධාවුසො භික්ඛු විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ
විහරති. එත්තාවතා පි ඛො ආවුසො අනුපුබ්බනිරොධො වුත්තො
භගවතා පටියායෙන -පෙ-

9. 2. 1. 5

අභය සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අභය අභය යි කියනු ලැබේ....

9. 2. 1. 6

අභයපපතන සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අභයපපතන ය අභයපපතන යයි කියනු ලැබේ...

9. 2. 1. 7

පසයද්ධි සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, පසයද්ධි පසයද්ධි යි කියනු ලැබේ...

9. 2. 1. 8

අනුපුබ්බ පස්සද්ධි සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අනුපුබ්බපස්සද්ධි අනුපුබ්බපස්සද්ධි යි කියනු ලැබේ...

9. 2. 1. 9

නිරොධ සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි නිරොධ ය නිරොධ යයි කියනු ලැබේ...

9. 2. 1. 10

අනුපුබ්බ නිරොධ සූත්‍රය

[කොසඹැනිදන යි]

ඇවැත්නි, අනුපුබ්බනිරොධ ය අනුපුබ්බනිරොධ යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙක් කරුණින් අනුපුබ්බනිරොධය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද දැයි.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් විවික්ත ව ම ... ප්‍රථම-ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙක්නුදු අනුපුබ්බනිරොධය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පයඝායයෙන් දෙසනලදී.

පුතවපරං ආවුසො භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං
සමනික්කමම සඤ්ඤාවෙදධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ වීභරති. පඤ්ඤා
වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණං ගොතති එකතාවතා පි ඛො ආවුසො
අනුපුබ්බතිරොධො වුතෙතා භගවතා නිසංචියායෙනාති.

9. 2. 1. 11

අරහත්තා භබ්බාභබ්බධම්මෙ සුතතං.

[සාවකීනිදනං]

නව භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං
කතමෙ නව:

රාගං, ද්වේශං, මොහං, කොධං, උපනාහං, මික්ඛං, පලාසං, ඉසසං
මච්ඡරියං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නව ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරහත්තං
සච්ඡිකාතුං.

නව භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං
කතමෙ නව:

රාගං, ද්වේශං, මොහං, කොධං, උපනාහං, මික්ඛං, පලාසං, ඉසසං
මච්ඡරියං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නව ධම්මෙ පභාය භබ්බො අරහත්තං
සච්ඡිකාතුනති.

බෙම්බග්ගො පඨමො.

කසප්පුද්දනං:-

බෙමා දො අමතා දො ච දො භයා පසංඝියා දුවෙ,
තිරොධො අනුපුබ්බො වෙව - භබ්බාභබ්බනෙකාදයාති.*

* බෙමා ච අමතං වෙව අභයං පසංඝියෙන ච
තිරොධො අනුපුබ්බො වෙව ධම්මං පභාය භබ්බෙන වානි-සිඬු

1. ජවෙය - සිඬු

තවද ඇවැත්නි, මහණ සර්වථායෙන් නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනය ඉක්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධයට පැමිණ වාසය කරයි. සංඤ වෙදයිත නිරොධය (විදර්ශනා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥායෙත්තුද දක්මෙන් ඔහුගේ ආශ්‍රවයෝ පරික්ෂිණ වෙත්. ඇවැත්නි, මෛත්‍රෙය්‍යානුද්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනුප්‍රබ්බනිරොධය නිෂ්පය්‍යායයෙන් දෙසන ලද්දි.

9. 2. 1. 11

අරහත්ත භබ්බාභබ්බ ධම්ම සූත්‍රය

[සැවත්තිදන යි]

මහණෙනි, නව දහම් කෙනෙකුන් නො පහ කොට අර්හත්ත්වය පිළිවිදුනට අභව්‍ය වෙයි. කවර නවයෙක යත්:

රාග ය, දෙස ය, මොහ ය, කොධ ය, උපනාහ ය, මක්ඛ ය, පලාස ය, ඉස්සා හා ම්වජරිය යි. මහණෙනි, මේ නව දහම් නො පහා අර්හත්ත්වය පිළිවිදුනට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, නව දහම් කෙනෙකුන් පහ කොට අර්හත්ත්වය පිළිවිදුනට භව්‍ය වෙයි. කවර නවයෙක යත්:

රාග ය, දෙස ය, මොහ ය, කොධ ය, උපනාහ ය, මක්ඛ ය, පලාස ය, ඉස්සා හා ම්වජරිය යි. මහණෙනි, මේ නව දහම් පහා රහත් බව පිළිවිදුනට භව්‍ය වෙයි.

ප්‍රථම බෙම වර්ග යි.

එහි උද්දතය:

බෙම සූත්‍ර දෙකය, අමිතසූත්‍ර දෙකය, අභය සූත්‍ර දෙකය, පස්සද්ධි සූත්‍ර දෙකය, නිරොධ සූත්‍රය, අනුප්‍රබ්බනිරොධ සූත්‍රය, භබ්බාභබ්බ සූත්‍රය දැයි ඵකොළොසෙකි.

2. සතිපට්ඨානවග්ගො

9. 2. 2. 1

සික්ඛාද්ධිඛ්‍යා සතිපට්ඨාන සූතතං

[සාවස්ථිතිදුතං]

පඤ්ඤා මානි භික්ඛවෙ සික්ඛාද්ධිඛ්‍යානි. කතමානි පඤ්ඤා: පාණාතිපාතො, අදින්නාදුතං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරො, මුසාවාදෙ, සුරාමෙරයමඤ්ඡපමාදට්ඨානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා සික්ඛාද්ධිඛ්‍යානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං සික්ඛාද්ධිඛ්‍යානං පහානාය චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛ්ඛා. කතමෙ චක්ඛාරො;

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපෙසි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වෙදනානුපෙසි විහරති -පෙ- විනෙත වික්ඛානුපෙසි විහරති -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපෙසි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං සික්ඛාද්ධිඛ්‍යානං පහානාය ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛ්ඛානි.

9. 2. 2. 2

නිවරණ සතිපට්ඨාන සූතතං

[සාවස්ථිතිදුතං]

පඤ්ඤා මානි භික්ඛවෙ නිවරණානි. කතමානි පඤ්ඤා:

කාමච්ඡද්දනිවරණං, ව්‍යාපාදනිවරණං, ථිනම්භනිවරණං, උභ්භවකුක්ඛවනිවරණං, විවික්ඛිච්ඡානිවරණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා නිවරණානි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං නිවරණානං පහානාය -පෙ- ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛ්ඛානි.

2. සතිපට්ඨානවර්ගය

9. 2. 2. 1

සිත්තාද්ධමය සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ ශික්ෂා දොර්බලයෝ පස්දෙනෙක. කවර පසෙක යත්: පඤ්චා ය, අධිතාදත් ය, කාමයෙහි මිශ්‍රසර ය, මුසවා ය, චදපමාදෙකට කරුණු වූ රහමෙරය දැයි. මහණෙනි, මේ පඤ්චශික්ෂා-දොර්බලයෝ යි. මහණෙනි, මේ පඤ්චශික්ෂාදොර්බලයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සතර සිව්වන් වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයෙහි කායානුදර්ශී වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ ස්මාතිමත් වූයේ (පඤ්චස්කන්ධ) ලොකයෙහි අභිධ්‍යා දොම්නසා විෂ්කම්භණ කොට වාස කෙරෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනානුදර්ශී වූයේ වෙදනානුදර්ශී ව වාස කෙරෙයි ... චිත්තයෙහි චිත්තානුදර්ශී ව වාස කෙරෙයි ... ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ ස්මාති-මත් වූයේ ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොම්නසායන් විෂ්කම්භණ කොට වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පඤ්චශික්ෂාදොර්බලයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සිව්වන් වැඩිය යුතුවේ යි.

9. 2. 2. 2

නිවරණ සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ නිවරණ පසෙකි, කවර පසෙක යත්:

කාමච්ඡදනිවරණය, ව්‍යාපාදනිවරණය, ථිනමිද්ධ නිවරණය, උද්ධවච්ඡක්කුච්ච නිවරණය, විවික්ඛ්‍යා නිවරණ යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ච නිවරණ යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච නිවරණයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර සිව්වන් වැඩිය යුතුවේ යි.

9. 2. 2. 3

කාමගුණ සතිපට්ඨාන සූත්තං

[සාවස්ථිතිදනං]

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණං. කතමෙ පඤ්ච:

චක්ඛුච්ඡෙදායා රූපා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, සොතච්ඡෙදායා සඤ්ජා -පෙ- සාණච්ඡෙදායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්හාච්ඡෙදායා රසා -පෙ- කායච්ඡෙදායා ඵොට්ඨමිඛා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චකාමගුණා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනං කාමගුණානං පභානාය -පෙ- ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතමිති.

9. 2. 2. 4

උපාදනකම්මසතිපට්ඨාන සූත්තං

[සාවස්ථිතිදනං]

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ උපාදනකම්මං. කතමෙ පඤ්ච:

රූපුපාදනකම්මෙධා, වේදනුපාදනකම්මෙධා, සංකල්පපාදනකම්මෙධා, සම්ඛාරුපාදනකම්මෙධා, වීක්ඛණ්ණුපාදනකම්මෙධා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චපාදනකම්මං.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනං උපාදනකම්මානං පභානාය -පෙ- ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතමිති.

9. 2. 2. 5

ඔරමහාගිය සතිපට්ඨාන සූත්තං

[සාවස්ථිතිදනං]

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ ඔරමහාගියානි සංකොඤ්ඤානානි. කතමානි පඤ්ච:

සක්කායදිට්ඨි, වීචිකිට්ඨා, සීලබ්බතපරාමාසො, කාමච්ඡන්දො, බ්‍යාපාදො. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චාරමහාගියානි සංකොඤ්ඤානානි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනං ඔරමහාගියානං සංකොඤ්ඤානානං පභානාය -පෙ- ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතමිති.

9. 2. 2. 3

කාමගුණ සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ කාමගුණයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

චක්ෂුර්විඤ්ඤාග්‍රාහ්‍ය වූ ඉෂට කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමොපසංඝිත රජනීය රූපයහ. ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤාග්‍රාහ්‍ය ... ශබ්දයහ. ස්‍රාණවිඤ්ඤාග්‍රාහ්‍ය ... ගන්ධයහ. ජිහ්වාවිඤ්ඤාග්‍රාහ්‍ය ... රසයහ. කායවිඤ්ඤාග්‍රාහ්‍ය ඉෂට කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමොපසංඝිත රජනීය ස්ප්‍රෂටව්‍යාහ යි, මහණෙනි, මේ පඤ්චකාම ගුණයෝය.

මහණෙනි, මේ පඤ්චකාම ගුණයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සිව්ටන්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

9. 2. 2. 4

උපාදනක්ඛන්ධ සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්: රූප්‍රපාදනක්ඛන්ධ ය, වේදනුපාදනක්ඛන්ධ ය, සංකල්පපාදනක්ඛන්ධ ය, සම්ඛාරූපාදනක්ඛන්ධ ය, විඤ්ඤාණුපාදනක්ඛන්ධය යි. මහණෙනි, මොහු පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධ යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර සිව්ටන්හු වැඩිය යුතුවහ.

9. 2. 2. 5

ඔරම්භාගිය සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ ඔරම්භාගියසංයෝජනයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

සක්කායදිට්ඨිය, විචිකිච්ඡා ය, සීලබ්බතපරාමාස ය, කාමච්ඡෙය, ව්‍යාපාදය දැයි, මහණෙනි, මොහු පඤ්චොරම්භාගියසංයෝජන යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්චඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර සිව්ටන්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

9. 2. 2. 6

ගති සතිපට්ඨාන සූතනං

[සාවකීනිදනං]

පඤ්චමා භික්ඛවෙ ගතියො, කතමා පඤ්ඤා:

තිරයො, තීරච්ඡානායොනී, පෙතතිව්සයො, මනුසසා, දෙවා. ඉමා
 ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ගතියො.

ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං ගතීනං පහානාය -පෙ- ඉමෙ
 චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛබ්බාති.

9. 2. 2. 7

මච්ඡරිය සතිපට්ඨාන සූතනං

[සාවකීනිදනං]

18. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ මච්ඡරියානි. කතමානි පඤ්ඤා:

ආවාසමච්ඡරියං, කුලමච්ඡරියං, ලාභමච්ඡරියං, වණණමච්ඡරියං,
 ධම්මමච්ඡරියං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මච්ඡරියානි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං මච්ඡරියානං පහානාය -පෙ-
 ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛබ්බාති.

9. 2. 2. 8

උද්ධමහාරිය සතිපට්ඨාන සූතනං

[සාවකීනිදනං]

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමහාරියානි සංඤ්ඤාජනානි, කතමානි
 පඤ්ඤා:

රූපරාගො, අරූපරාගො, මානො, උද්ධච්චං, අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො
 භික්ඛවෙ පඤ්ඤාභිමතාරියානි සංඤ්ඤාජනානි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං උද්ධමහාරියානං සංඤ්ඤාජනානං
 පහානාය -පෙ- ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතඛබ්බාති.

9. 2. 2. 6

ගති සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

17. මහණෙනි, මේ ගති පසෙක. කවර පසෙක යත්:

නිරය ය, තීරවිජානගොති ය, පෙක්තිවිසය ය, මනුස්සගහ, දෙවගහ යි.
මහණෙනි, මේ පස්ගතිහුයි.

මහණෙනි, මේ පඤ්චගතින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර
සතිපට්ඨානයෝ වැඩිය යුතුවහ යි.

9. 2. 2. 7

මච්ඡරිය සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ මච්ඡරියයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

ආවාසමච්ඡරිය, කුලමච්ඡරිය, ලාභමච්ඡරිය, වණ්ණමච්ඡරිය, ධම්ම-
මච්ඡරිය යි. මහණෙනි, මේ පඤ්චමච්ඡරිය යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්චමාත්සයාභියන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර
සතිපට්ඨානයෝ වැඩිය යුතුවහ යි.

9. 2. 2. 8

උද්ධමභාගිය සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මේ උද්ධමභාගිය සංයොජනයෝ පස්දෙනෙකි. කවර
පස්දෙනෙක යත්: රූපරාග ය, අරූපරාග ය, මාන ය, උද්ධච්ච ය,
අවිජ්ජා යි. මහණෙනි මේ පඤ්ච උද්ධමභාගිය සංයොජන යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච උද්ධමභාගිය සංයොජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස
මේ සතර සතිපට්ඨාන වැඩිය යුතු යි.

9. 2. 2. 9

වෙතොඛ්ල සතිපට්ඨාන සූතතං

[සාවස්ථිනිදානං]

පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ වෙතොඛ්ලා. කතමෙ පඤ්ඤා:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සසාරි කඛබ්ඪි වීථිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සසාරි කඛබ්ඪි, වීථිකිච්ඡති, නාධිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්ඤිමො වෙතොඛ්ලො.

පුනථපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛබ්ඪි - පෙ - සංඛ්ඤා කඛබ්ඪි - පෙ - සිංඤාය කඛබ්ඪි - පෙ - සමුහමචාරිසු කුපිතො භොති අනාත්තමනො ආහතච්ඡෙතො ඛ්ල ජාතො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුහමචාරිසු කුපිතො භොති අනාත්තමනො ආහතච්ඡෙතො ඛ්ල ජාතො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය, සාතව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, අයං පඤ්ඤිමො වෙතොඛ්ලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤි වෙතොඛ්ලා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිතං වෙතොඛ්ලානං පභානාය - පෙ - ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙනධ්මාති.

9. 2. 2. 9

වෙතොඛිල සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ වෙතොඛිලයෝ (චිත්තයාගේ ස්තබ්ධතාවයෝ) පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කරයි, විචිකිච්ඡා කරයි. අධිමොක්ෂ (ඇලීම) නො කරයි, නො පහදයි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කරන්නේ ද, විචිකිච්ඡා කරන්නේ ද, අධිමොක්ෂ නොකරන්නේ ද, නො පහදන්නේ ද, ඔහු සිත ආතාපය (වියඬය) පිණිස අනුයෝගය (යෙදීම) පිණිස සත්තභාවය පිණිස ප්‍රධන්වියඬය පිණිස නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආතාපය පිණිස අනුයෝගය පිණිස සත්තභාවය පිණිස ප්‍රධන් වියඬය පිණිස නො නැමේ නම් මේ පළමු වෙතොඛිල යි.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි ගඬකා කෙරෙයි ... සධ්‍යයා කෙරෙහි ගඬකා කෙරෙයි ... ශික්ෂාව කෙරෙහි ගඬකා කෙරෙයි ... සමුච්ඡාරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිතැතියේ ගැටුණු සිතැතියේ බිල ජාත වෙයි. (කණුවක් මෙන් තදගති ඇතියේ වෙයි.) මහණෙනි, යම් මහණෙක් සමුච්ඡාරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිතැතියේ ගැටුණු සිතැතියේ බිලජාත වේ නම් ඔහු සිත ආතාපය (කෙලෙස් තවන වියඬ), පිණිස අනුයෝගය (පුන පුනා යෙදීම) පිණිස සත්තභාවය පිණිස ප්‍රධන් වියඬ පිණිස නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආතප්පය පිණිස අනුයෝගය පිණිස සත්තභාවය පිණිස ප්‍රධන් වියඬය පිණිස නො නැමේ නම් මේ පස්වන වෙතොඛිල යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ච වෙතොඛිල යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච වෙතොඛිලයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සතිපට්ඨාන වැඩිය යුතු යි.

9. 2. 2. 10

විනිබ්බධ සතිපට්ඨාන සූතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

පඤ්ඤාමෙ භික්ඛවෙ වෙනසො විනිබ්බධා, කතමෙ පඤ්ඤා:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති අවිගතජනෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගත තණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති අවිගතජනෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස වික්ඛං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඨානාය. යස චික්ඛං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඨානාය, අයං පඨමො වෙනසො විනිබ්බෙධො.

සුතවසරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති - පෙ - රූපෙ අවිතරාගො හොති - පෙ - යාවද්ධං උදරාවදෙනකං භුක්ඤ්ඤාමෙ සෙය්‍යසුඛං පසංසුඛං මිඤ්ඤාමෙ අනුසුතො විහරති - පෙ - අඤ්ඤාතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය බ්‍රහ්මවරියං වරති, ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමි දෙවඤ්ඤාතරො වා'ති.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය බ්‍රහ්මවරියං වරති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මවරියෙන වා දෙවො වා හවිසාමි දෙවඤ්ඤාතරො වා'ති, තස්ස වික්ඛං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය, සාතව්වාය පඨානාය. යස චික්ඛං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඨානාය, අයං පඤ්ඤාමො වෙනසො විනිබ්බෙධො. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා වෙනසො විනිබ්බෙධානං.

ඉමෙයං ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාතො වෙනසො විනිබ්බෙධානං පහානාය -පෙ- වක්ඛාතො සතිපට්ඨානා භාවෙනබ්බාති.

සතිපට්ඨානවග්ගො දුතියො.

තසසුද්දානං:

සික්ඛා නිවරණා කාමා ඛන්ධා ව ඔරමොගියා ගති,
මධෙවරඤ්ඤව උද්ධමොගියා අබ්බමං වෙතොබ්ල විනිබ්බෙධාති.

9. 2. 2. 10

වීතීබන්ධ සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

[සැවැත්කිදාන සි]

මහණෙනි, මේ වෙනසො වීතීබන්ධයෝ (සිත තරකොට ගැනුම්) පසෙකි. කවර පසෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තනහි මහණ කාමයන්හි අවිත (පහ නොකළ) රාග වූයේ අවිගත (පහ නොවූ) ඡන්ද ඇතියේ අවිගතප්‍රම ඇතියේ අවිගතපිපාසා ඇතියේ අවිගතපරිදාහ ඇතියේ අවිගතතෘෂ්ණා ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් කාමයන්හි අවිතරාග වූයේ අවිගත ඡන්ද ඇතියේ අවිගතප්‍රම ඇතියේ අවිගතපිපාසා ඇතියේ අවිගතපරිදාහ ඇතියේ අවිගතතෘෂ්ණා ඇතියේ වේ නම් ඔහු සිත ආතප්පය පිණිස අනුයොගය පිණිස සාත්තාය පිණිස ප්‍රධන් වියඞ් පිණිස නො නැමෙයි. යමක්හු සිත ආතප්පය පිණිස අනුයොගය පිණිස සත්තභාවය පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම් මේ පුරුම වෙනසො වීතීබන්ධ සි.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි අවිතරාග වූයේ වෙයි. ... රූපයෙහි අවිතරාග වූයේ වෙයි. ... කැමැති තාක් කුස්සුරා කා ගයාප්‍රබය පාර්ශ්ව-සුබය, මිද්ධසුබය යන මෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි ... අන්‍යතර දෙවිජ්කායයක් පතා බ්බසර සෙරෙයි. මම මේ ශීලයෙන් වෙවයි, චුතයෙන් වෙවයි, තවුස් දමින් වෙවයි, බ්බසරින් වෙවයි දෙවියෙක් හෝ අන්‍යතර දෙවියෙක් හෝ වෙමවයි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් මම මේ ශීලයෙන් වෙවයි වතින් වෙවයි තවුස්දමින් වෙවයි බ්බසරින් වෙවයි ප්‍රමුඛ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යතර දෙවියෙක් හෝ වෙමවයි එක්තරා දෙවිජ්කායයක් පතා බ්බසර හැසිරේ නම් ඔහු සිත ආතප්පය පිණිස අනුයොගය පිණිස සාත්තාය පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමෙයි.

යමකුගේ සිත ආතප්පය පිණිස අනුයොගය පිණිස සාත්තාය පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නො නැමේ නම් මේ පස්වන වෙනසො වීතීබන්ධ සි. මහණෙනි, මේ වෙනසො වීතීබන්ධයෝ පස්දෙන සි. මහණෙනි, මේ පඤ්ච වෙනසො වීතීබන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ... මේ සතර සතිපට්ඨානයෝ වැඩිය යුතුවන සි.

දෙවන සතිපට්ඨාන වර්ග සි.

එහි උද්දනාය:

සික්ඛා සූත්‍රය, නිවරණ සූත්‍රය, කාමසූත්‍රය, ඛන්ධසූත්‍රය, ඔරම්භාගීය සූත්‍රය, ගතිසූත්‍රය, මව්පෙර සූත්‍රය, උද්ධම්භාගීය සූත්‍රය වෙතොච්ඡි වීතීබන්ධ සූත්‍ර දෙක දැයි දසයෙක.

3. සමමප්පධානවග්ගො

9. 2. 3. 1

සිකඛාදුබ්බලාසමමප්පධාන සූතකං

[සාවකීනිදනං]

පඤ්චමානි භික්ඛව සිකඛාදුබ්බලානි, කතමානි පඤ්ච:

පාණාතිපාතො -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදව්‍යානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චසිකඛාදුබ්බලානි.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං සිකඛාදුබ්බලානං පහානාය චිත්තාරො සමමප්පධානා භාවෙනබ්බා. කතමෙ චිත්තාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසලොප්පාය භීතියාභාවාය වෙසුල්ලාය භාවනාය පාරිපූරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං සිකඛාදුබ්බලානං පහානාය ඉමෙ චිත්තාරො සමමප්පධානා භාවෙනබ්බාති.

9. 2. 3. 2-9

[සාවකීනිදනං]

(දුතියසුක්කතො පට්ඨාය යාව නවමා, යථා සතිපට්ඨාන වග්ගො නථා සමමප්පධානවග්ගො විජ්‍යාරෙතබ්බා)

3. සමමප්පධානවර්ගය

9. 2. 3. 1

සික්ඛාද්වයිකාසමමප්පධාන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ සික්ඛා ද්වයිකාසමමප්පධානෙය් පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

සාණාතිපාත ය ... සුරාමෙරයමප්පධාදවධාන ය, මහණෙනි, මේ පඤ්ච සික්ඛාද්වයිකා යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච සික්ඛාද්වයිකාසමමප්පධානයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, සතර සමමප්පධාන වැඩිය යුතු යි. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නො උපන් ලමු අකුසල දහමුත්තේ නො ඉපදීම පිණිස ජන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කරයි. වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි, ප්‍රධන්වියම් කරයි, උපන් ලමු අකුසල දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසලවිජ්ජා දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි, ප්‍රධන්වියම් කරයි, නුපන් කුසල් දහමුත්තේ උපත පිණිස කුසලවිජ්ජා දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි, ප්‍රධන්වියම් කරයි, උපන් කුසල් දහමුත්තේ ස්ථිති පිණිස අසම්මොයය පිණිස භීෂ්‍යාභාවය පිණිස චෛත්සලය පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණතිය පිණිස කුසලවිජ්ජා දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි, ප්‍රධන්වියම් කරයි, මහණෙනි මේ පඤ්චසික්ඛා ද්වයිකාසමමප්පධානයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සමමප්පධාන වැඩිය යුතු යි.

9. 2. 3. 2-9

[සැවැත්තිදන යි]

(ද්විතීය සූත්‍රයෙහි පටන් නවම සූත්‍රය තෙක් සතිපට්ඨානවර්ගයෙහි යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි සමමප්පධාන විසින් විස්තර කටයුතු)

9. 2. 3. 10

චිත්තිකතා සමමපපධාන සූත්තං

[සාවස්ථිතිදානං]

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ වෙනසො චිත්තිකතා, කතමෙ පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාදගා හොති -පෙ- ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා වෙනසො චිත්තිකතා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං වෙනසො චිත්තිකතානං පහානාය චිත්තාරො සමමපපධානා භාවෙතඛො, කතමෙ චිත්තාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භියොගාභාවාය වෙද්දුප්පාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං වෙනසො චිත්තිකතානං පහානාය ඉමෙ චිත්තාරො සමමපපධානා භාවෙතඛොති.

සමමපපධානවග්ගො තතියො.

9. 2. 3. 10

විනිබන්ධ සම්මප්පධාන සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ වෙනසොවිනිබන්ධයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්හි අවිතරාග වෙයි ... මහණෙනි, මේ පඤ්ච වෙනසොවිනිබන්ධ යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච වෙනසොවිනිබන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සතර සමාක් ප්‍රධාන වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක යත්:

නූපත් උමු අකුසල දහමුත්ගේ නො ඉපදීම පිණිස ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි, ප්‍රධන්වියයි කරයි. නො උපත් උමු අකුසල දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස නූපත් කුසල් දහමුත්ගේ ඉපදීම පිණිස ... උපත් කුසල් දහමුත්ගේ ස්ථිති පිණිස අසම්මොසය පිණිස භියොහාවය පිණිස චෛත්‍යය පිණිස භාවනාව පිණිස පරිපූර්ණත්වය පිණිස ඡන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කරයි, වැර අරඹයි, සිත තර කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියයි කරයි. මහණෙනි, මේ පඤ්චවෙනසො විනිබන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සමාක් ප්‍රධාන වැඩිය යුතු යි.

තෙවැනි සම්මප්පධානවර්ග යි.

4. ඉද්ධිපාදවග්ගො

9. 2. 4. 1

සිකංඝද්ධිලා ඉද්ධිපාද සූතං.

[සාවස්ථිතිදානං]

පඤ්ඤාමානී භික්ඛව භික්ඝද්ධිලානී. කතමානි පඤ්ඤා: පාණාතිපාතො
-පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධානා. ඉමානි ඛො භික්ඛව පඤ්ඤා
සිකංඝද්ධිලානී.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛව පඤ්ඤානං සිකංඝ ද්ධිලානං පහානාය
වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවෙතඛො: කතමෙ වත්තාරො ඉධ භික්ඛව
භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසම්බාරසමත්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. වීරියසමාධි
-පෙ- වීර්‍යසමාධි -පෙ- වීර්‍යසමාධිපධානසම්බාරසමත්තාගතං
ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛව පඤ්ඤානං සිකංඝද්ධිලානං
පහානාය ඉම වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවෙතඛොති.

9. 2. 4. 2-9

[සාවස්ථිතිදානං]

(දුතියසුත්තො පට්ඨාය යාව නවමා යථා සතිපට්ඨානවග්ගො
තථා ඉද්ධිපාදවග්ගො වික්ඛාරෙතඛං.)

4. ඉද්ධිපාදවර්ණය

9. 2. 4. 1

සික්කාදුබ්බලය ඉද්ධිපාද සූත්‍රය

[සැවැත්තියන යි]

මහණෙනි, මේ සික්කාදුබ්බලයෙන් පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත්:

පාණාතිපාත ය ... සුරාමෙරයමස්පමාදවධාන යි, උභයෙනි, මේ පඤ්චසික්කාදුබ්බලය යි.

මහණෙනි, මේ පඤ්චසික්කාදුබ්බලයෙන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර සාද්ධිපාදයෝ වැඩිය යුතුවහ. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ජන්තූසමාධිපධානසංඛාර සමන්තාගත වූ ඉද්ධිපාද වඩයි. විරියසමාධි...චිත්තසමාධි...චිත්තසමාධිපධානසංඛාර-සමන්තාගත ඉද්ධිපාද වඩයි. මහණෙනි, මේ පඤ්චසික්කාදුබ්බලයෙන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ සතර ඉද්ධිපාද වැඩිය යුතු යි.

9. 2. 4. 2-9

[සැවැත්තියන යි]

(ද්විතීය සූත්‍රයෙහි පටන් නවවැන්න තෙක් සතීපට්ඨානවර්ණයෙහි ආ නයින් සාද්ධිපාද විසින් විස්තර කටයුතුයි.)

9. 2. 4. 10

විනිබන්ධ ඉදිරිපාද සුභතං

[සංවිකිතිදානං]

පඤ්චම භික්ඛවෙ වෙනසො විනිබන්ධා. කතමෙ පඤ්ච:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු අවිතරාගො හොති -පෙ- ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච වෙනසො විනිබන්ධා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චතනං වෙනසො විනිබන්ධානං පහානාය ඉමෙ වත්තාරො ඉදිරිපාදු භාවෙනබ්බා, කතමෙ වත්තාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉදිරිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධාන-සංඛාරසමන්තාගතං ඉදිරිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චතනං වෙනසො විනිබන්ධානං පහානාය ඉමෙ වත්තාරො ඉදිරිපාදු භාවෙනබ්බාති.

ඉදිරිපාදවගෙහා වතුඤ්ඤා.¹

දුක්ඛො පඤ්ඤාසකො සමනෙතා.

තසසුද්දානං:

වත්තාරො සතිපට්ඨානා - පධානා වතුරො පදෙ,
වත්තාරො ඉදිරිපාදුපි - පුරිමෙහි ච යොජ්ජෙ.*

* යථෙව සතිපට්ඨානා පධානා වතුරො පි ච, වත්තාරො ඉදිරිපාද ච තථෙව සමපයොජ්ජෙති; මඡසං.

1. තවමො - පිච්ඡ.

9. 2. 4. 10

වීතිබන්ධ ඉද්ධිපාද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, මේ චේතසො වීතිබන්ධයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්-
දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්හි අවිකරාග වූයේ
වෙයි ... මහණෙනි, මේ පඤ්ච චේතසො වීතිබන්ධයහ.

මහණෙනි, මේ පඤ්ච චේතසො වීතිබන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස
මේ සතර සෘද්ධිපාදයෝ වැඩිය යුතුවහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධාන සභිබාර
සමන්තාගත වූ සෘද්ධිපාදය වඩනේ ය. විරියසමාධි ... චිත්තසමාධි ...
විමංසාසමාධිපධාන සභිබාර - සමන්තාගත වූ සෘද්ධිපාදය වඩනේ ය.
මහණෙනි, මේ පඤ්ච චේතසො වීතිබන්ධයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ
සතර සෘද්ධිපාදයෝ වැඩිය යුතු වෙත් යයි.

සතරවන සෘද්ධිපාද වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සතර සතීපට්ඨානයෝ ය. සතර සමාක්ප්‍රධානයහ, සතර සෘද්ධිපාද-
යෝ ය යන මොහු පළමුවදයන් හා යෙදිය යුතුවහ.

5. රාගාදිපෙය්‍යාලං

9. 2. 5. 1

නවසංකූඤා සූත්තං

[සංවස්ථිතිදූතං]

රාගස්‍ය භික්‍ෂවෙ අභිඤ්ඤාය නව ධම්මා භාවෙතඛ්ඛා. කතමෙ නව: අසුභසංකූඤා, මරණසංකූඤා, ආහාරෙ පටික්කුලසංකූඤා, සංඛලොකෙ අනභිරතසංකූඤා, අනිච්චසංකූඤා, අනිච්ච දුක්ඛසංකූඤා, දුක්ඛ අනන්තසංකූඤා, පභානසංකූඤා, විරාගසංකූඤා. රාගස්‍ය භික්‍ෂවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ නව ධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති.

9. 2. 5. 2

කුසාන්තසමාපත්ති සූත්තං

[සංවස්ථිතිදූතං]

රාගස්‍ය භික්‍ෂවෙ අභිඤ්ඤාය නව ධම්මා භාවෙතඛ්ඛා. කතමෙ නව: පයමං කුසාන්තං, දුතියං කුසාන්තං, තතියං කුසාන්තං, චතුස්සං කුසාන්තං, ආකාශානඤ්ඤායතනං, ඵ්ඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං, ආකිංඤ්ඤායතනං, තෙවසංකූඤානායඤ්ඤායතනං, සංකූඤ්ඤාචේදධිතනිරොධො, රාගස්‍ය භික්‍ෂවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ නව ධම්මා භාවෙතඛ්ඛාති.

9. 2. 5. 3-18

[සංවස්ථිතිදූතං]

රාගස්‍ය භික්‍ෂවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසංග්ගාය ඉමෙ නව ධම්මා භාවෙතඛ්ඛා.

5. රාගාදිපෙය්‍යාලය

9. 2. 5. 1

නවසඤ්ඤා සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස නව ධර්ම කෙනෙක් වැඩියුතු වෙත්. කවර නව කෙනෙක යත්:

අසුභසඤ්ඤා ය, මරණසඤ්ඤා ය, ආහාරයෙහි පටිත්තුලාසඤ්ඤා ය සර්වලෝකයෙහි අනභිරතසඤ්ඤා ය, අනිච්චසඤ්ඤා ය, අනිත්‍යයෙහි දුක්ඛසඤ්ඤා ය, දුක්ඛයෙහි අනත්තසඤ්ඤා ය, පනාතසඤ්ඤා ය, විරාගසඤ්ඤා යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ නව ධර්මයෝ වැඩියුතු වෙත්.

9. 2. 5. 2

කුසානසමාපත්ති සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස නව ධර්ම කෙනෙක් වැඩියුතු වෙත්. කවර නව කෙනෙක යත්:

පඨමජ්ඣාන ය, දුතියජ්ඣාන ය, තතියජ්ඣාන ය, චතුස්සජ්ඣාන ය, ආකාශානඤ්චායනන ය, විඤ්ඤාණඤ්චායනන ය, ආකිඤ්චඤ්ඤායනන ය, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනන ය, සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධ යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ නවදහම්ම වැඩියුතු වෙත් යි.

9. 2. 5. 3-18

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඤ්ඤා පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂයය පිණිස ... ව්‍යයය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... පටිනිස්සග්ගය පිණිස මේ නව දහම්ම වැඩියුතු වෙත්.

9. 2. 5. 19- 340

[සාවස්තිනිදනං]

දෙසසස -පෙ- මොහසස -පෙ- කොධසස -පෙ- උපනාහසස
 -පෙ- මසකසස -පෙ- පලාසසස -පෙ- ඉසකාය -පෙ- මච්ඡරියසස
 -පෙ- මායාය -පෙ- සායේයාසස -පෙ- ඵමසසස -පෙ- සාරමහසස
 -පෙ- මානසස -පෙ- අනිමානසස -පෙ- මදසස -පෙ- පමාදසස -පෙ-
 අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්කායාය -පෙ- පහානාය -පෙ-
 බයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය
 -පෙ- පටිඤ්ඤායාය ඉමෙ නව ධම්මො භාවෙනධ්මාති. ඉද්ධමෙවාච භගවා
 අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං දභිනාසුනති.

රාහදිපෙයාලං නිධ්මිතං.*

නවකතිපාතො සමකො.

* රාහදිපෙයාලං පටිඤ්ඤායාය පමාදපද පරිසරෙනසස සත්තරාසස පදෙසු ඵකමෙතං අභිඤ්ඤායාදි දෙති පදෙහි යොජෙය්‍යා: "නව ධම්මො භාවෙනධ්මා"ති නිද්දිට්ඨ නවකොකො නවකතිපාතොසන්ති පච්චිකං සට්ඨානි සබ්බසුත්තානි වස්සාලියාදිකන්දසන්ති (240) තොතාති:

9. 25-19-340

[සැවැත්නිදන යි]

දෙපයාගේ ... මොහයාගේ ... කොටයාගේ ... උපනාහයාගේ ...
 මක්ඛයාගේ ... පලායයාගේ ... ඉස්සාවගේ ... මච්ඡරියයාගේ ...
 මායාවගේ ... සායෙය්‍යයාගේ ... ඵම්භයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මාන-
 යාගේ ... අතිමානායාගේ ... මදයාගේ ... පමාදයාගේ ... අභිඤ්ඤා පිණිස
 ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස
 ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... න්‍යාගය පිණිස ... පටිනිස්සන්-
 ගය පිණිස මේ නව දහම්හු වැඩිය යුතු වෙති යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 මෙය වදාළායේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
 භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

පස්වැනි රාගාදිපෙය්‍යාලය නිමිසේ යි.*

නාවකනිපාතය සමාප්ත යි.

* රාගපදය -පටන් පමාද පදය කෙළවර කොට ඇති සතළොස් පදයන්හි එක් එක් පදය
 'අභිඤ්ඤාය' ආදී දෙපදයන් හා සමඟ යොදා "නව ධර්ම කෙතෙක් වැඩිය යුතු වෙත්" යි
 දක්වන ලද නවසූත්තය නව ක්‍රියාමාර්ගයන් හා සමඟ වෙන වෙන සටහන වූ සියලු සූත්‍රයෝ
 සතළොස් අධික කොට ඇති තුන්සියයෙක් (340) වෙත්.

අසිග්‍රහනර-අට්ඨක නවක නිපානෙසු

ගාථාදිපාදනුකකමණිකා

අනිතිසමපද හොති	154	දිව්‍යධර්මභික්‍ෂුකාය	242, 250, 314
අවිජ්ජානිවුතො පොසො	134		320
අසර්ඛායමලා මනනා	78	න ව විසව්සාරිසස	164
අසඤ්ඤා භණ්ති	78	න වාපි සොඤ්ඤා භණ්තරං	204, 206
ඉට්ඨෙතෙ අට්ඨධර්මො ව	214, 218		210
	242, 250, 314, 320	භිද්ධමිත්තාන පාපිට්ඨ	38
ඉධ චෙව නං විජායෙති	134	නිව්ඨසඤ්ඤා පුපෙති	166
උට්ඨානා කමමධෙයොසු	242 250,	පාණං න භානෙ න ව	
	314, 320	දික්ඛාදියෙ	184, 190, 196
උට්ඨාසිකා අනලසා	204, 206, 210	පුපෙති සඤ්ඤාමන	166
එකමුඛි වෙ පාණමුද්දව්විකො	4	බහුතනං වන අභාය	166
එතස්මිං යං විජ්ජති අනතරෙ		බහු භි අසඤ්ඤා වුත්තා	132
	ධනං 184, 190, 198	භයං දුක්ඛං ව පොභො ව	252
එතෙ ව ඤානා සතිමා සුමෙධො	20	මනුසසලාභං ලභාන	132
එචං යජිත්වා මෙධාවි	164	මම සඤ්ඤාසමඤ්ඤාය	148
එචං සමානාසිලෙසු	154	මලිඤ්ඤා දුර්භිතං	78
ඔතිමණ්ණො සානරුපෙන	252	මාලං න ධාරෙ න ව	
මධුනිත්වා මලං සංඝං	154	ගඤ්ඤාවරෙ	184, 190, 196
කථං විජ්ජෙය්‍ය සද්ධමං	134	මෙතස්ස විතස්ස සුභාවිතස්ස	4
කාරණං භිද්ධං	38	යජමානානං මනුසසානං	254, 256
බණං පට්ඨපිදුං ලොකෙ	134	යථාපි බෙදෙත සමපනෙත	154
වක්ඛාමො ව පටිපන්නා	254, 256	යා එචං වක්ඛති නාරි	204, 206, 210
වජ්ජෙ ව සුරියො ව උතො		යෙ ව ලභා මනුසසකං	134
සුදස්සනා	184, 190, 192, 196	යෙ සත්තසංඝං පට්ඨං ජිනිත්වා	4
තස්මා සමපදමාකමිති	154	යෙ සංවරා වක්ඛමනා	134
තස්මා භි නාරි ව නරො ව		යො ඉමං පලිපං දුග්ගං	252
	සීලධං 184, 190, 198	යො නං භරති සබ්බද	204, 206, 210
තස්සානුරොධා අථවා විරොධා	20	යො වෙ න වෙධති පඤ්ඤා	78
තස්සානං ධර්මමඤ්ඤාය	148	යො වෙ මෙතං භාවයති	4
තස්සිදං සමුත්ථිග්‍රහං	132	යො න භන්ති න සාතෙසි	4
තුලමතුලං ව සමාවං	292		

ගාථාදීපාද්‍යාකෂමණිකා

ලාභො අලාභො අයසො	සබ්බෙ අනුසයෙ ජෙනා	134
යසො ව 20	සබ්බොසං සො තිකො හොති	166
ලොභං ඤාතො යථාභූතං 154	සම්මාදධ වත ඔකාසං	532
විජජාචරණසම්පන්නො 154	සංව්‍යායාය උජානාථ	38
සඤ්ඤා සිලෙන සම්පන්නො 214, 218	සංසාසි ව මුසාවාදී	38
242, 250, 314, 320	සුචිං ජණිතං කාලෙන	164
සත්තවාචො ජනවති 38	සුසංවිහිතකම්මනො	214, 218
	සොළසාකාරසම්පන්නො	214, 218

සසඟුකානාමානුකූලකමණිකා

අග්නාලව	114, 116	ගඩයා	84
අංග	180, 188, 194	ගජාර	180, 183, 194
අවිරවනී	84	ගයා	274
අඤ්ඤානවන	496	ගයාසිය	274
අනාපරිකෘත	2, 174, 192, 366 378, 406, 434	ගිරිකුට	20, 28, 396
අනුරුඳු	134, 200	ගිරිකාවසථ	286, 310
අවනති	180, 188, 194	ගිරිකප	396, 398
අසක	180, 188, 196	ගොතම	40, 52, 292, 348, 498
ආනතු	92, 222, 230, 286, 292, 402, 494, 512, 532	ගොතමකවෙතිය	286
ආලව	114, 116	සොසිකාරාම	494, 532
ඉවනාකඩල	348	වජ්ඣානුසංඝ	452
උග්ග	100	වමසා	34
උජ්ජය	242	වානුමභාරාතීක	156, 160, 180, 188, 194
උග්ග	24	වාසාල	294
උග්ගරුකුරු	440	වාසාල වෙතිය	286
උග්ගරා	360	වාලිකා	372
උග්ගරා නතුමානා	360	වුනදි රාජකුමාරි	360
උද්ධි	476, 494, 532	වෙතිය	134, 180, 188, 194
උදෙනවෙතිය	286	ජට්ටගාභියා	496
උරුදෙලකසස	512	ජනකුගාම	372
කකකරපක	234	ජමබුද්ධ	440
කපිලවස්ත්‍ර	120, 220	ජීවකකොමාරානුට්ට	122
කමෙකප	180, 188, 194	ජීවකකවන	122
කාණ	360	ජෙනවන	2, 174, 192, 366, 378, 402 410, 432, 434
කාසි	180, 188, 194	නපුසා	512
කිංකලා	372	තාවතිය	24, 158, 160, 182, 188, 440
කුරු	180, 188, 194	තිසා	360
කොලිය	234	තුසිත	158, 162, 182, 188, 286
කොසමනී	190, 494, 532	දිසාපාණ්ණ	234
කොසල	180, 188, 194, 348	දෙවදන	20, 452
බුද්ධිකරා	360	ධවජාලිකා	24
බෙමා	360	නකුලමානා	208, 360
ගග්ගරා	34	නතු	32

සංස්කෘත නාම සංකීර්ණ

නාමය	378	මෙය	372
නාමය	40,82	යමුනා	84
නාමය	348	යාම	158,160,182,188
නාමය	286,310	රාජගන	20,28,122,144,152,396
නාමය	52,498		398,452,476
නාමය	120	රුචි-උපාසිකා	360
නාමය	158,162, 182,188	ලිඛිත	50
පසුපස	180,188,194	වස	180,188
පසුපස	360	වස	106,180,188
පරිමිතවයවන	158,162,184	වසවන	162
	188,196	වසවන	190
පහරද	82	වසවන	186,210,360
පාචනවයසද	134	වෙරළ	40,82
පුණ්ණිය	343	වෙලාම	436
පුණ්ණිය	92,186,206,210	වෙසාල	50,100,222,232,286
විනිසුරුවෙතිය	286	වෙසවන	24
බිම්බි-උපාසිකා	360	වෙරවන	452,476
බොහොම-උපාසිකා	192,360	ව්‍යග්‍යපණ්ණ	236
හන	134,208	සකක (ජනපද)	120,220
හෙසකලාවන	134,208	සකක (දෙවනමින)	26,160
මග	180,188	සකකයාන	24
මග	180,188,194	සකක (පරිබොජන)	398
මනුරා-උපාසිකා	360	සකකවෙ වෙතිය	236
මලන	512	සනතුසිත	162
මලන	180,188,194	සමිද්ධි	422
මලන-දෙව්	369	සරතු	84
මහාකොට්ඨිත	416	සාකෙත	496
මහානාම	120	සාමාවතී-උපාසිකා	360
මහාපරාජිත ගොතමී	220,232	සාරද්දවෙතිය	286
මහාමානාලය	94,402	සාරිපුත	78,126,320,326,390
මහාමන	50,100,190,222,230,		402,410,416,422,452,476
	232,286	සාමිනී	2,92,174,186,192,206,210
මහිසවන	24		366,378,402,410,434
මහි	84	සිටිමා-උපාසිකා	360
මහාරමාන	92,206,210	සිහසෙනාපති	52
මුනි-උපාසිකා	360	සුතනා-උපාසිකා	360

සංඥාප්තකම්මිකා

සුභවා පරිබ්බාජක	396	සුංසුමාරගිර	134,208
සුභිමිත දෙවපුත්ත	162	සුරසෙන	180,188,194
සුභවාසා-උපාසිකා	360	සොනා-උපාසිකා	360
සුපසිං-උපාසිකා	360	සොමා-උපාසිකා	360
සුමනා රාජකුමාරී	360	හත්ත ආලවක	114,116
සුයාම	162	හත්තියාම	106

විසෙසපදනුකකමණිකා

අ		අ	
අකසිරලාභී	300,350	අනන්තසඤ්ඤා	370
අකාලිකො	458	අනරියවොහාර-	282
අක්ඛල්ලාභී	300,350	අනවඤ්ඤාත්තකාමො	14
අකිරියවාදෙ	42	අනාගාමී	92,224,388,400,438
අකිරියං	42	අනාදෙය්‍යවාචා	172
අකුප්පා	278	අනානාකරීකො	8
අකුසලා	310,370	අනාවනතිධමමො	490
අකුසලා විතකකා	376	අනිකම්මෙසුධුරො	363
අකුසලං	408	අනිවච්ඡාසඤ්ඤා	370
අසංකා	128	අනිති	154
අසංකුට්ඨකො	238,246	අනුසරං	152
අසංකතඤ්ඤා	480	අනුපරියගා	4
අගාරියභූතො	378,396	අනුප්‍රබන්ධකිරියා	86
අසංවිතො	324	අනුප්‍රබන්ධනිකො	82,86
අසාරකාසුප්පා	126	අනුප්‍රබන්ධිරොධ	464,548
අසාලිප්පතොදකෙහි	350	අනුප්‍රබන්ධපට්ඨද	86
අවචයං	408	අනුප්‍රබන්ධපසංඛි	548
අවජරිය අභිභූතධමම-	100,106,114	අනුප්‍රබන්ධ විහාරං	466
අජ්ඣුමාරිකං	233	අනුප්‍රබන්ධසද්ධො	396
අඤ්ඤිකරණියො	252,254,400	අනුප්‍රබන්ධවිහාරසමාපනතියො	468
අඤ්ඤාතිත්තියා	62,310,344,366	අනුප්‍රබන්ධසිසංඛා	86
අඤ්ඤාපට්ටෙට්ටො	86	අනුරොධ විජරාධ	18
අඤ්ඤාඵලො	496	අනුච්චිකාමරො	60
අට්ඨභිසිංහකා මංගලා	128	අනුසයෙ	134
අට්ඨපරිච්චං	278	අනෙළගලාය	330
අත්තවිපකම්	22,24,28	අනෙළමුගො	132
අත්තභිතාය	120,124	අත්තවත්තං ලොකං	496
අත්තපට්ඨංගෙදී	384	අපගබො	46,60
අත්තවයං	22	අපනෙය්‍යො	38
අත්තිකපො	334	අපයං	504
අධිදෙව ඤාණදස්සනං	278	අපරිපකකවෙදනියං	416
අධිපඤ්ඤාධමමවිපස්සනා	380	අපවිඤ්ඤා	434
අනගාරියං	88,220,374,392	අපසමමජ්ජනී	36

විශේෂපදනුකතමාංක

අ		අ	
අපරිපක්කය	376	අසඹාර පරිනිබ්බාසී	412
අපායමුඛානි	238, 246	අසඤ්ඤී	494
අපමනෙතා	376	අසඤ්ඤෙහි	22
අප්පට්ඨානි	310	අසලොභධම්මං	452
අප්පවේදනියං	418	අසංසන්නකරා	368
අප්පිච්ඡකරා	368, 378	අසුභසඤ්ඤා	570
අප්පිච්ඡනා	116	අසුභා	370, 378
අප්පිච්ඡසා	136	අසුරා	502
අප්පියපසංසි	12	අසොඛො	348
අප්පියා දයාද	236, 244	අසොඤ්ඤි	208
අප්පොසපුකෙකා	292	අස්මිමානසමුත්පසාතං	370, 378
අබ්‍යාපජ්ඣං සුඛං	164	අසංඛලුචේතා	70, 440
අබ්‍යාපජේඛන	404, 430	අසංමනෙ	88
අභංගො	396, 398, 400, 550	අසංසද්ධං	444
අභයං	548		
අභිධම්මෙ	446	ආ	
අභිභායනනානි	278	ආකාශානඤ්ඤා-	
අභිවිතයො	446	යනනං 282, 364, 450	
අභිසලෙලුඛිකා	368	ආකීඤ්ඤායනනං	282, 364
අභුතබ්බාකාන	172	ආගමනදිව්ඤ්ඤා	486
අමතං	546	ආසානවස්තුහි	462
අමනොගධා	422, 426, 302	ආනාසී	148, 276
අමනාපසඤ්ඤා	172	ආර්ඛණං	292
අරසරූපො	40	ආදිවං	124
අරහත්ඵලං	224	ආදිත්තවෙලො	312
අරහත්තං	550	ආදිත්තවෙරියක	4, 30
අරියසාවක	388, 460	ආනාපානසති	370
අරූපසඤ්ඤා	280	ආනුප්‍රබන්ධකරා	62, 108
අරතා	40, 92, 388	ආභිච්ඡාසික	140, 298
අලමරියා	386	ආයමුඛානි	238, 246
අවාපුරං	402	ආයුසඛාරං	292
අවිනිසාතධම්මො	458	ආයො	236, 246, 318
අවිමුක්තං වා වික්තං	354	ආරකඛසම්පද	236, 242, 316
අවේච්චසායාදෙන	460	ආරඤ්ඤා	194
අවේදනියං	418, 420	ආරඤ්ඤි	6, 136, 378

විශේෂපදනුකතවිචිතා

ආ		උ	
ආරම්භවත්ති	336	උද්දිසකට.	510
ආරාධාර	430	උඬුභාගියානි	556
ආලෝප.	306	උඬුසා.	94
ආවුඩබලා	124	උදන.	292
ආසවකකය.	134	උනනාමනි නනාම.	152
ආසවකකානිය	126	උපබ්බිතසනි	136
ආසවනිතරාධො	50	උපබ්බිතය.	4
ආසවසමුදයො	50	උපනාහසා	368
ආසව 22, 30, 300, 308, 488		උපතිසා	368
ආනුනෙයා 68, 252, 254, 256, 400		උපසමුප්පක	350
ආළි	230	උපසමපද	224
ඉ		උපාදනකකිකි	8, 554
		උපාදුපාදය	28
		උපෙකකාවෙනොවිමුනනි	270
		උපෙකකාසුචි.	470
		උපොසපො 174, 178, 186, 192, 428	
		උබබුම.	70
		උභනොභාගවිමුනනො	110, 540
		උමමන.	70
		උරනොළි.	258, 320, 324
		උසොළුභි	310
උ		උයර.	152
		එ	
උ		ඔ	
උ		ඔ	

විශේෂපදනුකූලමණිකා

ම		ක	
මිපසමිකො	132	කුසලාධර්මො	390
මිපානාහුතං	62	කුසලී	4
මිභාසං	274	කුලසුකො	32, 238, 246, 318
මිරමහාගියානි	551	කුසිතවිත්ථි	332
මවටො	226	කෙවටො	348
මහිනහාර	384, 396	කොධබලා	124
මහිතසොතො	342	කොලංකොලො	414

ක		බ	
කටනං	38	බණ්ඩිට්ටො	128
කණාජකං	434	බන්තීබලා	124
කණ්ඨා	386	විපතනිසනභි	262, 326
කප්පියං	164	විණාසවො	126
කත්තෙකෙසු	336	විනාධමමං	402
කත්තමධෙයොසු	314	විලබ්බාසී	72
කත්තසමපදං	154	බෙමං	546
කම්මාරාමනා	330		
කරහවි	132	ග	
කරුණාවෙනොවිමුත්ථි	270	ගණ්ඨා	250, 424
කල්‍යාණධර්මො	110	ගතියො	556
කල්‍යාණමිත්තො	368	ගජ්ඣුගනමත්තමි	438
කල්‍යාණමිත්තනා	236, 316, 342	ගබ්බො	250
කල්පවිත්තං	102	ගමියාහිසඛ්ඛාරො	52
කසච්ඡු	38, 94	ගරුධර්මම	224
කසිරං	238, 246	ගිහි	114, 234
කාදලිමිග	140	ගොරපකකත	236, 244, 316
කාමගුණා	532, 554		
කාමාසවා	50	ඝ	
කායගතාසනි	404	සටතො	260
කායානුපසයි	272		
කායසකඨි	536	ච	
කාරණඛවං	38	චතුස්සකභවත්ථි	118
කිරියවාදෙ	52	චාගසමපද	120, 124, 246, 316
කුසකුට්ටපාජකානං	46	චාතුමහාහුතිකසා	426
කුඛිරං	72	චෙනොබ්ලා	558

විසෙසපදනුකකමනිකා

ව		ක	
වෙතොපණ්ඩි	154, 156	තපසි	44
වෙතොවිනිබද්ධා	560, 564, 568	තසසපාපියාසිකා	358
වෙතොවිමුනනි	298, 300, 376, 378, 530	තාලාවන්ති	40
වෙතොවිවරණසංයා	368	තිදණ්ඩං	72
වෙතොසමථසා	380, 382	තිබ්බරාගො	32
		තිසසා විජජා	148
		තුලාධාරො	238, 246, 318
ඡ		උ	
ඡන්දමුලකා	344	ථිනමිද්ධං	510
ඡන්දරාගවිනිබද්ධා	250	ථුලලථුසිතකො	350
ඡන්දගනිං	400	ථෙතා	430
ඡ		උ	
ඡනවති	38		
ඡනෙතනියා	224		
ඡලො	132		
ඡාගරියානුපයාගො	34		
ඡිවිතපරිකාරා	392		
ඡෙඳුවර්	44, 56, 66		
ඡෙට්ඨා	46		
ඤ		උ	
ඤාණි	346	දකඛණං	436
ඤාණදසානං	496	දකඛිණෙයා	486, 252, 254, 400
ඤාණවාදනං	498	දඤ්ඤං	38
		දනවන්ති	150
		දනසංවිභාගරතො	318
		දනානි	150
		දානපපකණ්ණො	156
		දිට්ඨධම්මනිබ්බානං	544
		දිට්ඨධම්මවෙදනිය	416
		දිට්ඨධම්මපුබ්බිභාර	298, 384
		දිට්ඨධම්මො	64
		දිට්ඨවාදිකා	282
		දිට්ඨාසවා	50
		දිට්ඨිසංකො	110
		දිට්ඨිසම්පදං	144, 154
		දිට්ඨිසම්පන්නං	436
		දුක්ඛවෙදනියං	416
		දුග්ගං	252
		දුග්ගතාය	234
		දෙවද්වැසුභිගො	292
		දෙවනිකායා	274
ත			
තගස	400		
තණ්හසායො	488		
තස්මපරිනිබ්බාසි	488		
තථාගතො	132		
තද්ධනනිබ්බානං	544		
තද්ධතනං	536		

විශේෂපදනුකකමණිකා

ධ		න	
ධම්මකපීඨකො	298, 300	නිබ්බිද වීරාගො	340
ධම්මවකු	102, 108	නිබ්බිදිකාය	368, 376
ධම්මදෙසනා	342	නිබ්බිතාගො	42
ධම්මනාදියා	488	නිඛලො	346
ධම්මපටිසංවෙදී	334	නිර්ගාලං	4
ධම්මවිනයො 86, 88, 92, 220, 512		නිරායකාචුත්තනො	258, 320, 322
ධම්මයාකච්ඡාය	384	නිරොධධම්මං	102
ධම්මසව්‍යං	384	නිරොපධා	548
ධම්මානුධම්ම-		නිව්වුද්ධසංඝා	166
පටිපනෙනා	120, 124, 268,-	නිවුනො	134
	288, 320, 342	නිවරණානි	552
ධම්මානුපක්ඛි	272	නෙකඛ්ඛ් සුඛං	350
ධම්මානුසාරී	110	නෙකඛ්ඛ්	512
ධාරණභානිකො	120, 124, 326	නෙරධිකො	22
		නෙවසඤ්ඤානා-	
		සඤ්ඤායතනං	282, 364, 450
න		ප	
නාඤ්ඤිතො	130	පථෙකා	250
නාදිමුඛි	94	පච්චනුභොසකඛි	134
නාහනුත	350	පච්චාලංඛිපති	72
නාගො	348	පථෙව්වකුච්ඡා	438
නාථෙව්වාගාලං	236, 246	පථෙව්වසති	350
නානාකකායා	448	පඤ්ඤාලානි	90
නානාතො	422	පඤ්ඤාච්ඡායානි	90
නානාකකසඤ්ඤානො	448	පඤ්ඤාපටිච්චෙධා	86
නිකාමලාභී	140	පඤ්ඤාච්ඡිත්තං	298, 300
නිගණ්ඨා	66	පඤ්ඤාච්ඡිත්තො	538
නිශ්චිත්තඛිලා	124	පඤ්ඤාසමාද	240, 316
නිද්දරාමනා	330	පඤ්ඤාතො	344, 422
නිපතා	38	පච්චෙව්ව	338
නිපපඤ්ඤාරතො	148	පටිසංඤ්ඤානං	450
නිපපඤ්ඤාරාමයා	138	පටිසාරණියානමුඛං	358
නිබ්බානං	544	පටිසලීනසා	134
නිබ්බානාධාතුයා	90	පතිලීනනිසංභො	532
නිබ්බාන සමාදං	154		

විශේෂපදක්‍රමාංකවිස්තරය

ප		ය	
පතනං නිකායාදිපදය	354	පුබ්බදාසිනී	202, 208
පපසුය	154	පුබ්බෙතිවාසං	252, 486
පරපුතො	34	පුරිසබ්බුද්ධො	72, 442
පරසසවාද	288	පුරිසමෙධං	4
පරවිපකනී	22, 24, 28	පුරිසසදසා	444
පරිසකකවෙදනීයං	416	පුරිසාජානියා	446
පරිබොජකා	344, 366, 410	පුයමානස	36
පරිනිබ්බානං	544	පෙය්‍යවිජෙජන	118
පරියාදින්නවිතො	22, 28	පෙසසා	204
පරිසා	284	පෙහි	72
පවාසං	242	පෙරියා වාචාය	262
පලායහස	364		
පලිපං	252		
පවිච්ඡෙදකරා	368	එසසමුදයා	344
පවිච්ඡෙදකපුබ්බසා	350	එතියෙය්‍ය	152
පච්ඡින්නා	154	එච්චෙ	340
පසසද්ධි	548		
පසසපුබ්බං	350		
පාටිකඛ්ඛං	378	බලාහි	126, 386
පාඤ්ඤානිපාතො	552	බහුතිස්සකානි	230
පාතිමොක්ඛං	96	බහුභාණී	14
පාපධමෙවො	110	බහුවෙදනීයං	416, 420
පාපමිත්තනං	28	බහුසපුතො	6, 114, 298, 300
පාපමිත්තො	246, 338	බාහාගභණ්ඩා	9
පාසාණයකඛ්ඛිලං	152	බිලබ්බාදිසං	434
පාහුතොයො	252, 254, 400	බිජසමපද	154
පියත්තාය	8	බුද්ධං පව්වකතාතුං	398
පුඤ්ඤකිරියවජ්ච	158	බුද්ධපව්වං	438
පුඤ්ඤකෙට්ඨකං	68, 252, 254, - 256, 400, 460	බොජ්ඣකා	90
පුඤ්ඤභිසංඤ	166	බ්‍රහ්මවරියපකුමානි	102, 108
පුච්ඡජ්ජනො	252	බ්‍රහ්මවරියවාසාය	128
පුනබ්බවො	278, 530	බ්‍රහ්මවරියං 134, 148, 228, 382, - 384 416, 452, 560	
පුනබ්බවාහිනිබ්බකනී	46, 60	බ්‍රහ්මවාරයො	166

විෂයසපදනුකතමණිකා

හ		ඉ	
හගවනෙතතනිකා	16, 344, 366	මාතුර්වයා	224
හගවමමුලකා	16, 344, 366	මාතුරාමො	208, 214, 228
හයං	250	මාරධෙය්‍ය -	134, 240
හවාසවා	50	මාරෙන	286
හසාරාමනා	330	මාසාචිතං	334
හිතකුනොවාදකො	230	මිට්ඨාදිවිච්ඡිකො	130
හිඛකාරං	102	මිඤ්ඤං	350
හිසකෙකා	346	මිලං කඛුසු	130
හිරුත්තාණගහණං	502	මුඛවාදිනා	282
හුම්වාලො	292	මුදිකා චෙතනාවිමුත්ති	270
හුරිචෙධසො	532	මුනි	532
හොගව්‍යසන	170	මෙත්තා	368
හොජන සමපද	154	මෙත්තා චෙතනාවිමුත්ති	2, 270
හොජනෙ මත්තඤ්ඤා	32, 330	මෙදකථාදිකං	408
		මොසපුරිතො	268

ම	ය		
මච්ඡරියානි	556	යගෙස	66
මජ්ඣිමනිකා	230	යවකාරණඛවො	36
මජ්ඣිමනි	16	යවදුසි	36
මනසිකාර සම්භවා	344	යවපලාපො	36
මනාපකායිකා	198, 206, 208	යථාභූතඤ්ඤදසකං	340
මනුසාදෙහග්ගං	160	යාවං යාගො	318
මනුසා සොහග්ගං	160		
මනොමයෙන කායෙන	148	ර	
මරණසනි	302, 310	රාගසං	364
මලානි	76, 154	රාගං	550
මහතිං	118	රුඤ්ඤාන	80
මහාචොරො	346	රූප්පහානා	42
මහාජුනික	152, 178, 180, 186 194, 428	රොගො	250
මහාදනානි	168	ල	
මහාජුරියචිතකෙක	136	ලාභසක්කාරසිලොකසුඛසං	350
මහාවිපථාර	152, 178, 180, 186 194, 428	ලොකධම්ම	14, 16
		ලොකයානිකා	496

විශේෂපදනුකූලමෑය

ව		ව	
වග්ගසමපදං	154	වෙනසිකො	44, 58
වග්ග	200	වේදප්‍රසංගපද	154
වචනපදො	226	වේසාරජ්ජපසත	108, 170
වදඤ්ඤා	214, 218, 242, 250, 314	වොසාගාරතා	204, 206
වයො	236, 246, 318	ව්‍යකෂිභූතං	126
වචකථං	126		
වසාභාවාසො	402	ස	
වංසඤ්ඤාති	168	සකදගාමී	92, 224, 388, 400, 438
වාවපෙය්‍යං	4	සකං ආවරියකං	290
විසාතපට්‍රොහා	22, 30	සංකප්පවිතකකා	422
විච්ඡිකො	310	සංකොය	370
විජ්ජාවරණසමපනෙනා	152	සංකොකාරාම	136, 144
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං	282, 364, 450	සංකො	250
විඤ්ඤාතවාදිනා	282	සංවටසකං	430
විතකුච්චාරා	468	සංඤ්ඤාවේදිනනිරොධං	282, 520
විපටිනාමධමමො	16, 20		528, 536, 542, 546, 550
විමලො	346	සංඤ්ඤාසමාපතති	492
විමුක්තිකැණ්දසසනං	340	සතාධිපතෙ ය්‍යං	344
විමුක්තිරසො	90	සතිපට්ඨානා	90, 552, 554, 558
විමුක්තිසාරා	344, 422	සතිසමපඤ්ඤං	34, 340
විමුත්තො	348	සතතසංකප්පපරමො	414
විමොසකං	280	සතතොභොජනිකො	128
විරියාරමහකථා	368	සතතසංකප්පං	4
විවේකනිතනං	126, 144	සතතාවාසා	448
විසාරද	290, 300	සද්ධම්මසං නියාමිතං	134
විහාතඛං	312, 372	සද්ධම්මො	228, 258, 322
විහාසි	184	සද්ධානුසාරී	110
වුසිමො	346	සද්ධාවිමුක්තො	110
වුසැති	416	සද්ධාසමපද	120, 124, 240, 316
වුපකථා	232, 268, 508	සතතවිසිතථා	368
වුපකාසෙන	6, 10	සතාගාරෙ	52, 54
වේදගු	346	සන්ධිකො	458, 542
වේදනාසමොසරණං	344	සනාතිධිකාරකං	396
වේදනීයං	418	සනාතිවුත්ප්‍රබං	276

විසෙසපදනුකතමණිකා

ස		ස	
සප්තාවිහාරියං	288	සාමුකකංසිකා	102, 108
සපුරිසදනානි	164	සාරජමානරූපො	380
සපුරිසො	164	සාරමහසක	364
සබ්බසංඛාරසමථො	488	සාසනං	304
සබ්බසම්පදං	154	සාහු	150
සමුභවො	8, 12, 14, 326, 328	සිකඛමානාය	226
	404	සිකඛාද්ධලාභාභි	552, 562, 566
සමජීවිකතා	236, 242, 316	සිඛිපුට්ඨණ්ණං	184, 190, 198
සමණකාරණකථො	34	සිකාංකං	64
සමණදුසි	34	සිලාසූපො	456
සමණපලාපො	34	සිවං	166
සමණ්ඤ්ඤසො	350	සිලපඤ්ඤණං	350
සමණො	346	සිලසම්පද	120, 124, 240, 316
සමාධි	272	සුකට්ඨකතානං කමමානං	130
සමාධිමුඛා	344	සුකතා	386
සමානභාගං කුඛෙඛට්ඨ	218	සුඛපටිසංවේදනීය	276, 416
සමුදයධම්මං	102	සුඛවේදනීයං	416
සමුපඛුලො	502	සුමුද්‍රයානි	184, 190, 198
සමපඤ්ඤං	252	සුතවාදිනා	282
සමපද	314	සුතරතාය	234
සමපරායවේදනීයං	416	සුමමධො	16
සමෙකාධිගාමී	128	සුරාධුනෙතා	238, 246
සමෙකාධිසුඛසක	350	සුච්චිකං	94
සමෙකාධිපක්ඛියානං	368	සුනෙහි	222
සමුපපට්ඨානා	90, 562, 564	සෙඛ	330
සමමාපාසං	4	සෙද්වකච්ඡතා	236, 244
සමමොහං	322	සෙය්‍යසුඛං	350
සරානුගෙ	154	සොනාපකච්චලං	224
සප්පං	250	සොනාපකච්චියඛ	458
සසකමෙධං	4	සොනී	204, 206, 210
සහධම්මෙතන	288	සොචකභිකො	168
සහිතාසහිතසක	78		
සංයොජන	2, 414	හ	
සංසන්තාරාමකා	330	හතුපතිසො	340
සංසප්පි	38	හත්ථිකලහා	506
සාධාහඛකං	506	හත්ථිවජාපා	506
සාධෙය්‍යං	364	හිරියං	150
සාතරූපෙන	252	හිරොක්කපං	4, 340